Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
५६२८
JAMMU

No. २४६२
क

Title आगमकल्पलता

Author

Extent ३५४ पत्र Age

Subject तन्त्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ज्वाला कपाल
[illegible] ग्रंथ

१८२ सुंदरी
१९२ [illegible]
१९८ पंचमी
२०५ [illegible]

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

३२ पत्र नगलामुखि

नं. १४८६१ के
आगमकल्पलता
३५८ पत्राणि
तंत्रम्

5918

Common # 245/249

Missing # 252

Double # Page 336

Total # F = 354
+0
354

Comp. ...

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
१

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ यत्पादपंकजयुगं हृ
दि संनिवेश्य विश्वं सृजत्यविकलं खलु पद्मज
न्मा विश्वं च पालयति संहरते महेशस्तं देवमा
दिपुरुषं सततं नतोस्मि नत्वा गिरीशं गिरिजां
गणेशं वाणीं मुनीन्द्रैः स्तुतपादपल्लवं विलो
क्य शास्त्रं यदुनाथशर्मणा वितन्यते ह्यागमक
ल्पवल्ली तथा प्रपंचसारसिद्धान्तं शारदाति
लकं तथा सपरिष्कृतमालोक्य तथा सारसमुच्च
यम् यत्नेन दीपिकां दत्वा तथा च लघुदीपिकां
तथा पूजाप्रदीपं च पुरश्चरणचन्द्रिकां मंत्रद
र्पणसिद्धान्ते मंत्रदेवप्रकाशिकां मंत्रनेत्रं च मं
त्रार्थं श्रीरामार्चनचन्द्रिकाम् मंत्रमुक्तावलीं र
त्नावलीं नानागणवादिकान् तंत्रं सनत्कुमारं
ख्यनारदीयं च तत्तः शातीम् पुराणागं सोमशंभु
मतं चागमस्य संहितां संहितां वैस्नवीं तद्वत्तत्सा
गरसंहितां संहितां कपिलप्रोक्तां श्रीमंत्रवरसं
हितां तंत्रं श्रीभुवनेश्वरीनयसिद्धान्तमादरात्
कल्पं श्रीनवदुर्गायास्तंत्रं संमोहनात्मकं २

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यग्रीवमतंतद्वत्तथाविज्ञानभास्करम्‌ मुक्ता
वतंत्रराजंच तथावैपिंगलामतं वामेक
श्वरतंत्रंच समस्तंराजिदीक्षितं विज्ञानेश्व
रसिद्धांतंसारश्रीसंहिताःक्रमात्‌ विज्ञान
ललितंपंचरात्रंनारायणीमपि वसिष्ठसं
हितांगार्ग्यसंहितांवैभवंतथा दिव्यसार
स्वतंशिक्षाट्टिकांकामिकमाद्यात्‌ होमा
वलीतरंग्रंथं प्रतिष्ठासारसंग्रहं संहितां
वैखवींतद्वत्संहितांब्रह्मणस्तथा कृशा
नोःसंहितांब्रह्मविष्णुरुद्रादियामलम्‌ त
थैववामलोद्धारंमत्स्यसूक्तमपिक्रमात्‌ पा
र्वतीहरसंवादंवाराहीतंत्रमाद्यात्‌ तथै
वकुब्जिकातंत्रंलविताज्ञानमाद्यात्‌ तथै
वयोगिनीतंत्रंक्रमशास्त्रिपुरार्णवम्‌ ।। ईशा
नसंहितातद्वत्सिद्धांतंविश्वकर्मणः तंत्रश्री
दक्षिणामूर्तेर्वैशम्पायनसंहिताम्‌ कुलचूडा
मणिंतद्वद्गावचूडामणिंतथा कुलार्णवंकुल
प्रेष्ठंहंसपारायणंतथा पुराणंविविधंतद्व
त्स्मृतिशास्त्राणिभाननम्‌ ज्योतिश्शास्त्राणि
वालोक्यसकलांपद्धतिंक्रमात्‌ ग्रन्थेयोमे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ ग्रहास्सन्ति —— नान्दृष्ट्वाचपुनःपु
क॰ नः सर्वेषांसारमुद्धृत्ययद्रनाथेनधीमता वि
१ धानंमंत्रयंत्राणां दीक्षादीनांप्रपंचितम् ।
2 ज्ञानानुसारतेज्ञेयं विभाव्यचमुहुर्मुहुः ना
नातंत्रस्थमंत्राणां ज्ञानं `` दितिदुर्लभं ।
अतस्तेषांप्रवोधाय विचार्यातिप्रयत्नतः
ज्ञानायमन्दवुद्धीनां समासेनप्रवक्ष्यते परं
करपटेनैव प्राकृतेनसुधियोमया न्यूनाति
रिक्तताचात्र शोधनीयामहाशयैः तथा।
दीक्षितमर्त्यानां यद्दोषंकथयामितत् यक्षा
त्वामानवःनित्यंदीक्षांकुर्वन्तुसत्तमाः ॥ अ।
गस्त्यसंहितायाम् अदीक्षितानांमर्त्यानांदो।
षंशृणावन्तुपातिइताः अन्नंविष्ठासमंतस्यजलं
मूत्रसमंतथा अदीक्षितकृतंश्राद्धंश्राद्धंवादी
क्षितस्यवा गृहीत्वापितरस्तेषांनरकेचसदारु
णे पतंत्येवनसन्देहोयावदिन्द्राश्चतुर्दश स
र्हस्तैरुपचारैश्च प्रीतियुक्तोयजेद्धरिं तः
थाप्यदीक्षितस्यार्चा देवागृह्णन्तिनैवच
कर्माखिलंवृथायस्मा तस्मादीक्षितःप
शुः तस्मादीक्षितंदृष्ट्वाकिंचित्कार्यंनसाधयेत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दीक्षाग्रहणकालेन पापराशिपलायते नि-
र्वाणपदसंयुक्तोवह्निर्गच्छतितत्परः तदा-
देवपितृणांनकार्याह्नोभवतिस्वयम् अन्य
थातत्कृतंकर्मकृतंभस्मनितल्यवत् तथा-
आगमेषुदीक्षायनित्यत्वंपरिचक्षते अनीश्वर
स्यमंत्रस्यनाक्तित्रातायथाभुवि तथादीक्षा
विहीनस्यनीहस्तामीपरत्रच नतपोभिजपैः
होमैःविविधैर्वापिसाधनैः नक्रियाभिःक-
दाचनदीक्षाहीनस्यसिध्यति किंचिदितिशे-
षः ॥ दीक्षामूलोजपंसर्वंदीक्षामूलंपरंतपः
दीक्षामाश्रित्यनिवसेद्यत्रकुत्राश्रमेवसन्
अदीक्षितस्यमरणोरौरवेनरकेव्रजेत् तस्मा
दीक्षाप्रयत्नेनसदाकुर्याच्चतांत्रिकात् का-
लेदृष्टान्तमंत्रैर्वैयोगदृक्ज्ञानिनरायमः मन्व
न्तरसहस्रेषुनिष्कृतिर्नैवजायते दीक्षिता-
नांतुसर्वेषामाधिकारोत्रनिश्चितं अतःप्रो
च्यमतोदीक्षांप्रवक्ष्यामिविशेषतः ॥ तथा
चवैशम्पायनसंहितायांशौनकंप्रतिव्यासवा
क्यं दिव्यज्ञानंयतोदद्यात्कुर्यात्पापक्षयंयतः
अतोदीक्षेतिसाप्रोक्तादेशिकैस्तंत्रवेदिभिः
यावत्नप्राप्यतेदीक्षापुरुषार्थफलप्रदा स
र्वसिद्धिकरीदीक्षा सर्वसम्पतदायिनी प्रति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ· क· ३

भास्वरवर्णानिकान्तिपुष्टिधराणिच मोह
नस्तंभनाकृष्टि मारणोञ्चाटनानिच वशी
करणंचकविता बुद्धिस्वधारणायुता तर्प
णंवसमुद्रस्यवक्त्रस्तैत्यंवरोजयत विधि
नैवाभयंचैव पोषकं दुःखापहंतथा धर्मा
र्थकाममोक्षाणि ददात्येषानसंशयः आ
साध्यसाधनीदीक्षा अदैवदेवकारिणी ये
ष्यसन्तिपर्वदीक्षा सर्वकामदुघाभुवि ते
व्रजंतिपरंस्थानं गुर्वाराधनतत्पराः ॥ इति
आगमकल्पलतायांप्रथमः पटलः १ ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामिलक्षणंगुरुशिष्ययोः ॥
मंत्रमुक्तावल्यां ॥ गकारः सिद्धिदः प्रोक्तो रेफः
पापस्यदाहकः उकारोविष्णुरव्यक्तस्त्रितया
त्मागुरुःपरः गणेशोत्राभिनायुक्तोगुरुत्थावरु
द्रयामले अवदातः तयेः शुद्धः स्वोचिताचा
रतत्परः आश्रमेवेदवित्क्रोधरहितः सर्वशा
स्त्रवित श्रद्धावाननसूयश्चप्रियवाक्प्रियद
र्शनः शुचिः सुवेशस्तरुणः सर्वभूतहिते
रतः श्रीमाननन्दतमतिर्भद्राभद्रविमर्शी
कः ॥

विस्मनाचसमन्वितः वरि
ष्ठयात्मकोमंत्रस्तवर्गफलंप्रदः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शान्तस्वकृतधीश्चान्तः कृतज्ञः शिष्यवत्सलः
नूहापोहप्रकारज्ञः सर्वभूतकृपालयः ३
त्यादिलक्षणोपेतो गुरुस्यात् त्रैमधुतिः ॥ शा
रदातिलके ॥ मातृतः पितृतः शुद्धः शुद्ध
भावो जितेन्द्रियः सर्वागमानां साराज्ञः सर्व
शास्त्रार्थतत्त्ववित् परोपकारनिरतो जपपूजा
दितत्परः अमोघवचनः शान्तो वेदवेदार्थपार
गः योगमार्गानसन्धायी देवताहृदयंगमः
संहारोद्धारयोग्यैर्योदान्तश्चब्राह्मणोत्तमः मं
त्राणां च रहस्यज्ञो मंत्रविन्साधकोत्तमः उदा
रः सत्यवादी च गृहस्थो गुरुरुच्यते इत्यादिगु
णसम्पन्नो गुरुरागमसम्मतः देव्यागमे शिव
वाक्यं शान्तो दान्तः कुलीनश्च विनीतः शुद्धवेश
वान् शुद्धाचारः सुप्रतिष्ठः शुचिर्दक्षः सुबुद्धिमा
न् आश्रमे ध्याननिष्ठश्च मंत्रतंत्रविशारदः
निग्रहानुग्रहे शक्तो गुरुरित्यभिधीयते ॥
तथा चोक्तं सारसंग्रहे ॥ गृहीतमंत्रः त्यक्तव्यो
गुरुर्वा दोषसंयुतः स्त्रीवत्स्यरोगी च पा
तकी भ्रष्ट एव हा पि वा एवंविधं गुरुं त्यक्त्वा सद्गु
रुं समुपाश्रयेत ॥ तथा च गौतमीये ॥
गृहीतमंत्रस्त्यक्तव्यः साधकेन सदैव हि।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰
क॰
४
५

अनिगेहस्थितोमंत्रोह्यनुच्चार्यश्चयोमनः सं
स्कारहितोमंत्रोविधिदीक्षाविवर्जितः त्य-
क्तासर्वप्रयत्नेन पुनर्ग्राह्यं यथाविधि ॥ ब्र-
ह्मवैवर्ते ॥ पितुर्दीक्षायतेर्दीक्षादीक्षाचवनवा
सिनः विरक्तस्यचयादीक्षानसाकल्याणदायि
नी ॥ स्कन्दपुराणे ॥ साध्यंसाध्यंचयन्मंत्रंम
त्पितुर्वामकेश्वरि स्वप्नलब्धोपियोमंत्रस्तंमंत्रं
यत्नतस्त्यजेत् नीचवर्णाद्गृहीतंयत्तथावैरवा
नसादपि विविक्ताश्रयतेश्चैवपितुर्दीक्षांवि
वर्जयेत् ॥ वृहन्मत्स्यसूक्ते ॥ पितुर्मंत्रंनगृ-
ह्णीयात्तथामातामहादपि कनिष्ठात्सोदरा-
द्वापिवैरपक्षाश्रितात्तथा प्रमादाद्वातथाज्ञा
नात्पितृदीक्षांसमाचरेत् प्रायश्चित्तंततःकृ
त्वापुनर्दीक्षांसमाचरेत् पितुर्दीक्षायतेर्दीक्षा
दीक्षाचवनवासिनः अनाश्रमीणांयादीक्षा
धनादीक्षाधननाशिनी ॥ तदुक्तंनारायणीय
तंत्रे ॥ पितुर्मन्त्रंनगृह्णीयात्तथाशैवाश्रितस्य
च ॥ कदाचिदपिगृह्णातिपुनःसंस्कारमर्हति
इत्यादिवचनादेभ्योमंत्रंनगृह्णीयादित्यर्थः तथाच
निर्वीर्यंचपितुर्मंत्रंशैवशाक्तेनतुच्छति इभिकोलि
कमंत्रदीक्षापरं योगिनीतंत्रेशाक्तिविषामपिकृत्य
दी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्वान्निषेधात् महातीर्थे उपरागे सति सर्वत्र
न दोषः सायुग्ं पृष्टं त्वयात्र स्नवद्यामि सकलं
तव ब्रह्मणा कथितं पूर्वं वसिष्ठाय महात्म
ने वसिष्ठोपि स्वपौत्राय मन्त्रं दत्तवान् स्वयं
प्रसन्नहृदयः स्वच्छः पिता मे करुणानिधिः
कुरुक्षेत्रे महातीर्थे सूर्यपर्वणि दत्तवान् इ
त्यादि विशेषापवन संहितायां शौनकं प्रति व्या
सवाक्यं ॥ विद्यामंत्रमपि पितृर्गृह्णीयादि
तिभावः प्रायश्चित्तं त्वयुतगायत्रीजपः सर्वत्र
तथादर्शनात् योगिनीतंत्रे निर्वीर्यं च पितुर्मं
त्रं तथा मातामहस्य च स्वमलब्धं स्त्रियादत्तं सं
स्कारेणैव शुद्ध्यति स्वमलब्धे च कलशे गुरोः
प्रणां निवेशयेत् वटपत्रे कुंकुमेन लिखित्वा
ग्रहणं शुभे तत्र सफलमाप्नोति अन्यथा विफ
लं भवेत् इदं तु सद्गुरोभावे तत्स्तत्वे तस्मात् एकमं
त्रं गृह्णीयादिति स्वप्ने तु कालनियमः स्वप्ना
सन्नियमे नहीति नारदवचनात् वर्जनीयग्रहं
वक्ष्ये मंत्रिणा हितकाम्यया ॥ तथा च बृहत्स्य
र्यसंहिते ॥ अपुत्रो मृतपुत्रश्च कुशीच वामनस्त
था कटदीर्घामदंत श्च स्त्रीजितोप्यधिकांग

नाः हीनांगः कुनाथी रोगी बह्वाशी बहुजल्प
कः एतैर्दोषैर्विहीनयोः सगुरुशिष्यसम्मतः
अथेदानीं ग्रन्थवर्यशिष्यलक्षणमुच्यते ॥ त
था च रुद्रयामले ॥ राज्ञि चामात्यजो दोषः प
त्नीपापं स्वभर्तरि तथा शिष्यार्जितं पापं गुरुः प्रा
प्नोति निश्चितम् अतो विचार्य यत्नेन कुर्याच्छि
ष्यं सदा गुरुः तथा च शारदातिलके ॥ शिष्यः कु
लीनः शुद्धात्मा पुरुषार्थपरायणः अधीतवेदः
कुशलो दूरमुक्तमनोभवः हितैषी प्राणिनां
नित्य मास्तिकस्त्यक्तनास्तिकः स्वधर्मनिर
तो भक्त्या मातृपितृहितोद्यतः वाङ्मनःका
यवसुभिर्गुरुशुश्रूषणोद्यतः एतादृशगुणो
पेतः शिष्यो भवति नापरः ॥ तथा च याम
ले ॥ शिष्यः शुद्धमना ज्ञानी पुरुषार्थपराय
णः अधीतशास्त्रस्तत्त्वज्ञो हितैषी प्राणिनां सदा
नास्तिकाचाररहित आस्तिकश्च जितेन्द्रियः स्वध
र्मनिरतः शुद्धः पितृमातृहितेरतः शुश्रूषुर्गुरुभ
क्तश्च जितात्मा श्रद्धयान्वितः कामक्रोधादिरहि
तो निविशेमंत्रपूजने वाङ्मनःकायवसुभिर्गुरुशु
श्रूषणोद्यतः सर्वात्मना तितीर्षुश्च भवाब्धेर्भवरुः स्ववि

त

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ब्राह्मणो धर्ममोक्षार्थी कामार्थी विगतस्पृहः
किंवा कामार्थमोक्षार्थी निष्कामश्चाथवा द्वि
नः मातृवद्गुरुपत्नीषु भ्रातृवत्तस्तेष्वपि देव
बुद्ध्या सदा तेषु भक्त्या पूजनमाचरेत् एते सदै
वानुकम्प्या वर्ज्यानन्यान्निबोधत इदानीं वर्ज्य
शिष्याणां लक्षणं कथयामि च पाशाण्डकुशे।
अलसा मलिनाः क्रुद्धा दाम्भिकाः कृपणाः ख
लाः दरिद्रा रोगिणः क्लिष्टः रागिणो भोगला
लसाः असूयामत्सरग्रस्ताः शठाः परुषवादिनः
अन्यायोपार्जितधनाः परदाररताश्च ये विद्विषां
वैरिणश्चैव अज्ञाः पंडितमानिनः नष्टव्रताश्च ये
केचित् पिशुनाः कष्टवृत्तयः बह्वाशिनः क्रूर
चेष्टा दुरात्मानश्च निन्दिताः इत्येवमादयोऽप्यन्ये
पापिष्ठाः पुरुषाधमाः एवंभूताः परित्याज्याः शि
ष्यत्वेनोपकल्पयेत् यद्येते उपकल्प्येरन् देवताः क्रो
धभाजनाः भवन्तीह दरिद्रास्ते पुत्रदारविवर्जि
ताः नारकाश्चैव देहान्ते तिर्यक्त्वं प्रभवन्ति ते।
तथा प्रणाभितस्तेभ्यो निन्दितेभ्यो ददान्ति ये
विनश्यत्येव सकलं सेकतो शालिवीजवत्॥ त
थाच सारसंग्रहे॥ शठः क्रूरश्च मूर्खश्च लुब्ध

कोभक्तिवर्जितः अतिमाहृसिकश्चैवहृषि।
तोदेवनिन्दकः कुलनिंदापरश्चैवपरधारर
तस्तथा पतैर्दोषविहीनोयः सशिष्यःशिष्ट
सम्मतः नदेयंपरशिष्येभ्यापरिचर्यारतेष्वपि।
तथाचब्रह्मवैवर्ते।। प्रातिकूल्यंगुरोर्नित्यंमनसा
पिनकारयेत सदाशिवधियानित्यमेकाग्रमस
निवासिनम गुरुंवन्देतचेद्दूरेमनसावन्दनंच।
रेत प्रातःशिरसिशुक्लेब्जेद्विनेत्रंद्विभुजंगुरुं
वराभयकरंशान्तंस्मरेत्तन्नामपूर्वकं अज्ञान
तिमिरान्धस्यज्ञानांजनशलाकया चक्षुरुन्मी
लितंयेनतस्मैश्रीगुरवेनमः ब्रह्मविष्णुशिवादी
नांपूजनेयत्फलंलभेत तत्फलंसमवाप्नोतिप्रत्य
हंवन्दनेगुरो गुरुर्ब्रह्मागुरुर्विष्णुगुरुस्साक्षात्म
हेश्वरः संतुष्टस्तुगुरुर्यस्मैतस्मैतुष्टंजगत्त्रयं शि
वरुष्टेगुरुस्त्राता गुरौरुष्टेनकश्चन अविद्योवा।
सविद्योवा गुरुरेवतुदैवतं अमार्गस्थाश्च।
मार्गस्था गुरुरेवपरागतिः यथासिद्धर
सस्पर्शात्ताम्रंभवतिकांचनम सन्निधानेगु
रोरेव शिष्यःशिवमयोभवेत भवार्ण।
वतरिः शास्ता गुरुरेवसदागतिः ।।७।।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गुरोतिष्ठतियस्त्वन्यमासनम्पूजयेद्गुरुः सद्ग
गतिमवाप्नोतिपूजासाविफलाभवेत् प्राणि
पत्यगुरुंपश्चान्मोहाद्विप्रतिपद्यते युगको
टिसहस्राणि नरकेपच्यतेतथा येगुर्वव
ज्ञांकुर्वन्ति पापिष्ठाः पुरुषाधमाः नते
षांनरकेक्लेशा निस्तारोस्तिकथंचन ः यैः
शिष्यैस्त्वसदावाच्या गुरवोप्यवमानिताः
पुत्रमित्रकलत्रादि संपद्भ्यःप्रच्युताद्धिते श्र
धित्विष्यगुरुंमोहात्परुषंप्रवदन्तिये स्तक
रत्वंभवत्येव तेषांजन्मशतेष्वपि येगुरुद्रो
हिणोमूढाः सततंपापकारिणः तेषां
नयावत्सुकृतं दुष्कृतोस्यान्नसंशयः येषां
भक्तिर्गुरोस्थैर्या मुक्तिस्तेषांकरेस्थिता शु
श्रूषयाधनेधान्यैश्चफलैः वाक्यैःशुभावहैः
वशंकुर्याद्गुरुंधीरस्स्वच्छन्दहृदयेनवै यस्यना
स्तिगुरोभक्तिर्ज्ञानंचापितथाविधम् नतस्य
जायतेसिद्धिः कल्पकोटिशतैरपि गुरोभ
क्तिःसदाकार्यागुरुश्चेद्दोषसंयुतः महा
पातकयुक्तोवा गुरुर्देवःसदाशिवः ॥ त
थाचदिव्यागमे ॥ गुरुशय्यासनंयानंपादुकां

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा· क· १

वैवपीठकं स्नानोदकं तथा छायां लंघयेत्तक
दाचने गुरोरग्रे पृथक्पूजामौद्धत्यं च विवर्जये
त् दीक्षाव्याख्याप्रभुत्वं च गुरोरग्रे परित्यजेत् गु
रुमंत्रदेवतानामैक्यं संभावयेद्धिया विज्ञानस्या
प्रमेयस्य निर्गुणस्याशरीरिणः साधकानां हि
तार्थाय ब्रह्मणो रूपकल्पना मंत्रश्रेष्ठो हि गुरुर्य
त्र तत्र तुष्टो जगत्पतिः देवे रुष्टे गुरुस्त्राता गुरौ रु
ष्टे न कश्चन गुरुर्देहं समाश्रित्य मंत्रदेहो न तिष्ठ
ति तत्पादकब्रह्मदात्रोर्गरीयान्ब्रह्मदः पिता त
स्माद्ब्रह्मदात्रं सत्यो न मतं तं पितृभ्योऽधिकं गु
रुं तस्मात्सर्वप्रयत्नेन गुरुर्मान्यो धनादिभिः य
त्प्रकाशात्परं स्थानं प्राप्यते भुवि दुर्लभं गन्धैर्मा
ल्यैर्धूपदीपैः संपूज्य गुरुमग्रतः ततो मंत्रं च गृ
ह्णीया दक्षिणाच्छायमस्तकं दशावेशः त
थामातः श्वश्रुरस्य तथा दश ॥ पितृणा-
मेकपंचाशत् स्वर्गं गच्छन्ति निश्चितम् नन्द
न्ति पितरः सर्वे पुत्रे मंत्रार्थसाधिनि गच्छ
न्ति स्वर्गभोगांश्च स्वर्गवासः सुनिश्चयः
॥० वेस्सवेवेस्सवंग्रात्सं भ्रोवेशेवेव ०॥
॥० ॥० श्राक्रके ॥ ०॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कलौशक्तिमथानंच ब्राह्मणादिभिरेवच ना।
शूद्रस्याधिकारोस्तिपुराणेनिगमात्मके शूद्र
शिष्यमनोज्ञान मुत्कर्षनहिसर्वथा लाभार्थे
यदितत्कुर्याद्धिस्वमंत्रंविनैवहि प्रणवाद्येन।
दातव्यंमंत्रंशूद्रायसर्वथा ग्रात्ममंत्रंगुरोम।
त्रं मंत्रबीजपसंज्ञकम ग्रात्मकौलिकमंत्रं।
च नैवदद्यात्कदाचन गोपालस्यमनुर्देयो
मेदेशस्यापिपादजे तत्पत्नीचापिसूर्यस्य ग
णेशस्यमनुस्तथा षष्ठीदशादिकारीस्या द
न्यथापापभाग्भवेत ॥ तदुक्तंतंत्रराजे ॥ पु
स्तकेलिखिताविया येनसुन्दविजप्यते नजा
यतेतस्यसिद्धि हानिरेवप्रजायते ॥ इति।
श्रीग्रागमकल्पलतायांद्वितीयः पटलः ॥२॥
ॐगुरुस्त्वात्मविशुद्ध्यर्थं शिष्यं तुपरिशोधये
त अब्दकेनभवेद्योग्योब्राह्मणोऽब्दद्वयात्परः
वैश्योवावर्षैस्त्रिभिः शूद्रः चतुर्भिर्वत्सरैः सदा।
शिष्येणापितथाकार्यं स्वकीयाभीष्टमिच्छता
गुरुवित्तिशेषः॥ तथाचगौतमीये॥ शुभेक्षि
त्वानमाचर्यनमस्कुर्याद्गुरोस्सदाम सूर्यंशिवं
हरिंदुर्गां वाणींचकमलालयाम मातरंपि।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ क॰ ८

४

तरंनत्वाब्रह्मणाम्नविनोप्यच फलंपुष्पंसमंग
ल्यंगृहीत्वाभक्तिसंयुतः पुरुषार्थसमावाप्त्यैस।
शिष्योगुरुमाश्रयेत आत्मविज्ञापनंकृत्वापित्र
मातृकुलान्विते गुरुस्तेनैवसंबोध्य प्रणमेद्दण्ड
वद्भुवि गुरोरग्रेसमुत्थायपुटांजलिकरस्थितः
विचारयमहावाहोमद्दितंमंत्रवर्यकं गुरुर्विचा
रयेत्तस्माद्देयमंत्रांश्चयत्नतः॥ एवंच॥ स्वता
रराशिकोष्ठानामनुकूलंभजेन्मनुं॥ एवं॥ अर
णामंत्रंनगृह्णीयादकुलंचतथैवचेत्यादिवचना
त चक्रविचारस्यावश्यकत्वात्प्रथमंतन्निरूप्यते।
अथवक्ष्येविचारंहिचक्राणांसिद्धिदैरतवे आदौकु
लाकुलंचक्रमकथाख्यंद्वितीयकं तृतीयमरण
धनाख्यंचतुर्थंवर्गसंज्ञकं पंचमंराशिचक्रंस्या
त्षष्ठंनक्षत्रचक्रकम सप्तमंगणचक्रंस्या।
दष्टमंमष्टकमष्टतम नवममृदितंचक्रं दश
मंनाडिकाह्वयम॥॥ क्रमेणाह॥
॥ शारदातिलके॥ कारणात्पंचभू।
ताना मुद्भूतामातृकादयतः अतोभूता।
त्मकावर्णाः पंचपादविभागतः वाय्व।
ग्निभूजलाकाशाः॥०॥०॥०॥०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पंचाशल्लिपयः क्रमात् पंचह्रस्वाः पंचदी
र्घाः बिन्द्वन्ताः सन्धिसम्भवाः पंचशः कादयः
षत्तलसहान्ताः समीरिताः स्वनामाद्यक्षरा
णांतन्मित्रंवास्वकुलंवरम् पंचपंचेतिदशव
र्णाइत्यर्थः ॥ वाय्वग्नीत्यादि अआएकचटतप
यषाः मारुताः इईऐखछठथफरक्षाः आ
ग्नेयाः उऊओगजडदवलवाः पार्थिवाः ऋॠ
औघझढधभसा वारुणाः लृॡअंङञणन
मशानाभसाः पंचह्रस्वाइति अइउऋऌ पंच
दीर्घः आईऊॠॡ बिंद्वन्ताइति बिंदुरन्तेयस्य
तेन अंइत्यर्थः एतेनविसर्गस्यानुपयोगोल
क्ष्यः ॥ तथाचपिंगलामते ॥ मंत्रसाधकयो
र्योवर्णः स्यात्पार्थिवोयदि तत्कुलंतस्यत
त्त्वात्कमेवमन्येषुलक्षयेत् ॥ सन्धिसंभवेति ॥
एऐओऔस्वनामाद्येति एकत्रोभयावस्थानेस्व
कुलम् ॥ तदुक्तंवाराहीतंत्रे ॥ साधकस्याक्ष
रंपूर्वंमंत्रस्यापितथाक्षरम् यद्येकभूतदैवत्यं
जानीयात्स्वकुलंहितत् मित्रमिति परस्परमै
त्रम् ॥ तदुक्तंनारायणीये । पार्थिवेवारुणं
मंत्रमाग्नेयस्यापिमारुतम् पार्थिवानामतत्वा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ क॰ ४ १

णांशत्रुर्वैमारुतेस्थितं आग्नेयस्याम्भसोश
त्रुरम्भसः तैजसंस्मृतं एतेषामेवसर्वेषाम्।
विरोधेननामसं परस्परविरुद्धानांनकुर्यान्मे
लनंक्वचित् अकुलाकुलेचक्रेसमस्तपुरु
षार्थदं वक्ष्येऽकथहचक्रेप्रालिखेच्चतुरस्र
कं मध्येरेखात्रयंदद्यात्प्रागग्रामुदगग्रगां च
तुरस्रंभवेत्तत्रचतुष्कोष्ठसमन्वितं पूर्वापराग्र
न्दद्यान्मध्येरेखाद्वयंततः उदग्दक्षिणदी
र्घंचदद्याद्रेखाद्वयंपु
यः ततःषोडशको
ष्ठान्जायतेचक्रव
र्यकं अादिक्षान्तेलि
खेद्वर्णान्क्रमेणानेन
मंत्रवित् ।। पिंगलाम
ते ।। इन्दुग्निरुद्रनव
नेत्रयुगार्कदिक्षु अ
ष्टषोडशचतुर्दशभौ
मिकयुपातालपंचदशवह्नि हिमांशुकोष्ठेवर्णा
लीवलिपिभवान्क्रमशस्तुधीमान् नामाद्यव
र्णमारभ्ययावन्मंत्राद्यमक्षरं चतुर्भिःकोष्ठैरेकैक
मितिकोष्ठचतुष्टयं ।।

अ	इ	उ	ऋ	ऌ
आ	ई	ऊ	ॠ	ॡ
ए	ऐ	ओ	औ	अं
क	ख	ग	घ	ञ
च	छ	ज	झ	ङ
ट	ठ	ड	ढ	ण
त	थ	द	ध	न
प	फ	ब	भ	म
य	र	ल	व	ह
ष	ल	ल	स	
वायु	अग्नि	भूमि	जलं	आकाश

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पुनःकोष्ठककोष्ठेषुसर्वतोनाम्नमुदितः
सिद्धःसाध्यःसुसिद्धोरिःक्रमाज्ञेयाविचक्षणैः
सिद्धःसिध्यतिकालेनसाध्यस्तुजपहोमतः
सुसिद्धोग्रहणादेवरिपुर्मूलंनिकृन्तति सि
द्धार्णाबान्धवाज्ञेयासाध्यास्तेसेवकाःस्मृताः
सुसिद्धाःपोषकाप्रोक्ताःशत्रवोघातकाःस्मृ
ताःजपेनबन्धुसिद्धास्यात्सेवकोधिकसेवया
पुष्णातिपोषकोभीष्टंघातकोनाशयेद्ध्रुवम् ।
सिद्धसिद्धोयथोक्तेनद्विगुणात्सिद्धसाध्यकः
सिद्धःसुसिद्धोर्धजपात्सिद्धारिर्हन्तिबान्धवान्
साध्यसिद्धोद्विगुणकः साध्यसाध्योनिरार्थ-
कःसाध्यसुसिद्धोवज्जपात्साध्यारिर्हन्तिगोत्र
जान् सुसिद्धसिद्धोर्धजपा
त्साध्योद्विगुणाधिकः
ग्रहणात्सुसिद्धस्तु सु
सिद्धारिःस्वगोत्रहा अरि
सिद्धःसुतंहन्यादरिसाध्य

अक थह	उ प	आ खद	ऊच फ
ओड व	ऌ म	औढ श	ॡ ञ य
ईघन	ॠज भ	इग ध	ऋछ ब
अः त स	ऐठल	अंण ष	एट र

स्तुकन्यकाम् पत्नीमरिसुसिद्धस्त्वर्यरिर्मृ
लघातकः ॥ एषुदोषेषुसर्वत्रमायांकामम
थापिवा त्रिसंवादोप्रियंदद्यात्तुहृणावि
मुक्तये इतितंत्रमार्गे ॥ इतिअकथहचक्रं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
१॰
10

तदुक्तं तंत्रराजे ॥ कथमृणितं मंत्राणां साध
कानां च मे वद पूर्वजन्मकृताभ्यासात्तु पादस्याः
फलाभिकृत पापेनष्टफलावाप्तिः कालेदेहत
यादृणी मंत्रः संप्राप्तिमात्रेण प्राकृतस्सिद्धये
भवेत सिद्धमंत्रान्गुरोर्लब्धा मंत्रीयस्सिद्धिभाग्नः
लक्ष्मीमतासर्वपूज्यो मंत्रभोगमवाप्तवान सम
त्रस्यऋणीतेयो भजनेतस्यपूर्वगं तस्मादृण
विशुद्धिस्तु कार्यास्सर्वैस्तु सर्वदा ॥ तथाचाग
मकल्पद्रुमे ॥ पूर्वापरं द्वादशसंख्यरेखास्त्रैयाम्या
नवस्यं च तथा च तन्वं द्वौ द्वौ स्वरौ पंचसकोष्ठके
षु पोषान्स्वरान्षट्सु षड्डेकमेकं कादीनदृषो
षान्विलिखेत्ततो र्गानेकेकमेकादशमस्थले
षु ॥ इन्दुर्दनेत्र रविपंचदशर्तुवेद वहून्या
युधाष्टनवभिर्गुणितांश्चसाध्यान दिग्भू
गिरि गजाग्निमुनीषु .... श्रुतिवेदषट्व
ह्निभिश्च गुणितानथ साधकांकैन ॥
इन्द्रादिभिर्गजैर्हृतैः गणितैः
स्वकोष्ठसाध्यं च साधक
लिपिं वदिगा ॥
॥० ॥० दिग्भिश्च ॥ ० ॥ ० ॥
० ॥ ० ॥ ० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नाम्नो द्दलादकद्दवाङ्गनभक्तशेषं ज्ञात्वोभयो
रधिकशेषत्र्यरणं धनं स्यात ॥ अस्यार्थः ॥ य
स्मिन्कोष्ठे साध्यसाधकयोर्वर्ट्कट्टश्यते तत्कोष्ठ
स्थितांकं गृहसंख्याकैः पूरयित्वाष्टभिः भागमा
हरेत सर्वत्र हरणमष्टभिरेव द्दावकाभावात्म॰
नपर्यन्तावस्थानं षट्कालकालइतिवचनद्दयं सि
द्धांकप्रदर्शकमिति निष्कर्षः ॥ प्रकारान्तरमा
ह ॥ तथाच सुन्दरीरहस्यवृत्तौ ॥ पूर्वापरायतं
लेखांगेयाद्दादशकं क्रमात क्रमेणैवात्र जायंते
कोष्ठान्येकादशक्रमात तेषु वर्णान्लिखेन्मंत्रीस्व
रादिक्रमयोगतः द्दौ द्दौ स्वरौ पंचमसकोष्ठकेषु शे
षान्स्वरा षट्स्वषडेकमकम कादीनद्दशेषाल्वि
लिखेत्ततोर्णानेकैकमेकादशमात्रकेषु साध्या
काविलिखेद्दर्थे साधकांकानधो लिखेत इन्द्र
र्दानेत्रेत्यादि ॥ मंत्रीयद्यधिकांकस्यान्नदामंत्रंज
पेत्सुधी समेपि च जपेन्मंत्रीनजपेत्त्रयणाधिके॰
गुणितेनहृतांकानां यच्छेषं जायते स्फुटं तदं॰
कं कथयाम्यत्र द्दादशागारसंस्थितं षट्कालका
लवियदग्निसमद्रवेदावाकाशशून्यदहनाः
खलसाध्यवर्णाः युगमहि पंचवियदस्वरयु—

२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री·
क·
११

शंकख्यामाग्निवेदशशिनः खलसाधकार्णाः
अन्यप्रकारमाह ॥ कोष्ठान्येकादशान्येववेदैन·
पूरितानि च अकारादिहकारान्तं लिखेः कोष्ठे
षु तत्ववित् प्रथमं पंचकोष्ठेषु क्रमाद्दीर्घक्रमेण
तु ह्रस्वं ह्रस्वं लिखेत्तत्र विचारे खलु साधकः शेषे
ष्वेकैकशो वर्णान्क्रमशस्तु लिखेत्सुधीः षंका
लकालेत्यादि ॥ अस्यार्थः ॥ साध्यवर्णान्स्व
यंजनरूपेण पृथक्कृत्वा षकालाद्यंकैर्गुणिताकृ
त्वा तथा साधकनामाक्षराण्युक्ताद्यंकैर्गुणयि
त्वा ष्टसंख्याभिर्हृत्वा उभयोश्च साध्यसाधकयोः शे
षस्याधिकरूपसंख्यां धनं ज्ञात्वा मंत्रं दद्यात् ॥
मंत्रः शोहृणीभवति ॥ तदाशुभदायको भ
वति धनी चेत्तथा ॥ उक्तं तन्त्रेत्यादि ॥
नामाद्यलादिवचनं तत्विस्तु विषयग्रामार्णनच
न्द्रिकाधृतत्वात् प्रकारान्तरमाह तंत्रराजे ना
माद्यक्षरमारभ्य यावन्मंत्रादिमं भवेत् त्रिधा
कृत्वा स्वरैः हृत्वा तदन्यद्विपरीतकम् साधका
नामाद्यक्षरतो गणनया यावन्मंत्रादिमाक्षरं·
तत्संख्या त्रिधाकृत्वा सप्तभिः हृत्वाधिकं त्व
णं शोधं धनं स्यात् ॥ तदन्यदिति ॥ ० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मंत्राद्यक्षरमारभ्य यावत्साधकनामाद्यक्षरं भ
वेत्तावत्संख्यसमगुणां कृत्वा त्रिभिर्हरेत् साध्यना
मद्विगुणितं साधकेन समन्वितं अष्टभिः वा
हरेत्छेषं तदन्यद्विपरीतकं अस्यार्थः साध्यना
मस्वरव्यंजनभेदेन संयोज्याष्टभिर्हृत्वाक्षराणां ध
नं ज्ञेयं तदन्यदिति साधकानामाक्षराक्षरव्यं
जनभेदेन द्विगुणीकृत्य साध्याक्षरेण संयोज्या
ष्टभिर्हृत्वाक्षराणां धनं ज्ञेयमिति ॥ ऋणधनच
क्रम ॥ वनचक्रं प्रवक्ष्यामि

९	९	९	[illegible]	३	४	४	०	०	०	३
१४	२०	२	१२	१५	६	४	३	७	८	९
अ आ क ठ ब	इ ई ख ड भ	उ ऊ ग ढ म	ऋ ॠ घ ण य	ऌ ॡ ङ त र	ए च थ ल	ऐ छ द व	ओ ज ध श	औ झ न ष	अं ञ प स	अः ट फ ह
०.	१	७	४	८	३	७	५	४	६	३
२	२	५	[illegible]	[illegible]	२	[illegible]	०	४	४	१

ज्योतिरागमसः मतं मंत्राणामविशोधार्थं नामाद्य
क्षरपूर्वकं अष्टकोष्टान्समापाद्यवर्गान ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा० क०

१२

12

ष्टालिविनतः पक्षिमार्जारपंचास्यश्वनसर्पाखु
दंतिनः मेषक्रमात्कादिवसवर्गाश्रिताइमे
साध्यसाधकयोः प्रीतिः ज्ञातव्याजातितः सदा ॥
पक्षिमार्जारयोर्वैरं वैरंकुक्कुटपक्षिणोः वैरंपक्षि
भुजंगानांश्वाघ्रवंगजसिंहयोः मेषकुक्कुटयोर्वै
रंप्रीतियुक्त्याविचारयेत् एवंवर्गकवरंज्ञात्वागरुडी
यात्मंत्रमुत्तमम् प्रकारान्तरमाह वाराहीतंत्रे ॥
मार्जारकुक्कुटव्यालेः पक्षिणांवैरिताभवेत् मा॰
र्जारस्यश्वनाखुभ्यांसिंहस्यदंतिनः सदा कुक्कुट
स्याभ्यांयगोतभ्यांखगाखुभ्यांचभोगिनः उत्त
रस्यात्सर्पाभ्यांहरिणांसहदन्तिनः भुजंगसिं
हयोः मैत्रीमेषस्यषकयोस्तथा लोकादन्यत्र
विज्ञेयंव्यवहारप्रयोगतः इतिवर्गचक्रम् ॥
इदानींतप्रवक्ष्यामिराशिचक्रंविशेषतः सूत्र
हयंपूर्वपरायतेतन्मध्येहयंयास्य

अआइत्यादि १६	पक्षी	कखगघङ	मार्जारः
चछजझञ	सिंहः	टठडढण	श्वा
तथदधन	नागः	पफबभम	आखुः
यरलव	गजः	शषसह	मेषः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कुवेरभेदात् एकैकमीशाननिशाचरेन्द्रहुताश
वाय्वोर्विलिखेत्ततोऽर्णान् वेदाग्निवह्नियुगलस्व
वर्णान्त्रिसंख्यान्यांवेषुवाणशरपंचचतुष्टयान्तान्
मेषादितःप्रविलिखेत्सकलांश्चवर्णान्कन्यागतांश्च
विलिखेद्यथासाध्यवर्णान् तथाचवृहत्सर्त्येसह्लैके वे
दाग्निवह्नियुगलद्विवाणवाणेषुवाणेषुपयोधिसंख्या
न् मेषादिकोष्ठेषुभिलिख्यवर्णान्षडेवशादीर्युवतौ
लिखित्वा तथाचसारसंग्रहे चतुर्भिर्यादिभिःसा
र्धंस्यात्तकारस्तुमीनगइति शारदायां वालेगौरेव
रंध्रोणांशमीशोभेतिराशिषु क्रमेणभेदितावर्णाः
कन्यायांशादयस्थिताः तथाचवराहसंहितायां ज
न्मःस्वराशितोवर्ज्याः षष्ठाष्टरिःफगाःशुभाःएक
द्वित्रिचतुःपंचसप्तमास्यदशरुद्रगाः लग्नोथतनुभ्रातृ
वन्धुपुत्रशत्रुकलत्रकाः वेलवमतेतत्रशात्रस्थानेवन्धु
रितिपाठः मरणधर्मकर्मायव्ययद्वादशराशयः
नामानुरूपमेतेषांशुभाशुभफलंदिशेत् स्वराशेर्म
त्रराशयन्तंगणनीयाविचक्षणैः राशीनांशुद्धताज्ञेय
त्येनेत्युक्तत्रस्तीतिव्ययं तत्रायमुपदेशः पूर्वपश्चिमा
यतंरेखाद्वयंदक्षिणोत्तरायतंरेखाद्वयंईशानादिको
णेषुरेखाचतुष्टयं तत्कोष्ठेषुपंचाशद्वर्णान्मेषादितो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰
क॰
२३
13

वक्ष्यमाणक्रमेणालिखेत् अआइई मेषे उऊऋ
वृषे ॠऌॡ मिथुने एऐ कर्कटे ओऔ सिंहे अंअः
शषसहळः कन्यायां कखगघचटतलायां चछज
झञ॰ वृश्चिके टठडढण धनुषि तथदधन मकरे
पफबभम कुम्भे यरलव मीने॥ लग्नाद्यनमित्यादि
क्रमेणागणनीयं मीनेलकारमितिकेचित् चतुर्भिर्दी
दिभिः सार्धं स्याल्लकारस्तु मीनक इति वचनात्॥
वाराहीतंत्रे॥ एकोवाप्यथ पंचमोथ नवमो राशोस्व
कान्यान्यवा राशोस्यादृशमो द्वितीयसहितः षष्ठोभ
वेत्सकाः रुद्राग्निस्वरसंख्यायानिगदितो मंत्रः स्वयंपो
षकः स्याद्वेदष्टमवत्सरघ्नुतिमिति मंत्रः स्वयंघातकः
लग्नाधनेभ्रातृशत्रुपुत्रमित्रकलत्रका मरणांधर्मकर्मा
यव्ययाद्वादशाराशयः अत्रराशिचक्रेचतुर्थस्थाने शाय
नत्वबन्धः एवंषष्ठस्थानेबन्धुः नशत्रुरितिकाश्चित् न
श्चिन्तनीयं इतिराशिचक्रं॥ अथनक्षत्रचक्रं तथाच
योगिनीतंत्रे अरहिमुद्दिश्य
वक्ष्यामि शिष्याणांहितं।
कामपयाः पूर्वापरायतारोरवा
दशादेयः प्रयत्नतः इटदति
णादीर्घाश्चरेवादेयाप्रतिष्ठं

उऊऋ मि ॠ टॢलॢ	मेषे अआइई	यरलव मी प फबभ म कुं
एऐ कर्के	ओं	तथदधन मं
सिं ओऔ अं अः शषसहळः	कखगघचटत लायां	टठडढण व छजझ धं फ वृं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नवत्रितयसंयुक्ताः कोष्टानांसप्तविंशतिः जायते

चतथाकुर्यालिपिवर्णांस्तेषुच पद्वैकर्म्यंविनृ

पावनिभुजशशियुग्मादपत्तायगैदकद्विविनृपम्य

वनिशशाशिद्वेकपत्तायिवेदाः अश्वन्यादिक्रमे।

णनत्रमिदृगदितेशोषभेविंदुसगौजघ्ननत्त्र भेदा

दष्पपरिगणयेज्जन्मसमृत्तक्रमेण जन्मसंपद्विप

त्क्षेमंप्रत्यरिःसाधकोवृधः मैत्रंपरममैत्रंचजन्मा

दीनिपुनःपुनः गणयेन्नक्रमादेवफलेनामान्

नृपतः जन्मत्वेनभवेहानिः सम्पत्तिःस्याश्चसम्पा

दि विपन्नार्वैविपत्तिःस्यात्क्षेमेमंगलमादिशेत प्र।

त्यरोशत्रुवृद्धिःस्यात्साधकेसिद्धिसाधनम वधत्वे।

चवधोज्ञेयोमित्रत्वेमित्रवर्धनं अतिमित्रेभवेत्सोख्यं

ताराचक्रमिति।स्मृतं विपद्वयःप्रत्यरिश्चपरित्या

ज्यामनीषिभिः निजनामादिकंवर्णमादायपुरतः

श्रियेनामाघत्तरपर्यंतंगणनीयम्बुधैःत्रिभिः क्रत्या

त्तानराशिविषयं ज्ञातेन्नतदेव सिद्धार्थमाह पूर्वा

परायतांदशरेखांदत्वादक्षिणोत्तरायतांचवैरेवाच

रेखाचतष्टयंदत्वासप्तविंशतिकोष्टेषुवक्ष्यमाण

क्रमेणपंचाशद्वर्णालिखित तद्यथा अश्वअश्विनी

देवगणः अभरणीमानुषः ईउऊकृत्तिकाराक्षसः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·
क·
१४
14

अअलललरोहिणीमानुषः पमृगशिरः देवः पे
आर्द्रामानुषः ऊंऔपुनर्वसुः देवः कःपुष्यः देवः
खिगश्लेषाराक्षसः चटमघाराक्षसः वपूर्वफल्गु
नीमानुषः फउ·हस्ता देवः टठचित्राराक्षसः ड
स्वातिदेवः फणाविशाखाराक्षसः तथदअनुराधादे
वः धज्येष्ठाराक्षसः नपफमूलंराक्षसः वपूर्वषाढा
मानुषः भउत्तराषाढामानुषः मश्रवणादेवः यर
धनिष्ठाराक्षसः लशतभिषामानुषः वशपूर्वभद्र
पदामानुषः षमहउत्तरभद्रपदामानुषः अंअः
लंक्षः रेवतीदेवः तृतीयपंचमसप्तमवर्जनीयानिन
क्षत्राणि स्वनक्षत्राद्देवगणनीयं स्वनक्षत्रात्तानेस्वनामा
घक्षरसंबन्धिनक्षत्राद्देवगणनीयं प्राद्दक्षिणेपनगणा
धेस्वाथकाक्षरतः मधीरिति ॥ तथाचज्योतिषे ॥
हस्तस्वातिमृगाश्विनीहरिगुरुपौष्णानुराधादितिश्वा
न्द्रारोहिणीवाजराणिभरणीपूर्वाणिभानिश्वान्द्रारव
ये ज्येष्ठाश्लेषविशाखमूलवरुणाग्नस्त्वाष्ट्रचित्रामघाः क
थ्यन्तेमुनिभिः यथाक्रममिमेदेवानराराक्षसाः ॥
ज्योतिषे ॥ कटपयवर्गभवैरिहपिण्डान्त्यैर·
क्षरैरंकाननेनेन्नमूत्यंज्ञेयंतथास्वरेरक्षरैरेव·
म ॥ ॥ पिण्डसंयुक्तेअक्षरे ॥ ॥०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शारदातिलके॥ प्राप लो भा पट् प्राज्य रुद्र स्वा
त्रि रु रु करः लोकलोप पट्ः प्रयः वाव लो
चो भेषुभेदितः वर्णाविक्रमात्स्वराण्येतान्रेवत्यंश्रा
गतेतानिदा गवाक्षतंत्रे प्रायंसमोगुणंवेदंत्रूपंत्रूपंय
संशशी प्रायंप्रायंतथाचन्द्रत्रिपायंसमोयुग्दके ग
णोकगुणत्रिःसोमयमान्तेसोमायंगुणाः वेदंवेतिय
मेदष्टकंसंख्याश्वत्यसेनिधिः स्वनामाद्यक्षरस्य
नक्षत्रेणामंत्राद्यक्षरस्य विचारः रसाष्टनवभद्राणि
युग्मयुग्मप्रभेदतः इतराणिनभद्राणिज्ञातव्यंमं
त्रकोविदः तथाचमंत्रचार्डमणौ आरभ्यजन्मन
क्षत्रंमंत्रनामावसानिकं युग्मतारद्वयंचतुष्टयमिति
इतिनक्षत्रचक्रं तथाचगन्धर्वतंत्रे चक्रंवक्ष्येकडमा
ख्यंप्रसिद्धंसर्वसिद्धिदं मंत्राणांग्रहणेमंत्रीसर्वथा
नविचारयेत् राशिचक्रेलिखेमंत्रीवर्णान्क्लीबविव
र्जितान् अकारादिक्षकारान्तान्विलिखेत्क्रमतःसु
धीः आदिकोष्ठेयथावर्णाजायन्तेकडमाःक्रमात् वि
लिख्यगणयेज्जन्मनामाद्यक्षरपूर्वकं सिद्धसाध्यसु।
सिद्धारिक्रमेणैव

अआ श्रद्धि	इ भर	ईउऊ रुति।	ऋॠ लृलॄ	ए म	ऐ श्री	ओऔ पं	कवि तृपद	खग श्र
घट म	च ष्ट	छज उ	फड द	ढ ठ वि	ड स्ता	ण ग वि	सस द्द उ	थ ज्य
नपफ मृ	व षु	भ उ	म म्र	यर यं	ल श	वश षु ५	उप	लक्ष श्रंम्रः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
१५

15

पुनः पुनः यदिमंत्रानशोभनेतोविचारेणकथ्यतावन
नक्षत्रानिषदमाश्रित्यगृह्णीयान्मंत्रमुत्तमे अन्यथा ॥
अकारादिक्षकारान्तेचक्रमार्गक्रमेणन मेषादितो
मीनान्तेगणयेत्क्रमतः स्वधीः नामः स्वनामतोमे
गीयावमंत्रायमहरं सिद्धः साध्यः सुसिद्धोरिपुनः सि
द्धादयः पुनः नवैकपंचमेसिद्धः साध्यः षट्दशायुग्म
के सुसिद्धस्त्रिसप्तमकेरुद्रे वेदाष्टद्वादशेरिपुः एतत्रैक
थितंदेविश्रकडमादिकमुत्तमे ॥ इदंतुगोपालविषा
यं ज्ञेयं पाशांकुशे ॥ इतितालेमहाचक्रंकथयामि
समासतः षट्कोणेविलिखेदग्रेसमरेखेमनोहरम

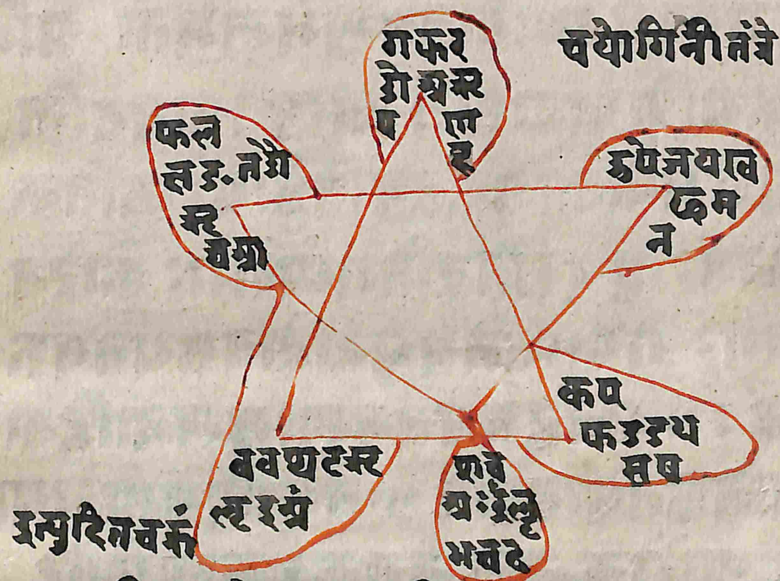
आवक सि यह हुगणा ह	मे अकडम	मृः ठभ मी ऊं ट अं
क ईचनल		ओ ङ फ मे
गृ टष ष क ति णा ऊ व	प छ यष तं	ओ क पह हूं धे स्पेजन

पूर्वादिविलिखेद्वर्णाना
दिक्षांतान्यथाक्रमात उ
दिमेसेपदरदिशाद्वितीये
सेपदोत्तयः तृतीयेचतुर्थे
विन्द्यामन्तर्येवन्धुविस
वः पंचमेसेप्राप्यात्मा
षष्टेसर्वविनाशकः स्वनामाद्यक्षरादिमंत्रान्य
क्षरपर्यन्तंगणनीयम ॥ गकुदेचातुरगणपद
फलदाः ४ नंडो टावलङ्धवयटटलरुग्रेणा
दश्च ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

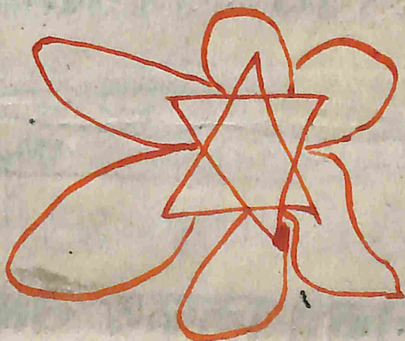
© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ईल्हभवठ कपक उउथमष ऊएजयपखफमन

पूर्वोक्तवज्रयं
पद्माङ्कएवा
द्वावशेहिगी
दुमानिमान
धान्याकः न
लद्वाणिमनी
विणाः ज्यष्टा
शतभिषग्म्

लथनिष्टाश्लेषकृत्तिकाः विज्ञामघाविषाखाः स्वस्ता

गशहस्तदे
वताः अश्वि
नीरेवतीपुष्य
स्वातिहस्तपु
नर्वसुः अनू
राधामृगशि
रः श्रवणादे

वतारकाः इदं चक्रं नरद्वेवकान्तर्गतम् तेनैवास्य
सविताथीधात पृथग्गुपादानेनसंप्रदायानुयोयात अ
थनाडीचक्रं तथा च तंत्रे एकानाडीस्थितायस्यगुरुमं
त्रादेवताः

अआअ	इभे	ईउऊ	मसल्ल लृगाव	ऐमर	ऐआ	ओगेपु	कति	खगसे
बलम	बृह	फजउ	वघद	दहशि	इस्ता	ढमनि	तथदय	धत्ये
नपफहू	बूर	भउ	नम्र	यरचे	लश	वशह	पमढउ	लःअंःहे

तत्रदोषोरुजंमृत्युंक्रमेणफलमादिशेत् ॥ नक्षत्र
मेकंयदिभिन्नराशिर्नेदम्पतीतत्रशुभंलभेते अभि
न्नर्क्षमथयदिचैकराशिस्तदाशुभंस्यान्मुनयोवदन्ति
तथाचज्योतिषे ॥ सर्पाकारेचटनविशेषः कृत्तिक
मुखयमदैवतशेषः पृष्ठेमृतहृतिमध्येरोगः क्रोडेव
निताविनवियोगः गेयाभिनेयपुच्छादोषरूपधनवरू
स्तनवदन्तिवराहः ॥ एतद्गुरुवचनस्यामूलत्वाद्दिवा
द्रप्रकरणेविवाहेष्वनभीष्टइति ॥ तथापिसम्प्रदाया
वरोधाल्लिखितं आदौकुलाकुलंचक्रमकथास्द्वि(?)
तीयकंस्तृतीयस्याधस्यात्वेचतुर्थेवर्गसंज्ञकम् ॥

पंचमे— शिवचक्रंस्यात्षष्ठेनक्षत्रचक्रकम् सप्तमंगण
चक्रंस्यादष्टममकडमेलनम् नवमंमुदितेचक्रेद
शमेनाडिकाह्वयम् उक्तेनानाविधंचक्रंनानातंत्रस्य
दर्शनात् वाराहीतंत्रे ॥ ताराचक्रंराशिचक्रंना
मचक्रंतथैवच अत्रचैकक्षमेलनंज्ञात्वानान्यचक्रंवि
चारयेत् ॥ अथापवादः ॥ तथाचोक्तमग्निपु
राणे ॥ हंसस्याष्टाक्षरस्यापितथापंचाक्षरस्य
च नपुंसकस्यमंत्रस्यसिद्धादीनैवशोधयेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शारदातिलके मंत्रविद्याविभागेनत्रिविधामंत्रजा
तयः मंत्राःपुंदेवताज्ञेयाविद्यास्त्रीदेवतास्मृता पुंस्त्री
नपुंसकात्मानोमंत्राःसर्वेसमीरिताः हुंमंत्राहुंफट्
न्तास्युर्द्विठान्तास्युस्त्रियोमताः नपुंसकानमंतो
स्युभिद्यन्तेमनवःत्रिधा शास्तास्तेत्रिविधामंत्रावश्य
शान्त्यभिचारके विचार्यनियतंमंत्रीगरुडीयात्सर्व
सिद्धये मंत्रविनानैवसिद्धिकुत्रापिजायतेरुद्रयाम
यामले नृसिंहार्कवराहाणांप्रसादप्रणवस्य च पि
ण्डाक्षरमंत्राणांसिद्धादीन्नैवशोधयेत पिण्डाक्ष
रमंत्राणांसंपुटाक्षरमंत्राणां तथाचोक्तंसारसं
हितायां तथैकाक्षरकूटेचमालामंत्रेतथैवच नि
त्यानांहंसमंत्राणांसिद्धादीन्नैवशोधयेत तथाचाग
मेशाविमर्षिण्यां एकाक्षरेतथाकूटेमालामंत्रेत्रिवी
जके समलभ्रान्तिपादन्तेसिद्धादीन्नैवशोधयेत वै
ष्णवेषुचमंत्रेषुकेचिदिच्छंतिपण्डिताः विंशत्यर्णाधि
कामंत्रामालामंत्राःप्रकीर्तिताः देवीपुराणे ॥ का
लिकायांचतारायांकुल्लुकायांत्रिकूटके तथैकाक्षर
कूटेशिवपंचाक्षरेतथा षडक्षरेतथातस्यैवविष्णोरष्टा
क्षरेतथा विष्णोर्द्वादशार्णेचरामचन्द्रस्यतारके वै
ष्णवेषुचभैरव्यांसुन्दरीमंत्रवर्यके सारस्वतेचबाली

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ.
क.
११

यांसिद्धादीनेवशोधयेत्। वैलवेषुचमंत्रेषुकेचि
दिच्छंतिपण्डिताः॥ वचनान्तरे॥ शुद्धंप्रशस्तमापरे स
र्वत्रविचारस्यावश्यकत्वं अन्यथादुरदृष्टवशाद्
णमंत्रस्यवैरिमंत्रस्यस्वभावात्मान्नतदोषस्यदृष्ट
त्वादितिसांप्रदायिकाः आम्नायापि॥ आराधनास्या
त् प्रथममासफलंवक्ष्येयामलक्रमेणतत् यत्ना
त्वामानवानित्यंभाग्युःमासजंफलं वैशाखेतशु
भादीनांविपुलांश्रियमादिशेत्॥ ज्येष्ठेमरणप्रदा
चैवआषाढेसर्वसंपदः॥ श्रावणेरत्नहानिःस्या
द्भाद्रेणदुःखदामता॥ आश्विनीरत्नसिद्धिःस्यात्कार्ति
केज्ञानसिद्धिदा मार्गशीर्षेसर्वावाप्ति पौषेज्ञानवि
नाशिनीमेधावृद्धिकरीमाघेफाल्गुनेसर्ववश्यकृ
त् चैत्रेपीडाप्रदाचैवमलमासंविवर्जयेत्॥ चैत्रे
पीडाप्रदाचैवमलमासान्विवर्जयेत् चैत्रेनगोपाल
विषयं गोतमीतंत्रोत्वात् तथाच मधुमासेभवेद्दी
नाद्रुःखायेत्यादिवचनानामन्यत्रनिषेधः दीक्षाका
लप्रवक्ष्यामिसाधकानांसुखावहं॥ देवीपुराणे शाव
कालेचवैशाखेदीक्षाश्रेष्ठफलप्रदा फाल्गुनेमार्गशी
र्षेचैवज्येष्ठेदीक्षातुमध्यमा अषाढमाघमासेचकनिष्ठा
साप्रकीर्तिता निन्दिताश्रावणेपौषेतथाभाद्रपदेषुच

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

निर्मितेषुपिमासेषुदीक्षोक्ताग्रहणेशुभा विषुवेप्य
यनद्वंद्वेसंक्रांत्यांमदनोत्सवे दीक्षाकार्याष्टकालेष्व
पवित्रीगुरुपर्वणि गुरुपर्वाह वसिष्ठसंहितायां
षष्ठीभाद्रपदेमासिइषेकृष्णाचतुर्दशी कार्तिकेनव
मीशुक्लातृतीयामार्गशीर्षके पौषस्यनवमीशुक्ला
माघेचैवचतुर्थिका फाल्गुनीनवमेशुक्लाचैत्रीकाम
त्रयोदशी वैशाखेचतृतीयाचैवज्येष्ठेदशाहरातथा आ
षाढेपंचमीशुक्लाश्रावणीकृष्णपंचमी एतानिगु
रुपर्वाणितीर्थान्याहुर्मनीषिणः मंत्रमुक्तावल्यां ॥
शुक्लपक्षेप्रकुर्वीतकृष्णेवादेशिकोत्तमः शुक्लेसर्वस
मृद्धिःस्यात्कृष्णेवादेशिकोत्तमः शुक्लपक्षेमध्यमतो
भवेत् राजमार्तंडेये गुर्वर्कभार्गवाशुद्धेदीक्षाद्धारि
कारिणी शुभेक्षिशुभलग्नेचदीक्षैश्वर्यप्रदायिनी रु
द्रयामले शुक्लपक्षेशुभादीक्षाकृष्णेवापंचमाद्दिना
त् क्षीणेन्दौव्रतदीक्षांचनकुर्यान्मंत्रवित्तमः शारत्का
लेयुगाद्यायांग्रहणेचन्द्रसूर्ययोः आराधनेचतुर्गायाः
कुर्याद्दीक्षांप्रसन्नधीः ब्रह्मवैवर्ते संक्रांत्यांग्रहणादु
ह्रेदीक्षांकुर्यात्सदाबुधः सूर्यग्रहणकालस्यसमानो
नास्तिभूतले अत्रयद्यत्कृतंकर्मअनंतफलदंभवेत्
नवारतिथिमासादिशोधनंसूर्यपर्वणि सूर्यग्रहण

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
क॰
१८
18

कालेच रविसंक्रमणे तथा अत्र लग्नादिशुद्धिं च न
कुर्यात्संत्र वित्तमः पुष्करस्यमस्तके ॥ ग्रहणे च तथा
तीर्थे नास्ति कालनिश्चयः मत्तीर्थे कवियो ग्रामे दंत
धावनपर्वणि मंत्रदीक्षां प्रकुर्वाणो मासत्वादीन्न शोध
येत ज्येष्ठस्य शुक्लपक्षादश्यां तत्पर्वाभिधीयते चैत्रस्य
शुक्लद्वादश्यां दामनेपरिकीर्तितं शशिदिनकर
योग्रहणे जन्मनिमिष्यस्य मकरसंक्रांत्यां करण
समयो च गुरोर्नेत्रते तद्दीक्षिणायां सोमग्रहे विश्व
संत्रं स्वयंर्णके न चाचरेत अथवान्यप्रकारेणादी
क्षाग्रहणमुत्तमं शिष्यानाद्रयगुरुणं कृपयादी
येत यदा तदा लग्नादिकं किंचिन्न विचार्यं कर्णं च न
सर्वदा वा ग्रहाः सर्वे नक्षत्राणि च राशयः यस्मिन्नह
नि संतुष्टो गुरुस्सर्वे शुभावहाः संतुष्टो हि गुरौ यत्र
संतुष्टः सर्वदेवताः यदैवेच्छा तदा दीक्षा गुरोराज्ञानु
रूपतः नकालनियमस्तत्र न देशनियमस्तथा
गुरुं संतोषयेद्धन्यमात्मस्वयमेव तथा भवेत् ॥
अथ तिथिफलम् ॥ अथ तिथिफलं वक्ष्ये यथा
मेलात्क्रमेण च ॥ प्रतिपत्संस्कृतादीक्षा ज्ञा
न नाशकरी मता द्वितीयायां भवेज्ज्ञानं तृतीया-
यां शुचिर्भवेत चतुर्थ्यां धननाशस्यात् पंचम्यां॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

बुद्धिवर्धनं षष्ठ्यां ज्ञानक्षयं सप्तम्यां लभते सप्तमीदिने
अष्टम्यां बुद्धिनाशः स्यान्नवम्यां मरणं भवेत् दशम्यां
राजसौख्यं च एकादश्यां शुचि भवेत् द्वादश्यां सर्वसिद्धि
स्त्रयोदश्यां दरिद्रता तिर्यग्योनिश्चतुर्दश्यां किंभिर्मा
सावसानके पञ्चदश्यां धर्मसिद्धिः स्याद्द्वाध्यायं विवर्ज
येत् सन्ध्यागर्जितनिर्घोषभूकम्पोल्कानिपातके त्रि
रात्रं वर्जयेन्मंत्री श्रुत्युक्तानपि वर्जयेत् तथा च वसिष्ठ
संहितायां ॥ द्वादश्यामपि कर्तव्यं त्रयोदश्यामथापि वा
त्रयोदशी विदानेयन्नहिल विषयं तथा द्वादश्यामपि वा
मार्चनवेत्क्रियाश्रुतवचनात् त्रयोदशी चतुर्दशी प्रशस्ता
सर्वकामदेति सनत्कुमारसंहिता श्रुतवचनादिति ।
श्रिंत्य वाराणं च फलं वक्ष्ये सर्वतंत्रानुसारतः रवौ ।
गुरौ तथा सोमे कर्तव्यं बुधशुक्रयोः रविवारे भवेद्धितं ।
सोमे शांतिर्भवेत्किल आयुर्दं गारको हंति तत्र दीक्षां वि
वर्जयेत् बुधे सौन्दर्यमाप्नोति ज्ञानं स्यात्तु बृहस्पतौ शु
क्रे सौभाग्यमाप्नोति यशोहानिः शनैश्चरे नक्षत्राणां
फलं वक्ष्ये दीक्षाणां समासतः कृत्तिकादीनां तत्रैव स
दसत्फलमाप्नुयात् तथा च ज्ञानमालायां अश्विनी रोहि
णी स्वाति विशाखा वा हस्तिभेषु च ज्येष्ठोत्तरत्रये चैवं कुर्या
न्मंत्राभिषेचनं रोहिणी श्रवणार्द्रा च धनिष्ठा चोत्तरात्रयं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पुष्यः शतभिषकचैव दीक्षानक्षत्रमुच्यते ॥ तथा च
सारसंग्रहे ॥ अश्विनी श्रवणार्द्रा स्वा रेवती चोत्तरात्रयं
पुष्यः शतभिषकचैव दीक्षादिषु प्रकीर्तिताः ॥ तथा
च यामले ॥ अश्विन्यां सुखमाप्नोति भरण्यां मरणं ध्रुवं
कृत्तिकायां भवेद्दुःखी रोहिण्यां वाक्पतिर्भवेत् मृगशी
र्षे सुखावाप्तिरार्द्रायां बन्धुनाशने पुनर्वसौ धनाढ्यः
स्यात्पुष्ये शत्रुविनाशनं अश्लेषायां भवेन्मृत्युर्मघायां दुः
खमोचनं सौन्दर्यं पूर्वफल्गुन्यां प्राप्नोत्यत्र न संशयः ज्ञा
नं चोत्तरफल्गुन्यां हस्ते चैव बली भवेत् चित्रायां ज्ञान।
सिद्धिः स्यात्स्वातौ शत्रुविनाशनं। विशाखायां भवेत्सौख्य
मनुराधा च वृद्धिदा ज्येष्ठायां सुतहानिः स्यान्मूलायां की
र्तिवर्धनं पूर्वषाढोत्तराषाढे भवेतां कीर्तिदायके श्र
वणे च भवेद्दुःखी धनिष्ठायां दरिद्रता ॥ बुद्धिः शतभिषा
यां च पूर्वभाद्रा सुखप्रदा सौख्यं चोत्तरभद्रायां रेवत्यां की
र्तिवर्धनं ॥ दीक्षायोगं प्रवक्ष्यामि। रुद्रयामलदेशितं
वृषसिंहे च कन्यायां धनुर्मीनाख्यलग्नके चन्द्रतारा
नुकूले च दद्याद्दीक्षां सदा गुरुः। स्थिरलग्ने विष्णुम
न्त्रे शिवमंत्रे चरे शुभं द्विःस्वभावगतं मंत्रं शक्ति
मंत्रेषु शस्यते निषिद्धमासेषु न तद्दिशोषामृतिभे
दतः षष्ठीं भाद्रपदे इषे तथा कृष्णा चतुर्दशी ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कार्तिकेनवमीशुक्लामार्गेशुक्लातृतीयका पौषेचन
वमीशुक्लामाघेशुक्लचतुर्थिका फाल्गुणेनवमीशु।
क्लाचैत्रेशुक्लचतुर्दशी त्रयोदशीतिवापाठः ॥ वैशा
खेचादितयाचैवज्येष्ठेदशहरातिथिः आषाढेपंचमीशु
क्लाश्रावणेशुक्लपंचमी एतानिदेवपर्वाणितीर्थेको
टिफलंलभेत ॥ मतान्तरंच ॥ चैत्रीत्रयोदशीशुक्लावै
शाखेकादशीसिता ज्येष्ठेचतुर्दशीकृष्णाआषाढे
नागपंचमी श्रावणेकादशीभाद्रेरोहिणीसहिता
ष्टमी अश्विनीचमहापुण्यामहाष्टम्यप्यभीष्टदा का
र्तिकीनवमेशुक्लामार्गशीर्षेतथासिता षष्ठीचतुर्द
शीपौषेमाघेचैकादशीसिता फाल्गुणेचसिताषष्ठी
चेतिकालविनिर्णयः ॥ योगिनीतंत्रे अयनेग्रहणे
चैवविषुवेचन्द्रसूर्ययोः रविसंक्रान्तिदिवसेयुगाद्या
यांस्मरेच्छिवं मन्वंतरास्वसर्वासुमहापूजादिमेतथा
चतुर्थीपंचमेचैवचतुर्दश्यष्टमीतथा तिथयःशुभ
दःप्रोक्ताइत्यादिवचनाचतुर्दश्यष्टमीतिप्राक्तिविष
यम चतुर्थीतिथिर्गणेशवचनं। ततकलौ — क्र
मात निन्दितेष्वपिकालेषुदीक्षाग्रहणेशुभा स्व
र्यग्रहणकालस्यसमानोनास्तिभूतले तत्रयद्यत्कृ
तंसर्वमनन्तफलदंभवेत रविसंक्रमणेचैवसूर्य

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰
क॰
१॰
20

ग्रहणेनया तत्रलग्नादिकंकिंचिन्नविचार्यंकथंच
न॥ एवंचन्द्रग्रहणेपितथा॥ अमावस्यासोमवार
भौमवारीचतुर्दशी सप्तमीरविवारेचसूर्यपर्वशतैः
समाः॥ वाराहीतंत्रे॥ शुक्रोस्तोयदिवाहृद्येगुर्वादित्यो
भवेद्यदि मेषवृश्चिकसिंहेषुतदादोषनविद्यते॥ दी
स्थानंप्रवक्ष्यामिनानातंत्रानुसारतः गोशालायांगु
रोर्गेहेदेवागारेचकानने पुण्यक्षेत्रेतथोद्याने न
दीतीरेचमाश्रमे धात्रीविल्वसमीपेपर्वताग्रेगुहासु
च॥ गंगायोतत्कृतंसर्वंकोटिकोटिगुणंभवेत अथ
भक्ष्यंप्रवक्ष्यामिमंत्रिणांसर्वसिद्धिदं॥ तथावोक्तंशा
रदातिलके॥ भक्ष्येषुहविष्यंशाकादिविहितंचफलेप
यः मूलंसक्तुयवोत्पन्नोभक्ष्याण्येतानिमंत्रिणां॥ त
थावोक्तंसारसंग्रहे॥ दीक्षांकृत्वायदामंत्रीउपवासंस
माचरेत तस्यदेवः सदारुष्टः शापंपतनिमूर्धनि दाता
गृहीतानोपोष्येदुपवासःस्त्रियंभवेत तस्मादत्रेसमश्री
याद्धविष्यान्नपोकरि। कृत्वागमकल्पताठीपलः त
स्मात्कुर्मात्प्रयत्नागमोक्तेनवर्त्मना दीक्षांकुर्युःप्रयत्नेन
साधकाःसिद्धिकांक्षिणः प्रसंगादागमस्यप्रथमालिखि
ते नित्यपूजांविविनिवर्त्यदारुवल्कागामेद्रुमं ततःप्रणामेद्धा
नेमानंदपितनंदपितनंदतथा ततोभिलषितांविद्यामध्यमे
हृदुमनिधौ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यद्ययंसर्वशास्त्रार्थज्ञातेतिवज्रगुरुबुधाः तदालो
कहृयार्थेवज्ञानशास्त्रंसमभ्यसेत नज्ञानेनविना
मुक्तिर्ज्ञानंभक्तिंविनानहि भक्तिस्तुभागवद्भक्तसं
गेनपरिज्ञायते बहूनिज्ञानशास्त्राणिसंतीवहिति
मण्डले यस्ययानिमनोज्ञानितानितानिसमण्डले
यस्ययानिमनोज्ञानितानितानिसमभ्यसेत एकेन
मुनिनाप्रोक्ताःप्रकाराबहुवस्तथा किंसत्यंकिमत
थ्यंवानासत्यविकलानराः तेनागमंज्ञानशास्त्रम।
भ्यसेत्प्रयतः शुचिः आगमेसर्वशास्त्राणिह्याग
मेसर्वदेवताः आगमेसकलंपुण्यमागमेकिंनल
भ्यते आगमेयन्नलभ्येतब्रह्माण्डेतन्नलभ्यते आग
तंशिववक्त्रात्तगतंतगिरिजाश्रवं मलत्रयविनाशा
यतस्मादागमउच्यते शारीरोत्पत्तिजीवेचमायीशा
रीरकार्मणाम ज्ञानंतेनावृतंविद्धिभवबन्धप्रवर्त
कंशारीरोत्पादकोविस्मस्तद्भयाननिकृंतति ज्ञाना
र्थंभक्तियोगस्यतस्मादागममभ्यसेत तस्माद्दीक्षांप्र
कुर्वीतह्यागमोक्तेनवर्त्मना अथदीक्षाविधिंवक्ष्येमं
त्रिणांहितकाम्यया विनातयानलभ्येतसर्वमंत्रफ
लंयतः चतुर्विधासासन्दिष्टाक्रियावत्यादिभेदतः।
क्रियावतीवर्णमयीकलात्मावेदमय्यपि तत्रक्रिया

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
२१

21

वतीदीक्षावज्ञाननिगद्यते पुनर्वेदमयीयोगगो॰
प्याशिष्यप्रबोधिनी अथकलावतीदीक्षाविधानंचाभि
धीयते ॥ तथाचशारदातिलके ॥ देशिकोविधिव
त्स्नात्वाकृत्वापूर्वाह्णिकीःक्रियाः यायादलेकृतोमो
नीयागार्थंयागमण्डले ततोभूमितलेशुद्धेतुषांगार
विवर्जिते पुण्याहंवाचयित्वात्नमण्डपंरचयेच्छुभे
पंचभिःसप्तभिर्हस्तैर्नवभिर्वामितान्तरं षोडशस्तंभ
संयुक्तंचत्वारस्तेषुमध्यगाः अष्टहस्तसमुच्छ्रायाः सं
स्याप्याद्वादशाभितः पंचहस्तप्रमाणास्तेनिच्छिद्राः
ऋजवःशुभाः तस्यचमांचेनिरवनेन्मदिग्माक्षेत्रवि
तमः तस्यचमांशेतेषांस्तंभानांपंचमांशमित्यर्थः ना
रिकेलदलैर्वंशैःसाधयेत्तत्समंततः द्वारेषुवाणानिस्यः
क्रमात्तोरमोहीकहा स्तंभोच्छ्रायाःस्मृतेस्तषांसमह
स्तैःपृथक्पृथक् तेषांतोरणानांदशांगुलपरिमाणे
नतत्प्रविणारहुरितः ॥ तिर्यक्फलकमानेस्या॰
दितिस्तम्भहयोपरि काष्टस्येतिशेषः ॥ स्तं
भानामर्धमानतःइतिसार्धहस्तत्रयमितिशेषः
॥ शूलानिकल्पयेत्तन्मध्ये तोरणोहस्तमा॰
णतः ॥ दिव्यध्वजानिबध्नीयाल्लोकपाल
समप्रभान ॥ ॥ ० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तथा चोक्तं शारदायाम् इन्द्रमग्निं यमं रक्षो वरुणं
पवनं विधुं पीतो रक्तोऽसितो धूम्रः शुक्लो धूम्रः सि
तावुभौ गौरोऽरुणः क्रमादेते वर्णतः परिकीर्तिताः
कपिशकपिलनीलश्यामलश्वेतधूम्राभमलशुचि-
सितवक्त्रावर्णतो वासवाद्याः क्रमदीपिकायाम् वि
तानदर्भमालाद्यैरलंकुर्वीत मण्डपं तत्त्रिभागमिति
हेरत्निमात्रसमुच्छ्रितं चतुरस्रां ततो वेदिं मण्ड
लाय प्रकल्पयेत् तदुक्तं गौतमीये वेदिं संरचयेन्मंत्री
चतुरस्रां यथाविधि शुक्लमृत्स्ना च या भूमिर्ब्राह्मी
सा परिकीर्तिता कृष्णा भूमिर्भवेच्छूद्रा वत्तथापरि
कीर्तिता ब्राह्मी सर्वार्थसिद्धिः स्यात् क्षत्रिया राज्यदा मता
धनधान्यकरी वैश्या शूद्रा तु निन्दिता मुने प्रागेवदी
क्षा दिवसान्मण्डपं कारयेत् सुधीः चतुर्विंशत्यंगुला
त्म हस्तं तत्र विदो विदुः कर्तुर्दक्षिणहस्तस्य मध्य-
मांगुलपर्वणः मध्यस्य दीर्घमानेन मानांगुलमुदा
हृतं यवानां तण्डुलैरेकमंगुलं चाष्टभिर्भवेत् अदी
वैद्यो जितैर्हस्तैश्चतुर्विंशांगुलैर्भवेत् अष्टभिस्तै
र्यवैर्ज्येष्ठं मध्यमं सप्तभिर्यवैः कनिष्ठं षड्भिरुद्दि
ष्टं हस्तं च मुनिसत्तम सर्वतोभद्रवचनप्रकारमाह
चतुरस्रं चतुष्कोष्ठकोणसूत्रसमन्वितं चतुर्ष्वपि च-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ. क. २२

22

कोणेषु कोणसूत्रचतुष्टयं मध्यमध्ये यथा मत्स्याभ
वेयुः पातयेत्तथा पूर्वापरायते द्वे द्वे मंत्री यास्यान्तराय
ते पातयेत्तेषु मत्स्येषु समं सूत्रचतुष्टयं पूर्ववत्कोण
केष्टेषु कोणसूत्राणि पातयेत् यावच्चतुष्टयं मेत्र षट्
पंचाशत्पदान्यपि तावन्तेनैव विधिना तत्र सूत्राणि पा
तयेत् षड्विंशतापदैः मध्ये लिखेत्पद्मं सलक्षणं बहिः
पंक्त्याभवेत्पीठं पंक्तियुग्मन वीथिकाः द्वारं शोभोप-
शोभास्त्राश्रिष्टाभ्यां परिकल्पयेत् शास्त्रोक्तविधिना
मंत्री ततः पद्मं समालिखेत् पद्मदेत्रस्य संत्यज्य द्वादशां
शं बहिः सुधी तन्मध्ये विभजेद्वृत्तैस्त्रिभिः समविभाग
तः आद्यस्य कर्णिकास्थाने केसराणां द्वितीयके तृती
ये तत्र पत्राणां मूलकोशान दलाग्रके बाह्यवृत्तान्तरालस्य
मानेयद्विधिना सुधीः निधाय केसराग्रेषु परितोर्ध्व
निशाकरान् लिखित्वा सन्धिसंस्थाने तत्र सूत्राणि पात-
येत् दलाग्राणां च यत्मानं तन्मानं वृत्तमालिखेत् तदन्त
रालेतन्मध्ये सूत्रस्योभयतः सुधीः आलिखेद्वाह्यवृत्तेन
न दलाग्राणि समं ततः दलमूलेषु युगशः केसराणि
प्रकल्पयेत् एतत्साधारणं प्रोक्तं पंकजं तंत्रवेदिभिः
पदानि त्रीणि पादार्थे पीठकोणेषु मार्जयेत् अव
शिष्टैः पदैर्विद्वान् गात्राणि परिकल्पयेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पदानिवीथिसंस्थानेमार्जयेत्संत्यभेदततः दिक्षुद्वा
राणिरचयेद्द्विचतुष्कोष्ठकैस्ततः पदैस्त्रिभिरथैकेन
शोभाःस्युर्द्वारपार्श्वयोः उपशोभास्त्वेकेनत्रिभिः
कोष्ठैरनन्तरं अवशिष्टपदैःषड्भिःकोणानांस्यात्प्र
तद्द्वयं रंजयत्पंचभिवर्णैमण्डलंतन्मनोहरम् पीतं
हरिद्राचूर्णंस्यात्सितंतण्डुलसंभवं कुसुम्भचूर्णं
मरुणंकृष्णंदग्धपुलाकजं विल्वादिपत्रकंश्याममि
त्युक्तंवर्णपंचकं अंगुलैकेनविस्तारःसीमारेखाः
सिताःशुभाः कर्णिकांपीतवर्णेनकेसराण्यरुणेनच
शुभ्रवर्णेनपत्राणितत्सन्धीञ्श्यामलेनच रजसारंज
येत्संधीन्वापीतैरक्तकर्णिकाकेसराःपीतरक्ताःसु
रक्तानिदलानिपिसन्धयः कृष्णवर्णास्तुःपीतेना
पिसितेनवा रंजयेत्पीठगात्राणिपादास्तुरक्तप्रभाः
गात्राणितस्यशुभ्राणिवीथिषुचतसृष्वपि आलिविल्व
ल्पलतिकादलपुष्पसमन्विताः वर्णैर्नानाविधैश्चित्राः
सर्वदृष्टिमनोहराः द्वाराणिश्वेतवर्णानिशोभारक्ताः
समीरिताः उपशोभापीतवर्णाःकोणस्यासितभानिः
च तिस्रोरेखाबहिःकार्याः सितरक्ताःसितक्रमात म
ण्डलंसर्वतोभद्रमेतत्साधारणंस्मृतम् शिष्योपिसत्रचा
गत्यशुचिःपूर्वमुपोषितः संकल्पंचततःकुर्यात्त्वत्कि॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
क॰
२३
23

वाचनपूर्वकं पश्चाच्छिष्योगुरुंतत्रत्वृणुयाद्भक्तिसं
युतः शक्त्यागुरुंभूषयेद्देववस्त्रालंकारभूषणैः गोभू
हिरण्यवस्त्राद्यैः कुण्डलादिभिरुज्वलैः अन्यैश्चाभर
णैश्चैवतथावित्तमर्चयन्॥ गुरुंसंपूजयेद्भक्त्याशि
ष्योसौशुभचेतसा दम्भाहंकारमानंचगुरोरग्रेविवर्ज
येत् कृतांजलिपुटोभूत्वाप्रणमेद्गुरुमग्रतः॥ अथा
तोभगवन्परमात्मस्वरूपिन् परमकारुणिकागुरोस
कलपुरुषार्थसाधनमंत्रदीक्षाभिषेकपूर्वकंमांप्रसा
दय इत्युक्त्वाथविंशतिषड्भिन्नयीदक्षिणांगुरोः सह॰
संप्रजपेन्नत्रगायत्रीमात्रयागुरोः वक्ष्यमाणक्रमे॰
णात्रसंस्कुर्यान्मंत्रमुत्तमम् गुरुरितिशेषः॥ संस्कृ
त्यदशांशमंत्रेततः पूजांसमाचरेत् पादौप्रक्षालये॰
त्स्नात्वाततोमण्डपसन्निधिम् आचम्यविधिनामस्यक
सामान्यार्घ्यंविधायच अस्त्रेणपात्रंसंप्रोक्ष्यहृन्मंत्रेणसमर्च
येत् तीर्थमावाहयेद्गंधादीनिक्षिपेत्प्रणवेनतु धेनुमु
द्रांदर्शयेत्तुसामान्यार्घ्यमुदाहृतः द्वारमस्त्राम्बुभिःप्रोक्ष्य
द्वारपूजांसमाचरेत् ऊर्ध्वोदुम्बरकेविघ्नंमहालक्ष्मींसर॰
स्वतीम् ततोदक्षिणशाखायांविघ्नंतत्रैशामम्पतः त
योः पश्चिमेगंगा यमुनेपुण्यवारिभिः देहा॰
ल्यामर्चयेदस्त्रंप्रतिहारमितिक्रमात् ॥ १ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

किंचिद्दक्षिणवामपार्श्वं देहलीं लंघयेद्गुरुः । अंगं संको
चयन्नंतः प्रविशेद्दक्षिणांघ्रिणा । अनन्तरं दैशिकेन्द्रो दि
व्यदृष्ट्यवलोकनात् । दिव्यानुत्सारयेद्विघ्नानन्तरिक्षां
तरिक्षगात् । पार्ष्णिघातैस्त्रिभिर्भौमानिति विघ्नान्निवारये
त् । सिद्धार्थाक्षतसंयुक्तं नाराचास्त्राभिधायुधः । अपस
र्पन्तु ते भूता ये भूता भुवि संस्थिताः । ये भूता विघ्नकर्ता
रस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया । इत्यनेनास्त्रमन्त्रार्थं मण्डपा
न्तः परिक्षिपेत् । नैरृत्यां दिशि वास्त्वीशं ब्रह्माणं च सम
र्चयेत् । पंचगव्यार्घतोयाभ्यां प्रोक्षयेद्यागमण्डलं । तेनै
व ताडयेद्दर्भैर्धर्मणाभ्यस्त्राणामतनम् । वर्धनागुरुकर्पू
रैर्धूपयेद्देनरं सुधीः । विकिरान्विकिरेत्तत्र सप्तजप्तमाश
रेवना लाजचन्दनसिद्धार्थभस्मदूर्वाङ्कुराक्षताः । वि
किरा इति संदिष्टः सर्वविघ्नौघनाशनाः । विकीर्य विकि
रान्पश्चात्मार्जनं कारयेत्सुधीः । अस्त्रजप्तेन दर्भाणां मु
ष्टिना मालवेत्सुधीः । ईशस्य दिशि वर्धन्या आसनाय प्र
कल्पयेत् । वर्धनी विकिराधिष्ठातृदेवता तस्या आसना
य वर्धनीमीशानकोणे विष्टरोपरि । वर्धना इति यस्याः
प्रसिद्धिः । पुण्याहं वाचयित्वा तद्ब्राह्मणान्परितोष्य च
उक्ते च मण्डले पूर्वे वेदिकायां समालिखेत् । मेरुपृष्ठस
दिक्कन्दः पृथिव्यामतलं मतम् । देवता कूर्मसंस्थानः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ क॰ २५

24

मंस्मरेद्दृष्टिपूर्वकं विनियोगो हि मंत्रस्य आसनेन परि
कल्पितः पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता
त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनं । इति मंत्रजपमी
ठयाऽस्मु खवाप्युदङ्मुखः स्वस्तिकादिक्रमेणैव कल्प
कायाविशेषतुषः स्थापयेद्दक्षिणभागे पूजाद्रव्याणि
देशिकाः सतामितांबुसंपूर्णं सव्योरुं कुंभं सुशोभितं
प्रक्षालनाय करयोः पृष्टपात्रं निधापयेत् चूतपुष्पालि
तान्दीपान्स्थापयेत्परितः शुभान् दर्पणं चामरं छत्रं तो
लवृंतमनोहरं कृतांजलिपुटो भूत्वा वामदक्षिणपा
र्श्वयोः नत्वा गुरुं गणेशानं भूतशुद्धिं समाचरेत् । या
मले । तथा पुटांजली भूत्वा वामे गुरुत्रयं यजेत् दक्षिणे
च गणेशानं मूर्ध्नि देवं विभावयेत् करशुद्धिं समापाद्य
कुर्यात्तालत्रयं ततः ऊर्ध्वोर्ध्वमस्त्रमंत्रेण दिग्बंधमपि
देशिकः तेन संजनितं तेजो रक्षां कुर्यात्समंततः भू
तशुद्धिं ततः कुर्याद्देशिकः स्थिरमानसः ॥ त
थाचोक्तं शारदातिलके ॥ शोषणादिभूतानां भू
तानां यद्विशोधनम् अहदयब्रह्मसंयोगात् भूतशुद्धि
रियं मतः सुषुम्णावर्त्मनात्मानं परमात्मनि योजयेत्
त्मनि योजयेत् योगयुक्तेन विधिना चिन्मंत्रेण समा
हितः ॥ चिन्मंत्रेण हंस इति मंत्रेण ॥ ० ॥ ० ॥ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कारणोसर्वभूतानांतत्वान्यपिविचिन्तयेत् बीजभा
वेनलीनानिव्युत्क्रमात्परमात्मनि ततःसंशोषयेद्देहं
वायुबीजेनवायुना वह्निबीजेनतेनैवसन्दहेत्सकलं
तनुं विश्लेषयंस्तदादोषानमृतेनामृताम्भसा आपा
दप्लावयेद्देहमापादतलमस्तकं वायुबीजेनयमिति
बीजेन वह्निबीजेरमिति ॥ अमृतेअमृतबीजेवमित्य
र्थः आत्मलीनानितत्वानिस्वस्थानेस्थापयेत्ततः आ॰
त्मानंहृदयांभोजमानयेत्परमात्मनः मनुनाहंसदेव
स्यकुर्यात्न्यासादिकंततः हंसदेवोहंसइतिस्वरूपं॥
ऋषिच्छन्दोदैवतानिन्यसेत्मंत्रस्यमंत्रवित् आत्म
नोमूर्ध्निवदनेहृदयेचतदाक्रमात् ॥ तथाचवृद्धमतस्य
स्के ऋषिन्यासोमूर्ध्निदेशेछन्दस्तुमुखपंकजे देव
ताहृदयेचैवबीजंतुगुह्यदेशके शक्तिंचपादयोश्चैव
सर्वांगेकीलकंन्यसेत् ऋषिस्तुमहेश्वरमुखाज्ज्ञात्वाय:
साक्षात्तपसामनुं संसाधयतिशुद्धात्मासतस्यऋषिरी
रितः गुरुत्वान्मस्तकेचास्यन्यासस्तुपरिकीर्तितः सर्वेषां
मंत्रतत्वानांछादनाच्छन्दउच्यते अक्षरत्वात्पदत्वाच्च
मुखेछन्दःसमीरितं ऋषिच्छन्दोपरिज्ञानान्नमंत्रः
फलभाग्भवेत् दौर्बल्यंयातिमंत्राणांविनियोगमजान
तां ॥ इतिऋष्यादिन्यासावश्यकत्वंसिद्धमितिभावः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
२५
25

ऋषादीनादमंत्रचूडामणेः उपासकान्महादेवि शृ
णुष्वैकमनाः स्वयं मनुश्चन्द्रः कुवेरश्च मन्मथस्तदन
न्दै लोपामुद्रा मनुनन्दिः शाक्तः स्कन्दः शिवस्तथा
क्रोधभट्टारकाश्चैव पंचमीपरिकीर्तिता दुर्वासश्चापि सो
धृन्योववसिष्ठश्चपराशरः और्वोवह्निर्यमश्चैववैनन्तो
वरुणोपिच वायुविष्णुः स्वयंभूश्चभैरवोगणपस्तथा
अनिरुद्धोभरद्वाजोदक्षिणामूर्तिरेवचवटुकोगणपति
श्चैवलक्ष्मीगंगासरस्वती धात्रीशेषःप्रमत्तश्चउन्मत्तः
कुलभैरवः धात्रीधरित्रीक्षेत्रपालोहनूमांश्चदत्तोगरु
डएवच शुकदेवः प्रह्लादश्चरामोरावणएवच कश्य
पःकौसकुम्भोश्चजमदग्निर्भृगुस्तथा बृहस्पतिर्धंड
श्चैष्टादशात्रयोयुधिष्ठिरः अर्जुनभीमसेनश्चद्रोणाचा
र्योजयद्रथः दुर्योधनस्तथाकुंतीसीताचरुक्मिणी
तथा सत्यभामाद्रौपदीचउर्वशीचतिलोत्तमा पुष्पद
न्तश्चबुद्धश्चबाणः कालोजयद्रथः कैलासउत्तसिन्धु॰
श्चउदधिर्हिमवांस्तथा यदवश्चमहावीरः कल्पवृ॰
क्षास्तसाधकाः महाविद्याप्रसादेनस्वस्वकामसं॰
मन्विताः ॥ महाविद्यासारः ॥ तथामुण्डमालातं
त्रे ॥ कालीतारामहाविद्याषोडशीभुवनेश्वरी भै
रवीछिन्नमस्ता ॥ ॥ ० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विद्याधूमवतीतथा बगलासिद्धविद्याचमातंगीक
मलात्मिका एतादशमहाविद्यामहादेवीप्रकीर्तिताः
विद्यायमूलमंत्रेणप्राणायामंयथाविधि ॥ प्राणाया
मस्यलक्षणमाहत्रिपुरासारसमुच्चये प्राणोवायुःश
रीरस्थआयामस्तस्यनिग्रहः प्राणायामइतिप्रोक्तो
द्विविधःकथ्यतेहिसः सगर्भोनिगर्भश्च सगर्भोमंत्र
जाप्येननिगर्भोमात्रयाभवेत् अगस्त्यसंहितायांत ।
त्कथितंकुंभकेनैवच मात्रावनलिनीम — संहत्यो
त्पलस्यभेदने दलेदलेचयःकालःसकालोलवसं
ज्ञकः लवैस्त्रुटिस्त्रिंशद्भिःकलात्तावत्रुटिंविदुः क
लाभिस्तावत्कलोज्ञेयास्तावत्काष्ठानिमेषकः स्वांगुलिस्फो
टनस्यमात्राष्टादशाभिस्मृता कालेनयावतास्वीयोह
स्तःस्वंजानुमण्डलेपर्येतिमात्रासातस्याःस्वकीयश्वा ।
सतल्यमा अथवामजानुनीति मात्राच ॥ वामजानुनि
हस्तस्यभ्रमणंयावताभवेत् कालेनमात्रामाज्ञेयामु ।
निभिस्तंत्रपारगैः यामले ॥ प्राणायामंततःकुर्याद्भा
गभवेनसमाहिताः दक्षांगुष्ठेनदक्षेचघ्राणेसंपीड्यमंत्र
वित् इडयापूरयेद्वायुंमात्राषोडशभिःक्रमात् अंगुष्ठा
नामिकाभ्यांचधृत्वानासाद्वयंततः ततस्तुकुंभयेद्वायुं
एकाग्रेणचतुर्गुणैः अनामयातथावामनासांधृत्वा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री· तदक्षिणे द्वात्रिंशद्भिश्चमात्राभिर्वायोश्चरेचनंचरे
क· त् स्वचित्ते मूलचक्रतनिधायाक्षरन्समभ्यसेत् ततोर
२९ चनमार्गेणप्राणवायुंप्रपूरयेत् पुनःषोडशमात्राभिः
26 कुम्भकंचसमाचरेत् ततःषष्ठितमैर्मंत्रीनासापुटोवि
सृज्यच पुनश्चरेचयेद्वायुंद्वात्रिंशन्मात्रयायुतः वा
मेनपावपिबेद्वायुंमात्राभिःषोडशैःक्रमात् नासापु
टौविपीड्यथपूरकस्यचतर्गीणैः रेचयेद्दक्षिणेवायुं
द्वात्रिंशन्मात्रयायुतः वामेनपानंदक्षिणेनरेचनमि
तितत्प्रथमप्राणायामाभिप्रायेणाहृन्यात्तनदसंभ
वति प्राणायामविधिंसम्यकथितंयत्नतोमया॥ अ
धमामध्यमश्चैवप्राणायामस्तथोत्तमः अधमोजन
येत्स्वेदंमकंपोभवतिमध्यमे उत्तमेखचरीसिद्धिःप्राप्न
यान्नात्रसंशयः प्राणायामैःकृतैःशश्वन्नित्यंषोडश
भिःसुधी दिनान्दिनंचयत्पापंतत्सर्वंनश्यतिध्रुवं कनि
ष्ठानामिकांगुष्ठैः यन्नासापुटधारणं प्राणायामस्सविज्ञे
यस्तर्जनीमध्यमेविना प्राणायामेनपापानिनश्यन्त्येवन
संशयः प्राणायामत्रयंकुर्यात्प्रत्यहंमूलमंत्रतः जपादेव
जपान्नेवसाधकःसिद्धिकांक्षयः विदध्यान्मातृकान्यासं
मंत्रन्यासादनंतरं अंगुष्ठादिष्वंगुलीषुन्यसेदंगैः स्वजाति
भिः जातयश्चनमःस्वाहावषट् हुंवौषट् हंकारः॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

एवंच जातिषट्कमिति प्रोक्तं हृदाद्यंगसंयुतम्
अस्त्रांतं तलयोन्यस्य कुर्यान्नालत्रयादिके दिशास्तै
र्वध्नीयाच्छोटिकाभिः समन्ततः हृदयादिषु विन्य
सेदंगमंत्रान् ततः सुधीः हृदयाय नमः पूर्वं शिरसे
वह्निवल्लभाः। शिखायै वषडित्युक्तं कवचाय हुमी
रितं नेत्रत्रयाय वौषट् स्यादस्त्राय फडिति क्रमात् व
ह्निवल्लभाय स्वाहा षडंगमंत्रानित्युक्त्वा षडंगेषु नियो
जयेत् अंगुष्ठाग्राद्वाग्रनांगुष्ठाद्धृदि शीर्षे शिखा पुनः अ
धोंगुष्ठमुष्ट्या तथा मुष्टिर्धर्मदोर्द्वन्द्वशाखया नेत्रं त
र्जनिमध्यमेस्त्रं तं गं मुष्टियुग्मके निरंगुष्ठतर्जनी
भ्यामंगमुद्राः समीरिताः मुद्राः स्वस्वमुद्राः अन्
क्तषडंगस्य पंचांगानि मनोर्यस्य तत्र नेत्रमनु त्यजेत्
अंगहीनस्य मंत्रस्य स्वेनैवांगानि कल्पयेत् स्वेनैव मू
लमंत्रेणैव तत्तत्कल्पोक्तविधिना व्यापकन्यासमाच
रेत् कल्पयेदात्मनो देहे पीठं धर्मादिभिः क्रमात् अंसो
रुयुग्मयोर्विद्वान् आदक्षिणेशानदेशिकः धर्मं ज्ञानं स
वैराग्यमैश्वर्यं विन्यसेत् क्रमात् धर्मादयः स्मृताः पादाः
पीठगात्राणि चापरे मुखपार्श्वनाभिपार्श्वेष्वधर्मादी
न् कल्पयेत् अनन्तं हृदये पद्मं तस्मिन्सूर्येन्दुपावकाः
पंचस्वकलान्यसेन्नामाद्यक्षरपूर्विकाः पंचस्व

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ क॰ २॰ 27

कलान्यसेनामाध्यत्तरपूर्विकाः अंकाराद्यंन्यसेत
सूर्यकाराद्यंनिशाकरं मंकाराद्यंन्यसेद्वह्निकलाम
ण्डलसंयुतं सत्वादींस्त्रीन्गुणान्न्यसे ` ` ` ` `
सत्वंरजस्तम इतियस्यभेदःसमीरिताः आत्मानमंत
रात्मानंपरमात्मनमंत्रत आदिबीजत्रयेंन्यस्यशक्ति
बीजपरःसरं आंआत्मनेनमः अंअंतरात्मनेनमः पं
परमात्मनेनमः इतिन्यासक्रमः ह्रींकारात्मनेनमइति
न्यासक्रमः तानात्मानंप्रविन्यस्यन्यसेत्पीठमनुंततः प
वंदेहमयेपीठेचिंतयेदिष्टदेवतां मुद्राःप्रदर्शयेविधिव
दर्घस्थापनमाचरेत शंखमस्त्राम्बुभिःप्रोक्ष्यवामतोव
ह्निमण्डले वह्निमण्डले त्रिकोणमाधारंस्थापये
द्विद्वाविंडंवमर्घ्यस्ततसुधामयैः शिरस्यचन्द्रास्त
तायाः सुधायास्तन्मयैर्जलैः मूलमन्त्रनानीयैः स
गन्धपुष्पाद्यैः पूरयेत्तंयथाविधि आधारंपावकंशं
खंसूर्यंतोयंसुधाकरं स्मरेद्दश्यर्कचन्द्राणांकलास्ता
स्तपुनःक्रमात मूलमंत्रंजपन्स्पृष्ट्वान्यसेत्तस्यागमंत्र
कम हत्मंत्रेणाभिसंपूज्यहस्ताभ्यांवक्त्रादयजपः
जपेद्दिव्यांयथान्यायदेशिकोदेवताधिया जपेद्दिव्यां
यथान्यायदेशिकोदेवताविधिया अस्त्रमंत्रेणसंर
क्ष्यकवचेनावगुंठ्यच ॥ ० ॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

धेनुमुद्रांसमापाद्यवौषट्येनत्स्वमुद्रया दक्षिणेप्रो
क्षणीपात्रमादायाद्भिःप्रपूजयेत् किंचिदर्घांबुसंग्र
ह्यप्रोक्षण्यंभसियोजयेत् अर्घ्यस्योत्तरतः कार्यंपा
द्यमाचमनीयकं आत्मानंयागवस्तूनिमण्डपंप्रोक्ष
येद्गुरुः प्रोक्षणीपात्रतोयेनमनुनान्यदपिक्रमात्
मनुनामूलमनुनान्यासक्रमेणदेहेषुयर्माधीमान्पूज
येत्ततः गन्धाद्यैःपीठमनुभिः तस्मिन्स्वपरदेवताम्
पंचकृत्वापुनःकुर्यात्पुष्पांजलिमनन्यधीः उत्तमांगे
हृदाधारेपादसर्वांगकोक्रमात् विनानैवेद्यगन्धाद्यै
रुपचारैःसमाचरेत् गुरूपदिष्टविधिनाशेषमन्यत्स
मापयेत् सर्वमेतत्प्रयुंजीतप्रोक्षणीस्थेनवारिणा
विसृज्यतोयंप्रोक्षिण्याःपूरयेत्तांयथापुरा ततस्त
मण्डलंमंत्रीगन्धाद्यैःसाधुपूजयेत् शालिभिःकर्णि
कामध्यमापूर्योपरितण्डुलैः अलंकृत्यपुनस्तेषुद
र्भानास्तीर्यमंत्रवित् कूर्चमक्षतसंयुक्तंन्यसेत्तेषाम
थोपरि ॥ कूर्चेविष्टरेआधारशक्तिमारभ्यपीठमंत्रम
येयजेत् अनःकूर्मशिलानूफोशावस्त्रन्द्रनिभप्रभा
म् आधारशक्तिंप्रयजेपंकजद्वयधारिणीं कूर्मंतू
पाशिलातद्रूपरिस्थितामितर्घ्यःमूर्भितस्याःसमासी
नंकूर्मंनीलाभमर्चयेत् ऊर्ध्वब्रह्मशिलासीनमनन्तं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री· क· २८
28

ऊन्दसन्निभं यजेत्स्वक्रथं मूर्ध्नि धारयन्तं वसन्त्यतो
तमालश्यामलां तत्र नीलेन्दीवरधारिणीं अभ्यर्चये
द्वत्सभतीं स्फुरत्सागरमेखलां तस्यां रत्नमयं द्वी
पं तस्मिंश्च मणिमण्डपं यजेत्कल्पतरुं तस्मिन्साधका
भीष्टसिद्धिदान् अथ तत्र पूजयेत्पीठं वेदिकां माणि
लोज्ज्वलां पश्चादभ्यर्चयेत्तस्यां पीठं धर्मादिभिः पुनः
रक्तश्यामहरिद्रेन्दुनीलापाटलरूपिणः वृषकेसरि
भूतेभरूपान्धर्माधिकान्यजेत् भूताः मनुष्याः गात्रे
षु पूजयेत्तांस्तनं पूर्वानकुललक्षणान् आग्नेयादि
षु कोणेषु दिक्षु चाधर्मादीन्यजेत् आनन्दकन्दे प्रथ
मे मेचिनालमनन्तरं सर्वतत्त्वात्मकं पद्ममभ्यर्चयेत्तद
नन्तरं मंत्री प्रकृतिपत्राणि विकारमयकेसरान् पं
चाशद्बीजवर्णाढ्यां कर्णिकां पूजयेत्ततः कलाभिः
पूरयेत्सोमं तस्याः सूर्यानुपावकान् प्रणवस्य त्रिभि
र्भागैरजः सत्वादिकान्गुणान् आत्मानमन्तरात्मानं परम
त्मानमर्चयेत् ज्ञानात्मानं च विधिवत्पीठमंत्रावसानकं पी
ठशक्तिकेषु मध्ये च सर्वाभयः हेमादिरचितं कुंभम
स्त्राद्भिः क्षालितं ततः चन्दनागुरुकर्पूरधूपितं शोभना
कृतिं आवेष्टितां गंगीरतंतुं मंत्रेण त्रिगुणात्मना शक्ति
विषये तत्कलतेन विम्बविषये पुल्कसंयोगानितां त्रिकाः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

चर्चितं गन्धपुष्पाद्यैर्दूर्वाक्षतसमन्वितं नवरत्नोदः
केमंत्री स्थापयेत्तारमुच्चरन् पेकं संकल्पकुम्भस्यपी
ठस्य च विधानवित् क्षीरिद्रुमकषायेण पलाशत्वग्भ
वेन वा तीर्थोदकैर्वा कर्पूरगन्धपुष्पसुवासितैः श्रा
माभेदेन विधिवन्मातृकां प्रतिलोमतः जपन्मूलम
न्त्रेन हन्त्रूरयेद्देवताधियः प्रतिलोममातृकामाह क्षं
सं षं शं वं इत्यादिप्रकारान्तं पंचाशद्वर्णान्मूलमंत्रं च ज
पन्पूरयेत् षोडशकार्थां कुम्भमूर्तौ गन्धाष्टकमभीष्टं
विलोमपूरयेत्तस्मिन्नावाहनकलाः कलाः वह्नेर्दश
कलात्मना कलाः षोडश सोमस्य पंचापंचाशतं कलाः
कलात्मके शैव संस्थका अर्थे कुम्भेषु निक्षिपेत् गन्धाष्ट
कं तु त्रिविधं शक्ति विष्णुशिवात्मकं चन्दनागुरुकर्पूर
चोरकुंकुमरोचनाः जटामांसीकपियुता शक्तेर्गन्धाष्ट
कं विदुः चोर इति कुंकुमस्य पाटीकस्पर्शीतिवा कपिरः
कचन्दने चन्दनागुरुह्रीवेरकुष्ठकुंकुमसेव्यकाः ज
टामांसी मुरमिति विष्णोर्गन्धाष्टकं विदुः ह्रीवेरं वाला
कुष्ठं कुठ सेव्यकं वीरणमूलमिति यावत् चन्दनागुरु
कर्पूरतमालजलकुंकुमम् कुशीतं कुष्ठसंयुक्तं शैवं
गन्धाष्टकं विदुः तमालो वृक्षविशेषः जलवाल्का इति
विशेषः कुशीतं रक्तचन्दनं कुष्ठं कुठ इमिति यावत् फे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
क॰
२९
29

त्काविरिणीतंत्रे रोचनाकपिकाश्मीरिमांसीनगुरुच
न्दनैः सर्वोर्देवप्रियगन्धोयं प्रोक्तो वश्याक्षे च शस्यते कपि
रक्तचन्दनं काश्मीरं कुंकुमं नगुरु गुग्गुलक दारुयोनी
सर्वोर्वैः कस्तूरीयुतैः प्राणादिष्वहत्पामान्ते स्यादमुष्य
पदं पुनः क्रमात्प्राणा इह प्राणास्तथा जीव इह स्थितः
अमुष्य सर्वेन्द्रियाणि भूयो मुष्यपदं वदेत् वाङ्मनो न
यनश्रोत्रघ्राणप्राणपदान्यथ पश्चादिहागत्य सुखं चिरं
तिष्ठन्तु ठद्वयं अयं प्राणमनुः प्रोक्तः सर्वजीवप्रदायकः
पश्चादियत्तरं आं ह्रीं क्रों इति बीजत्रयं आत्मात्ममंत्रः
हंसः इति यावत् तेन आं ह्रीं क्रों हंसः आं ह्रीं क्रों हंसः अ
मुष्यप्राणा इह प्राणाः आं ह्रीं क्रों हंसः अमुष्य जीव इ
ह स्थितः आं ह्रीं क्रों हंसः अमुष्य सर्वेन्द्रियाणि। आं ह्रीं
क्रों हंसः अमुष्य वाङ्मनो नयनश्रोत्रघ्राणप्राणा इहाग
त्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा अमुष्यत्यत्रार्थेहः पश्चादश्व
त्थपनसचूतकोमलपल्लवैः इन्दुवल्लीसमावृतैः स्व
द्रुमधियागुरुः इन्दुवल्ली अपराजिता कुम्भवक्रेपि
धायास्मिंश्चषकं सफलाक्षतम् चषकं शरावं अक्ष
तं यवादि स्थापयेत्स्वफलधियाविधिवत्कल्पशाखि
नाम् ततः कुम्भं निर्मलेन क्षौमयुग्मेन वेष्टयेत्
मूलेन मूर्तिं क्लृप्त्वास्मिन्ध्यायाम् ॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कल्पशाखिनं आवाह्य पूजयेत्तस्यां मंत्री मंत्रस्य दे-
वतां मूलमंत्रं समुच्चार्य स्वसुषुम्णावर्त्मना सुधीः आ-
नीय तेजः स्वस्यानासिकारन्ध्रनिर्गतं करस्थमा-
त्कांभोजे चैतन्यं पुष्पसंचये संपूज्य ब्रह्मरन्ध्रेण मू-
र्तिमाह येत्सुधीर्देवस्य मस्तकं ऊर्ध्वाऊर्ध्वमोपरि तेसु-
धीः पूजाकाले देवतायानोपरि भ्रामयेत्करं संस्थाप-
नं संनिधानं संनिरोधमनन्तरं सकलीकरणं पश्चादि-
दध्यादवगुण्ठनं अमृतीकरणं कृत्वा कुर्वीत परमी-
वति क्रमादेतानि कुर्वीत स्वमुद्राभिः समाहितः आ-
वाहनादिका मुद्राः प्रवक्ष्यामि यथाक्रमं याभिर्विरचि-
ताभिस्तु मोदन्ते सर्वदेवताः सम्यक्संपूजिताः पुष्पैः क-
राभ्यां कल्पितोञ्जलिः आवाहनी समाख्याता मुद्रा देशि-
कसत्तमैः अधोमुखीकृता सैव प्रोक्ता स्थापनकर्मणि
आश्लिष्टमुष्टियुगला प्रोच्छ्रितांगुष्ठयुग्मका संनिधाने
समाख्याता मुद्रेयं तंत्रवेदिभिः अंगुष्ठगर्भिणी सैव संनि-
रोधे समीरिता देवतानां षडंगानां न्यासः स्यात्सकली-
कृतिः सव्यहस्तकृता मुष्टिर्दीर्घाधोमुखतर्जनी अवगु-
ण्ठनमुद्रेयमभितो भ्रामिता सती अन्योन्याभिमुखा-
श्लिष्टकनिष्ठानामिका पुनः तथा तु तर्जनीमध्या धेनु-
मुद्रामृतप्रदा अन्योन्यग्रथितांगुष्ठप्रसारितकरांगुली

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ· क· ३· 30

महामुद्रेयमुदिता परमीकरणे बुधैः प्रयोजयेदिमा
मुद्रां देवतायागकर्मणि अथोपचारान् कुर्वीत मंत्रवि
त्स्वागतादिकान् तथाचोक्तं बृहन्मत्स्यसूक्ते ॥ सप-
र्या विविधाः प्रोक्तास्तासामेकां समाश्रयेत् गन्धादिका
निवेद्यान्ता पूजा पंचोपचारिका अर्घ्यपाद्याचमनकम
धुपर्काचमनानि च गन्धादयो निवेद्यान्ता उपचारा दश
क्रमात् षोडशोपचाराः तदुक्तं शारदातिलके ॥ पाद्या
र्घ्याचमनस्नानवसनाभरणानि च गन्धपुष्पधूपदी
पनैवेद्याचमनं तथा ताम्बूलमर्चनास्तोत्रं तर्पणं च
नमस्क्रिया प्रयोजयेदर्चनायामुपचारांस्तु षोडश ॥
तथा च ज्ञानार्णवे आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाचमनीय
कं मधुपर्काचमनस्नानवसनाभरणानि च गन्धपु
ष्पधूपदीपनैवेद्यं वन्दनं तथा एवं वा योजयेन्मन्त्री
उपचारांस्तु षोडश च अष्टादशोपचाराः तथा चोक्तं
त्रिपुरार्णवे ॥ आसनावाहने चार्घ्यं पाद्यमाचमनं तथा
स्नानं वासोपवीते च भूषणानि च सर्वशः गन्धं पुष्पं त-
था धूपं दीपमन्नं च तर्पणं माल्यानुलेपनं चैव नमस्का
रविसर्जने ॥ अष्टादशोपचारैस्तु मन्त्री पूजां समाच
रेत् ॥ अथ षट्त्रिंशदुपचाराः ॥ तदुक्तं मन्त्रदीर
हस्यवृत्तौ आसनाभ्यंजनेन तद्वदुद्वर्तनेन निर्हरणो संमा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ननिष्कृतेण संमार्जनं सर्पिरादेः स्नपनावाहनेनतः
पाद्यार्घ्याचमनीयं च स्नानीयं मधुपर्कको पुनराच॰
मनीयं च स्नानीयं वस्त्रयज्ञोपवीतके अलंकारा गंध
पुष्पधूपदीपा तथैव च तांबूलानि वै नैवेद्यं पुष्पमा
ला तथैव च अनुलेपनशय्ये च चामरं व्यजनं तथा
आदर्शदर्शनं चैव नमस्कारो ऽथ नर्तनम् दन्तकाष्ठप्र
दानं च ततो देवविसर्जनं उपचारा इमे ज्ञेयः षट्त्रिंश॰
त्सु पूजने अथ चतुःषष्ट्युपचाराः तत्क्रमं संग्रहे ।
आसनारोपणं सुगन्धिः तैलाभ्यंगं मज्जनशालाप्रवे॰
शनं मज्जनमण्डपमणिपीठोपवेशनं कनककल
शाद्युतसकलतीर्थाभिषेकं धौतवस्त्रपरिमालनं अ
रुणदुकूलपरिधानं आलेपमण्डपप्रवेशनं आले
पमण्डपमणिपीठोपवेशनं चन्दनागुरुकुंकुमम्र
गमदकर्पूरगोरोचनादिव्यगन्धसर्वांगविलेपनं के
शभारस्य कालागुरुधूपमल्लिकामालतीजातीचल
काशोकशतपत्रपुन्नागकल्हारयुग्मसर्वर्तुकुसुम
मनोभूषणमण्डपप्रवेशनम् भूषणमणिपीठोपवे
शनं नवमणिमकुटं चन्द्रशकलं सीमन्तसिन्दूरं
तिलकरत्नं कालांजनं पाणियुगलनानाभरणं अ
परयावकं ग्रथनभूषणं कनकमणिकं पदकं म

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

हारपदकं मुक्तावलिं एकावलिं देवच्छन्दकं च्छुघ
वीरं केयूरयुगलचतुष्टयं वलयावलिं ऊर्मिकावले
यं कांचीदामकटिसूत्रं शोभाख्याभरणं पादकटकं
रत्ननूपुरं पादांगुलीयकं एककरे पाशं अन्यकरेऽङ्कु
शं इतरकरे इक्षुचापं अपरकरे रक्तोत्पलाब्जकुमुदक
न्दकृतांकुरोद्भवान्पुष्पबाणान् श्रीमाणिक्यपादुकां
स्वसमानवेषाभिरावरणदेवताभिः सह महासिंहास
नाधिरोहणम् कामेश्वरपर्यंकोपवेशनं अमृतासव
मेकं आचमनं कर्पूरवटिकां आनन्दोल्लासविलासहा
सं मंगलारात्रिकं श्वेतच्छत्रं चामरयुगलं दर्पणं ताल
वृन्तं गन्धं पुष्पं धूपं दीपं नैवेद्यं च कल्पयेत् तदुक्तं मा
नसोल्लासे सवुधा प्रवदेन्मंत्री उपचारांस्तु दैवतसंबुधा
संबोधनपदेन सर्वोपचारमंत्रास्त्रिताराद्यर्वाः कल्पया
मि नम इत्यन्ताः कार्याः तथा च श्रीं ह्रीं क्लीं श्रीमहात्रिपु
रसुन्दरि पाद्यं कल्पयामि नम इत्यादि सर्वत्र बोध्यम् ॥
इति पाद्यं श्रीविद्याविषयमभिलापः अन्यत्र तत्स
मृत्या तथा चोक्तं ज्ञानमालायाम् उपचारविधिं व
देवताया आद्यमासनम् स्वागतं कुशलप्रश्नं निग
देदग्रतो गुरोः पाद्यं पादाम्बुजे दद्याद्देवस्य दद्यानुना इद
पात्रः नमस्यर्थः एतच्छ्यामाकदूर्वाब्जविष्णुक्रान्ताभिरुदि
तं स्वाहामंत्रेण वद ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नैदयादाचमनीयकम् जातीलवंगकक्कोलैस्तदु
क्तंत्रवेदिभिः स्वधामंत्रः ॥ वसितिमंत्रः अर्वं
दिशोन्नतोमूर्ध्निशिरोमंत्रेणदैशिकः गन्धपुष्पाक्ष
तयवैकुशादितिलसर्षपैः सदूर्वैः सर्वदेवानामे
तदर्घ्यमुदाहृतं शिरोमंत्रः स्वाहामंत्रइत्यर्थः तथा
नुनाततः कुर्यान्मधुपर्कंमुखांबुजे आज्यंदधिमधू
न्मिश्रमेतदुक्तंमणीषिभिः अन्नमंत्रः स्वधामनुर्व
मितिमंत्रः तेनैवमनुनाकुर्याद्द्विराचमनीयकं
तेनैववमितिमंत्रेणैव । अर्घ्यंदत्वापाद्यंदद्यात् ॥
तदुक्तंक्रमदीपिकायां दत्वासनंस्वागतमित्युदीर्यत ।
थार्घ्यपाद्याचमनीयकानि देयानीत्यादिश्रवणान् इ
च्छाविकल्पइतिभावः आचमनीयंवावत्रयंमुखेद ।
द्यात् तदुक्तंशारदायाग्रे स्वधेत्याचमनीयंद्विस्त्रिवारंमु
खपंकजे मुकुटोपरिपुष्पंचवौषडित्यर्पयेत्सुधीः
वौषडितिपुष्पदानमितिश्रुतेः॥ वौषट् नमइतिमं
त्रः॥ अर्घ्यादिदानेषुपितथा तदुक्तंसारसंहितायां
नमःस्वधावस्वाहावौषडितियथाक्रमं हृत्पुरःस
रमर्घार्घ्यपाद्यादीनिप्रकल्पयेत् गन्धाद्भिः कारये ।
स्नानंवासमीपविधापयेत् दद्याद्यज्ञोपवीतंचहावा
द्याभरणैः सह न्यासक्रमेणमनुनापुटितैर्मातृका

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रा०
क०
३१
32

द्वैः अभ्यर्च्य देवं गन्धाद्यैरंगादीन्मूलेन ततः गन्धच
न्दनकर्पूरकालागुरुभिरीरितः कमलेकरवीरेद्रे
कुमुदेतुलसीद्वयं जातेद्वयं केतकेद्वेकल्हारंचंपक।
कोत्पले कुन्दमन्दारपुन्नागपाटलानागचंपकं अव
गंधंकर्णिकारंपावनीनवमालिका सौगन्धिकंस
कोरंटंपलाशाशोकमल्लिकाः दूर्वंमरुजंकंविलम
ननंमुनिनिपुष्पकं अन्यानिचसुगन्धीनिपुष्पमात्रा
णिदेशिकैः उपदिष्टानिपूजायामादधीतविचक्षणः
मलितंभूमिसंस्पृष्टंक्रिमिकेशादिसंयुतं अंगस्पृष्टं।
समाघ्रातंस्वयमेवपर्युषितंगुरुः अंगस्पृष्टंहस्तातिवि
क्रमित्यर्थः मुकुलैःपतितैश्चैवखंडितैःशोषितैर
पि अनर्हैरपिपुष्पैश्चदलैःपत्रैश्चनार्चयेत येनके।
नापिपुष्पेणपत्रेणापिदलेनवा यतः कृतघ्निदानी
ययवनतोऽङ्गवेनवभावार्थीजीवितार्थीचनार्चयेद्धि
तेस्थले परारोपितवृक्षेभ्यः पुष्पाण्यानीयवर्जयेत
अविज्ञायवैतैर्यस्तुनिष्फलंतस्यपूजितम् तथाच।
ज्ञानमालायां पुष्पंवायदिवापत्रंफलंनेष्टमधोमु।
खम् पुष्पांजलिविधिंहित्वायथान्यनेनत्वार्पयेत
तथाचकालिकापुराणे नैवेद्यंदक्षिणेवामेपुरतो
वानपृष्ठतः दीपंदक्षिणतोदद्यात्पुरतोवानवामतः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वामतस्तुतथाधूपमग्रेवानतुदक्षिणे निवेदयेत्सु-
रेभागेगन्धंपुष्पंचभूषणं वामेधूपंदद्यादितिविस्त
विषयं॥ शक्तिविषयेतुदक्षिणेदद्यात्॥ प्रतिमादिषु
यद्येवंगात्रेदानंचतत्तनो दद्याद्योग्यंपुरतोनैवेद्यभो
जनादिकं आधारोपरिदीपंचदद्याद्यत्नेनमानवः स
र्वैसत्त्वसमतीसरतेनविदंस्वयं अकार्यपादवातं
वदीपतापंनथैवच इतिकालिकापुराणे॥ अगुरु-
चीरगुग्गुलशर्करामधुचन्दनैः धूपयेदाज्यसंमिश्रै-
र्नीचैर्मैवस्यदैशिकः उशीरंवीरणमूलं वर्त्याकर्पूर
गर्भिण्यासर्पिषातिलजेनवा आरोप्यदर्शयेद्दीपान्सु-
श्रेः सौरभशालिनः स्वादुपदंपाविमलेपायसंसह-
शर्करं कदलीफलसंयुक्तंसाज्यंमंत्रीनिवेदयेत् उ
पदंशास्त्रवर्णीयद्रव्यंमोदकनारिकेलादिः तत्रतत्र-
जलंदद्यादुपचारान्तरान्तरे अंगानिलोकपालान्स्य
मेदावरणान्यपि केसरेष्वग्निकोणादिहृदयानिप्र-
पूजयेत् नेत्रमग्रेदिशास्त्रंसंध्यात्वाअंगदेवताः-
हृदयंवह्निकोणेनैऋतेशिवइविनं वायुकोणेशिर
याप्रोक्ताकवचंशिवदिक्यपि पुरतोनेत्रमभ्यर्च्यप्रा
गाद्याशास्त्रयास्त्रकम् शक्तिविषयेपूजाप्रकारमाह-
श्रीवनदुर्गाकल्पे दत्त्वांगुष्ठतर्जनीभ्यांपुष्पनिक्षेप-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

णंचरेत् नार्चयेदेकहस्तेन यदीच्छेत्सिद्धिमात्मनः
केवलं दक्षहस्तेन अभिचारायकल्पते वामेनकेवलं
भोगः संयोगाद्योगमोक्षदं अंगुष्ठानामिकायोगाच्छि
वशक्त्यात्मकंपरं अंगुष्ठः शिवइत्युक्तोनामिकाशक्ति
रुच्यते तयोःसंयोगमात्रेणाद्वैतंस्यादमृतोपमं शिवश
क्त्यात्मकंबिंदुद्वयंस्यादंगुलीद्वयं तेनतन्निसृतंद्रव्यप
रमामृतमिष्यते छिन्नादिदोषशांत्यर्थंमंत्राणांसाध
कोत्तमः गुरूपदेशविधिनायोनिमुद्रांसमभ्यसेत् यथा
आधारेचगुदस्थानेपंकजंस्याच्चतुर्दलं तत्रस्वायंभुवं
लिंगंवक्रमोरं विचिन्तयेत् तत्रसार्धत्रिवलयांप्रसुप्तभु
जगाकारांकुण्डलिनीं विचिंत्यतां हुंकारेणमनोदण्डह
तोकृत्वोत्थाप्य मूलाधारात् लिंगमूलस्य स्वाधिष्ठानचक्रमा
नीयस्वाधिष्ठानान्नाभिस्थंमणिपूरकंचक्रमानीय मणि
पूरकाद्धृदयस्थमनाहतंचक्रमानीयानाहतात्कण्ठस्यवि
शुद्धंचक्रमानीयविशुद्धाद्भ्रुवोरंतरालमाज्ञाचक्रमानी
याज्ञातः सहस्रदलकमलेनीत्वा सहस्रदलकम
लावस्थितसदाशिवज्योतिषासहतस्याः सामर
स्यंविचिन्त्यतांमूलमंत्रस्वरूपां कुण्डलिनीं सदाशि
वपदात्तत्चक्रमानीय तस्माद्विशुद्धानाहत तन्मणि
पूरकस्वाधिष्ठानक्रमेण मूलाधारंनयेत् ॥ ० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततस्तां मंत्रदेवतां हृदि विचिंत्य मानसोपचारैरारा-
ध्य नमस्कुर्यात् इति योनिमुद्रा अभ्यासकरणाश-
क्तः संस्कारानाचरेत्सुधीः मंत्रस्य दश कथ्यन्ते संस्का-
राः सिद्धिदायिनः जननं जीवनं पश्चात्ताडनं बोधनं त-
था अथाभिषेको विमलीकरणाप्यायने ततः तर्पणं
दीपनं गुप्तिर्दशैता मंत्रसंस्क्रियाः मंत्राणां मातृकाम-
ध्यादुद्धारो जननं स्मृतं मातृकेति मातृकाः पंचाश-
त्तन्मध्यान्मातृकामध्याद्देयमंत्रोद्धार इति मंत्रस्य जन-
नं प्रणवान्तरितान्कृत्वा मंत्रवर्णान्जपेत्सुधीः एतज्जी-
वनमित्याहुर्मंत्रतंत्रविशारदः देवमंत्रस्यैकैकवर्णा-
नन्तरं प्रणवं दत्वा जपेदित्यर्थः एतन्मंत्रस्य जीवनम्
मंत्रवर्णान्समालिख्य ताडयेच्चन्दनाम्भसा प्रत्येकं वा-
युनामंत्रेण ताडनं तदुदाहृतं प्रत्येकं देयमंत्रस्यैकैकाक्ष-
रं वायुबीजेन यमिति बीजेन प्रत्यक्षतयोपरि चन्दनाम्भो-
मिश्रितजलं दद्यात् इति मंत्रस्य ताडनं गोपालपक्षे
शुक्लचन्दनजलेन देवीविषये रक्तचन्दनजलेनेत्यर्थः
विलिख्य मंत्रं तन्मंत्री प्रसूनैः करवीरजैः तन्मंत्राक्षर-
संख्यातैर्हन्याद्यं तेन बोधनम् विलिख्येति ताम्रपट्टा-
दावित्यर्थः यान्तेन यकारस्यान्तो रेफः तथा च रमि-
ति वह्निबीजमित्यर्थः इति मंत्रस्य बोधनम् स्वतंत्रे।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रा॰
क॰
३४

34

क्तविधानेनमंत्रीमंत्रस्यसंध्यया अश्वत्थपल्लवे
मंत्रमभिषिंचेद्धिशुद्धये स्वतंत्रोक्तेति विल्वपत्रेणुक्त
चन्दनेन देवीविषये रक्तचन्दनेनेत्यर्थः सचिंत्यमन
सामंत्रंज्योतिर्मंत्रेणनिर्दहेत् मंत्रेमलत्रयंमंत्रीविम
लकरणाविदं ज्योतिर्मंत्रोयथातारंव्योमाग्निमनुयु
ग्मंडीज्योतिर्मनुर्मतः तारंॐकारः व्योमहकारः अ
ग्निः रेफः मनुः औकारः दण्डीअनुस्वारः तेनॐ
ह्रौमितिज्योतिर्मंत्रेणॐह्रौमितिमंत्रेणमलत्रयंमा
यीयकार्मणशारीरसञ्ज्ञकमिति कुशोदकेनजप्ते-
नमन्त्रणंप्रोक्षणंमनोः तेनमंत्रेणविधिवदेनदाप्या
यनंमतं तेनमंत्रेणदेयमंत्रेण एतन्मंत्रस्याप्यायनं
मंत्रेतर्पणंतर्पणंमतं मंत्रेणमूलमंत्रेण तथाचदेप
मंत्रमसुष्यार्थामुकमंत्रंतर्पयामीतिप्रयोगः एतन्मंत्रस्य
दीपनं जप्यमानस्यमंत्रस्यगोपनंत्वप्रकाशनं संस्कारा
दशसंप्रोक्ताः सर्वतंत्रेषुगोपिताः यान्कृत्वासम्प्रदा
येनमंत्रीवांछितमाप्नुयात् होमंकृत्वाथशास्त्रोक्तैः
कुर्याच्छिष्यस्यसंस्क्रियां ततः सधौतदंतास्यंस्ना
तंशिष्यंसमाहितम् पाययित्वापंचगव्यंकुण्डस्यांति
कमानयेत् विलोक्यदिव्यदृष्ट्यंतंतत्रैवतन्त्यंदद्याज्जे गु
रुणात्मनिसंयोज्यकुर्याद्ध्वविशोधनम् ॥०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

उक्तं कलाध्वा तत्त्वाध्वा भुवनाध्वेति तत्त्रयं निवृत्त्या
द्याः कलाः पंचकलाध्वेत्यपदत्रयं तिस्रकीर्तिताः
तत्त्वाध्वा वक्ष्यभिन्नः शैवागमभेदतः षट्त्रिंशच्छि
वतत्त्वानि द्वात्रिंशद्वैष्णवानि च चतुर्विंशति तत्त्वानि मे
शाणि प्रकृतेः पुनः उक्तानि दशतत्त्वानि ससमच त्रिपा।
दात्मनः तत्त्वानि शैवान्युच्यन्ते शिवः शक्तिः सदा
शिवः ईश्वरो विद्ययासार्धं पंच शुद्धान्यमूनि हि मा
याकालश्च नियतिः कला विद्या पुनः स्मृता रागः
पुरुष एतानि शुद्धाशुद्धानि सप्त च प्रकृतिर्बुद्ध्यहंकारो
मनो ज्ञानेन्द्रियाण्यथ कर्मेन्द्रियाणि तन्मात्राः पंच।
भूतानि देशिकः एतान्यशुद्धानि चतुर्विंशति शा।
गमे क्रमादेतानध्वनः षट् शोधयेत् क्रमतस्ततः पादां
धुनामिह्नालभूयस्यापि शिशोः स्मरेत् नेत्रे शिष्यस्य
वध्नीयान्नेत्रमंत्रेण वाससा नेत्रमंत्रेण वौषडिति मंत्रेण क
रेण दीप्तांतं शिष्यं कुण्डतो मण्डलं नयेत् तस्यांजलिं पु
नः पुष्पैः पूरयित्वा यथाविधि कलशे देवताप्रीत्यै ते
पयेत् मूलमुच्चरन् अथोद्धृतं नेत्रबन्धमासीनं दर्भसंस्त
रे आत्मयागक्रमाभूय संहत्याघदेशिकः तत्तन्मंत्रो
दितान्न्यासान्कुर्याद्देहे शिष्यस्य तदा पंचोपचारैः क्रमश
स्तं पूजयेदिष्टदेवतां गन्धादयो निवेद्यान्ताः पूजा पंचो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रा॰ क॰ ३५

35

पचारिका मण्डले संस्कृतं शिष्यमन्यस्मिन्नुपवे-
शयेत् नदन्नपंचवाद्येषु सार्धं विप्राशिषा गुरुः वि-
धिवत्कुम्भमुद्धृत्य तन्मुखस्थान्स्वरद्रुमान् शिष्यः
शिरसि विन्यस्य मातृकां मनसा जपन् मूलेन साधि-
तैस्तोयैरभिषिंचेत्तमात्मवित् अवशिष्टेन तोयेन
शिष्यमाचामयेद्गुरुः उत्थाय शिष्यो विमले वाससी
परिधाय च आचम्य वाग्यतो भूत्वा निषीदेत्सन्निधौ
गुरोः देवतामात्मनः शिष्यं संक्रान्तां देशिकोत्तमः
पूजयेद्गन्धपुष्पाद्यैरैक्यं सम्भावयेत्तयोः निवृत्ता-
द्याः कलाः पंचभूतानां नायका यतः तस्माद्भूतमये
देहे ध्यात्वा तान्वेधयेच्छिशोः निवृत्तिर्जानुपर्यन्तं त-
लादारभ्य संस्थिता जानुनोर्नाभिपर्यन्तं प्रतिष्ठाख्या
प्यसंस्थिता नाभेः कंठावधि व्याप्ता विद्या शान्तिस्ततः
परं कण्ठाल्ललाटपर्यन्तं व्याप्ता तस्माच्छिरोवधि अ-
तीता कला ज्ञेया कलाव्याप्तिरितीरिता इति विन्यस्य शि-
ष्यांगे देवतां भावयन् धिया अमुं मंत्रं ददामीति प्रतिज्ञां श्रा-
वयेत्ततः दद्याच्छिवनेनोक्तेन तारेणावरणपूर्वकं दद्या-
द्धियां ततस्तस्मै विनाताप्यावपूर्वकं आदौ मध्यादिकं चो-
क्त्वा स्वदेवतां धिया गुरुमन्त्रप्राङ्मुखो भूत्वा शिष्यः प्राची-
मुखस्थितः त्रिवारं दक्षिणे कर्णे वामे चैव तथा मन्त्रमाल-
पनामे घाविधिः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्त्रीशूद्राणांतुवामके चतुर्थेपाठयित्वातंशिष्यहस्ते
जलंपुनः अयंचमंत्रआवयोः समानफलदोस्त्विति
अस्त्वितिब्राह्मणभूपः शिष्यस्यप्रत्यागृह्णीव गुले
विद्यांसमालभ्याष्टोत्तरशतंजपेत् अथवाष्टसहस्रंव
स्वजपेत्मंत्रमनन्यधीः गुरुमंत्रदेवतानामैक्यंसंभाव
यन्धियांप्रणमेद्दण्डवद्भूमौगुरुंतंदेवतात्मकं तस्य
पादाम्बुजद्वन्द्वंनिजमूर्ध्नियोजयेत् अथदक्षिणा उ।
क्तंब्रह्मसंहितायां वृथाविप्रवचोयस्तुगृह्णाति।
मानवःशुभे अदत्वादक्षिणांवापिसयातिनरकंध्रुवं
एवंदक्षिणांवस्त्रयुग्मंचआचार्यायनिवेदयेदित्यादि
नादक्षिणयाअभावप्रकारात् तदेवविषदयतिदीक्षा
न्नेति॥ तथाचवृहन्मत्स्यसूक्ते। दीक्षान्तेदक्षिणा।
स्वाहुःस्वर्णगोभूमिभूषणं वस्त्रभाजनवाहनपशु
दासासनानिच शरीरमर्थंप्राणांश्चसर्वंतस्मैनिवेद
येत् ततःप्रभृतिकुर्वीतगुरुप्रियमनन्यधीः यद्यदि
ष्टतमंवस्तुगुरवेतन्निवेदयेत् गुरवेदक्षिणांदत्वा।
प्रत्यहायशिवात्मने सर्वस्वंवातदर्धंवातदर्धंवातत्।
दाज्ञया नचेत्संचरिणीशक्तिःकथमस्यभविष्यति
तथाचपार्वतीहरसंवादे॥ सर्वस्वंदक्षिणांदद्याद्गांच
दद्यात्पयस्विनीं भूमिंवृत्तिकरींदद्यात्तुरीयमानया।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
३६
36

धीनम् तथाचपारिजातेस्मृते गुरवेदक्षिणांदद्या-
त्स्वर्णवासःसमन्वितं अन्यथानैवसिद्धिस्यादभिचारा
यकल्पते स्मृतिरप्यादद्यात्समग्रांप्रीतमानसः वित्त
शाठ्यंविनासर्वंगुरवेसन्निवेदयेत् माण्डपंमाण्डपद्र
व्यंगुरवेचसमर्पयेत् अथवाकिमिहोक्तेनपार्वतिप्रा
णवल्लभेम् गुर्वर्थमतिमाचिन्त्यशरीरमपिसन्त्यजेत्
तथास्मृतौलघुहारीतः एकमप्यक्षरंयस्तुगुरुःशि
ष्येनिवेदयेत् पृथिव्यांनास्तितद्द्रव्यंयद्दत्वासोऽनृणी
भवेत् भोजनंचान्नपानीयमन्येभ्योपिनिवेदयेत् गुर
वेब्राह्मणेभ्योपिषिष्टंभक्ष्यप्रकल्पयेत् वृद्धेभ्योबाल
केभ्योथनानाभक्ष्यप्रकल्पयेत् भक्ष्यंभोज्यंतथाचोष्य
लेह्यंपेयंचचर्वणं आदौदत्वाचगुरवेविप्रेभ्यस्तदनं
तरं ब्राह्मणांस्तर्पयेत्पश्चाद्दस्यभोज्यसदक्षिणां गु
रुःस्वशक्तिरत्नार्थैस्तद्रत्नप्रजेपमन्त्रं शिष्यःकुर्या
त्प्रयत्नेन गुरोःप्रीतिमनन्यधीः तथाचईशानसं-
हितायाम् ॥ दीक्षांकृत्वाघटामन्त्री उपवासंचरे
यदि तस्यदेवः सदारुष्टः शापंपततिमूर्धनि
दातागृहीतानोपोष्येदुपवासःप्रियंहरेत भैक्ष्यं
हविष्यंशाकादि विहितानिफलंपयाः ॥ मूलं
सःकुर्याद्योन्यनोभक्त्याप्यतानिमंत्रिणम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तस्मादत्रैसमभ्यौयाद्वविघ्नानेनशंकरि नवैकाद
श्यादौ विस्तुमंत्रस्यदानवूर्वणात्तत्ववचनस्याबाधाप
त्तेः कामेननित्यस्याबाधादितिचेत् आम्नायपरि
सेवितं श्रुतिवदस्योपपत्तिः वस्तुतस्तदितरपरमि
तिभावः एषाकलावतीदीक्षाप्रोक्तासर्वसमृद्धिदा
इत्यागमकल्पलतिकायांचतुर्थः पटलः ॥ होमस्तु
त्रिविधोनित्यनैमित्तिककाम्यभेदात् सर्वत्रहोमवर्ण
कत्वात् तदुक्तंरुद्रयामले। नाजपः सिद्ध्यतेमंत्रोना
हुतस्यकदाचन जपहोमोभयार्थत्वात्तज्जायाः स्मृति
लक्षणमिति ॥ अथहोमविधिवक्ष्येसर्वतंत्रानुसार
तः तस्यैवकुण्डसाध्यत्वादिदानीतन्निरूप्यते विप्रा
णांचतुरस्रंस्यात्क्षत्रियाणांवर्तुलमेवच वैश्यमर्धचन्द्राभं
शूद्राणांत्र्यस्रमीरितं चतुरस्रंतुसर्वेषांकेचिदिच्छं।
ति तांत्रिकाः। तदुक्तंतत्वसागरसंहितायाम् ॥ आ
गमानन्तरस्यैववह्निः संस्क्रियतेनृपैः तेस्तदंगुलि
मानेनकुण्डाद्यपिविधीयताम् कुण्डस्यरूपंजानी
यात्परमंप्रकृतेर्वपुः प्राच्यांशिरः समाख्यातंवाहू
दक्षिणसौम्ययोः उदरंकुण्डमित्युक्तंयोनिः पादौ
तुपश्चिमे सर्वसिद्धिकरंकुण्डंचतुरस्रमुदाहृतं स
र्वात्रिकाविकंकुण्डंसर्वदंचतुरस्रकम् चतुरस्रमरे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
क०
३०
37

णानिसर्वकर्माणिसाधयेत हस्तनियमंयथायोगे
नमीये। यथादिदोलिकाचैवपोतंशाटमेवच माना
गुलेचकर्तव्यंनान्येनापिकदाचन मुष्टरत्निप्रमा।
णानियत्किंचिकथितानिच यजमानस्यकर्तव्यंना
न्यस्यापिकदाचन मानक्रियायामुक्तामनुक्तेमान
कर्माणि मानकृद्यजमानःस्यादिदृषामेषनिर्णयः
चतुर्विंशत्यंगुलाख्यंहस्तंतत्रविदोविदुः कर्तुर्दक्षि
णहस्तस्यमध्यमांगुलिपर्वणः मध्यदैर्घ्यमानेमा
नांगुलमुदाहृतं यजमानसमितयावाकैसावसंग्र
यस्यांगुलायस्तस्यांशोयवोष्टमउदाहृतः तिलस्तस्यां
वमांशःस्यात्षष्ठांशाषस्तिलस्यच तावदंशाष्मनीवा
हस्तस्यषष्टलवोपिच सर्वत्रैवहितन्नास्यमंगुलंमध्य
मांगुलेः मध्यमायामध्यमपर्वमाने॥ तत्रचतुर्विंश
तिःकरः अरत्निर्वेयोनिर्नेतेहस्तंचचतुर्विंशतिरंगुलैः अ
ष्टभिस्तैर्यवैर्ज्येष्ठंमध्यमंसप्तभिर्यवैः॥ कनिष्ठंष
ड्भिरुद्दिष्टंहस्तंचमुनिसत्तम॥ तथाचवसिष्ठः पं
चरात्रे॥ शारदायांच॥ मुष्टिमानमितंकुण्ड
शतार्थेपरिवर्तते शतहोमेरत्निमात्रंहस्तमात्रं
सहस्रके॥ भविष्योत्तरे॥ सहस्रेतत्प्रहोत
व्येकुर्यात्कुण्डंवासमन्मकम॥ ०॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

द्विहस्तमथ पुनस्तत्र लक्षहोमे चतुरश्रकं तथा विज्ञा
नललितायां ॥ वेदलक्षे पंचके च दशलक्षे कनिष्ठके
दशहस्तं तु कौण्डं वै हस्तसंख्या व्यवस्थितेति ॥ चतुर
श्रं चतुष्कोणं द्विहस्तादिको यामलः पूर्वपूर्वस्य कुण्ड
लस्य कर्णसूत्रेण निर्मितं उत्तरोत्तरकुण्डानां मानं
तत्परिकीर्तितं पूर्वपूर्वस्य हस्तद्विहस्तादिमितस्य को
णसूत्रेण परिमितं यन्मानं ॥ उत्तरोत्तरकुण्डानां तदे
व पारिभाषिकद्विहस्तादिमानं न तु प्राकृतहस्तद्वैगु
ण्यादिमतं तथा हि द्विहस्तादिमितस्य चतुर्हस्तव्याप
नेः अन्यत्प्रोक्तं यामले ॥ द्विहस्तमथ पुनर्लक्षे चतुर्हस्त
मुदाहृतं दशलक्षे तु ष— लक्षकोटिष्वष्टकरं स्मृतम्
अथवा एकहस्तमितं कुण्डमेकलक्षे विधीयते ल
क्षाणां दशकं यावत्तावद्धस्तेन वर्धयेत दशहस्तमितं
कुण्डं कोटिहोमे विधीयते वसिष्ठपंचरात्र ॥ कुण्डस्व
रूपमाह ॥ एकहस्तप्रमाणं तु चतुरश्रमुदीरितं याव
त्कुण्डस्य विस्तारः खननं तावदिष्यते ॥ कुण्डानां या
दृशं रूपं मेखला याश्च तादृशं चतुरश्रं चतुष्कोणमित्य
र्थः अत्र पंचमेखलादिना पंचमेखलमुक्तं क्वचित्त्रिमे
खलं क्वचिदेकमेखलमात्रं सर्वसमंततस्त्रिमेखलमा
त्रं विधीयते ॥ उक्तं सिद्धान्तशेखरे ॥ पंचमेखलकं कु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ यीतंत्रवित्सर्वकुण्डके मेखलात्रितयं वाथ द्वितीयं
क॰ चैकमेव वा वेदाग्निनयनाः छेदसुक्रमात्र नवांगुलं
३८ तदाद्यमेखलाच्छेदं पंचांगुलमितिस्मृतं तदाद्यमे
38 खलाःछेदमंगुलद्वितीयं क्रमात चतुर्थ्यंगुल-
च्छेदो मेखलात्रितयस्मृत इति केचित॥ कुण्डानां मे
खलास्तिस्रो मुष्टिमात्रोन्नताः क्रमात उच्छेदायामतो
ज्ञेयाद्येकार्धांगुलमपिनः अरत्निमात्रे कुण्डे स्युस्ता-
स्त्रिद्येकांगुलात्मिकाः एकहस्तमिते कुण्डे वेदाग्नि
नयनांगुलाः कुण्डे द्विहस्ते ताज्ञेयाः समवेदगुणांगुलाः
कुण्डे त्रिहस्ते ताज्ञेयाः समवेदगुणांगुलाः चतुर्हस्ते
तु कुण्डे ताः वसुतर्कयुगांगुलाः मेखलानां भवेदन्तः
परितो नेमिरंगुला मेखलाब्धस्नवाचि मेखलावत कुण्ड
वेष्टितास्तद्दरिताः तथ्याख्यानट्याद्दाल्पे एकांगुलद्व
एकांशपरित्यज्योच्छ्रायणाविस्ताराणां चेत्यादिक्रमेण
वेद्याद्यंगुलाः एतद्विपरीतमानतोन्नत्याव्यवहारविरुद्धाः
वेदाश्विनावः अग्निद्वयस्त्रयः नयनेद्वसमाः षट् गुणास्त्रयः
वसुतर्कयुगाः अष्टपंचचत्वारि॥ तथाच कालोत्तरे॥ खा
ताद्द्याद्यंगुलः कार्यः सर्वकुण्डेष्वयंविधिः पिंगलामते॥
खातादेकांगुलंत्यक्त्वा मेखलानामयंविधिः एकहस्तस्य
कुण्डस्य चयोक्रमात्त्रयीः दशारत्न्यन्तमस्येषा सर्वाग्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लवशात्क्रमात् विस्तारोच्छेदतोज्ञेयामेखलाःस
र्वतोबुधैः एककुण्डस्यपश्चिमदिक्कर्तव्यतामाह॥
महादाननिर्णये॥ भुक्तोमुक्तोतथापुष्टोजीर्णोद्धारेत
थैवच महाहोमेतथाशान्तावेकंवरुणदिग्गतं शार
दातिलके होतव्येयोनिरासाम्पयश्वत्थपत्रवत् श्रा
सांमेखलानामग्रस्तूपत्रयदित्यनेनचतरंगुलविस्तरत
मूला यथोक्तक्रममेकांगुलंयंतंसंकुचितविस्तारः इ॥
त्वंवसिष्ठसंहितायां प्रथमेमेखलेयोनिंकुण्डोष्ठीहोन
दग्रतः कुर्यात्रीघाश्वत्थान्तःकुण्डेतस्वर्वलक्षणाम्॥
योनिःषडंगुलायामाचतुरंगुलविस्तरता उन्नतेद्वंगुला
प्रोक्तः कुण्डेहस्तमितेबुधैः नेत्रवेदांगुलोच्छेदविस्ता
रोन्नतिरत्रवै मुष्टिद्वयत्रिहस्तमात्रेयोनिस्तद्दृष्टीवि॥
ता द्विहस्तादिषुकुण्डेषुयोनिंसंवर्धयेत्क्रमात् एकै
कांगुलिमानेनतथानाभिंचवर्धयेत् इतिमुष्ट्यरत्न्येक
हस्तानांकुण्डानांयोनिरीतिता षट्चतुर्द्वांगुलायामवि
स्तारोन्नतिशालिनी एकांगुलंतयोन्यग्रंकुर्यादीघदया
मरवं षडंगुलदीर्घाचतुरंगुलविस्तीर्णाद्व्यंगुलोच्छ्रायथः
अत्रैकवचनोपादानादेतत्परिमाणकथनंमुष्ट्यरत्न्येक
विषयमिदं एकैकांगुलतोयोनिंकुण्डेषुवर्धयेत् या
वदयकमेणैवयोन्यग्रमपिवर्धयेत् इतिद्विहस्तादिवि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क
३९
39

षयं अत्रविशेषकाभाद्यायामविस्तोरेणनतिष्ठुनिष्टृद्दि
वितितंत्वं तथाचयजत्पार्श्वे। मेखलानांवहि:स्थानंस्थ
लमित्यभिधीयते। ततश्चेननालेस्याद्योन्यामध्येसरं
ध्रकं स्थूलमूलानसूक्ष्माग्रातनासास्यान्मनोहरा वाह्य
स्थामेखलाचान्यस्थानमावश्यकारयेत सरंध्रकमित्यु
भयत्रसंवध्यते तदुक्तंभास्कराचार्यैः योनौनालसरंध्र
कं रुद्रयामले योन्यामध्येविलंकुर्यानदाग्यग्राहिसं
ज्ञितं स्थलादावश्यनालेस्याद्यमेमामध्येसरंध्रकं नार्पये
कुण्डकोणेषुयोनिर्नांतेत्रवितनः स्थलान्मेखलारंभ।
स्थलात अथवान्यस्याल्पाधिकरणास्थलादित्यर्थः॥स
रंध्रकं अदृष्टार्थकमितिकेचित परिधिस्थापनार्थ।
मितिकेचित। तथाचयामले। नालमेखलयोर्मध्येप
रिधेःस्थापनायचरंध्रंकुर्यात्तथाविद्वान्हितीयमेखला
परिद्रुतिम् इतिवचनंत्तनालस्थनसरंध्रतावोधकं किं
ननालमेखलयः परिधिमाह तत्रैवयागपरिशिष्टेवा
ल्पमात्राः परिधयः सजवःसत्वचोव्रणाः त्रयोभवंत्य
शीर्णाग्रायकेषांतचतदिशाम ततकुण्डानुरूपंवा।
मानस्यानिगद्यते प्रागग्राअभितः पश्चादुदगग्रम।
थापरम न्यसेत्परिधिमन्यस्मिन्उदगग्रः सपूर्वतः
अव्रणाः श्छिद्ररहिताः अभितः अग्रे:॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पार्श्वद्वयेदक्षिणतउत्तरतः पश्चात्पश्चिमेतदग्र
मुत्तराग्रं त्रैलोक्यसारे कुम्भद्वयसमायुक्ता अश्वत्थ
दलवन्नताः अंगुष्ठमेखलायुक्तामध्येराज्यस्थितिल
ग्ना कुम्भद्वयसमायुक्तागजकुम्भाकारमूलदेशायु
क्ता॥ नतानम्राअंगुष्ठमेखलायुक्ता अंगुष्ठमितमर्द
यटितयुतामेखलावेष्टनयुक्ता तथानेहस्तगालिता
न्यस्थित्याकुण्डनत्पातोभवतीत्यर्थः अतएवस्वायंभु
वे॥ अंगुष्ठमानोष्ठकण्ठाकार्याश्वत्थदलाकृतिः अं
गुष्ठमानोष्ठकण्ठयस्याः सातथा ओष्ठोग्राग्रं तथाचपं
चरात्रे॥ कल्पयेदंततेनाभिकुण्डस्याभुजसन्निभाम्
मुष्ठारत्न्येकहस्तानांनाभिरुच्छ्रेदविस्तरता नेत्रवेदां
गुलोपेताकुण्डेष्वेषुवर्धयेत यवद्वयक्रमेणैवना
भिंष्ट्यगुदावधीः नाभिदेशेत्रिधाकृत्वामध्येकुर्वीत
कर्णिकां वहिर्देशद्वयेनाष्टौपत्राणिपरिकल्पयेत्॥
स्रुकस्रुवौसम्प्रवक्ष्यामिमंत्रिणांहितकाम्यया प्रकल्प
येत्प्रशंयागेवक्ष्यमानेनवर्त्मना श्रीपर्णीशिंशपाक्षी
रिवृक्षकतमंगुरुः शिंशपाशमीशिरीषद्रुतिकेचित
गृहीत्वाविभवेद्धस्तमात्रंषड्विंशतः पुनः विंशत्यंशो
भवेद्दण्डोवेदीतेरष्टभिर्भवेत् पंचांशेनमितःकण्ठः
समभागमितंमुखं वेदीत्र्यंशेनविस्तारः कण्ठस्य॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा. क. ५.

40

परिकीर्तितः शावकाण्डसमानेस्यान्मुखेमार्गप्र-
कल्पयेत्तकनिष्ठांगुलिमानेनसर्पिषोनिर्गमायचवे
दिमध्येविधातव्याभागैनैकेणावर्णिका विधयीत
वहितस्यापकांशेनाभितोवटं तस्याखानेत्रिभिर्भागै
वृत्तमर्धांशतोवहिः अंशेनैकेनपरितोदलानिपरिक
ल्पयेत् अवनेगतं मेखलासुखवेधाः स्यात्परितोर्धो
शमानतः दण्डमूलाग्रयोः कुम्भोगुणावेदांगुलैः क
मात् गण्डीयुगमसांशेः स्याद्दण्डस्यनार्द्धवृत्तिः षडि
वंशेपृष्ठभागोवेधाः कूर्माकृतिर्भवेत् हंसस्यवहिर्लि
तोवापोत्रिंशणावास्यांलिखेत् शावस्यपृष्ठभागेस्याः
सम्यक्लक्षणंस्रुवः स्रुचश्चत्रिंशतिभिर्भागैराव
धयेत्तवं द्वाविंशत्यादण्डमानमंशैरेतस्यकीर्तितं च
त्वारिंशोशनाट्कर्षाज्यग्राहितच्छिद्रः आनाहोदीर्घः
कर्षस्तोलकद्वयं अंशाद्वयेनविलिखेत्पंकेमृगपदा
कृतिः दण्डमूलाग्रयोर्गाण्डीभवेत्कंकणभूषिता ।
स्रुवस्यविधिराख्यातः सर्वतंत्रानुसारतः गण्डीकंक
णकुम्भयोर्विन्यमरः यथोक्तस्रुकस्रुवाभावेनतयामु
षमन्त्राहूतमंत्रितायां पलापत्रेनिच्छिद्रेकचिरेस्रुक
स्रुवौस्मृतौ अथकुण्डदोषानाहविश्वकर्मा खाताधिके
भवेद्रोगीहीनेधेनुधनक्षयः वक्रकोणेषुसंतापोमर

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

णं छिन्नमेखले मेखलारहिते शोकोऽधिके विनसं
त्सयः भार्याविनाशकं कुण्डं प्रोक्तं योन्याविनाकृतम्
अपत्यध्वंसनं प्रोक्तं कुण्डं यत्कण्ठवर्जितं ॥ अतएववसि
ष्ठसंहितायां तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कर्तव्यं शुभवेदिकं
हस्तमात्रं स्थण्डिलं वा संहिते होमकर्मणि क्रियासारे
कुण्डमेवं विधं नस्यात्कुण्डिलं वा समाश्रयेत गणरत्नाति
लके॥ नित्यं नैमित्तकं काम्यं स्थण्डिले वा समाचरेत्
हस्तमात्रेण तत्कुर्याच्चतुरस्रं समन्ततः महाकपिल
पंचरात्रे संख्यानुक्तौ शतं साष्टं सहस्रं वा जपादिषु हो
मस्यान्तताम् आह यत्नपार्श्वः आदाय दक्षिणे पाणौ स्रु
वं त्रिमधुरं हविः अङ्गुष्ठाव वर्जितया वान्तेन जुहुयात्सुक्र
पाणिना त्रिमधुरं घृतमधुशर्करात्मकं वर्जितया स्वा
हा मंत्रैर्णकारवहुतेन स्वाहान्तेन विचक्षणः स्वाहा सं
वसाने जुहुयाद्ध्यायन्वै मंत्रदेवतामिति स्मृतिः स्वाहा
न्तमंत्रे स्वाहान्तरं निषीदति मंत्रतंत्रप्रकाशः नमोन्तेन
नमोऽद्यात्स्वाहान्ते द्विठमेव च पूजायामाहुतौ वापि
सर्वत्रायं विधिः शिवे द्विः स्वाहा ॐनरुक्तं गुरु॰
पुस्तिकायां। स्यान्माविभाषिकं वौषट्स्वाहा पूर्णाकृतौ
कृतौ वर्णसंख्यावृते मंत्रे नमोन्ते तोतसंख्यया पूर
येद्गणनाधिक्याद्धि पृंहिबानमः पदं नमस्यानेकृतौ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰
क॰
७१
41

स्वाहाश्रौषड्वौषड्वषट् वषड्येदनमोन्तेतो इति ठ
कारेण लिप्यसाम्याद्द्विरुच्यते तस्य द्वित्वेन विसर्गः
सच शक्तिरूपः तेन द्विठशब्देनाग्निशक्तिः स्वाहोक्तेति
राघवभट्टाः वस्तुतो द्विठ इति पारिभाषिकी संज्ञा अ
त्र तत्र स्वाहाशब्दः स्वीयद्रव्यत्यागार्थकः यथा उपविष्टो
मः स्वाहाकारप्रधानान्जुहोत इति हविर्णामध्वृते स्वाहा
कारेण स्वाहेति प्रधानेन त्यागो यास्मतास्तथा अतएव
स्वाहाकारस्य प्रधानार्थत्वाद्धविस्त्यागस्याम्नायसिद्धेन
वकृतस्य द्वितीयस्याम्नानमनर्थकस्यादिति पद्धस्यादि
ति भट्टभाष्यं आम्नाने पुनःपाठं प्रधानार्थं तत्रैव या
त्रमंत्रस्यानाम्नि चतुर्थ्यन्तता अतो जयंतीत्यादौ नमः
स्वाहा वा पुनर्दीयते इति त्यक्तपाणिनेति सामर्थ्यं तदी
यं शाक्तं तदोक्तं उत्तानेनैव हस्तेन अंगुष्ठाग्रेण पीडितं
संहतांगुलपाणिस्तु वाग्यतो जुहुयाद्धविरिति महादा
ननिर्णयधृतगोभिलीयवचनात् अग्नेर्नामानि च गो
भिलकृतगृह्यार्थसंग्रहे लौकिके पावको वह्निः प्रथ
मः परिकीर्तितः अग्निस्तु मारुतो नाम गर्भाधाने विधी
यते पुंसवने चन्द्रमाख्यः शुंगाकर्मणि शोभनः सीमं
ते मंगलो नाम प्रगल्भो जातकर्मणि नाम्नि स्यात्पा
र्थिवो ह्यग्निः प्राशने च शुचिस्तथा सत्यनामाथ चूडा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यां व्रतादेशे समुद्भवः गोदाने सूर्यनामा च केशान्ते
स्वाग्निरुच्यते वैश्वानरो विसर्गे च विवाहे योजकः स्मृ
तः गोदाने गोदानाख्यसंस्कारे चतुर्थ्यां तु शिखीना
मधृतिरग्निस्तथापरे अपरे धृतिहोमादौ प्रायश्चित्ते
प्रायश्चित्तात्मकमाहाव्याहृतिहोमादौ पाकयज्ञेपा
कांगहोमे वृषोत्सर्गप्रतिष्ठाहोमादौ लक्षहोमे च व
ह्निः स्यात्कोटिहोमे हुताशनः पूर्णाहुत्यां मृडो ना
म शान्तिके वरदः सदा पौष्टिके बलदश्चैव क्रो
धोग्निश्चाभिचारिके कोष्ठे तु जठरो नाम क्रव्यादो मृ
तभक्षणे मृतदाहे विश्वसृतास्सर्वतश्चपि
सर्वतः पाणिपादान्तः सर्वतोक्षिशिरोमुखः विश्व
रूपो महानग्निः प्रणीतः सर्वकर्मसु आलयेत्यादि
कमत्र बोध्यं अग्निप्रणयनानंतरं सर्वत्रैतस्य पाठो पु
ण्यते प्रणीत इति मंत्रलिंगात् अन्यथा स्थापनानंतरं मे
तदभिधानं व्यर्थं स्यात् गुणविस्तुनापि स्मृतिरिति
आहुत्यैव होतव्यं यत्र यो विहितो नलः तथा शुभं
पांजनकाम्यं स्यात्तेनाग्निं प्रणायेद्बुधः तस्याभावे श
रवेनन वेनाभिमुखवचनं पूर्णायां विशेषमाह साम
गानं न पूर्णाहोमामित्यादि मूर्धानं दिवो अरतिमिति म
न्त्रं इतरगणानां शांतिदीपिकायां वसिष्ठः ऐशान्यामा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
क॰
४२
52

हरेद्रस्मश्रुवावाथस्नुवेणवा वंदनांकारयेन्नेनशि
रःकांडसकेषुच कश्यपस्येति मंत्रेणयथानुक्रम
योगतः तथा ततःशांतिप्रकुर्वीतश्रवथावरणवाच
ने दक्षिणाचप्रदातव्याग्रहादीनांविसर्जने दीक्षाप्र
योगंवक्ष्यामिनानातंत्रानुसारतः अथकृतनित्यकृ
त्योगुरुःशुभेलग्नेनक्षत्रवारहितशुद्धभूमौदीक्षांगं
यागमण्डपनिर्माणंकुर्यात ततोदीक्षापूर्वदिनेम
ण्डपमध्येयथोक्तांवेदिंनिर्मायतदुपरिसर्वतोभद्र
मण्डलंकुर्यात मण्डपमण्डलयोनिर्माणमन्यत्रप्रमा
णमन्वेष्यं ततोदीक्षादिवसेप्रातःकृतनित्यकृत्यो
गुरुर्मण्डपद्वारमागत्यवहिरुपलिप्य तत्रप्राङ्मुखो
वोदङ्मुखोवाउपविशेत शुचिःपूर्वमुपोषितःशिष्यो
पितत्रागत्यस्वस्तिवाचनपूर्वकंसंकल्पंकृत्वागुरुंगन्धा
दिभिःसंपूज्यवृणुयात संकल्पोयथा विस्मोंअद्य
इत्यादि अमुकगोत्रोमुकदेवशर्माचतुर्वर्गफल
प्राप्तिकामोमुकगोत्रश्रीअमुकदेवप्रमाणशर्मा
णं श्रीअमुकदेवतायाः षडक्षरमंत्रदेशिकत्वेने
भिः पाद्यादिभिरभ्यर्च्यभवंतमहंवृणे ओंवृतो
स्मीतिप्रतिवचनम ततःशिष्योयथाविहितंदी
क्षाकर्मकुर्वितिनिवेदनं [illegible]नः कश्चा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

णीतिगुरुः ततः कृतांजलिः शिष्योभगवन्यरमात्म
रूपिन्परमकारुणिकगुरोसकलपुरुषार्थात्नन्ततः
करवाणीतिगुरुः ततः कृतांजलिः शिष्योभगवन्पर
मकारुणिकगुरोसकलपुरुषार्थसाधनमन्त्रदीक्षादि
भिषेकपूर्वकंमांप्रसादयेत्युक्तागुरोराज्ञयासहस्त्रगा
यत्रींजपान्विनयनीगुरोर्दक्षिणेजपेत ततोगुरुस्सामा
र्घ्यंस्थापयेत तद्यथा स्ववामेत्रिकोणमण्डलंवर्या ग्रा
धारंतदुपरिसंस्थाप्य संवह्निमण्डलायदशकलात्मने
नमइतिग्राधारंसंपूज्य फडितिग्रर्घपात्रंप्रक्षाल्य तदु
परिसंस्थाप्यग्रंसूर्यमण्डलायद्वादशकलात्मनेनमः
इतिपात्रंसंपूज्य नमइतिशुद्धजलेनासंपूज्य फडिति
ग्रर्घपात्रंप्रक्षाल्य तदुपरिसंस्थाप्यग्रंसूर्यमण्डलाय
द्वादशकलात्मनेनमइतिसूर्य थंसोममंडलायषो
डशकलात्मनेनमइतिजलेसंपूज्य तास्मिंजलेगंगे
चयमुनेचैवगोदावरिसरस्वति नर्मदेसिन्धुकावेरि।
जलेस्मिन्सन्निधिंकुरु इत्यंकुशमुद्रयातीर्थमावाह्य
तत्रप्रणवेनगन्धाक्षतानिक्षिप्यमूलमंत्रमष्टधाज
प्त्वाधेनुमुद्रांप्रदर्शयेत एवंप्रकारेणाष्टपिपात्रंस्था
पयेत तद्यथाद्वारस्योर्ध्वशाखायांमध्येविघ्नायनमः
तद्दक्षिणाविघ्नेशायनमः गंगायैनमः द्वारवामेले

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ महालक्ष्म्यैनमः तद्वामेसरस्वत्यैनमः द्वारदक्षिणेवि
क॰ घ्नेशायनमः गंगायैनमः द्वारवामेक्षेत्रेशायनमः
७२ यमुनायैनमः देहल्यामस्त्रायनमः एवंप्रतिष्ठाश्चपू
43 जाकुर्यात ततोगंसंकोच्यदक्षिणपादपुरःसरंगृहंप्र
विशेत ततःपंचगव्यसामान्यार्घतोयाभ्यांगृहाभ्यंतरं
संप्रोक्ष्यसंस्कारचतुष्टयंकुर्यात यथा मूलमंत्रेणगृहं
वीक्षेत फडितिगृहंप्रोक्षयेत फडितिमंत्रेणदर्भैस्ता
डयेत हुमितिअभ्युक्षणंकुर्यात ततःशुद्धस्थलेरक्त
कंबलाद्यासनमास्तीर्यधृत्वापठेत मेरुपृष्ठऋषिः सु
तलंछन्दः कूर्मोदेवताआसनेविनियोगः कृतांजलि
पृथ्वित्वयाधृतालोकादेवित्वंविष्णुनाधृताः त्वंचधार
यमांदेविपवित्रंकुरुचासनंमितिपठित्वाह्रींश्रींआधार
शक्तिकमलासनायनमः इत्यासनसंपूज्यतदुपरिस्व
स्तिकादिक्रमेणोपविशेत ततःसिद्धार्थाक्षतमानी
य अपसर्पन्तुतेभूतायेभूताभुविसंस्थिताः येभूता
विघ्नकर्तारस्तेनश्यन्तुशिवाज्ञयेति पठित्वास्त्रा
यफट् इत्यनेनाक्षिप्तविकीर्यपार्ष्णिघातेनभौमा
न्विघ्नानंगुष्ठतर्जनीभ्यामास्फोटेनान्तरिक्षगान्वाल
स्य समस्तंचितवक्त्रमूर्ध्वंदृष्ट्यादिव्यानितित्रिवि
धविघ्नानुत्सार्य ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नैरृत्यां वास्तोष्पतये नमः अग्नितो नमइति संपूज्य भूते
भ्यः वृषभक्तमांसबलिर्नम इत्युक्त्वा भूतबलिं दत्त्वा वि
किरान्विकिरेत् यथा लाजचन्दनसिद्धार्थभस्मदूर्वा
कुशाक्षतान् एकीकृत्य फडिति समन्त्रमथाजपन् त्रिधा
विकिरेत् अस्त्रजप्तेन दर्भाणां मुष्टिना मार्जयेत्तांस्तान्
तान्विकिरान् तथा वास्त्वाय फडिति मंत्रेण कुशमुष्टि
ना विकिरान्मार्जयेत् ईशानकोणे वर्धन्यास्त्रासनाय प्र
कल्पयेत् वर्धनी विकिराधिष्ठातृ देवता तस्या आस
नाय ईशानकोणे विष्टरे परि वर्धनीसंज्ञकं जलाधा।
रं स्थापयेत् ततो दक्षिणे पूजाद्रव्याणि पृष्ठे करप्रक्षाल
नार्थं पात्रं स्थापयेत् घृतप्रज्वालितान्दीपान्परितः स्था
पयेत् यथाशक्ति चामरादिकं च ततो वामे गुरुभ्यो न
मः दक्षिणे गणेशाय नमः मध्ये इष्टदेवतायै नमः
ततो भूतशुद्धिं कुर्यात् यथा स्वाङ्के उत्तानहस्तौ कृत्वा सो
ऽहमिति मंत्रेण प्रदीपकलिकाकारं हृदयस्थजीवात्मा
नं मूलाधारस्थकुण्डलिन्या सह शिरःस्थसहस्रदल
कमलकर्णिकान्तर्गतपरमात्मनि लीनं विचिन्त्य पा
दतो जानुपर्यन्तं चतुरस्रं सवज्रकं लं युतं पीतवर्णं च
भुवः स्थानं विचिन्तयेत् जानोरानाभि चन्द्रार्धनिभं प
द्मेन लाञ्छितं शुक्लवर्णं स्वबीजेन युतं ध्यायेदपां स्थले

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
४५
45

हृत्वंदत्वा अंआंह्रींक्रौंहंसः ममप्राणाः इहप्राणाः
अंआंह्रींक्रौंहंसः ममजीवइहस्थितः अंआंह्रींक्रौंहं
सः ममसर्वेन्द्रियाणिवाङ्मनोनयनश्रोत्रघ्राणप्राणा
इहागत्यसुखंचिरंतिष्ठंतुस्वाहा एतत्कर्णगणशाक्ताना
मेतत्मात्रमात्रेणैवभूतशुद्धिः स्यात इतिभूतशुद्धिः त
नः प्राणाशाक्तानामेतत्प्राणायामंकुर्यात मूलमंत्रेणवा
लयावाश्रीबीजेनवाप्राणायामंकुर्यात यथा श्रींइति
षोडशवारंजपन् वामनासापुटेनवायुनादेहमापूर्यपु
नः श्रींइतिचतुःषष्टिवारंजपन् कुंभकंकुर्वन् पुनः श्रीं
इतिद्वात्रिंशवारंजपन् दक्षिणनासापुटेनवायुंरेचयेत
इत्येकप्राणायामः एवंषोडशवारंद्वादशवारंवात्रयं
वाकुर्यात ततः ऋष्यादिन्यासंकुर्यात आत्मनोमूर्ध्निव
दनेहृदयेचयथाक्रमं मूर्ध्निअमुकऋषयेनमः मुखेअ
मुकछंदसेनमः हृदिअमुकदेवतायेनमः कृतांजलिः
अमुकसिद्ध्यर्थेविनियोगः मातृकान्यासः क्वचिदपि
मंत्रेनश्रूयते तत्राप्यवश्यंकर्तव्यः जपाद्यंसर्वमंत्रा
णांविन्यासेनविनालिपेः कृतंतन्निष्फलंविद्यात्तस्मा
त्सर्वंलिपिंन्यसेत ततोमातृकान्यासंकुर्यात वाग्भवाद्यावा
कमलाद्यात्रितयाद्यान्तकामदा श्रीबीजाद्यामरेसर्वदापि
श्रीमता वाग्भवः ऐंत्रितयाद्यंक्लींश्रीं इतिबीजत्रयं ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रीवीजं श्री इतिस्वरूपं तद्रुकं सारसंग्रहे मनसावा
न्यमेतन्न्यासं कुर्याद्वाक्रमेपि अंगुष्ठानामिका
योगान्न्यसेद्वा सर्वकर्मसु यमविद्दक्षिणं हस्तमथोना
भेर्नयोजयेत ब्रह्मऋषिःगायत्रीछन्दसेनमः हृदि
मातृकासरस्वतीदेवतायैनमः गुह्येहल्भ्योवीजेभ्यो
नमः पादयोःस्वरेभ्योशक्तिभ्योनमः कृतांजलिःमा
तृकान्यासेविनियोगः ललाटमुखवृत्तादक्षिश्रुतिघ्रा
णेषुगण्डयोः पष्ठदन्तोत्तमांगास्यदोःपत्सं— ग्रकेषु
च पार्श्वयोःस्पृष्टेनाभौजठरेहृदयांसके ककुदंसे
वहृत्पूर्वपाणिपादयुगेष्वपि जठराननयोर्न्यसेन्मातृ
काणांन्यथाक्रमम् तथाचविश्वसारोत्तरे ॐमाधं
तोनभेमानोवामविंडुविन्दुवर्जितः पंचाशदक्षरन्या
सः क्रमेणैवंविधीयते श्रीं अंनमोललाटे श्रीं आं
नमोमुखवृत्ते श्रीं इंनमोदक्षिणचक्षुषि श्रीं ईंनमो
वामचक्षुषि श्रीं उंनमोदक्षकर्णे श्रीं ऊंनमःवामक
र्णे श्रीं ऋंनमःदक्षनासायां श्रीं ॠंनमःवामनासा
यां श्रीं लृंनमःदक्षगण्डे श्रीं ॡंनमःवामगण्डे श्री
एंनमः—ष्ठे श्रीं ऐंनमःअधरे श्रीं ओंनमःऊर्ध्व
दन्ते श्रीं औंनमःअधोदन्ते श्रीं अंनमःमूर्ध्नि श्रीं अः
नमःमोव श्रीं कंनमःदक्षवाहुमूले श्रीं खंनमःक

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰
क॰
५५
48

न्तरे श्रीं गंनमः मणिबन्धे श्रीं घंनमः अंगुलि
मूलेङंनमः अंगुल्यग्रे श्रीं चंनमः श्रीवामबाहुमूले
श्रीं छंनमः कूर्परे श्रीं जंनमः मणिबन्धे श्रीं झंनमः
अंगुलिमूले श्रीं ञंनमः अंगुल्यग्रे श्रीं टंनमः दक्षो
रुमूले श्रीं ठंनमः जानुनि श्रीं डंनमः गुल्फे श्रीं ढं
नमः अंगुलिमूले श्रीं णंनमः अंगुल्यग्रे श्रीं तंनमः
वामोरुमूले श्रीं थंनमः जानुनि श्रीं दंनमः गुल्फे
श्रीं धंनमः अंगुलिमूले श्रीं नंनमः अंगुल्यग्रे श्रीं पं
नमः दक्षपार्श्वे श्रीं फंनमः वामपार्श्वे श्रीं बंनमः पृ
ष्ठे श्रीं भंनमः नाभौ श्रीं मंनमः जठरे श्रीं यंनमः त्वगात्म
नि श्रीं रंनमः असृगात्मनि दक्षबाहुमूले श्रीं लंनमः मां
सात्मनि ककुदि श्रीं वंनमः मेदात्मनि वामबाहुमूले श्रीं
शंनमः अस्थ्यात्मनि हृदयादिदक्षिणकरे श्रीं षंनमः म
ज्जात्मनि ककुदि श्रीं संनमः शुक्रात्मनि हृदयादिदक्षपा
दे श्रीं हंनमः प्राणात्मनि हृदयादिवामपादे श्रीं लंनमः
जीवात्मनि हृदयादिगुदे श्रीं क्षंनमः परमात्मनि हृदया
दिमुखे ततोमंत्रन्यासंकुर्यात् अथ करन्यासः अंगुष्ठा
भ्यांनमः तर्जनीभ्यांस्वाहा मध्यमाभ्यांवषट् अनामिका
भ्यांहुं कनिष्ठाभ्यांवौषट् करतलपृष्ठयोरस्त्रायफट् अं
गन्यासः हृदयायनमः इतितर्जनीमध्यमाभिर्हृदये शिरसि
स्वाहा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतितर्जनीमध्यमाभ्यांशिरसि शिखायैवषट् इति
अथांगुष्ठमुष्टिशिखायां कवचायहुंइतिव्यत्ययहस्ता
भ्यांस्कन्धापुरुपर्यंतंनेत्रत्रयायवौषट् इतितर्जनीम
ध्यमानामिकाभिःनेत्रत्रये अस्त्रायफट्इत्यघ्योर्ध्व
तालत्रयंदत्वा कोटिकाभिर्दशदिग्बन्धनंकुर्यात त
तःस्वदेहेपीठन्यासंकुर्यात ॐआधारशक्त्येनमः
कूर्मायनमः अनन्तायनमः पृथिव्यैनमः सुधासा
गरायनमः रत्नद्वीपायनमः अनंतायनमः पृ
थिव्यैनमः मणिमण्डपायनमः रत्नवेदिकायैनमः
रत्नसिंहासनायनमः इतिहृदये अंसद्वयोरुद्वय
वदनकटिपार्श्वयुग्मेषुभूयः प्रादक्षिण्येनन्यसेत ।
ॐधर्मायनमः दक्षांसे ॐज्ञानायनमइतिवामां
से ॐवैराग्यायनम इतिवामोरौ ॐऐश्वर्यायनमःद
क्षोरौ ॐअधर्मायनमः इतिमुखे ॐअज्ञानायनमः
इतिवामपार्श्वे अवैराग्यायनमः इतिनाभौ ॐअनै
श्वर्यायनमः इतिदक्षपार्श्वे पुनर्हृदये ॐआनन्दक
न्दायनमः संविन्नालायनमः ॐसर्वतत्वात्मकपद्मा
यनमः ॐप्रकृतिमयपत्रेभ्योनमः ॐविकारमयकेस
रेभ्योनमः ॐपंचाशद्बीजाढ्यकर्णिकायैनमः ॐसेवह्नि
मंडलायदशकलात्मनेनमः ॐअंसूर्यमण्डलायद्वाद

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
६०
५०

शाकलात्मनेनमः ॐ ऊं सोममण्डलाय षोडशाक
लात्मनेनमः ॐ सं सत्त्वायनमः ॐ रं रजसेनमः ॐ तं
तमसेनमः ॐ आं आत्मनेनमः ॐ अं अंतरात्मनेनमः
ॐ पं परात्मनेनमः ॐ ह्रीं ज्ञानात्मनेनमः ततस्तस्मिन्पी
ठशक्तीर्न्यस्य पीठमंत्रं पठित्वा मकदेवतापीठायनमः
इति न्यासं कृत्वा इष्टदेवतां ध्यात्वा मानसोपचारैराग
ध्य मुद्रां दर्शयित्वा नमस्कृत्यार्घपात्रं स्थापयेत् तद्य
था तन्त्रके तत्त्वसागरसंहितायां आधारं त्रिपदं प्राहुः
षट्पदं वा चतुष्पदं अथवा वर्तुलाकारं कुर्याद्धे विम
लोत्तरं सौवर्णं रौप्यं शिलाकूर्मं कपालालाबुमृण्मयम्
नारिकेलं च शंखं च भुक्तिमुक्तिसमुद्भवं पुण्यवृक्षस
मुद्भूतं पात्रं कुर्याद्विचक्षणः अतिसूक्ष्ममतिस्थूलं भि
न्नं छिन्नं च वर्जयेत् सर्वाणि रौप्यताम्राणि सर्वसिद्धिक
राणि च शांतिके च शिलापात्रं स्तंभने चैव मृण्मयं ना
रिकेलं च वश्यादौ अभिचारे च कूर्मजं शांखं ज्ञानप्रदं
मुक्ता भुक्तिविद्याप्रदायिनी कपालाभपात्राणि
योगसिद्धिकराणि च पुण्यवृक्षजपात्राणि सर्वपा
पहराणि च उक्तेषु तेषु देवेशि पात्रमेकं प्रकल्पये।
त आत्मदेवतयोर्मध्ये पात्राणि स्थापयेद्बु।

॥०॥ यः ॥ ॥०॥ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गुरोःपात्रंचदक्षिणेनतदंतेभोगपात्रकं तदंतेशक्तिपा
त्रंचयोगिनीनांतदंतिके तदंतेवीरपात्रंचर्थलेपात्रंत
दंतिके पाद्यपाचमनीयंचपात्राणिस्थापयेद्बुधः उत्त
मेनवपात्राणिसप्तपात्राणिमध्यमे केचिद्वदंतिमंत्रा
णांपंचपात्राणिमध्यमं अर्थमंत्रीणिपात्राणिपात्रद्वय
मथापिच देवतापूजनेमंत्रीएकपात्रेणकारयेत पंच
पात्रपक्षे देवीपात्रंगुरोःपात्रंभोगपात्रंत्रयंमतं पूजा
पात्रंविज्ञेयंयोगिनीनांचतर्पणे पाद्यमाचमनीयंच॰
लेःपात्रान्तरार्चने ततोर्घपात्रस्थापनं स्ववामेत्रिको॰
णमण्डलंकृत्वातदुपरित्रिपादिकामारोप्य अस्त्रायफ
डितिप्रोक्षयेत्ततदुपरिसंस्थाप्यमूलमंत्रंजपन शुद्धन
माधूर्धंवंवह्निमण्डलायदशकलात्मनेनमःइतित्रिप
दिकां अंसूर्यमण्डलायद्वादशकलात्मनेनमःइतिजलं
संपूज्य क्रांहृदयायनमः क्रींशिरसेस्वाहा क्रूंशिखा
यैवषट् क्रैंकवचायहुं क्रौंनेत्रत्रयायवौषट् क्रः अस्त्रा
यफट् षडंगमंत्रैरपिसंपूज्य हस्ताभ्यामाछाद्य तस्मि
जलेमूलमंत्रमष्टधाजप्त्वा अस्त्रेणसंरक्ष्यकवचेनावगु
ण्ठ्य वंइतिधेनुमुद्रयामृतीकृत्यतत्रगन्धपुष्पादिकं
निक्षिपेत एवंप्रकारेतस्यदक्षिणेप्रोक्षणीपात्रंसंस्थाप्य
किंचिदर्घजलंगृहीत्वाप्रोक्षणीजलेनिक्षिप्य तेनोदके

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
क॰
४८

48

नानेष्टजेष्टोपकरणो यागमण्डपं चाभ्युक्षयेत् एवंप्रका
रेणार्घपात्रस्य वामे पाद्यपात्रं आचमनीयपात्रं च स्थापये
त् इत्यर्घसंस्थापनं कुर्यात् ततः प्रथमतो
मण्डलं गन्धादिभिः संपूज्य शालिभिः कर्णिकामध्य
मापूर्य तदुपरि तण्डुलान्दत्वा तदुपरि कुशानास्तीर्य त
दुपरि मार्जितं विष्टरं संस्थाप्य तदुपरि घटं अस्त्राय फडि
ति प्रक्षालितां तं च कर्पूरादिना धूपितं नीरंध्रं मनोहरं य
थोक्तत्रिगुणतन्तुभिर्वेष्टितं चन्दनादिभिरलंकृतं पुष्प
मालालंकृतग्रीवं — वीतव्रणमविते नवरत्नोदरं वि
लोमभात्रुकामूलमंत्रं च जपन् हीरविद्रुमपलाशवगभ
वकत्थायथयथोक्तगन्धाष्टकयुक्तैः सुगन्धिजलैरापूरि
तांतरं अश्वत्थोदुम्बरप्लक्षन्यग्रोधाम्राणामपराजिता
लतावेष्टितनवपल्लवमुखं सुखवदनसफलयवशाख
वं सरत्नावस्त्रयुग्मवेष्टितं ओंकारमनुस्मरन्भूरसीत्या
दिभिर्वैदिकमंत्रैर्विष्टरोपरि स्थापयेत् ततः कुम्भकुम्भा
ग्रेणास्पृष्ट्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् प्राणप्रतिष्ठामंत्रो य
था पाशादित्रहगान्तांते स्यादमुष्यपदं पुनः क्रमात् ।
प्राणा इह प्राणास्तथा जीव इह स्थितः अमुष्य सर्वे
न्द्रियाणि भूयोऽमुष्यपदं वदेत् वाङ्मनोनयनश्रोत्रघ्राण
प्राणपदान्यथ पश्चादिहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु वदेद्द्वयं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अयं प्राणमन्त्रः प्रोक्तः सर्वजीवप्रदायकः सर्वत्र आं
ह्रीं क्रौं हंसः अयं ते अमुष्य पदं देयमिति निष्कर्षः यथा
आं ह्रीं क्रौं हंसः अमुकदेवतायाः प्राणाः इह प्राणाः
आं ह्रीं क्रौं हंसः अमुकदेवताया जीव इह स्थितः आं ह्रीं
क्रौं हंसः अमुकदेवतायाः सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनोन
यनश्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा
इति प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा दिनकरकिरणस्फुरणकुसुमाञ्ज
लौ मन्त्रदयाद्दक्षनासापुटेन देवतां समानीय मूले मूर्ति
संकल्प्य घटे संस्थाप्य संस्थापनसन्निधानसन्निरोधन-
सकलीकरणावगुण्ठनामृतीकरणपरमीकरणमुद्रा
भिर्घटे देवतामावाह्य तस्मिन् घटे पीठं पूजयेत् ॐ आ
धारशक्त्यै नमः ॐ कूर्माय नमः ॐ अनन्ताय नमः ॐ
पृथिव्यै नमः ॐ सुधासागराय नमः ॐ रत्नद्वीपाय न
मः ॐ कल्पवृक्षाय नमः ॐ रत्नमण्डपाय नमः ॐ र
त्नवेदिकायै नमः ॐ महासिंहासनाय नमः इति संपू
ज्य पुष्पं गृहीत्वा देवतां ध्यात्वा घटे पुष्पं दत्वा षोडशोप
चारैः पूजयेत् तद्यथा आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाच
मनीयकं मधुपर्काचमनस्नानवसनाभरणानि च ।
गन्धपुष्पधूपदीपनैवेद्यवन्दनं तथा प्रयोजयेदर्चना ।
यामुपचारांस्तु षोडश तदुक्तं मानसोल्लासे संबुद्धमद

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰
क॰
४९
५१

देव्यंत्रीमुपचारांस्तुषोडश संख्यासंबोधनमेसंबु
पदेन पूजायथा श्रीअमुकदेवतेआसनंकल्पयामि
नमः स्वागतंकुशलप्रश्नंश्रीअमुकदेवतेअर्घंकल्प
यामिस्वाहा इतिमूर्ध्निदद्यात् श्रीअमुकदेवतेपाद्यं
कल्पयामिनमः इतिपादयोर्दद्यात् श्रीअमुकदेवते
आचमनीयंकल्पयामिस्वाहा इतिमुखेदद्यात् श्रीअ
मुकदेवतेमधुपर्कंकल्पयामिवंनमः इतिमुखांबुजे
दद्यात् श्रीअमुकदेवतेआचमनीयंकल्पयामिनमः
श्रीअमुकदेवतेस्नानीयंकल्पयामिनमः अमुकदे॰
वते इदंवस्त्रंकल्पयामिनमः अमुकदेवतेयज्ञोपवीतं
कल्पयामिनमः श्रीअमुकदेवतेआभरणानिकल्पया
मिनमः श्रीअमुकदेवतेगन्धंकल्पयामिनमः श्रीअ॰
मुकदेवतेपुष्पंकल्पयामिनमः श्रीअमुकदेवतेधूपं
कल्पयामिनमः दीपंकल्पयामिनमः नैवेद्यंपुरतः
समानीयार्घजलेनास्त्रायफडित्यभ्युक्ष्यहुमित्यवगु॰
ण्ठ्यवमितिधेनुमुद्रयामृतीकृत्य तदुपरिमूलमं
त्रमष्टधाजप्त्वा श्रीअमुकदेवतेनैवेद्यंकल्पयामिन
मः इत्युत्सृज्य अमृतोपस्तरणमसिस्वाहा इतिजल
गण्डूषंदत्वाप्राणायस्वाहा अपानायस्वाहा समा
नायस्वाहा उदानायस्वाहा व्यानायस्वाहा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिप्राणवाद्यंपंचप्राणाहुतीर्कृत्वातस्याःस्वीकारं।
विभाव्य ॐअमृतापिधानमसिस्वाहा पुनरपोशानंद
त्वा श्रीअमुकदेवतेआचमनीयंकल्पयामिनमः इत्या
चमनंदत्वा श्रीअमुकदेवतेताम्बूलंकल्पयामिनमः इ
तिताम्बूलंदत्वा अमुकदेवतायैनमः इतिपुष्पांजलिय
येणपूजयेत तत्रतत्रजलेदद्यादुपचारांतरांतरे के
सरेष्वाग्निकोणादिहृदयादींश्चपूजयेत ह्रांहृदयाय
नमः ह्रींशिरसेस्वाहा ह्रूंशिखायैवषट् ह्रैंकवचा
यहुं ह्रौंनेत्राभ्यांवौषट् ह्रः पूर्वादिषुअस्त्रायफट् इ
तिचतुर्दिक्षुपूजयेत ततस्तद्देवतावरणासंपूज्य
लोकपालांसंपूजयेत इन्द्रमग्निंयमंरक्षोवरुणंपव
नंविधुं ईशानंपन्नगाधीशमधऊर्ध्वेपितामहं यथो
क्तदिक्षुतान्पूजयेत ततस्तेषामस्त्राणि वज्रशक्ति
दण्डमसिपाशमंकुशांकंगदां शूलंचक्रंपद्ममेषामा
युधानिक्रमाद्विदुः क्रमादायुधान्यपिसंपूज्यदेयमान
मंत्रस्यदशसंस्कारान्कुर्यात तद्यथा जननंजीवनंप।
श्चात्ताडनंबोधनंतथा अथाभिषेकोविमलीकरणम
प्यायनेतथा तर्पणंदीपनंगुप्तिर्दशैतामंत्रसंस्क्रियाः
मंत्राणांमातृकामध्यादुद्धारोजननंस्मृतं प्रणवांतरि
तांकृत्वाजपेदित्यर्थः एतन्मंत्रस्यजीवनम मंत्रणान्स
वं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰ क॰ ५॰

50

मालिख्य ताडयेच्चन्दनाम्भसा प्रत्येकं वायुना मंत्री ता
डनं तदुदाहृतं प्रत्येकमिति देयमंत्रस्य प्रत्यक्षरोप
रियमिति वायुबीज मुच्चार्य चन्दनमिश्रितं जलं दद्या
त इति मंत्रस्य ताडनं विलिख्य मंत्रं तन्मंत्री प्रसूनैः क
रवीरैः तन्मंत्राक्षरसंख्यातैर्हन्याद्यांतेन बोधनं ताश्च
पद्मादौ विन्यस्य अर्थः यांतेनेति यकारस्यांतो रेफः तथा
च रमिति बीजेन एतन्मंत्रस्य बोधनं स्वतंत्रोक्तेन विधा
नेन मंत्री मंत्रस्य संख्यया अश्वत्थपल्लवैर्मंत्रमभिषिं
चेद्विशुद्धये स्वतंत्रोक्तेति विष्णुपक्षे शुक्लचन्दनेन दे
वीपक्षे रक्तचन्दनेनेत्यर्थः संचिन्त्य मनसा मंत्रं ज्योति
र्मंत्रेण निर्दहेत मंत्रे मलत्रयं मंत्री विमलीकरणं त्वि
दं ज्योतिर्मंत्रेण ॐ ह्रौं मिति मंत्रेण मलत्रयं मायिका
णवमाणवीयं कार्मकमिति मलत्रयं कुशोदकेन जप्येन
प्रत्यर्णं प्रोक्षणं मनोः तेन मंत्रेण विधिवदेतदाप्याय
नं मतं तेन मंत्रेण देयमंत्रेण एतन्मंत्रस्याप्यायनं मंत्रेण
वारिणा मंत्री तर्पणं तर्पणं मतं मंत्रेण देयमूलमंत्रेण त
थाच मूलमंत्रमुच्चार्य अमुकमंत्रं तर्पयामीति प्रयोगः एतन्मं
त्रस्य तर्पणं तार माया रमा योगो मनोर्दीपनमुच्यते तारः
ॐ माया ह्रीं रमा श्रीं योगः संबन्धः तेन देयमंत्रस्यादौ ॐ ह्रीं
श्रीं इति बीजत्रयं दत्वा जपेदित्यर्थः एतन्मंत्रस्य दीपनं जप्य
मानस्य मंत्रस्य गोपनं त ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रकाशनं संस्काराद्दशसंप्रोक्ताः सर्वतंत्रेषु गोपिता
यांकृत्वासंप्रदायेन मंत्रीवांछितमाप्नुयात् ततो होमं
कुर्यात् यथा प्राङ्मुख उपविष्टः स्वस्तिवाचनपूर्वं
कं सूर्यः सोम इति पठित्वा तिलकुशजलान्यादाय वि
ष्णुः अद्येत्यादि अमुकगोत्रः श्रीअमुकदेवशर्माचतु
र्वर्गफलप्राप्तिकामः श्रीअमुकदेवतायायदत्तस्य मंत्र
स्य दीक्षाकर्माङ्गभूतं श्रीअमुकदेवतायायदत्तस्य मंत्रष्ट
वंके तिलाज्यादिभिरष्टोत्तरसहस्रेण शतं वा होमकर्म क
रिष्ये इति संकल्प्य यन्त्राग्र इति पठेत् तत्र प्रथम
तः सर्वाधिकारिकं वत्तवस्त्रकुंडं निरूपयामि तत्रसर
स्वादिहोमेबालादियोगिनेषु रुक्षमानखनिनेवा शुभे
मन्कुर्यात् तदुक्तं विश्वसंहितायां आदौ भूमिं परीक्षे
त वास्तुज्ञानविशारदः शल्यादीं शोधयेद्वस्त्रलथा
वा पुरुषं खनेत् पुरुषं पुरुषप्रमाणं आदौ कुण्डस्था
नं गोमयेनोपलिप्य सामान्यार्घं संस्थाप्य संमान्यार्घेन
तेनाभ्युक्ष्य पंचगव्यैरभ्युक्षणं कुर्यात् तत्र वस्त्रविंशा
त्यंगुलप्रमाणं वस्त्रं निर्माय अष्टादशसंस्कारान्कु
र्यात् यथा आदौ तिलके वीक्षणं मूलमंत्रेण प्रोक्ष
णं प्रोक्षणं अस्त्रं तेनैव ताडनं दर्भैर्वर्मणाभ्युक्षणं मतं
अस्त्रेणावननोद्धारो हृदयेनाथ पूरणं समीकरणं मंत्रे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ कु॰ ५१

51

णरोचनंवर्मणामतं कुद्दनंहेतिमंत्रेणवर्ममंत्रेण
मार्जनंविलेपनंकलारूपकल्पनंतदनंतरं त्रिसूत्रीक
रणंपश्चाहृदयेनार्चनंमतं अस्त्रीवज्रीकरणंह्यन्मंत्रे
णकुशैःशुभैःचतुष्पथंतन्मंत्रेणततयादलपातनं
यागकुण्डानिसंस्पर्शात्संस्कारैरेभिरीरितैः मूलमंत्रे
णाटेयमानमूलमंत्रेणतत्स्थानंपश्येत अस्त्रायफडि
तितत्स्थानंप्रोक्षयेत अस्त्रायफडितिदर्भैस्ताडनंताड
येत हुमितितत्स्थानमभ्युक्षयेत अस्त्रायफडितिकु
ण्डस्यखनं यावान्कुण्डस्यविस्तारः खननंतावदिष्य
ते अस्त्रायफडितिमृत्तिकोद्धरणंनमः इतिमंत्रेणप्र
पूरणं मृत्तिकान्तरेणतत्स्थानस्यकुद्दनं अथवाअस्त्रा
यफडितिमंत्रेणवाकुद्दनं कुद्दनंदृढीकरणं अथ
वाहुमितिमंत्रेणकुद्दनं हुमितिमंत्रेणकुण्डस्थानंमा
र्जयेत नमः इतिमंत्रेणतत्स्थानंगोमयेनोपलेपयेत
ततोहुमितिमंत्रेणतत्कुण्डंकलारूपंभावयेत ततो
नमइतिमंत्रेणरक्तसूत्रत्रयेणशुक्लसूत्रत्रयेणवा
मध्यमेखलांवेष्टयेत इतित्रिसूत्रीकरणं नमइति
कुण्डमर्चयेत अस्त्रायफडितिकुण्डंवज्ररूपेणचिन्त
येत इतिवज्रीकरणंनमः इतिमंत्रेणकुशैः कु
ण्डाभ्यन्तरेचतुरस्रंकुर्यात मध्येप्रागवमध्यभागः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पूर्वंसत्यभागः पश्चिमेत्वाहवनीयभागः उत्तरेऽन्वा
हार्यः दक्षिणेगार्हपत्यः इतिचतुष्पथेकरणं इतिके
चित् वल्लतल्कुण्डमध्येपूर्वपश्चिमदक्षिणोत्तरक्रमे
णकुशाचतुष्टयदानमेवतत् नमः इतिमंत्रेणकुण्डस्य
मध्यमेखलायांदक्षिणपश्चिमोत्तरेषुविष्टरत्रयस्याप
नार्थंद्वादशांगुलप्रमाणान्मूलमंत्रेणाभिमंत्रितान्कु
शानास्तरेत् तथाचराघवभट्टः विष्टरास्तरणार्थंमू
लमंत्राभिमंत्रितान्द्वादशांगुलमानंतुअग्रपादेप्रकी
र्तितम् इत्यग्रपातने इत्यष्टादशसंस्कारान्कुर्यात् अ
थवातानिसंस्पर्शांस्तुभिर्वीक्षणादिभिः यथा मूल
मंत्रेणकुण्डंपश्येत् अस्त्रायफडितिकुण्डंप्रोक्षयेत्
अस्त्रायफडितिदर्भैःकुण्डंताडयेत् हुंमितिकुण्डम
भ्युक्षयेत् इतिसंस्कारचतुष्टयंवाकुर्यात् कुण्डकरणा
शक्तौहस्तप्रमाणंस्थण्डिलंकृत्वा यथासंभवसंस्कारंकृ
त्वाहोमंकुर्यात् स्थण्डिलंयथा हस्तायामंसुविस्तार
मंगुष्ठोन्नतंचतुरस्रंचयेत् तदर्कंविमगणेशाविमर्षि
णा अथवास्थण्डिलंकुर्याद्धोमार्थंमेत्रिलनमः अंगु
ष्ठपर्वोन्नतमेदंहस्तायामंसमंशुभं अन्यथावर्णयंते
केस्थण्डिलंहस्तमात्रकं चतुरंगुलमुत्सेधंवालुकाभिः
समंततः इति ततःकुण्डमध्ये पूर्वाग्रेरेखात्रयंउत्तरा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
५२
52

ग्रे रेखात्रयं विलिख्यार्घपात्रं संस्थाप्य तस्य दक्षिणे अर्घ

पात्रवत्प्रणीतपात्र प्रोक्षणीपात्रं च संस्थाप्यार्घजलेन

यत्किंचिन्निदध्यात् ततः प्रणवमनुस्मरन् अर्घजलेन रे

खा मध्ये पूर्व प्रागग्रायां रेखायां प्रथम रेखाक्रमेणपूज

येत् प्रथम रेखायां मूलकन्दाय नमः द्वितीय रेखायां वै

वस्वताय नमः कूर्माय नमः अनन्ताय नमः पृथिव्यै

नमः सुधासागराय नमः रत्नद्वीपाय नमः कल्पवृ

क्षाय नमः तृतीय रेखायां इष्टदेवेनमः इति संपूज्य तन्

मध्ये त्रिकोणान्तर्पष्टकोणान्तर् परिवृत्तं लिखित्वा

ओंकारमनुस्मरन् अर्घजलेन संप्रोक्ष्य तदुपरि पीठामर्च

येत् यथा आधारशक्त्यै नमः कूर्माय नमः अनन्ताय

नमः पृथिव्यै नमः सुधासागराय नमः रत्नद्वीपाय न

मः कल्पवृक्षायै नमः रत्नवेदिकायै नमः चिंताम

णिगृहरत्नाय नमः रत्नसिंहासनाय नमः आनन्द

कन्दाय नमः संविन्नालाय नमः तत्वात्मकाय नमः प्र

कृतिमयपत्रेभ्यो नमः विकारमयकेसरेभ्यो नमः

पंचाशद्बीजाढ्य कर्णिकायै नमः धर्माय नमः ज्ञा

नाय नमः वैराग्याय नमः ऐश्वर्याय नमः अधर्मा

य नमः अज्ञानाय नमः अवैराग्याय नमः अनैश्व

र्याय नमः अष्टकदेवतास्यपरिलाय नमः ॥ ॥ १०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिपीठानिसंपूज्यतन्मध्येवागीश्वरीमृतुस्नातांनीले
न्दीवरसन्निभां वागीश्वरेणसंयुक्तामुपचारैःप्रपूजये-
त् यथावागीश्वरेणसंयुक्तामृतुसहितवागीश्वरेहागच्छे
त्यावाहयइदंपाद्यं ॐवागीश्वरीवागीश्वराभ्यांनमः इतिपुष्पा
ञ्जलित्रयेणसंपूज्य वागीश्वरीवागीश्वराभ्यांनमः इति
नमइतिनस्थयात् ततोग्निमरणिसंभवंसूर्यकान्तादिम
णिसंभवंश्रोत्रियागारजंवानीयस्वदक्षिणेकांस्यपात्रेसं
स्थाप्य तस्मात्कोंकाष्ठिकांगृहीत्वा ॐक्रव्यादेभ्यःस्वा
हाइमंनेनैनैर्ऋत्यांदिशिप्रक्षिपेत् ततोवह्निंमूलेनवी-
क्ष्यास्त्रायफडितिपूर्वजलेनाग्निंप्रोक्ष्यास्त्रायफडितिभ-
भैः मेनाऽप्कुमित्यर्घजलेनवह्निमभ्युक्ष्य तस्मिन्नग्नौरं
जाठराग्नयेनमः ह्रीं वैन्दवाग्नयेनमः ह्रूंभौमाग्नयेनमः
इतिसंपूज्य प्रणवेनाग्निमभिमंत्र्य वमितिधेनुमुद्रया
मृतीकृत्यास्त्रायफडितिवह्निमाभिरक्ष्य हुमितिअवगु
ण्ठ्यवह्निंमूलमंत्रेणसंपूज्यवह्निंकराभ्यांततोल्पजानु
स्पृष्टमहीतलः कुंडोपरित्रिः परिभ्राम्यात्मनोभिमुखंव
ह्निंप्रणवमुच्चरन् परमशिवजीवबुद्ध्यासोहमितिजीव
बुद्ध्यावागीश्वर्यायोनौविनिक्षिपेत् ततोवागीश्वरीवागी
श्वराभ्यामाचमनीयंनमः इतिसंपूज्यकामेश्वरीश्वरीकामे
श्वरयोः संगमंविचिंत्यकामेश्वरीगर्भनाड्यांतश्चैतन्यंसं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

योन्य ॐ इति कुशैर्दद्याद्योनिमाच्छाद्य गर्भरक्षार्थं द
र्भकंकणं दत्वा जालिनीमुद्रां प्रदर्शयेत् मुद्रालक्षणं
मारः मणिबन्धौ समौ कृत्वा करौ प्रतिहतांगुली मध्यमे
मिलिते कृत्वा तन्मध्ये गुष्ठकं क्षिपेत् वह्निमुद्दीपयेत्
ज्ज्वालिन्यामुद्रयानया ततो वह्निमंत्रेणाग्निं ज्वालये
त् पिंगल हन हन दह दह पच पच सर्वज्ञापय स्वा
हा इत्यग्निं प्रज्वाल्य कृतांजलिरग्निं प्रज्वालितं वन्देजात
वेदं हुताशनं सुवर्णवर्णममलं समिद्धं विश्वतोमुखं
इत्यनेनाग्निमुपस्थापयेत् ततो वह्नेः सात्विकीनां सप्त
जिह्वानां स्वदेहे न्यसेत् लिंगपायुशिरोवक्त्रघ्राणनेत्रे
षु सर्वतः वह्नेर्बीजसंयुक्ता सादिर्योनाम स बिन्दवः वह्नि
मंत्राः सप्तजिह्वाजिह्वानां सप्तदैशिकैः पायु—दः स
र्वतः सर्वांगव्यापकं न्यसेत् वह्निरेफः ईशोयकारः स
दीर्घः ऊकारः तेनव्युत्क्रमेण सषसवलरयाः सवि
न्दवः बिन्द्वायुताः तेन
इति वह्नेः सप्तजिह्वामंत्रः प्रकारांतरेण जिह्वाबीजा
न्याह रुद्रयामले बिंदुकोश्चेति सोववर्णोरेफ षष्ठस्वर
स्थितौ इन्दुबिंदुसमायुक्तो जिह्वाबीजान्यनुक्रमात् श्र
ति सोववर्णो यवर्णो सावर्णो यरलव इति यवर्णः शषसह
इति प्राग्रयुक्तः बिंदुरनुस्वारः नयुक्त इत्यर्थः वर्णः श्रं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तिस्रोपरौ वर्गौ विरेफौ रेफवर्हितौ तेनयजेद्वेश
षसहाः तेनव्युतक्रमेणा ह्मसषशवलयाः इंदुरर्ध
चन्द्रः तद्युक्तः बिंदुरनुस्वारः तद्युक्त इत्यर्थः शारदा
मतमालंब्याह जिह्वाः सप्तविधा प्रोक्ता गुणभेदे
नकर्मसु हिरण्यागगनारक्ताकृष्णान्यासुप्रभामता
बहुरूपातिरक्ता च सात्विको यागकर्मसु पद्मरागा
सुवर्णान्यातृतीया च द्वैलोहिता लोहितानानरंश्वेता
धूम्रिनी च करालिका राजसोरसनाश्चक्रे विहिताः
काम्यकर्मसु विश्वमूर्तेः स्फुलिंगिन्या धूम्रवर्णा म
नोजवाः लोहितान्याकरालाख्याकालीतामसस्पर्दंवि
ताः एताः सप्तनियुज्यंते क्रूरकर्मसु समेत्रिभिः सुस्वना
मसमाभाः सुजिह्वाः कल्याणरेतसः कल्याणरेतसो
वह्नेः प्रथमतः सात्विकीनां स्वदेहे न्यासं कुर्यात स्वंहि
रण्यायैनमः लिंगे श्रृं गगनायैनमः गुदे सुं रक्तायैन
मः शिरसि क्रृं कृष्णायैनमः मुखे ल्युं सुप्रभायैनमः
घ्राणे घ्रुं बहुरूपायनमो नेत्रे ग्युं अतिरिक्तायैनमः मु
खे ल्युं सप्रसर्वगात्रेषु न्यसेत ततो हिरण्यागगनारक्ता
कृष्णासुप्रभाबहुरूपा अतिरक्तानां सप्तजिह्वानां अधि
देवता अमर्त्यपितृगान्धर्वयक्षनागपिशाचकाः राक्ष
सासप्तजिह्वानामीरिता अधिदेवताः अमर्त्यो देवः अ·

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
५४
54

थिदेवतानामपिसर्वदेहन्यासंकुर्यात ॐदेवेभ्योनमः
लिंगे ॐपितृभ्योनमःगुदे ॐगन्धर्वेभ्योनमःशिरसि
ॐयक्षेभ्योनमःभुवनागेभ्योनमः घ्राणहृदये पिशाचे
भ्योनमःनेत्रहृदये ॐराक्षसेनमः सर्वगात्रेव्यापकंन्या॰
सेत वक्ष्येंगमनूर्व्यसेत्तनावुक्तेनवर्त्मना सहस्रार्चिर्ख
स्तिपूर्णोउत्तिष्ठपुरुषः पुनः धूमव्यापीसप्तजिह्वेश्रेय
ष्ठयोः धनुर्धनइतिक्रमात षडंगमनवः प्रोक्ताजाति
भिः सहसंयुताः तथाकरन्यासंकुर्यात सहस्रानामि
काभ्यांनमः अनामिकयोः सप्तजिह्वायकनिष्ठाभ्यां
नमः कनिष्ठयोः ॐधनुर्धरायअस्त्रायफट्करतलपृ
ष्ठाभ्यांनमःकरतलपृष्ठयोः ततोंगन्यासंकुर्यात सह
स्रार्चिषेहृदयायनमोहृदये स्वस्तिपूर्णायशिरसेस्वा
हाशिरसि उत्तिष्ठपुरुषायशिखायैवषट् शिखायां धू
मव्यापिनेकवचायहुं स्कन्दाद्युरुपर्यंते सप्तजिह्वायने
त्रत्रयायवौषट् नेत्रत्रये ॐधनुर्धरायअस्त्रायफट् इत्यस्त्र
ध्वोर्ध्वंतालत्रयं कोटिकाभिर्दशदिशोवध्नीयात अ
थसप्तजीनांन्यासः सप्तजीनपोततेनोन्यसेदेशिकोजातवे
दसः मूर्धासपार्श्वकसांधुकटिपायांसकेपुनः प्र
दिक्षणावर्णान्यसेत्क्रमेनतायथाक्रमम जातवेदाः
सप्तजिह्वोहव्यवाहनसंज्ञकः अश्वोदरजसंज्ञोमः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पुनर्वैश्वानराह्वयः ताराग्नयइति ॐअग्नये— यवा
हनायनमः दक्षपार्श्वे ॐअग्नयेअग्रस्फोटनायनमोदक्षक
क्षाम् ॐअग्नयेवैश्वानरायनमः पार्श्वे ॐअग्नयेकौ
मारतेजसेनमोवामकक्षे ॐअग्नयेविश्वमुखायनमो
वामपार्श्वे ॐअग्नयेवेदमुखायनमोवामांसे ततोमध्ये
श्रासनेकल्पयित्वा ॐवह्न्यासनायनमः इतिसंपूज्य
वह्निंध्यायेत् यथापुष्पंगृहीत्वा इष्टंशक्तिस्वस्तिकाभी
तिमुच्चैर्दीर्घैर्दोर्भिर्धारयंतंजवाभं हेमाकल्पंपद्मसं
स्थंत्रिनेत्रंध्यायेद्वह्निंबद्धमौलिंजटाभिः इतिध्यात्वामू
लमंत्रेणमूर्तिंकल्पयेत् ऊर्ध्वस्थिताग्नेःपुष्पंदत्वा प-
कीभूतंविचिंत्य ॐवैश्वानरइहागच्छइहतिष्ठइत्यावा
ह्य इदंपाद्यं ॐवैश्वानरजातवेदइहावहलोहिताक्ष-
सर्वकर्माणिसाधयस्वाहानमः एवंअर्घ्यंनमः एवंआ
चमनीयास्नानीयगन्धपुष्पधूपदीपनैवेद्यपुनराचम
नीयानिदत्वा तांबूलंदत्वापुष्पांजलित्रयेणवह्निसंपू
ज्यमध्यत्रिकोणषट्कोणेषुच तथावोक्तंगणेशविम
र्शिण्यांहिरण्यानामहेमाभाशूलपाणिर्दिशिस्थिता ।
अरुणादित्यसंकाशारक्ताजिह्वाग्निसंस्थिता कृष्णानी
लाञ्जनसंकाशानैर्ऋत्यांदिशिसंस्थिता बहुरूपानथाख्या
ख्याटदक्षिणेनततः स्थिताषट्कोणेषुवह्नितेषुसप्रभा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भाष्ट्र्वमंस्थिता हिरण्यावाहुरणीप्रोक्ताश्यांकरीवक्ष्ण
रूपका मध्येरक्तातथाग्नेय्यामतिरक्ताचसंस्थिता क
नकारणामायाचक्रुराउमध्येव्यवस्थिता हिरण्याकन
कारक्ताकृष्णाद्त्ताननस्थिता सुप्रभावातिविक्ताचव
क्रुरूपाचवामतः सप्तजिह्वाःपूजयेत् पूर्वेहिरण्यायेन
मः आग्नेयेगगनायनमः नैरृतेरक्तायेनमः पश्चि
मेकृष्णायेनमः वायोसुप्रभायेनमः ईशानेबहुरूपाय
नमः त्रिकोणमध्ये ॐअतिरक्तायेनमः इतिसंपूज्यके
सरेष्वंगदेवताथाः पूजयेत् यथा अग्निकोणेसहस्रार्चि
षेहृदयायनमः नैरृतेस्वस्तिपूर्णायशिरसेस्वाहा वायो
उत्तिष्ठपुरुषायशिखायैवषट् ईशानेधूमव्यापिनेकव
चायहुं मध्येसप्तजिह्वायनेत्रत्रयायवौषट् गोपालप
हेनेत्राभ्यांवौषट् पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरेषुधनुर्धरा
यअस्त्रायफट् ततोष्टदलेषुपूर्वाग्निदक्षिणनैरृतपश्चि
मवायूत्तरेशानेषुवह्निमूर्तयः पूज्याः पूर्वे अग्नयेजा
तवेदसेनमः ॐआग्नेय्यांॐअग्नयेसप्तजिह्वायनमः
दक्षिणे ॐअग्नयेहव्यवाहनायनमः नैरृते ॐअग्न
येअश्वोदरजायनमः पश्चिमे ॐअग्नयेवैश्वानरायन
मः वायो ॐअग्नयेकौमारतेजसेनमः उत्तरे ॐअग्नये
विश्वमुखायनमः ईशाने ॐअग्नयेदेवमुखायनमः

ग्रा॰ क॰ ५५

55

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततश्चतुरस्रस्याष्टदिक्षु पूर्वादिक्रमेणेन्द्रादिलोक
पालान्पूजयेत् यथा इन्द्रो वह्निर्यमश्चैव नैरृतिर्व
रुणस्तथा वायुः कुवेर ईशानोनन्तो ब्रह्मा तथैवच
प्राच्यादिदिक्षु संपूज्याः प्रसूनगन्धचन्दनैः तेषांध्या
ने पीतो रक्तस्तथा नीलः श्यामः श्वेतश्च धूम्रकः शु
क्लः श्वेतस्तथा शुभ्रो रक्तवर्णाः प्रकीर्तितः तथामस्त्रा
णि वज्रं शक्तिं दण्डमसिं पाशमंकुशाकं गदां शूलं चक्रं
तथा पद्मं क्रमतोस्त्राणि पूजयेत् अस्त्राणां ध्याने क
नकरजततोयदाभ्रं चंपारुणहिमनीलजपाप्रवालभासः
निजनिजलाञ्छितमौलयो निजास्त्राभययुतपाणियुगा
श्च वज्रपूर्वाः पूर्वे लां इन्द्राय नमः अग्नेय्यां रां अग्नये न
मः दक्षिणे यां यमाय नमः नैरृते क्षां निरृतये नमः प
श्चिमे वां वरुणाय नमः वायौ वां वायवे नमः उत्तरे शां
कुवेराय नमः ईशाने ह्रां ईशानाय नमः ऊर्ध्वे ॐ ब्रह्म
णे नमः अधः ह्रीं अनन्ताय नमः इत्यादेतदस्त्राणि पूज
येत् यथा पूर्वे वज्राय नमः आग्नेय्यां ॐ शक्तये नमः द
क्षिणे ॐ दण्डाय नमः नैरृते ॐ खड्गाय नमः पश्चिमे ॐ
पाशाय नमः वायौ ॐ अंकुशाय नमः उत्तरे ॐ गदायै
नमः ईशाने ॐ शूलाय नमः ऊर्ध्वे ॐ पद्माय नमः अधः
ॐ चक्राय नमः इति संपूज्य शुद्धजलेन मध्यमेखलोप

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विप्रदक्षिणक्रमेणावेष्टयेत् मध्यमेखलायां दक्षि-
णपश्चिमोत्तरेषु विष्टरस्थापनार्थं द्वादशांगुलप्रमा-
णानगर्भान् कुशानास्तरेत् तदुपरि समविष्टरापरिधी
न् दक्षिणपश्चिमोत्तरेषु स्थापयेत् छन्दोगपरिशिष्टे
बाहुमात्राः परिधयः ऋजवः सत्वचोऽव्रणाः त्रयो भ-
वन्तशीर्णाग्रपकेशान्तचतुर्दिशाम् तत्र कुण्डानन्त-
पीवामानमस्या निगद्यते ततः स्रुकस्रुवौ संस्थाप्या
न् यथा स्रुकस्रुवौ समाधायाधोमुखौ वह्नौ त्रिधाप्र-
तप्य वामहस्ते कृत्वा दक्षिणहस्तेन कुशेन तयोरग्रमू-
लमध्यानि मार्जनं कृत्वाग्रेणोदकेन त्रिवारं संप्रोक्ष्य पु-
नर्वह्नौ प्रताप्य दर्भान् वह्नौ प्रक्षिपेत् ततस्तान्दक्षिण
कुशोपरि स्थापयेत् ततस्ताम्रमयस्थालीमादाय फडिति
प्रक्षाल्याग्नौ त्रिः प्रताप्य वामहस्ते संस्थाप्य दक्षहस्ते-
नार्घोदकेन त्रिः प्रोक्ष्य पुनर्वह्नौ प्रताप्यात्मसंमुखे स्था-
पयेत् आज्यमानीयाज्यस्थाल्यां निक्षिप्य मूलेनाज्यं
वीक्ष्याऽस्त्राय फडिति आज्यं प्रोक्ष्य अस्त्राय फडिति दर्भै-
र्भूतं सन्ताड्य कुशेन पर्वज्वलेनाभ्युक्षयेत् इति संस्का-
रचतुष्टयं कृत्वा कुण्डादंगारान् ह्यान्यवायुकोणे संस्था-
प्य नमः इति मन्त्रेणाज्यस्थालीं स्थापयेत् इदं तापनं ततो
युगलं प्रक्षाल्य स्थाल्यां निक्षिप्य दध्यपोषं नमः इति मन्त्रेणाव-
क्षोलयेत् ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इदं पवित्रीकरणं पुनर्ज्वलितेनदर्भयुगलेनक्रमिति
मंत्रमुच्चरन् घृतनीराज्यमग्नौ प्रक्षिपेत् इत्यभिद्योत
ने ततः प्रज्वालितकुशमुष्टिं गृहीत्वास्त्राय फडिति मंत्रं
मुच्चरन् घृते प्रज्वालितान्दर्भान्प्रदर्श्याग्नौ प्रक्षिपेत् इ
त्युद्योतनम् तस्मादंगाराज्यस्थालीमानीयाग्नेस्सन्मुखे
संस्थाप्य तानंगारानग्नौ प्रक्षिप्य अंगारस्थानमार्जनं कु
त्वा जलेन स्पृशेत् ततोत्तानयोर्हस्तयोरंगुष्ठकनिष्ठाभ्यां
पवित्रं धृत्वा कृत्वा गृहीत्वास्त्राय फडिति मंत्रमुच्चरन् प्रो
क्ष्यैवं घृतमुत्प्लुयात् पवित्रं स्थानांतरे स्थापयेत् पुन
रनेनैव प्रकारेण तथैव धृतेन पवित्रांतरं गृहीत्वा तेन प
वित्रेण नमः इति मंत्रमुच्चरन् आत्मनोभिमुखं घृतं संस्था
प्य पूर्वस्थापितपवित्रमिदं चेति पवित्रद्वयमग्नौ प्रक्षि
पेत् इत्युत्पवनोत्पवनोपवनेन वाज्यस्य संस्कुर्यात्।
संस्काराः षट् उदीरिता ततः प्रादेशमात्रमग्रेक्षिणभा
गं शुक्लपक्षं पाज्यवामभागं कृष्णपक्षं विचिन्त्य वामे इ
डां दक्षिणे पिंगलां मध्ये सुषुम्णां ध्यात्वा होमं कुर्यात् ततः
स्रुवेण नमः इति मंत्रमुच्चरन् दक्षिणभागाद्घृतमादा
य ॐ अग्नये स्वाहा इत्यग्नेर्दक्षिणलोचने जुहुयात् सं
पातमाज्यं तत्रैव वामभागे स्थापयेत् पुनर्नमः इति मध्य
भागात् घृतमादाय अग्नीषोमाभ्यां स्वाहा इति वक्त्रे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा· क· ५० 57

लाटेनच कृत्वा संपातमाज्यं मध्यभागे क्षिपेत् गोपाल
पक्षे ललाटनेत्राकृतिं न कुर्यात् नरसिंहविषये कुर्या।
देव पुनर्नमस्कृति दक्षिणभागादाज्यमादाय अग्नये स्वि
ष्टकृते स्वाहा इत्यग्नेर्वक्रे कृत्वा संपातमाज्यं नेत्रे च दक्षि
णभागे क्षिपेत् इत्यग्निवक्त्रोद्घाटनं स्वाहा इत्यस्य
हापटेन स्वाहाग्रागाकृहीतमाज्यं तच्छेषं स्रुवसंलग्नंम्य
मेत् तथाच स्वाहाशब्दमुख्यार्थाकृतिं दत्त्वा हाशब्दमुख्या
र्थाकृतिशेषं घृतं नेत्रेवस्थापयेदित्यर्थः ततो महाव्या
हृतिहोमं कुर्यात् ततः स्रुवामे जलपूर्णपात्रे स्थाप।
यित्वा अन्याकृतिशेषं तत्रैव स्थापयेत् ॐ भूः स्वाहा ॐ
भुवः स्वाहा ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ॐ वैश्वानर जातवेद
इहावह लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहा इत्यग्नि
मंत्रेणाकृतित्रयं कृत्वा कृतशेषं जलपूर्णपात्रे स्थाप।
येत् होमे स्वाहांततामाहृय तत्पार्श्वः आदाय दक्षि
णपाणिना स्रुवत्रिमधुरं हविः प्रागुक्तो वह्निजायां
ते जुहुयात्तत्त्व पाणिना एवं मंत्रेनैकावष्टेन
स्वाहांतेन विचक्षणः स्वाहावसाने जुहुयाद्या।
एवं मंत्रदेवनाम त्रिमधुरं घृतमधुशर्कराः
तथाचोक्तं प्रयोगसारे पयोमधुघृतं चेति स
मंत्रिमधुरं स्मृतम् वह्निजायां स्वाहेति ॥ १॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

धानादिषोडशसंस्कारान्कुर्यात् यथाशाखदातिल
के गर्भाधानादिकावह्नेः क्रियाभिर्वर्तयेत्क्रमात्
अष्टाभिराज्याहुतिभिः प्रणवेन पृथक् पृथक् गर्भा
धाने पुंसवने सीमंतोन्नयने तथा अनंतरं जातकर्म स्या
न्नामकरणं तथा उपनिष्क्रमणं पश्चादन्नप्राशनमी
रितं चूडोपकरणे भूयो महानाम्न्यं महाव्रते अथोपनि
षदं स्नाने गोदाने द्वादकोस्मृतिः शुभेस्तु विवाहान्तः
क्रियास्ताः क्रूरकर्मसु मरणान्तः समुद्दिष्टा वह्नेर्याग
मकर्मभिः महानाम्न्यं ब्रह्मचर्यम् स्मृतिरंत्येष्टिः तथ
था अग्नेर्गर्भाधाने कल्पयामि स्वाहा अष्टाहुतीर्जुहु
यात् ॐ अग्नेः सीमंतोन्नयने कल्पयामि स्वाहा अष्टाहु
तीः सर्वत्र अग्नेर्जातकल्पयामि स्वाहा ८ ॐ अग्नेर्नाम
करणं कल्पयामि स्वाहा ८ तस्मिन्समये अग्ने त्वं अमुः
कनामासि तत्तन्मंत्राधिष्ठातदेवतानाम्ना नाम कुर्यात्
अथवा अग्ने त्वं वरदनामासि विश्वरूपनामासि वा नाम कु
र्यात् अग्नेर्नामानि पूर्वलिखितप्रमाणेनानुसंधेयानि
पुस्तकबाहुल्यात्पुनरत्र न लिखितानि अमुकनामा
अर्घपाद्यादिभिर्वह्निं संपूज्य तांबूलं दत्वा नमस्कुर्यात्
ततः ॐ अमुकनामाग्नेर्निष्क्रमणं कल्पयामि स्वाहा अ
ष्टाहुतीर्जुहुयात् ॐ अमुकनामाग्नेरन्नप्राशने कल्प

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
कु॰
५८
58

यामिस्युस्वाहा ॰ ॐअमुकनामाग्ने: चूडाकरणंकल्प
यामिस्वाहा ॰ ॐअमुकनामाग्नेरूपनयनंकल्पयामिस्वा
हा ॰ ॐअमुकनामाग्नेर्महानाम्न्यंकल्पयामिस्वाहा ॰
महानाम्नीव्रतंवेदाध्ययनमितिवा अमुकनामाग्नेर्म
हाव्रतंकल्पयामिॐस्वाहा ॰ ॐअमुकनामाग्नेरुप॰
निषद्व्रतंकल्पयामिस्वाहा ॰ ॐअमुकनामाग्नेर्गोदा
नंकल्पयामिस्वाहा ॰ ॐअमुकनामाग्ने: समावर्तनंक
ल्पयामिस्वाहा ॰ अमुकनामाग्नेर्विवाहंकल्पयामिॐ
स्वाहा ॐअमुकनामाग्नेरग्न्याधानंकल्पयामिॐस्वाहा ॰
इत्यग्ने: षोडशसंस्कारान्समाप्यपितवैतस्यसंपूज्यात्म
नियोजयेत् तस्यवक्रे: वागीश्वरीवागीश्वरौ यथाइ
दंपाद्यंवागीश्वर्यैनम: इतिपाद्यादिभि: संपूज्य वागी
श्वर्यैनमइतिपुष्पांजलित्रयंदत्वा वागीश्वर्यैनम: इति
नमस्कुर्यात् ततोवागीश्वरंपूजयेत् यथा वागीश्वरा
यनमइतिपाद्यादिभि: संपूज्य वागीश्वरायनमइतिपु
ष्पांजलित्रयंदत्वा वागीश्वरायनम: इतिनमस्कुर्यात्
वागीश्वरीसहितवागीश्वरपूजितोसित्वमस्वेत्युक्त्वामं॰
हावमुद्रयास्यापिश्लानेवर्यनासापुटेनानीयस्वहृदि
स्थापयेत् वैश्वानरसंहितायां आत्मनांस्थापयेदग्नेःफ
लार्थिकर्मसाक्षिणं अग्नेराग्निकोणे अथवा ॥ १॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दक्षिणेकुर्यात्स्थापनंब्रह्मणःसदा ततःकुशाइस्पदा
क्षिणेब्रह्माणंसंस्थाप्यपाद्यादिभिरर्चयेत् ततःसमि
धःपंचजुहुयात् मूलाद्यष्टोत्तसंख्यताः ततोघृताक्तपं
चसमिधोग्नौप्रक्षिपेत् ततोजिह्वांगमूर्तीनांमंत्रैरेकै
काहुतींजुहुयात् — हिरण्यायस्वाहाइत्येकाहुतिंजु
हुयात् `` गगनायैस्वाहा २`` कृष्णायैस्वाहा — सुप्र
भायैस्वाहा १ `` बहुरूपायैस्वाहा `` अतिरक्तायैस्वा
हा १ सहस्रार्चिषेहृदयायस्वाहा १ स्वस्तिपूर्णायशि
रसेस्वाहा १ उत्तिष्ठपुरुषायशिखायैवषट्स्वाहा १ ॐ
धूमव्यापिनेकवचायहुंस्वाहा १ सप्तजिह्वायनेत्रत्रया
यवौषट्स्वाहा १ गोपालपदेसप्तजिह्वायनेत्रत्रयायवौ
षट्स्वाहा ॐधनुर्धरायअस्त्रायफट्स्वाहा १ ॐअग्नये
सप्तजिह्वायस्वाहा १ ॐअग्नयेहव्यवाहनायस्वाहा १ ॐ
अग्नयेअक्षोदरजायस्वाहा ॐअग्नयेवैश्वानरायस्वाहा १
ॐअग्नयेकौमारतेजसेनमः १ ॐअग्नयेविश्वमुखायस्वा
हा १ ॐअग्नयेदेवमुखायस्वाहा १ ततोवामहस्तेनस्रुवं
संस्थाप्यदक्षिणहस्तेनस्रुवमादायनमइतिमंत्रमुच्चार
न् स्रुवेणावत्तराज्याहुतीःस्रुचिदत्वाधोमुखेनस्रुवेण
स्रुचंपिधाय इतिष्ठन् वैश्वानरजातवेदइहावहलोहि
ताक्षसर्वकर्माणिसाधयस्वाहावौषट् इत्यग्निमंत्रेणपू

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा. क. ५४ 59

णंतर्थ्यंतिदत्वाश्रीमहागणपतिमंत्रेणव्यस्तसमस्तेनच
दशाहुतीर्जुहुयात यथा ॐस्वाहा ॐश्रींह्रींस्वाहा ॐ
श्रींह्रींक्लींस्वाहा ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंस्वाहा ॐश्रींह्रींक्लीं
ग्लौंगंस्वाहा ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंगंगणपतयेस्वाहा ॐश्रीं
ह्रींक्लींग्लौंगंगणपतयेवरवरदस्वाहा ॐश्रींह्रींक्लींग्लौं
गंगणपतयेवरवरदसर्वजनंमेवशमानयस्वाहा इ-
तिदशाहुतीर्हुत्वाश्रीइष्टदेवतायंत्रेध्यात्वाविह्नपीठेध्या
त्वावाह्याग्निनासहैक्यंविभाव्य वह्निरूपांतांविचिंत्य
नित्यपूजाक्रमेणासपर्यांतांसंपूज्यनैवेद्यंदत्वापुन
राचमनीयंदत्वातांमूलेननिवेद्यमूलेनामुकदेवतायैनमः
इतिपुष्पांजलित्रयेणासंपूज्यनमस्कुर्यात ततोवह्नी
ष्टदेवतयोरैक्यंविभाव्यतस्यामेवपंचविंशाहुतीर्जुहु
यात यथा मूलमंत्रमुच्चरन् इदंस्वाहामुकदेवतायै
पतत्क्रमेणैवपंचविंशाहुतीर्जुहुयात इदंत्यैकी
करणम् ततोवह्निदेवतयोरात्मनाचसहैक्यंविभा
व्यमूलेनैकादशाहुतीर्जुहुयात इदंन्नाडीसंधीन।
म जुहुयादंगमुख्यानामाहुतीनामनुक्रमात प।
केकमाहुतिंमन्यकमर्पिणादेशिकोत्तमः अंग।
मुख्यानामंगप्रधानम् आहुतीनां यस्ययस्यतोर्थ्य
देवस्ययत्संख्याआवरणदेवताः तासाम ॥ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततः आवरणदेवतामुद्दिश्यमूलेनैकैकाहुतिंजुहु
यात् अथाग्नेरंगविभागमाह यावदातिलके यतःकाष्ठं
ततःश्रोत्रंयतोधूमोघ्रनासिका यत्राल्पज्वलनंनेत्रंयतो
गारः ततःशिरः यत्रप्रज्वालिताज्वालासाजिह्वाजातवे
दसः आस्यंतत्रकुर्यात्दग्धेविपश्चेत्सर्वकर्मसु कर्णहोमे
भवेद्व्याधिर्नेत्रेधनमुदाहृतंनासिकायामनःपीडामस्त।
केधनसंक्षयः प्रकृतहोमंसंपाद्यसूर्यगणेशशिवगोपा
लादिभ्योपिचैकैकाहुतिंजुहुयात् ततोमहाव्याहृतिहो
मंकुर्यात् ॐभूःस्वाहा ॐभुवःस्वाहा ॐस्वःस्वाहा ॐभू
र्भुवःस्वःस्वाहा इतिकृत्वामूलदेवतांगन्धादिभिःसंपूज्यति
लाज्यादिभिःप्रकृतहोमंकुर्यात् होमप्रकारमाह हवि।
र्दानेनत्यक्तपाणिनाकर्तव्यं तदुक्तंगणवाहतंत्रे विनह
स्तेनकर्तव्यंनाचिवेणकदाचन होतन्यस्त्वविनाशायय
जमानोविनश्यति तथाचत्रिपुरातन्त्रसारे विनहस्तेह
विर्दानंक्रियतेचहुताशने दानःपुण्यफलेनास्तिहो
तावनरकंव्रजेत् भैरवतंत्रेपि हविकृतानहस्तेनवैश्वा
नरमुखेकृतंहोतस्वत्वविनाशाययजमानोविनश्यति
होमेमुद्रात्रयंप्रोक्तंमृगीहंसीचसूकरी मृगीकनिष्ठात
र्जन्यांहंसीमुक्तकनिष्ठिका सूकरीकरसंकोचामितिमु
द्राःप्रकीर्तिताः मृगीचापुत्रकामार्थाहंसीसर्वफलप्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
६॰
60

दा अभिचारेषु याज्ञेषु सकरीकथिता बुधैः प्रकृतदे
मंत्रे संमाप्य गुरुः शिष्यं पंचगव्यं पाययित्वा विधिवत्स्था
पितां वर्धनीमुद्धृत्य शिष्यशिरसि मातृकां मनसा जप
न्मूलेन साधितैः कुंभजलैरभिषिंचेत अवशिष्टेनोदके
न शिष्यमाचामेत उत्थाय गात्रमार्जनं कृत्वा धौते वाससी
परिधायाचमेत ततः सूक्ष्मवस्त्रेणावोषडिति मंत्रमस्य
दे शिष्यस्याचामेत नेत्रे बध्नीयात ततः करे गृहीत्वा तं
शिष्यं कुण्डसमीपे समानीय नेत्रबन्धं दूरीकृत्य स्ववामे
कुशास्तरे स्थापयेत ततो गुरुरमुकं मंत्रं ददामीति प्र
तिज्ञां श्रावयेत ततः शिष्यात् ददस्वेति दद्यात्प्रणवपूर्व
कं ततो गुरुः शिष्यांगे मातृकान्यासं कृत्वा वस्त्रेण शि
रः प्राच्छाद्य दीक्षाख्यादिकं स्मृत्वा च देवताधिया शिष्य
स्य दक्षिणकर्णे वारत्रयं ब्रूयात वामकर्णे एकवारं
ब्रूयात मंत्रं दत्वा गुरुर्जलं गृहीत्वा विधेयं मंत्रो वा न वम
मसमानफलदात्री दाता वा स्त्व इति विनीतशिष्यस्य ह
स्ते जलं दद्यात अस्त्विति शिष्यो ब्रूयुः ततः शिष्यो गुरु
मंत्रदेवतानामैक्यं भावयन्मंत्रमष्टोत्तरशतं जपेत अष्ट
वारं वा तथा च विज्ञानसंहितायां गुरोर्विद्यामसौ लब्ध्वा
ष्टोत्तरशतं जपेत अथवा दशकं वाप्यजपेन्मंत्रमनन्यधीः गु
रुरपि स्वशक्तिसिद्ध्यर्थं न्यासं कृत्वाष्टोत्तरसहस्रशतं वा जपे
त।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततः शिष्योजपंसमाप्यदेवतात्मकंगुरुंदण्डवत्प्रण
म्यतस्यपादांबुजद्वंद्वंमूर्ध्नियोजयित्वास्तवंकुर्यात य
थ्यानमस्तेनाथभगवंशिवायगुरुरूपिण विद्यावता
रसंसिद्ध्येस्वीकृतानेकविग्रहः नारायणस्वरूपायपर
मात्मैकमूर्तये सर्वाज्ञानतमोभेदभानवेचित्स्वरूपिणे
स्वतंत्रायदयाक्लृप्तविग्रहायशिवात्मने परतंत्रायभक्ता
नांभव्यानांभव्यरूपिणे विवेकिनांविवेकायविमर्षाय
विमर्षिणां प्रकाशानांप्रकाशायज्ञानिनांज्ञानरूपिणे
त्वत्प्रसादादहंदेवकृतकृत्योस्मिसर्वतः अहंमृत्युमहा
पाशाद्विमुक्तोस्मिशिवोस्मिच इतिपठित्वागुरुंस्थापा
त ततोगुरुर्हस्ताभ्यांशिष्यमस्तकंधृत्वाउत्थापयेत यथा
उत्तिष्ठवत्समुक्तोसिसम्यगाचारवान्भव इत्युक्त्वाशिष्य
मुत्थापयेत मंत्रावार्तान्कथयेत ततोगुरवेदक्षिणांद
द्यात तदुक्तंब्रह्मसंहितायां वृथाविप्रवाचोयस्तुगृह्णा
तिमानवप्रिये अदत्वादक्षिणांवापिसयातिनरकंध्रुवं
दीक्षान्तेदक्षिणांप्राहुः स्वर्णंगोभूमिभूषणं वस्त्रभाजन
वस्तानपशुदासासनानिच यथादिष्टतमंवस्तुगुरवेनि
वेदयेत तथाचकपिलपांचरात्रे सर्वस्वदक्षिणांदद्यात्कुं
वदद्यात्यथाशक्तिनीम भूमिंवृत्तिकरींदद्यात्सुत्रपोत्रान
यायिनीम तथाचपारिजातेप्यरे गुरवेदक्षिणांदद्यात्

श्रा॰
क॰
६१
61

महायाशिवात्मने गुर्वर्थं मतिमान्नित्यं शरीरमपि संत्यजेत् एकमप्यक्षरं यस्तु गुरुः शिष्ये निवेदयेत् पृथिव्यां नास्ति तद्द्रव्यं यद्दत्वा सोऽनृणी भवेत् ततः पूर्णां पूर्वकाले अग्नेर्वसुर्द्धनामासि वसुर्नाम्ने अग्नये पाहुं नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य पूर्णां दद्यात् यथा अग्निपुराणम् मूर्धानं दिवमं त्रेण संस्रवेण तथा वयाम्ब्धी नन्दिवोरत्निपृथिव्यां वैश्वानरमृत माजातमग्निं कविं सम्राजमतिथिं जनानामासन्नापात्रं जयंत देवाः दद्यादुत्थाय पूर्णां तेनोपविश्य कदाचनेति मृथानं दिवेति यजुषा पूर्णाहोमं यथा सांज्वहोमीति सामगानां न याचकृशान संहितायां स्रुक् स्रुवौ चोनानास्यां गृहीत्वा शंखं च मुद्रया स्थित्वा नाभिसमं कृत्वा ध्यायन्देवं महेश्वरं पंचांगुल्यस्तु काथा वयेद्धंकेन मुद्रयेति वाचस्पतिमि श्रकृत महादानपद्धति वचनात् तांत्रिकमतमाह स्रुक् स्रुवौ चो नानास्यां गृहीत्वा ॐ भूर्भुवाय वेदान्त विद्याय दिवे च महस्वे स्वाहा ॐ सगयादिन्याय च चन्द्रमसे नदि त्रेभ्यश्च दिव्यश्च महते स्वाहा स्रुक् स्रुवाववधोमुखौ कृत्वा मूले वा घटं तेन पूर्णां दद्यात् ततोऽग्निं पाद्यादिभिः संपूज्य वस्त्रनारिकेलफलादद्भ्यो दद्यात् ततोऽग्निं नमस्कुर्यात् सर्वतः पाणिपादोऽसि सर्वतोऽक्षिशिरोमुखः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विश्वरूपो महानग्निः प्रणीतः सर्वकर्मसु आयुरा
रोग्यमैश्वर्यं धृतिं सत्त्वं बलं यशः तेजो वर्चः पशून्वी
र्यं शौर्यं साम्राज्यमेव च सौभाग्यं कर्मसिद्धिं च कुशा
न्येष्ठांस्तु करोतु तो सर्वमेतत्सर्वसाक्षिन्विलोहितशिखी
हिनः अग्निं प्रज्वलितं वन्दे जातवेदं हुताशनं सुवर्ण
वर्णममलं समिद्धं विश्वतोमुखं इति पठित्वा नमस्कु
र्यात ततः कृतांजलिरग्निं प्रार्थयेदनेन यथा ॐ आब्र
ह्मन्ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायतामाराष्ट्रे राजन्यः शूर
इषव्योतिव्याधी महारथो जायतां दोग्ध्री धेनुर्वोढान
ड्वानाशुः सप्तिः पुरंध्रिर्योषा जिष्णू रथेष्ठा सभेयो युवा
स्य यजमानस्य वीरो जायतां निकामे निकामे नः पर्ज
न्यो वर्षतु फलवत्यो न ओषधयः पच्यन्तां योगः क्षेमो नः
कल्पतां इति प्रार्थयेत ततोंगदेवतागणान्देवे विली
नं विभाव्य भगवति देवते पूजितासि क्षमस्वेति संहार
मुद्रया स्वहृदि समानीय कृतांजलिरग्निं विसर्जयेत
यथा ॐ यज्ञं यज्ञं गच्छ यज्ञपतिं गच्छ स्वां योनिं गच्छ
स्वाहा एष ते यज्ञो यज्ञपते सहसूक्तवाकः सर्ववीरस्तं जुष
स्व स्वाहा इति पठित्वाग्नेर्विसर्जनं कुर्यात ततो ब्रह्मणे
दक्षिणां दद्यात तथा च स्मृतिः ब्रह्मणो दक्षिणा देया
यत्र या परिकीर्तिता कर्मांते नुच्यमानायां पूर्णपात्रादि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

काभवेत् देववस्त्रयुग्मकंस्यामित्यपिश्रुतेः त
थाचशाकाशाकभेदादुभयं यथाशूर्णपात्रमानीय
तिलकुशजलान्यादायविसृः ॐ अस्य अमुकमासे
अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकगोत्रः श्रीअमुक
देवशर्मा श्रीअमुकदेवतायायदत्तवमंत्रस्यटीका
कर्मांगहोमकर्मप्रतिष्ठार्थमिदं पूर्णपात्रं ब्रह्मणोहंद
देइति दक्षिणामुत्सृज्य ब्रह्मविमोचनंनकुर्यात् अने
न ॐ उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयंतस्त्वमहे उपप्रयंतुमरु
तः सुदानव इंद्र प्राशूर्भवासचा इति ब्रह्मविमोचनंकु
र्यात ततः परिस्तरणाकुशांहृत्वा कांस्यस्थालीमध्ये प्रक्षिप
त् ततस्तिलकार्थं कुण्डस्य ईशानकोणस्थं स्रुवेण भस्मा
नीयपात्रान्तरे स्थापयेत् शान्तिदीपिकायां वसिष्ठः प
शान्त्यामाहरेद्भस्म स्रुवेणाथ स्रुचापिवा वन्धनेकार
येतेन शिरःकण्ठांसकेषु च कश्यपस्येति मंत्रेणाय।
थानुक्रमयोगतः ततः शान्तिं प्रकुर्वीत अथवारणवा
चनं अथ होमदक्षिणा प्रपंचसारे एकादशार्धका।
णिकावराकांचनस्य दद्यात्सदैव गुरवे थ सहस्रहोमे
अर्धार्धपंचकणिकादिकणांश्च साधीयसा दक्षिणा
निकथिता मुनिभिर्विधेव शास्त्रदायां वसहस्रहोमे
तिरेदक्षिणानिष्क्रमानतः तदर्थं वा सुवर्णं वा यथा
विभवमारतः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

निष्कं वा तदर्धं वा शक्त्यपेक्षया विकल्पः तत्रापेक्षि
कः निष्केऽप्रवृत्तेः निष्कपलमिति संप्रदायः तच्च
सुवर्णचतुष्टयं पंचकृष्णलको माषस्ते सुवर्णस्तु षो
डश पले सुवर्णाश्चत्वार इति शास्त्रस्य निश्चयः कृ
ष्णलः स्वर्णमाषकः विश्वप्रकाशे अलंकारयो
र्निष्कं निष्कः सुवर्णचतुष्टये निष्कमष्टाधिकसुवर्णश
ते दीनारकर्षयोर्विश्रुतं टङ्कलिकास्त्वष्टकलिके
गन द्वात्रिंशद्रक्तिकमितं ततोंजलिः होमकर्माच्छि
द्रमस्तु निष्कमात्रः दक्षिणाचप्रदानमाग्रहादीनांवि
सर्जने ततो होमस्य दुग्धं दत्वा पृथिवीप्रीतलाभवे
तिवदेत ततः कृतांजलिः होमकर्माच्छिद्रमस्तु ततो
गुरुर्यस्य स्थलाद् द्वयं समनियोगत्वाप विशेत ततः शि
ष्यो गुरवे दक्षिणां दद्यात यथा तिलकुशजलान्यादाय
विमुः अद्य अमुके मासि अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमु
कगोत्रः अमुकदेवशर्मा श्री अमुकदेवनाथायत्व
मंत्रस्य दीक्षाकर्मप्रतिष्ठार्थमिदं कांचनं अमुकगो
त्राय श्री अमुकदेवशर्मणे गुरवे तुभ्यमहं ददे गुरुः
स्वस्तीति ब्रूयात वित्तशाठ्यं विना सर्वं गुरवे समनिवेदये
त मण्डपं मण्डपद्रव्यं गुरवे समनिवेदयेत ततो गुरुर्वे
टे मूलदेवतां पाद्यादिभिः संपूज्य तांबूलं दत्वा पुनराव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रा॰
क॰
६३
63

मनीयंदत्वा अंगदेवतागणांनदंगे विलीनंविभाव्य
श्रीअमुकदेवतेपूजितासित्वमखेस्तुक्कासंहारमुद्र
यावद्भासापुटेनदेवतांस्वहृदिसमानीय प्राणाया
मंकृत्वात्मानंतत्स्वरूपंविभाव्यनिर्माल्यंगृहीत्वाईशा
निर्माल्यशेषेणतत्तद्देवंसमर्चयेत् ईशानकोणत्रि
कोणमण्डलंकृत्वातन्मण्डलेआपकंमण्डलायनमः
इतिपुष्पैःसंपूज्यनिर्माल्यंगृहीत्वा ॐअमुकदेवता
येनमः इतिमण्डलोपरिपूजयेत गतसारंतन्नैवेद्यं
ततश्चैतत्समुद्धरेत् ऐशान्यांतद्भुजेद्दत्वाकिंचित्स्वा
नेविशोधयेत् तद्भुजेनिर्माल्यभुजेतेच विष्वक्सेन
स्तोविश्लोक्सेनश्चण्डोविवस्वतः चण्डीश्वरीतथा
शाक्तिश्चण्डांशः शंकरस्यच लम्बोदरोगणपतेर्वशी
सुच्छिष्टभोजिनः तथाचागमडक्रमे दीक्षायांपूज
येत्कुम्भेयंत्राद्योप्रत्यंहयजेत् ततोघटंसंचाल्यस्थानां
तरेसंस्थाप्यकृतांजलिः अद्यकृत्वेनदमुकदेवताया
घटहारमंत्रस्पदीक्षाकर्माच्छिद्रमस्तु ततोघटजले
शिष्यमभिषिंचेत् यथा सरास्त्वामभिषिंचन्तुब्रह्मा
विष्णुमहेश्वराः वासुदेवोजगन्नाथस्तथासंकर्षणः
प्रभुः प्रद्युम्नश्चानिरुद्धश्चभवंतुविजयायते आखण्डलो
ग्निर्भगवान्यमोवैनैर्ऋतस्तथा वरुणःपवनश्चैवधनाध्य
क्षस्तथाशिवः ब्रह्मणासहितः शेषो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दिक्पालाः पांतुतेसदाकीर्तिर्लक्ष्मीधृतिर्मेधापुष्टिः
श्रद्धात्तमामतिः बुद्धिर्लज्जावपुःशांतिःस्तुतिःकां
तिश्चमातरः एतास्त्वामभिषिंचंतुधर्मपत्न्यःसमाग
ताः आदित्यश्चन्द्रमाभौमोबुधजीवसितार्कजाः ग्रहा
स्त्वामभिषिंचंतुराहुःकेतुश्चतर्पिताः देवदानवगन्ध
र्वयक्षराक्षसपन्नगाः ऋषयोमुनयोगावोदेवमातरः
एवच देवपत्न्योध्रुवोनागादैत्याश्चाप्सरसांगणाः अ
स्त्राणिसर्वशास्त्राणिराजानोवाहनानिच औषधानि
चरत्नानिकालस्यावयवाश्चये सरितःसागराःशैला
स्तीर्थानिजलदानदाः एतेत्वामभिषिंचंतुसर्वकामार्थ
सिद्धये महादेवऋषिःविगंगायत्रीछन्दः इन्द्रोदेवता
शांतिकर्माणिविनियोगः कयानश्चित्रआभुवदूतीस
दावृधः सखाकयाशचिष्ठयावृता कस्त्वासत्योमदानां
मंहिष्ठोमत्सदंधसः दृढाचिदारुजेवसुअभिषुनःस
खीनामविताज— बृहस्पतिर्दधातइतिवटजलेनाभि
षिच्य विश्रीणंग शांतंभवस्तनये ॐस्वस्तिनइन्द्रोवृ
द्धश्रवाःस्वस्तिनःपूषाविश्ववेदाः स्वस्तिनस्तार्क्ष्योअरि
ष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातुः इतिवटजलेनाभि
षिच्ययज्ञभस्मनावन्दनांकुर्यात यज्ञभस्मगृहीत्वा ॐ
कश्यपत्र्यायुषंशिष्यस्यललाटेदद्यात जमदग्नि-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मा॰
क॰
९४
64

स्यायुषमितिकोऽहं दद्यात् यद्देवास्यायुषमित्यस्मि
योः ततेऽअस्त्वायुषमितिकोऽहं दद्यात् यद्देवास्यायु
षमित्यस्मयोः तुद्दिदद्यात् ततआशीर्वादं कुर्यात्।
ततः शिष्यो गुरुं दण्डवत् प्रणम्य यथासुखं विहरेत् गु
रुरपि यथास्थानं गच्छेत् अन्येभ्योऽपि दीनानाथेभ्यः
किंचिद्दद्यात् कुमारीश्च भोजयेत् तथा चोक्तमागमक
ल्पद्रुमे ततः संस्थिरचित्तेन योगवत्समभ्यसेत् गं।
गायां गोप्रदानेन दिव्यं वर्षशतत्रयं यत्फलं प्राप्यते नि
त्यमाराध्याप्नोति तत्फलं कुरुक्षेत्रे गयायां च प्रयागे पु
ष्करोत्तमे गोसहस्रप्रदानेन यत्फलं समवाप्यते तद
नदह्निं लेपुण्यं प्राप्नोत्येव न संशयः समयं समग्रं वा या
दद्यात् जितहरः कदाचिदपि वा पत्रपुष्पादिकं वरु
किं तीर्थं सेवया दानेनैव बहुभिर्व्रतैः आराधना सम
र्थोऽस्त्वदद्यादर्शनसाधनं योदात्तेनेव शक्नोति कुर्याद्दर्श
नदर्शनं निस्तारायतदेवालंभवान्ध्यपततः दानान्त
इतिप्रजाविधानेनमपेतप्रतिदिनं चयः इहावाप्यां
नलोलक्ष्मीमंतेभूयात्परंपदं देहान्तं कृत्वा च योमंत्री उपवा
संसमाचरेत् तस्य देवः सदा हृष्टः पापं पतति मूर्धनि
दातागृहीतानां ऽप्यः छेऽउपवासः श्रियं हरेत् तस्मादनेन स
मंत्रीयाहविधानेनप्राकवि आचमनं लेपदीक्षाम् कृतेनसर्व
नोनवं कुंभं निधापयेत्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मोदकं गन्धपुष्पाभ्यामर्चितं वस्त्रसंवृतं सर्वौषधिन
वरत्नपंचपल्लवसंयुते मुरामांसीवचाकुष्ठशैलेयंर
जनीद्वयं शटीचंपकमुस्तं च सर्वौषधिःगणः स्मृतः
पृश्निपर्णीश्यामलातेजपत्रं शतावरी गुडूचीसहदेवा
च महौषधिगणः स्मृतः मुरामांसीजटामांसी शैलेयं
शैलजं रजनीद्वयं हरिद्रादारुहरिद्रा पृश्निपर्णीपिप्प
लीसहदेवाच्युतकुमारी नवरत्नं तु शारदाथो मुक्तामा
णिक्यवैडूर्यगोमेधा वज्रविद्रुमौ पद्मरागं मरकतं
नीलं चेति यथाक्रमं ततो देवार्चनं कृत्वा हुनेदष्टोत्तरं श
तं हुनेदिति शक्तिविषयं शिष्यं स्वलंकृतं वेद्यामुपान्त
मुपवेशयेत् मंत्रितं प्रोक्षणीतोयैः शान्तिकुम्भजलेन स
ह्या मूलमंत्रेणाष्टोत्तरशतमंत्रितेनाभिषेचयेत् अथ
संपादयेन्मंत्रं हस्तं शिरसि निधाय शमोस्त्वित्यनेनाद
द्यात् ततः शिष्योऽर्चयेद्गुरुं यद्वादीक्षान्तरक्रमः शंख
मर्घ्यसाक्षतं तदंबुनाभिषिच्याष्टवारं मूलेन केकरं विधा
याष्टौ जपेत्कर्णे उपदेशोत्रयं विधिः उपदेशान्तरमाह
चन्द्रसूर्यग्रहे तीर्थे सिद्धक्षेत्रे शिवालये मंत्रमात्रप्रकथ
नमुपदेशः स उच्यते इति श्रीपरनाथचक्रवर्त्तिविरचि
तायामागमकल्पलतायां प्रथमः पल्लवः ॥१॥ अथा
तो होमद्रव्याणां प्रमाणमभिधीयते कर्षमात्रं घृतं होमे ॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शुक्तिमात्रं पयः स्मृतं शास्त्रीयतोलकद्वयं कर्षः प
लचतुर्थांशः कर्षः पलेस्ववर्णाश्चत्वारः शुक्तिरर्धप
लं तथा उक्तानि पंचगव्यानि तत्समानि मनीषिभिः
तत्समं मधुदुग्धान्नमक्षमात्रमुदाहृतम दुग्धान्नं पर॰
मात्रं अक्षमात्रं तोलकद्वयं दधिप्रसृतमात्रं लाजाः स्यु
र्मुष्टिसंमिताः प्रसृतिः पलद्वयं पृथुकास्तत्प्रमाणाः
स्युः सक्तवोपि तथा दिताः गुडं पलार्धमात्रं स्याच्छर्क
रापि तथा मता ग्रासार्धं चरुमानं स्यादिक्षुः पर्वावधिः
स्मृतः मयूराण्डसमं ग्रासमप्येकैकं पत्रपुष्पाणि तथा॰
रूपाणि कल्पयेत् कदलीफलनारंगफलान्येकैकशो
विदुः मातुलुंगं चतुःखण्डं पनसं दशधा हतं मातु॰
लुंगं निर्बीजं भूरविशेषः पनसं कंटकीफले अष्टधा
नारिकेलानि खण्डानि विकर्त्तुधाः त्रिधाकृतं फलं॰
बेल्वकपित्थं खण्डितं द्विधा उर्वारुकफलं होमे कपि
तं खण्डितं त्रिधा उर्वारुकफले फलान्यन्यानि खण्डि
तानि साम्यतः स्युर्दशांगुलाः दूर्वात्रयं समुद्दिष्टं गुडू
चीचतुरंगुला व्रीहयो मुष्टिमात्राः स्युर्मुद्गामाषा यवा
अपि तण्डुलाः स्युः लद — शाः कोद्रवा मुष्टिसंमिताः
गोधूमवक्रकलमाविहिता मुष्टिमानतः तिलास्थूल
कमात्राः स्युः सर्षपास्तत्प्रमाणतः तुलकमात्राः क

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

र्षमात्रा: स्युक्तिप्रमाणं लवणं मरिचान्यपि विंशतिः
पुरं वदरमानं स्याद्रामठं तत्समं स्मृतम् पुरगुल्गुलः
रामठं हिंगु चन्दनागुरुककर्पूरकस्तूरीकुंकुमानि च
तिंतिडीबीजमानानि समुद्दिष्टानि देशिकैः शाब्दा
तिलके मानमुक्तमन्यत्र वहते उक्तं व दक्षिणामूर्तौ
सावधानो वधारय कर्षमात्रघृते होमे शुक्तिमात्रे पयः
स्मृतं अशीतिगुंजापरिमितं शास्त्रोक्तं तोलकं तद्द्वयं
कर्षः शास्त्रोक्ततोलकद्वयं शुक्तिः उक्तानि पंचगव्या
नि तत्समानि मनीषिभिः शुक्तिसमानि उक्तं समं मद्गव्या
न्नमन्नमात्रमुदाहृतं प्रस्थमात्रं व ह्रीणफलप्रमाणं प
यस्त्रलकमानं स्यात्तथा मध्विति केचन नत्वसंगतमे
तत्स्याद्द्रवद्रव्यत्वं स्मृतेः तत्कथं मधुकण्यादेर्भवेत्तुल
कमानतः उच्यते स्वत्यपत्रादेर्विधानात्तत्परं भवेत् व
स्तुतस्तुलकं मध्यतनं प्रस्थसमं च तत् को विरोधः स्रुवे
णावद्द्रवद्रव्यकृता: भवेत् दधिप्रसृतिमानं स्याल्लाजाः
स्युर्मुष्टिसंमिताः पृथुकास्तत्समानाः स्युः सक्तवो
पितथोदिताः गुडं पलार्धमानं स्याच्छर्करापि तथो
दिता ग्रासार्धं चरुमानं स्याद्दिव्यपर्वावधिर्मतः मयूरा
ण्डसमो ग्रासस्तदर्धं मयूराण्डसमं मध्यं [illegible]समं पके
कं पत्रपुष्पाणि तथा हृपाणि कल्पयेत् कदलीफलना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·
क·
९९
66

रंगफलान्येकैकशो विदुः मातलंगं चतुः खण्डं पन
संदधाधाकृतं मातलंगं निंवफलं पक्वैकं मातलंगा।
नीत्येवं केचिदिद्दोचिरे अष्टधा नारिकेलानि खण्डिता
नि विदुर्बुधाः त्रिधाकृतं फलं वैल्वं कपित्थं खण्डितं।
द्विधा उर्वारुककफलं होमे कथितं खण्डितं द्विधा उर्वारु
कफलं कर्कटीफलं लाङ्ठावभोज इति प्रसिद्धिः फ
लान्यन्यान्यखण्डानि समिधः स्युर्दशांगुलाः अंगुष्ठा
दधिकाग्राह्याः समिधः स्थूलतः क्वचित् नविमुक्ता।
स्त्ववाश्चैव न सकीटा न पाटिताः प्रादेशान्नाधिकानोना
स्तथा न स्याद्विशाखिकाः नाधिकानोना इति अन्यूनान
तिरिक्ता इत्यर्थः नविशाखिका इति न शाखावरहिता इ
त्यर्थः न सपर्णा न निर्वीर्या होमेषु शाविजानताः नति
र्वीर्या न स्युष्काः प्रागग्राः समिधे देयाः पुष्ट्यर्थं हि विना
नताः न निर्वीर्या न स्युष्काः प्रागग्राः स। शान्त्यर्थे सत्वचः
सांद्रा विपरीता जिघांसया विशीर्णा विदला ह्रस्वा वक्राः स
सुषिरास्तथा दीर्घाः स्थूला घुणैर्जुष्टाः कर्मसिद्धिविनाश
काः समसुषिराः सगलाः श्रीसोमशंभौ रष्यादि प्रमाणं
मूलकादिषु खण्डत्रयं च मूलानां फलानां स्वस्वमानतः
प्रसादमानमन्नानामत्ताणि पंच होमयेत इक्षोणपर्वि
केमानं लतानामंगुलद्वयं कन्दामष्टमं भागं जुहुयाद्धि
गिनापरं हवींत्रयं समरिष्टं गरुडीचतुरंगुला बीह॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मुष्टिकामात्राः स्युर्मुद्गमाषयवाश्चापि द्रुतोन्यथावदं

न्येके प्रमाणं मद्गकादिषु स्वस्वर्धनगुला: प्रोक्ताम्

पूर्णाधास्तुकेचन कोद्रवामुष्टिमात्राः स्युर्गोधूमामुष्टि

माननाः तिलाश्चुलकमात्राः स्युः सर्षपाश्चतथोदितः

केचिन्नदन्यतिषुप्रोक्ताः कर्मार्थार्थास्तुसर्षपाः शुक्तिप्र

माणं लवणमविचान्यपि विंशतिः शुक्तिर्यंपले मा

षकचतुष्टयमितिकेचित पुर्वलयस्मानंस्याद्रामदंस्तमे

स्मृतम पुर्वेगुल्गुलः रामद्वेहिंगु चतुरंगुलिमानंस्या

द्येजनेकुसर्वतथा चतुरंगुलिमानं द्वादशपर्वमाने कु

सर्वे तिलतंडुले तिलकल्कंतथाप्रोक्तं प्रमाणं चन्दनादि

षु कलायसंमितानेतानगुरुगुग्गुलेवदिशाषिवत यन

मावश्यं दनानि कस्तूरी कुंकुमानिच चणकप्रमितान्य

न्यैः प्रोक्तान्यागमवेदिभिः अनुक्ते तु हविर्द्रव्येतिलाज्यं

हविरुच्यते अनुक्तेचांजनद्रव्येघृतमेवांजनंविदुः स

त्यानुक्तोसदस्यस्याद्द्रव्यानुक्तोघृतंतथा समिधानुक्त

विषयेपालाशाः परिकीर्तितः दक्षिणामूर्तितंत्रेतु प्रा

दैतच्छागसंहिता आज्यंद्रविमनादेशोहोमेषुचविधौ

यते समृद्धिसिद्धिमिदंसर्वस्मरतिदृष्टेनवर्त्मना लाजादि

होमेदलेनसांगुष्टेनविधीयते समित्पुष्पफलादीनांहो

मः स्यात्स्वगमुद्रया द्रव्यद्रव्येस्त्रुवः प्रोक्तोमंत्रतंत्रवि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
क
६

67

प्रावदैः मिलित्वानामिकांगुष्ठमध्यमाग्राणि योज
येत् शिष्टांगुल्युन्नतीकुर्यान्मृगमुद्रेयमीरिता प्रसंगा
च्छास्त्रोक्तंप्रमाणमभिधीयते पंचकृष्णलकोमाषस्ते
सुवर्णस्तुषोडश पलंसुवर्णाश्चत्वारो निष्कमष्टोत्त
रंशतं निष्कमन्तंवदंत्येके निष्कंफलमथापरे द्वेगुं
जेरूप्यमाषः स्यात्पलानिधरणोदश द्वात्रिंशत्पलकंप्र
स्थस्तयमुक्तंस्वयंभुवा आढकंतच्चतः प्रस्थैश्चतुर्भिर्द्रो
णमाढकैः राशिमानंतदेवस्याद्द्रवैः षोडशभिस्तु
तैः विंशत्याचभवेत्कुम्भोवाहः स्याद्दशभिस्तैः खा
रीणांत्रितयंभारतदितः शास्तुतः क्रमात् द्वेसहस्रेप
लानांतुभारः सम्यगुदीरितः भारस्यदशमांशेनतुला
मिच्छंतिकेचन मुष्टिः पलप्रमाणंस्याद्द्वेपलेप्रसृति
र्भवेत् अष्टमुष्टिर्भवेत्कुंचः कुंचस्याष्टौतुपुष्कलं पुष्क
लंपात्रमथोचिरे चतः षष्ठापलैः कुम्भंचतः प्रस्थ
मुदीरयेत् द्वेपलेचप्रसंगः स्यात्समर्वतुयुगंभवेत् न
युगंकलवद्दिष्टंप्रस्थपात्रमथक्रमात् तथाढकंशि
वमथोद्रोणंखारीतिकेचन पंचगुंजोभवेन्माषस्तैस्तु
कर्षस्तुषोडश माषस्तुद्वादशव्रीहयइति विस्तविदाव्र
वीत् वैदिकेपरिभाषेयमागमेष्वपयुज्यते तस्मात्प्र
स्तिमुष्ट्यादिष्वुक्तिवच्चलकादिवत् लौकिकंतदुपा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

देयमिति चागमवेदिनः वैश्वानरंस्थितंध्या
येत्तस्मिन्होमेषुदैशिकः प्रधानमाज्यहोमेषु
निषः एंशेषवस्तुषु आस्यांतर्ज्जुयादग्नेर्वि
पश्चित्सर्वकर्मसु कर्णाहोमेभवेद्याधिर्नेत्रे।
यत्नमुदीरितं नासिकायांमनःपीडामस्तके
धनसंक्षयः यतःकाष्ठंततःश्रोत्रंयत्रोधूमो
मनासिका यत्राल्पज्वलनंनेत्रंयतोगात्रस्ततः
शिरः यत्रप्रज्वालिताज्वालामालाजिह्वाजातवे
दसः जातवेदसोवह्नेः स्वर्णसिंदूरबालार्क
कुंकुमक्षौद्रसंनिभः सुवर्णरेतसोवर्णः शो
भनःपरिकीर्तितः भीरिवारिदहस्तीन्द्रध्वनि
वह्निःशुभावहः नागपुन्नागचणयकपालला
धृषिकानिभः पद्मेन्दीवरकल्हारसर्पिर्गुग्गुल
सन्निभः पावक ससुभोगन्धःस्मृतस्तत्रवे
दिभिः प्रदक्षिणावर्त्तकंपाच्छत्राभाःशि
खिनःशिखाः शुभदायजमानस्यवाज्य।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क
६८
68

स्यापिविशेषतः कृटेंदुधवलोधूमोवह्नेः
प्रोक्तःशुभावहः कृमःकृमागतेर्वर्णोयज
मानेविनाशयेत् कृमगतेवह्नेःश्वेतोराज्यं
निहंत्याशुवायसस्वरसन्निभः खरस्वरसमो
वह्नेर्ध्वनिःसर्वविनाशकृत् खरोगर्दभः
पूतिगन्धोकृतोहोतमृःखप्रदोभवेत् छि
नावृत्ताशिखाकुर्या न्नरसंधनपरिक्षयम्।
शुकपत्रनिभोधूमः पारावतसमप्रभः हा
निंतरगजातीनांगवांचकुरुतेचिरात् एवंवि
धेषुदोषेषु प्रायश्चित्तायदेशिकः मूले।
नाशयेनजुहुया त्पंचविंशतिराहुतीः॥

इत्यागमकल्पलतायां
षष्ठः पटलः

॥६॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ सामान्यस्नानं वक्ष्यामि मंत्रिणां सिद्धिदायिनीं ब्रह्मयामत
समुत्थाय धीमान्ब्राह्मे मुहूर्तके ब्रह्मरन्ध्रस्थिते पद्मे स
हस्रदलशोभिते श्रीगुरुं परमात्मानं ध्यात्वाग्रुह्याल
सत्करं हृदि नेत्रं हृदि भुजं प्रीतं ध्यायेदतिगणसिद्धिदं एवं
ध्यात्वा च तस्मादमृतपीयूषधारया प्रक्षालितं निजं देहं
संचिन्त्य स्थिरमानसः स्वीयहृत्कमले ध्यात्वा यथावत्स्वेष्ट
देवतां तत्प्रभापटलमात्मदेहस्वं परिचिंतयेत् प्रणम्या
ज्ञां गृहीत्वा ऋष्यादिन्यासपूर्वकं मंत्रार्थं संस्मरन्तीर्थं
गत्वा शास्त्रोक्तवर्त्मना स्नात्वा पश्चात्स्वमंत्रेण ऋष्यादि
न्यासपूर्वकं ध्यात्वेष्टदेवतां तीर्थमावाह्यांकुशमुद्रया
तीर्थावाहनं तत्र गंगे च यमुने चैव वेति तीर्थमंत्रेण वमित्यः
मृतबीजेन मुद्रया धेनुसंज्ञया अमृतीकृततत्तीर्थं शरीरेण
वर्तयेत् तज्जले देवतामूर्तिं ध्यात्वा तच्चरणस्रुते ती
र्थे निमज्ज्य त्रिर्विद्यात्मनसा मंत्रमुच्चरन् कृत्वाघमर्षणं
भूयः मन्त्यादिन्यासपूर्वकं जप्त्वा मूलमन्त्रं त्वष्टाविंशतिम
मितं ततः वक्ष्यमाणेन मंत्रेण तावत्संख्यं प्रतर्पयेत् अ
भिषिंचेत्ततो मूर्ध्नि तत्कलशमुद्रया तत्र देवस्य गायत्रीं ज
पित्वा पंक्तिशस्तथा ॐ घृणिः सूर्यआदित्येत्यष्टाक्षरेण भा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

६९

८१

नवे अर्घ्यं दत्त्वाथ मूलेन दशधामंत्रितैर्जलैः आचम्यादि
कल्पितेन त्वागच्छ देव रहं ततः वमित्यमृतबीजेनामृती
करणं स्नानस्य बहुविधत्वात्स्वकृते निमज्जनं अघमर्ष-
णमिति शूद्रेतरविषयं तर्पणं तु संतर्प्य पीठमंत्रैस्तु स
कलसकलमथ मम प्रभुतेन च आवाहनशरणायेमंतोयैरेवा वि
लैः समुपाहृतैः वद्धाथ धेनुमुद्रां तोयैः संपाद्य तर्पणद्वयं
तद्वद्द्वांजलिना तं स्ववर्णाच्चयकीकृतेन तर्पयन् भूयः
स्वकल्पविहितान्सकृत्सकृत्तर्पयेत्परिवारान् तर्पया
मि पदं योज्यं मंत्रांते स्वेष्टकस्य द्वितीयांते पुनः शक्तेरे
वं समापयेदिति प्रयोगादौ गायत्र्याश्च सन्ध्येयः सू
र्येणः सूर्यश्चादित्य इति मंत्रस्तु द्विजविषय एव वैदिकर्त
त्त्वमन्त्रस्य फ्रां फ्रीं स इत्यादिना मंत्रांतरेण शूद्रादिनार्घो
देयः ततो द्वारादिपूजा वै कर्तव्या भूतिमिच्छता आच
म्य विधिवत्कुर्यात्सामान्यार्घ्यं तद्यथा अस्त्रेण पात्रं सं-
शोध्य अस्त्रं मंत्रेण प्रपूज्य तीर्थमंत्रेण चावाहितीर्थं सवित्र
मंडलात् तज्जले गन्धपुष्पाणि निक्षिपेत्तारसुधारन्
अस्त्रेण शोधयित्वैनं तस्मिन्स्त्वां मूलं जपेत्त्रिसः दर्शयेद्धेनु
मुद्रां तत्सामान्यार्घोयमीरितः अस्त्रेणास्त्रमंत्रेण फट्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रिमंत्रेणेत्यर्थः द्वास्थंमंत्रेणानमइतिमंत्रेण गंगेचयमु
नेचैवगोदावरिसरस्वति नर्मदेसिन्धुकावेरिजलेस्मि
न्सन्निधिंकुरु एषतीर्थमन्त्रः प्रोक्तोदुरितौघविनाशनः
तीर्थवाहनसंज्ञश्चायमित्यर्थः तज्जलेनसामान्यार्घ्यज
लेन तारमुच्चरन् ऊंकारमुच्चरन् स्पृष्ट्वार्घ्यजलं मूलंमू
लमंत्रं तज्जलैरस्त्रमंत्रेणद्वारमभ्युत्सप्रोक्षयेत् विघ्नंद्वारो
र्ध्वशाखायांमहालक्ष्मीसरस्वती एतन्निनयप्रोक्षणंतत्पा
दक्रमेणैव द्वारोर्ध्वशाखायामिति द्वारस्यदक्षिणमध्य
वामभागेषु उक्तंकल्पपद्धतौ द्वारस्यदक्षिणेवामे
गणेशंचसरस्वतीं ऊर्ध्वोदुम्बरकेमध्येततोद्वारश्रियं
यजेत् ततोदक्षिणशाखायांविघ्नंक्षेत्रेशमन्यतः
तयोःपार्श्वयतेगंगायमुनेपुष्पवारिभिः धातारंच
विधातारंशंखपद्मनिधीतथा देहल्यामर्चयेदस्त्रं
मतिद्वारमितिक्रमात् दक्षिणवामशाखयोः क्रमे
णगंगायमुनेपूजनीये तदुक्तंकल्पपद्धतौ गंगाचय
मुनाचैवदक्षमव्यस्यशाखयोरिति अत्रकेचित् वि
घ्नेशादक्षिणपार्श्वयोर्गंगायमुने एवंक्षेत्रेशपार्श्वयो
रपि एवंधातृविधात्रोरपीत्याहुः तन्न वचनार्थासंगतेः
उक्तवचनविरोधाच्च द्वारान्तःपार्श्वयोः पूजागंगाच
यमुनानदीकोणेषु विघ्नंदुर्गांचवाणींक्षेत्रेशमर्चयेदेते
कोणेषुद्वारकोणेष्विति कल्पद्रुमः तत्रप्रमाणाभावा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र
क
८०
70

त् ततो दक्षिणशाखायामित्यादिवचनाच्च ततस्त
त्तद्द्वाराधिपान्यजेत् ततोस्तत्पूजानन्तरं विश्वोद्वाराधि·
पेदस्तु नन्दस्तु नन्दसगणस्तत्तकाः प्रचंडोथ बलश्चैवमव
लोभद्रपवच सुभद्रश्चैव संप्रोक्ताः शैवाद्वाराधिकं पुनः
नेदिसंज्ञो महाकालो गणेशो वृषभस्तथा भृङ्गिरीट
स्तथा स्कन्द उमा चंडीश्वरः सप्तमी वक्रतुण्डश्चैकदंष्ट्रो
महोदरगजाननो लम्बोदरोथ विकटो विघ्नराजाह्वयः
परः सप्तवर्णास्त्विमे वैघ्नाः शाक्तीयामातरः स्मृताः
ब्राह्मी माहेश्वरी भूयः कौमारी वैष्णवी तथा वाराह्य
नेनरेन्द्राणी चामुण्डा सप्तमी तथा अष्टमी सा महाल·
क्ष्मीः प्रोक्ता विश्वस्य मातरः इन्द्रो यमोऽथ वरुणः कुबे
रश्चैव पुरा मताः चतुर्द्वारि नन्दादयस्तु युग्मशः कुबेरा
दयस्त्वेकैकमेषिलाः पुनरीशानी विघ्नोत्सारणं बहि
रिति वदन्ति तन्न बहिरुत्सारणस्य प्रयोजनाभावात्
बहिर्विघ्नोत्सारणेनान्तर्विघ्नोत्सारणासिद्धेः वस्तुत
यागमण्डपान्तः शोधनार्थमेव तत् तथा चान्तर्वेदी
दिक् किंचित्स्पृशान्वा सम्भाव्यो देहलीं लंघयेद्गुरुः प्रग
संकोचयन्तः प्रविशेद्दक्षिणांघ्रिणा वामशाखां वामा
वाश्रित्य शाखां अनन्तरं दैशिकेन्द्रो दिव्यदृष्ट्यवलोकना
त् दिव्यानुत्सारयेद्विघ्नान्नभोगान्तरिक्षगान् पार्ष्णि
घातैर्भिः भौमानि निर्विघ्नानि वारयेत् दिव्यघ्नाम्
स्त्रमंत्रेणाहृत्य अस्त्राद्रिरस्त्राय फट् इति मंत्रः ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तत्संहिताद्भिरित्यर्घः अन्तरितगान् अन्तरितस्य भूतान्
ततः सिद्धार्थातशकुसुमनाराचास्त्रधियाग्रहः अपसर्पन्त
ते भूता ये भूता भुवि संस्थिताः ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्त
शिवाज्ञया इत्यनेनास्त्रं सम्पुच्छार्थमंडपान्तः पदितिपेत् पा
र्ष्णिघातानाह वामपादेन ततो भूमौ हस्तानारवयं ततः ततस्ता
लत्रयं दद्यादूर्ध्वं वक्त्रेण दिशां प्रदद्यात् क्रमेणाथ छोटि
काभिः पुनः पुनरिति उक्तं सुन्दरीरहस्यहृदये आगमकल्प
द्रुमे च नैऋत्यां दिशि वास्त्वीशं ब्रह्माणं च समर्चयेत् पंचग
व्यार्चनं तोयाभ्यां प्रोक्षयेद्यागमंडपं पंचगव्यप्रकारमाह स्व
तिशास्त्रे गोमूत्रं गोमयं क्षीरं दधि सर्पिः कुशोदकं पंचग
व्यमिदं प्राहुः मंत्रतन्त्रविशारदाः गोमूत्रस्य च भागार्धं शकृ
त्क्षीरस्य च त्रयं द्वयं दध्नो घृतस्यैकमेकं च कुशवारिणः गायत्र्या
दाय गोमूत्रं गन्धद्वारेति गोमयं आप्यायस्वेति च क्षीरं दधिक्रा
व्णेति वै दधि तेजोसीति घृतं चैव देवस्य त्वा कुशोदकं मंत्रापप
वित्रानेन प्रणवेनैव शोधयेत् यथा आहृत्य प्रणवेनैव उ
द्धाप्य प्रणवेन च प्रणवेन समालोड्य प्रणवेन पुनः पिबेत्
पंचगव्येन तद्देहं मंडपं विशोधयेत् तदुक्तं गौतमीये [illegible] पल
मात्रं तु रयभागं गोमूत्रं तावदिष्यते घृतं च पलमात्रं स्याद्गो
मयं तोलकद्वयं दधि प्रसृतमात्रं तत्पंचगव्यमिदं स्मृतम्
अथवा पंचगव्यानां समानो भाग इष्यते मूलमन्त्रेण संमंत्र्य
कुशाग्रेणैव शोधयेत् तेन सर्वविशुद्धिः स्यात् सपापविनि
हन्तने ततस्तीक्ष्णमहाकायकल्पान्तदहनोपम भैरवा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र॰

यतमस्तुभ्यंमनुज्ञांदातुमर्हसि इत्यनुज्ञां गृहीत्वा स्यजप
स्थानेविशोधयेत् चतुष्प्रकारांतत्कुहिंविदध्याद्वीक्षण
द्विभिः वीक्षणंमूलमन्त्रेणशरेणप्रोक्षणंमतं तेनैवताड
नंदर्भैर्वर्मणाभ्युक्षणंमतं चन्दनागुरुकर्पूरैर्धूपयेदन्त
रंसुधीः अन्तरंमण्डपस्य विकिरान्विकिरेत्तत्रसमन्त्रमोशा
रानुना लाजचन्दनसिद्धार्थभस्मदूर्वाङ्कुरशालतनाः विकि
राइतिसन्दिष्टामहाविघ्नौघनाशकाः उक्तेष्वासनेष्वे
कंचैताजिनकुशोत्तरं वेदिकायांप्रविन्यस्यप्रोक्षयेत्सलि
लैः शुभैः आधारादिपृथिव्यन्तान्सर्वंसंपूज्यदेवताः मेरुपृ
ष्ठऋषिः छन्दः पृथिव्याः सुतलंमतं देवताकूर्मआख्यात
मस्मिन्देहेपृथिव्येवकं पृथ्वित्वयाधृतालोकादेवित्वंविष्णुनाधृ
ता त्वंचधारयमांनित्यंपवित्रंकुरुचासनं इतिमन्त्रंजपन्पी
ठेप्राङ्मुखोऽप्युदङ्मुखः स्वस्तिकादिक्रमेणैववक्त्रस्तकाथा
विशेषतः स्वस्तिकादिकमश्वासनप्रपञ्चेनुसन्धेयः आ
धाराविआधारशक्त्यादि बद्धपद्मासनेमौनीसमाहितजि
तेन्द्रियः स्थापयेद्दक्षिणेभागेपूजाद्रव्याणिदेशिकः सु
वासितानिसुसंपन्नंसर्वेभ्यःकर्मभ्यःसुशोधनं प्रक्षालनायकरयोः
पृष्ठेपात्रंनिवेशयेत् भूतशुद्धिंततःकुर्यात्सर्वकर्मफलाप्त
ये भूतशुद्धिविहीनेनकृतापूजाभिचारवत् विपरीतफलं
दद्यादभक्त्यापूजनंयथा इतितदकरणेनिन्दार्थवादश्रुतेः
नपाद्यंसर्वमन्त्राणांविन्यासेनविनालिपेत् कृतेनत्विष्फ
लंविन्यासतस्मात्सर्वंलिपिन्यसेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इत्यनेन मातृकान्यासस्य तथात्वात् देवो भूत्वा यजेद्देवं
नादेवो देवमर्चयेत् इत्यनेन चाम देवभावस्य पूजायामन
धिकारात् तथोक्तं क्रमदीपिकायां इत्थं स्तुतीकृततनुर्वि
दधीत तत्तन्न्यासान् इति वचनात् शरीरस्य तोपूजादावावश्य
कौ तयोर्देवभावार्पकत्वादिति भूतशुद्धिलिपिन्यासौ पू
जादौ नियतौ स्मृतौ तथा चोक्तं विष्णुहेश्वरे जपार्थं सर्व
मंत्राणां विन्यासश्च लिपेर्विना कृतं तत् निष्फलं विद्यात्
तस्मादादौ लिपिं न्यसेत् पाठक्रमेण प्रथमतो भूतशुद्धिरेवा
भिधीयते तथोक्तं क्रमदीपिकायां स्नातो निर्मलधौ
तसूक्ष्मवसनो धौतांघ्रिपाणिर्ननः स्वाचान्तः स्वपवित्र
द्धितकरः श्वेतोर्ध्वपुण्ड्रोज्ज्वलः प्राचीदिग्वदनो निबद्धस
दृढपद्मासनेस्वस्तिके वासीनः स्वगुरून् गणाधिपमतो वन्दे
तबद्धांजलिः कृतांजलिपुटो भूत्वा वामदक्षिणपार्श्वयोः न
त्वा गुरुं गणेशानं भूतशुद्धिं समाचरेत् पाठक्रमेणैव नमस्का
रः वामे गुरुं दक्षिणतो गणेशं दुर्गां पुरः क्षेत्रपतिं च पश्चात्
इत्यनेन दुर्गाक्षेत्रपालयोरपि केचित् तथा पुटांजलिः भू
त्वा वामे गुरुत्रयं वन्देत् दक्षिणे च गणेशानं मूर्ध्नि देवतां निव
देत् इति कल्पगुरुः ॐ सहस्रारवर्मास्त्रसुदर्शनमन्त्रः स्मृत
ॐ सहस्रार हुं फट् स्वाहा इति मन्त्रः स्वगंधपुष्पमर्दनसु
रभीकृतहस्तकः क्षिपेदुत्तरतः पुष्पं मंत्री नाराचमुद्रया ।

इति पूजाप्रदीपः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ क

७२

72

अथ भूतशुद्धिप्रदीपः अथास्त्रमंत्रेण विशुद्धपाणिर्वितालत
द्दिग्बन्धहुताशशालान् विधाय भूतात्मकमेनं देहं विशोधये:
त्सुषुम्नानिक्रमेण विनालमूर्धाधमस्त्रमंत्रसहिते ऊर्ध्वाधम
स्त्रमंत्रेण कुर्यात्तालत्रयं ततः तेन संजनितं तेजः कुर्याद्दलं
समंततः इति वचनात् हुताशशालं वह्निप्राकारं ततः सु
षुम्नावर्त्मनात्मानं परमात्मनि योजयेत् योगयुक्तेन विधि
नाचिन्मंत्रेण समाहितः कारणे सर्वभूतानां तत्त्वान्यपि वि
चिन्तयेत् बीजभावेन लीनानि व्युत्क्रमात्परमात्मनि वि
त्मनः सोऽहमिति मंत्रः मनुनाहंसदेवस्य इत्यनेन हंस इति मं
त्रेण आनयनमिति पूजाप्रदीपः नैतावता सोऽहमिति मंत्रसि
द्धिः वस्तुतः चिन्मंत्रव्युत्क्रमेण योजयेत्परमात्मनि एतेः
उभयोरेव चिन्मन्त्रत्वमविरुद्धमिति तत्त्वानि पंचविंशतिश्च
तुर्विंशतिर्वा तदुक्तं प्रपंचसारे भूतेन्द्रियेन्द्रियार्थैरहंधि
तत्त्वपंचविंशतिकं करणेपतेरैतेस्तत्त्वान्युक्तावहितच
रणाद्येरिति इन्द्रियाणि ज्ञानेन्द्रियाणि पंच कर्मेन्द्रियाणि
पंचेति दशइन्द्रियाणामर्थाश्च दश इंद्रियाणां अन्तःकर
णं मनो बुद्धिरहंकारश्चित्तं च परिकीर्तितमिति पृथिव्यप्ते
जो वाय्वाकाशाः गंधरसरूपस्पर्शशब्दाः घ्राणरसनाचक्षुस्त्व
क् श्रोत्रवाक्पाणिपादपायूपस्थ वचनादानगमनविसर्गाः
नन्दात्मकं पंचविंशतितत्त्वानि बीजभावेन तत्र लीनानि वि
चिन्त्य ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इत्यवक्रेऽथ यं सततगतिवीजं मलवकारं समेरेभ्यं वीतं पूर्वं
सकलभुवनोच्छेषणकरं स्वके देहे तेन पवनेन वपुषा ए
वं सकलं विशोष्य वायुमन्त्रेण पवनमथ मार्गेण त्वमरणैः
तेनैव मार्गेण विलीनमारुतं वीजं विचिन्त्यारुणमाभु
भ्रतणः अमर्षे देहं परिदह्य वामतोऽत्र वेत्समीरं समहभ
स्मनावहिः एवमरणेमार्गेण सूर्यवर्त्मना इपरमतीव
शुभ्रममृतांशुपथ्येन विभ्रं नयतं ललाटचन्द्रममृतः
सकलारोमयी लपरजपात्त्विपात्यरचयेद्धृतया सक
लं वपुरस्त्रतोच्च हृष्टिमध्यवक्रकरणाधामिदं इपरं विधु
मितिचन्द्रवीजमित्यर्थः अमृतः ललाटचन्द्रात् लप
रजपात् लपरलकारस्य परो ठकारस्तस्य जपात्
वमित्यमृतवीजजपात् अमृतौघवृष्टिनिपात्यतयाव
शिष्टभस्मना सकलं वपुः रचयेदिति प्रदीपः एवं त
तः संशोषयेद्देहं वायुवीजेन वायुना वह्निवीजेन तेनै
व संदहेत्सकलान्तं विश्लेषयेत्स्तदादोषानमृतेनाम
तांभसा आप्लावयेद्देहमापादतलमस्तकम्
संजाते निर्मले देहे देवताराधनक्षमे आत्मलीनानि
तत्वानि स्वस्थानमापयेत्ततः आत्मानं हृदयांभोज·
मानयेत्परमात्मनः मनुना हंसदेवस्यत्रूपर्यास्मादि
केन ततः न्यासादिकं समंत्रोऽहं हंसदेवमंत्रः हंसइति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र॰ क

७३

73

उक्तंच सारसमुच्चये संयोज्यजीवमथषड्वर्गमध्यनाडी
मार्गेणपुष्करनिविष्टशिवेन्दुसूत्रेहंसेनदेहमथवेन्दु
रोगानेवसावेडनाभसितमाहिदधीतबुधाइति तथाचो
भयपत्रमपिप्राणायामिकं प्रमवेन्दुरेगानेनलकारयण
मेनरेफेनेत्यर्थः पूरकंषोडशमात्रया कुम्भकंचतुष्षष्टि
मात्रया रेचकंद्वात्रिंशन्मात्रयेतिभावः प्रयमपिप्राणा
यामविशेषः प्राणायामेचतथात्वस्यवसमानत्वात् प्र
त्रकेचित्पापपुरुषस्यशोधनाधिकंवदन्ति तन्मतेकुक्षौ
पापपुरुषंविचिन्तयेत् यथा ततःपुरुषनिषेपापमना
दिभवसंचितं ब्रह्महत्याशिरस्कंचस्वर्णस्तेयभुजद्वयंस
रापानहृदाघुक्तंगुरुतल्पकटिद्वयं तत्संसर्गिपदद्वन्द्व
गप्रत्यङ्ग.पातकं उपपातकरोमाणंरक्तश्मश्रुविलोच
नं खड्गचर्मधरंकुक्षौस्थंकृष्णंदलितपानतःस्मरेत् वामकुक्षौ
विचिन्तयेत् इत्यपिपाठइतिकेचित् ततःसंशोषयेद्दे
हंपूरकादिक्रमेणैव गुरुतल्पेति गुरुतल्पगमनेनेत्य
र्थः विदध्यान्मातृकान्यासमिति वचनान्मातृकान्यास
स्यावश्यकत्वं तथाच मातृकामंत्रस्य ऋषिःब्रह्मासमु
द्दिष्टोगायत्रीछन्दईरितं सरस्वतीसमाख्यातादेवतामा
तृकाह्वया हलःस्वराःसमाख्याताबीजानिशक्तय
स्तथा शिरोवदनहृद्गुह्यपादेऋष्यादिकंन्यसेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

षडंगानि विधेयानि जातियुक्तानि देशिकैः अंगुष्ठादिष्व
गुलीषुन्यसेदंगैः सजातिभिः अस्त्रं तत्तलयोर्न्यसेत्कथी
ालत्रयं ततः दिशास्तेनैव बध्नीयाच्छोटिकाभिः समाहि
तः हृदादिषु च विन्यसेदंगमंत्रांस्ततः सुधीः हृदयाय न
मः एवं शिरसे वह्निवल्लभां शिखायै वषडित्युक्तं कवचा
य हुमीरितं नेत्रत्रयाय वौषट् स्यादस्त्राय फडिति क्रमा
त् षडंगमंत्रानित्युक्त्वा षडंगेषु नियोजयेत् पंचांगा
मनोर्यस्य तत्र नेत्रमंत्रं त्यजेत् अंगहीनस्य मंत्रस्य स्वेनै
वांगानि कल्पयेत् जातयश्च नमः स्वाहा वषट् हुं वौष
ट् फट्कार एव च जातिषट्कमिदं प्रोक्तं हृदाद्यस्त्रा
न्तमप्युत अस्त्रं तत्तलयोरिति यद्यप्यस्त्रं तत्तलयोर्न्यसेदि
ति वचनात्पंचांगपक्षेपि अस्त्रन्यासः करतलयोरेव त
थापि रचयेत्करद्वन्द्वे पंचांगमंगुलिपंचक इति क्रमदी
पिकावचनाचनात् कनिष्ठयोरेवास्त्रन्यासः इति कव
च मंत्रस्तु पंचमस्वरयुक्तो हकारः पंचमस्वरः ऊस्त
कारस्तद्युक्तो हकारः सबिन्दुरित्यर्थः तेन हूमिति वी
जं भवति तथा च कवचायेति पंचमस्वरयुक्तो हकारो हू
मिति कवचमंत्रः स वषट् शिखा हूमिति वर्मणिश्वि
नमिति क्रमदीपिकावचनात् अन्यथा तत्र छन्दोभंगा
पत्तेः अतस्तत्र विनामैव दीर्घं तत्तुच्छमित्यभिहितम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तथाचोभयोरेव कवचमंत्रत्वमायाति नेत्रत्रयेति संभवइ
क्तिकमिदं यत्रत्वनेत्रहृदयंतत्रनेत्राभ्यामिति वक्तव्य अंग
हीनस्यानुक्तांगमंत्रस्य तैनैव मूलमन्त्रेनैव अत्रकवन्यासे
अंगुष्ठाभ्यांनमइत्यादिप्रयोगस्यप्रमाणाभावात् तदुक्तं
पंचकंतथायथासमीरितंकरे इतिक्रमदीपिकावचना
च हृदयायनमइत्येवप्रयोगः इतिमूलाम्प्रदीपः तत्र अं
गुष्ठादिष्वंगुलीषुन्यसेदंगैः सजातिभिरितिशारदातिल
कवचनार्थाविरोधात् तस्यार्थः अङ्गुलिसजातिभिरं
गैरंगुष्ठादिष्वंगुलीषुन्यसेदित्यर्थः नचाङ्गुलीसाजात्यंहृ
दयादिष्वपीतिवाच्यं व्यवहारविरोधादिति किंच क्रम
दीपिकावचनस्याप्ययमेवार्थः यथावत्प्रकारेणांगपं
चकंकरसमीरितं तथा तत्प्रकारेणैवहृदयेपीति अपि
च आदौचाङ्गसमुच्चार्यमंत्रंपंचान्न्यसेत्सुधीरितिवचना
त् करन्यासेइत्यभिधानस्यव्यर्थत्वात् तस्मादंगुष्ठाभ्यां
नमइत्येवप्रयोगः वक्तिजायांतेति वचनात्स्वाहादिपद
प्रयोगोनुसरणीयस्तर्जन्यादौ एवंकराङ्गन्यासौविधाय
मातृकान्यासंकुर्यात् यथा पंचाशल्लिपिभिर्विभक्तमु
खदोःपन्मध्यवक्षःस्थलांभास्वन्मौलिनिबद्धचन्द्रशक
लामापीनतुंगस्तनीं मुद्रामक्षगुणंसुधाढ्यकलशंवि
द्यांचहस्तांबुजैर्बिभ्राणांविशदप्रभांत्रिनयनांवाग्देवतामा
श्रये.

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पंचाशल्लिपिभिरिति अकारादिलकारान्तलिपिभिर्य
थाक्रमेणांगसप्तकं चिंतनीयं तदुक्तं प्रपंचसारे अकच
टतपयाद्यैः सप्तभिर्वर्णवर्गैर्विरचितमुखबाहूपादमध्या
ख्यहृत्केति मुद्रादिकं दक्षिणाधः क्रमेणाधादक्षिणेन
मुद्राज्ञानमुद्रा तथा अंगुष्ठतर्जनीयोगात् ज्ञानमुद्राम
कीर्तितेति स्थानान्याह ललाटमुखवृत्ताक्षिश्रुतिघ्रा
णेषु गंडयोः ओष्ठदन्तोत्तमांगास्यदोःपत्संध्यग्रकेषु च
पार्श्वयोः पृष्ठतो नाभौ जठरे हृदयांसके ककुद्यंसे हृत्पूर्वं
पाणिपादयुगेऽपि जठराननयोर्न्यसेन्मातृकार्णान्य
थाक्रमं केषांचिन्मते हृदयादिषु अंसादिषु रेफन्यासः
पादयोः पार्श्वयोः भुजयोश्च सहोन्यासः ओंमाद्यन्तो नमो
न्तो वा सविन्दुर्विन्दुवर्जितः पंचाशद्वर्णन्यासः क्रमेणैवं
विधीयते इति विश्वसारश्रवणात् अत्र केवलानां सविस
र्गाणां सृष्टिक्रमेण सविन्दूनां संहारक्रमेण न्यासः स्थिता
दौ न्यासे विशेषः तदुक्तं शारदातिलके न्यसेत्सर्गान्वि
तान्सृष्ट्यावाद्देवीं यथाविधि सर्गविन्दुतिकान्न्यसेत्
न्द्वारार्णान् स्थितिवर्त्मना तथा च वैशंपायनसंहितायां
विन्दुसर्गान्वितान्न्यसेद्धल्फादिस्थितिवर्त्मना ज्ञात्वैतत्तु
ततो देवि विराट्स्थानं भवेद्ध्रुवं उकारादि ठकारान्तां योज
येत्परदेवतामिति विद्यात्सर्वादिनान्विद्यान्स्थादीनंगसं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ
क
·७५
75

युतां ध्यायेद्वर्णेश्वरीमत्र वल्लभेन समन्वितान् वल्लभो
महेशस्तेन युतां तस्य ध्यानमाह सिन्दूरकान्तिममिता
भरणां त्रिनेत्रं विद्याक्षसूत्रमृगपोतवरान्दधानं पार्श्वे स्थि
तां भगवतीमपि कांचनांगीं ध्यायेत्कराब्जधृतपुस्तकव
र्णमालां विशेषानभिधानाद्विन्दुसर्गरहितोपि सृष्टि
क्रमेणैव न्यासः प्रथमोपस्थितत्वात् अकारादिलका
रान्तन्यास एव सृष्टिप्रकारः स्थिरीति व्याचष्टे वर्णांघा
मित्यकारादिलकारपर्यन्तं वर्णान्विन्यस्य अकारा
दिषकारान्तान्विन्यसेदिति केवलबिन्दुन्यासमाह वि
न्दुयुक्तामिमान्न्यसेत्संहृत्या प्रतिलोमतः विद्यास्वर्वादि
तान्मासान्त्ष्यादीनगसंयुतान् ध्यायेद्वर्णमये पद्मे दे
वीवाग्वल्लभां शिवां अत्रत्वजे हरिणपोतमुदग्रटंकं वि
द्यां करैरविरतं दधतीं त्रिनेत्रां अर्धेन्दुमौलिमरुणाम र
विन्दभासां वर्णेश्वरीं प्रणमतस्तनभारनम्रां संहृत्ये
त्यस्यैव विवरणं प्रतिलोमत इति तथा च लकारमार
भ्य अकारपर्यन्तं न्यसेदित्यर्थः अन्यप्रकारस्यागौरवभ
यान्नाहि लिखितः प्राणायामं प्रवक्ष्यामि सर्वतन्त्रानुसारतः
पवनं संयमेन्मंत्रयुतां चरेद्यामिह जन्मसमसौ मनुमिच्छति
अथवा अखिलेषु हविर्मंत्रजपादिषु मूलमंत्रत इत्यनेन नु
मूलमंत्रस्याभिधानात् अथवा अंगजन्ममनुनास्तु संयम
सकलेषु कस्मात् जपकर्मसु सहितेकसमकृतिवारमभ्यसेत्स
नुयात्समस्तदुरितापहारिणा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इत्यादिनाबीजस्याप्यभिधानात् तस्माडुभयपरत्वकीर्त
नादेकदेशेऽन्वयः तथाचेच्छाविकल्पः मूलमंत्रोष्टाक्षरगो
पालमंत्रः क्रमदीपिकायां तथैवमूलमन्त्रेणाभिधाना
त् दशाक्षरीवा पदान्तरमाह अथवासाधकः कुर्यात्
रागवेनासुसंयमं स्त्रीभिःसुइश्चकर्तव्योलौकिकेनासु
संयमः त्रिषट् द्वादशवारंवापरतःपरतोजपेत् पर
तःपरतइतिपरःपरःइत्यर्थः सुधीःप्राणायामान्प्रण
वसहितान् षोडशवशीप्रभातेसायंचप्रतिदिवसमीवं
वितन्वते द्वितीयस्तंभुस्तापहरणकृतोद्दोविकालितं
पुनर्नेत्येनमासादिहर्डरितत्वोलौद्यदहनाः प्रभातेसायंच
इत्यत्रफलमाशेषशत्र्यात्मकः सोयंपूरककुम्भकरेचके
प्राणायामस्तावद्विविधोभवति सगर्भोगर्भश्चजपध्या
नादिभिर्युक्तंसगर्भंतद्विदुर्बुधाः तद्वेतमगर्भत्वप्राणा
यामंपरेजगुः तत्प्रकारमाह इडयाकर्षयेद्वायुंवाह्यंषो
डशमात्रया तारयेत्पूरितंमंत्रीचतुष्षष्ट्यातुमात्रया सु
षुम्णामध्यकेसम्यग्द्वात्रिंशन्मात्रयाशनैः नाड्यापिंग
लयाचैवंरेचयेद्योगवित्तमः प्राणायाममिदंप्राहुर्यो
गशास्त्रविशारदाः भूयोभूयात्क्रमात्तस्यव्यत्यासेनसमा
चरेत् मात्रावृद्धिक्रमेणैवसम्यग्द्वादशषोडश इडयेति
पूरणंप्रथम प्राणायामाभिप्रायेण द्वितीयेपिंगल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र
क
७६
७८

यैवपूरणात् येनैव संत्यजेन्नेन प्रेरयेदिति श्रवणात् य
यापूरणं तदन्यया रेचनमिति सकलप्राणायामानुगते
षोडशमात्रयेत्युपलक्षणं मात्रावृद्धिक्रमेणेवेत्यादिना
धिकेनापि पूरणश्रवणात् सनत्कुमारसंहितायां द
याद्रेचयेद्वायुं द्वात्रिंशन्मात्रया ततः मात्रा च उक्तं च मार्क
ण्डेयपुराणे निमेषोन्मेषणे मात्राकाल इति इडयाकर्ष
येद्वायुमनोः षोडशमात्रया सुषुम्णामध्यगं कृत्वा विधा
वन्त्वणां धारयेत् येनैव पूरयेद्वायुं तेनैव रेचयेत्ततः उभयो
र्मध्यगं कृत्वा तन्मात्राभिधारणं पीठन्यासमथो वक्ष्ये य
थावद्धारय कल्पयेदात्मनो देहे पीठं धर्मादितः क्रमा
त् धर्मं ज्ञानं च वैराग्यमैश्वर्यं विन्यसेत्क्रमात् मुखपा
र्श्वनाभिपार्श्वेष्वधर्मादीन्प्रकल्पयेत् धर्मादयः स्मृताः
पादाः पीठगात्राणि चापरे अनन्तं हृदये पद्ममस्मिन्सूर्ये
न्दुपावकाः यथास्वस्वकलान्यस्याः प्रणवाद्यवर्णविकाः
सत्त्वादिभिर्गुणान्न्यसेत्तथैवात्र गुरुक्रमः आत्मानमन्तरात्मा
नं परमात्मानमेव च ज्ञानात्मानं न्यसेत्तद्धन्मात्रया वीजमु
र्वकम् प्रणारदायां ऋष्यादिन्यासानन्तरपीठन्यास उक्तः
ततश्चोपास्यमन्त्रस्य न्यासात् ऋष्यादिकं न्यसेत् तथा विशुद्धे
वतन्त्रे ऋषिन्यासो मूर्ध्नि देशे छन्दस्तु मुखपंकजे देवता
हृदये चैव वीजं तु गुह्यदेशके ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शक्तिं च पदयोश्चैव सर्वादि कीलकं न्यसेत् ऋषिस्तु म
हेश्वरस्तु स्वाज्ञातत्वायः साक्षात्तपसा मन्त्रं संसाधयति शु
द्धात्मा स तस्य ऋषिर्गोदितः गुरुत्वात्मस्तके चास्य न्यासस्त
त्परिकीर्तितः सर्वेषां मन्त्रतत्वानां साधनाच्छन्द उच्यते
अक्षरत्वात्पदत्वाच्च मुखे छन्दः समीरितं ऋषिछन्दोप
रिज्ञानान्न मंत्रः फलभाग्भवेत् दौर्बल्यं याति मंत्राणां
विनियोगमजानतां इति ऋषिन्यासस्यावश्यकत्वमि
ति भावः मंत्रशास्त्रेन यथाचोक्तं शाम्भमंत्रेण धीमता य
स्य मंत्रस्य ये न्यासाः कर्तव्याः शुद्धिमिच्छता जपतर्पण
होमार्चाः सिद्धमंत्रकृता अपि अंगन्यासादिभिर्हीना न
दास्यंते फलान्यमी न्यासात्समस्तान्न्यसतः स्वदेहे त्रैलोक्य
मेतद्वशमेति शुद्धः पापानि सद्यः प्रशमं प्रयान्ति त्रसंगति
भूतानि सपन्नगानि आद्यैः ऋष्यादिभिर्न्यासः कार्यः न्यास
मतंततः ततो यत्तरविन्यासः पदन्यासस्ततः परं यदीति
पदन्यासेप्यनुषज्यते औत्सर्गिकक्रमोयं क्वचित्कल्पोक्ते
नापि बाध्यते तन्त्रशरणचन्द्रिकायां च तत्तत्कल्पविशे
षोक्तान्न्यासानन्यान्समाचरेत् क्रमदीपिकायां तु अङ्ग-
न्यासं विधाय ऋष्यादिन्यास उक्तः ध्यानस्वरूपमाह ध्या
नं चात्मेष्टदेवस्य मनसा वेदनं मतं यज्जीवब्रह्मणोरैकं.
मोऽहंस्यादिति वेदनं ततो निर्गुणं हृदंभोजकर्णिकाकेसरा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रं
क
२२

न्वितं श्रीयेष्टदेवतां तत्र ध्यायेदागमदेशितां एवं यष्टेद-
न्तं तत्त्वमण्डलं ध्यानमुच्यते एवं ध्यात्वा तथात्मानं स्त्रजयेद्धा
स्त्रयोगतः आत्माग्रतस्ततश्चोणं षडस्रं च त्रिकोणकं मा
नाधार्द्वजलेनैव कृत्वा तानि प्रपूजयेत् आग्नेय्यादिषु को
णेषु हृदाद्यंगचतुष्टयं नेत्रमग्रे दिशास्त्वस्त्रं मूलेनाताडि
तं ततः वेदिकायां प्रविन्यस्य क्षालयेच्छंखमस्त्रतः आधारं
स्थापयेद्विद्वान्वामतोवह्निमंडले वह्निमंडले त्रिकोणेन
अंगंथादिकं देवि विलिपेहृदयाणुना आदिपदात्तथा·
तत्परिग्रहः हृदयाणुनानम इति मंत्रेण अर्घ्यस्वरूपमा
ह गन्धपुष्पाक्षतयवकुशाग्रतिलसर्षपैः सदूर्वैः सर्व
देवानामर्घोयं परिकीर्तितः पुराणमाह पूरयेद्विमल
पाथसा स्वधीरवतैः प्रतिगतैः शिरोंतिगैः अर्चैः मातृ·
कार्चैः प्रतिगतैर्लोममस्थैः शिरोंकैः स्वाहांतैः अकारा
न्तैरपि केचित् विलोममातृकामंत्रपाठानन्तरं मूलमंत्री
पिपठनीयः इत्यपि केचित् तत्तीर्थमनुनाभिवाहयेत्ती
र्थमुख्यरुचिमण्डलात्ततः श्रीयहृत्कमलतोऽर्दितथा
गालिनीतडुपरि प्रदर्शयेत् तज्जलेनयनमंत्री तितं वर्मणा
समवगुण्ठ्यरोधुजा मूलमन्त्र सकलीकृतं न्यसेदङ्गकेष्व
कलयेद्दिशोस्त्रतः नयनमंत्रवीतितं वौषडिति मंत्रवी
तितं वर्मणाकुमिति मंत्रेण तीर्थावाहनमकुशमुद्रया।

तदङ्गं गीतमीये तीर्थमावाह्य येहिह्रां मुद्रयाङ्कुशसं
ज्ञया प्रदर्शितोयं तीर्थमंत्रः सकलीकृतमभिमं
त्रितं तथा च शारदायां मूलमंत्रं जपेत्सद्धा जपेन सां
गमंत्रवित् धेनुमुद्रयामृतीवत्स सकलीकरणं तदङ्कं
अमृतीकरणं कृत्वा चिन्तयेदिष्टदेवतां अंगन्यासेन स
कलीकृत्या स्वरगादिशोदश अक्षतादिघृतमभृतीकृ
तेसंस्पृशञ्जपतिमंत्रमष्टधाः मत्स्यमुद्रयाच्छाद्य जपे
त् तदङ्कं अष्टकृतो जपेन्मूलमाच्छाद्य मत्स्यमुद्रयेति द
क्षिणे प्रोक्षणीपात्रमादाय अद्भिः प्रपूरयेत् किंचिदर्घोद
कं दत्त्वा प्रोक्षणं भासि योजयेत् प्रोक्षणीपात्रतोयेन ते
नात्मानं त्रिवारतः प्रोक्षयेत् पुष्पादिकं चापि मूलेन प्रोक्षये
त्सुधीः दक्षिणे पूर्वास्यापि वार्घस्य दक्षिणे प्रोक्षणं च क
रेणैव प्रोक्षयेत् निजनतं तन्तो ज्ञानादिः करेण मन्त्रेण तथा
खिलं साधनं कृत्स्नमचन्दनादिकमिति पाद्यस्याचम
नीयस्य मधुपर्कस्य चाप्यथ पात्राणि आधारयुक्तानि स्व
र्णादिरचितानि च स्थापयेत्स्वरतस्तानि पूरयेच्छास्त्र
वर्त्मना पाद्यादिपात्रस्थानमाह अर्घस्योत्तरतः कार्यं
पाद्यमाचमनीयकमिति वचनात् स्वरूपाण्याह पा
द्यं श्यामाकदूर्वाब्जविष्णुक्रान्ताज्जलैः स्मृतं आज्यं दधि
मधुमिश्रं मधुपर्कः समीरितः पुनराचमनीयं केवल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

उक्तेन तदुक्तं गौतमीये तेनैव मन्त्रेणाकुर्यादभिराव
मनीयकं एकस्मिन्नपि पात्रे वा पाद्यादीनि प्रकल्पयेत्
सर्वोपहारवस्तूनामभावे भावयेद्धिया सर्वोपहार इति
उपहारविशेषाभावे मनसा कल्पनमिति पूजाप्रदीपः
तत्त्विन्त्यं सामान्यारवस्तूनामभावे भावयेद्धिया सर्वो
पहार इति उपहारविशेषाभावेन मनसा कल्पनमिति
पूजाप्रदीपः तत्त्विन्त्यं सामान्याभावपरमिति निष्कर्षः
अथ मानसपूजा अथ मूर्धनि मूलचक्रमध्ये निजनाथं
गणनायकं समभ्यर्च्य न्यसनक्रमतश्च पीठमन्त्रेण तग
न्यासतत्पुष्पधूपदीपैः प्रपूजेदथ मूलमन्त्रतो योनिज
मूले हृदये भ्रुवोश्च मध्ये चिन्तयेत्स्मरतः स्मरेन्नदेकीकृतमा
नन्दघनं तडित्लताभं तत्तेजोङ्कैः सावयवीकृत्य निजना
थं गुरुं पीठमन्त्रैः ॐ आधारशक्तये नम इत्यादिमन्त्रैः
स्मरतः कामबीजेनेत्यर्थः ततः संपूजयेद्देवं गन्धाद्यैः
मूलमुच्चरन् पञ्चकृत्वः पुनः कुर्यात्पुष्पाञ्जलिमनन्यधीः
उत्तमाङ्गे हृदाधारे पादसर्वाङ्गके क्रमात् अथवा पायंद
त्वा समर्चयेद्गन्धपुष्पाद्यैः ताम्बूलगीतनर्तनवाद्यैः सन्तो
ष्य कुलकसलिलेन ब्रह्मार्पणात्मकमन्त्रेणाकुर्यात्स्वात्मार्पणं
मन्त्री अर्पणामन्त्रस्तु अग्रे लिख्यते मानसपूजायां नैवेद्यभावनं
स्ति विना नैवेद्यं गन्धाद्यैरुपचारैः प्रपूजयेदिति वचनात् गुरु
पदिष्टविधिना शेषमन्यत्समापयेत् ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शेषंतन्त्रकल्पोक्तं इतिमानसीपूजा बाह्यपूजांप्रवक्ष्यामि
सर्वेषांहितकाम्यया एवंदेहमयेपीठेचिन्तयेदिष्टदेव
तां मुद्राःप्रदर्श्यविधिवद्बहिःस्थापनमाचरेत् अर्घस्थाप
नमिदानीमेव तदनुष्ठानंदीक्षापद्धतेरनुसंधेया शालंति
जेक्षेननथैवचक्रेचित्रपटेवायन्त्रेनंनभूमौ मोहादसौस्थ
ण्डिलंयजेच्छ्रेष्ठरूपेत्रिवर्गादपिसिद्धमन्त्रः शालिग्रामेम
णौयन्त्रेमंडलेप्रतिमासुच नित्यंपूजाहरेःकार्यानतुके
वलभूतले भूनिषेधस्तुमंडलादिरहितभूमिपरः य
न्त्रस्यावश्यकत्वमाह आदौलिखेद्यन्त्रराजंतन्त्रकल्पोक्त
लक्षणं सौवर्णेराजतेताम्रेपीठेभूर्जेपटेभुवि विनाय
न्त्रेणचेत्पूजादेवतानप्रसीदति इत्यवनिर्यन्त्रनाद्यन्त्रमित्या
द्यन्तवेदिनइति कुर्याद्यन्त्रमितिवचनाद्यन्त्रस्यावश्यक
त्वं षट्कोणकर्णिकंतत्रवेदद्वारोपशोभितं इति पंचाय
तनदीक्षापद्धते पंचदेवतास्थाननियममाह गणेशाद्वि
मर्शिन्या शंभोमध्यगतेहरौनहरभूद्वाहरेशंकरेभा
स्येनागसुतार्कवीहरगणेशाम्बिकाःस्थापिताः देवाः
विष्णुहरैकदन्तरवयोलंबोदरेजेष्ठरेनार्याःशंकरभागतो
तिष्ठभद्राव्यस्तास्तहानिप्रदाः शंकरभागतः ईशानादि
तः तथाचोक्तं समयांकमातृकायांपूर्वेसूर्यंप्रपूज्याग्नेद
लिगोगणनायकं ईशंपश्चिमेदेशेउत्तरेविष्णुमर्चयेत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ
क
२९
79

तस्माच्चक्रं चतुर्दिशिक्रमावशात्तिर्मायचक्रंशुभं सूर्यं
हस्तिमुखं वपरं स्मरहरं गोपालमेवं तथा ध्यात्वातान्सुरगात
स्तथा बहुविधैः पुष्पैश्चपायादिभिः नानादिव्यसुगंधिमो
दकफलैरुल्लासयेत्सैहृदि तथाचत्तानमालायां भवानी
तयदामध्येपेशान्यांमाथवंयजेत् आग्नेय्यांपार्वतीना
थं नैऋत्यांगणनायकं प्रद्योतनंतुवायव्यामाचार्यस्तु
प्रपूजयेत् आत्मनःपुरतोभद्रेदेवतापुरतस्तथा पूर्वाशा
कल्पितास्तेषांसर्वदेवार्चनेमताइति दक्षिणामूर्तिसंहि
तायां देवाग्रेस्वस्यचाप्यग्रेप्राचीप्रोक्तागुरुक्रमैरिति उत्त
राशामुखोदेवि यदाचक्रंसमर्चयेत् उत्तराशातदादेवि
पूर्वाशैवनसंशयः पशानकोणंदेवेशितदाग्नेयनसंशयः
पश्चिमाभिमुखोमंत्री यदाचक्रंसमुद्धरेत् पश्चिमाशातदा
ज्ञेयापूर्वाशैवनसंशयः वायुकोणंतदाज्ञेयमीशानंराव
संभवेत् दक्षिणाभिमुखोमन्त्रीयदाचक्रंसमुद्धरेत् पूर्वाशै
वनदासादियतः कोणंतुवह्निमत् अस्यार्थः विष्णुशि
वदुर्गागणेशसूर्याणांमध्येयाइष्टदेवतातांसांमध्येपूजनी
या तद्भिन्नचतुष्टयमीशानादिकोणचतुष्टयेषुपूजनीयम्
यथा शंभौमध्यगतेहरिः सूर्यः गणेशः दुर्गाइतिपूजनीया
एवंविष्ण्वादिष्वपिबोध्यं पीठस्योत्तरस्यांगुरुपंक्तिः पू
जनीया गुरुपंक्तिस्तु ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गुरुपरमगुरुपरमेष्ठिगुरुपरापरगुरवः पीठशक्तयः आ
धारशक्त्यादिक्षान्तात्मनानन्ताः शून्याः पूर्वादिकेसरेषु मध्ये च
तत्तत्कल्पोक्तशक्तीः संपूज्याः मध्ये पीठमनुं यजेदिति
पूर्वादिदिक् नियमस्तु पूज्यपूजकयोर्मध्ये प्राचीति कथ्य
ते बुधैः तदुक्तं लिंगं दक्षिणं स्यादक्षरं चोत्तरं स्मृतं पृष्ठं तु प
श्चिमं ज्ञेयं सर्वत्रैवं प्रपूजयेदिति पूर्णायागे पूजयेदित्य·
नुकूलौ मूलेन मूर्तिं संकल्प्य ध्यानादेयं यथाविधि सा
वाहयेत्पूजयेत्स्वां मंत्री मंत्रस्य देवतां मूर्तिं संकल्प्य पीठे
परिस्थापयित्वा कल्पद्रुमच्छायायाः संस्थितां मूर्तिं ध्या
त्वा मूलमुच्चार्य अमुकमूर्तये नम इति पूजयेत् मूलेन मूर्ति
मिष्टां स्वां छायायां कल्पशाखिनामिति वचनात् आवाह
[illegible]रस्तु पूर्णयागे मूलाधारे स्फुरद्दीपशिखाकारां
[illegible]वां स्मरेत् शारदायां च मूलमंत्रं समुच्चार्य सुषुम्णाव
र्त्मना सुधीः आनीयते जः स्वस्थानान्नासिकारन्ध्रनिर्गतं
करस्थमान्यकां भोजे चैतन्यपुष्पसंचये संयोज्य ब्रह्मरन्ध्रे
ण मूर्त्यामावाहयेत्सुधीः मातृकांभोजस्वरूपं तु शार
व्योमेन्दीरसनार्णकर्णिकमित्यादिरूपं करस्थपुष्पाणि
चयं विभाव्य मूर्त्यामारोपयेत् आवाहसंस्थापनं सन्नि
धानं सन्निरोधमनंतरं सकलीकरणं पश्चाद्धृदयाद
षडङ्गेन अमृतीकरणं कृत्वा कुर्वीत परमीकृतिं ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

क्रमादेतानि कुर्वीत सन्मुद्राभिः समाहितः आवाहनादि
रूपं सिद्धान्तसारे अतएवाभिधानस्य सन्निधेवार्चनादिषु
सदेवं सम्मुखीभावमावाहनमितीरितं शिवस्यावाहित
स्यास्य विघाते देहे च संततं स्थिरीकरणमुद्दिष्टं स्थापनं भ
क्तितोर्चने पूजां प्रपूज्यमानोत्र गदहीनानुग्रहादिकं क
र्तुं सामर्थ्यसम्पेद्दतस्मान्निध्यमवस्थते आसमाप्तेस्तु पूजा
यां सान्निध्यं हि शिवस्य यत् समन्निरोध उद्दिष्टो विभोरप्य
स्वभक्तितः आनन्दायतनं तत्त्वं सच्छिद्रेनन्तलक्षणं तद
त्र सकलेव्याप्तं ध्येयं स्यादवगुण्ठनं अविभिन्नस्वभावा°
नां यदभिन्नं प्रयोजनं अंगानामङ्गिनासार्थममृतीकर
णं त्विदं तमानस्यापराधानां विज्ञेया परमीकृतिः सोम
शंभुनाप्येतदेवोक्तं एवं स्वरूपमावाहनादिविधेयं अथो
पचारान्कुर्वीत मंत्रवित्त्वदेशिकान् प्रयोजयेदर्चनाया
मुपचारांस्तु षोडश आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाचमनी
यकं मधुपर्काचमनं स्नानं वसनाभरणानि च सुगंध
सुमनोधूपदीपनैवेद्यवदनं अर्घ्याद्याः पंच पंचैव गंधाद्या
इति भेदतः गंधादिभिः नैवेद्यान्ताः पंचोपचारिका पं
चोपचारादीनां मूलावश्यकत्वव्यवहारस्त्वमूलक एव
दुर्लभेषूपचारेषु यत्कर्तव्यं तदाह उपचारेषु यत्किंचिद्
र्लभं भवेत् तत्सर्वं मनसा ध्यात्वा पुष्पं तेन प्रपूजयेत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तत्रतत्रजलंदद्यादुपचारंतदन्तरे देवतायाःशि
रः कुर्यात्कुसुमेनोपहितंसदा पूजाकालेदेवताया।
नोपरिभ्रामयेत्करं इतिपूजाप्रदीपः पुष्पदानेवि
शेषमाह पुष्पंवायदिवापत्रंनैवेद्यंतावदधोमुखम्
दुःखदंतत्समाख्यातंयथोत्पन्नंतथार्पणम् पुष्पंवि
सर्जयेद्देविमुद्रयाज्ञानसंज्ञया अंगुष्ठतर्जनीयोगा।
ज्ञानमुद्रेयमीरिता तर्पणानिपुनःकुर्यात्त्रिवारंतत्त्व
मुद्रया अंगुष्ठानामिकाभ्यांतत्त्वमुद्रेयमीरिताइति
स्कन्दरहस्यवृत्तौ अधोमुखंफलंनैवेद्यंपुष्पांजलिवि
धौनतु इतिवचनादंजलिदानेनियमोनास्ति उप।
चारविधिंवक्ष्येदत्वाद्यमनुभावनं स्वागतंकुशलप्र
श्नंनिगदेदग्रतोगुरोः पाद्यंपादाम्बुजेदद्याद्देवस्यहृद
यात्मना हृदयमनुनानमइतिमंत्रेण स्वधामंत्रेणवद
नेदद्यादाचमनीयकं स्वधामंत्रःस्वधेतिस्वरूपं अर्घंदि
शेत्ततोमूर्ध्निशिरोमंत्रेणदेशिकः शिरोमंत्रःस्वाहेति
मंत्रः स्वधानमःततःकुर्यान्मधुपर्कंमुखाम्बुजे अन
मंत्रःस्वधात्ववमितिमंत्रः तेनैवमनुनाकुर्यादद्भिराच
मनीयकं तेनैवस्वधामनुनैव अर्घंदत्वावापाद्यंदद्या
त् सदाह्नक्रमदीपिकायां तेनैवमनुनाकुर्यादद्भिराच
मनीयकम् दत्वासनंस्वागतमित्युदीर्यतथार्घ्यपाद्या

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ क॰ ८१

81

चमनीयकानि देयानीत्यादिश्रवणादिच्छाविक-
ल्प इतिभावः आचमनीयंवावत्रयंदेयं तदुक्तंपूर्णाया
गे स्वधेत्याचमनीयंहित्रिवारंमुखपंकजे मुकुटोप-
रिपुष्पंचवौषडित्यर्पयेत्सुधीः इतिपूर्णायागवचनात्
वौषडितिपुष्पदानमितिश्रुतेः वस्तुतोवौषट्नमइत्ये
वमंत्रः केचित् स्वधार्घ्यादिदानेष्वपितथा तदुक्तंपाघ
एंद्राकुशे केचत्स्वधामंत्रेणावदन्इतिवाचनेस्वधेति
पाद्यंप्रकल्पयेति तस्मिन्नयम् गन्धादिभिःकारयेत्स्ना
नंसमीपवियापयेत् दद्याद्दिव्योपवीतंचहाराद्याभ
रणेःसह अभ्यर्च्यदेवेगन्धाद्यैरंगादीन्पूजयेत्ततः अं
गपूजाचेयंदेवताशरीरे तथाचशारदायांधूपादिदा
नानन्तरमुक्तं यथा अंगादिलोकपालान्तंयजेदाव
रणान्यपि अनन्तरंमूलेनपुष्पांजलित्रयंदत्वाप्रागि
वपुष्पांजलिपंचकंदद्यादितिप्रदीपः वस्तुतस्तु त
तःपुष्पांजलिंदत्वापरिवारार्चनंचरेदितिशारदवच
नात्पुष्पांजलिदत्वापरिवारार्चनंचरेदितिशारदवच
दुः इत्यत्रैकवचनश्रुतेः संख्यायांसाधकाभावादि
ति ॥ नमःस्वधाचस्वाहाचवौषडितियथा
क्रमं इत्युक्तःसरमुद्वार्घपाद्यादीनि
प्रकल्पयेदिति तथाचार्चनमोनमः
इतिदानमंत्रः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथावरणपूजा तत्र केसरेष्वग्निकोणादिहृदया-
दीनि पूजयेत् नेत्रमग्रे दिशास्वस्त्रं ध्यानमथांगदेव-
ताः तुषारस्फटिकश्यामनीलकृष्णारुणत्विषः वर
दाभयधारिण्यः प्रधानतनवः स्त्रियः एवं च अग्नी
शासुरवायूनां दिक्षु चतर्षुपक्रमात् इति शंभुवचने
शिवपूजाविषयमिति पूजाप्रदीपः केसरेषु स्थानवि
शेषानुपदेशाकल्पेषु उपदेशात्तत्रैवांगपूजा प्रणवा
दिचतुर्थ्यन्तमंगानां नमस्कारान्तमेतेन पूजयेत् यथा
ॐ हृदयाय नमः ॐ क्रीं शिरसे स्वाहा षट् दीर्घभाजा वी
जेन पूजामाह प्रधानतनव इति मुख्यदेवतायाः शरीर
भूता इत्यर्थः पश्चादभ्यर्चनीयाः स्युः कल्पोक्तावृत्तयः
क्रमात् अन्ते यजेल्लोकपालान् मृत्यादिपदान्वितान्
इन्द्रमग्निं यमं रक्षो वरुणं पवनं विधुम् ईशानं पन्न
गाधीशमधऊर्ध्वं पितामहं अधो नैरृतिवरुणयोर्मध्ये
ऊर्ध्वमिन्द्रेशानयोर्मध्ये नाग्न्यधिप इति भावप्रधाननि
र्देशात्ताधिपत्योपता नित्यत्वोपलभ्यते तथा च सर्वा
धिपतये इन्द्राय नमः इति केचित् वाह्निकायां च प
रार्धीस्थवर्णास्त्रपरिवारांगसंगतान् इन्द्रादीनर्च
येदिन्द्रं पञ्चवाहनं कनककपिलनीलश्यामलश्वे
तधूम्रामलसितरुचिरक्ता वर्णानोवामवायाः कवक।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰
क॰
८२
82

मलविरजनत्वायुधादिश्चवेषाविविधमणिगणत्व
कप्रस्फुरतोरणाच्छ्रा: एषांवाहनान्याह ऐरावत:
स्तथामेषमहिष: प्रेतमत्स्याक: मकराख्योमृग: प॰
वाहश्गोवृषभस्तथा कूर्मोहंस: क्रमादेषांवाहनानि
विदुर्बुधा: क्वचिदनन्तस्यरथोवहनयुक्त: स्वरूपमा
ह ग्रन्थविकासितकिंशुकाभंभग्निच्छगलगतंसितशा
क्तियुक्तहस्तं मणिमयमुकुटंयजेन्मगध्ये: क्रमसव
वैर्धृतवान्सकुण्डलेच इतिसारसमुच्चयवचनस्यछ
गलपदस्य छगलोमेषइतिटीकाकार: एवंस्मरतोच॰
भगात्वजनकपापप्रायश्चित्तमेषीदाने देवानांयामुखं
हव्यवाहन: सर्वपूजित: तस्यतद्वाहनंपूज्यंदेवेशोन्द्र॰
मेरर्षिभिरित्यादिमंत्रमुक्तवान प्रसिद्धित्वछे: छ
गलवाहनत्वेनेवपूजामंत्रमाह तथाचपूर्णायागे इन्द्रा
यवज्रहस्तायसुराधिपतयेपदं सवाहनायपदंपश्चा
त्सपरिवारायेत्यपि नमोन्तंचैवमन्येषांवाहनादिकमुद्दि
श्य ग्रन्थेषामग्न्यादीनां वाहनादिकमित्यादिना स्वना
माख्याधिपत्यपरिग्रह: सूचित: मंत्रोयथा इन्द्राय॰
वज्रहस्तायसुराधिपतयेसवाहनायपरिवारायनम:
इतिमंत्रपूजायां एवमग्न्यादीनामपिमंत्रोबोद्धव्य: केचि
दूयस्यानन्तरमस्त्रमाल्यांगायसायुधायेत्यादिप्रकारेणापियो
जयन्ति ।

पीतादिवर्णायेत्यपि कश्चित् एषां मंत्राणाह दंभो।
लिशान्वाभिधद्दणकृपाणपाशदण्डान्तशाङ्कुशग
दात्रिशिखाश्च पद्म: अर्थाविहितिर्निजस्वलक्षितमौलिपु
क्ता: स्वस्वायुधाभयसमुद्यतपाणिपद्मा: दम्भोलि:
वज्र: कृपाण: खड्ग: त्रिशिखात्रिसूले एषां यथास
ख्यनान्वय: निजस्वलक्षितमौलियुक्ता: इति स्वस्वकि
रीटनिर्मितस्वस्वनामस्वायुधचिह्ना इत्यर्थ: स्वस्वायुधे
ति स्वंस्वमायुधमित्यर्थ: तेन वज्रस्य हस्ते वज्रमित्यर्थ:
अथवाऽन्यस्य वज्रे वज्रमेवायुधमभयं चेति भाव: के
षांचिन्मते वायुर्ध्वजायुध: तत्र के धूर्णायागेवायवे ध्वज
हस्ताय प्राणाधिपतये नम: इति धूर्णयागस्वरसादेवं
वदन्ति शार्ङ्गिणदेशीनृपे अत्रोन्तरे विधु: पूजनीय: क
चित्तवदिकपूज्य: कुबेर इति श्रवणात् तस्य वाहनेम
नुष्य: अस्त्रगदेति भाव: एवं च धूपदीपदानानन्तरमे
वावरणपूजा अभ्यर्च्य देवं गन्धाद्यैरंगादीन्पूजयेत्तत इ
ति शारदातिलकवचनात् आदिपदस्वरसाद्धूपदीपप
रिग्रह: तत्प्रकारमाह अगुरुश्रीवगुग्गुलुशार्करा
मधुचन्दनै: धूपयेद्द्रव्यसंमिश्रैर्नीचैर्देवस्य देशिक:
इति शारदायां ग्रन्थान्तरेपि शारंगार्वे धूतविलसि
तैर्ज्वलैः संविकीर्णगुग्गुलाद्यैर्वनपरिमलैर्धूपयेत्तत्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·
क·
८३

83

त्रमंत्री दद्यात्तीचैर्दनुजमथनायापरिणापिदोस्माव
णाद्वागन्धान्तनमनस्तभेरर्चितांवादयानः ततदीपेस
रभिहृतसंसिक्तकर्पूरवर्त्यादीमेंद्दष्ट्याप्रतिविषदथीः
पद्मपर्यन्तमुच्चैः कृत्वादत्वास्ततिमथविधायामेयि
त्वाथपाद्यमाचामंकल्पयित्वविपुलस्वर्णपात्रे निवेद्यं
नीवैर्दैवस्याथः कृत्वादानमित्यर्थः अपरेणावामकरे
णावद्याद्वांवादयानइतिश्रवणगत्त धूपदीपदानेपि।
तद्धानमावगयकमितिभावः पद्मपर्यंतमस्तकस्यप
पद्मपर्यन्तं उच्चैरुच्चैर्दर्शनदीपस्येत्यर्थः हृतेनसुप
ललाणं तथावर्त्याकर्पूरगभिण्यासर्पिषातिलजेन
वा आरोप्यदर्शयेद्दीपानुच्चैसारभगालिनइतिश्रा·
वणातैलस्याप्यभिधानात नैवेद्यदानमाह नैवेद्यं
पुरतः कृत्वा अस्त्रेणप्रोक्ष्य ॐकारेणतदुपरिपुष्पाणि
क्षिपेत तथाचोक्तं संस्थाप्यपुरतः प्रोक्षतास्त्रेणमम
नोन्यसेत प्रतिपत्तिप्रकारमाह वीतिहोत्रदयितांतमस्त्र
रन्मूलमंत्रमथनिक्षिपेज्जले अर्पयेत्तदमृतात्मकं हविर्दे
पुजामसकृत्ममसमुद्धरेत निवेदयामिभवतेजुषाणेदंहवि
र्हरे नैवेद्यार्पणमंत्रोयंसर्वार्वाषुनिजाख्यया वीतिहोत्र
दयितेति वीतहोत्रप्राग्निः तस्यदयितास्वाहेत्यर्थः सर्वास
सर्वदेवार्वाषुनिजाख्ययानतदेवतानाम्ना तथावदर्थइति
भावः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अमृतोपस्तरणमसि स्वाहेत्याचामयेत्ततः प्राणमु
द्रां वामदोर्म्णालिकचोत्पलसन्निभाम् प्रदर्शिदक्षिण
न प्राणादीनां च दर्शयेत् प्राणापानव्यानोदानसमा-
नाः क्रमाश्चतथायुक्ताः उच्चारणीयाः क्रमशो व
क्त्रिणायायुतास्तथा पानीयममृतीकृत्य मुद्रया धेनु
संज्ञया चुलकोदकममृतापिधानमसि इत्ययं अने
नेन देवतायै स्मै दत्वा चाथ विचिन्तयेत् आचारात्पुन
राचमनीयमपि ततो घृतादिसंदीप्तं पिष्टकादिविनि
र्मितान् पारावतभ्रमाकारान्नैवेद्यं दीपान्प्रदर्शयेत् आ
रात्रिकमिदं प्रोक्तं घण्टावादनपूर्वकं गतसारं तन्नैवे
द्यं ततश्चैतत्समुद्धरेत् पेशान्यां तद्भूमे दत्वा किंचित्स्था
नं विशोधयेत् उद्धृते देवतोच्छिष्टभोज्ये स्थानविशोध
नं उच्छिष्टभोजिने दातव्यं तेन विष्वक्सेनः स्मृतो वि-
ष्णोस्तेन चण्डो विवस्वतः चोदग्धुर्यीतथा शाक्ते चण्ड
शः शंकरस्य च लम्बोदरो गणपतेर्वमीच्छिष्टभोजिनः
ताम्बूलकमभिसमर्प्य स्वाधीनरतैः स्वात्मसमभि
पूजयता मुद्रैव गन्धादिभिः सपरिवारमवार्च्यमस्मै
दत्वा विधाय कुसुमांजलिमादरेण स्तुत्वा प्रणम्य शि
रसा चुलकोदकेन आत्मानमर्पयततश्चरणाब्जमूले
स्थितः पूर्वं प्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतः जाग्रत्स्वप्न

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा.
क.
८४
84

बुद्ध्यवस्थासु मनसा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यामुदरेण
शिश्ना यत्कृतं यदुक्तं यत्स्मृतं तत्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु
स्वाहा मां मदीयं सकलं हरये समर्पये पुनः पूजाच
गन्धादिभिर्दीपान्तैनैव तथाचोक्तमागमकल्पद्रुमे
चन्दनाद्यदीपान्तैरुपचारैः पुनर्यजेत इति शारदा।
यां तु पंचोपचारैरित्युक्तं गन्धादयो निवेद्यान्ताः पूजापं
चोपचारिकेति प्रसमाचेयमाख्याता सर्वदेवप्रसादि
नी यथाशक्तिजपं कृत्वा तं जपं सर्वसम्पद्दक्षिणे देव
हस्ते तदर्पयेत्सर्ववत्सुधीः अर्पणमंत्रस्तु गुह्याति
गुह्येत्यादिर्नृपः यथाशक्तीति अष्टोत्तरसहस्रं वा अ
ष्टोत्तरशतं वा दशवा तदुक्तं पूर्णापद्धतौ संख्यानुक्तौ
शतं सार्धं सहस्रं वा जपादिषु इति पुष्पाञ्जलिं पुनर्द
त्वा साष्टांगं प्रणवं कुर्युः तथाचोक्तं विष्णुकल्पलता
यां दोर्भ्यां च पद्भ्यां मेसाभ्यामुरसा शिरसा दृशा म
नसा वचसा चेति प्रणामोष्टांग उच्यते वाहुभ्यां मध्य
जानुभ्यां वचसा शिरसा दृशा पंचांगकः प्रणामे।
पंचपूजासु प्रवराविमौ अष्टांगनुत्तमः प्रोक्ताः पं
चांगो मध्यमः स्मृतः न देवं पृष्ठतः कृत्वा प्रण
मेत्कविदाचरेत पश्चात्कृत्वा तथा देवं भ्रमित्वा प्र
णमेत्तरः तस्यादिकं फलं नास्ति नपवत्रजन्मनः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भ्रांत्वाभ्रांत्वाचतथार्घ्यंयः कुर्यात्प्रणामेत्वरः अष्टांगप्र
णिपातेनमुक्तिकल्पकरेस्थिता परिवारगणांसर्वमु
पसंहारमुद्रया तन्मूर्तौमुपसंहृत्यदेवतांप्रीतमानसः
क्षमस्वेतिविसृज्याथमंत्रेणव्यापकंशिशः विधायदे
वतांपश्चात्स्वीयहृत्सरसीरुहे सुषुम्णावर्त्मनापुष्प
माघ्रायोद्वासयेत्सुधीः एवंच निर्माल्यंशिरसाधार्य
सर्वांगेष्वनुलेपनम नैवेद्यंचोपभुंजीतदत्वातत्क्रिकशा
लिने ततोगुरवेनमस्कारः एवंच देवार्चनावशिष्टंयत्स
लिलंशंखमध्यगम अंगेलग्नंमनुष्याणांब्रह्महत्यांव्य
पोहति एतान्यन्यानिपूजायांसाधनानिबहून्यपि उत्त
मानिचमध्यानिन्यूनानिविविधानिच स्वस्थः समर्थः
कुर्वीतेत्युत्तमैरेवसाधनैः मध्यमोमध्यमैरेवन्यूनोन्यू
नैश्चसाधकः आपद्यपिसमर्थोपिन्यूनैरेवसमाचरेत
यथाशक्तियथान्यायंयथालोकाविगर्हितं पूजांवि
स्तरतः कर्तुंयोनशक्नोतिमानवः सउद्धांगेन्दुवस्त्राद्यैः
पूजयेदिष्टदेवताम अथवादेवतामंत्रंध्यात्वासम्यक्स
पूजयेत अथवामानसींकुर्यादात्मप्रजामथापिवा अ
थवाकेवलांपूजांवाह्यांकुर्याद्विचक्षणः अर्चामात्रेस
मर्थश्चेद्ध्यानदर्शनसाधने संपूज्यैवजपंकुर्यान्नमंत्रंके
वलंजपेदितिवचनात्पूजायाआवश्यकत्वमितिपूजा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰
क॰
८५
85

प्रदीपः तस्मिंन्नित्यं पूजान्निर्जने कुर्यान्न कुर्याद्गुनस
न्निधौ कदाचिद्देहहानिस्तन्नचव्यक्तिः कदाचन च
रं पूजापवित्राजानप्रकाशयकदाचनेति कुलपूजाम
गिवचनविरोधात वचनेनाधिकारिनियंत्रितमिति
ध्येयं अथेदानींच पूजायामुक्तं यद्दिहितं तथा निषि
द्धं चापि तत्सर्वमुच्यते ग्रंथवर्धके तदुक्तं यामले ना
क्षतैर्चर्चयेद्दिष्णुं न तुलस्या विनायकं नदूर्वयार्चयेद्दु
र्गां बिल्वपत्रैर्दिवाकरं उन्मत्तमर्कपुष्पंच विष्णोर्वर्ज्यं
सदा बुधैः चवंच गन्धपुष्पाक्षतयवकृष्णाग्रतिलस
र्षपैः सामान्यः सर्वदेवानामर्चोयं परिकीर्तितः इ
त्यादिना प्राप्तस्याक्षतदानस्यनानिषेधकमिदं किंत
पुष्पाभावे न तेनापि दूर्वया तण्डुलेन च नित्यपूजा
प्रकर्तव्या भक्तिभावेन दैशिकैः इत्यादिनापुष्पाद्यभा
वातिदेशप्राप्तं केवलतण्डुलदानस्य निषेधकमिति
भावः गौतमीये तदुक्तं जातनट्ज्ञीयाश्चन्दनं रक्तपु
ष्पकम् बिल्वपत्रैः प्रसूनैर्वा नार्चयेद्देवकीसुतम्
ग्रस्यान्तरे देवीनांचार्कमन्दारमादित्ये तगरं तथा
गणेशायचसूर्याय रक्तपुष्पमतिप्रियम् नि॰
षिद्धान्याह शिवे कुन्दं मदनीं च पृथ्वीवन्धूक।
केतके जपां रक्तां त्रिसन्ध्येच मा ॥०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लतींरक्तचन्दनम् रक्तवर्णाह्ययादिंचवर्ज्जयेत्परिचर्च्चये
त् तथा शुष्कैस्तुनार्च्चयेद्दिव्यंपत्रैःपुष्पैःफलैरपि ।
स्नातानीतैःपर्युषितैर्याचितैःकूलवर्णकैःस्नातानी
तैर्मध्याक्रम्लानानन्तरमानीतैरितिसंप्रदायैःस्वयं ।
विकसितंपुष्पंस्वयंचपतितंभुवि वर्जयेद्दूरतोपुष्प
मगन्धंचविशेषतः स्वयंविकसितंस्वयंदूरेविकासि
तमित्यर्थः तथा कालिकादौतथान्याज्यंविनाचएव
कपद्मकैः तथा त्रिपत्राम्बुनकुसुमैर्नार्च्चयेत्कदा ।
चन भूगतंचांगसंस्पृष्टंकेशकीटादिदूषितं कुमुदं ।
पाटलंचैवशिरीषंपरिवर्जयेत् भूगतंवर्जयेत्पुष्पंशे
फालिस्तकुलंविना छिन्नभिन्नेदोषाभावमाह बिल्व
स्याखदिरस्यैवतथाधात्रीदलस्यच तमालस्यपद्मस्य
छिन्नाभिन्नेनदुष्यति तथानन्तत्रविधादौवृहन्मत्स्य ।
सूक्ते पुष्पंश्रेष्ठंरक्तकोकंवन्धूकंशतपत्रकं वर्वरा ।
द्वितयंचैवकर्णिकारद्वयंतथा वकमन्दारचूतानि
करवीराणिशस्यते मल्लिकाद्वितयंजातीद्रोणपुष्पं
जयंतिका बिल्वपुष्पंकुरुवकंमुनिपुष्पंचकेसरं
वासंतीद्वितयंचैवकाशपुष्पंमरुवकं दमनंचलवं
गंचपृथ्वीशेफालिकांतथा सुगन्धिश्वेतलोहितैः ।
कुसुमैरर्च्चयेद्दलैः तथा देवीपूजांकुर्याज्जलजैःस्थल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
क॰
८६
86

जैरपि विहितैरविहितैर्वापि भक्तियुक्तेन चेतसा य

जवभट्टोपि सर्वैः पुष्पैः सदा पूजा विहिताविहितैर

पि कर्तव्या सर्वदेवानां भक्तियोगे त्रिकारणं इति त

थाचोक्तं भविष्ये अलाभेन तु पुष्पाणां पत्राण्यपि निवे

दयेत् पत्राणामप्यलाभेन फलान्यपि निवेदयेत् फ

लानामप्यभावेन तृणगुल्मौषधीरपि औषधीनाम

लाभे जलमात्रं निवेदयेत् जलाभावे तु भावेन भक्त्या

संपूजितो भवेदिति एतद्वचनद्वयमभावेत्यंतभक्ति

विषयं तथा च कुलीनतंत्रे अपामार्गेस्तुलसीगेस्तम

गन्धेस्तुलाहितैरिति अन्यस्त्रग्रन्थगौरवभयात्तु लि

खितमिति संक्षेपः इत्यागमकल्पलतायां समम: प

टलः ॥ ॐ अथ संक्षेपतः सर्वदेवानां नित्यपूजा तद

क्तं यामले आदावृष्यादिभिन्यासः करशुद्धिस्ततः प

रं अंगादिव्यापकन्यासो रक्षादिन्यास एव च तालत्र

यं च दिग्बन्धः प्राणायामस्ततः परं ध्यानं पूजा जप

श्चेति सर्वतंत्रेष्वयं क्रमः पूजान्तमूलदेवताया एव अ

स्ति तत्र दीपार्चनपुष्पाद्यासनमुद्रालक्षणानि तान्त्रिकैर्वीरतन्त्रे

कृत्वा सम्यक्पादतलेऽभे स्वतन्त्रकायो विशेषयोगीस्त

त्रिकोण निवृत्ति वामोरूपरि दक्षिणं च चरणं संस्था

प्य वामं पुनर्दक्षोरूपरि पापास्त्रिमेन विधिना पूजा कुर्या

भ्यां हृत्कम अंगुष्ठेहृदयेनिधायचिबुकेनासाग्रमा
लोकयेदेतद्ध्यानविधिर्विज्ञातकारियमिनोपध्यासनंप्रो
च्यते अथमुद्राः प्रवक्ष्यामिसर्वतंत्रेषुगोपिताः या
भिर्विरचिताभिस्तामोदन्तेमंत्रदेवताः दक्षिणांगुष्ठ
तर्जन्यावग्रलग्नेपरांगुली प्रसार्यसंहतेतानापषाः
व्याख्यानमुद्रिका दक्षांगुष्ठपरांगुष्ठेक्षिप्त्वाहस्तद्वये
नतु सावकाशामेकमुष्टिंकुर्यात्साकूर्ममुद्रिका अ
धोंगुष्ठावलमुष्टिः शिखाधोकरद्वन्द्वांगुलयोवर्मणि
स्युः नाराचमुष्ट्युत्कृतवाहयुग्मकांगुष्ठतर्जन्युदितोध
निश्च विषाविभक्तः कथितोस्त्रमुद्रायत्रादक्षिणीतर्ज
निमध्यमेस्युः नेत्रद्वयेयत्रभवेदनामाषडंगमुद्राक
थितायथावत अंगुल्याख्यानमुद्रास्याद्दासदेवाभि
धावसा कनिष्ठांगुष्ठकौसक्तौकरयोवितरेतरम त
र्जनीमध्यमानामासंहताभुग्नवर्जिता मुद्रैषागालि
नीमुद्राशंखस्यापविचालितेनिशांखस्यापविचालिता
सतीगालिन्याख्यालभनद्रुत्यर्थः अरन्वींचमध्यमांकु
र्वातर्जनीमध्यपर्वणि संयोज्यार्थंचयेकिंचिन्नुट्टे
घांकुशमेक्षिता वामांगुष्ठंतवभीयादक्षिणेनतमुष्टि
नाकृत्वोत्तानांततोमुष्टिमंगुष्ठंतप्रसारयेत वामांगुल्य
ल्याश्लिष्टाःसंयुक्ताः सुप्रसारिताः दक्षिणांगुष्ठसं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ० क० ८०

87

श्लिष्टामुपरिष्टाद्घाशांवसज्जका मिथः कनिष्ठके बद्धा त
र्जनीभ्यामनामिके अनामिकोर्ध्वसंश्लिष्टदीर्घमध्यम
योरधः अंगुष्ठाग्रद्वयं न्यसेद्योनिमुद्रेयमीरिता अन्योन्या
भिमुखाश्लिष्टकनिष्ठानामिके पुनः तथैव तर्जनीम
ध्याधेनुमुद्रा समीरिता अधोमुखे दक्षहस्तेन ताद्दशं वा
मस्तके धारयेन्मत्स्यमुद्रेयमर्चने स्थापने मता हस्ता
भ्यामंजलिं बद्ध्वानामिकामूलपर्वणोः अंगुष्ठौ निक्षि
पेत्सेयं मुद्रा त्वावाहनी मता आवाहनी समाख्याता मु
द्रा दैशिकसत्तमैरिति वचनात् अधोमुखी त्वियं चेत्स्या
त्स्थापनी मुद्रिका भवेत् उच्छ्रितांगुष्ठमुष्ट्योस्तु संयोगा
त्सन्निधापनी अन्तः प्रवेशितांगुष्ठा सैव संरोधिनी म
ता उत्तानमुष्टियुगला संमुखीकरणी मता देवतांगे
षडंगानां न्यासः स्यात्सकलीकृतिः तथा च षडंगमु
द्रैव सकलीकरणामुद्रेति तान्यं अन्यथा मुद्राप्रकर
णोनत्वरूपाभिधानमत्यान्तरे स्यात् सव्यहस्तकृतामु
ष्टिदीर्घाधोमुखतर्जनी अवगुण्ठनमुद्रेयमभितो भ्रा
मिता सती अन्योन्याभिमुखेत्यादिना धेनुमुद्रा अमृती
करणं कुर्यात्तया माथकमलमः अन्योन्यग्रथितांगुष्ठा प्रसा
रितपरांगुलिः महामुद्रेयमुदिता परमीकरणे बुधैः प्रयो
जयेदिमां मुद्रां देवताह्वानकर्मणि अधः कृतोर्ध्वदक्षहस्तः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रसृतस्तोवरमुद्रिका ऊर्ध्वीकृतोवामहस्तः प्रसृतो
भयमुद्रिका हस्तोन्नमस्योवोकृत्वासंलग्नौसंप्रसा
रितौ कनिष्ठांगुष्ठकोसक्तौमुद्रैषावल्लभसंज्ञका : स्व
शोत्कनिष्ठोपकनिष्ठिकेद्वेसांगुष्ठमूर्धाप्रथमेदमुद्रा
तथापरान्तर्जनिमध्यमेस्यादनामिकामध्यमिकेच
मध्या अनामिकान्तर्जनिमध्यमास्यात्तद्वत्तर्थीस
कनिष्ठिकास्ताः स्यात्पंचमीमध्यमतः प्रदिष्टाप्राणा
दिमुद्रानिजमंत्रयुक्ता अधोमुखेवामहस्तमूर्ध्वास्य
दक्षहस्तकं क्षिप्तांगुलीरंगुलीभिः संग्रंथ्यपरिवर्त
येत् एषासंहारमुद्रास्याद्विसर्जनविधौमता वरस्यैह
मुपचाराणांमुद्रामंत्रेषुदेशिता : प्रसारयेद्भोर्ह
स्तौविद्वेषविनियोजितौ अंगुल्याविस्तृताःकार्या
मध्येंगुष्ठौत्तुविन्यसेत् देवस्याविसनविन्यासेपद्मम
द्रांप्रदर्शयेत् ईषन्नम्रांगुलिर्दत्तासंयोज्यांगुष्ठकंव
रे स्वागतस्वस्तिकामुद्रामध्यामूलगतांगुलिः उप
चारेस्वागतेनप्रयोक्तव्याविपाश्चिता स्वस्तिमुद्राहिह
स्तौनमुद्रानर्घस्यकीर्तिता तौचप्रसारितौहस्तौपा
पाद्यमुद्राप्रकीर्तिता देशिनीमूलगांगुष्ठादक्षिणा
धः कनीयसी प्रसार्यामध्यमास्त्रिस्रोमुद्राचामेप्रकी
र्तिता संयुक्तानामिकांगुष्ठेतिस्रोन्याःसप्रसारिताः

ग्रा·
क·
८८
88

मधुपर्केत्वसामुद्रा संकल्प्यकालशंकरे कृत्वामुष्टिं
तथास्नाने मध्यमांगुष्ठकौ मतौ अन्यः प्रसारितास्ति
स्नानमुद्रावस्त्रस्य कीर्तिता कनिष्ठांगुष्ठकौ लग्नौ तिस्रोऽन्य
न्याः प्रसारिताः यज्ञोपवीतमुद्रेयं कथिता मंत्रपारगैः
मधुपर्कासमन्तानां मुद्रालंकरणी मता मुक्तानिर्ना
मिकामुष्टिर्गन्धमुद्रेयमीरिता उत्थितो मुखी मध्या
वद्धांगुष्ठा यदीरिता पुष्पमुद्रा तथाख्याता पुष्पदा
नविवर्धिनी अंगुष्ठतर्जनीलग्नास्तिस्रः संकुचिताः
पराः मुद्रा धूपप्रदाने स्याद्देवानां तुष्टिकारिणी उत्ता
नापोच्छ्रिकी मुद्रा देवमुद्रेति गीयते पंचांगुल्यग्रसंयु
क्ता प्रोत्थितोर्ध्वमुखी यदि त्रिधा निबद्धमुद्रेयं नैवेद्यस्य
प्रकीर्तिता मध्यमानामिकांगुष्ठाः संलग्नाग्राग्रथोमु
खाः अन्याः प्रसारितांगुल्या गोमुखी सा प्रकीर्तिता
त्यक्तप्रदेशिनी मुष्टिः सूचीमुद्रेति कीर्तिता रक्षामुद्रे
तिसैवोक्ता समंताद्भ्रमणं यदि ह्रोकरौपृष्ठसंलग्नौभ्रा
मयेद्वृष्टिनांगुली छोटिकेति समाख्याता प्रणामेतां
प्रदर्शयेत देशिन्यंगुष्ठयोर्मध्यदत्तांगुलिवत्तष्टयं ।
विधाय संपुटीकृत्य लग्नांगुष्ठौ समन्ततो कुम्भमु
द्रेदर्शीप्रास्य दलेखाक कच्छपी मता प्रसार्य दक्षि
णं हस्तं कनिष्ठाग्रिमांगुली कमादाकुंच ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

येद्दीर्घमुद्रासंहारिणीमता मिथः पृष्ठार्पितौहस्ताव
न्योन्यग्रथितांगुली कृत्वावद्धापरावृत्तनत्वासास्यान्त
मापणी। इत्यागमकल्पलतायांअष्टमःपटलः ८
पुरश्चर्यांप्रवक्ष्यामिमंत्राणांसिद्धिदायिनीम यस्यावि
ज्ञानमात्रेणसर्वसिद्धीश्वरोभवेत पुरश्चरणसंपन्नो
मंत्रोहिफलदायकः किंहोमैःकिंजपैश्चैवकिंमंत्र
न्यासविस्तरैः रहस्याणांचमंत्राणांयदिनस्यात्पुरस्क्रि
या पुरस्क्रियाहिमंत्राणांप्रधानंजीवमुच्यते जीवही
नोयथादेहीसर्वकर्मविवर्जितः पुरश्चरणहीनोहि
तथामंत्रःप्रकीर्तितः तस्मादादौपुरश्चर्यांकृत्वासा
धकसत्तमः प्रयोगंततःकुर्यात्सर्वसाधकदुर्लभं
लब्ध्वातसद्गुरोःपार्श्वविद्यांपुरश्चर्यांसमाचरेत तथा
चतदाहृस्यद्दृतो मंत्रंनीत्वागुरोःपार्श्वेगुरुभक्तिपरः।
यणः मंत्रश्चोत्रास्यहृत्वेत्रप्राणान्विज्ञायतत्त्वतः य
माश्चकीलकंज्ञात्वाकुर्यात्संत्रपुरस्क्रियां मंत्राणांप्र
णवंश्रोत्रंमुखंरेफःप्रकीर्तितः स्वराश्चवर्षास्तेया
मंत्रसिद्धिरनन्तरम अतिविक्ताश्चवर्णाश्चहृदयंपरि
कीर्तितं तथाच जपहोमतर्पणाभिषेकब्राह्मणभो
जनम पंचाङ्गोपासनंलोकेपुरश्चरणमिष्यते यत्र।
जपहोमादौसंख्यानुक्तातत्राष्टसहस्रसंख्यास्यात त

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
८९
89

उक्तं वाराहीतंत्रे येषां जपे च होमे च संख्या नोक्ता मनी
षिभिः तेषामष्टसहस्राणि संख्या स्याज्जपहोमयोः
सहस्रमष्टोत्तरं स्याल्लक्षमापे प्रकीर्तयेदित्युत्तरदले
पाठः यस्मिंस्त्वागमे नैव मंत्रसंख्या विधीयते तत्र
सर्वत्र मंत्राणां संख्या वृद्धिर्युगक्रमात् कलौ कृते वक्त
ते संख्या त्रेतायां द्विगुणं भवेत् द्वापरे त्रिगुणा संख्या
कलौ संख्या चतुर्गुणा तदुक्तं शारदापद्धतौ संख्यानु
क्तौ शतं साष्टं सहस्रं वा दशापि वेति जपस्थानान्याह
तदुक्तं योगिनीहृदये पुण्यक्षेत्रं नदीतीरं गुहापर्वत
मस्तके तीर्थप्रदेशाः सिंधूनां संगमः पावनं वनं उ
द्यानानि विविक्तानि बिल्वमूलं तटं गिरेः तुलसीकान
नं गोष्ठं वृषशून्यः शिवालयः अश्वत्थामलकीमूलं गो
शाला जलमध्यतः देवतायतनं कूलं समुद्रस्य निजं गृ
हं गुरूणां सन्निधाने च चित्तैकाग्र्यस्थलं तथा प्रेतभूम्या
दिकं चैव तत्तत्कल्पप्रदर्शितं दीपस्थानं समाश्रित्य कृतं
कर्म शुभावहं दीप्यते पुरुषो यत्र दीपस्थानं तदुच्यते च
तुरस्रां भुवं कृत्वा कोष्ठानां नवकं लिखेत् पूर्वादिकोष्ठे वि
लिखेन्मध्ये स्ववर्गाननुक्रमात् लक्षमीशोषवान्युग्मक्रमाश्च
लिखेत्ततः दिक्पूर्वादितो यत्र तेजाख्याय स्मृतं मूर्द्धं तत्र
मूलाधारे हृत्कालुमयतः स्थितौ कोष्ठकं तीन भपादौ दृष्टि
ं पुच्छमिति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तं क्रमेनानेन विभजेन्मध्यस्थमपि साधकः मरवस्था
लभते सिद्धिंकरस्थः स्वल्पजीवनं उदासीनः कृतिसं
स्थः पादस्थोदः खमात्मयात पुष्ठस्थः पीडतेमंत्रीव
न्धनोघ्रादनीदिभिः कूर्मचक्रमिदंप्रोक्तं मंत्राणां सिद्धि
साधनम कूर्मचक्रमविज्ञाय यः कुर्याज्जपयज्ञकम
तस्य यज्ञफलं नास्ति सर्वानर्थाय कल्पते अष्टाद्वके
शाक्तिपीठे होत्रेतीर्थे पुवा पुनः अरण्ये पर्वते देशे कू
र्मचक्रं न चिन्तयेत अज्ञातनाम वाल्लोचतत्रनाम प्रल
कल्पयेत सप्तवर्गेति कचटतपाः पंचवर्गाः यरल
वशषसहेति द्वौवर्गौ एवं सप्तवर्गा भवंति लक्षमिति
स्वरूपं ईशोईशान्यादिषिलिखेदित्यर्थः मध्येमध्य
कोष्टमपि नवधा कूर्माष्टसुकोष्टेषु अकारादिद्वौद्वौव
र्णौ लिखेत मध्ये मूलमंत्रं लिखेत अथवान्यप्रकारेण
पुरश्चरणमिष्यते मस्तकंवीरतंत्रे अष्टम्यां च चतुर्द
शंपापक्षयोरुभयोरपि कृष्णपक्षे विशेषेण साधये
द्वीरसाधनं तत्रार्धप्रहरेयामेगते च सुरवस्वन्दवि शावे
वाथ चितां वापिनीला गता धथा स्वलं साधयेन्नहरि
तेमंत्रीमंत्रध्यानपरायणः भयं चैव न कर्तव्यं हास्यं
तत्र विवर्जयेत चतुर्दिशं न निरीक्षेन्मंत्रमेतन्समभ्यसे
त एतादृशं प्रवक्ष्यामि नानातंत्रान्नसारतः सामिषान्नं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·
क·
९·
90

गुडंछागंमधुपायसमिष्टकं नानापुष्पंचनैवेद्यंस्व
स्वकल्पोक्तमाधिते चितास्थानेसमानीयवन्धुभिः
शस्त्रपाणिभिः शास्त्रसमानशीलसंपन्नैः साधकोनि
र्भयःशुचिः तथाचयोगिनीहृदये वल्यर्थंसामिषान्नं
वगुडछागंतथामधु पिष्टकंपरमान्नंचपयोमूलंफलं
तथा समरात्रेफलंदत्वाचतः पात्रेचतुर्दिशि पात्रत्रयं
सदासंस्थापयेन्मन्त्रनामसदा स्वगुरुंभ्रातृवर्गंचश्मशा
णस्थापिमन्त्रनाम स्वहृदानपिरक्तार्थ्यांकियहृदेनिवे
दयेत चितापालदानंवल्यसर्वसिद्धिप्रदायकं तड
ड्डंयामले असंस्कृताचिताग्राह्यानतुसंस्कारसंस्कृ
तेति साधकंतुप्रवक्ष्यामिपूर्वोक्तंभैरवेनतु महासा
हसिकश्चैवमहाबलपराक्रमः दयालुःस्वच्छहृदयः
सर्वप्राणिहितेरतः एवंविधगुणोपेतः कुर्याच्चचिति
साधने संकल्पंप्रथमंकुर्यात्स्वस्तिवाचनपूर्वकं सामा
न्यार्घ्यंविधायैवततः पूजांसमारभेत वस्त्रालंकारभू
षाद्यैर्येभूषितः पूर्वदिङ्मुखः संकल्पोयथा ॐअद्ये
त्यादि श्रीअमुकगोत्रः श्रीअमुकदेवशर्माहमश्मशानसा
धनमहंकरिष्ये इति संकल्प्य अस्त्रान्तमूलमंत्रेणमू
लमंत्रेनयागभूमिंचशोधयेत मूलमंत्रेणफट्
मूलमन्त्रेण आत्मागुरोः ॥ १॥
कारान्तमूलमन्त्रेण

पादपद्मं गणेशं वटुकं तथा योगिनीं मातृकां चैव क्षे
त्रपालं तथैव च संपूज्यैव गृहं गच्छेद्वामपादपुरःस
रं अस्त्रमंत्रेण मंत्रज्ञो रक्षामात्मनि कारयेत् वक्ष्य
माणेन मंत्रेण पुष्पांजलित्रयं क्षिपेत् मंत्रो यथा उ
ड्डीशतंत्रे येचात्र संस्थिता देवा राक्षसाश्च भयानकाः
पिशाचाः सिद्धयो यक्षा गंधर्वाप्सरसां गणाः योगि
न्यो मातरो भूताः सर्वाश्च खेचराः स्त्रियः सिद्धिदालं
भयंत्वत्र तथा च मम रक्षकाः प्रणम्य मनुनानेन पु
ष्पांजलित्रयं क्षिपेत् श्मशानाधिपंश्चा भैरवं का
लभैरवं महाकालं यजेद्यत्नात्सर्वादिदिक्चतुष्टये
पाद्यादिभिश्च संपूज्य बलिं पश्चान्निवेदयेत् बलिदा
नप्रकारमाह यथा पूर्वे श्मशानाधिपतिं पंचोपचा
रैः संपूज्यानेन बलिं दद्यात् यथा ॐ ह्रूं श्मशाना
धिपतये इमं सामिषान्नं ह्रूं महाबलिं गृह्ण गृह्ण गृ
ह्ण गृह्णापय गृह्णापय विघ्ननिवारणं कुरु सिद्धिं
मम प्रयच्छ स्वाहा ततः पश्चिमायां पूर्ववत्पाद्यादि
भिः कालभैरवं संपूज्य ॐ ह्रूं कालभैरव श्मशाना
धिप इमं बलिमित्यादिना बलिं दद्यात् ततः ततरे
पूर्ववत्पाद्यादिभिर्महाकालं संपूज्य ॐ ह्रूं महाकाल
श्मशानाधिप इमं बलिमित्यादिना बलिं दद्यात् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

चिन्तामध्येवलिंदद्यावलित्रयंमन्त्रतमं कालरात्रि
महाकालिकालिकेघोरनिःस्वने गृह्णाणेमंवलिं
मातर्देहिसाध्यमन्त्रतमं कालिकायैवलिंदत्वाभूत
नाथायदापयेत फ्रशाव्हानेभूतनाथांतेश्मशाना
धिपइत्यपि प्रणवाद्येनमन्त्रनादापयेद्बलिमन्त्रतमं
ॐभूतनाथश्मशानाधिपइतिमंत्रः फ्रंशाव्हांतेचसर्व
गणानाथांतेवाधिपायश्मशानमस्तकेदत्वापूर्ववश्म
समुद्भवेत नागाद्येनवलिंदत्वापंचगणेनसन्त्वि श्रा
द्धिःसंप्रोक्षणंकृत्वापीतवस्त्रेलिखेततः भूर्जेवावट
पत्रेवातत्रपीठमन्त्रंततः पीठमस्तीर्यतस्मिन्वेवहवीरे
मनेततः वीरार्चनेनदेवेशिवर्त्तादिप्रकल्पयेत स्व
स्यार्थः पीतवस्त्रादोततकल्पोक्तपीठमंत्रंलिखित्वाग
रुपविश्याघ्रचर्माद्यासनमास्तीर्यतदुपविवीरासनक्रमे
णोपविश्यवीरासनमंत्रेणाचनादिदत्वतांकुर्यात॰
वीरासनमंत्रस्तु फ्रंफ्रंक्रींक्रींकालिकेघोरदंष्ट्रेप्रच
ण्डेचण्डनायिकेदारयदारयहनहनअस्मिन्महावि
घ
घ्नेछेदयछेदयस्वाहाहुंफट् अनेनमंत्रितंलोष्ट्रं।
दशादिक्षुविनिक्षिपेत यदिसाधकोभयविक्र।
न्नोभवति तदासर्वैःसहद्वैगैः परिवन्नणीयः
ततस्तु ततकल्पोक्तभूतशुद्ध्यादिन्यासजालंसमा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

येष्टदेवतां संपूज्य संकल्पं कृत्वा इष्टदेवतां ध्यायन्‌

मंत्रं जपेत संकल्पस्तु ॐ अद्येत्यादि अमुकगोत्रः

श्री अमुकदेवशर्मा अमुकमंत्रस्य सिद्धिकामः अ

मुकमंत्रस्य यत्संख्यजपमहं करिष्ये इति संकल्प्य ज

पेत जपनियमस्तु एकाहं तस्य मंत्रस्य दिक्संख्यं

जपं चरेत अहरेकमयुतार्धं च अन्यत्राष्टसहस्रकं अ

तः परं तु मंत्राणां गजाष्टकसहस्रकं गजोष्टसंख्या

कः अष्टोत्तरसहस्रमित्यर्थः यद्यसत्यभयं कोपि

नैव वक्त्रेण वर्द्धयेत ततोर्धरात्रपर्यंतं यदि किंचिन्न

दृश्यते जपदुर्गाख्यमनुना सर्षपान्दिक्षु निक्षिपेत

मंत्रस्तु ॐ दुं दुर्गे रक्षणि स्वाहा ॐ तिलोसि सोम दैव

त्यो गोसवस्वर्गकामकः भूतप्रेतपिशाचानां विघ्ने

षु शान्तिकारकः इति मंत्रं समुच्चार्य तिलान्दिक्षु

विनिक्षिपेत ईशानादिचतुर्दिक्षु निशेषः ततः

सप्तपदं गत्वा पुनस्तत्रैव संविशेत पुनः स्वेष्टदेवतां

ध्यात्वा संपूज्य पुनर्जपेत यद्यागत्य वरं गृहाणेति वा

क्यमुदीरयेत तदा तां कारयेत्स्वस्य मंत्री जपपराय

णः ततः सम्यं कारयित्वा वरयेदरमुत्तमं जपदेव

लिमाहात्म्यं जपांते च बलिं हरेत तथा चोक्तं योगिभी

रहस्ये जपांते च बलिं दद्या देवतायै यथाविधि मा

ग्रा॰
क॰
९२

92

ह्रिषं छागलं वापि गृहीत्वा वरमेव च जपांते जपम
ध्ये च बलिं दद्यादिति भाषते पिष्टकेन बलिं दद्यान्मा
हिषं छागमेव वा बलिं च यवपिष्टकनिर्मितं यान्यो
न्नवं वा बलिं दद्यात पुनर्यदिनवं देहि कुंजरं देहि या
त पुच्छते दिनान्ते प्रदास्यामि प्रतिज्ञां श्रावयेत्ततः
इति प्रतिज्ञां संगृह्य गृहं गच्छेद्यथासुखं अपरेह्नि
तवं तो दद्यात्पिष्टेन नवकुंजरात तथा चोक्तं कालिका
पुराणे यवक्षोदमयं वापि शालिक्षोदमयं च वा चा
न्द्रहासेन विधिवत्तन्मंत्रेण घातयेत चन्द्रहासेन ख
ड्गेन समाप्य साधनं देवि दक्षिणां विभवावधि गुरवे
गुरुपुत्राय तत्पत्न्यै वा निवेदयेत परेह्नि नित्यक्रियां
कृत्वा पंचगव्यं पीत्वा पिष्टकनिर्मितबलिं दद्याद्देनेन ये
षां यजमानो हन्ते गृह्णन्तु इमं बलिम इति बलिं दत्वा
पंचविंशति ब्राह्मणान्भोजयेत तथा च योगिनीतं
त्रे यथा परेह्नि नित्यमाचार्य पंचगव्यं पिबेद्यः ब्रा
ह्मणान्भोजयेत्तत्र पंचविंशतिसंख्यकान् समपंचवि
हीनान्वा क्रमेणो वदर्शावधि भक्त्या च बान्धवः सार्धं नि
वसेत्तत्र मेध्यले यद्दिनस्याहि प्रभात्येन दानिर्धनतां
व्रनेत तेन वैर्निधनं तस्मात्तदा देवी प्रकुप्यति त्रिरात्रं वा
व्रनेत तेन वैर्निधनं तस्मात्तदा देवी पाशांपरिगच्छेत।
नपद्दारात्रं नवरात्रं वा गोपयेत

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तदाव्याधिंविनिर्दिशेत गीतंश्रुत्वान्नवधिरोनिश्चल्ल
स्तदर्शनात यदिवक्तिदिनेवाक्यंतदास्यमूकताभ
वेत त्रिपंचदिवसंयावदेहेदेवस्यसंस्थितिः नस्वीकु
र्यात्कृत्यपुष्पंवहिर्यातियदातदा तदावस्त्रंपरित्यज्य
धौतवस्त्रंवधारयेत तथागमकल्पद्रुमे प्रथवस्या
सिसंहेपाहीरसाधनमुत्तमम कृतेनदिवसेकेनासि
द्धिंविन्दतिमानवः षष्टिप्रभृत्यहरभिनंमूलविद्दंपयो
म्रतं शावमानीयकर्तव्येनप्राप्तंस्वेच्छयाम्रतं रात्रौप्र
थमयामार्थेतत्रगच्छेत्समाहितः पंचोपचारसामग्रीं
समादायतत्रसंहरेत गुडार्द्रकरसेनैवसवारत्रालणास्य
व गौडीनेयाह्नत्रियेणमाध्वीवेशेपेनतत्रत कदली
मधुसंमिश्रशानवकूलरसैःसदा भूदेणात्रप्रदात
व्यादानत्प्रैनैवसंस्पर्शेन माषभक्तंचवल्यर्थंधूपदी
पादिकंतथा तिलाःकुशाःसर्षपाश्चस्थापनीयः
प्रयत्नतः ॐप्राधारशक्त्येनमः इत्युच्चार्यासनेसमु
पाविशेत भूतशुद्धिंततःप्राणसंयममातृकांन्यसे
त अघोरस्यमुनिश्छन्दोदेवतांगानिविन्यसेत शि
खानेनैववद्धाग्निप्राकारंवन्धनंदिशाः तदर्शनेनवा
रक्षान्यभाभ्यांवाप्रकल्पयेत नयदुर्गाख्यमंत्रेणस
र्षपादिद्वविक्षिपेत ॐतिलासिसोमदैवत्योगोसवस्म

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा· ग्निकारकः पितॄणांस्वर्गदातात्वंमर्त्यानांममरक्षकः
क· भूतप्रेतपिशाचानांविघ्नेषुशान्तिकारकः इतिद्विषा
तिलानामवतद्दिक्षिणादितः कालभैरवनामानंमहा
९३ भैरवमस्तकं वटुभैरवभैरवोमाषभक्तेन्वलिंदिषेत त
93 तः शवेहालयित्वास्नापयेश्वप्रयत्नतः यदिरक्ताकुक
लिष्टभैरवाश्वभयंभवेत पलालवेगकर्पूरजातीरवदि
रसार्द्रकैः तांबूलेनमुखेकृत्वाशवेकुर्याद्दयोमुखम्।
स्नापयित्वाचततश्श्वेचन्दनेनविलेपयेत वाहुमूलात
कात्पन्नेचतत्रग्रेविभाव्यवमध्येपद्मंसमालिख्यदला
ष्टकमसमन्वितम ततस्थलयमजिनेकंवलांतवितंन्यसे
त पूजाद्रव्यंसन्निधौचहूरेचोत्तरसाधकं संस्थाप्यास
नमभ्यर्च्यतत्राधारोह्वहिषेत कृष्णाम्वदत्तलेदत्वाश
वकेशान्समालच हस्तेनिवद्धाचुटिकांततदेवस्तूपि
णीम तस्यांदेवंसमंपूज्य पठेदित्यायमन्त्रावम
वक्षोभवदेवेश स्वकोममेष्टसिद्धिंदेहिवीरासिद्धि
कृतांवर वह्नोभवदेवेशिग्रसुकममेष्टसिद्धिंदेहि
वीरसिद्धिंकृतांवरे पद्मसत्रस्यरज्वाप्यवरोगोवं।
ययेदूरुकम गेभीमभीरुमयाभाव भाव्यलो
वनभावुक ग्राहिमांदेवेशशवानाम
धिपाधिप ॥०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिपादतलेतस्यत्रिकोणंचक्रमुल्लिखेत् तेनोन्मत्तं
नश्यत्क्रोधश्चवश्यनिश्चलोभवेत् उपविश्यपुनस्तस्य
बाहुनिःसार्यपार्श्वयोः हस्तयोः कुशमास्तीर्यपा-
दौतत्रविधापयेत् ओष्ठसंपुटकीकृत्वास्थिरचित्तः
स्थिरेन्द्रियः सदादेवं हृदिध्यात्वामौनीजपमथारभे-
त् बलात्स्वनाद्दयंनास्तिभयेजातेवदेत्ततः यत्प्रार्थ्य-
यसिबलिस्तेनदातव्यंकुंजरादिकं दिनांतरेतदास्या
भिरवनामकथयस्वमे इत्युक्त्वासंस्कृतोदासवनिर्भ-
यस्तपुनर्यजेत् पुनश्चबलमथुवंवक्तिवक्तव्यंविनये
नैव ततःसत्यंकारयित्वावरंचप्रार्थयेत्ततः यदिस
त्यंनकरोतिवरंवानप्रयच्छति तदापुनर्जपेन्मंत्रमे
काग्रमनमानसः सत्येकृतेवरंलब्ध्वासंत्यजेत्तत्पा
दिकां फलंजातमितिज्ञात्वागुटिकांमोचयेत्ततः श्वा
वंप्रक्षाल्यसंस्नाप्यवस्त्रेणमोचयेत्पदे पादचक्रंमा
लयित्वाप्रजाद्यंजलेनिक्षिपेत् श्वावंजलेप्यगर्तेवा
निक्षिप्यस्नानमाचरेत् ततस्तुस्वगृहंगत्वाबलिंद
द्यादिनान्तरे अग्निमवाङ्गायेपांदेवानोयजमानोह
न्त्रेगृह्णंतमयादत्तमिमंबलिम इतिधैर्याचितान
स्वनरांकेनवरस्करान् दत्वापिष्टमयानेनकर्तव्यंसम
पोषणं पयोद्धिनित्यमाचर्यपंचगव्यंपिबेत्ततः ब्रा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
९०
94

त्तगणाभोजयेत्तत्रपंचविंशतिसंख्यकान् पंचपंच
विहीनान्वाक्रमेणावदशावधि ततःस्नात्वाचभुक्त्वा
चनिवसेदुत्तमेस्थले यदिनस्यादिप्रभोज्यंतदानिर्धन
तांव्रजेत तेनचेन्ननिर्धनत्वंस्यात्तदादेवः प्रकुप्यति
त्रिरात्रंवाथष ट्रंनवरात्रंनगोपयेत स्त्रीशय्यांयदि
गच्छेद्वैतदाव्याधिंविनिर्दिशेत गीतंश्रुत्वावधिरोवि
श्वत्तत्रनतदर्शनात यदिवक्तिदीनवाक्यंतदास्यमू
कतांव्रजेत पंचदशदिनेयावद्देहेदेवस्यसंस्थितिः
नस्त्रीकुर्याद्गंधपुष्पंवर्दियानियदापदा तदावस्त्र
परित्यज्यधौतवस्त्रंचधारयेत देवगोब्राह्मणादींश्च
प्रत्यहंसंस्पृशेच्छुचिः प्रातर्नित्यक्रियांतेविल्वपत्रो
दकंपिवेत ततःस्नायात्तुगंगायांप्रामेषोडशवासरे
स्वाहांतेमूलमुच्चार्यतर्पणंतेननमःपदं अनेनवि
धिनादेवंतर्पयेदुंशिकोत्तमः तथाचमुण्डमाला
यां श्रीदेव्युवाच रहस्यातिरहस्यंमेपुरश्चर्याविधि
प्रभो वदस्वयदनुष्ठानात्सर्वकामाभवंतिहि ईश्व
रउवाच गृहीत्वामंत्रकोटींवांशुभकालेदिवानिशि
उत्तमोवैस्तवः प्रोक्तोमध्यमःशैवदीक्षितः अनया
दीक्षितोयोवैसएवपरमोगुरुः शक्तिक्षेत्रेषुगंगा
यांनद्यांपर्वतमस्तके पवित्रेवस्थलेदेवियजे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दिक्षांप्रसाधयेत्न शाक्तिक्षेत्रेकामरूपादौ तत्रस्थितो
जपेल्लक्षंमाहादेवस्वरूपकः ततोभवतिविधेयंत्रैलो
क्यंयशाकारिणि चतुर्दशमहस्राणिसेवितेहरिपदां
बुजे ततोभवतिदेवोशाशिवपूजावतः पुमान् काये
नमनसावाचासर्वथाकथानादिभिः संतोष्यपरया
भक्त्यागुरुंदीक्षांसमाश्रयेत पूर्वोक्तस्थानमाश्रित्यजं
पपूजांसमाश्रयेत प्रातःकालेसमारभ्यजपेमध्यादि
नावधि प्रथमेहनियतंमतन्नमथोदिनेदिने न्यूना
धिकंनजपमव्यमासमासेःमदाजपेत गतेप्रथमया
मेततृतीयप्रहरावधि निशायांचप्रजपमथोरात्रिशेष
जपेत्तव हविष्यंभक्षयेद्राश्रौनकदाचिद्दिनेनत्व ल॥
घ्राहारंप्रकुर्वीतयुवतीपूजनेरतः भैक्ष्यंहविष्यंशाका
दिविहितानिफलंपयः मूलंसंकर्षबोत्पनोभक्तान्ये
तानिमंत्रिणां तथाचवृहन्मत्स्यसूक्ते शाकंमूलंफ
लंभैक्ष्यंहविष्यंसक्तवेथवा अथवा क्षीरमात्रंस्यात्तत्र
स्त्ररागृहतये निषिद्धमाह मधुमांसंतथाक्षारलवणं
तैलमेवच क्लिन्नंपर्युषितंचैवनिःस्नेहकीटदूषितं॥
कांचिकंरंजनंबिल्वफलंतैलपानंतथा मसूरंकोद्र
वंमाषंमाढुकंचकादिकं तांबूलंकांस्यपात्रंचदिवा॥
भोजनमेवच एवमादीनिधान्यानिजपकालेविवर्जये

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ क॰ ९५

95

अन्यथाभोजनात्तेषांसिद्धिंनाप्नोतिसाधकः एतेनतं
मूलकाकृतिरक्तवर्णं गाजरइतियस्यप्रसिद्धिः स्वां
नारीमन्यनारींवापूजयेत्सर्वपर्वसु नायमेसंगतिः
कार्यासर्वप्राणिहितेरतः ध्यानपूजाजपःप्रोक्तस्तद्
शांशामनुक्रमात् ततद्रव्यैर्जपसंख्यातेहोमंकुर्याद्दिनेदि
ने होमस्यतद्दशांशेनतर्पणंप्रोक्तमेवच तर्पणस्यद
शांशेनाभिषेकमार्जनमेवच तद्दशांशेनविप्रेंद्रांस्तव
तीःकुलकन्यकाः संभोजयेत्प्रीतियुतैर्द्रव्यैर्नानावि
धैःशुभैः तर्पणस्यप्रकारमाह हेमपात्रेयसो तर्प
णंचप्रकुर्वीतपयसापायसेनवा आज्येनमधुनावापि
सर्वथामंत्रसाधकः ब्राह्मणोःक्षत्रियोवैश्यःशूद्रस्त्वा
यथाक्रमात् विनामांसेनमत्स्येनपुश्चलीसेवनेवि
ना नमंत्रसिद्धिर्भवतितःसाधकस्तत्परोभवेत् तथा
मादनेसकलंवस्तुवर्जयेत्कनकादिके कनकंपात
कीतस्माद्धर्मीवेदविदांवरः कालिकापुराणे ब्राह्मण
स्तुसुरांदत्त्वाब्राह्मण्यादेवहीयते स्वगात्ररुधिरंदत्त्वा
आत्मवध्यमवाप्नुयात् एवंचासवंसर्वत्रचरमजाति
एवं चरमजातिपदंशूद्रजातिपरमित्यर्थः अन्येषां
पातकयुक्तित्वात् तदुक्तंभैरवतंत्रे क्षीरेणब्राह्मणो
मध्वाद्युतेनतद्रपवेशानः मालिकेवैश्यवंशेब्रा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आसवैः शूद्रजातिभिः एतद्देवार्कपंचस्तयामपि य
था विप्राः होमाग्निभुजो विप्रास्तद्दिनवैहीराज्यमथ्वास
वैस्वादेवि त्रिपुरे परापरमेकलांसंतर्प्य पूजाविधौ यां
यां प्रार्थयते मनः स्थिरधियां तेषां तपर्वतानां सिद्धिमवा
प्नुवंति न रमाविघ्नैरविघ्नीकृताः तेनात्र विप्राणां क्षीर
तर्पणे होमाग्निभुजामाज्यतर्पणे वैश्यानां मधुतर्पणे त
दितराणां शूद्राणां आसवेन तर्पणमिति यथा संख्येवे
दितव्यमिति भावः होमाद्यशक्तो देव्याः कुर्यान्नद्विगु
णं जपेत् यदि होमाद्यशक्तः स्याद्द्रव्याभावेन संदरि केव
लेन जपमात्रेणापुरश्चर्याविधीयते दिव्यो यद्यदिवा वीरो
भुविद्यासाधकोत्तमः स्वेच्छाचारपरो भूत्वा एकंते सर्व
था जपेत् दिव्यादिभावस्तु भावचूडामणावनुसन्धेयः
मत्स्यमांसाद्यनशनेशक्तः कुर्यात्पुरस्क्रियां एकरात्रौ
श्मशाने वा शवे वा प्रौढबालयोः सयोर्नभैरवीकल्पे
विधानं वरवर्णिनि हस्तमात्रनिखाते वा मृण्मये वा वि
मनेव वे वीराणां कथितं देवि साधनं भुवि दुष्करं कु
मारीपूजनाद्देवपुरश्चर्याविधिः स्मृतः तथा चोक्तं ग
न्धर्वतंत्रे कुमारिका द्विवर्षा च त्रिवर्षा च त्रिमूपिणी च
तुर्वर्षा कल्याणी पंचवर्षा च रोहिणी षड्वर्षा च भ
वेत्काली सप्तवर्षा च चण्डिका अष्टवर्षा शांभवी नव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गीतेनवभिः स्मृता दशावर्णास्तुभद्रेतिनामभिः परिकी
र्तिता ॐमंत्राक्षरमयीं लक्ष्मीं मातृणां रूपधारिणीं नवदु
र्गादिकांमाहाकन्यामावाहयाम्यहं नानाजातिभवाः क
न्यारूपयौवनसंयुताः अत्यंतशोभनाबालावापूजनीयाय
थाविधि द्रव्यैः प्रियकरैश्चैवभक्ष्यभोज्यादिभिः शुभैः
पूजयेत्परभावेननानारूपामनोहराः भगिनीकन्यका
वापिदौहित्रीचकुटुम्बिनी मातृवर्जंसदापूज्यानानाद
जातिसमुद्भवः अथवान्यप्रकारेणपुरश्चरणमिष्य
ते सूर्योदयंसमारभ्ययावत्सूर्योदयंभवेत तावज्जप
महेशानिपुरश्चर्याविधीयते कृष्णाष्टमींसमारभ्यया
वत्कृष्णाष्टमीभवेत महस्रसंख्याजपेनपुरश्चरणं
मिष्यते शुक्लचतुर्दशींप्राप्यनवम्यंतंमहोत्सवे अष्ट
मीनवमीरात्रौपूजांकुर्याद्विशेषतः दशम्यांपारणंकु
र्यात्मत्स्यमांसादिभिः प्रिये षट्सहस्रंजपेन्नित्यंभक्ति
भावपरायणः चतुर्दशींसमारभ्ययावदन्याचतुर्द
शी तावज्जपेन्महेशानिपुरश्चरणमिष्यते केवलंज
पमात्रेणमंत्राः सिद्धाभवंतिहि विनाहोमादिदाने
नविशेषार्घ्यपूजने योनिपीठंमहापीठंकामरूपंतथाप
रं तयोरेकतरंपूज्यंकदृष्टेरडुलापरः अथवान्यप्रकारेणपुर
श्चरणमिष्यते प्रातःकालेचतुर्थ्यादिनवम्यंतेविशेषतः भक्ति
तः पूजयित्वाचतावद्रात्रौ ॥

सहस्रकं जपेदेकाकी विजने केवलं निशि वालये अ
ष्टम्यादिनवम्यंतमुपवासपरो भवेत् अष्टम्यां सिद्धवेला
यामष्टोत्तरलताघृतं प्रविश्य मंत्री विधिवत्ताः समभ्य
र्च्य यत्नतः पूर्वोक्तकन्यामासाद्य जपपूजादिकं चरेत्
केवलं कामदेवो सौ जपादष्टोत्तराच्छतात् अष्टम्यां च
चतुर्दश्यां नवम्यां च विशेषतः रात्रियोगेन देवेशि गा
त्वा च पितृकानने दिगंबरो मुक्तकेशो भूत्वा च सहस्रवद
ति प्रजपेद्धृतं मंत्री देवताभावतत्परः मंत्रसिद्धिर्भवे
त्तस्य देवीपुत्र सत्य भूतले अथवा प्रजपेद्दिवा शून्यागारे
चतुष्पथे राजद्वारे श्मशाने वा सभवेत्साधकोत्तमः भौ
मावास्यां लिखित्वा च यो जपेत्साधकोत्तमः मंत्रसिद्धि
र्भवेत्तस्य चाष्टिकां तत्र पूजनात् कुंजे वा स्थानिवारे चन
वनुराष्टसमाहृतं पंचगव्येन मिलितं चंदनाद्यैर्विशेष
तः निक्षिप्य भूमौ रक्ताधमानतो निर्जने वने एका
की प्रजपेन्मंत्रं सभवेत्कल्पपादपः एकरात्रं जपेन्मं
त्रमेककी निर्जने वने सभवेत्साधकश्रेष्ठो महासिद्धि
धरो भवेत् चितायां च जपन्मंत्रं मंत्रसिद्धिर्न संशयः
सभवेत्साधकश्रेष्ठ देवीपुत्रो न संशयः इति भैरवानं
दसंहितायां सनत्कुमारसंहितायाम् अथवान्यप्र
कारेण पुरश्चरणमिष्यते चंद्रसूर्यग्रहे चैव ग्रासाव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा.
कृ.
९.

धिविमुक्तितः यावत्संख्यामनेनजप्ततावद्धोमादिकं
चरेत् आह्वयानानुरोधेनयदिजाप्यंत्यजेत्ततः सभवे
द्देवताद्रोहीपितृभक्षनयत्ययः इतिसनत्कुमारसंहि
तावचनेनप्रमेतपितृकस्यापिगृहेजपस्यावश्यकत्वे
सत्युक्तवचनव्याकोपापत्तेः तथाहि सर्वस्वेनापिक
र्तव्यंश्राद्धंवैराहुदर्शनेअकुर्वाणस्ततत्श्राद्धंपंकेगौ
रिवसीदति तथाच विरुद्धधर्मसंवायेभूयसांस्यात्स
धर्मत्वमितिजैमिनिसूत्रात् एवंयथाप्यटनकः पूर्वापे
क्षमित्ससदाचरुं अग्नींद्रेष्वरसामान्याननाउलोत्रविधीय
ते इतिक्षेत्रागमविशिष्टीयात् सततेवलवत्वेनसनत्कु
मारीयस्यनिर्विशेषापत्तिरितिचैदैवम् आरभ्यपंचाग
महापुरश्चरणमध्येपूर्वानुपतितसूर्यग्रहणविषयत्वे
नैवोपपत्तेः एवंनिर्घातवादेनग्रहणश्राद्धस्यआवश्य
कत्वप्रतिनिषिद्धयानदिति अथभूतभैरवे यदुक्तंसा
रसर्वस्वसर्वतंत्रेषुगोपितं वीरसिद्धिविधानंतद्देवदेवे
नशंभुना यस्यविज्ञानमंत्रेणमंदभाग्योपिसिद्ध्यति
अहोरात्रेणकालेनाहेलयासाधकोत्तमः मंत्रेणी-
वागुरोः पार्श्वेगुरुभक्तिपरःसदा मंत्रश्रोत्रास्य
क्रमेण प्राणानिवेशयय
त्ततः ॥ १ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यन्त्वाग्रकीलकंज्ञात्वाकुर्यान्मंत्रपुरस्क्रियां पुरश्च
रणात्संपन्नोवीरसिद्धिंसमाचरेत् पुत्रदारधनस्नेहलो
भमोहविवर्जितः मंत्रवासाययिष्यामिदेहंवापातयाा
म्यहं प्रतिज्ञामीदृशींकृत्वाबलिदानंसमाचरेत् यस्य
मंत्रेयदुक्तंतद्द्रव्यपोषविधानतः स्त्रीबलंपतितंब
लंकुष्ठरोगादिनिर्मितं नग्नभिन्नस्रतंवृद्धंनपर्युषित
मेववा स्त्रीजनंचेदृशंचापवर्जितंपरिवर्जयेत् संस्था
प्यकुशशय्यायामुत्तानंदिव्यरूपिणं कृतनित्यक्रिया
दित्तविदित्वापिवकीलयेत् यंत्रंलिखित्वावीरस्यल
लाटेभ्यर्च्यदेवतां बलिदानेनसंतोष्यशवस्योर्ध्वदिसं
स्थितः बलिमाहमुगाद्ध्मालायांकेवलंबलिदानेनन
ष्टाभवतिसुन्दरी कथितंसर्वमस्मभ्यंप्रकाशंकुरुशं
कर श्रीशंकरउवाच अत्यंतगुह्यंदेवेशिविधानंब
लिपूजितम् कथयामिवरारोहेसाध्यिराभवसांप्रतं
दधिक्षीरंगुडंचान्नंपायसंशर्करान्वितं पायसंकोद्र
पात्रंधानानारिकेलसमोदकम् शशकंमेषवाणंच
सार्द्रकंसहशर्करं रम्भाफललड्डुकंचभर्जितान्नंतपी
ठीनंशाकुलंचिंकटंतथा मद्गुरंचिलियंदध्यान्नंसमे
घस्यमांसंतनं पहिमांसंवराहेटिभक्ष्यनानामद्यंच कु
म्भाग्रंमेषमांसंगोधिकाहरिणीतथा गलजेमत्स्य

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
क॰
९८
98

मांसेचगव्यकीमांसमेवच नानाव्यंजनखाद्यानिव्यं।
जनानिमधूनिच ईषद्व्यंघृतेनाक्तैनिशायांदिवसेपि
वा बलिंदद्याद्विशेषेणाकृष्णपक्षेसुभेदिने छागेदत्ते
भवेद्धाग्यंश्रीमत्स्यदत्तैःकविध्रुवं माहिषेधनवृद्धिःस्या
त्स्वर्गेभोगफलंभवेत दत्तेपक्षिगणैर्वृद्धिःस्यात्क्रोधि
कायांमहाफलं मेषेदत्तेमहद्वृद्धिःस्यात्सर्वसिद्धिस्तुत
मालब्लाटहस्तहृदयशिरोवक्षस्तुमध्यतः स्वदेहाद्रु।
धिरंदत्तेवरदेहश्चवापरः स्वरादानेनदेवेशिमहायो।
गीश्वरोभवेत रात्रौप्रहरयामार्थेपूजान्तेबलिमाहरेत
पदोपचारद्रव्याणिसमस्ताणिप्रयत्नतः गुडार्द्रक
मेनैवस्वरान्नञ्चलणान्यच गोदीनेयाहत्रियेणमाध्वी
वेष्टनतत्रत कदलीफलसंमिश्रयाणाणान्वकस्वरसैः
स्वराःसृष्टेणात्रप्रदानव्यादेयावैनैवमंसशोतः स्वरात्र
त्रिविधादेविस्फाटिकीडाकिनीतथा कामिकीचात्र
वेदानेयनवृद्धिरन्तुत्तमा डाकिनीदानमात्रेणसर्वव
श्येभवेद्ध्रुवं कामिकीस्वरयादेवियोर्चयेत्परमेश्वा।
रीम गुडिकांजनसंस्तंभादिमारणोच्चाटनादिभिः म
हासिद्धीश्वरोभूत्वावसेत्कल्पायुतंदिवि श्रेवंदत्तेमहेशा
निमहासिद्धिरनुत्तमा रक्तचन्दनबिल्वादिजयाकुंकुमवज्रलेः
श्रेवंदत्तामहेशानीसर्वकामार्थसिद्धये जयाकुमारी॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सुशीतलजलैर्वापिकस्तूरीकुंकुमान्वितैः मूलमंत्रे
णादेवेशिश्राद्धपाद्यनिर्भयः शुचिः अर्घं दत्त्वा विशेषे-
णाचकं वा तेन पूजितं कुमारीपूजने शक्ता नारीं स्वमे-
पिन स्पृशेत ताम्रपात्रे कपाले वा श्मशाने काष्ठनिर्मिते
श्वेतरक्तं जपापुष्पं करवीरं तथा प्रिये तगरं मल्लिका
जाती मालती यूथिका तथा उत्पलाशोकवकुलं च
तद्वत्संपराजिता वकपुष्पं बिल्वपत्रं चंपकं नाग
केसरं वंगिकाजिविकां चीवरक्तं यत्प्रकीर्तितम्
अर्कपुष्पं जपापुष्पं वर्वरं च प्रियंवदे अष्टम्यां च प्रदा
मेन मंत्रज्ञानस्य पार्वती पद्मपुष्पेण रक्तेन मंत्रज्ञान-
स्य पार्वती कुसुंबाय दिवा शुक्लं कालिकावरदा भवे
त श्मशाने तु स्वर्वैरोचनज्ञा धूमावती शिवा आम
लकाम्लपत्रेण तत्त्वज्ञा भवति पार्वति अष्टम्यां च चत
दुर्दश्यां नानापुष्पैः समर्चयेत श्मशाने वा विशेषे वा
शनिभौमदिने निशि पूजयित्वा विशेषेण सर्वसिद्धि
श्वरो भवेत बलिं दत्त्वा प्रयत्नेन भूतशुद्धिं समाचरेत
भूतशुद्धिं ततः कृत्वा करांगन्यासं समाचरेत ध्यात्वा तु दे
वीं देहे च नान्यचेता जपं चरेत स्वतंत्रोक्तविधानेन नारीं
शास्त्रानवलोकयन् न पश्येद्रूतां किंचित्त भाषेत
न च स्पृशेत अहोरात्रं जपं कुर्याद्यावत्स्याप्तलत्वं व्रजेत

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ वद्त्यागत्य वेष्टांवा देहस्फूर्तिंकरोतिवा एतेनज्ञाय
क॰ तेवीरसिद्धिर्ध्यानतोवलिंदेवतांस्वगुरुंनत्वाविसृज्यपुन
५५ र्ध्येपुनः स्थापयेज्ज्ञोजपेद्दिप्रान्संवन्तोयेविनिहिपेत
ताराकालीमहानारीहावसिद्धिंसमाद्दवेत अथासनवि
धिंवक्ष्ये सर्वतंत्रानुसारतः आसनेनविनासिद्धिंनवि
देयुः सर्वा अपि स्तम्भनंमोहनंचैववशीकरोथ्यकर्ष
णम् मारणोच्चाटनंचैवषट्कर्माण्यथाक्रमं आस
नंकुरुतेमंत्रीसर्वकामार्थसिद्धये तद्भेदंभैरवतंत्रेम
हद्याम्रगजोष्टव्याघ्रखगखभिन्नषट्कर्मस्व प्रत्येकं
विधिनासनानिक्रिमिजंतालाख्यस्तारंगजंमोहेभो
गदमासनंचकुरुतेरौणीतथाचेलजंवेत्रंचैवसुगानि
नेस्तुभकरंसर्वंप्राणितंबुधे निषिद्धमाहभूमौभूप
भयंकुललयकरंवंशासनंरोगदंकाष्ठंचैवतथासनं
प्रकुरुतेपालंमहदुःखदम वेत्रंपल्लवमत्तिकासनपु
तंत्रेणांवविद्वेषकुच्छेद्यंकेभिजमासनानिसकलंमो
हादिसिद्धिप्रदम कृष्णाजिनेज्ञानसिद्धिः श्रीमोक्षव्या
घ्रचर्मणि दर्भासनेव्याधिनाशनरोणायांदुःखमो
चनम कृष्णासनेमंत्रसिद्धिर्नात्रकार्याविचारणा
काम्यार्थेकंबलेचैवसर्वार्थेरक्तकंबलं स्वस्तिका
दिक्रमेणार्थविप्रोमत्रनिगामयः ॥ १ ॥ ॥७॥

११

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्वस्तिकादीनि वक्ष्यामि आसनानि विशेषतः स्वस्ति
कं पद्मकं वीरं वज्रं चैव वतश्चयं जपे प्रशस्तमेतेषु पू ।
जितेषु नरा दिशेत तेषां तल्लक्षणं वक्ष्ये स्वस्त्यादीनां य
थाक्रमं जान्वोरन्तरे कृत्वा सम्यक्पादतले उभे ऋजु
कायः समासीनः स्वस्तिकं तत्प्रचक्षते वामोरूपरि वि
न्यस्य दक्षिणं चरणं बुधः वामं पुनर्दक्षिणोरौ कुर्यात् क्र
मस्य विधानतः धृत्वा कराभ्यां संगुष्ठे निधाय चिबुकं ।
हृदि नासाग्रं वीक्ष्य यदि इदं पद्मासनमिदं मतं जपा ।
दानेवमाख्यातं पद्मासनमिदं बुधैः वामोरौ दक्षिणं
पादं न्यसेद्वामं तथावमः एतावदेव निर्वत्यनपद्मा
दिकं च वेत्त नारदीयेन यथाप्राह नारायणमुनौ मुनिः
उभाभ्यामूरुमूलाभ्यामग्रपादावुभावपि उपर्योरोप्य
आसीत पद्मं नाम तदासनं एकं पादं तथैकस्मिन्विन्य
स्योरुणि संस्थितं इतरस्मिंस्तथा बाहौ वीरासनमुदी
रितं मेढ्रादुपरि विन्यस्य सव्यं गुल्फं तथोपरि गुल्फा
न्तरं च विन्यस्य वज्रासनमुदीरितं अथ मालाविधानं
हि प्रवक्ष्यामि विशेषतः प्रथमतः करमालाप्रकार
माह तत्राङ्गुलिजपे कुर्वन् अंगुष्ठाङ्गुलिभिर्जपेत् अंगु
ष्ठेन विना कर्म कृतं तदफलं भवेत् सामान्येन तद्गकं
गेन मीये आवभ्यानामिकामध्यात्प्रदक्षिणक्रमेण ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ क॰ १०० 100

व तर्जनीमूलपर्यन्तं जपेद्दशमन्तपर्वसु तथाच हंसपा
रायणे अनामिकात्रयं पर्वकनिष्ठा च त्रिपर्विकमध्य
मायास्त्रयं पर्व तर्जनीमूलनीमूलपर्व चेति अयं तु शाक्ति
विषयएव कथितानामिकामध्या च तर्ज्जनी तर्जनीमता
नि स्वांगुल्यस्त्रिपर्वास्तु मध्यमा चैकपर्विका पर्वद्वयं म
ध्यमाया जपकाले विवर्जयेत् एतं मेरुं विजानीयाद्दु
र्लभाण्यृषिसत्तम उषितं कथितं तद्गुरुं सारसंग्रहे
व्यग्रचित्तेन यज्जप्तं यज्जप्तं मेरुलंघनात् उक्तं वनिष्फ
लं यातिरुत्याज्ञापारमेश्वरी पर्वद्वयं मध्यमाया मेरुत्वे
न प्रकल्पयेत् तथाच गन्धसंग्रहे तर्ज्जन्यावर्जयेत्पर्वद्व
यं मेरुं चरोरवात् शाक्ते मेरुं नमस्कुर्याच्छैवे मेरुः प्रद
क्षिणमिति नन्वेवं चेत् कुत्र मेलग्ने कदाचिन्मध्यपर्व
द्वयग्रहणं कदाचिद्वर्ज्जनमिति किं प्रमाणमायात क
स्मिन् विषये किं कार्यं किं वा ग्राह्यमिति विषयभेदेनैव ज
पः कार्यः शाक्तिविषयजपे मध्यपर्वद्वयग्रहणम् त
द्विवर्ज्जनमिति संक्षेपः तथाच तंत्रांतरे अना
मिकात्रयं ग्राह्यं कनिष्ठादित्रिपर्विका मध्यमा
पित्रयं देवि तर्ज्जनीमूल पर्विका अथवा दे
वदेवेशि यद्रहस्यं कथयामि ते अनामाम

ध्य ॥ ०॥ ०॥०॥ ०॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मायाश्च मूलाग्रं च द्वयं द्वयं कनिष्ठायाश्च तर्जन्याश्च यं
पर्वमहेश्वरि अनामामध्यमायाश्च मेरुः स्याद्विलयं
शुभं प्रदक्षिणक्रमाद्देवि जपेत्त्रिपुरसुन्दरी अथवाम
ध्यमानामामध्यपर्वयुगात्मकं मेरुं प्रदक्षिणं कुर्वन
नामामूलपर्वाणि आरभ्यमामूलपर्यन्तं गणयेद्बुधः
अंगुलीन वियुंजीत किंचित्संकोचयेत्तले अंगुलीनां
वियोगेन छिद्रेषु स्रवते जपः अंगुल्यग्रेण यज्जप्तं यज्ज
प्तं मेरुलंघने पर्वसंधिषु यज्जप्तं तत्सर्वं निष्फलं भवेत्
गणनाविधिमुल्लंघ्य यो जपेत्तत्प्रसादतः गृह्णंति रा
क्षसायस्मान्नियतं गणयेद्बुधः सनत्कुमारसंहिता
यां अनामामूलमारभ्य कनिष्ठादितपर्वच तर्जनीम
ध्यपर्यंतमष्टपर्वसु संजपेत अनामिकात्रयं पर्वक
निष्ठादित्रिपर्विका मध्यमायाश्च त्रितयं तर्जनीमूलप
र्वणि एतद्द्वयनद्वयं तच्छ्रेष्ठं जरशतादिविषयं शाक्तिविष
यं जपपर्वं च श्रीक्रमेव तर्जन्यग्रेण यामध्ये यो जपेत्स
च पापकृत इति अथांतर्माला तद्रके श्रीविष्णुदेवस
महातंत्रे मालाविधानमपरं शृणु पार्वति तत्वतः येन
विज्ञानमात्रेण मंत्राः सिद्ध्यंति तत्क्षणात अनुलोमवि
लोमेन मंत्रमाला विभेदतः मंत्रेणान्तरिता वर्णा वर्णा
नां तरितं मनुम कुर्याद्द्वर्णमयीं मालां सर्वमंत्रप्रदीपि

श्रा॰
क॰
१०१

101

नीम् वरमाणांमेरुरूपंलंघयेन्नकदाचन मेरुः शिवः
अमर्वैषांयथादेवेनतथाहरिः तस्मात्तस्थिरचित्तेनक
मंकुर्यादहर्निशम् एतत्परमरहस्यंचमयाप्रोक्तंतेवरेश्व
रि त्वयागुप्ततरंकार्यंनाप्रकाश्यंयस्यकस्यचित् प्रका
शितंनेशाभैरवकल्पे अनुलोमविलोमस्थैर्बिन्दुवन्मातृ
कान्तैः समेरुकैः मातृवर्णैः क्रमयावर्णमालाया
प्रत्येकंवर्णयुक्तोक्रमेजाप्यमाः स्युःक्षिप्रसिद्धिदाःवै
रिमंत्रा अपिसिद्धानामन्येमंत्रास्तुकिंपुनः अकचटतप
यशावर्गाद्यावर्णाः समीरिताः मंत्राणांवर्णयुक्तत्वेप्र॰
त्येकंवर्णमनुस्मरेत् ततः समस्तवर्णानामेवमन्यत्रदर्श
नात् अनयायोजयेत्कुर्यान्मंत्रसिद्धिर्भवेत्ततः आदाव
नुलोमेति आदावनुलोमेनजपः आकारादिक्षकारान्तेन
जपइत्यर्थः अत्रक्षकारोमेरुत्वेनकल्पनीयः तथा॰
वर्धकारादिनेमंलकारोदेयः अन्यथापंचाशद्वर्णा
नुपपत्तेः शान्तार्थकेनेतिक्रमदीपिकोक्तपाठविरोधा
च्चअथाशान्तार्थकेनेतिनिवहति कथंशान्तार्थकेन तस्मा
च्छान्तार्थकेनकिंविशिष्टेनकेनपृथिवीबीजेनसहल
कारेणामेरेत्यर्थः एतेनपंचाशद्वर्णाहानिरित्यर्थः
अथजपमालाविधानम् आदिक्षान्ताक्षयागवादव
मलेतिकौलिका तदर्णमालाभिर्जपमालाप्रक

ल्पयेत् रुद्राक्षमालिकादेविजपेनसममनोरथान्।
पद्माक्षैर्विहितामालेशत्रुनाशकरीमता कुशग्रंथि
युतामालामौक्तिकैर्विहितातथा विहिताशंखमणि
भिःकुरुतेकीर्तिमव्ययां सर्वैरेतैर्विरचितामालास्यानु
रूथेत्तणं नित्यंजपंकरेकुर्यान्नतुकाम्यवाधनात् मा
लाभिस्तुप्रकुर्वीत नित्यंकाम्यंचसाधकः उच्चाटनेख
दंतानांमालाप्रोक्तासूरिभिः खरदंतैर्यथाभूतैर्मन
ष्यस्त्रायुतंतथा ग्रथितैर्निर्मितामालाशत्रूणांनाशि
नीमता अश्वदंतैर्यथाभूतैःकर्तव्याजपमालिकाः
सात्मेटदृभवैःकेशैः प्रोक्ताद्वेषकर्मणि वैष्णवी
तुलसीमालायांनदंतैर्गणेश्वरे त्रिपुरायाजपेशाला
इन्द्राक्षैर्वारुचन्दनैः महाशंखमयीमालानीलसार
स्वतीमतौ अंगुलीजपसंख्यानमेकमेकमुदाहृतम्
पुत्रजीवैर्दशगुणंशतंशंखैःसहस्रकं प्रवालैर्मणि
रत्नैश्चदशसाहस्रकंशतंतदेवस्फाटिकैःप्रोक्तंमौ।
क्तिकैर्लक्षमुच्यते स्वर्णैर्दशसहस्रंतुशंखैःशतगु
णंतथा कुशग्रंथ्याचरुद्राक्षैरनन्तगुणितंभवेत्।
शुक्लपद्माक्षमणिभिरपिस्मादमितंफलं मातृका।
नामभूतमालयापिचतत्फलं अथवातांशतैःकुर्या
त्सर्वसाधारणेजपे पंचाशद्भिःकाम्यकर्मसिद्धिःस्या

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ अत्रवोत्तरैः अष्टोत्तरशतैः सर्वसिद्धिरक्षकृतस्वजा मो
क्षार्थी पंचविंशत्याधनार्थी त्रिंशताजपेत पुष्ट्यर्थे सप्तविं
१०२ शत्यापंचदशाभिचारके नारदीयेतसंप्रोक्तनपंचदशाक
स्यापित अनयोः पक्षयोस्तस्माद्विकल्पः स्याद्यवस्थितैः
102 अथवान्यप्रकारेणमालांवक्ष्यामितत्वतः तदुक्तंसारसं
हितायां अंगुल्याजपसंख्यानमेकमेकंवरानने पर्वचाष्ट
गुणंविद्यात्पुत्रजीवफलैर्दश शतंवैशंखमणिभिः प्रवा
लैस्तुसहस्रकं मौक्तिकैर्दशलक्षंतुस्वर्णैः कोटिरुच्यते
कुशाग्रंथ्यादशकोटीरुद्राक्षैस्त्वाप्यनंतकम मौक्तिकैः
स्वेतपद्माक्षैरुद्राक्षैस्तुस्फटिकैस्तरे सत्त्वेसवर्णाज्जानीयादभि
चारेतनिंबकं रक्तचन्दनमंचपुत्रजीवप्रवालकं वर्णाक
र्षणयोर्देविपुरःक्षोभेविशेषतः सर्वासामक्षमालानांजपे
स्फलमुच्यते तत्फलंशतसाहस्रंजपेद्यांगुलिपर्वणि तस्मा
दंगुलिपर्वाणिजपात्प्रथलानिव अंगुष्ठेनजपेन्मोक्षेतर्जन्या
स्तुभिचारके मध्यमावलकामार्थीशान्तौपुष्टौस्वनामिका
कनिष्ठाकर्षणेचासांजपकर्मणिशोभने अंगुष्ठेनजपे
ज्जप्यमन्यैरंगुलिभिः सह अंगुष्ठेनविनाकर्मकृतंतत
निष्फलंभवेत पंचविंशतिर्मोक्षार्थी सर्वविंशति
पौष्टिके धनार्थीत्रिंशताकुर्यात पंचदशाभिचार-
के क्रमकांच ॥०॥ ।०॥ ।०॥ ०॥ ॥०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततोनत्वामालांपूजांविधायच रक्षीयाश्मनिलोग
नाम्यनचवामेनसंस्पृशेत नाभिहृच्छिरोदेशेनकुल
कांपरिचिन्तयेत स्फाटिकरुद्राक्षकपुत्रजीवेविन्द्रा
क्षकमौक्तिकैर्वा शिवस्यरुद्राक्षविनिर्मितेस्त्वप्रीति
र्भवेत्स्फाटिकनिर्मितकैर्वा विस्रोःसदाप्रीतिकरी
प्रशस्ताःरुद्राक्षमालाथचकौशिकी पद्माक्षकैर्वा।
पुत्रमौक्तिकैर्वारुद्राक्षमालासततंप्रशस्ता प्रवालै
देवकर्त्तव्यात्रिपुरायाविशेषतः अश्ववाशंखमणि
भिमालाकार्याविशेषतः अष्टोत्तरशतैर्वीजैःप्रश
स्तासर्वकर्मणि शतार्धेनापिकर्त्तव्यातथैवपरिकी
र्तिता पंचपंचाशतैर्वापिमारणोच्चाटनादिषु सात्वि
कीराजसीचैवतामसीत्रिविधोदिता सात्विकीप्रथमा
मालाद्वितीयाराजसीमता तृतीयातामसीप्रोक्तामा
रणादौप्रयोजयेत सुक्लैर्विनिर्मितामालामोक्षकर्म
णिशस्यते रक्तसूत्रैःकृतामालाकाम्यकर्मणिशस्य
ते कृष्णैर्विनिर्मितामालामारणादौप्रशस्यते पट्टसू
त्रैःकृतामालादेव्याःप्रीतिकरीसदा कार्पासैर्वैसर्वी
मालापट्टसूत्रेणवापिवाऽर्णाभिर्वाल्ककैर्वापिसौरी
मालाप्रकीर्तिता अन्येषामपिदेवानांकर्तव्याकाम
नावतः द्वादशपंचैस्त्रवीमालाकर्तव्याशेषवासकेः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ.
क.
१०३
103

मंत्रज्ञैर्विज्ञमंत्रेण दिवाभागेन शस्यते शाक्तीनामपि कर्म
णारात्रौभुक्त्वायथाविधि अष्टम्यांचनवम्यांचचतुर्दश्यांतथा।
ष्टेवच भयोदश्यांतिथौकुर्याच्छिवस्यापिस्मरेस्मरि अर्थव
न्नलनामालास्यलास्त्रस्मानियोजयेत सर्पाकाराभवेत्सातु
शुभदासर्वकर्मणि सर्वथापिहिमालानांमेरुपार्श्वद्वयंत
था नस्पृशेत्तुकदाचित्स्पृष्ट्वावर्तनंपुनः हस्तपर्वाणि
वाकुर्यात्सर्वत्रैषानिधिःस्मृतः अनामिकात्रिपर्वाणिक
निष्ठामूलतोभवेतजपेत मध्यमायाद्वयंमेरुंगुष्ठायास्त्व
यंतथा नकदाचित्स्पृशेन्मंत्रीसततंजपकर्मणि यथाशक्ति
जपेन्मंत्रीसहस्त्रमयुतंतथा प्रातमध्योत्तरंवापिजपान्तेशिर
सिक्षिपेत त्वंमालेसर्वदेवानांप्रीतिदाशुभदामम शिवंकु
रुष्वमेभद्रे यशोवीर्यंचसर्वदा ग्रहणस्यापरेचैवदक्षिणे
विनियोजयेत अथजपविधानम तथोक्तंकपिलपां
चरात्रे सतःप्रबोधकालेश मंत्राणामभिधीयते
अग्निसोमात्मकामंत्रा विज्ञेयाःक्रूरसौम्ययोः कर्म
णोवह्निनाशोऽयं वियत्प्राणसमीरितः आग्नेयामन
वः सौम्याभूयिष्ठेनहस्तनाडयः आग्नेयासंप्र।
बुद्ध्यन्ते प्राणाभवतिदक्षिणे भागेन्यास्मिंस्थितेप्रा
णे सौम्येवोर्धंप्रयान्तिच नाडीद्वयग
तेप्राणे सर्वेबोधं ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रयांतिच प्रयच्छन्तिफलंसर्वेप्रवक्ष्यामंत्रिणः सदा
यदा प्राणापानसमायुक्ताच्छिवशक्त्योस्तुमेलनं
प्रबोधकालोविज्ञेयः स्वापकालस्ततः परः यथा
वामवाहोयदावायुर्दक्षिणांयोजनंतदा दक्षिणस्यां
यदावायुस्तदाऽक्रस्वानियोजिताः उभयस्यांयदावा
युस्तदात्मद्वितयात्मकः संपुटीकृत्यमंत्रेणनानाना
धान्तबिंदुकान पुनश्चसविसर्गांस्तान्नकारेकेव
लंजपेत् एवंजप्तोपदिष्टश्चेत्प्रबुद्धः श्रीघ्रसिद्धिदः
इतिसप्तमप्रबोधकालः अथातः संप्रवक्ष्यामिजपं
मंत्रस्यतत्वतः आदौतुकुलकांध्यायेन्मंत्रसिद्धिप्र
दायिनीम् नाभिहृच्छिरोदेशेतुमंत्रीनियतमानसः
ध्यानंयथा रक्तांरक्तसरोजस्थांरक्तालंकारभूषितां
रक्ताम्बरधरांदेवींविसतंतुतनीयसीम् कामराजग
तांसार्धवेष्टनत्रयशोभितां सूक्ष्मसर्पनिभांभास्वन्मा
स्कराकारमरालाम् एवंविचिन्त्यप्रजपेदासनस्थो
जितेन्द्रियः एवमादौकुलकाध्यानात्तस्यामंत्रमष्टो
त्तरशतंजप्त्वा पुनर्मूलमंत्रंजपेत् कुलकायामंत्रोय
था प्रणवोकुंनमः पश्चान्मंत्रोयंचतुरक्षरः ॐकुंनमः
कुलकांचततोनत्वामूलाद्यन्तांविधायच गदक्षीयाः
दक्षिणेनाथ्यनचवामेनसंस्पृशेत् जपस्तुत्रिविधो
नयोवाचिकोपांशुमानसाः वाचिकस्पष्टंनवास्पष्टं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰
क॰
१०४

104

न द्रुतं न विलंबितं जपेन्मंत्रमभिन्नं च ह्येकचित्तः समाहि
तः यद्यदुच्चरते मंत्री स्पष्टशब्दयुतैः स्वरैः शनैरुच्चारये
न्मंत्रं जपो यत्नः स वाचिकः शनैरुच्चारयेन्मंत्रमीषदोष्ठं
प्रचालयेत् किंचिच्छ्रवणयोग्यः स्यादुपांशुः स तु जपः स्मृ
तः धिया यदक्षरश्रेणीं वर्णस्वरपदात्मिकां शब्दार्थचि
न्तनाभ्यासः स उक्तो मानसो जपः उच्चैर्जपादुपांशुर्वै स
सहस्रगुणो भवेत् सहस्रगुणमुद्दिष्टं तस्मादपि च मान
सः ध्यायेच्च मनसा मंत्रं जिह्वोष्ठौ न च चालयेत् न कंपये
च्छिरोग्रीवं दन्तान्नैव प्रकाशयेत् अक्षराक्षरभेदेन सि
द्धविद्याधरागणाः हरंति प्रकटं यस्मात्तस्मात्कुर्मे सदा
कुरु आसनस्थो जपेत् सम्यक् मंत्रार्थगतमानसः बिंदुलीनं
मनः कृत्वा नादमार्गे नियोजयेत् नादमार्गे विलीनं तु ।
मनो नान्यत्र गच्छति प्राणायामत्रयं कृत्वा गायत्र्यादी
न् जपेदिति अनेनैव जपेयस्तु महापातकसंचयः
सकृदुच्चरितेनैव तत्पंचाप्युपपातकमिति मालाया
ग्रथनं वक्ष्ये सर्वतंत्रेषु गोपितम् कृतनित्यक्रियो नि
त्यमेतेषु केषु मंत्रवित् यथाकामं यथालाभमत
मानो यत्नतः अन्योन्यसमरूपाणि नातिस्थू ।
लकृशानि वै कीटादिभिरदुष्टानि न जीर्णानि ।
नवानि वै गव्यैस्तु पंचभिस्तानि प्रक्षाल्य
वस्त्यकपृथक् ॥ ० ॥ ० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गोमूत्रंगोमयंक्षीरंदधिसर्पिः कुशोदकं पंचगव्यं
विजानीयात्सर्वकर्मसु मंत्रवित् पयोदधिघृतंक्षौद्रं
शर्करायैवतुक्रमात् पंचामृतंविजानीयात्सर्वकर्म
सुसाधकः ततोहिजेन्द्रपुण्यस्त्रीनिर्मितंग्रन्थिवर्जि
तं त्रिगुणंत्रिगुणीकृत्यसूत्रंप्रक्षाल्यपूर्ववत् शुक्लं
कृष्णंतथारक्तंशांतिवश्याभिचारके सूत्रंसंपादये
द्विद्वान्यद्वसूत्रमथापिवा अश्वत्थपत्रैर्नवकेपद्मे
कारेणस्थापिते सूत्रंशाणिमूलगन्धांभःक्षालितोंत्त
रनिक्षिपेत् तावंशक्तिंमात्रकांसूत्रेवैवमणिषद
विन्यस्यपूजयेदाज्येनतुयाश्चैवशक्तितः होमकर्म
एयमात्रकश्चैवद्विगुणंजपमाचरेत् मणिमेकैकमादा
यसूत्रेवैयोजयेततः मुखंमुखेचसंयोज्यपुच्छेपुच्छे
चयोजयेत् गोपुच्छसदृशीकार्यायद्वासर्पाकृतिः
शुभा तत्सजातीयमेकंतुमेरुत्वेनाग्रतोन्यसेत् प
कैकमणिमध्येतुब्रह्मग्रन्थिंचदापयेत् जपमाला
विधायेत्थंततः संस्कारमाचरेत् क्षालयेत्पंचगव्ये
नसद्योजातेनसज्जनः मंत्रोयथा सद्योजातंप्रपद्या
मिसद्योजातायवैनमः भवेभवेनातिभवेभजस्व
मोभवोद्भवायनमः चन्दनागुरुगन्धाद्यैवामदेवे
नचर्चयेत् ॐवामदेवायनमो ज्येष्ठायनमः नमो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰
क॰
१०५
105

श्रेष्ठायरुद्रायनमः कलायनमः कलविकरणायनमो
बलविकरणायनमोबलप्रमथनायनमः सर्वभूतदमना
यनमोमनोन्मनायनमः धूपयेत्तामघोरेणलेपयेत्तत्पु-
रुषेणतु ॐअघोरेभ्योथघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यश्च सर्व-
तः सर्वशर्वेभ्योनमस्तेऽस्तुरुद्ररूपेभ्यः तत्पुरुषायविद्म
हेमहादेवायधीमहितन्नोरुद्रःप्रचोदयात मंत्रयेत्पंच
मेनैवप्रत्येकंचशतंशतं ॐईशानःसर्वविद्यानामीश्वरः
सर्वभूतानांब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवोमे
ऽस्तुसदाशिवोम् समेकंपंचमेनैवततोमंत्रेणसंचये-
त् संस्कृत्यैवंबुधोमालां तत्प्राणान्स्थापयेत्ततः-
एवंकृत्वाक्षमालायां जपेन्मातृकयासुधीः मातृ
कामंत्रभेदेभ्यः सर्वमंत्राः प्रजज्ञिरे अतः सक-
लमंत्राणां जपः कार्योनयासुजा गुरुंसंपूज्यत-
हुत्वागृह्णीयात्सर्वसिद्धये गायत्रीजपनेकेचि त्मा-
लांग्रन्थ्यत्यमंत्रिकाम् नहीत्यंग्रन्थनेकापि मंत्र-
प्राशेन्निरूपितम् अशुचिर्नस्पृशेदेनां करभ्रष्टां-
नकारयेत् अंगुष्ठस्यामक्षमालां चालयेन्मध्य-
माग्रतः तर्जन्यानस्पृशेत्सोयं मुक्तिदोगणनक्र-
मः भुक्तौमुक्तौतथाकृष्टौमध्यमायांजपेत्सुधीः
अंगुष्ठानामिकाभ्यांच ॥०॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वन्नपेद्रुमकर्मलितन्नेत्यंगुष्ठसंयोगाद्दिद्वेषोच्चाटने
नपः कनिष्ठांगुष्ठसंयोगाज्जपेदाकर्षणकाणि जपान्यका
लेनामालांपूजयित्वानुगोपयेत गुरुंप्रकाशयेद्विद्यामं
त्रंनैवप्रकाशयेत सूत्रमालांचमुद्रांचगुरोरपिनदर्शये
त भूतवात्तसवेताला: सिद्धा[गन्धर्व]ग्रहगणा: हरंतिप्रकटंय
स्मात्तस्माद्गुप्तंजपेत्सुधी: जीर्णेसूत्रेपुन: सूत्रंग्रथयि
त्वाशतंजपेत देवीप्रतिष्ठायाविधिंदेवश्रोतुमिच्छामि
तत्वत: श्रीईश्वरउवाच शिल्पिनंपूजयेद्देवंवस्त्रगंधा
नुलेपनै: सदृशा:कारयेन्मालांविश्वस्तान्स्वल्पतृप्ति
णीम यथाक्रमंयथान्यायंयथापूर्वंयथोदितं निर्वि
टेकांचमालांचनिर्मलांछित्रवर्जिता यथायोग्यंचे
टवतींमालांकृत्वाविचक्षण: वारिणायेनयाकार्या
पंचगव्यमध्येक्षिपेत सूत्रंवापिवन्येष्विकलयेद
त्तमंत्रकै: समानवर्णसूत्राणांग्रथयेहृदयानुनान
मउतिमंत्रेन सुवर्णादिगुणेवापिग्रंथयेत्साधकोत्त
म: ब्रह्मग्रंथिततोदद्यानामापार्श्विमथापिवा क
वचीभावंचभीयान्मानमोख्यानयोगत: कवचेनक्रमि
तिमंत्रेन सर्वशोधितनामेकरूसूत्रहृयसमन्वितं ग्रंथये
त्समवेयोगेनबधीयात्साधकोत्तम: एवंनिष्पाद्यदेवे
शिप्रतिष्ठांचसमाचरेत शालिग्रामेमण्डलेकृत्वाययाभ..

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ. १०५ 108

विधिक्रमात् न्यासपूर्वं जपेन्मंत्रमष्टोत्तरसहस्रकं तत्कृपा
त्तद्दशांशेन यस्य देवस्य यात्रियं ततो मंडलमध्ये तु तन्मा
लां स्थापयेद्बुधः अस्त्रमंत्रं यथा तस्य मूलमंत्रं ततो न्यसेत्
अस्त्रमंत्रं फडिति मंत्रं अंगानि तानि विन्यस्य देवस्त्रं पंचे
चिंतयेत् अभेदरूपमासाद्य मालां कुर्यात्तदात्मिकां त
तो बलिं यथान्यायं दद्याद्धे साधकोत्तमः एवं प्रतिष्ठा
मासाद्य मालायामिष्टदेवतां अवार्य पूजयेन्मंत्री शि
ष्यं च यथाविधि नान्यमंत्रं जपेत्तत्र यदीच्छेत्सिद्धिमा
त्मनः इति मालाप्रतिष्ठाविधिः अथ पुरश्चरणसामान्य
धर्माः मंत्रं साधयमानस्तु त्रिसंध्यं देवमर्चयेत् द्विसंध्यमे
कसंध्यं वा तन्मंत्रं केवलं जपेत् जपान्ते वा भवेत्पूजां तेवा
जयेत् मनुमिति वचनात् एतायाश्रावश्यकत्वमिति देवी
चित्तगताकार्याकार्यो हृदयः स्थिरं तत्र जमात्रपानी
यैः कुर्यात्पानादिभोजनं नित्यं नैमित्तिकं कुर्यात्संगमं
साधुभिः सह स्नायाच्च पंचगव्येन केवलामलकेन वा
माज्येन दभालीरेण तिलकल्केन वाहृतं पुरश्चर्याविधौ
तदहःस्नानं कुर्याद्धि मृद्धये शौचे त्रिषवनं स्नानसशक्तो हि
सकृत्तथा अस्नानस्य फलं नास्ति न चातर्पयतः पितॄन्
अव्याकारिणक ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

र्गीणितथासाधुसमागमम् स्त्रीशूद्रपतितव्रातानाञ्चि
केमितभाषनं असत्यभाषणंचाक्तिंकोटिल्वंपरिवर्ज
येत् सत्येनापिनभाषेतजपहोमार्चनादिषु यदिभाषि
तितत्कालेसत्येप्रस्तुतसाधकः अन्यथानुष्ठितंसर्वं
भवत्येवनिरर्थकं वर्जयेद्गीतवाद्यादिश्रवणंन्रत्तद
र्शनं अभ्यंगंगन्धलेपंचपुष्पधारणमेवच मैथुनं।
स्त्रीकथालापनक्रीडांचविवर्जयेत् त्यजेदुष्टदकंस्ना
नमनिवेदितभोजनं शयीतकुशशय्यायांसुविवस्त्र
धरःसदा प्रत्यहंकालयेच्छय्यामेकाकीनिर्भयःस्व
पेत् श्रुतिस्मृतिविरोधेनजपंरात्रौविवर्जयेत् गुरवे
दक्षिणांदद्याद्भोजनाच्छादनादिभिः गुरुसंतोषमा
त्रेणमंत्रसिद्धिर्भवेद्ध्रुवम् गुरुमूलमिदंसर्वमित्याहुस्त
त्ववेदिनः एकग्रामस्थितोनित्यंगत्वावंदेतवैगुरुम् गु
रुदेवपरंब्रह्मतस्मादादौतमर्चयेत् मिष्टंनानाविधं।
भक्ष्यंभुंजीतबन्धुभिःसह तत्र प्रातःकालेसमारभ्य
जपेन्मध्यंदिनावधि इत्याहेमध्यंदिनावधीतिननि
यमः पुनरवधिमात्रबोधकमिदं अन्यथानियमेस
त्यसमाप्तिदेवसेकदाचिज्जपसंख्यायान्यूनत्वानियमा
द्यान्यपत्येपवित्यभावः मनःसंहृत्यविषयान्मंत्रार्थगतमा
नसः नद्रुतंनविलम्बनंजपेन्मौक्तिकपंक्तिवत् तपः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र·

स्यादुत्तरोत्तरौ मानसोपांशुवाचिकैः धियायदक्षरश्रे-
णीं वर्णास्वरपदात्मिकां उच्चरेदर्थमुद्दिश्य मानसः स जप
स्मृतः जिह्वोष्ठौ चालयेत्किंचिद्देवतागतमानसः किंचि-
च्छ्रवणयोग्यः स्यादुपांशुः स जपः स्मृतः मंत्रमुच्चारयेदु
च्चावाचिकः स जपः स्मृतः वाचिकाद्दशगुणित उपांशुः
परिकीर्तितः उपांशोः कोटिगुणितं मानसे श्रेष्ठ प्रशस्य
ते कृत्वा जपं पुरा चैव तेजोरूपं समर्पयेत् देवस्य दक्षि-
णे हस्ते कुशोदकार्घ्यवारिभिः प्राक्सिद्धिविषये वामह
स्ते जपं समर्पयेत् तथा च एवं जपं पुरा कृत्वा गन्धाक्षतकु
सुमोदकैः जपं समर्पयेद्वामा वामहस्तो विचक्षणः इति
वचनात् न न्यूनं चाधिकं वापि जपं कुर्याद्दिने दिने यदि कु
र्यात्प्रमादात्तु नेष्टफलमवाप्नुयात् जपान्ते प्रत्यहं मंत्री हो
मयेत्तद्दशांशतः तर्पणं चाभिषेकं च तत्तद्दशांशतोऽनुने
प्रत्यहं भोजयेद्विप्रान् न्यूनाधिकप्रशान्तये अथवा सर्वशून्ये
च होमाधिकमथाचरेत् होमाद्यशक्तौ तु यद्यदंगं भवे
द्धंगं तत्संख्याद्विगुणो जपः होमाभावे जपः कार्यो होमसं
ख्या चतुर्गुणः तथा च गौतमीये विप्राणां क्षत्रियाणां च स
मसंख्यागुणः स्मृतः ॥ वैश्यानां वसुसंख्याकमेषां
स्त्रीणामयं विधिः ॥ यं वर्णमाश्रितः शूद्रः स च तस्य वि
धिं स्मरेत ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिवचनंतद्धैमववविषयं तथाचयोगिनीहृदये हो
मकर्षणायशाक्तानांविप्राणांद्विगुणोजपः इतरेषांत
वर्णानांत्रिगुणादिसमन्वितः इतिसर्वविषयं एतेन
शूद्रस्यापिहोमाधिकारइति तत्र प्रणवस्यजपाद्धोमा
च्छालिग्रामशिलार्चनात् ब्राह्मणीगमनाच्चैवशूद्रश्चां
डालतांव्रजेत् तस्माद्ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यानामेवहोमाधि
कारः शूद्रस्तुहोमानुकल्पद्विगुणजपंकुर्यात् तथा
चनारदपंचरात्रे त्रयाणामेववर्णानांहोमेविधिक
ल्पितः शूद्रस्तुतत्फलावाप्तौ होमात्तुद्विगुणंजपे
त् तथाचस्मृतिः अमंत्रस्यतुशूद्रस्यविप्रोमंत्रेणगृ
ह्यते इतिवचनात् होमब्राह्मणद्वारैवकर्तव्यः अन्य
थाविनिगकाभावात् शूद्रस्यापिहोमयागादावधि
कारएवेत्यत्र तथाचवचनमिदंब्राह्मणादिवर्णत्र
यविषयं तथाचस्त्रीणामपिहोमेनाधिकारः एवंच
लाजत्रिमधुरोपेतैर्होमंकन्याप्रयच्छति अनेनविधि
नाकान्यावरमाप्नोतिवांछितमितिवचनस्यविवा
हप्रकरणीयत्वात्यजमानपत्नीवत्प्रेक्षणमात्रवि
धायकत्वाच्च स्त्रीणांहोमोपिब्राह्मणद्वारैवइतरेषां
वर्णानांद्विगुणादिसमन्वितेइतिवचनंसर्ववर्णवि
षयमिति एतेनशूद्रस्यापिहोमाधिकारइतिकेचित्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र० तत्तच्छंपतद्वचनार्थाविरोधात् एतद्वचनस्य शूद्रस्य होमविधा
यकत्वाभावात् शूद्रेतरविषयत्वेव इतरेषामिति बहुवचना
नुपपत्तेः तस्मात्सर्ववर्णानुकल्पपरमेतत् ननु जपांतेप्र
त्यहं मंत्री होमयेत्तद्दशांशतः इतिवचने मंत्रित्वेनोप
दानाच्छूद्रस्यापि मांत्रिकत्वाद्धोमाधिकारापत्तिरिति
चेत् स्त्रीशूद्रैर्नाधीयेतामिति विशेषश्रवणाद्विधा
प्रयुक्तकल्पनात् नचस्यापत्त्यधिकरणविरोध इति
वाच्यम् सामान्यबाधकाभावात् आद्याद्यनुपपत्तेश्च
तस्माद्धोलाकादिकरणन्यायेन सर्वविषयमिदं तच्च
शूद्राणां श्रग्रं ऊएडमितिवचनं तत्र शूद्रस्यासादा
त्कर्तृत्वाभिधायकं ब्राह्मणकर्तृत्वेनैवोपपत्तेः नचश
क्त्यशक्तो द्विजातीनामनुकल्पो विधीयते इतिस्मृति
वचनान्मुख्याशक्तस्यैवानुकल्पेऽधिकारः शूद्रस्य तु मुख्ये
ऽधिकारो नास्ति कथं तस्य होमानुकल्पविधानमिति वा
च्यं शूद्रस्यानुकल्पाभावात् ब्राह्मणद्वारा होमादिवि
धानात् तस्मात्स्त्रीशूद्राणां ब्राह्मणद्वारा होमविधिरि
केचित् ननु पुरश्चरणादौ फलश्रवणात्काम्यमेव तथा
च यतीनां कथमत्र समावेशः तथाच भगवद्गीतासु
काम्यानां कर्मणां न्यासं संन्यासं कवयो विदुरितिवचना
त् तेषां काम्यकर्माधिकाराभावात् न तेषां पुरश्चरणाधिकार इति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पुरश्चरणात्तावद्बुद्धिविशेषो भवति पंचांगः केवलजपरू
पश्च यतीनां केवलजपपुरश्चरणेऽधिकारः न विशिष्ट
इत्यर्थः वस्त्रतस्त्रेषापापदलयस्तावनतयाजपेऽधिकारः
न विशिष्टइत्यर्थः व मोक्षार्थितयाजपे दैनप्रवृत्तिर्बोध
काभावात् प्रवृत्तिश्चवेदान्तश्रवणप्राणायामादौ तद्बो
धकश्रुते विविदिक हेमाद्याक्तेन सर्वेषांद्विगुणोजपः
तथाच योगिनीहृदये हेमार्थे द्विगुणं वापि जपेन्मंत्रम
नन्यधीः नैकवासाजपेन्मंत्रंबहुवासाः कृतेऽप्युतः प
तितानां ज्ञाने दर्शने भाषणेऽप्युते स्वतेधावापुगमने
न्स्मनेजपमुत्सृजेत तथाच स्पचतस्राभोप्राणायामं
षडंगकम् कृत्वा सम्यक् जपेच्छेषं यद्वा सूर्यादिदर्शनम्
आदिपदाद्द्विजालपनं च एवं सिद्धमनुर्मंत्री साधये
त्सकलाभीप्सितान् अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमिष्यते
ग्रहणेकस्यचेन्दोर्वा शुचिः पूर्वमुपोषितः तयोः समद्गा
मित्यांनाभिमात्रोदकेस्थितः स्पर्शादि मुक्तिपर्यंतंजपेन्मं
त्रमनन्यधीः तद्भावे यद्वा पुण्योदके स्नात्वा शुचिरु
पमुपोषितः ग्रहणांतेविमोक्षान्तं जपेन्मंत्रमनन्यधीः
दृष्ट्वास्नात्वासमंकल्पोविमोक्षान्तंजपंचरेत इतिनापा
मंत्रसिद्धिर्भवत्येतावचनम् आरब्धमहापुरश्चरणाम
प्यपतित आह विशेषपरम् योगिनीहृदये कल्पोक्त

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र॰ १०५ 109

विधिनामंत्री कुर्याद्धोमं समाहितः अथवा तद्दशांशे हो-
मांगंश्च समाचरेत् ननु पंचांगोपासनं लोके पुरश्चरणमिध्य-
ते इति वचनात्पुरश्चरणपदं जपहोमतर्पणाभिषेकब्रा-
ह्मणभोजनानीति पंचांगपरं ग्रसनादौ तु सूर्योदयं समा-
रभ्य यावत्तयोरुदयावधीत्यादेकवाक्यताबलात्पुरश्चरण-
पदं जपमात्रबोधकमिति कथं होमादिप्रसंग इति चेत्
तावद्यज्ञाधिकं कार्यं ग्रहणांते शुचिष्मान् इति वचनात्
न च पुरश्चरणस्य पंचांगबोधकत्वात् सर्वस्यैतद्बोधकत्वं-
स्यादिति वाच्यं अत्र विशेषोपादानवैयर्थ्यापत्तेः ग्रहणपु-
रश्चरणे विशेषविधानं तु प्रधानत्वख्यापनाय प-
तेन पंचांगस्वरूपे कृते मोक्षेऽप्यधिकार इति प्रकाशितं
तस्मात्तयोरेकतरेण केवलजपमात्रांगपुरश्चरणेनाधि-
कार इति सर्वजनसिद्धान्तः अथ वक्ष्ये परां सिद्धिं श्मशाने
वीरसाधनं पूर्वोक्तद्रव्यमाहृत्य श्मशाने चोपविश्य च
न्यासादिकं तु सकलं रक्षार्थं पूर्ववत्स्मरेत् आत्मनः परितः
पश्चाद्यजेद्देवतांश्शिवादितः शिवादितईशानादितः काल-
भैरवनामानं महाभैरवसंज्ञितं वटुकभैरवं भैरवीं मायभ-
क्तैर्बलिं दमेत् ॥ ततश्चैवस्वभोऽस्त्रस्मोर्हत्वमाय-
जेत् निमील्य चक्षुषी पश्चाद्देवं ध्यायन्
मनुं जपेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यद्यसह्यभयंकर्णनेत्रैर्वीक्षणंवंथयेत् अस्त्रप्रहार
नेत्रैर्वाक्कोर्णैर्धैर्यमावहेत् ततोर्धरात्रपर्यंतंयदिकिं
चिन्नलभ्यते जपदुर्गानुनाचार्यतेनैवसर्षपांक्षिपे
त् मंत्रास्त्र ॐ दुर्वर्षदुर्गेरत्तणिस्वाहा पूर्वैवतिलम
क्षिप्यगतास्तमपदान्यथ देवंतत्रापिसंपूज्यप्रजये
न्मनुवटकम् निर्भयाःप्रजपेद्यावत्सिद्धवाग्जायते
नरः ततःसत्यंकारयित्वाप्रार्थयेद्वरमुत्तमं यदि
देवःप्रार्थयातेनवंकुत्वरमेववा दिनांतरेणदस्या
मिस्वीकृत्यगृहमाव्रजेत् परेह्निपूर्ववद्ध्यात्विष्ट
ननवंकुजराग् अस्यमस्तवंयद्यापूर्वंकल्पयेत्साधंको
त्तमः अथवाप्रकारेणपुरश्चरणमिष्यते ग्रहणे
र्कस्यचेन्दोर्वाशुचिः पूर्वमुपोषितः नद्यांसमुद्र
गामिन्यांनाभिमात्रोदकेस्थितः ग्रहणादिविमो
क्षान्तंजपेन्मंत्रंसमाहितः अनंतरंतद्दशांशवक्रो
होमादिकंचरेत् द्विगुणंवाजपेन्मंत्रंशेषंपूर्वव
दाचरेत् नष्टेतेमंत्रसिद्ध्यर्थंगुरुंसंपूज्यतोषयेत्
यतस्त्वमंत्रसिद्धिःस्याद्देवताचप्रसीदति अथवादे
वतारूपंगुरुंभक्त्याप्रतोषयेत् पुरश्चरणहीनोपि
मंत्रसिद्धेनसंशयः अथप्रयोगंवक्ष्यामिपुरश्चर
णकर्मणः पूर्वदिनेनिरामिषमेकवारंभुक्त्वापर

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ ११०
110

दिनेनघाटेगत्वाजलादुत्थाय धौतेवाससीपरिधाः
प्याचम्य श्री बटुकदेवतायायददलरमंत्रस्यपुरश्चर
णास्सिद्धये मयेयंरद्यतेभूमिर्मेत्रोयेसिद्धतामितिन
दीपर्वतादौयथेच्छयाग्रामान्नगराच्चकोशामितंको
शाद्धगामितंवाहरंगत्वाउरश्चरणयोग्यंस्थलंग्रहीर्वे
तीरवृत्वान्विनस्तिपरिमितानष्टौकीलकान् गृहीत्वा
अस्त्रमंत्रेणप्रत्येकमेकादशवारंषड्वा रंवाभिमंत्र्य ते
षुचास्त्रंसंपूज्यागृहीतक्षेत्रमध्येक्षेत्रमालंसंपूज्य तस्मै
माषभक्तबलिंदद्यात् यथा क्षेत्रपालमंत्रस्यब्रह्मार्
षिः गायत्रीछन्दः क्षेत्रपालोदेवता ममपुरश्चरणा
वस्तार्थेविनियोगः क्षांक्षींक्षूंक्षैंक्षौंक्षः इतिकरांगन्या
सौकृत्वाधारशक्त्यादिपीठान्तंपूज्य वामाज्येष्ठारौद्री
कालीकलविकरणीबलप्रथमनीसर्वभूतदमनी
मनोन्मनीपीठशक्तीः पूर्वादिकेसरेषुमध्येचसंपूज्य
ॐनमोभगवतेसकलगुणात्मशक्तियुक्तायानन्ता
ययोगपीठात्मनेनमः इतिपीठंसंपूज्यध्यायेत् यथा
नीलांजनाद्रिनिभमूर्ध्वपिशंगकेशंवृत्तोग्रलोचनमु
पात्तकपालशूलम् ॥ आशांबरंभुजगभूषे
णमुग्रदंष्ट्रंक्षेत्रेशमद्भुततनुंप्रणमामिदेवम्
॥ १ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिध्यात्वाक्षौंक्षेत्रपालायनमः इतिगन्धादिभिःपू
जयेत् केसरेष्वंगानिपूजयेत् पत्रेष्वनिलाग्निके
शाकरालघंटारवमहाकोपपिशिताशनपिंगला
क्षोर्ध्वकेशानर्चयेत् तद्बहिःइन्द्रादीन् तद्बहिस्तेषा
मस्त्राणिपूजयेत् ततोगन्धादिभिःसंपूज्यमाषभक्त
वलिंदद्यादनेन एह्येहिविद्धिषिपुरुपुरुभंजभंज
नर्तयनर्तयविघ्नाय २ महाभैरवक्षेत्रपालवलिंगृ
ह्ण २ स्वाहा एषमाषभक्तवलिःसपरिवाराय
क्षेत्रपालायनमःइतिसोपदंशंवृहत्पिण्डमाषभ
क्तवलिंतत्कर्कपालेदद्यात् ततोष्टदिक्षुवलिंद
द्यादनेन येरौद्रारौद्रकर्माणोरौद्रस्थाननिवासिनः
मातरोप्युग्ररूपाश्चगणानामधिपाश्चये विघ्नभू
तास्तथाचान्येदिग्विदिक्षुसमाश्रिताः सर्वेतेप्रीत
मनसःप्रीत्यागृह्णंत्विमंवलिमित्यष्टदिक्षुवलिं
दद्यात् ततःपरितःक्षेत्रस्यपूर्वसीमांगत्वापू
र्वादिक्रमेणाष्टदिक्षुकीलकानारोपयेदनेन ये
चात्रविघ्नकर्तारोदिविभुव्यंतरिक्षगाः विघ्नभूताश्च
येचान्येमममंत्रस्यसिद्धिषु मयैतत्कीलितेक्षेत्रंप
रित्यज्यविदूरतः अपसर्पंतुतेसर्वेनिर्विघ्नंसिद्धिर
स्तुमे इतिपठन् अष्टदिक्षुकीलकानारोपयेत् तत

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

स्तेषु कीलकेषु पूर्वादिक्रमेणेन्द्रादीनावाह्य तत्तन्ना
मभिर्मंत्रैरेव संपूज्य पायसमाषभक्तबलिमिंद्राय नम इति पू
र्वादिक्रमेण माषभक्तबलिं दद्यात्‌ अथास्य वरणात्पूर्वद्वि
तीयदिवसे हविष्यान्नेनैकवारं भुक्त्वाग्रिमदिवसे प्रा
तः स्नात्वा मंत्रसिद्धिप्रतिबंधकज्ञाताज्ञातकपाप
क्षयार्थमयुतादिगायत्रीजपरूपप्रायश्चित्तं विधा
य भोजनाच्छादनाभिर्ब्राह्मणान्संतोष्य अथ वस्त्रा
लंकारादिभिर्गुरुं संपूज्य संप्रीतं कृत्वा तदनुज्ञां गृही
त्वा तद्दिने हविष्याशी रात्रौ कुशशय्यायां शयनं कुर्या
त्‌ गुरोरसन्निधाने मनसैव गुरोराज्ञां गृह्णीयात्‌ त
तो ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय प्रातः कृत्यं कृत्वा स्नात्वा नित्य
कृत्यं समाप्य कुटीद्वारमागत्याचम्य दिक्पतीन्नत्वा प्राङ्मु
खस्तिलकुशजलान्यादाय ॐ अद्येत्यादि अमुकगोत्र
अमुकदेवशर्माश्री अमुकदेवताया यदक्षरमंत्रस्य पु
रश्चरणजपतद्दशांशतन्मंत्रकरणकाभिषेकदशांशब्रा
ह्मणभोजनरूपपुरश्चरणमहं करिष्ये केषांचि
न्मते जपदशांशेनैव होमतर्पणमार्जनानि देवताचि
ननमधिकं ब्राह्मणभोजनं स्थाने इति शेषः ॥
यत्र होमादिसंख्याविशिष्योक्ता तत्र त
थैव होमादिकमिति ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यत्रविशिष्टसंख्यानोक्तातत्राष्टसहस्राणिसंख्यास्या
त्. तथाचोक्तंवाराहीतंत्रे येषांजपेचहोमेचसंख्यानो
क्तामनीषिभिः तेषामष्टसहस्राणिसंख्यास्याज्जपहो
मयोः सहस्रमष्टौजुहुयाल्लक्षंजाप्येप्रकीर्तयेदिसुत
रत्नलेपाठः तदुक्तंपूर्णापद्धतौ संख्यानक्तोपातेमाष्ट
सहस्रंजपादिषु कृतांजलिः अमुकमंत्रस्यामुकऋ
षि अमुकछंदः अमुकदेवता अमुकबीजअमुकश
क्तिः पुरश्चरणजपेविनियोगइतिकुशात्तजलेन
संकल्पानंतरंकुर्यात ततः कुटीनिकटेस्नात्वाचांतंकृ
त्वाद्वारदेवतांसंपूज्यगृहंप्रविश्यपाद्येनजलेनगृहंप्रोक्ष
यकंकंबलाद्यासनमास्तीर्यतदुपर्युपवि शिवस्यसन्नि
धाने अग्नेर्वाविल्वमूलेवासूर्यस्यवागुरोर्वाप्रदीपस्यसन्नि
धानंप्रकल्प्यपीठस्याग्निकोणेषुपूर्णकुंभचतुष्टयंस्था
पयित्वातेषुक्रमेणगणेशसरस्वतीदुर्गाक्षेत्रपालान्संपू
ज्ययथोक्तप्रकारेणेष्टदेवतांसंपूज्यहोमानंतरंसमा
प्यबलिंदद्यात तद्यथा येरौद्रारौद्रकर्माणड्निपठि
ताष्टदिक्षुबलिंदद्यात यथा भूतानियानीहवसंति
भूतलेबलिंगृहीत्वाविधिवत्प्रयुक्तं संतोषमासाद्यव्र
जंतुसर्वेइहमेततान्यत्रनमोस्तुतेभ्यः ततः पूजांसमा
प्यपुष्पमाघ्रायहस्तेकजेदेवतांमानसेकृपचारैराराध्य

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र

११२

112

कंरांगन्यासौ कृत्वा प्राणायामत्रयं कृत्वा यथाशक्ति जपे
त् मंत्रस्य श्रोत्रचक्षुरवहृदयनेत्राणि स्पृष्ट्वा जपेत् तदुक्तं विश्व
हेश्वरतंत्रे यथा मंत्रस्य प्रणवः श्रोत्रं मुखं रेफः प्रकीर्तितं
स्वराश्च चक्षुषी ज्ञेया मंत्रविद्भिर्वरानने अतिरिक्ताश्च ये व
र्णा हृदयं परिकीर्तितं जपस्थानमाह गुप्तदेशे नदी
तीरे गुहापर्वतमस्तके तीर्थप्रदेशः सिन्धूनां संगमः पाव
ने वने उद्यानानि विविक्तानि विल्वमूलं तटं गिरेः तुलसी
काननं गोष्ठं वृषशून्यः शिवालयः अश्वत्थामलकीमूले
गोशाला जलमध्यतः देवतायतनं कूलं समुद्रस्य निजं गृ
हं गुरूणां सन्निधानं च चित्तैकाग्र्यस्थलं तथा एतच्च जपस्य
प्रातरारभ्य मध्यन्दिनं यावत्तन्नाधिकं न जपमव्य जपस
माप्तौ यथाविधि हुत्वा तर्पयेत् यथा जले देवतापीठं वि
चिंत्य तत्राधारशक्त्यादिदेवताः सकृत्सकृत्तर्पयित्वा तत्र
देवतामावाह्य जलेनैव संपूज्य परिवारान्संतर्पयित्वा पंचैकां
जलिना तांस्तर्पयेत् मूलमुच्चार्यामुकं तर्पयामीति मंत्रे
णांजलिना तर्पयेत् तथा च हंसपारायणे तर्पणं तत्र
कुर्वीत पयसा पायसेन वा आज्येन मधुना वापि सत्तरया मंत्र
साधकः आस्तरणैः तद्विधैर्वै श्वेतैः पुष्पैरेवरसा यथाक्रमं वि
ना मांसेन मत्स्येन मुद्रवल्लीसेवनं विना न मंत्रसिद्धिर्भवति त
स्मात् तत्परो भवेत् कालिकापुराणे ॥ आस्तरणास्त

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्तुगांदत्वाब्राह्मणादेवहीयते स्वगात्ररुधिरंदत्वाद्य
मेदत्वामवाप्नुयात् तदुक्तंभैरवतंत्रे हीरेणब्राह्मण
स्पर्ष्याहूतेनन्दपवंप्राज्ञैः माहिकैर्वैष्णवंशैवैश्शाक्त
वैः सूक्तजातिभिः ततोभिषिंचेत् यथा आत्मानंदे
वतारूपंध्यात्वामूलमुच्चार्यामुकदेवताभिषिंचामी
तिप्रोक्तसिक्तकुम्भमुद्रयाभिषिंचेत् ततोदशांशेनब्राह्म
णभोजनं भोजनप्रकारमाह ब्राह्मणानामेव्रतत्रानी
यासनंदत्वादेवतास्वरूपंब्राह्मणांविधायमूलेनपा
द्यादिभिः संपूज्यनानारसोपेतंमिष्टान्नभोजयेत् एवं
पुरश्चरणसमाप्तौमहतींपूजांविधायदक्षिणांदद्या
त् गन्धपुष्पवस्त्राद्यैर्ब्राह्मणांस्तोषयेत् गोभूहिरण्य
वस्त्राद्यैर्गुरुंसंपूज्यतोषयेत् मिष्टान्नैर्बहुभिःसहभुं
जीतमहोत्सवंकुर्यात् शाकंमूलंफलंभक्षेदविषंस
कृदोषवा अथवाक्षीरमात्रंस्यात्पुरश्चरणकृन्नये य
दिपुरश्चरणादेवमंत्रसिद्धिर्नजायते तदामंत्रसिद्ध्य
र्थमुपायांतरंकर्तव्यम् तदुक्तंगन्धर्वतंत्रे सम्यगनुष्ठि
तान्मंत्राद्यदिसिद्धिर्नजायते उपायास्तत्रकर्तव्याःस
प्तशंकरवेदिताः द्रावणंबोधनंवश्यंपीडनंशोषपो
षणे दहनांतंक्रमात्कुर्यात्ततःसिद्धोभवेद्ध्रुवं द्रावणं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ.

११३

113

वारुणे बीजे प्रथमं क्रमयोगतः तन्मंत्रयंत्रमालिख्य सि
ल्हाकर्पूरकुंकुमैः उशीरचंदनाभ्यां च मंत्रीयंत्रार्थितं लिखे
त् तीराज्यमधुतोयानां मध्ये तल्लिखितं क्षिपेत् जपाश्च
पूजनाद्धोमाद्भावितः सिद्धिदो भवेत् यद्भावितोऽपि न सि
द्धं स्याद्बोधनं तस्य कारयेत् सारस्वतेन बीजेन संपुटीकृत्य
तं जपेत् एवं कृते न चेत्सिद्धो भवेद्धैतद्वशीकुरु अलक्तं
चंदनं कुष्ठं हरिद्रामलकं शिला एतैस्तु मंत्रं तालिख्य भूर्ज
पत्रे तु शोभने धार्यं कण्ठे भवेत्सिद्धः पीडनं वा स कारये
त् अथ योनिवयोगेन पदानि परिवर्ज्य वै ध्यायेत देवतां
तद्हृदयरोत्रवरूपिणीं विद्यामालिख्यडुरपेन लिखिता
क्रम्यपादयोः तथाभूतेन मंत्रेण होमः कार्यो दिने दिने
पीडितो लज्जयाविष्टः सिद्धः स्यादप्यपेषयेत् अथ योनि
रवीजं क्लींबीजमित्यर्थः बालायास्त्रितयं बीजमाद्य
नेन स्य योजयेत् गोलीरमध्वनालिख्य विद्यापारेणा वि
धारयेत् पोषितो यं भवेत्सिद्धो नो चेत्कुर्वीत शोषणम्
बालायास्त्रितयं बीजं ऐं क्लीं सौरिति बीजत्रयं हाभ्यां
च वायुबीजाभ्यां मंत्रं कृत्वा हृदि दर्भितं यथा विद्यागलेथा
यो लिखित्वा वरभस्मना पोषितोऽपि न सिद्धश्चेद्दहनीया
ग्निबीजतः हाभ्यां च वायुबीजाभ्यामिति ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यमितिवायुवीजाभ्यांमंत्रस्यप्रत्यक्षरंपुटितंकुर्यादिति
विदर्भितं वरभस्मनायज्ञभस्मना आग्नेयेनचवीजेन
मंत्रस्यैकैकमक्षरम् आद्यंतमध्यऊर्ध्वंचयोजयेद्दाहक
र्मणि ब्रह्मवृक्षस्यतैलेनमंत्रमालिख्यधारयेत् कं
ण्ठदेशेततोमंत्रः सिद्धः पांकरभाषणात् आग्नेयवी
जेरमितिवीजं ब्रह्मवृक्षस्य पलाशवृक्षस्य ग्रंथुलो
मविलोमस्यक्लृप्तयावश्यभाजया प्रत्येकवर्णसंयु
क्ताजमाःस्युःक्षिप्रसिद्धिदाः वैरिमंत्राअपिन्हणामंत्र
मंत्राश्चकिंपुनः प्रणवोमातृकादेवीहृल्लेखाद्यम
तत्त्रयं दीपनंसर्वमंत्राणामित्याह भगवान्शिवः प्र
णवत्रयं ॐऐंह्रींइतिवीजत्रयं मंत्रादिषुसर्वेषुहृल्ले
खाकामवीजंकं श्रीबीजंचापिनिक्षिप्यजपेन्मंत्र
सिद्धये हृल्लेखाह्रीं कामवीजंक्लीं श्रीबीजंश्रीं ह्रीं
क्लींश्रीं इतिवीजत्रयंमंत्रादौजपेत् तारसंपुटितंवा
प्यदुष्टमंत्रोपिसिध्यति तारःप्रणवः इतिब्रह्मसंहिता
यां अथारिमंत्रत्यागविधिः शुचिःसमाहितोभूत्वाथा
रंभेत्शुभदिने अशेषदुःखनाशायदेशिकःप्रवरोवि
धिं तत्रादौभवनेकुर्यादीक्षाविधिक्रमात् मंडलेस्था॰
पयेद्विद्वान्नर्चयेन्नजलैःशुभैः विलोममंत्रपाठेनतत्रा
वाह्यदेवतां कृत्वाविलोममंत्रेणसर्पिषाघोरपिहि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र

११८

114

ततोयथावदुग्धान्नैर्देवताभ्योवलिंहरेत् विदिक्षुदिक्ष
चतथावक्ष्यमानैर्मन्त्रकैः आयाहीन्द्रसुराधीशशान
मन्योशचीपते नमस्तुभ्यंगृहाणेमंपुष्पधूपादिकंव
लिं आयाहितेजसांनाथस्वाहवाहवरप्रद गृहाणपु
ष्पधूपादिवलिमेनंसुपूजितं प्रेतराजसमायाहिभि
र्गणैनसमावृते वलिंदत्तंगृहाणेमंसुप्रीतोवरदोभव
नमस्तेरात्रसांनाथनिन्दतेत्वमिहागतः गृहाणवलिं
पूजादिमयाभक्त्यानिवेदितं पद्दिपंचमदिकालजल
नाथनमोस्तुते भक्त्यानिवेदितांपूजांगृहीत्वाप्रीति·
मामहि प्रभञ्जनप्रणपतेत्वमेहिसपरिच्छदः याप्र
जुष्टविधिवद्गृहाणवलिमादरात् कुवीरत्नाकराधी·
शोआगच्छेतांसुरोत्तम पुष्पधूपादिभिःप्रीतोभवेतोवर
दोमम ईशानत्वमेवभगवान्सर्वोविद्याश्रयप्रभो पूजि·
तःपुष्पधूपाद्यैःप्रीतोभवविभूतये आयाहिसर्वभूतानां
नाथ ब्रह्मन्नमाचरं गृहाणसर्वविघ्नोमेनिवर्तयनमो
स्तुते आगच्छवरदाव्यक्तविष्णोविश्वस्यनायक पूजि·
तःपरयाभक्त्याभवत्वंसुलोमम ततःसपरिवारांश्चपू
जयेत्तंत्रदेवतां अनुकूलंसमालोच्यमयात्त्वबलबुद्धि·
ना यदुपात्तंपूजितंचप्रभोमेवरस्वन्
क ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तेनमेमनसः लोभमशेषंविनिवर्तय पापेप्रतिहतेभू
याद्भूमाच्छ्रेयःसनातनः ततोत्तमममकल्याणप्रकोभ
क्रिरेवच इतिसंप्रार्थ्यमंत्रेशंमंत्रैः मंत्रविलोमतः लिं
खित्वामलकर्पूरचन्दनेनसमर्चयेत् कलशोपरिसंस्थं
प्रभक्त्यापरमयायुतः तत्पत्रंमतिमान्पश्चावद्धानिण
शिरस्यथस्नायात्सलिलकुम्भस्थैस्तोयैर्मंत्रमयैःशुभैः
पुनश्चान्येनतोयेनकुम्भमापूर्यसंयतः तन्मध्येमंत्रपत्रं
वनिक्षिप्यायफलदेनहि इत्यंकृतविधानस्यसाधक
स्ययथाक्रमं भवत्येवनसंदेहःक्रमाच्छिन्नप्रसन्नता
जायतेतीवसंपन्नोवर्धतेस्वकुलेक्रमात् इतिप्रपरिमं
त्रणविधिः इतिश्रीपद्मनाभचक्रवर्तिविरचिता
यामागमकल्पलतायांद्वितीयः पटलः २॥
ॐनमःशिवाय ॐमंत्रोद्धारंप्रवक्ष्यामिसर्वमंत्रानु
सारतः यंजप्त्वासंततंसर्वेवांछितफलमाप्नुयुः
तत्रप्रथमतोधर्मार्थकाममोक्षाद्यखिलपुरुषार्थसं
पादकंश्रीरघुनाथमंत्रंनिरूपयामि तथाचोक्तंवसि
ष्ठसंहितायां विनायकंरघुश्रेष्ठंवंदेव्याख्यालसत्करं
वसिष्ठवामदेवादिऋषिभिःपरि ते कृष्णद्वैपाय
नंव्यासंगुरुंसत्यवतीसुतं समाधिस्थंमुनिश्रेष्ठानन्तप्र
सन्नादित्यतेजसं गंगातीरेमहापुण्येसमासीनंतपो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

२२४

115

निधिं शौनकः परिपप्रच्छ कृष्णो मयि मानसे त्वत्
प्रसादान्महान्मंत्रा विविधा बहवो मया करुणारस
पूर्णाभ्यां लोचनाभ्यां विलोकय सच्चिदानन्दमा
त्मानं ज्ञानवान्ब्रह्म शाश्वतं इदानीं श्रोतुमिच्छामि
मंत्रं सांगं महार्चनं रामात्मनावतीर्णस्य विष्णोरमि
ततेजसः ब्रूहि मे भगवान्सर्वं श्रोतुं योग्योस्म्यहं यदि
अस्तौभाग्येन लोकोयं दारिद्र्येण च पीडितः येन
सौभाग्यमतुलं महदैश्वर्यमेव शास्त्रज्ञानकवित्वं च
सर्वज्ञत्वं लभेन्नरः व्यासः साधुपृष्टं त्वया ब्रह्मकथय
सकलं तव ब्रह्मणा कथितं पूर्वं वसिष्ठाय महात्मने
वसिष्ठोपि स्वपौत्राय मह्यं ते दत्तचात्मनु प्रसन्नहृदयः
सुहृः पिता मे करुणानिधिः कृतदेवमहापुराणपस्सूर्य
पर्वाणि दत्तवान् मया च साधितो मंत्रो जपहोमार्च
नादिभिः इतः पूर्वं मया नोक्तो मंत्रराजस्तु कस्यचित्
परंपराप्राप्तं भक्त्या मंत्रं गृहाण मे प्रयोगमपायनदा
तव्यो मंत्रराजस्त्वया मुने यत्नेन गोपयतेच रहस्यं श्री
प्रसिद्धिदं ब्रह्मसम्मलिनं क्लिष्टं दंभलोभसमन्वितं द
विद्वेषिणां कृतघ्नागिनं भोगलालसं अस्तयामत्सरग्र
स्तं शाठं परुषवादिनं अन्यायोपार्जितधनं परदाररतं स
दा विष्णोवैरिणं नित्यमत्तं पंडितमानसम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अष्टव्रतेकष्टहृत्तिं पिशुनं दुष्टमानसं वकाशनं क्रूरचे
ष्टमग्रगण्यं दुरात्मनो एतैः दोषैर्विहीनं तं शिष्यत्वेन
प्रकल्पयेत् गृह्णीयाद्यदि तद्दोषं प्रायो गुरुः स्पष्टो
त् अमात्यदोषो राजानं जायादोषाः पतिं यथा तथा शि
ष्यकृतो दोषो गुरुं प्राप्नोति निश्चितं तस्माद्विशिष्यं गुरु
र्नित्यं परीक्षितं परिगृह्णीत् कायेन मनसा वाचा गुरुशु
श्रूषणे रतं शास्त्रेयह्निमास्तिकं सदा मोतत्कृतोद्य
मं ब्रह्मचर्यव्रतं नित्यं सत्यव्रतमकल्मषं प्रसन्नहृद
यं सुहृदमशठं विमलाशयं परोपकारनिरतं परार्थे
विगतस्पृहं स्ववित्तवित्तदेहैश्च परितोषकरं गुरोः
ईदृग्विधाय शिष्याय मंत्रं दद्यात् नान्यथा यद्यन्यथा
वदेत्तस्मिन्देवताशापदो भवेत् मायथैवयस्य या भक्तिर्म
हादेवे च यथापरा मातापित्रोश्च या भक्तिस्तथा कार्या नि
जे गुरौ मंत्रोद्धारमाह मांतांतं विंदुसंयुक्तं नारायण
विभूषितं बीजमेतत्समुद्धृत्य विंदुहीनं प्रजपेत् मां
तांतं मांतो यकारः तथाश्रुरेफं विंदुवन्नस्वारतद·
कं नारायणोत्कारस्तद्युक्तं यवंशं पकारावबीजं
विंदुहीनं प्रजपेत्स्पष्टतिति यो इति बीजस्य विंदुरी ज्ञर्या
त् तथाच रा इति भवति मांतं च कारसंयुक्तं मांतो·

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ तानलिमुद्धरेत् मांतंचाकारसंयुक्तमिति भांतं मकारं आकारसंयुक्तं तेन मा इतिभवति मांतां तानलिमुद्धरेदि ति मांतो यकारस्तस्मात्तेनांते नम इति दद्यात् तथाच रो रामायनम इति मंत्रः एतत्षडक्षरंमंत्रं सर्वैश्वर्यप्र दायकं सर्वसौभाग्यजननं सर्वलोकवशंकरं विद्या सिद्धिप्रदातृंनंमहदात्ताकरंमुने ऋषिर्ब्रह्मास्य मंत्रस्य गायत्रंछन्दउच्यते रामाख्यंवैस्मवंधामदेवतापरिकी र्तिता जानीयान्मधमंवर्णंवीजंशक्तिंनतिस्तथा वह्नि वीजाहितीयेनहृदयंपरिकीर्तितं चन्द्रखेननतेयेवसा हितेमंत्रमितीरितं रसस्वरेणसंयुक्तं शिखामंत्रवि दुःवुधाः रविस्वरेणसंयुक्तंनदेवकवचंविदुः चतुर्दश युतंनेत्रमस्त्रमंत्रंविसर्गयुक् प्रोक्तानीत्यंगमंत्राणिप र्वयोरंगुलीषुच तलयोश्चप्रविन्यस्यहृदयादिषुविन्यसे त् अथवामूलमंत्रस्य वर्णैःव्यस्तैःषडंगकं कुर्यात्तथा तत्रन्यासंमूलमंत्रस्यमंत्रवित् ब्रह्मरन्ध्रेभ्रुवोर्मध्येहृदि नाभौचगुह्यके पादयोश्चप्रविन्यभावयोद्भावनामुने आधारेभावयेच्छक्तिं चिदानन्दस्वरूपिणीं तपदहि त्यसंकाशी माधारंतत्प्रभामयम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्राधारभावनामेवं संभाव्य मुनिसत्तम ततः समुत्थि
तेनैव तेजः शिखाकारूपां च चिन्मयीं विद्युत्कोटिप्रतीकाशां चंद्र
कोटिसुशीतलां सुषुम्णामुखमुन्मील्य भावयेदुपदेश
तः ब्रह्मनाडीनेयमूर्ध्वं द्वादशान्तेन्दुमंडले प्रापय्य विधि
नानुष्ठानं भावयेत्तत्र धाम्नि ते ततः परिगलत्सुधाधारया
धाराभिराप्लुतं विजदेहं जगत्सर्वमेकीभूतं विचिन्तयेत्
लिप्रपंचं निराकारं निरवद्यं निरंजनं अमूर्त्तमूर्त्तोप
रमं सदृशाद्यववर्जितं अखण्डानन्दमात्मानं भावयेन्मुनि
सत्तम देवतागुरुमंत्राणां भावयेदैक्यमात्मनः एवं सं
चिन्तयेन्मंत्री मंत्रं प्रतिदिनं जपेत् ऐहिकानखिलान्भोगा
न्भुक्त्वा चान्ते परं व्रजेत् उपसंहृत्य नेत्रे तो यद्वा हृदयपंक
जे तामसंज्योतिर्मयं ध्यायेत्सर्वलोकैकसाक्षिणं जगदुद्भू
तिसंभूतिपरिभूतिकरं हरिं देवासुरमुनीन्द्रयोगीन्द्र
वृन्दसेवितं ध्यानं यथा ॐ चतुर्भुजं शंखचक्रगदापं
कजधारिणं किरीटहारकेयूररत्नकुण्डलसेवितं एवं
एवं ध्यात्वा जपेन्मंत्रं षट्सहस्रं दिने दिने वाचःश्रियामुखी
भूत्वा कविर्भवति वत्सरात् यद्वा कल्पतरोर्मूले सौवर्णे मं
डले मुने तन्मध्ये पुष्पकाख्यं च विमानं दिव्यमुत्तमं त
न्मध्ये सिंहासनं तत्र नानारत्नविभूषितं तन्मध्ये हृदलं पद्मं
मभ्यरादित्यसन्निभं वीरासनेन तन्मध्ये समासीनं महा

अ

मुने सम्यग्ज्ञानमयीमुद्रांदधानंदक्षिणेकरे तेजः
प्रकाशनंवामंजानुमूर्धनिचापरे जानकीवल्लभंदेव
मिन्द्रनीलसमप्रभं तद्ध्याननिरतंदेवंवह्निभुजंरघुनन्दनं
वसिष्टवामदेवादिमुनिभिःपरिवारितं वामभागेस
मासीनांसीतांकांचनसन्निभां भजतांकामदांनित्यंर
क्तोत्पलकरांबुजां लक्ष्मणंपश्चिमेभागेधृतछत्रंस
चापरं पार्श्वेभरतशत्रुघ्नौतालवृन्तकरावुभौ एवं
ध्यात्वाजपेन्मंत्रंज्ञानलक्ष्मीचभाजनं शास्त्रज्ञानेक
विबंचघरणमासाज्ञापतेमुने जपतांमंत्रिणामेवंम
त्रयोगेनधीमतां पुरश्चरणक्रमेनविनापिफलदो
मनुः एवंमंत्रंसमाख्यातंराघवंपुरुषोत्तमं तेजैकैव
सर्वीपीठेकुर्यादाराधनंवरिः तत्कर्मगोतमीये सूत्रा
वपंचधाप्रोक्तातासांभेदाश्चपणउत्तमे अभिगमनमुपा
दानंयोगःस्वाध्यायएवच इत्यापंचप्रकाराचाक्रमे
णकथयामिते तत्राभिगमनंनामदेवतास्थानमार्ज
नं उपादानंवामगंधपुष्पादिचयनंतथा योगोनाम
स्वदेवस्यआत्मत्वेनैवभावना स्वाध्यायोनाममंत्रार्थ
न्वासथानसर्वकोजपः सूक्तःस्तोत्रादिपाटश्चहरेःसं
कीर्तनंतथा तत्वादिशास्त्राभ्यासश्चस्वाध्यायःपरिकीर्ति
तः इज्यानामस्वदेवस्यपूजनंचयथार्थतः इतिपंचप्रकं
तश्चकथितास्तवसुव्रत ।

सार्ष्टिसायुज्यसामीप्यलोकसारूप्यदाः क्रमात् इति
प्रयोच्यते महायन्त्रं रघुनन्दनविग्रहम् सौभाग्यदं वश
करं रिपुनाशकरं परं आयुरारोग्यदं पुंसां ग्रहज्वरनिवा
रणं यन्त्रं मन्त्रमयं प्रोक्तं मन्त्रात्मा देवतेति च यथा भगव
ता प्रोक्तं तत्त्वसंमोहनाह्वये देहात्मनोर्यथा भेदो मन्त्रदे
वतयोस्तथा तस्मात्पीठे महामन्त्रं लिखित्वा तत्र पूजये
त् विना यन्त्रेण चेत्पूजा देवता न प्रसीदति ततो वक्ष्या
मि यन्त्रं स्वरूपं स्वगुरुदर्शितं षट्कोणं पूर्वमालिख्य
तद्बहिर्वृत्तमालिखेत् वहिरष्टदलं पद्मं ततः पार्थिव
मण्डलं एवं मण्डलमालिख्य शोभनं व्यक्तमुज्ज्वलं अ
स्मिन्यन्त्रे महामन्त्रं लिखित्वा तत्र पूजयेत् षट्कोणा
न्तर्हि रवेर्बीजं साध्याख्याकर्मगर्भितं मन्मथेनैव वी
जेन तद्बीजं वेष्टयेद्धरिः अवशिष्टैर्मनोर्वर्णैर्मन्मथं त
द्वेष्टयेत् दशाक्षरेण मन्त्रेण तत्सर्वं वेष्टयेत्पुनः
अग्न्यादिकोणषट्केषु षडङ्गानि च विन्यसेत् क्लीं श्रीं
इति लिखेत् पश्चात्षट्कोणस्य कपोलयोः कोणाग्रे
षु च ईं बीजं केसरेषु स्वरान्क्रमात् ततो मालामनोर्व
र्णैः सर्वाभ्यष्टदलेषु च तेषु समस्तमन्त्रतो विन्यसे
न्केसराख्यया अवशिष्टान्मन्त्रवर्णांल्लिखेदष्टमर
ले हूमाकारेण तत्सर्वं वेष्टयेत्क्रादिलान्तगैः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र

२८

118

वीजद्वयंलिखेत्पश्चाद्ग्रेहीदिवदित्यपि नारसिं
हं महावीजं वाराहं च पुनेक्रमात् अस्मिन्यंत्रे महावा
ह्यपंक्तयेद्रघुनंदनं प्रसन्नवदनंशान्तमैहिकामुष्मि
कप्रदं प्रपंचमं विलोमेन समुद्धृत्य चरान्तकं शांति
विन्दुसमायुक्तं कामवीजमुदाहृतं प्रणवं पूर्वंप
श्चार्यजानकीति पदं ततः पुनः सवल्लभायेति स्वाहांतं
मंत्रमुद्धरेत् दशाःक्षरोयं मंत्रस्यात्सर्वसिद्धिप्रदायकः
ॐ नमो परमाभाष्यनते भगवते पदं रघुनन्दनायेति
पदं माभाष्य मंत्रवित्नमः रक्षोघ्नविषदायेति चतुर्थंप
यंमुद्धरेत् मधुरप्रसन्नवदनाय अमिततेजसे वला
येति पदं पश्चाद्रामायेति वदेत्तथा विष्णवे परमाभा
ष्यनमोंतं मंत्रमुद्धरेत् मालामंत्रमनुः प्रोक्तः सप्तचत्वा
रिंशाक्षिरलैः क्रकारेरफैऔकारविन्दुभिः भूषितो
मुने नारसिंहो महामंत्रोऽजपताकल्पभूरुहः पंच
मं वर्णसंयुक्तोहकारो विन्दुभूषितः वाराहं वीजमि
त्युक्तं लक्ष्मीधनधराप्रदं भूयहं चतुरश्रंस्यादष्टवज्रवि
भूषितः वाराहं वीजमित्युक्तं लक्ष्मीधनधराप्रदं भूय
हं चतुरश्रंस्यादष्टवज्रविभूषितं पतयंत्रं समालिख्य
मौवर्णे राजते पट्टे भूर्जे वा सम्यगालिख्य गलकौहृ
त्यधारयेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अष्टैश्वर्यंलभतेश्रद्धांनिर्धनोधनमाप्नुयात् किमत्रबहु
नोक्तेनसर्वसिद्धिप्रदंनृणां यंत्रमेतत्समाख्यातंतथा
र्चनंपातकापहं अस्मिंन्यंत्रेसमावाह्यरामंसमाराध
येत्क्रमात् मण्डूकादिष्टपर्यंतंकर्णिकायांयजेत्क्र
मात् अग्न्यादिपीठपादेषुधर्मादींश्चततोयजेत् पूर्वा
दिदिक्षुतान्सर्वानिजसर्वान्क्रमाद्यजेत् कर्णिकायां
तथानंतंपद्मंसंपूजयेत्ततः तारवर्णप्रभिन्नाब्जमर्को
ग्नीन्दुबिम्बमंडले गुणाश्चपंचसत्वादि तत्रस्थानमचतुष्ट
यं आत्मांतरात्मपरमात्मज्ञानात्मानस्थितेक्रमात् वि
मलोत्कर्षिणीज्ञानाक्रियाचयोगापंचमी प्रव्हेसत्येतथे
शानानुग्रहानवमीपरा पूर्वाद्यष्टसुपत्रेषुकर्णिका
यांयजेत्क्रमात् चतुर्थ्यानसमायुक्तैस्वैस्वैरेवचनामभि
कर्णिकायांयजेत्पश्चात्पीठमंत्रेणमंत्रवित् प्रणवंपूर्व
मुच्चार्यनमःशब्दंततोवदेत् भगवतेपदमाभाष्यविष्ण
वे इतिपदंवदेत् सर्वभूतात्मनेचेतिवासुदेवायइत्यपि
ततःसर्वात्मसंयोगयोगपीठात्मनेनमः इतिमंत्रेणचै
मध्येक्रयोस्पुष्पांजलिंपुनः एवंसंपूज्यतेपीठेदेवमावा
ह्यपूजयेत् अर्घ्यादिधूपदीपांतमुपचारंविधायच त
तोनुज्ञाप्यदेवेशंपरिवारांश्चपूजयेत् पूर्वंषट्कोणम
ध्येषुहृदयादीनिषट्क्रमात् वामभागेसमासीनांसीतां

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ ११९ 119

तन्मनुनायजेत् श्रीबीजं सर्वसुख्यार्थं सीतायै पदमुद्धरे
त् वह्निजायान्वितो मन्त्रो भजतां कल्पभूरुहः जनको
स्य ऋषिः प्रोक्तो गायत्री छन्द उच्यते सीताख्यायाजग
द्धात्री देवता श्रीजगन्मयी शाङ्गे देवस्य पुरतो वामदक्षि
णतः शुभात् तत्र चाष्टदले पद्मे हनुमन्तं च वाचकं दे
वस्याग्रे समासीनं पठितं पुस्तकं सुग्रीवमग्नि
दिक्तश्च मरुतं दक्षिणे दले विभीषणं च नैर्ऋते लक्ष्म
णं वारुणे दले अङ्गदं वायुदिक्पत्रे शत्रुघ्नं चोत्तरे दले
ईशाने जाम्बवन्तं च द्वितीये च वरुणे यजेत् प्रणवादि
नमोन्तैस्तानर्चयेत्स्वस्वनामभिः सृष्टिर्जयन्तो विजय
स्तुराष्ट्रो राष्ट्रवर्धनः अकोपो धर्मपालश्च सुमन्त्रश्चाष्ट
मो मतः इत्यष्टौ मन्त्रिणः पूज्यास्तृतीयावरणे व्रजेत् द
शादित्तु दिशां पालांस्तेभ्यो तान्यजेत्क्रमात् इन्द्रादिश्च
नन्तादश वसिष्ठवामदेवादिमुनिभिश्च महात्मभिः
नलनीलादिभिश्चान्यैः दिव्यैर्वानरविग्रहैः परिवारैः
समासीनं स्वस्वनामप्रकाशकं संस्तूयमानं देवेशम
षिभिः नारदादिभिः एवं सपरिवारं तमाराध्य रघुनन्द
नं गन्धपुष्पादिभिर्दिव्यैर्धूपदीपैश्च सात्त्विकैः संपूज्य
भक्त्या विधिवन्नैवेद्यं परिकल्पयेत् ॥ राज्योपचा
रनाविलानर्पयित्वा महात्मने ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्तुतायथावत्स्मरणमेवकृत्पुत्रकस्य साधकः ततः सप्तद
ताह्नेवं परिवारैः ससं हृदि आत्मदेवतयोरैक्यं संभाव्य प्रति
सत्तम अभ्यर्च्य गन्धपुष्पाद्यैस्ततः पूजां समापयेत् एवं प्रति
दिनं कुर्वन्कृतकृत्यो भवेद्ध्रुवं आत्मानं सततं रामं संभाव्य वि
चरेत्सुधीः अतः परं प्रवक्ष्यामियोराश्चरणिकं विधिं भि
क्षाशीवा हविष्याशी शाकयावकभोजनः पश्चिमाभिमु
खे देवे भवपान्ये शिवालये नद्याः समुद्रगामिन्यास्तीरे गो
ष्ठे गवां मुने अश्वत्थविल्वयोर्मूले सिन्धुतीरे जलाशये एवं
ताश्चैवामंत्री स्थाने चान्यतमे जपेत् तर्कलक्षं जपेन्मंत्रं
तर्पयेच्च दशांशतः तर्कलक्षं षडङ्गुलं विल्वैः फलैः प्रसूनैः
अपयैस्त्रिमधुसंयुतैः कुर्याद्दशांशतो होमं ततः सिद्धो भ
विष्यति एवं मंत्रादिभिः सिद्धैः सर्वकर्माणि साधयेत्
जातीप्रसूनैः जुहुयाच्चन्दनाभसमन्वितैः राजवश्याय
कमलैर्धान्यैः धान्यादिसम्पदे नीलोत्पलानां होमेन वश
येदखिलं जगत् विल्वप्रसूनैर्जुहुयादिन्दिरावाप्तये न
रः इन्दिरा लक्ष्मीः दूर्वाहोमेन दीर्घायुष्मान्भवेन्मंत्री निरामयः
रक्तोत्पलकृतान्मंत्री धनमाप्नोति वाञ्छितं मेधाकामेन हो
तव्यं पलाशकुसुमैर्नवैः तत्समम्भाः प्रपिवेत्कविर्भव
वति वत्सरात् तन्मंत्रमंत्रभस्मनीतप्तहृदारोगपमाप्नुयात्
सप्तचित्यकेनैव ग्राम्यायसेनवा कुबेरसंपदो लक्ष्मा·

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१२०

120

विध्यवाधिजनायते यस्त्वेवं भजते भक्त्याज्ञपहोमार्चनादि
भिः सीतयासहितं देवं राघवं लक्ष्मणान्वितं सभक्त्यास
कलान्भोगाननन्तेतत्पदमाप्नुयात् अलं विवादेन मानुषो
ऽयं रामात्मना राक्षसराजहन्ता भुजंगशय्यापरिशिष्यसा
तान्नारायणो भूतलमाजगाम इति श्रीरामषडलचकस्य
अथ यंत्रोद्धारः चतुरस्रवेष्टनस्याष्टदलकमलस्य कर्णिका
मध्ये षट्कोणं तन्मध्ये रां इति वीजं मध्ये ममामकं कुरु श्री
यमिति साध्यं लिखित्वा समाध्यवीजम् मध्ये ममामुकं
कुरु श्रीयमिति साध्यं लिखित्वा समाध्यं वीजं क्लीं इति म
न्मथवीजेन वेष्टयित्वा षट्कोणेषु रां रीं रूं रैं रौं रः इति षट्
कानि लिखित्वा श्रीं इति कोणकपोलयोः हुं इति वाराह
वीजं कोणाग्रेषु केसरेषु अकारादिषोडशस्वरान्द्वन्द्व
शो लिखेत् ततः ॐनमो भगवते रघुनन्दनाय रक्षोघ्नवि
शदाय मधुरप्रसन्नवदनाय अमिततेजसे वलाय रामा
य विष्णवे नमः इति सप्तचत्वारिंशद्वर्णानां वर्णषट्कमेकै
कस्मिन्दलेष्टम पत्रे वर्णपंचकं लिखित्वा पश्चाद्वहिः ॐ
जानकीवल्लभाय स्वाहा इति दशाक्षरेण वेष्टयित्वा कादिवा
न्तैर्वेष्टयेत् चतुरस्रस्यान्तः प्रागादिदिक्षु ह्रौं इति नर
सिंहवीजमाग्नेयादिकोणेषु ॥

॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

हुं इतिवराहबीजंभूधरहस्याशदित्त ईवग्राष्टकेचलि
खित् इतिश्रीरघुनाथस्यधारणायंत्रमेतत् तथाच
शारदातिलके अनन्तोग्यामनःसेन्दुबीजंरामाय
हृन्मनुः षडक्षरोयमादिष्टोभजतांकामदोमणिः
अस्यार्थः अनन्तः आकारः अग्निःरेफः तथाचाका
रयुक्तेरेफः सेन्दुःइन्दुयुक्तः इन्दुरनुस्वारतद्युक्तः रां
इतिभवति तथाच रांबीजमुद्धृत्य रामायनमःइत्यु
द्धरेत् तथाच रां रामायनमः इतिषडक्षरमंत्रोभवति
अस्यमंत्रस्य ब्रह्माऋषिः गायत्रीछन्दः श्री रामचन्द्रो
देवता धनाष्टभीष्टसिद्धोविनियोगः रां हृदयायनम
रींशिरसेस्वाहा रूं शिखायैवषट् रैं कवचायहुं रौं
नेत्राभ्यांवौषट् रः अस्त्रायफट् इतिषडंगमंत्रः क
रांगन्यासानंतरंमंत्रवर्णन्यासः ब्रह्मरंध्रेरां भ्रूमध्य
रा हृदि मा नाभौ य लिंगेन पादयोःमः विमलो
त्कर्षणीज्ञानाक्रियायोगाप्रह्वीसत्याईशाना अनुग्र
हा पताःपीठशक्तयः ॐनमोभगवतेविष्णवेसर्वभू
तात्मनेवासुदेवायसर्वात्मयोगपीठात्मनेनमः
इतिपीठमंत्रः ध्यानं ॐकालाम्भोधरकान्तिकान्त
मनिशंवीरासनध्यासितं मुद्रांज्ञानमयींदधानमप
रंहस्ताम्बुजंजानुनि सीतांपार्श्वगतांसरोरुहकरांवि

१२१

121

अ युक्तिभांराघवं पश्यन्तीमुकुटांगदादिविविधाकः
ल्पोज्ज्वलं चिंतयेत् इतिध्यानं श्रावरणजोपार्श्वे श्री
सीतायैस्वाहा इतिमंत्रेणसीतां अग्रेवामदक्षिणपा
र्श्वयोः धनूं बाणांश्च ततःहृदिकेसरेष्वाग्नेयादिकोणे
षुहृदयशिरःशिखाकवचानि अग्रेनेत्रं दिक्षुअस्त्रं दे
वस्याग्रदलमारभ्यप्रादक्षिण्येनदलेषु हनुमत्सु
ग्रीवभरतविभीषणलक्ष्मणांगदशत्रुघ्नजाम्बवन्ता
अष्टादिदलाग्रेषु दृष्टिजयन्तविजयसुराष्ट्रराष्ट्रवर्ध
नअकोपधर्मपालसुमंत्रान् ततइन्द्रादस्त्राणिचपू
जयेत् अथहनूमदादिध्यानं ॐवाचयंतहनुमंतमग्र
तेधृतपुस्तकं यजेद्भरतशत्रुघ्नौपार्श्वयोर्धृतचामरौः
धृतातपत्रंहस्ताभ्यांलक्ष्मणंपश्चिमेयजेत् वर्णलक्षं
जपेन्मंत्रंदशांशंकमलैःशुभैः जुहुयादर्चितेवह्नौवा
ह्मणानपिभोजयेत् इतिश्रीरामचन्द्रमंत्रः अथगो
पालमंत्रः गोपीजनांतेप्रवदेदितिगोपीजनयदमु
हृतवल्लभायस्वाहेतिवदेत् तथाच गोपीजनवल्ल
भायस्वाहा इतिदशाक्षरोमंत्रः अग्निसुन्दरीस्वाहा
अथपूजापद्धतिः प्रातःशिरसिशुक्लेऽब्जेद्विनेत्रंद्विभु
जंगुरुं ॥ वराभयकरंशांतंस्मरेत्तन्नामपूर्वकं
अज्ञानतिमिरांधस्येति ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शिरसि सहस्रदलकमले परमात्मा सूर्यरूपः हृदये
जीवात्मा वह्निरूपः मूलाधारे कुण्डलिनी चंद्ररूपा
स्तेजस्त्रयमेकीभूतं विचिंत्य तेन तेजसा श्री कृष्णस्य
सच्चिदानन्दरूपं शरीरमाविर्भूतमिति हृदि विचिन्त्य
तत्र देहे यः कोटिकोटिपरार्धानां ब्रह्मांडानां व्यापकः
परमेश्वरः श्रीकृष्णः सोऽधिष्ठितः इति भावयित्वा
कोटिकोटिपरार्धानां ब्रह्मांडानामधीश्वर प्रसीद प
रमानन्द त्वां नमस्यामि माधव इति वाचा मनसा काये
न च श्रीकृष्णं प्रणम्य मूलाधारचक्रं पृथ्वीस्थानं र
क्तवर्णं वशषस वर्णचतुष्टययुक्तं चतुर्दलं तत्र कुण्ड
लिनी सूर्यतुल्यप्रचण्डा चन्द्रतुशीता विद्युत्तुल्यानिभा
तिष्ठति मूलाधारस्योपरि मूलापराघंगुलादूर्ध्वं मेढ्रा
घंगुलादधः पकांगुलपरिमितं स्वाधिष्ठानचक्रं वह्नि
स्थाने बभमयरल वर्णषट्कयुक्तं षड्दलं स्वाधिष्ठा
नस्योपरि नाभौ मणिपूरकचक्रं रत्नाभं जलस्था
ने डढण तथदधन पफ दशवर्णयुक्तं दशद
लं मणिपूरकस्योपरि हृदये अनाहतचक्रं वायुस्था
ने स्वभूमिस्थानं च कखगघङ चछजझञटठ द्वाद
शवर्णयुक्तं द्वादशदलं अनाहतपद्मस्योपरि गले
विशुद्धचक्रं स्वमस्थानमाकाशस्थानं च अआइईउ

श्र·

१२२

122

ऋॠ ऌॡएऐ ओऔअंअः षोडशस्वरयुक्तषोडश
दलेविशुद्धचक्रस्योपरि भ्रूमध्येआज्ञाचक्रंज्ञात्वातत्स्था
नमाकाशस्थानंच हृत्पद्मदलद्वयमिति चिंतयेत्
ततोमूलाधारस्वाधिष्ठानमणिपूरकानाहतविशुद्ध
ज्ञानामकानिषट्चक्राणिभित्वाकुण्डलिनीसहस्र
दलकमलस्यचंद्रमण्डले प्रापय्यचन्द्रमंडलामृतंपी
तवतीपुनराज्ञाविशुद्धानाहतमणिपूरकस्वाधिष्ठाना
निभित्वा कुण्डलिनीमूलाधारेगतेति भावयेत् तत
उत्थाय मलमूलादित्यागंकृत्वा हस्तपादादिकंशोध
यित्वा दन्तधावनंविधायाऽचम्यविधिवज्जलाशयेऽहृ
तोदकेनवास्थानंकुर्यात् अंकुशमुद्रयादित्यमण्डला
त् गंगेचयमुनेचैवगोदावरिसरस्वति कावेरिनर्मदे
सिंधोजलेस्मिन्सन्निधिंकुरु इतिमंत्रेणतीर्थमावाह्य
मूलेमूलमंत्रस्यमष्टधाजपेत् तस्मिंजालेहरिंचचिंत
येत् ततःकुम्भमुद्रयास्वशिरसिवारत्रयंजलंदद्यात्
ततोगात्रमार्जनंविधायाघमर्षणंकृत्वा देवान्ऋषीन्पितृंस्तर्प
येत् ततोधेनुमुद्रयामृतीकृत्यरविमण्डलाच्छ्रीकृत्से
हागच्छेत्यावाह्यमूलमुच्चार्य श्रीकृष्णंतर्पयामीतिसं
तर्प्यगायत्रीजप्त्वार्घ्यत्रयांचदद्यात् ॥ ततोजला
दुत्थाय धौतीवाससीपरिधायाचम्य ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रक्षालितपाणिपादः पवित्रमुद्रायुक्तदक्षिणहस्ता
नासिकामध्य पूर्वकृतमृत्तोर्ध्वतिलकश्चाचम्यदक्षि
णहस्तेन जलं गृहीत्वा नमः इति मंत्रेण वामहस्ते नि
धाय वामहस्तांगुलिसंधिगतैर्जलबिन्दुभिः स्वाहेति
मंत्रेण स्वशिरः प्रोक्षयेत् ततो स्वाय फडिति वामह
स्तात् दक्षिणहस्तेन जलं गृहीत्वा धालिपेत् एवं वारत्र
यं चतुष्टयं कुर्यात् पुनर्दक्षिणहस्तेन नमः इति मंत्रेण
जलं गृहीत्वा वामनासिकाया आघ्राय किंचिज्जलं नासि
कांतर्गतं दक्षिणघ्राणेन निःसृतमिति विचिंत्याथ प्रति
पेत् ॐ गौरीजनवल्लभाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि
तन्नः कृष्णः प्रचोदयात् इति कृष्णगायत्रीं दशधा जप्त्वा
नेनैव मंत्रेणादित्यमण्डलस्थाय कृष्णाय ॐ नमः
इति कृष्णाय जलैः अर्घं दद्यात् इति मंत्रसंध्या ततः पूजा
मंडपद्वारे उपवेशद्वारदेवताभ्यो नमः इति गन्धपुष्पा
दिना द्वारदेवताः संपूज्य गृहाभ्यन्तरं प्रविश्य ॐ ब्रह्म
णे नमः ॐ वास्तुपुरुषाय नमः इति पूजयेत् ततोऽग्र
त्योपासने तदुपरि व्याघ्रचर्म मृगचर्म वादिना द्वारदे
वताः संपूज्य गृहाभ्यन्तरं प्रविश्य तदुपरि वस्त्रं पातयि
त्वा प्रोक्ष कृतांजलिः मेरुपृष्ठ ऋषिः सुतलं छन्दः
कूर्मो देवता आसनोपवेशने विनियोगः इति पठित्वा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्र

१२३

123

पृथ्वित्वयाधृतालोकादेवित्वंविष्णुनाधृता त्वंचधारय
मांनित्यंपवित्रंकुरुचासनं इतिपृथिवीमंत्रेणपृथिवीं
पूजयेत् ततआधारशक्तिकमलासनायनमइत्यास
ने संपूज्य तदुपरिस्वस्तिकासनादिआसनेबद्ध्वाउपवि
शेत् स्थापयेद्दक्षिणभागेपूजाद्रव्याणिचात्मनःसुवा
सितांबुसंपूर्णंसव्येकुंभंसुशोभनं प्रक्षालनायकरयोः
पृष्ठेपात्रंनिधापयेत् दीपसज्वलितस्यापिसन्निधानं
प्रकल्पयेत् देवस्यमस्तकंकुर्यात् स्व मोपरिस्थितंसदा
पूजाकालेदेवतायानोपरिभ्रामयेत्करं वामकपोलेगु
रुभ्योनमः दक्षकपोलेगणेशायनमः श्रीमध्येकुल
देवतायैनमः इतिप्रणम्य आमृतानचक्रायस्वाहा अ
स्त्रायफट् इतिपुष्पार्घं हंसोकरतलपृष्ठयोःसंशो
ध्यऊर्ध्वाधःक्रमेणतालत्रयंदत्वा त्रैलोक्यंरक्षरक्षहुंफ
ट्स्वाहा इतिमंत्रेणजलेनात्मानंवेष्टयित्वा चतुर्दिक्
शिखाकारंचिन्तयेत् ततोभूतशुद्धिंकुर्यात् यथासं
केनउत्थाप्यहंसोकृत्वासोहमिति मंत्रेणप्रदीपक
लिकाकारंहृदयस्थंजीवात्मानंमूलाधारस्थकुण्ड
लिन्यासह शिरस्थसहस्रदलकम
लस्थपरमात्मनिलीनं
विचिन्त्य ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पादातोजान्वपर्यन्तं चतुरस्रमवज्रांकं लंपुटं पीतव
र्णं सस्वस्तिकं स्वबीजेन पुटं वक्रेस्तुमण्डलं कण्ठ
द्भ्रूमध्यपर्यन्तं कृष्णं वायोस्तुमण्डलं षट्कोणं बिंदु
षड्बिन्दुयुतं बीजेन चिंतयेत् भ्रूमध्याद्ब्रह्मरन्ध्रान्तं वर्तुलं
ध्वजलांछितं धूम्रवर्णं स्वबीजेन पुटं ध्यायेत् नभस्थलं
पृथिव्या लं बीजं जलस्य वं बीजं अग्नेः रं बीजं वायोः
यं बीजं आकाशस्य हं बीजं एवं ध्यात्वा तत्तत्स्थानि भू
तानि प्रविलापयेत् पृथ्वीमप्सु चतावह्नौ वह्निं वायौ
समीरणं प्रविलाप्य तथाकाशे आकाशे प्रकृतौ ततः
अपरं ब्रह्मरूपां तां मायाशक्तिं परमात्मनि प्रविलाप्य
पुरुषाकारका गनादिभवसंमिते ब्रह्महत्याशिर
स्कं च स्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापानहृदायुक्तं गुरुतल्प
कटिद्वयं तत्संसर्गिपदद्वन्द्वमंगप्रत्यंगपातकं उप
पातकरोमाणं रक्तश्मश्रुविलोचनं खड्गचर्मधरं
कुवामकुक्षौ विचिंतयेत् ततइडावक्त्रे वामेन मिधूम्र
वर्णं यमिति वायुबीजं षोडशवारं जपन् वामनासा
पुटेन वायुना देहमापूर्य पुनर्यमिति चतुःषष्टिवा
रं जपेन दक्षनासापुटेन वायुना देहमापूर्य चतुःषष्टि
वारं जपेन् कुम्भकं कुर्वन्देहं संशोध्य पुनर्यमिति
द्वात्रिंशवारं जपन् दक्षनासापुटेन वायुं रेचयेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰

ततो हरणेन वायुसंवेधने रमिति वह्निबीजं षोडशवा
वारञ्जपेन दक्षनासापुटेन वायुना देहमाशोष्य चतुःषष्टि
वारजपेन कुम्भकं कुर्वन् तद्भस्मीभूतमिति विचिन्त्य
यमिति द्वात्रिंशद्वारं जपन् वामनासया भस्मना सह वा
युं रेचयेत् ततः ठमिति चन्द्रबीजं शुभ्रप्रकृत्यात्मकं वाम
नासापुटेन पुरुषात्मकं ललाटे चन्द्रं षोडशवारं जप
न्नयेत् ततो वमिति चतुःषष्टिवारं जपन् ललाटचन्द्रा
द्गलितां तमस्तरमयीममृतवृष्टिं निपात्य तया देवोप
मामनयोग्यं सकलं वपुः कुर्वन् लमिति द्वात्रिंशद्वारं
जपन् दक्षिणनासया वायुं रेचयेत् पुनरुत्पादयेद्देहं
पवित्रं परमात्मनः प्राहुर्ब्रह्मात्मिका माया मातृका
प्रकृतिः परा अजायत जगन्मातुराकाशं नभसोऽनिलः
समीरणादभूद्वह्निर्वह्नेरापस्ततो मही स्वीयमेभ्योऽपि
भूतेभ्यस्तेजोरूपकलेवरं देवताराधनेयोग्यमुत्पन्नमि
ति भावयेत् अस्मिन्देहे परात्मायं सर्वज्ञः सर्वश
क्तिमान् समस्तदेवतारूपः सर्वमन्त्रमयः प्रभु॰
भः आत्मरूपेण देहेऽस्मिन् जीवभावेन तिष्ठति
इत्येवं भावनामुख्या भूतशुद्धिरिहोदिता ततो
हृदि हस्तं दत्त्वा आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हं स
मम प्राणापवम् ॥ १२ ॥

१२४

124

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ममजीव इह स्थितः एवं ५ मम सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनश्च
क्षुःश्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा
इति बीजं न्यसेत् ततः शिरोवदनहृत्क श्रवणघ्राणग
ण्डौष्ठदन्तद्वयेषु सशिरोमुखेषु च इति क्रमाद्विन्यसेत्
हल्लक्षकरपादसंधिषु उदगग्रेषु वामपार्श्वहृदयपृष्ठनाभ्यु
दरकेषु यान्यानवहृदयकलकक्षः करमूलदोःपदयुगा
द्यवक्त्रगतान्न्यथः हृदयपूर्वमनेन पथान्वहं न्यसेन्नक
लेवरसिद्धये ततो ब्रह्मर्षिः गायत्रीछन्दः मातृकासर
स्वती देवता हलो बीजानि स्वराश्च शक्तयः मातृकान्यासे
विनियोगः ततः पंचाशल्लिपिभिरित्यादिना वाग्देवीं
ध्यात्वा नमस्कुर्यात् ततः अं नमो ब्रह्मरन्ध्रे इत्यादि मा
तृकान्यासं समाप्य केशवकीर्त्यादिन्यासं कुर्यात् यथा
तद्यत्प्रद्योतनशतनरुचिं तप्तहेमावदातं पार्श्वद्वन्द्वे जल
धिसुतविश्वधात्र्याच जुष्टं नानारत्नोल्लसितविविधाकल्प
मापीतवस्त्रं विष्णुं वन्दे दरकमलकौमोदकीचक्रपाणिं
अं केशवकीर्त्यै नमः आं नारायणकान्त्यै नमः इं माधवाय
तुष्ट्यै नमः ईं गोविन्दाय पुष्ट्यै नमः उं विष्णवे धृत्यै नमः
ऊं मधुसूदनाय शान्त्यै नमः ऋं त्रिविक्रमाय क्रियायै नमः
ॠं वामनाय दयायै नमः ऌं श्रीधराय मेधायै नमः
ॡं हृषीकेशाय हर्षायै नमः एं पद्मनाभाय श्रद्धायै नम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

१२५

125

ॐ दामोदराल्लज्जायै नमः ॐ वासुदेवाय लक्ष्म्यै नमः ॐ
सङ्कर्षणाय सरस्वत्यै नमः अं प्रद्युम्नाय प्रीत्यै नमः अः अ
निरुद्धाय रत्यै नमः कं चक्रिणे जयायै नमः खं गदिने दु
र्गायै नमः गं शार्ङ्गिणे प्रभायै नमः घं खड्गिने सत्यायै न
मः ङं शंखिने चण्डायै नमः चं हलिने वाण्यै नमः छं
मुसलिने विलासिन्यै नमः जं शूलिने विजयायै नमः झं
पाशिने विरजायै नमः ञं अंकुशिने विश्वायै नमः टं मुकु
न्दाय विनोदायै नमः ठं नन्दजाय सुनन्दायै नमः डं नन्दि
ने स्मृत्यै नमः ढं नराय ऋद्ध्यै नमः णं नरकजिते समृद्ध्यै न
मः तं हरये शुद्ध्यै नमः थं कृष्णाय बुद्ध्यै नमः दं सत्याय भु
क्त्यै नमः धं सात्वताय मत्यै नमः नं शौराय क्षमायै नमः
पं शूराय रमायै नमः फं जनार्दनाय उमायै नमः बं भूध
राय क्लेदिन्यै नमः भं विश्वमूर्तये क्लिन्नायै नमः मं वैकु
ण्ठाय वसुदायै नमः यं त्वगात्मने पुरुषोत्तमाय वसुधा
यै नमः रं असृगात्मने बलिने परायै नमः लं मांसात्मने
बलानुजाय परायणायै नमः वं मेदात्मने बलाय सूक्ष्मा
यै नमः शं अस्थ्यात्मने वृषघ्नाय संध्यायै नमः षं मज्जात्म
ने वृषाय प्रज्ञायै नमः सं शुक्रात्मने हंसाय प्रभायै नमः
हं प्राणात्मने वराहाय निशायै नमः ळं शक्त्यात्मने विम
लाय प्रमोदायै नमः क्षं क्रोधात्मने नरसिंहाय विद्युता

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यैनमः इतिमातृकास्थानेषुन्यसेत् श्रीकामश्चेत् श्रीं
केशवकीर्त्यैनम इत्यादिन्यसेत् अथतत्त्वन्यासः मंनम
परायजीवतत्त्वात्मनेनमः भंनमःपरायबुद्धितत्त्वात्मने
नमः फंनमःपरायअहंकारतत्त्वात्मनेनमः पंनमःपरा
यमनस्तत्त्वात्मनेनमः इतिहृदये नंनमःपरायशब्द
तत्त्वात्मनेनमः इतिशिरसि धंनमःपरायस्पर्शनतत्त्वात्म
नेनमइतिमुखे दंनमः परायरूपतत्त्वात्मनेनमः इति
हृदये थंनमःपरायरसतत्त्वात्मनेनमः लिंगेतंनमः प
रायगन्धतत्त्वात्मनेनमः णंनमः परायश्रोत्रतत्त्वात्मनेन
मः श्रोत्रयोः ढंनमःपरायत्वक्तत्त्वात्मनेनमः इतित्वचि
सर्वांगे डंनमःपरायदृक्तत्त्वात्मनेनमः चक्षुषोः ठंनमः
परायजिह्वातत्त्वात्मनेनमः जिह्वायां टंनमःपरायनासा
तत्त्वात्मनेनमः नासायां ञंनमः परायवाक्तत्त्वात्मनेनमः
वाचिमुखे झंनमःपरायपाणितत्त्वात्मनेनमः पाण्योः
जंनमःपरायपादतत्त्वात्मनेनमः पादयोः छंनमःपराय
पायुतत्त्वात्मनेनमः गुदे चंनमःपरायउपस्थतत्त्वात्मने
नमः उपस्थे ङंनमःपरायआकाशतत्त्वात्मनेनमःशि
रसि घंनमः परायवायुतत्त्वात्मनेनमःमुखे गंनमःपरा
यतेजस्तत्त्वात्मनेनमः हृदि खंनमःपरायजलतत्त्वात्म
नेनमः लिंगे कंनमःपरायपृथिवीतत्त्वात्मनेनमः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र

१२६

126

चरणयोः शंनमः परायहृत्पुण्डरीकतत्वात्मनेनमः
हृदये हंनमः परायद्वादशकलाव्याप्तसूर्यमंडलत-
त्वात्मनेनमः सं नमः परायषोडशकलाव्याप्तचन्द्रमं
डलतत्वात्मनेनमः वंनमः परायदशकलाव्याप्तव
ह्निमण्डलतत्वात्मनेनमः हृदये त्रयमुपर्युपरि
क्रमेणन्यसेत् षंनमः परायपरमेष्ठितत्वात्मनेवा
सुदेवायनमः शिरसि यंनमः परायपुंस्तत्वात्मने
संकर्षणायनमः आस्ये लंनमः परायविश्वतत्वात्मने
प्रद्युम्नायनमः हृदि रंनमः परायनिवृत्तितत्वात्मनेनारा
यणायनमः चरणयोः क्ष्रौंनमः परायकोपतत्वात्मनेनृ
सिंहायनमः सर्वगात्रेषु इतितत्वन्यासः इतिकृतेधि
कृतोभवतिध्रुवं सकलवैष्णवमंत्रजपादिषु ततः
षोडशवारंकामवीजंजप्त्वादक्षिणनासापुटेनवायुं
रेचयेत् द्वात्रिंशद्वारंकामवीजंजप्त्वा वामनासापुटेन
वायुंपूरयेत् चतुःषष्टिवारंकामवीजंजप्त्वानासापु
टद्वयंधृत्वाकुम्भकंकुर्यात् इत्येकःप्राणायामः एवं
प्राणायामत्रयंकुर्यात् अथपीठन्यासः स्वहृदि आधार
शक्त्यैनमः प्रकृत्यैनमः कमठायनमः शेषायनमः क्ष्मा
यैनमः क्षीरसिन्धवेनमः श्वेतद्वीपायनमः रत्नोज्वलमहित
महामंडपायन· पूर्वेमन्दराय· दक्षिणेसंतानकाय· पश्चि
मेपारिजाताय· उत्तरेकल्पलतायन· मध्येहरिचन्दनायनमः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दक्षांसे धर्माय नमः वामांसे ज्ञानाय नमः दक्षोरुमूले वै
राग्याय नमः वामोरुमूले ऐश्वर्याय नमः मुखे अधर्मा
य नमः कट्यां अज्ञानाय नमः दक्षपार्श्वे अवैराग्याय न
मः वामपार्श्वे अनैश्वर्याय नमः पुनः हृदि शेषाय नम
अब्जाय नमः अं सूर्यमण्डलाय द्वादशकलात्मने नमः
उं सोममण्डलाय षोडशकलात्मने नमः मं वह्निमं
डलाय दशकलात्मने नमः उपर्युपरिक्रमेण सं स
त्वाय नमः रं रजसे नमः आं आत्मने नमः अं अनन्त
आत्मने नमः पं परमात्मने नमः ह्रीं ज्ञानात्मने नमः
अं विमलायै नमः उं उत्कर्षिण्यै नमः ज्ञं ज्ञानायै नमः
ओं क्रियायै नमः ओं योगायै नमः ओं प्रह्व्यै नमः ओं सत्या
यै नमः अं ईशानायै नमः हृत्पद्मस्याष्टदलेषु मध्ये
कर्णिकायां च अनुग्रहायै नमः तत्कर्णिकोपरि ओं
भगवते विष्णवे सर्वभूतात्मने वासुदेवाय सर्वात्म
संयोगयोगपद्मपीठात्मने नमः इति न्यसेत् ततः
कृताञ्जलिः पठेत् अस्य मन्त्रस्य नारद ऋषिः विराट्
छन्दः कृष्णप्रकृति दुर्गाधिष्ठात्री देवता क्लीं बीजं
स्वाहा शक्तिः पुरुषार्थचतुष्टये विनियोगः प्रकृतिः
मूलकारणमित्यर्थः ततो नारदाय ऋषये नमः
शिरसि विराट् छन्दसे नमः इति मुखे सकललोकमं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१३०

127

गलायश्रीक्रमायदेवतायैनमइतिहृदिन्यसेत् अंजलिं
बद्ध्वा दुर्गायै अधिष्ठातृदेवतायैनमइतिपठेत् ततःपं
चांगानि आचक्रायस्वाहा तर्जन्योः सुचक्रायस्वाहा शि
खायैवषट् इतिमध्यमयोः त्रैलोक्यरक्षणचक्रायस्वा
हा कवचायहुं अनामिकयोः असुरांतकचक्रायस्वाहा
अस्त्रायफट् इतिकनिष्ठयोः ततःआचक्रायस्वाहा हृ
दयायनमइतिहृदयेविचक्रायस्वाहा शिरसेस्वाहा शिर
सि सुचक्रायस्वाहा शिखायैवौषट् इतिशिखायां त्रैलो
क्यरक्षणचक्रायस्वाहा कवचायहुं इतिसर्वांगे असुरांत
कचक्रायस्वाहा अस्त्रायफट् इतिकरतलपृष्ठयोः न्य
सेऊर्ध्वोर्ध्वतालत्रयेदस्मात् छोटिकाभिर्दशदिग्बंधनंकु
र्यात् अथदशांगानि गंनमोहृदि पींनमोभ्रूमि जंनमः
शिखायां नंनमःसर्वगात्रे वं नमःकरयोः हंनमोदक्ष
पार्श्वे भंनमोवामपार्श्वे यंनमःकक्षे स्वांनमःपृष्ठेहांनम
भ्रूमि ततःप्रणवपुटितंमूलमंत्रंहस्तयोरन्तर्बाह्यपार्श्वेषा
पकंन्यस्त्वा सर्वोत्कृष्टपरमज्योतिर्मयःकृष्णःस्तस्यसकली
करणार्थंकरन्यासउच्यते अष्टाक्षरस्य ॐइतिदक्षिणकरस्य
अंगुष्ठस्यप्रथमपर्वणि ॐह्रींद्वितीयपर्वणि ॥
ॐ नमइति तृतीयपर्वणि एवं ॐ पीं ॐ नमः
इति तर्जन्याः पर्वत्रये ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐजं ॐनम इति मध्यमायाः पर्वत्रये ॐनं ॐनम इति
अनामिकायाः पर्वत्रये ॐयं ॐनमः इति कनिष्ठका-
याः पर्वत्रये ॐहूं ॐनम इति कनिष्ठिकायाः पर्वत्रये
ॐभौं ॐनम इति अनामिकायाः पर्वत्रये ॐपं ॐ इति
अनामिकाया पर्वत्रये ॐस्वां ॐनम इति तर्जन्याः पर्व
त्रये ॐहां ॐनम इत्यंगुष्ठ पर्वत्रये इति सृष्टेः अथ स्थि
तेः ॐगों ॐनमः इति दत्ता तर्जन्याः दक्षांगुष्ठे ॐपी
ॐनम इति दक्षांगुष्ठेन तत्र तर्जन्यां ॐजं ॐनम इति तेन
मध्यमायां ॐनं ॐनम इति तेन दक्षनासिकायां ॐवं
ॐनम इति तेन कनिष्ठायां ॐहूं ॐनम इति वामहस्त
तर्जन्यां वामांगुष्ठे ॐभों ॐनम इति वामहस्तांगुष्ठेन त
र्जन्यां ॐयं ॐनम इति तेन मध्यमायां ॐस्वां ॐनम
इति तेनानामिकायां ॐहां ॐनम इति तेन कनिष्ठिकायां
इति स्थिते अथ संहारन्यासः ॐगों ॐनम इति वामां
गुष्ठे ॐपीं ॐनम इति वामांगुष्ठेन वाम तर्जन्यां ॐजं
ॐनम इति तेन मध्यमायां ॐरं ॐनम इति तेनानामि
कायां ॐवं ॐनम इति कनिष्ठिकायां ॐहूं ॐनम इ-
ति दक्षांगुष्ठेन दक्षकनिष्ठिकायां ॐभों ॐनम इति ते
नानामिकायां ॐयं ॐनम इति तेन मध्यमायां ॐस्वां
ॐनम इति तेन तर्जन्यां ॐहूं ॐनम इति दक्षतर्जन्यादि-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्र॰ १२८ 128

त्ताङ्गुष्ठे इति संहारन्यासः पुनः सृष्टिस्थिते कर्तव्ये ॐ गां
ॐ नम इति दत्त तर्जन्या दत्ताङ्गुष्ठे ॐ पीं ॐ नम इति दत्ताङ्गु
ष्ठेन दत्त तर्जन्यां ॐ जं ॐ नम इति तेन मध्यमायां ॐ नं ॐ
नम इति तेनानामिकायां ॐ वं ॐ नम इति तेन कनिष्ठायां
ॐ ह्रूं ॐ नम इति वामाङ्गुष्ठेन वामकनिष्ठायां ॐ भां ॐ न
म इति तेनानामिकायां ॐ यं ॐ नम इति तेन मध्यमायां ॐ
स्वां ॐ नम इति तेन तर्जन्यां ॐ हां ॐ नम इति तर्जन्या दत्ता
ङ्गुष्ठे इति सृष्टिः एवं स्थितेरपि कार्या अथ न्यासः पंचधा
कर्तव्यः पुनरङ्गुली पुष्टिस्थितिक्रमाद्दशांगान्यासः कर्तव्यः
ॐ गां दत्तकरस्याङ्गुष्ठाय पीं नमो तर्जन्यै जं नमो मध्यमा
यै नं नमो ऽनामिकायै वं नमः कनिष्ठायै ह्रूं नमो वामा
ङ्गुष्ठायै भां नमो तर्जन्यै यं नमो मध्यमायै स्वां नमो ऽनामि
कायै हां नमः कनिष्ठायै ततः आचक्राय स्वाहा अङ्गुष्ठा
भ्यां नमः विचक्राय स्वाहा तर्जनीभ्यां नमः सुचक्राय स्वा
हा मध्यमाभ्यां नमः त्रैलोक्यरक्षणचक्राय स्वाहा अनामि
काभ्यां नमः असुरान्तकचक्राय स्वाहा कनिष्ठाभ्यां नमः
इत्यङ्गपंचकमपि अङ्गुष्ठादिषु न्यसेत् असितैः मन्त्रनाथ
मातृकागौरवविभिन्नमस्य सविन्दुभिः पृथक् अत्र संहृत्य
सृष्टिमार्गभेदाद्ध्यानन्तानि च मंत्रवर्णभांनि मूलमंत्रम
थार्थं श्रीरामायभालवनजपीगोस्थादिक्रमेण पंचषट्
वर्णमातृकास्थानेषु न्यसेत् ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथमंत्रतत्वन्यासः गौंनमः परायपृथिवीतत्वात्मने-
नमः पादयोः पींनमः परायसलिलतत्वात्मनेनमः उ
पस्थे ज्रंनमः परायपावकतत्वात्मनेनमोहृदये नेनमः
परायअनिलतत्वात्मनेनमः इतिमुखे वंनमः पराय
आकाशतत्वात्मनेनमइतिशिरसि लंनमः परायअहं
कारतत्वात्मनेनमः भंनमः परायमहत्तत्वात्मनेनमइ
तिहृदये यंनमः परायप्रकृति तत्वात्मनेनमः स्वंन
मः परायपुरुषतत्वात्मनेनमः हंनमः परायपरतत्वा
त्मनेनमः इतित्रयेसर्वशरीरे इतिसंहारः अथसृष्टिः
हंनमः परायपरतत्वात्मनेनमः स्वंनमः परायपुरुष
तत्वात्मनेनमः यंनमः परायप्रकृतितत्वात्मनेनमः स
र्वशरीरे भंनमः परायमहत्तत्वात्मनेनमः लंनमः परा
यअहंकारतत्वात्मनेनमः इतिहृदयेहृदये वंनमः पराय
आकाशतत्वात्मनेनम इतिशिरसि नंनमः परायअनि
लतत्वात्मने इतिमुखे ज्रंनमः परायपावकतत्वात्मने
नमः हृदये पींनमः परायसलिलतत्वात्मनेनमः उप
स्थे गौंनमः परायपृथिवीतत्वात्मनेनमः पादयोः इति
सृष्टिः प्रणवपुटितंमूलमंत्रंकेशमारभ्यपादपर्यंतं
व्यापयहस्ताभ्यांव्यापकमात्रत्रयंन्यसेत् अथसृष्टि-
स्थितिसंहारक्रमेणावर्णन्यासः तत्रसृष्टियथा गौं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र नमःइतिमध्यमयाशिरसि पींनमःइतिमध्यमातर्ज्जनीभ्यां
चक्षुःद्वये जं नमःइत्यङ्गुष्ठवर्ज्जिताभिःकर्णद्वये नेंनम
इति अङ्गुष्ठनामिकाभ्यांनासापुटद्वये वेंनमःइतिसर्वाङ्गु
लीभिर्मुखे हूंनमःइति अङ्गुष्ठतर्ज्जनीभ्यांहृदि भोंनम
इतिअङ्गुष्ठमध्यमाभ्यांनाभौ येंनमःइति अङ्गुष्ठवर्ज्जिता
भिर्लिङ्गे स्वांनमः इतिअङ्गुष्ठवर्ज्जिताभिर्जानुद्वये हां
नमःइति सर्वाङ्गुलीभिःपादद्वये इतिसृष्टिः अथस्थि
तिः हूंनमःइति अङ्गुष्ठतर्ज्जनीभ्यांहृदये भोंनमःइतिअ
ङ्गुष्ठमध्यमाभ्यांनाभौ यें नमःइति अङ्गुष्ठवर्ज्जिताभिर्लि
ङ्गे स्वांनमःइति अङ्गुष्ठवर्ज्जिताभिःजानुद्वये हांनमःइ
तिसर्वाङ्गुलीभिःपादद्वये गोंनमःइतिमध्यमयाशि
रसि पींनमःइति तर्ज्जनीमध्यमाभ्यांचक्षुर्द्वये जंनमःइ
तिअङ्गुष्ठवर्ज्जिताभिःकर्णद्वये नेंनमः अङ्गुष्ठानामिका
भ्यांनासापुटद्वये वेंनमः सर्वाङ्गुलीभिःमुखे इतिस्थि
तिः अथसंहारः हांनमःसर्वाङ्गुलीभिःपादद्वये स्वां
नमःअङ्गुष्ठवर्ज्जिताभिर्जानुद्वये येंनमः अङ्गुष्ठवर्ज्जिता
भिःलिङ्गे भोंनमः अङ्गुष्ठमध्यमाभ्यांनाभौ हूंनमःअ
ङ्गुष्ठतर्ज्जनीभ्यां हृदये वें नमःसर्वाङ्गुलीभिर्नमः
मुखे नें नमः अङ्गुष्ठानामिकाभ्यां नासा
पुटद्वये ॥ जं नमः ॥

१२५
129

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अङ्गुष्ठवर्जिताभिः कराभ्यां हृदये पींनमः तर्जनीमध्यमाभ्यां
वततः हृदये गोंनमः मध्यमयाशिरसि पुनः स्पष्टिस्थिनेक
तेत्रे अथविभूतिपञ्जरन्यासः गोंआधारे पीलिंगे ज
नाभौ नहृदि वगले लमुखेभादक्षांसे यवामांसे स्वा
दक्षोरो गोकन्यरायां पीनाभौ जकुक्षौनहृदि वदक्ष
स्तने ह्वावामस्तने भादक्षपार्श्वे यवामपार्श्वे स्वादक्ष
नितंबे ह्वावामनितंबे गोशिरसि पीमुखे जदक्षनेत्रे
नवामनेत्रे वदक्षकर्णे ह्ववामकर्णे भादक्षनासि यवा
मनासि स्वादक्षकपोले ह्वावामकपोले गोदक्षभुजमूले
पीकूर्परे जमणिबन्धे न अङ्गुलिमूले वअंगुल्यग्रे
ह्ववामबाहुमूले भाकूर्परे यमणिबन्धे स्वाअङ्गुलि
मूले ह्वाअङ्गुल्यग्रे गोदक्षोरुमूले पीजानुनि जगु
ल्फ नअंगुलिमूलेवअङ्गुल्यग्रे ह्ववामोरुमूले भाजा
नुनि यगुल्फे स्वाअङ्गुलिमूले ह्वाअंगुल्यग्रे मस्तको
परि गोपूर्वे पीआग्निकोणे जदक्षिणे ननैऋतकोणे
वपश्चिमे लवायुकोणे भाउत्तरे यईशानकोणे स्वा
ईशान पूर्वयोर्मध्ये ह्वानैऋतपश्चिमयोर्मध्ये गोभू
मिसकले पीदक्षभुजे जवामभुजे नदक्षोरौ ववा
मोरौ लशिरसि भादक्षचक्षुषि यवामचक्षुषि स्वामुखे
हृकण्ठे गोदक्षचक्षुषि पीवामचक्षुषि जहृदये नउ

ग्र॰ दरे व मूलाधारे ल्लिंगे भादत्तजानुनि यवामजानु
नि स्वादत्तपादाग्रे ह्वामपादाग्रे गोदत्तकर्णे पीवाम
कर्णे जदत्तगण्डे नवामगण्डे वदत्तांसे ह्लवामांसे भाद
त्तस्तने यवामस्तने स्वादत्तपार्श्वे ह्लावामपार्श्वे गो
दत्तोरुमूलोर्ध्वदेशोस्फिचि पीवामोरुमूलोर्ध्वदेशोस्फि
चि जदत्तोरौ नवामोरौ वदत्तजानुनि ह्लवामजानुनि
भादत्तजंघायां यवामजंघायां स्वादत्तपादे ह्लावाम
पादे इतिकथिते विभूतिपंजरे सकलसुखाकरधर्ममो
क्षदं वचतरुणीमनोज्ञवंजनं हरिचरणाम्बुजभक्तिव
र्धनं स्फुरतेयथास्यमंत्रस्य कीर्त्यते मूर्तिपंजरं श्रार्ति
ग्रहविघातरिक्षकीर्तिश्रीकोतिपुष्टिदं ॐकेशवायधा
त्रेनमइति भाले नं ॐ नारायणाय अर्यम्णे नमइति
उदरे मोईमाधवायमित्रायमहृदये भंईगोविन्दाय॰
वरुणायनमः ॐ केशवायधात्रेनमइतिभाले नं
ॐ नारायणाय अर्यम्णे नमइति उदरे मोंईमाधवाय
मित्रायनमोहृदये भंईगोविन्दायवरुणायनमः गल
कूपे गंनंविष्णवे अंशावे नमः दत्तपार्श्वे वंॐमधुसूदनाय
भगायनमः दत्तभुजमूले तेंपं त्रिविक्रमायविवस्वतेनमः
दत्तगले वां पें वामनायइन्द्रायनमः वामपार्श्वे सं ॐ श्री
धरायपूष्णेनमइति वामभुजमूले ॥

१३०

130

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दें ॐ हृषीकेशाय पञ्चेत्यायनमः इति वामगले वं ॐ प
द्मनाभाय तत्पृष्ठे नमः इति पृष्ठे यं ॐ दामोदराय विश्ववेन
मः इति कक्षादि ॐ नमो भगवते वासुदेवाय नमो मूर्ध्नि
इति मूर्ध्नि पञ्जरन्यासः आचक्राय स्वाहा हृदयाय नम
इत्यादिक्रमेण पुनः पंचाङ्गुलिन्यसेत् अङ्गुष्ठाञ्जवो
हृन्मणा वाभवे ह्रीं हृये पार्श्वके षु च अथों गुष्ठ पृष्ठैः
शिखायां करहन्द्वांगुलयोः ब्रह्मणोः सुः नारायच पृष्ठे
धंगवाङ्गुष्ठकांगुष्ठतर्ज्जन्युदितो ध्वनिस्तु विष्णुर्विष
क्तः कथितास्त्वमुद्राचेदलिरोमध्यमसंज्ञकेश ततः क
ष्यादिन्यासं कुर्यात् नारदायऋषयेनमः इत्यादि ततः
करकच्छपिकां बद्ध्वा पुष्पं गृहीत्वा श्रीकृष्णं ध्यायेत् य
था यथा मुद्रामरन्दलिनाञ्जनमोचपुञ्जमत्यग्रनील
जलजन्मसमानभासं स्वच्छिग्धनीलगनकुञ्चितकेश
जालराजन्मनोज्ञाशितिकण्ठशिखंडचूडं स्वरोलंबका
लितस्तरकुसमस्तनकल्पितोत्तंसमुत्कचनवोत्पलकलशू
वं लोलालकस्फुरितभालतलप्रदीप्तगोरोचनातिल
कमुञ्ज्वलचिलिमाने आपूर्णशिरोदगतांकशशांक
बिम्बकान्ताननं कमलपत्रविशालनेत्रं रत्नस्फुरत्क
नककुण्डलरश्मिदीप्तगंडस्थलीमकुरसुन्नतचारुना
सं सिन्दूरसुन्दरतराधरमिन्दुकुन्दमन्दारमन्दहसित

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री·

१३१

131

गुन्निदीपितांसं वन्यप्रवालकुसुमप्रचयावलम्बैवै
यकोज्ज्वलमनोहरमध्यकण्ठं मर्मध्रुमवदुमरत्नहरारभ्य
माणसेनानकप्रसरथामपरिक्षितांसं हाराबलीभगण
राजितमीवरोरुव्योमस्थलीलसितकौस्तुभभाजमंतं
श्रीवत्सलक्षणसुलक्षितमुमतांसमादीर्घपीनपरिहृत
सुजातबाहुं श्रावन्तुरोदरमुदारगंभीरनाभिंभ्यंगांगना
निकरमंगलरोमराजिं नानामणिप्रचटितांगदकंकण
मिश्रेयमाररमननूपुररत्नबद्धं दिव्यांगनाणपरिपिंजिरतां
गयाष्टिमापीतवस्त्रपरिवीतनितंबबिंबं चारूरुजानुमत
हूलमनोज्ञजंघं कान्तोन्नतप्रपदनिंदितकूर्मकान्तिं मा
णिक्यदर्पणलसभखराजिराजद्गुल्फाङ्गुलिच्छदनसुंद
रपादपद्मं मत्स्यांकुशादिदरकेतुयवाङ्कवज्रसंललिता
रुणाकरांघ्रितलनाभिरामं लावण्यसारसमुदायविनि
र्जितमनोभवदेवकान्तिं आस्याविबिन्दपरिशुंबितवेणुर
न्ध्रलोलत्करांगुलिसमीरितदिव्यरागम् ॥
धारापद्दवीकृतविकृष्टसमस्तजंतुसन्तानसंततिमनं
तसुखाम्बुराशिं ॥ मूलाधारे कुण्डलिनी सोम
रूपा हृदयकमलमध्ये जीवेवविन्दुरूपः ॥ शि
रसि परमात्मा सूर्यरूपः नेत्रैस्त्रिभिः तेजोभिः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रीकृष्णविग्रहोज्ज्ञात इतिध्यायेत् अथवा फुल्लेन्दी
वरकान्तिमिन्दुवदनंबर्हावतंसप्रियं श्रीवत्साङ्कमुदा
रकौस्तुभधरंपीताम्बरंसुन्दरं गोपीनांनयनोत्पला
र्चिततनुंगोगोपसंघावृतं गोविन्दंकलवेणुवादनपरं
दिव्याङ्गभूषंभजेत् इतिध्यात्वाध्यायेत् ततःकृष्णोऽहमि
तिध्यात्वामानसैरर्घ्यादिभिःसंपूजयेत् ततोऽर्घपात्रं
स्थापयेत् यथा जलेनमण्डलंनिर्माय तदुपरित्रिप
दिकामवोप्य अस्त्रराजकचक्रायस्वाहा अस्त्रायफ
ट् इतिशङ्खंप्रक्षाल्यत्रिपदिकांस्थापयेत् तत्रश्रीच
क्रायस्वाहा हृदयायनमः इतिगन्धपुष्पाक्षतान् निक्षिपे
त् ततोविलोममातृकांपठन् शुद्धजलेनशङ्खंपूरये
त् मंवह्निमण्डलायदशकलात्मनेनमः इतिशङ्खं उंसो
ममण्डला यद्वादशकलात्मनेनमः इतिशङ्खंमइतिज
लंपूरयेत् ततो गङ्गेचयमुनेचैवगोदावरिसरस्वति
नर्मदेसिन्धुकावेरिजलेऽस्मिन्संनिधिंकुरु इतिसवित
मंडलतस्मिन्जलेऽग्रेऽङ्कुशमुद्रयातीर्थमावाहयेत् तस्मिं
ञ्जलेस्वीयहृदयाम्बुजात् श्रीकृष्णमप्यावाहयेत् ततः
शङ्खजलेवामेगङ्गांमध्येसरस्वतींदक्षिणेयमुनांभा
वयेत् तस्यजलस्योपरिसुचक्रायशिरसेवषट् त
तोगालिनीमुद्रांप्रदर्शयेत् वौषट् इतिततजलंवीदे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰

त्रिलोकरक्षणाय स्वाहा कवचाय हूम् इति तर्जन्याम
वगुण्ठयेत् तज्जलं श्रीकृष्णस्वरूपं भावयेत् ततः आ
चक्राय स्वाहा हृदयाय नमः विचक्राय स्वाहा शिरसे
स्वाहा सुचक्राय स्वाहा शिखायै वषट् त्रैलोक्यरक्ष
णचक्राय स्वाहा कवचाय हुं तस्मिं जले विन्यस्यासु
रान्तकचक्राय स्वाहा अस्त्राय फट् इति तालत्रयेद
त्वाकोटिकाभिः दशादिग्बन्धनं कुर्यात् तज्जलं स्पर्शे
मूलमंत्रमष्टधा जपेत् ततो धेनुमुद्रयामृती कुर्यात्
किंचिज्जलं पात्रान्तरे कृत्वा प्रेक्षणपात्रे स्थापयेत् तस्मा
त् किंचिज्जलं गृहीत्वा मूलमंत्रमुच्चार्य त्रिवारमात्मानं
पूजोपकरणं चाभ्युक्षेत् ततो मूर्ध्नि गुरुं मूलाधारे गण
पतिं च पूजयेत् ततो मूलाधारे कुण्डलिनी तेजोरूपा
हृदये जीवस्तेजोरूपः भ्रूमध्ये परमात्मा तेजोरूपाः
तेनैतत्त्रयं कामबीजेन ज्वा मूलाधारादिब्रह्मरन्ध्रान्तं
एकीभूतं आनन्दघनं तडित्प्रभं चिन्तयेत् ततोजस्मा
स्वीयहृदयकमले आचक्राय स्वाहा हृदयाय नमः
विचक्राय स्वाहा शिरसे स्वाहा सुचक्राय स्वाहा शि
खायै वषट् त्रैलोक्यरक्षणचक्राय स्वाहा कवचा
य हुं ज्वालाचक्राय स्वाहा नेत्राभ्यां वौषट् असुरा
न्तकचक्राय स्वाहा अस्त्राय फट् इति षडंगमंत्रः

१३२

132

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्वांगसंपन्नंश्रीकृष्णविग्रहमाविर्भूतंविचिंत्यस्वश
रीरश्रीकृष्णविग्रहयोरैक्यंविचिन्त्य तस्मिंश्रीकृष्णवि
ग्रहाभिन्ने स्वशरीरेविभूतिपंजरादिषु षडंगन्यासप
र्यन्तंकृत्वा पीठन्यासक्रमेणपूजयित्वा आसनस्वाग
तार्घ्यपाद्याचमनीयमधुपर्कपुनराचमनीयस्नानीय
वस्त्रालंकारणैदशोपचारैः श्रीकृष्णविग्रहाभिन्नेस्व
शरीरेपूजयेत् पुनरपिविभूतिपंजरन्यासस्थानमा
रभ्यषडंगन्यासमंत्रैः स्वशरीरेपूजयेत् पुनरपिस्व
वदनेवेणुंहृदयेवनमालास्तनयोर्धश्रीवत्संकौस्तुभंच
पूजयेत् अत्रापिशाक्तश्चेद्विभूति पंजरन्यासंविभूति
पंजरन्यासमंत्रेणपूजांकुर्यात् किंतु पीठन्यासा
दिक्रमेणासनादिअलंकारणान्तेनपूजयेत् अत्रा
पिशाक्तश्चेत् षडंजलिभिःपूजयेत् ततोमूलमंत्रप
ठि ततोमूलमंत्रंपठित्वा चन्दनपंकेनसर्वांगंलेपये
त् ततः अनामिकायादीपशिखाकारा द्वादशादी
र्धेतिलकान्द्वादशस्थानेषुकुर्यात् ॐअंकेशवधात्रे
नम इतिललाटे ॐआंनारायणायअर्यमणेनम उदरे
ॐइंमाधवाय मित्राय नमोहृदये ॐईंगोविन्दा
यवरुणायनमोगलकूपतलं तपगंतेविष्णवे अंश
वे नमः दक्षपार्श्वे ॐऊंमधुसूदनायभगायनमः॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ दक्षभुजमूले तें पें त्रिविक्रमाय विवस्वते नमः दक्षग
लेवां पें वामनाय इन्द्राय नमः वामपार्श्वे सं ॐ श्रीध
राय मृत्यवे नम इति वामभुजमूले दें ॐ हृषीकेशाय प
र्जन्याय नमः इति वामगले वां ॐ पद्मनाभाय त्वाष्ट्रे न
म इति पृष्ठे यं ॐ दामोदराय विश्वेभ्यो नम इति ककुदि
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय नम इति मूर्ध्नि ततः शुक्ल
तुलसीदलैः शुक्लचन्दनमिश्रैरंजलिमापूर्य मूलमंत्रमु
च्चार्य श्रीकृष्णाय एष तुलसीदलांजलिर्नम इति दक्षि
णं चरणसमीपे दद्यात् रक्ततुलसीदलैः रक्तचन्दन॰
मिश्रैः अंजलिमापूर्य मूलमंत्रमुच्चार्य श्रीकृष्णायैष रक्ते
नचंदनपंकिलश्वेतकरवीरपुष्पांजलिर्नम इति वक्ष
सि दद्यात् ततः श्वेतरक्तपद्माभ्यां सितरक्तचंदनलिप्ता
भ्यामंजलिमापूर्य मूलमंत्रमुच्चार्य श्रीकृष्णायैष श्वेत
रक्तपद्मांजलिर्नम इति मूर्ध्नि दद्यात् एवं नानाविधपु
ष्पैश्चंदनहृयलिप्तैरंजलिमापूर्य श्रीकृष्णायैष नानावि
धपुष्पांजलिर्नम इति सर्वांगे न्यसेत् एवं धूपदीपौ च
दद्यात् ततो मनसा ब्रह्मरन्ध्रस्थमंडलनिर्गतैरमृतैः
श्रीकृष्णं तर्पयेत् ततो गन्धपुष्पैः ।।
संपूज्य सकर्पूरं तांबूलं दद्यात् ततो नृत्यगीतवाद्यैः ।।

।।

१३३
133

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रीकृष्णंसंतोष्यगण्डूषजलमादाय ब्रह्मार्पणमं
त्रेणभगवतोदक्षिणहस्ते आत्मानंपूजाकर्मचसम
र्पयेत् ततःप्राणायामंकृत्वा कामदेवायविद्महेपुष्प
बाणायधीमहि तन्नोनंगःप्रचोदयात् इतिकामगा
यत्रीं दशधाजप्त्वाजपंसमर्प्यस्वप्रसन्नेमंत्रार्थस्वरूपं
श्रीकृष्णंभावयन्मूलमंत्रंदशधाजपेत् पुनःप्राणाया
मंकृत्वा गुह्यातिगुह्येत्यादिनाभगवतोदक्षिणहस्ते
जपंसमर्पयेत् पुनरपिप्राणायामंकृत्वा ॐकारपु
टितकामबीजंअष्टोत्तरशतंजप्त्वा योगेयुंजीत योगो
यथा मूलाधारेत्रिकोणेचतुर्दलपद्मेअरुणवर्णे वश
षस वर्णचतुष्टयाधिष्ठिते क्लींबीजं बन्धूकपुष्पस्फुर
त्प्रभास्वज्वलमारुणक्रान्तबिन्दुकं तदूर्ध्वं पंइति
कुण्डाकुण्डलिनींप्रसुप्तभुजगाकारांसार्धं त्रिवलये
नस्थितां हूंकारेणमनोदण्डाहतांकृत्वामूलाधारं
स्वाधिष्ठानमणिपूरकानाहतविशुद्धाख्यषट्चक्रभे
दनक्रमेणशिरस्थसहस्रदलकमलंनीत्वा तत्रस्थ
मण्डलविगलदमृतधारयारक्तवर्णयामंत्रशार्थ्य
तांकुण्डलिनींसंतर्प्य जप्यमानस्यमंत्रस्यार्थस्वरूप।
मात्मानंचिरंध्यात्वा पुनःकुण्डलिनीमात्माविशुद्धा
नाहतमणिपूरकास्वाधिष्ठानमूलाधारभेदक्रमेण

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ मूलाधारस्थं तत्स्थानेन नयेत् इति योगः गुरुतल्पनिषे
१३८ वनंच पानं द्विजहत्याहृजिनं स्ववर्णचौर्यं समनोपशमं
134 प्रयाति सर्वं सहसा प्राचरितेन तवम्भनेन इति योगं गु
त्वा पुनः प्राणायामं कृत्वा भगवतो दक्षिणहस्ते गुह्या
ति गुह्येत्यादिनां कामबीजजपं समर्पयेत् ततो बहिः
पीठपूजयेत् सालिग्रामे मनो यंत्रे मंडले अथ यन्त्रोद्धा
रः प्रथमं षट्कोणं तत्परि अष्टदलपद्मं तद्बहिश्चतुर
स्रं भूपुरं चतुर्द्वारोपेतं अष्टदिक्षु अष्टशूलविभूषितं तन्
मध्ये षट्कोणकर्णिकायां मध्ये कामबीजं मम अभीष्ट
सिद्धिं कुरु इति च लिखित्वा दशाक्षरैर्वेष्टयेत् अग्ने
यादि चतुष्कोणेषु श्रीबीजं पूर्वादि चतुर्दिक्षु मायाबी
जं च लिखेत् कर्णिकाया बहिः षट्कोणेषु क्लींकृस्मा
यनमः इति षडक्षराणि लिखेत् कामगायत्र्याक्षराणि
अष्टवर्णानि कृत्वा प्रतिकेसरद्वयमध्ये लिखेत् कामदे
वमालामन्त्रस्य षडक्षराणि षडक्षराणि प्रतिदले लि
खेत् भूबिंबवाह्ये श्वर्यादिषु दिक्षु श्रीबीजं मायाबीजं
च युगम युग्मं कृत्वा लिखेत् कामगायत्रीं च कामदेवा
य विद्महे इत्यादि कामदेवस्य मालामन्त्रो यथा।

क्लीं नमः कामदेवाय स
र्वजनप्रियाय।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्वजनसंमोहनायज्वलज्वलप्रज्वलसर्वजनस्यहृ
दयंममवसंकुरुकुरुस्वाहा तामिन्यत्रेष्टजयेत् आ॰
धारशक्त्यैनमः प्रकृत्यैनमः कूर्मायनमः शेषायन॰
मः तमायैनमः क्षीरसिन्धवेनमः श्वेतद्वीपायनमः
रत्नोज्ज्वलितमणिमण्डपायनमः पूर्वस्यांमन्दारायनमः
दक्षिणेसंतानकायनमः पश्चिमेपारिजातायनमः
उत्तरेकल्पवृक्षायनमः मध्येहरिचन्दनायनमः रत्नसिं
हासनायनमः सिंहासनस्याग्नेयकोणे धर्मायवृषरू
पायरक्तवर्णायपीठपादायनमः नैरृतकोणेज्ञाना
यसिंहाकारायश्यामवर्णायपीठपादायनमः वायु
कोणे वैराग्यायनमकारायपीतवर्णायपी
ठपादायनमः ईशानकोणेऐश्वर्यायगजाकाराय
इन्द्रनीलवर्णाय पीठपादायनमः सिंहासनस्यपूर्व
भागे अधर्मायपीठगात्रायनमः दक्षिणभागेअज्ञा
नायपीठगात्रायनमः पश्चिमभागे अवैराग्यायपी
ठगात्रायनमः उत्तरभागे अनैश्वर्याय पीठगात्राय॰
नमः पुनःमध्येशेषायनमः पद्मायनमः अंसूर्यमंड
लायद्वादशकलात्मनेनमः उंसोममंडलायषोडशक
लात्मनेनमः मंवह्निमंडलायदशकलात्मनेनमः॥
संसत्वायनमः रंरजसेनमः तंतमसेनमः श्वेतंसत्वे

ग्र

१३५

135

रंकेरजः पद्मासनाय नमः अं आत्मनेनमः अं अन्तरा
त्मनेनमः पं परमात्मनेनमः ह्रीं ज्ञानात्मनेनमः तत
पद्मस्य पूर्वदले श्रीं विमलायैनमः आग्नेयदले ईं उ
त्कर्षिण्यैनमः दक्षिणदले अं ज्ञानायैनमः नैरृत
दले पं क्रियायैनमः पश्चिमदले पं योगायैनमः वा
यव्यदले ॐ प्रह्व्यैनमः उत्तरदले ॐ सत्यायैनमः
ईशानदले अं ईशानायैनमः मध्ये अः अनुग्रहायैन-
ॐ नमो भगवते विष्णवे सर्वभूतात्मने वासुदेवाय सर्वा
त्मसंयोगयोगपद्मपीठात्मने नमः ततो मध्ये श्रीकृष्णा
यनमः इति मूर्तिमावाह्य पुष्पाञ्जलिं दत्वा पं शान्तांशि
वे आग्नेय्यां गणेशं नैरृत्यां सूर्यं वायव्यां दुर्गां पैशा
न्यां ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचन्द्रावतंसं
रत्नाकल्पोज्ज्वलांगं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नं
पद्मासीनं समन्तात्स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानं
विश्वाद्यं विश्वबीजं निखिलभयहरं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रं
इतिध्यात्वावाह्य पूजयेत् आग्नेय्यां सिन्दूराभं त्रिनेत्रं
शृणुतरजतदंष्ट्रहस्तपद्मेदधानं ॥
देवं पाशांकुशेष्टाभयकरविलसद्दीनपूराभिरा
मम् ॥ बालेन्दुद्योतिमौलिं करिपतिवदनं
दानपूर्णार्द्रगण्डम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रक्ताम्बुजासनमशेषगुणैकसिन्धुं भानुं समस्तजग
तामधिपं भजामि पद्मद्वयाभयवरं दधतं कराब्जैर्माणि
क्यमौलिकटकरुचिरं त्रिनेत्रं इति ध्यात्वावाह्य पूजयेत्
वायव्यां ॐ ह्रीं दुं दुर्गायै नमः अस्या ध्यानं ॐ सिंहस्था
शशिशेखरा मरकतप्रख्या चतुर्भिर्भुजैः शंखं चक्र
धनुःशरांश्च दधती नेत्रैस्त्रिभिः शोभिता आमुक्ताङ्ग
दहारकङ्कणरणत्काञ्चीक्वणन्नूपुरा दुर्गा दुर्गति
हारिणी भवतु नो रत्नोल्लसत्कुण्डला इति महिषम
र्दिनीं ध्यात्वावाह्य पूजयेत् ततः करकच्छपिकया पु
ष्पांजलिं गृहीत्वा ज्योतिर्मयं श्रीकृष्णं स्वहृदयाम्भोजे
ध्यात्वा मूलमन्त्रमुच्चार्य सुषुम्नावर्त्मना स्वहृदांबोजा
द्ब्रह्मरन्ध्रान्नासापुटद्वारा मातृकावर्णात्मकं तत्समांजलौ चै
तन्यात्मकः श्रीकृष्णः समागत इति विचिन्त्य श्रीकृष्णम
त्रागच्छ २ इत्यावाहयेत् तत इह तिष्ठ २ इह सन्निधेहि
इह सन्निरुद्धो भव २ आचक्राय स्वाहा हृदयाय नमः
विचक्राय स्वाहा शिरसे स्वाहा सुचक्राय स्वाहा अ
स्त्राय फट् इति कृत्वा ऊर्ध्वं तालत्रयं दत्वा छोटिकाभिर्द
शदिग्बन्धनं कुर्यात् ॐ इति तर्जनीभ्यामवगुण्ठनं धे
नुमुद्रयामृतीकृत्य परमीकुर्यात् सर्वत्र मुद्रां द
र्शयेत् ततो देवाय वेणुवनमालाश्रीवत्सकौस्तुभवि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१३६
136

अ॰ त्वमुद्राः प्रदर्शयेत् आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाच
मनीयकं मधुपर्कं चाचमनं स्नानं वसनाभरणानि च ग
न्धपुष्पे धूपदीपौ नैवेद्यं वन्दनं तथा क्रमेण कल्पये-
द्धीमानुपचारांस्तु षोडश तत्र विशेषमाह गंधपुष्पा
क्षत यवकुशाग्रतिलसर्षपैः दूर्वाभिः समेतं जलमा
दाय मूलमुच्चार्य श्रीकृष्णायैषोऽर्घ्यः स्वधा इति देवस्य
मूर्ति दक्षिणे दद्यात् श्यामाकदूर्वापद्मापराजिताभ्यु
क्तं जलमादाय मूलमुच्चार्य श्रीकृष्णायेदं पाद्यं नमः इ
ति पदांबुजे दद्यात् जातीलवंगककोलयुतं जलमा
दाय मूलमुच्चार्य श्रीकृष्णायेदमाचमनीयं नम इति श्री
मुखांबुजे दद्यात् आज्यदधिमधुकांस्यपात्रे संस्थाप्य
पात्रांतरेणाच्छाद्य मूलमुच्चार्य श्रीकृष्णायैष मधुप-
र्को नम इति मुखांबुजे दद्यात् केवलजलेनेदमाचम
नीयं नमः सुगन्धिजलेन स्नानीयं ततो गात्रमार्जनव
स्त्रं ततः परिधेयवस्त्रयुग्मं यज्ञोपवीतं हारादि आभर-
णानि कस्तूरीकुंकुम कर्पूरचन्दनगोरोचनानुलेपनं
चंदनागुरुह्रीवेर कुष्ठकुंकुमसेव्यकाः जटामांसी सुर
मिति विसोगंधाष्टकं विदुः ह्रीवेरः वाला कुष्ठं कुंभः से
व्यकं वीरणमूलं मुरामांसी नानाजाती य पुष्पाणि गुग्गु
लतश्रीवशर्करामधुचन्दनघृतनिर्मितं धूपं दद्यात् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कर्पूरगर्भिण्यावर्त्याहुतप्रदीपंदद्यात् स्वाहापदंशेवि
मलंपायसंसहगर्भवं कदलीफलसंयुक्तमाज्यंमंत्रीनि
वेदयेत् उपदंशाःचर्वणीयद्रव्यं मूलकेलखण्डात्
पायसंपयोविकारः दधिनवनीतंघृतंशार्करांचस-
शार्करंदुग्धंचदद्यात् तत्रनैवेद्यदानविधिः हिरण्यर
जतेकांस्येताम्रेमृण्मयमेवच पालाशंश्रीहरेःपात्रं
नैवेद्यंकल्पयेद्बुधः नैवेद्यंपुरतःसमानीयस्वाहायफट्
इतिसंप्रोक्ष्यचक्रमुद्रयावेष्ट्य यमितिजलेनसंप्रोक्ष्य
नैवेद्यस्यदोषांश्शोषयेत् रमितिवह्निबीजेनहस्तेन
स्पृष्ट्वादोषान्दग्ध्वावामहस्तेनपिधाय वमित्यमृतवी
जेनजमेनामृतरसाभिपूर्णंविचिन्त्यमूलमंत्रेणामृतस
रूपंचिन्तयित्वा स्पृष्ट्वामूलमंत्रमष्टधाजप्त्वा धेनुमुद्रया
अमृतपूर्णंविभाव्यगंधपुष्पाभ्यांनैवेद्यायनमइत्यभ्य
र्च्यश्रीकृष्णायनमइति गन्धपुष्पाभ्यामभ्यर्च्यश्रीकृ
ष्णमुखनिर्गतंतेजोनैवेद्यालग्नमितिविभाव्यमूलमु
च्चार्यश्रीकृष्णायइदंनैवेद्यंनमइति नैवेद्येजलंदद्यात्
ततोनैवेद्यंहस्ताभ्यांगृहीत्वानिवेदयांभवतेजुषाणे
देहविहरेः इत्युच्चार्पयेत् वामहस्तेनविकचोत्पल
सन्निभाग्रासमुद्रांप्रदर्शयेत् अमृतोपस्तरणमम
सिस्वाहेति देवमुखेजलंदत्वादक्षिणहस्तस्या

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१३७
137

अ ङ्गुष्ठेन तर्जनीमध्यमां च स्पृशन् अपानाय स्वाहा एवं अङ्गु
ष्ठेन मध्यमानामिकां च स्पृशन् उदानाय स्वाहा एवं स-
र्वाङ्गुलीभिः समानाय स्वाहा इति वदेत् इति प्राणादीनां
पंचमुद्राः प्रोक्ताः ॐ वौं नमः पराय परमात्मने निरूढाय
नैवेद्यं कल्पयामि इति मंत्रं पठन् अंगुष्ठाभ्यां अनामिका
हृदयस्पर्शनतर्पणे नैवेद्यमुद्रां प्रदर्शयेत् अमृतापिधान
मसि स्वाहा इति देवमुखे जलं दत्वा पुनराचमनीयं दत्वा
मकर्पूरं ताम्बूलं दद्यात् साध्यसाधनयोर्मध्ये देवस्य पूर्व
स्मिन्ते देवस्य पूर्वे दामाय नमः दक्षिणे सुदामाय न-
मः पश्चिमे वसुदामाय नमः उत्तरे किंकिण्यै नमः देव
स्याग्निकोणे आचक्राय स्वाहा कवचाय हुं पूर्वादिचतु
र्दिक्षु असुरान्तचक्राय स्वाहा अस्त्राय फट् इति पंचा
ङ्गानि पूजयेत् देवस्य पूर्वदले रुक्मिण्यै नमः आग्नेयद
ले सत्यभामायै नमः दक्षिणदले नाग्निजित्यै नमः नैरृत्य
दले सुनन्दायै नमः पश्चिमदले मित्रविन्दायै नमः वाय
व्यदले लक्ष्मणायै नमः उत्तरदले जाम्बवत्यै नमः ईशा
नदले सुशीलायै नमः इति प्रणवाद्येन पूजयेत् ततः पू
र्वादिदलाग्रेषु ॐ वसुदेवाय नमः ॐ देवक्यै नमः ॥
ॐ नन्दाय नमः ॐ यशोदायै नमः ॐ बलभ
द्राय नमः ॐ सुभद्रायै नमः ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐगोपेभ्योनमः ततोदलाद्बहिः पूर्वादिक्रमेणपूजये
त् ॐपूर्वे ॐमेदसायनमः दक्षिणे ॐप्राग्विज्ञातायन
मः ॐपश्चिमे ॐमन्यानकायनमः ॐउत्तरे ॐकल्प
वृक्षायनमः मध्ये ॐहरिचन्दनायनमः ततःचतुरस्रेदे
वस्य पूर्वे ॐइन्द्रायनमः अग्निकोणे ॐअग्नयेनम
दक्षिणे ॐयमायनमः नैरृते ॐनैरृतायनमः पश्चि
मे ॐवरुणायनमः वायुकोणे ॐवायवेनमः उत्तरे
ॐकुवेरायनमः ॐईशानायनमः ॐइन्द्रेशानयोर्म
ध्ये ॐब्रह्मणेनमः नैरृतवरुणयोर्मध्ये अनन्तायन-
मः पूर्वादिक्रमेणतत्समीपेपूजयेत् ॐवज्रायनमः
ॐशक्तयेनमः ॐदण्डायनमः ॐखड्गायनमः ॐपा
शायनमः ॐअंकुशायनमः ॐगदायेनमः ॐत्रिशू
लायनमः ॐपद्मायनमः ॐचक्रायनमः मध्ये
ॐश्रीकृष्णायनमः ॐवासुदेवायनमः ॐनारायणाय
नमः ॐदेवकीनन्दनायनमः ॐयदुश्रेष्ठायनमः ॐ
वार्ष्णेयायनमः ॐअसुरभारहारिणेनमः ॐधर्म-
संस्थापकायनमः इतिसम्पूज्यपुनरपिश्रीकृष्णमर्वा
दिभिः पूजयेत् ततः धूपविशेषः घंटायैनमइति घ
ण्टांसम्पूज्यवामहस्तेनघंटावादयन्दक्षिणह
स्तेनधूपंगृहीत्वादेवस्यचरणादिपादपर्यंतंदर्शयेत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१२८

138

ततो मूलमुच्चार्य श्रीकृष्णं तर्पयामीति श्रीकृष्णस्य मु
खे जलगण्डूषं दत्त्वा दन्तशोधनार्थं काष्ठं हस्तशोधनार्थं
कर्पूरचूर्णं आचमनार्थं जलं च निवेदयेत् ततोऽनुलेपनं स
कर्पूरं ताम्बूलं पुष्पाणि च दद्यात् ततः श्रीकृष्णमुखा
न्निर्गतं तेजः पुनरपि मुखे प्रविष्टमिति विभावयेत् ततः
वामेन संवीक्ष्य दर्पणं दर्शयित्वा नृत्यगीतवाद्यैः सं
संतोष्य प्राणायामत्रयं कृत्वा मूलमष्टोत्तरसहस्रं शतं
वा जप्त्वा पुनः प्राणायामत्रयं कृत्वा गुह्यातिगुह्यगो
प्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं सिद्धिः भवतु मे देव त्वत्प्र
सादाज्जनार्दन इत्यर्घोदकेन देवस्य दक्षिणहस्ते जपं स
मर्पयेत् ततो नवीननीरदश्याममित्यादिना स्तुत्वा प्र
दक्षिणीकृत्य दण्डवदष्टाङ्गप्रणामं कुर्यात् उर
सा शिरसा दृष्ट्या मनसा वचसा तथा पद्भ्यां कराभ्यां जा
नुभ्यां प्रणामोऽष्टाङ्ग ईरितः अथ पद्भ्यां कराभ्यां शिर
सा पञ्चाङ्गनतयः स्मृताः अष्टाङ्गनतमाः प्रोक्ताः पञ्चाङ्ग
मध्यमाः स्मृताः न देवं पृष्ठतः कृत्वा प्रणामं क्वचिदाचरे
त् ततः उपविश्य पञ्चगण्डूषं गृहीत्वा इतः पूर्वं प्राण
बुद्धिदेहधर्माधिकारतः जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा
वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना यत्स्मृतं यदुक्तं
तत्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा मां मदीयं च सकलं हरये समर्पये

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ तत्सदिति ब्रह्मार्पणमंत्रेणात्मानं देवस्य चरणां
बुजे समर्पयेत् ततः संहारमुद्रया निर्माल्यं गृहीत्वा भ
गवन्मूर्जितोसि तमेव स्तुत्वाघ्राय ज्योतिर्मयं श्रीकृष्णं सं
वहन्नासापुटेन स्वहृदये समानीय निर्माल्यं भूमौ त्य
जेत् ततो निर्माल्यंतरं गृहीत्वा विष्वक्सेनाय नम इति
ऐशान्यां क्षिपेत् नैवेद्यशेषं गृहीत्वा विष्वक्सेनायो
च्छिष्टनैवेद्यं नम इति ऐशान्यां क्षिपेत् निर्माल्यं शिर
सि धृत्वा चरणोदकं नैवेद्यं च भुक्त्वा पीत्वा श्रीकृष्णस्वरू
पं स्वं विभाव्य यथासुखं तिष्ठेत् ब्रह्मचरणविधौ म
जयेत् दशतचतुष्कं दशान्तरं मनुवरं पृथक्क्रमशः अ
ष्टादशान्तरं चेद् दशतद्वयमीरितं संख्या इति श्रीगोपा
लपूजापद्धतिः ॥ अथ अनुक्रमणिका ततः प्रथमत
प्राणायामं मूर्तिपंजरन्यासः करन्यासः अंगन्यासः
ऋष्यादिन्यासः पीठन्यासः ध्यानं ॐमुद्राप्रदर्शने
अर्घ्यपात्रस्थापनं मूर्तिपंजरक्रमेण द्वादशस्थानेषु
द्वादशतिलकं ततः स्वदेहे षडंजलिदानं ततः प्राणा
यामः ततः कामगायत्रीजपः मूलमंत्राष्टोत्तरशतज
पः प्रणवपुटितकामबीजस्याष्टोत्तरशतजपः ततः
प्राणायामः देवस्य दक्षिणहस्ते जपसमर्पणं मूर्ध्नि
गुरुं मूलाधारे गणेशं नमस्कुर्यात् ततो योगः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र १३९ 139

इत्यन्तर्यागः समाप्तः ततो बहिः पूजा यथा देवस्यो
परि पञ्चपुष्पाञ्जलिदानं ऐशान्यां शिवं आग्नेय्यां ग
णेशं नैरृत्यां सूर्यं वायव्यां दुर्गां पूजयेत् ततः पुनः
ध्यात्वा पतिसायं देवमावाहयेत् षोडशोपचारपूजा
कृस्माष्टकेन कृसपूजयेत् देवे पुष्पाञ्जलित्रयदानं
प्राणायामत्रयं मूलमंत्रजपः पुनः प्राणायामत्र
यं कृत्वा देवस्य दक्षहस्ते समर्पणं ततः प्रदक्षिणं दण्ड
प्रणामः स्तवपाठः धूपसमर्पणं दीपनिर्मञ्छनं आ
त्मसमर्पणं संहारमुद्रया हृदये देवानयनं विष्वक्सेनपू
जा निर्माल्यधारणं नैवेद्यभक्षणं इत्यन्तःक्रमिका
ततः स्तवः ॐ नवीननीरदश्यामं नीलेन्दीवरलोचनं
वल्लवीनन्दनं वन्दे कृष्णं गोपालरूपिणं १ स्फुरद्बर्हद
लोद्बद्धनीलकुञ्चितमूर्धजं कदम्बकुसुमोद्बद्धवनमाला
विभूषितं २ गण्डमण्डलसंसर्गिचलत्काञ्चनकुण्डलं
स्थूलमुक्ताफलोदारहारोद्योतितवक्षसं ३ हेमाङ्गद
तुलाकोटिकिरीटोज्ज्वलमूर्धजं मंदमारुतसंक्षोभव
ल्गितांबरसंचयं ४ रुचिरोष्ठपुटन्यस्तवंशीमधुरनिः
स्वनैः लसद्गोपालिकाचेतो मोहयंतं मुहुर्मुहुः ५ व
ल्लवीवदनांभोजमधुपानमधुव्रतं क्षोभयंतं मनस्ता
सां सस्मेरापांगलोचनैः ६ यौवनोद्भिन्नदेहाभिः ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

संसक्ताभिः परस्परं विचित्रांवरभूषाभिर्गोपनारीभि
राहृतं ७ प्रभिन्नांजनकालिन्दीजलकेलिरसोत्मकम्
योधयंतंक्वचिद्गोपान्व्याहरंतंगवांगणं ८ कालिंदी
जलसंसर्गिशीतलानिलकंपिते कदंबपादपच्छाये
स्थितंवृन्दावनेक्वचित् ९ रत्नभूधरसंलग्नरत्नास
नपरिग्रहं कल्पपादपमध्यस्थंहेममण्डपिकागतं
वसंतकुसुमामोदसुरभीकृतदिङ्मुखे गोवर्धनगि
रौरम्यस्थितंरासरसोत्मकं ११ सव्यहस्ततलन्यस्त
गिरिवर्यातपत्रकं खण्डिताखंडलोन्मुक्तमुक्तासा
रघनाघवं १२ वेणुवाद्यमहोल्लासकृतहुंकारनिः
स्वनैः सवत्सैरुन्मुखैः शश्वद्गोपालैरभिवीक्षितं १३
कृष्णमेवानुगायद्भिस्तच्चेष्टावशवर्तिभिः दण्डपाशो
द्यतकरैर्गोपालैरुपशोभितं १४ नारदाद्यैर्मुनिश्रेष्ठै
र्वेदवेदांगपारगैः प्रीतिस्वान्तैरुपासाद्यात्स्तूयमानं
परात्परं १५ एवंसंचिंतयेद्देवंभक्त्यासंस्तौतिमानवः त्रि
संध्यंतस्यतुष्टोसौददातिवरमीप्सितं १६ राजवल्लभ
तामेतिभवेत्सर्वजनप्रियः अचलांश्रियमाप्नोतिसवा
ग्मीजायतेध्रुवं १७ इतिगौतमीयतंत्रेगोपालस्तवः
समाप्तः अथकवचं श्रीपुलस्त्यः भगवन्सर्वधर्म
ज्ञकवचंयत्प्रकाशितं त्रैलोक्यमंगलंनाममहकृपयाक
थयप्रभो श्रीसनत्कुमारः शृणुवक्ष्यामिविप्रेन्द्रकव

१०

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र·

१८०

140

त्वंपरमाद्भुतं नारायणेनकथितंकृपयाब्रह्मणेपुरा
ब्रह्मणाकथितंमह्यंपरंस्नेहात्वदामिते अतिगुह्यतरंतत्
त्वंब्रह्ममंत्रौघविग्रहं यद्धृत्वापठनाद्ब्रह्मासृष्टिंवितनुते
ध्रुवं यद्धृत्वापठनात्पातिमहालक्ष्मीजगत्त्रयम् पठ
नाद्धारणाच्छम्भुः संहर्तासर्वतत्त्ववित् त्रैलोक्यजन
नीदुर्गामहिषादिमहासुरान् वरदृप्तंजघानैवपठना
द्धारणात्ततः एवमिन्द्रादयःसर्वेसर्वैश्वर्यमवाप्नुयुः
शिष्यायविष्णुभक्तायसाधकायप्रकाशयेत् शठाय
परशिष्यायदत्वामृत्युमवाप्नुयात् त्रैलोक्यमंगलस्या
पिकवचस्यप्रजापतिः ऋषिश्छन्दश्चगायत्रीदेवोना
रायणःस्वयं धर्मार्थकाममोक्षेषुविनियोगःप्रकीर्ति
तः ॐप्रणवोमेशिरःपातुःनमोनारायणायच बालं
पायान्नेत्रयुग्ममष्टार्णोभुक्तिमुक्तिदः क्लींपायाच्छ्रोत्रयुग्
लंचैकार्णःसर्वमोहनः क्लींकृष्णायसदाघ्राणंगोविं
दायचजिह्विकां गोपीजनवल्लभायपदंस्वाहाववनंमम
अष्टादशाक्षरोमंत्रः कण्ठंपातुदशाक्षरः गोपीजन
वल्लभायपदंस्वाहापदद्वयं क्लींग्लौंक्लींश्यामंगला
यनमःस्कन्धौदशाक्षरः क्लींकृष्णःक्लींकरौपायात्
क्लींकृष्णायांगजोवतु हृदयंश्रीभुवनेशीक्लींकृष्णाय
क्लींस्तनौमम ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गोपालायाग्निजायायांकृतिपुग्मंसदावतुं क्लीं कृ
ष्णायसदापातुपार्श्वयुग्मंमनूत्तमः कृष्णगोविन्दकौ
पातुस्वाहाघोडे·पुनोमनुः अष्टाक्षरः पातुनाभिंकृष्णे·
तिद्व्यक्षरोवतु पृष्ठंक्लींकृष्णकंकालंक्लींकृष्णायहिवा
नकः शंकिनीसन्ततंपातुश्रींह्रींक्लींकृष्णठद्वयं गलू
समाक्षरःपायाद्वयंदेशाक्षरोवतु श्रींह्रींक्लींपदतोगो
पीजनवल्लपदंततः भावस्वाहेतिपांदुवेक्लींह्रींश्रींस
दशाक्षरः जानुनीदशपातुह्रींश्रींक्लींचदशाक्षरः
त्रयोदशाक्षरःपातुजंघेचक्रीवचायुधः अष्टादशाक्षरो
ह्रींश्रींपूर्वकोविंशवर्णकः सर्वांगंमेमहापातुद्वार
कानायकोवली नमोभगवतेपश्चाद्वासुदेवायततः
पदं ताराभ्योद्वादशार्णोयंप्राच्यांमांसर्वदावतु श्रींह्रीं
दशावर्णस्तुक्लीं ह्रीं श्रीं षोडशाक्षरः गदाधुदायुतो
विष्णुःमामग्नेदिशिरक्षतु ह्रींश्रींदशाक्षरोमंत्रोदतिणे
मांसदावतु ततोनमोभगवतेरुक्मिणीवल्लभाय
च स्वाहेतिषोडशार्णोयंनैरृत्यांदिशिरक्षतु क्लीं
हृषीकेशपदंशायनमोमांवारुणेवतु अष्टादशा
र्णकामोतोवायव्यांमांसदावतु श्रीमायाकामकृ
ष्णायगोविन्दायद्विठोमनुः द्वादशार्णात्मिकोविष्णु
रुत्तरेमांसदावतु वाग्भवं कामकृष्णायह्रींगोविन्दा
यततःपदं श्रीगोपीजनवल्लभायचस्वाहाचेवसौव

ह्रीं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ
१७।
१४।

तद्वाविंशतितरो मंत्रो मां मे शान्त्यां सदा वन्न कालिय
स्य फणामध्ये दिव्यं नृत्यं करोतितं नमामि देवकीपु
त्रं नृत्यराजानमच्युतं द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रोप्यथो सर्व
दो वन्न कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि तन्नो
नंगः प्रचोदयात् पद्मामेषा नृचोर्ध्वतः इतितेकथि
तं विप्र ब्रह्म मंत्रं च विग्रहं त्रैलोक्य मंगलं नाम कवचं
ब्रह्मरूपिणं ब्रह्मेशाभ्यां श्रुता धीशा नारायणमुखाच्छ्रुतं
तव स्नेहान्मयाख्यातं प्रवक्तव्यं न कस्यचित् गुरुं प्रण
म्य विधिवत्कवचं प्रपठेत्ततः सकृत्त्वा त्रिर्यथा ज्ञानं सो
पि सर्वतमोभवः मंत्रेषु सकलेष्वेवे देशिको नात्र सं
शयः शतमष्टोत्तरं वापि पुरश्चर्याविधिः स्मृतः हवं
नादीन्दशांशे न कृत्वा तत्साधयेद्ध्रुवं यदि चेत्सिद्धिक
वचो विष्णुरेव भवेत्स्वयं मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य पुरश्चर्या वि
ना ततः स्नात्वा सूर्यसमं तेजलक्ष्मीवाणी वसेत्ततः पुष्पं
जलिष्टकं देवस्यैवं पठेत्सकृत् दशावर्षसहस्त्रा
णि पूजाया फलमाप्नुयात् भूर्जे विलिख्य गुटिकां
स्वर्णस्थां धारयेद्यदि कंठे वा दक्षिणे बाहौ सोपि विष्णु
र्नसंशयः अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च म
हादानानि यान्येव प्रदक्षिण्यं भुवस्तथा कलां नार्हति
तान्येव सकृदुच्चारणात्ततः कवचस्य प्रसादेन जीवन्मुक्तो
भवेन्नरः त्रैलोक्यं क्षोभयत्येव त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इदंकवचमाज्ञात्वाभजेद्यःपुरुषोत्तमं शतलक्षप्रज
प्तोपिनमंत्रःसिद्धिदायकः इतिश्रीसनत्कुमारसंहि
तायांत्रैलोक्यविजयंनामकवचंसमाप्तं अथवैष्ण
वानांद्वादशशुद्धिर्विहोच्यते गृहोपसर्पणंचैवतथा
नुगमनंहरेः भक्त्याप्रदक्षिणंचैवपादयोःशोधनंपुनः
पूजार्थंमंत्रपुष्पाणांभक्त्यैवतोलनंहरेः करयोःसर्व
शुद्धीनामियंशुद्धिर्विशिष्यते तन्नामकीर्तनेचैवगु·
णानामपिकीर्तने भक्त्याश्रीकृष्णदेवस्यवचसःशुद्धि
रिष्यते तत्कथाश्रवणंचैवतस्योत्सवनिरीक्षणं श्रो
त्रयोर्नेत्रयोश्चैवशुद्धिःसम्यग्विहोच्यते पादोदकंचनिर्मा
ल्यपुष्पाणामपिधारणं तच्छीर्षेशिरसःशुद्धिःप्रणत
स्यहरेःपुनः आघ्राणंगंधपुष्पादेर्निर्माल्यस्यतपोधनः
विशुद्धिःस्यादंतरस्यघ्राणस्यापिविधीयते तत्रपुष्पा
दिकंयच्चकृष्णपादयुगार्पितं तदेकंपावनंलोकेत
द्धिसर्वंविशोधयेत् ललाटेचगदाकार्यामूर्ध्निचापंशि
रोस्तथा वेधकंचैवहृदयेशार्ङ्गंभुजद्वये शंखंचक्रंकि
तोविप्रःश्मशानेम्रियतेयदि प्रयागेयागतिःप्रोक्ता
सागतिस्तस्यगोत्तमे चन्दनेनेतिशेषः तमनिन्द्योरो·
निन्दाश्रवणात् तथाचोक्तं बृहन्नारदीये ब्राह्मणम
पिकृत्वयस्तुसंतप्तशंखादिलिंगचिह्नितंनरः सम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र·

वैयातनाभोगीचण्डालोजन्मकोटिषु तेहिजंतमशं
खादिलिंगांकिततनुंपुनः संभाष्यैरौरवंयातियावदि
न्द्राचतुर्दश चक्रांकिततनुर्यत्रतत्रकोपिनसंवसेत्
यदितिष्ठीर्महापापीसहस्त्रब्रह्महाभवेत् चक्रांकित
तनुंदृष्ट्वापश्चेपन्नर्यंजपेदृचः जपेद्वापौरुषंसूक्तमन
घारैव व्रजेत् ब्राह्मणस्यतनुःज्ञेयासर्वदेवसमा
श्रिता साचेत्तनापिनाराजन्किंवक्ष्यामिमहेनसः चक्रां
किततनुश्चापिराजंहिंगांकिनापिवा नाधिकारीयदि
ज्ञेयाःश्रौतस्मार्तेषुकर्मसु पंचोपचारागन्धाद्यादशाते
र्वादिपंचभिः यथोक्तवस्तुसंपन्नोयियासंकल्प्यपूज
येत् विभर्तिमूर्ध्नानिर्माल्यंकेशवार्चार्पितंनुयः प्रति
वेषचनाप्नोतितस्यतुष्यतिकेशवः विष्णुधर्मोत्तरे स
र्वान्समर्चयेद्देवानेकंवादेवमर्चयेत् देवार्चांश्रद्धया
कृत्वाभक्तिवंतल्लोकमाप्नुयात् आलाभेनतुपुष्पाणांप
त्राण्यपिनिवेदयेत् पत्राणामप्यलाभेनफलान्य·
पिनिवेदयेत् फलानामप्यलाभेनतृणगुल्मौषधीर
पि पवर्णीनामलांतेपिजलमात्रंनिवेदयेत् जलाभा
वेतभावेनभक्त्यासंपूजितोभवेत् केशवाभेन्द्रनगीतं
नकरोति हरेर्दिने वह्निनाकिंनदग्धोसौगन्ताकिंतु
रसातलम् ॥

१८२

152

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इति श्रथ श्रीविष्णोह्या त्रिंशादपराधाः यानैर्वा पादुकाभिर्वा यानं भगवतो गृहे देवोत्सवेष्वसेवा चाप्रणामस्तदाग्रतः तद्विष्टेवैव चाशौचे भगवद्वन्दनादिकं एकहस्तप्रणामश्च यत्पुरस्तात्प्रदक्षिणं पादप्रसारणं चाग्रे तथा पर्यङ्कबन्धनं शयनं भक्षणं चापि मिथ्याभाषणमेव च उच्चैर्भाषा मिथोजल्पो रोदनानि च विग्रहः निग्रहानुग्रहौ चैव स्त्रीषु च क्रूरभाषणं कम्बलावरणं चैव परनिन्दा परस्तुतिः अश्लीलभाषणं चैव अधोवायुविमोक्षणं शक्तौ गौणोपचारश्च अनिवेदितभक्षणं तत्तत्कालोद्भवानां च फलादीनामसर्पणं विनियुक्तावशिष्टस्य प्रदानं व्यञ्जनेषु च पृष्ठीकृत्यासनं चैव परेषामभिवादनं गुरौ मौनं निजस्तोत्रं देवतानिन्दनं तथा अपराधास्तथा विष्णोर्द्वात्रिंशत्परिकीर्तिताः इति श्रीश्रागमकल्पलतायां दशमः पटलः १० अथ विष्णुमन्त्राः तारं नमः पदं ब्रूयान्नरो दीर्घसमन्वितो पवनो नायणे ङेयं प्रोक्तो वस्वक्षरात्मकः तारे ॐकारः नमः स्वरूपं नरो नकारो रेफो दीर्घसमन्वितो आकारयुक्तो तेन ना भवति पवनो यकारः णाय इति स्वरूपं तथा ॐ ॐ नमो नारायणाय अष्टाक्षरमन्त्रो भवति अस्य मन्त्रस्य साध्यो नारायणो ऋषिः गायत्री छन्दः विष्णुर्देव

श्र

१८३

193

धर्मार्थकाममोक्षेषु विनियोगः अथ षड्भिर्वर्णैः षडंगा
नि शिखावर्णयोः कृतदृष्टयोः न्यासमात्रमिति शारदा
तिलके ॐ हृदयाय नमः नें शिरसे स्वाहा मों शिखायै व
षट् नों कवचाय हुं यं नेत्राभ्यां वौषट् यं अस्त्राय फट्
इति हृदयादिषु विन्यस्यांगं कृतौ यं दृष्टौ न्यसेत् ततः
किरीटमंत्रेण व्यापकं न्यस्त्वा ध्यायेत् किरीटमंत्रो यथा
ॐ किरीटकेयूरहारमकरकुण्डलचक्रशंखगदा
म्भोजहस्तपीताम्बरश्रीवत्सांकितवक्षःस्थलश्रीभूमि
सहितस्वात्मज्योतिर्द्वयदीप्तकराय सहस्रादि
त्यवर्चसे नमः इति किरीटमंत्रेण व्यापकं कुर्यात्
ध्यानं यथा उद्यत्कोटिदिवाकराभमनिशं शंखं गदां
पंकजं चक्रं विभ्रतमिन्दिरावसुमतीसंशोभिपार्श्वद्वयं
केयूरांगदहारकुण्डलधरं पीताम्बरं कौस्तुभोद्दीप्तं वि
श्वधरं स्ववक्षसिलसच्छ्रीवत्सचिह्नं भजे इति ध्यात्वा पू
जयेत् शंखचक्रे दक्षिणवामहस्तयोरधः ॥
पद्मगदे ऊर्ध्वयोर्दक्षिणवामहस्तयोः दक्षिणोर्ध्वह
स्तमारभ्य शंखचक्रगदापद्मानां चतुर्णां विन्यासः
षड्गुणेषु केशवमधुसूदनसंकर्षणदामोदरवामन
प्रद्युम्नाः षट् मूर्तयः स्मृताः पद्मवामोर्ध्वह
स्तमारभ्य यथाक्रमं ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विस्नुमाधवानिरुद्धपुरुषोत्तमाधोक्षजजनार्दनाः अ
धोवामहस्तमारभ्यगोविंदत्रिविक्रमश्रीधरहृषीकेश
नृसिंहाच्युताः अधोदक्षिणहस्तमारभ्यवासुदेवना
रायणपद्मनाभोपेन्द्रहरिविष्णुमूर्तयोभवंति आवर
णपूजायां कर्णिकायामग्न्यादिकोणेषु हृदयशिरः
शिखाकवचानि अग्रेनेत्रंदिक्षुअस्त्रं विमलोत्कर्षि
णीज्ञानाक्रियायोगाततःपरं प्रह्वीसत्यातथेशाना
नुग्रहानवमीमता इतिपीठशक्तयः ओंनमोभगवते
विष्णवेसर्वभूतात्मने वासुदेवायसर्वात्मसंयोगयोग
पद्मपीठात्मनेनमइतिपीठमंत्रः विकारलक्षंप्रजपे
न्मनुमेनंसमाहितः विकारलक्षहोमोऽष्टाशलक्षं प्रण
वोहृद्भगवतेवासुदेवायकीर्तितः प्रधानैवंसर्वमंत्रे·
मंत्रोयंद्वादशाक्षरः तथाच ओंनमोभगवतेवासुदेवा
य इतिद्वादशाक्षरोमंत्रः ऋषिःप्रजापतिःछन्दोगाय
त्रीपरिकीर्तितं देवतास्यमनोर्ज्ञेयोवासुदेवोमनीषि
भिः ओंहृदयायनमः ओंनमःशिरसेस्वाहा भगवतेशि
खायैवषट् वासुदेवायकवचायहुं ओंनमोभगवते
वासुदेवायअस्त्रायफट् इत्यङ्गमात्रः पीठशक्तयःपू
र्ववत् पीठमंत्रश्चापिपूर्ववत् विष्णुंशारदचंद्रको
टिसदृशंशंखंरथांगंगदामंभोजंदधतंसिताब्जनि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ लयंकान्त्याजगन्मोहनं आबद्धाङ्गदहारकुण्डलम
हामौलिस्फुरत्कङ्कणं श्रीवत्साङ्कमुदारकौस्तुभध
रंवन्देमुनीन्द्रैःस्तुतं इतिध्यानं अत्रादौदक्षिणहस्त
मारभ्यप्रदक्षिणक्रमेण शंखादिचतुष्टयंदेयं पूजा
यंत्रेप्रथममष्टदलं ततोद्वादशदलंपद्मं वर्णलंतत्र
पेन्नेंद्रंदीक्षितो विजितेन्द्रियः तत्सहस्रंप्रकुर्यात्तिले
राज्यपरिप्लुतैः अथलक्ष्मीनारायणमंत्रः हल्लज्जा
वीणयुगलेरमावीजयुगेपुनः लक्ष्यन्तेवासुदेवा
यहृदंतः प्रणवादिकः चतुर्दशाक्षरैःप्रोक्तोमंत्रो
यंस्मरपादपः एतेन ॐक्लींक्लींश्रींश्रींलक्ष्मीवासु
देवायनमः अस्यलक्ष्मीवासुदेवमंत्रस्याङ्गमंत्रंध्या
नंचविनासर्वंद्वादशाक्षरमंत्रवत् अथाङ्गमंत्रास्तु ॐक्लीं
क्लींहृदयायनमः ॐश्रींश्रींशिरसेस्वाहा ॐलक्ष्मीशि
खायैवषट् ॐवासुदेवायकवचायहुं ॐनमःअ
स्त्रायफट् ध्यानं विद्युच्चन्द्रनिभंवपुःकमलजावै
कुण्ठयोरेकतांप्राप्तंस्नेहवशेनरत्नविलसद्भूषाभ
रालंकृतम् विद्यापंकजदर्पणांमणिमयंकुम्भंस
रोजंगदांशंखंचक्रममूनिबिभ्रदमितांदिश्यात् श्रि
यंवः सदावर्णालक्षंप्रजप्यदीनमाहस्रंसरोरुहैः
होमंकुर्यादिकसिनैः मधुरत्रयसंयुतैः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पायसेनकृतोहोमोलक्ष्मीवश्यप्रदायकः मधुरत्रै
स्तिलैर्हुत्वा सर्वकार्याणि साधयेत् अथदधिवामन
मंत्रः तारोहृद्धिलवे पश्चात् ङेन्तः स्वरपतेर्भवेत् महा
वलाय वह्निहृन्मनु रष्टादशाक्षरः मंत्रो यथा ॐ नमो दधि
लवे स्वरपतये महावलाय स्वाहा अस्यमंत्रस्य ब्रह्मर्षिरि
विराट् छन्दो देवता दधिवामनः विभूत्याभीष्टसिद्धौ
विनियोगः प्रकीर्तितः ॐ हृदयाय नमः नमः शिरसे
स्वाहा विलवे शिखायै वषट् स्वरपतये कवचाय हुं
महावलाय नेत्राभ्यां वौषट् स्वाहाय अस्त्राय फट् इत्यं
गमंत्रः पीठशक्तयः पूर्ववत् ध्यानं मुक्तागौरं नव
मणिलसद्भूषणं चन्द्रसंस्थं भृंगाकारैरलकनिकरैः
शोभिवक्त्रारविन्दं हस्ताब्जाभ्यां कनककलशं शुद्धतो
याभिपूर्णं दध्यन्नाढ्यं कनकचषकं धारयंतं भजामः
कनकचषकं दक्षिणहस्ते चिंतयेत् आवरणपूजा
अग्न्यादिकोणकेसरेषु हृदयशिरः शिखाकवचानि
अग्रनेत्रं दिक्षु सह्रं शुणालदेशपेन्मंत्रं तद्दशांशाहूतं
तैः पायसाज्यैः प्रत्तुष्टपाहूयधन्नेवीयथाविधि शुण
लक्षं लक्षचयं अथहयग्रीवमंत्रः उद्गिरत्प्रणमाभा
प्यमणवोद्गीथशाहृतः सर्ववागीश्वरेत्यंते प्रवरेदी
श्वरेत्यथ सर्ववेदमयाचिन्त्यपदांते सर्वबोधयेत् ॥
© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ० वोधयाखिलयांतोयंमंत्रस्तारादिरीरितः मंत्रोयथा
उद्गिरत्प्रणवोद्गीथसर्ववागीश्वरेश्वर सर्ववेदमया
चिंत्यसर्ववोधयवोधय अस्यमंत्रस्यब्रह्माऋषिः अ
नुष्टुप् छन्दः हयग्रीवोदेवतावागीश्वर्याद्यभीष्टसि
द्धेविनियोगः ॐहृदयायनमः ॐउद्गिरत्प्रणवो
द्गीथशिरसेस्वाहा सर्ववागीश्वरेश्वरशिखायैवष
ट् सर्ववेदमयाचिंत्यकवचायहुं सर्ववोधयवोधया
स्त्रायफट् इतिपंचांगमंत्रः पीठशक्तयःपीठवत्
पीठमंत्रश्चापिपूर्ववत् अथध्याने शरच्छशांकप्रभ
मश्ववक्त्रंमुक्तामयैराभरणैरुपेतं रथांगशंखांचि
तवाहुमग्रंजानुहृद्यस्तकरंभजामः आग्नेयादि
कोणकेसरेषुहृदयाशिरःशिखाकवचानि अग्रेने
त्रंदिक्षुअस्त्रं वर्गोल्लसज्जपेन्मंत्रंकुंदपुष्पैर्मधुप्लुतैः
देशांशंवैसवोवन्हौजुहुयान्मंत्रसिद्धये अष्टाद
लेवादितैपीठे हयग्रीवंप्रपूजयेत् वीजेनमूर्तिसं
कल्प्यवीजंमूर्ध्निप्रयोजयेत्यथा वियद्भृगुस्थमर्घीशाविंदु
महीजमीरितं हसमितिमूर्तिकल्पनमंत्रः अथव
राहमन्त्रः तारंनमोभगवते वराहपरमीश्वरेत ॥
रूपायभूर्भुवः स्वः पतये स्थानदंत्वेतवम् भू
पतित्वंमेपदंहीनेदेहंतेचप्रदापय ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वह्निजायावधिर्मंत्रः स्यात्रयस्त्रिंशदक्षरः मंत्रो यथा
ॐ नमो भगवते वराहरूपाय भूर्भुवः स्वः पतये भूपतित्वं मे
देहि ददापय स्वाहा इति मंत्रः अस्य मंत्रस्य भार्गव ऋषिः
अनुष्टुप् छन्दः आदिवराहो देवता भूपतित्वा ... सि
द्धौ विनियोगः एकदंष्ट्राय हृदयाय नमः व्योमात्मकाय
शिरसे स्वाहा तेजोऽधिपतये शिखायै वषट् विश्वरूपा
य कवचाय हुं महादंष्ट्राय अस्त्राय फट् इति पंचांगमं
त्रः पीठशक्तयः पूर्ववत् पीठमंत्रश्च पूर्ववत् अथ ध्या
नम् आपादं जानुदेशात् कनक ... भं नाभिदेशादध
स्तान्मुक्ताभं कंठदेशात्तरुणरविनिभं मस्तके नील
भासं चक्रे हस्ते दधानं रथचरणदरौ खड्ग ...
गदाखेटशक्तिदानाभये चाहितितिधरणं लसद्दंष्ट्रमा
द्यं वराहम् रथच ... चक्रं दरः शंखः लक्षमेनं
जपेन्मंत्रमब्जराजैः सरोरुहैः जुहुयात् दशांशेन पी
ठे विष्णोः समर्चयेत् तपरिहस्तयोः शंखचक्रे ध्यात
व्यो आवरणपूजायां आग्न्यादिकोणकेसरेषु हृद
यशिरःशिखाकवचानि अग्रेनेत्रं दिक्ष्वस्त्रं ...
येत् अथ धरणीमंत्रः हृदयं भव ... धरण्यै तद
मेतं वे धरण्यैतेधरेहृंहेह्रिक्रांतोयेऽक्रवादिकः मंत्रो
ॐ नमो भगवत्यै धरण्यै धरणि धरे धरे स्वाहा इति मंत्रः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र

१४६

३३

146

ह्रियः स्वाहा क्रवः प्रणवः पकोनविंशात्यर्णोयं तथा
हृदयमीरितं वराहोस्य मुनिः प्रोक्तः छन्दो त्रिष्टु`` दा
हृतं देवता सर्वभूतानां प्रकृतिर्वस्तुधामता हृदयं त्रि
भिराख्यातं चतुर्भिः शिर ईरितं त्रिभिः शिखा सप्तहि
ष्टा पंचभिः कवचं मतः द्वाभ्यां नेत्रं समाख्यातं द्वाभ्या
मस्त्रं `` भवेत् मंत्रवर्णैः षडंगानि देवं कुर्याद्वि
धा`` वित् ध्याने ॐ श्यामां विविधां मुकरत्नभूष
णां प्रसन्नां त्वेगा`` योधरानतां इन्दीवरे हेनविशाल
मंजरीमुकं दधा`` वस्तुधां भजामहे लक्ष्मा रांज
पेन्मंत्री धराहृदयमादरात् सर्पिषाप`` सनज्ज
यान्नृदशांशतः तो विष्णोः पूजयेत्पीठे वस्यमाणावि
धानतः अथ नरसिंहमंत्रः अथाभिधास्ये विधिवन्न
रसिंह महामंत्रं उग्रं वीरं वदेत्पूर्वं महाविष्णुमनंतरं
ज्वलन्तं परमाभाष्य सर्वतोमुखमीरयेत् नृसिंहपद
माभाष्य मृत्युमृत्युं वदेत्ततः नमाम्यहमयं प्रोक्तो मंत्र
राजसुरद्रुमः मंत्रो यथा उग्रं वीरं महाविष्णुं ज्वलन्तं सर्व
तोमुखं नृसिंहं भीषणं भद्रं मृत्युमृत्युं नमाम्यहं अथ
मंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः अनुष्टुप् छन्दः नरसिंहो देवता धना
घभीष्टसिद्धौ विनियोगः चतुर्भिः हृदयं प्रोक्तं शिरस्तावद्भि
रक्षरैः शिखाष्टभिः समाख्याता षड्भिः कवचमीरितम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तावद्भिर्नयनेप्रोक्तमस्त्रंस्यात्करणान्तैः करणान्तैः
वक्तवत्तैः उग्रंवीरंहृदयायनमः महाविष्णुंशिरसेस्वा
हा ज्वलन्तंसर्वतोमुखंशिखायैवषट् नृसिंहंभीष
णंकवचायहुं भद्रंमृत्युमृत्युंनेत्रत्रयायवौषट् नमा
म्यहमस्त्रायफट् इत्यंगमंत्रः अत्रापिविमलोत्कर्षणी
ज्ञानाक्रियायोगाप्रह्वीसत्याईशानानुग्रहापीठशक्त
यः ॐनमोभगवतेविष्णवेसर्वभूतात्मसंयोगयोगपद्म
पीठात्मनेनमः इतिपीठमंत्रः ध्यानंयथा माणिक्या
द्रिसमप्रभंनिजरुचासंत्रस्तरक्षोगणंजानुन्यस्तकरांबु
जंत्रिनयनंरत्नोल्लसद्भूषणं बाह्वोर्धृतशंखचक्रम
निशंदंष्ट्रोग्रवक्त्रोल्लसज्ज्वालाजिह्वमुदग्रकेशनिचयं
वन्देनृसिंहंविभुं इतिध्यात्वापूजयेत् अत्रोपरिहस्तयोः
शंखचक्रे अथोहस्तौतुजानुन्यस्तौ आवरणपूजाया
मध्यादिकोणकेसरेषुहृदयाशिरःशिखाकवचानित्र
ग्नेनेत्राणिदिक्षुअस्त्रं वर्णलक्षंजपेत् वर्णलक्षंहवि
षाहुते प्रयोगेतत्रस्यध्यानान्तरमाह उद्यत्कोटिरवि
प्रभंनरहरिंकोटीरहारोज्ज्वलंदंष्ट्राभीममुखंज्वलत्सन्नाव
मुखैर्दीर्घैर्घनीकैर्भुजैः निर्भिन्नासुरनाथमभिशाशभृत्
योन्मनेत्रत्रयेविष्णुंत्सजनसदाकलापमानिशंवर्फिवमेनेभ
जे सौम्येसौम्यंस्मरेत्कार्येक्रूरेक्रूरमिमंभजेत् तकारो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१८०

147

श्री॰ वह्निमात्वो मनुः स्वरसमन्वितः बिन्दुनादलसन्मूर्धा
बीजं नरहरेर्मतं तथा च क्ष्रौं इति भवति बीजं नमो भगव
ते नरसिंहाय ततः परम् स्याज्ज्वालामालिने पश्चाद्दीप्तदं
ष्ट्राय तत्पुनः अग्निनेत्राय सर्वादिरक्षोघ्नाय पदं वदेत् स
र्वभूतविनाशांते नकारो दीर्घवान्मरुत् सर्वज्वरविना
शान्ते नाय रोगान्दह युग्मकं पठद्दयेवक हूं फट् स्वाहा
ध्रुवादिकः अष्टषष्ट्यक्षरैः प्रोक्तो ज्वालामाली महामनुः
हृद्वयोदशाभिः प्रोक्तो दशाभिः शिरईरितं शिखैकादशाभि
प्रोक्ता वर्माष्टादशाभिर्मतं वौषट् द्वादशाभिर्नेत्रमस्त्रस्याप्त
करणार्णैः एवमंगानि विन्यस्य चिंतयेन्मंत्रदेवतां त
ज्वलदग्न्यानलाभमयुग्मनेत्रमनारतं भास्वदंशशिखिनः
शिखाभिरुदग्रदंष्ट्रमुखाम्बुजं रक्तांभयदं विकीर्ण
सटाकलापविभीषणांशां खचक्रहृपाणखेटकधारि
णं नरहरिं भजे लक्षमेकं जपेत् मातृकोक्तजयेत्पीठे देवं
मातृकवर्णना कुर्वीत मंत्रराजोक्तान्प्रयोगान्मनुना
मुना पाशः शक्तिर्नरहरिरंकुशो वर्म फट् मनुः
षडक्षरो नरहरेः कथितः सर्वकामदः पाशः आं शा
क्तिर्ह्रीं नरहरिः क्ष्रौं अंकुशः क्रों वर्म हुं फट् स्वरूपं
पतेन आं ह्रीं क्ष्रौं क्रों हुं फट् ॥ इति षडक्षरमं
त्रः अस्य मंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पंक्तिश्छन्दः श्रीनरसिंहो देवता अभीष्टसिद्धौ विनि
योगः आं हृदयाय नमः ह्रीं शिरसे स्वाहा क्ष्रौं शिखा
यै वषट् क्ष्रौं कवचाय हुम् ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् फट् अ
स्त्राय फट् इत्यंगमंत्रः पीठशक्त्यावाप्तिः पूर्ववत् ततो
ध्यानं कोपाद्लोलजिह्वं विवृतनिजमुखं सोमसू
र्याग्निनेत्रं पादादानाभिरक्तप्रभमुपरिसितं भिन्नदैत्ये
न्द्रगात्रं शंखं चक्रं सपाशांकुशकुलिशगदादारुणान्यु
द्वहंतं भीमं तीक्ष्णोग्रदंष्ट्रं मणिमयविविधाकल्पमीडे नृ
सिंहं इति ध्यानं अथो भुवि विभुस्वहस्तहृद्यं दारणं आ
वरणपूजा पूर्ववत् अस्त्वलं तेन पदेनेहृतेन जुङ्या
ततः अस्त्वलं तेषु पदेनेहृतेन जुङ्या ॥ इति अथ सुद
र्शनमंत्रः तारो भृगुर्वियद्रूपस्तदाद्यं वह्निदीर्घयुक्
पावकः कवचास्त्रांतो मनुः समाख्यातः तारः प्र
णवः भृगुः सकारः वियत् हकारः तदाद्यं हकारा
द्यं सकारः वह्निरेफः दीर्घयुक् आकारयुक् पावकः
रेफः कवचः हुम् अस्त्रं फट् ॐ सहस्रारं हुं फट् इ
ति मंत्रः अस्य मंत्रस्याहिर्बुध्न्य ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः चक्र
रूपी हरिर्देवता अभीष्टार्थसिद्धौ विनियोगः आचक्रा
य स्वाहा हृदयाय नमः विचक्राय स्वाहा शिरसे स्वाहा
सुचक्राय स्वाहा शिखायै वषट् धीचक्राय स्वाहा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१८८

148

अ॰ कवचायहुं सुचक्रायस्वाहा नेत्रत्रयायवौषट् ज्वाला
चक्रायस्वाहा अस्त्रायफट् इत्यंगमंत्रः पूर्वोक्ताविमलो
त्कर्षिण्याद्याः पीठशक्तयः पीठमंत्रश्चापिपूर्ववत्
ध्यानं ॐकल्पांतार्कप्रकाशंत्रिभुवनमखिलं तेज
सास्फरयंतं रक्तालंपिंगकेशंरिपुकुलभयदंभीमदंष्ट्रा
ट्टहासं चक्रंशंखंगदाब्जेपृथुतरमुसलंचापपाशांकु
शाद्यैर्बिभ्राणंदोभिराद्यंमनसिमुररिपुंभावयेच्चक्रसं
ज्ञं अर्कलक्षंजपेन्मंत्रंतदंतेष्टयानसहस्रकं त्रिलैः सस
र्पिषैः पद्मैर्बिल्वैःपुष्पोदनैःक्रमात् विष्णोःसंपूजये
त्पीठेमूर्तिंमूलेनकल्पयेत् अर्कलक्षंद्वादशलक्षं अ
थप्राकारमंत्रः ॐत्रैलोक्यंरक्षरक्षफट् स्वाहा द्वादश
लक्षंजपेत् पुरुषोत्तमस्य ॐक्लींश्रींनमः पुरुषोत्तमा
यप्रकृतिरूपलक्ष्मीनिवाससकलजगत्क्षोभनसर्वः
स्त्रीहृदयविदारणत्रिभुवनमदोन्मादकरसुरासुरम
नुजसुंदरीजनवल्लभमनांसितापयतापयदीपयदी
पयशोषयशोषयमारयमारयस्तंभयस्तंभयमोह
यमोहयद्रावयद्रावयआकर्षयआकर्षयसमस्तप
रमसुभगसर्वसौभाग्यकरसर्वकामप्रदामुकं हन
हनचक्रेणगदयाखड्गेनसर्वबाणैर्भिंदभिंदपाशे
न कट्टकट्ट अंकुशेनताडय२ तुरु२ किंतिष्ठसितावद्या
वत्समीहितंमेसिद्धंभवति।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ फट् नमः द्विशताक्षरोऽयंमंत्रः चतुर्लक्षंजपेत् जैमि
निर्मुनिराख्यातः छन्दोस्यामितिमीरितं समस्तजगता
मादिदेवतापुरुषोत्तमः प्रोक्ताः क्रैवेस्मवेपीठेकल्पये
दासनेततः अथगरुडमंत्रः पक्षिराजायस्वाहा दे
व्यामंत्रः भगुलीनयुतः सेन्दुबीजंदेव्याः प्रकीर्तितं
तेनसंश्रुतिमंत्रः अथश्रीकरमंत्रः उत्तिष्ठवर्णानाभा
घश्रीकोयेशाङ्गनाशनोवक्त्रिजायावधिमंत्रोवस्वल
रसमन्वितः उत्तिष्ठश्रीकरस्वाहा इतिमंत्रः ऋषिरस्य
भवेद्दसः पंक्तिछन्द उदाहृतं श्रीकराख्योहरिर्योक्तो
देवतास्यमनीषिभिः कांचनादिसमप्रभंकमलान
ने कमलेक्षणं चक्रशंखगदासरोजधरंमनोहरद
पीने कौस्तुभांकितवक्षसंमुकुटांगदादिविभूषितं
तार्क्ष्यवाहनमच्युतंहृदिभावयाम्यखिलजगत्पतिं इतिध्या
त्वापूजयेत् अष्टलक्षंजपेत् अथगोपालमन्त्रः
गोपीजनांतेप्रवदेद्वल्लभायाग्निसुन्दरीम् अयंदशा
क्षरोमंत्रोदृष्टादृष्टफलप्रदः अस्यपूजाप्रकरणं
पूर्वमेवलिखितं कृष्णायपदमाभाष्यगोविन्दाय
ततःपरं गोपीजनपदस्यांतेवल्लभायद्विधावधिः
कामबीजादिराख्यातोमंत्रोष्टादशाक्षरः अस्यमं
त्रस्यनारदऋषिः गायत्रीछन्दः श्रीकृष्णोदेवता

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ क्लीँबीजं स्वाहा शक्तिः कृष्णप्रकृतिर्दुर्गाधिष्ठात्रीदेवता पुरुषार्थचतुष्टयेविनियोगः क्लीँकृष्णायहृदयायनमः गोविन्दायशिरसेस्वाहा गोपीजनशिखायैवषट् वल्लभायकवचायहुम् स्वाहाअस्त्रायफट् इत्यंगमंत्रः पीठशक्तयः पूर्ववत् पीठमंत्रश्चापि पूर्ववत् ध्यानं स्मरेद्वृन्दावनेरम्येमोहयंतमनारतं गोविंदंपुंडरीकाक्षंगोपकन्याःसहस्रशः आत्मनो वदनांभोजप्रेषिताक्षिमधुव्रताः पीडिताःकामबाणेनचिरमाश्लेषणोत्सुकाः मुक्ताहारलसत्पीनोत्तुंगस्तनभरानताः स्रस्तधम्मिल्लवसनामदस्खलितभाषणाः दंतपंक्तिप्रभोद्भासिस्पन्दमानाधरांचिताः विलोभयंतीविविधैर्विभ्रमैर्भावगर्भितैः इतिध्यायेत् अथवाफुल्लेन्दीवरेत्यादिना ध्यायेत् अयुतद्वयं जपेत् अथपिंडबीजं पंचांतकोधरासंस्थोमनुबिंदुविभूषितः पिंडबीजमिदंप्रोक्तंसर्वसिद्धिकरंपरं पतेनग्लौँइतिभवति पंचांतकोगकारः धरालकारः धरालकारः मनुःस्वरः औकारः बिंदुरनुस्वारः तेनग्लौँ इतिभवति अथकामबीजं ब्रह्माभूम्यासनासीनः शांतिबिन्दुविभूषितः बीजंमनोभवप्रोक्तंजगत्त्रयमोहनं ऋषिःसंमोहनः प्रोक्तोगायत्र्यंछंद

ईश्वरीति सर्वसंमोहः साक्षाद्देवता मकरध्वजः क्लीं इति
मंत्रः बीजेनदीर्घयुक्तेन षडंगविधिरीरितः ध्यानम्
अंगेजपारुणंरत्नविभूषणाढ्यंमीनध्वजंचारुकृताङ्गरा
गं करांबुजैरंकुशमिक्षुचापंपुष्पास्त्रपाशौदधतंभजा
मि लक्ष्मीजपेन्मंत्रमधुरत्रयसंयुतैः पुष्पैःकिंशुकजैः
कुम्भैर्जुहुयाद्दशांशतः अथमुकुन्दार्तिः श्रीमन्मुकुं
दचरणौसदाशरणमहंप्रपद्ये इतिमंत्रस्यतल्लतंग्रप
त्रस्यमंत्रस्यनारायणऋषिः गायत्रीछन्दः मुकुन्दो
देवता पुरुषार्थचतुष्टयेविनियोगः आचक्रायहृद
यायनमः विचक्रायस्वाहाशिरसेस्वाहा सुचक्राय
स्वाहाशिखायैवषट् त्रैलोक्यरक्षणचक्रायस्वाहाक
वचायहुं असुरान्तकचक्रायस्वाहा अस्त्रायफट् इत्यंग
मंत्रः पीठशक्तिःपीठमंत्रश्चपूर्ववत् वाग्भवंमारबीजं
चकृष्णायभुवनेश्वरीम् गोविन्दायरमागोपीजनवल्ल
भेतिशिवः चतुर्दशाक्षरोपेतः मुक्तस्तुसर्वमूर्धतः
मुक्तःसकारः सचमूर्धतःस्वाहानंतरमित्यर्थः तथा
वमंत्रः ऐंक्लींकृष्णायह्रींगोविन्दायश्रींगोपीजनवल्ल
भायस्वाहासौः अस्यमंत्रस्यनारायणऋषिः गायत्रीः
छन्दः श्रीकृष्णोदेवता क्लींबीजं स्वाहाशक्तिः कृष्ण
प्रकृति दुर्गाधिष्ठातदेवता विद्यायभीष्टसिद्धेविनियो

अ

१४०

१५०

गः श्रीकृष्णाय हृदयाय नमः गोविन्दाय शिरसे स्वाहा
गोपीजनवशिखायै वषट् वल्लभाय कवचाय हुम् स्वा
हा अस्त्राय फट् इत्यंगमंत्रः ध्याने वामोर्ध्वहस्ते दधतं
विद्यासर्वस्वपुस्तकं अक्षमालां च दक्षे तोर्ध्वे स्फाटिकीमा
त्रकामय्यीं शब्दब्रह्ममयं वेणुमथः पाणिद्वये रीतं गायतं
पीतवसनं श्यामलं कोमलकविं बर्हिवर्हकृतोत्तंसं स
र्वज्ञं सर्ववेदिभिः उपासितं सुवर्णारूपतिष्ठेद्धरिं स्मरा
ध्यात्वैवं समस्तविद्याविलासं भुवनेश्वरं इति च तत्कृतं
जपेत् पीठशक्त्यादिकं पूर्ववत् श्रीशक्तिस्मरकृष्णा
य गोविन्दाय शिरो मनुः शिरः स्वाहा रवर्णः द्वादशा
र्णः मंत्रो यथा श्रीं ह्रीं क्लीं कृष्णाय गोविंदाय स्वाहा
अस्य मंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः गायत्री छन्दः श्रीकृष्णो देव
ता पेश्वर्ये विनियोगः श्रीं हृदयाय नमः ह्रीं शिरसे
स्वाहा क्लीं शिखायै वषट् कृष्णाय कवचाय हुम्
गोविन्दाय कवचाय हुं स्वाहा अस्त्राय फट् इत्यंगमंत्रः
अन्यत्सर्वं पूर्ववत् श्रीशक्तिकामभूर्वीगजन्मशक्तिर
मांतिक दशाक्षरस्य पदादौ स्याच्छ्रेष्ठ शक्तिरमान्वितः
मंत्रो विकृतिवर्णो वा सकामांकिता विभो दशाक्षर
स्येनेन षोडशाक्षरः पदेवादिना द्वादशाक्षरः प्रतिपादि
तः अत्रादौ शक्तिरमान्वितइति संबन्ध इति केचित् अनयो
र्मंत्रयोर्ब्रह्मा ऋषिः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गायत्रीछन्दः श्रीकृष्णोदेवतासंपत्स्वसौभाग्येष्टवि
नियोगः एतयोरपिमंत्रयोरंगमंत्रध्यानेविहायसर्वं
विंशात्यक्षरवत् आचक्रायस्वाहाहृदयायनमः वि
चक्रायस्वाहाशिरसेस्वाहा सुचक्रायस्वाहाशिखायै
वषट् त्रैलोक्यरक्षणचक्रायस्वाहा कवचायहुम् अ
सुरान्तकचक्रायस्वाहा अस्त्रायफट् इत्यंगमंत्रः ध्याने
वरदाभयहस्ताभ्यांश्लिष्यंतंस्वांगकेप्रिये पद्मोत्प
लकरांताभ्यांश्लिष्टंचक्रधरोज्ज्वलम् प्रियोरुकि
णीसत्यभागेचक्रपार्श्वेतपरितनदक्षणहस्तयोः
दशलक्षंजपेत् पीठशक्तिमंत्राश्चपूर्ववत् अष्टा
दशाक्षरोमारांतोमंत्रः सुतधनप्रदः मंत्रोयथा क्लीं
कृष्णायगोविन्दायगोपीजनवल्लभायक्लीं अस्यमंत्र
स्यनारदऋषिः गायत्रीछन्दः श्रीकृष्णोदेवता क्लीं
बीजं स्वाहाशक्तिः सुताद्यभीष्टसिद्ध्यैविनियोगः
अन्यत्सर्वंमंगमंत्रध्यानेविहायविंशात्यर्णवद्विधेये
अंगमंत्रस्तु क्लींकृष्णायहृदयायनमः गोविन्दा
यशिरसेस्वाहा गोपीजनशिखायैवषट् वल्लभायक
वचायहुं स्वाहा अस्त्रायफट् इति ध्यानेतुवामोर्ध्वहस्त
इत्यादि चतुर्लक्षंजपेन्मंत्रमिमंमंत्रीसुसंयतः पलाश
पुष्पैः स्वर्जैश्चतांशिपात्सहस्रकं कुर्यात्कर्मणानेन

१५१
151

अ॰ मन्त्रः सिद्धो भवेद्ध्रुवं इति श्रीविष्णुमंत्रः अथ शिवमंत्रः
ॐ नमः शिवाय सांतः सत्यांतसंयुक्तो विन्दुभूषितमस्त
कः प्रासादाख्यो मन्त्रो भजतां सर्वसिद्धिदः सांतो
हकारः सत्यांते औकारस्तेन युक्तः विन्दुरनुस्वारस्तेन युक्तः
इति मंत्रो भवति हौं इति अस्य पूजाविधिं वक्ष्ये सर्वकामा
र्थसिद्धिदं तद्यथा ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय स्वशिरसि गु
रुं ध्यायेत प्रातः शिरसि शुक्लेऽब्जे द्विनेत्रं द्विभुजं गुरुम्
वराभयकरं शांतं स्मरेत्तन्नामपूर्वकं इति ध्यात्वा आरा
ध्यं नमस्कुर्यात अनेन अज्ञानतिमिरांधस्येति ततः
स्वीयहृत्पद्मे देवं ध्यात्वा मानसोपचारैराराध्य मूलमं
त्रं यथाशक्ति जप्त्वा देवं नमस्कृत्य आत्मानं तद्रूपं विभाव्य आ
वश्यकार्यं बहिर्गच्छेत इति प्रातःकृत्यं ततो मध्याह्न
काले स्नानार्थं नद्यादौ गत्वा यथाविधि स्नात्वा मंत्रस्ना
नं कुर्यात यथा आदौ प्राणायामं कृत्वा करांगन्यासं
कृत्वा जले पंचकोणचक्रं विलिख्य अंकुशमुद्रया सू
र्यमंडलात् गंगे च यमुने चैवेत्यनेन तीर्थमावाह्य मूलमं
त्रमष्टधा जप्त्वा शिवरूपं विभाव्य कुंभमुद्रया स्वशिरसि स
प्तवारं जलांजलिं दद्यात ततो वारत्रयं निमज्योत्थाय आचम्य
पुनर्निमज्य संध्योपासनं तर्पणं कृत्वा जलादुत्थाय धौतेन वास
सी परिधाय आचम्य मूलमंत्रेण सूर्याय त्रिवारं जलं दत्वा सदाशि
वं तर्पयामीति,

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रिः संतर्प्य गायत्रीं जप्त्वा सूर्यायार्घ्यं दत्वा शिवगायत्रीं
यथाशक्ति जपेत् गायत्री यथा सदाशिवाय विद्महे त्र्यं
वकाय धीमहि तन्नः शिवः प्रचोदयात् ततो गायत्रीं ज
प्त्वा ताम्रपात्रेण जलं गृहीत्वा रक्तपुष्पं च दत्वा हस्ताभ्यां
गृहीत्वा सूर्याय शिवतेजसे प्रकाशशक्तिसहितायै
षोर्घो नमः इत्यर्घ्यं दत्वा नमस्कृत्य गृहं गच्छेत् ततः प
ञ्चाद्गृहद्वारे गत्वा हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य द्वारदेवताभ्यो नमः
इति द्वारदेवताः संपूज्य गृहाभ्यन्तरे प्रविश्य अपसर्पं
न्तेभूता इति पठित्वा तन्त्रान् विकिरेत् आसनयोग्यस्थमे
रुपृष्ठऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मो देवता आसनशोध
धने विनियोगः पृथ्वि त्वया धृता लोका इति पठित्वा
आधारशक्तिकमलासनाय नमः इत्यासनं संपूज्य आ
सने उपविश्य वामे गुरुभ्यो नमः दक्षिणे गणपतये न·
मध्ये सदाशिवाय नमः ततो अस्त्राय फट् इति गन्धपु
ष्पाभ्यां करौ संमार्ज्य तालत्रयं दत्वा दिग्बन्धनं कुर्यात् त
तो भूतशुद्धिं कुर्यात् सोऽहमिति मन्त्रेण जीवात्मानं प्रदी
पकलिकाकारं हृदयाच्छिरसि सहस्रकमले नियोज्य
यमिति वायुबीजेन शरीरं संशुष्कं विचिन्त्य रमिति व
ह्निबीजेन शरीरं दग्ध्वा यमिति वायुबीजेन भस्मोत्
सार्य वमिति चन्द्रबीजेनामृतवृष्टिं कृत्वा तथा शरीरम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१५२
152

अं॰ स्नाय लमिति पृथ्वीबीजेन दृढीकृत्य तद्रूपमात्मानं वि
भावयेत् ततो जीवात्मानं हृदि समानयेत् अथ मातृकान्या
सः ब्रह्मा ऋषिः गायत्री छन्दः सरस्वती देवता मातृका
न्यासे विनियोगः अं नमो ललाटे आं नमो मुखवृत्ते इं
नमो दक्षिणचक्षुषि ईं नमो वामचक्षुषि उं नमो दक्षक
र्णे ऊं नमो वामकर्णे ऋं नमो दक्षनासायां ॠं नमो वाम
नासायां ऌं नमो दक्षगण्डे ॡं नमो वामगण्डे एं नमः ओष्ठे
ऐं नमः अधरे ओं नमः ऊर्ध्वदन्ते औं नमः अधोदन्ते अं न
मः मूर्ध्नि अः नमः मुखे कं नमो दक्षबाहुमूले खं नमः
कूर्परे गं नमो मणिबन्धे घं नमः अङ्गुलिमूले ङं नमः
अङ्गुल्यग्रे चं नमो वामबाहुमूले छं नमः कूर्परे जं न
मो मणिबन्धे झं नमः अङ्गुलिमूले ञं नमः अङ्गुल्यग्रे
टं नमो दक्षोरुमूले ठं नमो जानुनि डं नमो गुल्फे ढं नमः
अङ्गुलिमूले णं नमः अङ्गुल्यग्रे तं नमो वामोरुमूले थं
नमो जानुनि दं नमो गुल्फे धं नमः अङ्गुलिमूले नं न
मः अङ्गुल्यग्रे पं नमो दक्षपार्श्वे फं नमो वामपार्श्वे बं न
मः पृष्ठे भं नमो नाभौ मं नम उदरे यं नमस्त्वगात्मनि हृ
दये रं नमः असृगात्मनि दक्षबाहुमूले ॥
लं नमो मांसात्मनि ककुदि वं नमो मेदात्मनि वामबा
हौ शं नमः अस्थ्यात्मनि हृदयादि दक्षकरे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

षं नमो मज्जात्मनि हृदयादिवामकरे सं नमः शुक्रात्मनि
हृदयादिदलपादे हं नमः प्राणात्मनि हृदयादिवामपा
दे ळं नमः जीवात्मनि हृदयादिउदरे क्षं नमः परमात्मनि
हृदयादिमुखे ततो ध्यानं ॐ पंचाशल्लिपिभिर्विभक्त
मुखदोःपन्मध्यवक्षःस्थलां भास्वन्मौलिनिबद्धचंद्रश
कलामापीनतुंगस्तनीं मुद्रामक्षगुणं सुधाढ्यकल
शं विद्यां च हस्ताम्बुजैर्बिभ्राणां विशदप्रभां त्रिनयनां
वाग्देवतामाश्रये अथ मूलमंत्रऋष्यादिन्यासः एका
लवप्रासादमंत्रस्य वामदेवऋषिः पंक्तिः छन्दः सदा
शिवो देवता मम पुरुषार्थचतुष्टये विनियोगः शि
रसि वामदेवाय ऋषये नमः मुखे पंक्तिछन्दसे नमः
हृदि सदाशिवदेवतायै नमः अथ प्राणायामः मू
लमंत्रेण षोडशवारेण पूरणं चतुःषष्टिवारेण कुं
भकं द्वात्रिंशद्वारेण रेचनं वामनासया पूरणं उभा
भ्यां कुम्भकं दक्षिणनासया रेचनं एवं वारत्रयं अ
थांगन्यासः ह्रां हृदयाय नमो हृदि ह्रीं शिरसि स्वा
हा शिरसि ह्रूं शिखायै वौषट् शिखायां ह्रैं कवचा
य हुं सर्वगात्रे ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् नेत्रत्रये ह्रः अस्त्रा
य फट् इत्यर्धतालत्रयं दत्वा कोटिकाभिर्दशदिशो व
भीयात् अथ करन्यासः ह्रौं ईशानाय अंगुष्ठाभ्यां न·

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

१५३
153

अंगुष्ठयोः हें तत्पुरुषायतर्जनीभ्यांनमः तर्जन्योः
हूं अघोरायमध्यमाभ्यांनमः मध्यमयोः हिं वामदेवा
यअनामिकाभ्यांनमःअनामिकायैः हं सद्योजाताय
कनिष्ठाभ्यांनमः कनिष्ठयैः ॐ हें ईशानायऊर्ध्ववक्त्रा
यनमः अंगुष्ठेन शिरसि ॐ हें तत्पुरुषायनमस्तर्ज
न्यामुखे ॐ हुं अघोरायनमोमध्यमयाहृदि ॐ हिं
वामदेवायनमः अनामिकयागुह्ये ॐ हं सद्योजाताय
नमःकनिष्ठयापादे इतिमूर्तिन्यासः अथपंचमुखन्या
सः पेंक्लींश्रौंस्त्रींसः सर्वज्ञायहृदयायनमोहृदि पंचअ
मृततेजोमालिनिब्रह्मशिरसिनमः शिरसि स्वाहा प
वंज्वलितशिखिशिखायअनादिबोधायशिखायैव
षट्शिखायां पंचवज्रिणेवज्रहस्तास्वतंत्रायनमः क
वचायहुं सर्वगात्रे ॐ सौं चौं हौं अलुप्तशक्तयेनेत्रत्रया
यवौषट् नेत्रत्रये ॐ श्लीपशुहुंफट् अनंतशक्तयेअस्त्रा
यफट् ततोर्ध्वतालत्रयेछोटिकाभिर्दिग्बन्धनंकुर्यात्
अथवक्त्रन्यासः ईशानः सर्वविद्यानांशशिन्यैनमःऊ
र्ध्ववक्त्रे ॐ ईश्वरः सर्वभूतानांअंगदायैनमः पूर्ववक्त्रे ॐ
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्मेष्टदायैनमोदक्षवक्त्रे
ॐ शिवोमेस्तुमरीच्यैनमः उत्तरवक्त्रे ॐ सदाशिवोंशुमा
लिन्यैनमः पश्चिमवक्त्रे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथ चतुर्वक्त्रन्यासः ॐ तत्पुरुषाय विद्महे शान्त्यै नमः
पूर्ववक्त्रे ॐ महादेवाय धीमहि विद्यायै नमः पश्चिमव
क्त्रे ॐ तन्नो रुद्रः प्रतिष्ठायै नमः दक्षवक्त्रे ॐ प्रचोदयात्
निवृत्त्यै नमः उत्तरमुखे अघोरेभ्योऽमायै नमो हृदि ॐ
अथ घोरेभ्यो मदायै ग्रीवायां ॐ घोरतमायै नमो दक्षां
से ॐ घोरतरेभ्यो निद्रायै नमो वामांसे ॐ सर्वतः सर्वव्या
ध्यै नमो नाभौ ॐ शर्वेभ्यो मृत्यवे नमः कुक्षौ ॐ नमस्ते
स्तस्तु थायै नमः पृष्ठे ॐ रुद्ररूपेभ्यो तृष्णायै नमः वक्षसि
ॐ वामदेवाय नमो रक्तायै नमो गुह्ये ॐ ज्येष्ठाय नमो र
त्यै नमो मुष्के ॐ रुद्राय नमो रत्यै नमः दक्षोरौ ॐ का
लाय नमः पालिन्यै नमो वामोरौ कलविकरणाय न
मः कामायै नमो दक्षजानुनि संयमिन्यै नमो बलक्रि
यायै नमो वामजानुनि ॐ बलविकरणाय नमो बुद्ध्यै
नमो दक्षजंघायां ॐ मायै नमो दक्षजानुनि संयमिन्यै न
मो बलक्रियायै नमो वामजानुनि ॐ बलविकरणाय
नमो बुद्ध्यै नमो दक्षजंघायां ॐ बलस्थिरायै नमः प्रमथ
नाय नमो रात्र्यै नमो वामजंघायां ॐ सर्वभूतदमनाय न
मो भ्रामण्यै नमो दक्षकट्यां ॐ मनोन्मनाय नमो मोहि
न्यै नमो वामकट्यां ॐ तन्मनाय ज्वरायै नमो दक्षपा
र्श्वे वामपार्श्वे च ॐ सद्योजातं प्रपद्यामि सिद्ध्यै नमो दक्ष

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

४ १५८ 159

पादे ॐ सद्योजातायवैनमोहृदयेनमोवामपादे ॐ स
द्योजातायवैनमोहृदयेनमोवामपादे ॐ भवेद्युत्पेन
मोदक्षस्तने ॐ अभवेलत्पेनमोवामस्तने ॐ अनादि
भवेमेधायैनमोनासाग्रे भजस्वमांप्रजायैनमः शिर
सि ॐ भवप्रभायैनमोदक्षबाहुमूले ॐ उद्भवायनमः
स्वधायैनमोवामबाहुमूले इत्यष्टत्रिंशत्कलान्यासः
अष्टत्रिंशत्कलाः प्रोक्ताः पंचब्रह्मपदाधिका इति पं
क्तौ अंसौ सहनि पंचब्रह्मणावाधिका इत्यर्थः ॐ धर्माय
नमोदक्षांसे ॐ ज्ञानायनमोवामांसे ॐ वैराग्यायनमो
रौ ॐ ऐश्वर्यायनमः दक्षोरौ ॐ अधर्मायनमः वामपा
र्श्वे ॐ अनंतायहृदि पद्मायनमः अं सूर्यमंडलायद्वा
दशकलात्मनेनमः उं सोममंडलायषोडशकलात्म
नेनमः मं वह्निमंडलायदशकलात्मनेनमः सं सत्वा
यनमः रं रजसेनमः तं तमसेनमः आं आत्मनेनमः अं
अंतरात्मनेनमः पं परमात्मनेनमः ह्रीं ज्ञानात्मनेन
मः इति पीठन्यासं कृत्वा स्वहृदि देवं ध्यायेत् ॐ मुक्ता
पीनपयोदमौक्तिकजपावर्णैर्मुखैः पंचभिस्त्र्यक्षैरंचित
मीशमिंदुमुकुटं पूर्णेंदुकोटिप्रभं शूलं टंककृपालवज्र
दहनान्नागेन्द्रघंटांकुशान्पाशं भीतिहरं दधानममि-
ताकल्पोज्ज्वलं चिन्तये ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिध्यात्वामानसोपचारैराराध्यबहिः पूजार्थमर्घ्यपा
त्रंस्थापयेत् यथास्ववामेत्रिकोणमंडलंकृत्वा तदुपरि
त्रिपादिकामारोप्य मंवह्निमंडलायदशकलात्मनेनमः
इतिसंपूज्यत्रिपादिकां तदुपरिपात्रंसंस्थाप्य अंसूर्यमं
डलायद्वादशकलात्मनेनमः इतिपात्रंसंपूज्य धेनुमुद्र
यामृतीकृत्यअस्त्रायफट् इतितालत्रयेणच्छोटिकाभि
र्दिग्बन्धनंकुर्यात् तदर्घ्यंदेवतात्मकंविभाव्यतेनोदके
नात्मानंपूजोपकरणंचाभ्युक्षेत् ततोमूलमंत्रेणाम
स्तकादिसर्वांगेपुष्पांजलिंदद्यात् ततोयथोक्तपी
ठेपंचकोष्टदलपद्मभूविम्बसहितं यंत्रंनिर्मायपुरतः
स्थापयित्वापूजामारभेत् अष्टदलेपद्मे अंआधार
शक्तयेनमः प्रकृत्यैनमः कूर्मायनमः अनन्तायनमः
पृथिव्यैनमः रत्नद्वीपायनमः मणिमंडपायनमः
कल्पवृक्षायनमः रत्नवेदिकायनमः धर्मायनमः ज्ञा
नायनमः वैराग्यायनमः ऐश्वर्यायन॰ अग्न्यादिको
णचतुष्टये चतुर्दिक्षु अधर्मायनमः अज्ञानायनमः
अवैराग्यायनमः अनैश्वर्यायनमः पुनर्मध्येपद्माय
नमः आनन्दकन्दायनमः संविज्ञानायनमः सर्वत
त्वात्मकपद्मायनमः प्रकृतिमयपत्रेभ्योनमः विकृ
तिमयकेसरेभ्योनमः अंसूर्यमंडलायद्वादशकला॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ त्मनेनमः तंसोममंडलायषोडशाकलात्मनेनमः मं
वह्निमंडलायदशाकलात्मनेनमः संसत्वायनमः रं र॰
जसेनमः तंतमसेनमः श्रं श्रात्मनेनमः श्रं श्रंतरात्मनेन॰
मं परमात्मनेनमः ह्रीं ज्ञानात्मनेनमः ततोमुद्रकापीत
त्यादिनाध्यात्वावहनमासापुत्रेशराद्भसुमांजलावानीय
श्रंयथोक्तपीठेसंस्थाप्यप्राणप्रतिष्ठांकृत्वावाह्यपाद्यादि
भिःपूजयेत् श्राग्नेय्यांमूर्त्येनमः पेशान्यांईशानाय
नमः पूर्वेतत्पुरुषायनमः याम्येअघोरायनमः सौम्ये
वामदेवायनमः पश्चिमकोणेसद्योजातायनमः श्रं
निवृत्यैनमः श्रांप्रतिष्ठायैनमः इंविद्यायैनमः ईंशा
न्त्यैनमः उंइन्धिकायैनमः ऊंदीपिकायैनमः ऋंरेचि
कायैनमः ॠंमोचिकायैनमः लिंपरायैनमः लींसूक्ष्मा
यैनमः एंसूक्ष्मामृतायैनमः पेंज्ञानायैनमः ओंअमृता
यैनमः औंआप्यायन्यैनमः अंव्यापिन्यैनमः अः व्योमरू
पायैनमः श्रांअनन्तायनमः इंसूक्ष्मायनमः ईंत्रिमूर्त
येनमः ऊंअमरेश्वरायनमः ऊंअर्घीशायनमः ऋंभा
रभूतायनमः ॠंतिथीशायनमः लृंस्थाणवकाय
नमः लृंहरायनमः एंदिण्डीशायनमः ॥
मं भौतिकाय नमः ओं सद्योजाताय नम औं अ
नुग्रहेश्वरायनमः ॥
श्रं

अङ्कुरायनमः अः महासेनायनमः पश्चितः उमायैनम
कात्यायन्यैनमः गौर्यैनमः काल्यैनमः हैमवत्यैनमः
ईश्वरायैनमः शिवायैनमः शार्वाण्यैनमः सर्वमंगलायै
अपर्णायैनमः पार्वत्यैनमः दुर्गायैनमः मृडान्यैनमः चं
डिकायैनमः अम्बिकायैनमः चतुरश्रे इन्द्रादीन् तद्वा
ह्ये वज्रादीन् यथाशक्तिजप्त्वा गुह्यातीत्यादिना जपं समर्प्य
स्तुत्वा नत्वा संहारमुद्रया निर्माल्यं हृदि समानीय यथास्
थं विसृजेत् इति शिवपूजापद्धतिः समाप्तं ॥
अथ पद्मपुराणे रुद्राक्षलक्षणं माहात्म्यं शिखायां हस्त
योः कण्ठे योऽक्षाणि यो नरः रुद्राक्षं धारयेद्भक्त्या शिव
लोकमवाप्नुयात् निश्छिद्राश्च स्वयं जाताश्च रुद्राक्षा धार
णे स्मृताः सप्तविंशति रुद्राक्षमालया देहसंस्थया य
करोति नरः पुण्यं सर्वकोटिगुणं भवेत् यो ददाति द्वि
जातिभ्यो रुद्राक्षं भुवि सन्मुखं तस्य पुत्रो भवेद्रुद्रः स्वपदं
च प्रयच्छति रुद्राक्षे देहसंस्थे च जन्तुर्वा म्रियते यदि सो
पि रुद्रपदं याति किं पुनः मानवो ग्रह एकवक्त्रः शिवस्सा
क्षाद्ब्रह्महत्यां व्यपोहति अवध्यत्वं प्रतिष्ठत्वं वक्तित्व
ं च करोति च । द्विवक्त्रो हरगौरी स्याद्गोवधात्पापनाश
नात् त्रिवक्त्रोऽग्निस्त्रिजन्मीयपापराशिं च नाशयेत् चतु
र्वक्त्रः स्वयं ब्रह्मा नरहत्यां व्यपोहति पंचवक्त्रस्तु कालः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ श्रिरणस्याभवत्पापनवत् षड्वक्त्रस्तु गुहः साक्षात्तार्भेहः
त्यांव्यपोहति सप्तवक्त्रस्त्वनन्तः स्याद्धर्गास्तेयाघ्नवत्स
दा विनायकोऽष्टवक्त्रस्तु सर्वानर्थविनाशकृत् भैरवो
नववक्त्रस्तु शिवसायुज्यदायकः दशवक्त्रः स्मृतो वि
ष्णुः भूतप्रेतपिशाचहा एकादशमुखो रुद्रो नानाय
ज्ञफलप्रदः द्वादशास्यो भवेदर्कः सर्वक्रतुफलप्रदः
चतुर्दशास्यः श्रीकण्ठो वंशोद्धारकरः परः १४ नवव
क्त्रं च रुद्राक्षं धारयेद्वामबाहुना चतुर्दशमुखं चैव शि
खायां धारयेद्बुधः नरस्तस्य प्रतिष्ठायां मंत्रं पंचाक्षरं तथा
त्र्यम्बकं यजामहे चेति मंत्रं चैव प्रयोजयेत् पंचामृते
पंचगव्ये स्नानकाले प्रयोजने पंचाक्षरो मन्त्रो यथा
नमः शिवाय त्र्यम्बकमंत्रो यथा त्र्यम्बकं यजामहे इत्या
दिना ॐ हां अघोरेभ्यो हां घोरेभ्यो घोरघोरतरे ॐ ॐ ठ क्लीं स
र्वेभ्यः सर्वेभ्यो नमस्ते रुद्ररूपे ह्रीं अनेनाप्यघमन्त्रेण रु
द्राक्षस्य द्विजोत्तम प्रतिष्ठाविधिं कुर्यात्ततोऽधिकफ
लं लभेत् ततो यथास्वमन्त्रेण धारयेद्भक्तिसंयुतः त
त्क्रमेण मन्त्राः ॐ ॐ अं पं नमः १ ॐ ॐ नमः २ ॐ ॐ नमः ३
ॐ क्लीं नमः ४ ॐ ह्रूं नमः ५ ॐ ह्रूं न॰ ६ ॐ ॐ ह्रूं ह्रूं न॰ ७ ॐ सः हूं न॰ ८
ॐ हूं न॰ ९ ॐ ह्रीं न॰ १० ॐ श्रीं न॰ ११ ॐ ह्रीं हूं न॰ १२ ॐ ह्रौं ह्रौं नमः १३
ॐ नमः १४ इति पद्मपुराणे रुद्राक्षमाहात्म्यम् ॥

१५६
156

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथ स्कंदपुराणे रुद्राक्षमाहात्म्यं श्रीकार्तिकेय उ
वाच एक द्वि त्रिः चतुः पञ्च षट् सप्त अष्ट नव दशमेका
द्वादश त्रयोदश चतुर्दश एतेषां तु मुखानां च देवता
कोऽत्र शंकर गुह्यं गुह्यतरं तेषां कथयस्व यथार्थतः
श्रीशंकर उवाच श्रुणु षडानन तत्त्वेन वक्त्रे वक्त्रे यथाक्र
मे एकवक्त्रः शिवः साक्षाद्ब्रह्महत्यां व्यपोहति चतुर्व
क्त्रः स्वयं ब्रह्मा नरहत्यां व्यपोहति पंचवक्त्रः स्वयं रुद्रः का
लाग्निर्नाम नामतः ५ षड्वक्त्रः कार्तिकीयस्तु धारणा
द्दक्षिणे भुजे ब्रह्महत्यादिभिः पापैः मुच्यते नात्र सं
शयः सप्तवक्त्रो महासेन अनन्तो नाम नामतः गुरु
तल्पादिभिः पापैः मुच्यते नात्र संशयः अष्टवक्त्रो म
हासेनः साक्षाद्देवो विनायकः धुष्टोदरकेरणापिस
स्पर्शो ह्यागुरुस्त्रियं एवमादीनि पापानि हन्ति पापानि
सर्वशः विघ्नस्तस्य च न स्यान्ति मुक्तो याति परांगतिं
धारणाद्येतेषु सर्वेषु अष्टवक्त्रस्य धारणात् नवव
क्त्रो भैरवस्याद्धर्वयेद्वामके भुजे कपिलो मुक्तिदं प्रोक्तं
मम तुल्यफलं लभेत् लक्षकोटिसहस्राणि ब्रह्महत्यां
करोति यः तत्सर्वं दहते शीघ्रं नववक्त्रस्य धारणात् ९
दशवक्त्रो महासेनः साक्षाद्देवो जनार्दनः ग्रहाश्चैवापि
शाचाश्च वेताला ब्रह्मराक्षसाः पन्नगाश्चापि नश्यंति

अ॰ दशावक्त्रस्यधारणात् १० वक्त्रैकादशरुद्राक्षोरुद्रएका
२५७
157
दशास्मृतः शिखायांधारयेन्नित्यंतस्यपुण्यफलंशृणु
अश्वमेधसहस्रस्यवाजपेयशतस्यच हेमसंख्याव
लक्षंचसम्यग्दत्तस्ययत्फलं तत्फलंसमवाप्नोतिरु
ईकादशधारणात् ११ रुद्राक्षोद्वादशैःवक्त्रैःकर्णदे
शेचधारयेत् आदित्याःतुष्यन्तेनित्यंद्वादशार्कव्यवस्थि
ता १२ क्रमेणमंत्रनाह ॐॐ १ ॐश्री २ ॐधूंधूं ३ ॐग्री
ंः ४ ॐह्रीं ५ ॐह्रीं ६ ॐह्रां ७ ॐहूंरां ८ ॐह्रां ९
ॐह्रीं १० ॐह्रीं ११ ॐह्रींस्त्रीं १२ ॐॐमा १३ ॐनमोनमः
१४
इतिस्कंदपुराणेरुद्राक्षमाहात्म्य अथमहाविद्यानि
रूपणं तंत्रकेतुगणेमातंत्रे ॐकालीतारामहाविद्या
षोडशीभुवनेश्वरी भैरवीछिन्नमस्ताचविद्याधूमावती
तथा बगलासिद्धविद्याचमातंगीकमलात्मिका एता
दशमहाविद्यामहादेविप्रकीर्तिता तथाचोक्तंभूतभै
रवे नृसिंहोवंहरश्रीवोभैरवश्चरणायुधः क्षेत्रपालो
महाकालोघंटोयलिंगप्रवच त्रिजटैकजटातारो
ग्रापानीलसरस्वती शवरीत्रिपुराबालामहाश्राका
लसुन्दरी अन्नपूर्णाचचंडालीअपामाकर्णपिशाचिनी
मातंगीधनदाकालीकालरात्रिफलप्रदा शवरीत्वरिता
चंडालीनक्लिन्नत्वरशालिनी नात्रसिद्ध्याद्युपेक्षास्तिनतत्वादि
विचारणकालादिशोधनं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नास्तिनवाग्निज्वालादिभूषणं सिद्धविद्यामहाविद्यादेवता
ज्ञेनवैष्णवा आराधिताचविद्येयंवज्रेणापिविमोहिता
यकालरीबीजह्रीनावाग्भवेनोज्ज्वलामता कामराजाख्य
विद्यायाविद्यास्तासुख्यभवना केवलंशिवरूपेणशक्ति
रूपेणकेवलं मयाप्रतिष्ठिताविद्यानारा चन्द्रस्वभेमिणी
भैरवीतुमहाविद्यामहासंपत्प्रदायिनी इतिमुंडमा
लातंत्रे ननुवैसवादिमतंविहाय कथंशाक्तेयत्नः
क्रियते नैवंवधुक्तिमुक्तीभवतः किमनेनतथाचश्रु
तिः योनविद्यामुपासीतसोंधंतमःप्रविशति इति
मेवंवक्तव्यं संसारेनियतिरूपएवइति तथाचोक्त
माचार्यैः यांभवेस्तुवे ममेदंखलुकर्तव्यमकर्तव्यमि
दंमम इत्येह्निनियमस्यास्यहेतुर्नियतिरुच्यते तेन
तत्त्वाविद्यापरेयंश्रुतिः अनुष्टुप् श्रुतिरपि जीवा
ख्याब्रह्मपदाख्याविद्यातत्त्वविभ्रमताइति जीवोविद्या
वच्छिन्नः मोक्षदशायांब्रह्मपदाब्रह्मरूपीतियावत्
प्रामाणिकवचनानि यत्रास्तिभोगोनचतत्रमोक्षो
नचतत्रभोगः शिवापदांभोजयुगाश्रयस्यमोक्षश्च
भोगश्चकरस्थएव इतिसंक्षेपः मंत्रोद्धारमाह त
थाचभूतभैरवे क्रोधेशंततज्ञात्रूर्ध्वंभूमभैरव्यलंकृत
म रुद्रशाकिनीसंयुक्तं प्रियभूवासिनीस्वरं क्रोधेशः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र

१५८

158

ककारः तलत्रः रेफः तद्युक्तं भ्रूत्रैभेरवी ईकारः तद्युक्तं रु
द्रडाकिनी बिन्दुस्तद्युक्तं तेन क्रीं इति बीजं तथा च काली
तंत्रे कामाक्षरं वह्निसंस्थमिदिरानादबिन्दुभिः मंत्रराज
मिदं ख्यातं दुर्लभं पापचेतसां कामाक्षरं ककारं वह्निसं
स्थं वह्निः रेफस्तद्युक्तं इन्दिरनादबिन्दुभिः इन्दिरा ई
कारस्तद्युक्तं नादोर्धचन्द्रस्तद्युक्तं बिन्दुयुक्तं च तथा च
क्रीं इत्येकाक्षरी भवति कामत्रयं वह्निसंस्थं रतिबिन्दु
समन्वितं कूर्चयुग्मं तथा लज्जायुगलं तदनन्तरं दक्षि
णे कालिके चेति पूर्ववीजानि चोच्चरेत् अन्ते वह्निवधू
द्याद्विद्या राज्ञी प्रकीर्तिता कामत्रयं ककारत्रयं व
ह्निः रेफः तद्युक्तं रतिः ईकारः तद्युक्तं बिन्दुरनुस्वारः
तद्युक्तं कूर्चयुग्मं हूं हूं इति बीजयुग्मं लज्जायुगलं
ह्रीं ह्रीं इति युगलं दक्षिणे कालिके इति स्वरूपं पू
र्वोक्तबीजानि उच्चरेत् तथा च मंत्रः क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं
ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा
इति द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रः विद्यारत्नं प्रवक्ष्यामि क्रूर्वं
कर्णौ वतंसय मायाद्वयं कूर्चयुग्मं मेन्द्वांतं सदनत्रयं
मायाबिन्द्वी स्वरयुतं दक्षिणे कालिके पदं संहारक
मयोगेन बीजसप्तकमुद्धरेत् एकविंशत्यक्षरा प्रोक्ता
राज्ञः कालिकामंत्रः एवं क्रमं मंत्रवक्त्र्यां यो जानाति सर्वो वि
चक्षणः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

फेत्कारिण्यां तन्त्रे वर्गाद्यं वह्निसंयुक्तं रतिबिन्दुसमन्वि
तं त्रिगुणं च ततः कूर्चयुगं लज्जायुगं तथा दक्षिणे का
लिके बीजं पूर्ववत्ततः पुनः ठद्वयेन समायुक्तं मनुर्मे
ने विदुर्बुधाः नात्र सिद्धाद्यपेक्षास्ति नवा मित्रादिदूषणं
नविघ्नव्ययबाहुल्यं कायक्लेशकरं नवा वर्गेति वर्गा
णामाद्यः कवर्गः तत्राद्यः ककारः वह्निरेफः तद्युतः
रतिः ईकारः तेन क्रीं क्रीं क्रीं तत्त्रिगुणं त्रिवारमित्यर्थः
कूर्चः हूंकारः स्पष्टौ तयोरुद्धारात् लज्जा ह्रीं पूर्वव
दिति बीजत्रयं पूर्वेण क्रमेणैव वाच्यमित्यर्थः ठद्वयं
स्वाहा एवं क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके
क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा इति मंत्रः लक्षमेकं ज
पेन्मंत्रं नियमेन दिवा शुचिः अशुचिस्तथा रात्रौ ल
क्षमेकं तथा जपेत् तथा च कालीकल्पे नमः पाशा
ङ्कुशे ह्व्या फट् स्वाहा कालिकालिके दीर्घातनुच्छदं
कालीमनुः पंचदशाक्षरः नमः आं क्रों आं क्रों फट् स्वा
हा कालिकालिके हूं इति पंचदशाक्षरो मंत्रः दीर्घा
तनुच्छदं हूं मध्यस्थके लज्जाबीजे ततः क्रोधः फडंतस्त्र्य
क्षरी भवेत् क्रोधः हूं तथा च ह्रीं हूं फट् इति मंत्रः इ
दानीं श्यामसपर्या जगन्मातः प्रयत्नतः द्वाविंशाक्ष
रमंत्रस्य सपर्याविधिरुच्यते श्यामसपर्याः श्यामयाः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रं· सपर्याविधिः पूजाविधिः तद्यथा ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय
रात्रिवासः परित्यज्य धौते वाससी परिधायाचम्य स्व-
शिरसि सहस्रदलकमले गुरुं ध्यायेत् कीदृशं प्रातः
शिरसि शुक्लेऽब्जे द्विनेत्रं द्विभुजं गुरुं वराभयकरं शान्तं
स्मरेत्तन्नामपूर्वकं इति ध्यात्वा मानसोपचारैराराध्य
नमस्कुर्यात् अनेन अज्ञानतिमिरान्धस्येति ततो मू-
लाधारत्रिकोणे कामं क्लीं बीजस्वरूपमिति बालार्क-
वर्णं सत्त्वरजस्तम इति गुणत्रयालंकृतं ध्यात्वा तदुप-
रि कुण्डलिनीं शक्तिं प्रसुप्तभुजगाकारां सार्धत्रिवलये
स्थितां ॐकारेण मनोदण्डाहतां कृत्वा उत्थाप्य मूला-
धारस्वाधिष्ठानमणिपूरकानाहतविशुद्धाज्ञाख्या-
नि षट् चक्राणि भित्त्वा शिरः स्थिताधोमुखसहस्रद-
लकमलं नीत्वा तत्रस्थचन्द्रमंडलविगलदमृतधार-
या मंत्रमय्यां तां कुण्डलिनीं स्नापयित्वा तद्रूपमात्मानं
चिरं ध्यात्वा तां पुनराज्ञाविशुद्धादिक्रमेण मूलाधा-
रं नयेत् ततो गृहान्निर्गत्य मलमूत्रोत्सर्गं विधाय
यथाविधि शौचाचमनं कृत्वा दन्तान् विशोध्य नद्यादौ
गत्वा स्वशाखोक्तविधिना स्नानं कृत्वा मंत्रस्नानमाचरेत्
यथा मूलमुच्चार्य त्रिराचम्य मूलेन जलमामंत्र्य अस्त्राय
फट् इति रक्षितं कृत्वा वामितिथेन मुद्रयास्तनीकृत्य मूल-
मंत्रेणामुकदेवतां अभिषिंचामीति।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कलशमुद्रयाद्भिः स्वशिरसि जलांजलिं दत्वा संध्या
वंदनं देवपितृतर्पणं च कृत्वा मूलमंत्रमुच्चार्य अमुकदे
वतां तर्पयामीति त्रिः संतर्प्य गायत्रीं जप्त्वा मूलमुच्चार्य
सूर्यमंडलस्थायै देवतायै अर्घ्यं दत्वा ततः सूर्यमंडले
इष्टदेवतां ध्यात्वा भगवति अमुकदेवते नमस्ते इति
संहारमुद्रया देवीं स्वहृदि समानीय सूर्यमंत्रमुच्चा
र्य सूर्यार्घ्यं दद्यात् ततो मौनी पूजागृहद्वारमागत्य
हस्तौ पादौ प्रक्षाल्याचम्य सामान्यार्घ्यस्थापनं कुर्या
त् यथा अस्त्रेण पात्रं प्रक्षाल्य नम इति पूरयित्वा गं
धपुष्पादि दत्वा तीर्थमंत्रेण तीर्थमावाह्य प्रणवेन
धेनुमुद्रां प्रदर्शयेत् ततोऽस्त्रेण द्वारं प्रोक्ष्य ॐ द्वारदे
वताभ्यो नम इति संपूज्य अस्त्रमंत्रेण वामपादघात
त्रयेण भौमान् विघ्नानुत्सार्य अस्त्रादिभिरान्तरि
क्षगानुत्सार्य मूलमंत्रसंविति तदिव्यदृष्ट्यादिव्यान्
विघ्नानुत्सार्य अपसर्पंतु ते भूता इति पठित्वा विकि
रान् विकीर्य दक्षिणपादपुनः सरमंगसंकोचेनया
गमंडपं प्रविश्य ब्रह्मणे नमः वास्तुपुरुषाय नमः
इति नैरृत्यां संपूज्यासनं कुर्यात् रक्तकंबलादयास
नेकुशावटुकान् दत्वा ह्सौः सदाशिवमहाप्रेतपद्मा
सनाय इति संपूज्य तदुपरि प्राङ्मुखो वा बद्धपद्मास

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भू॰

१६०

160

नःस्वस्तिकासनेवाउपविशेत् ततोवामेगुरुभ्योन
दक्षिणेगणेशायनमः मध्येइष्टदेवतायैनमइति न
मस्कुर्यात् स्ववामेशंखपाद्याचमनीयपात्राणिनिद
ध्यात् दक्षिणेगन्धपुष्पादिसकलपूजासामग्रींविधा
यकरतलताडनार्थंपार्श्वेपृष्ठतोनिदध्यात् ततोफःअ
स्त्रायफट् इतिगंधपुष्पाभ्यांकरौसंशोध्यफःअस्त्रा
यफट् इत्यधोर्ध्वतालत्रयंदत्वादिग्बन्धनंप्राकारौचकृ
त्वाभूतशुद्धिंकुर्यात् यथा स्वांकेउत्तानहस्तौकृत्वावि
रुद्धःपवनःसन् सुषुम्नावर्त्मनाहृदयाज्जीवात्मानंप्र
दीपकाकलिकाकारंमूलाधारस्थकुण्डलिन्यासहसू
लाधारादिषट् चक्रंभित्वाशिरस्थसहस्रदलपद्मकर्णि
कांतर्गतपरमात्मज्योतिषिसोहमितिमन्त्रेणसंयोज्य
पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशगन्धरसस्पर्शघ्राणरसनच
क्षुस्त्वक् श्रोत्रवाक्पाणिपादपायूपस्थवचनादानगम
नविसर्गानन्दात्मकपंचविंशतितत्वानिबीजभावेनत
त्रलीनानिविचिन्त्यवामकुक्षिस्थितं पापपुरुषंकज्ज
लप्रभं ब्रह्महत्याशिरस्कंचस्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापा
नहृदायुक्तंगुरुतल्पकटिद्वयं तत्संसर्गपदद्वन्द्वमंगप्रत्यं
गपातकं उपपातकरोमाणंरक्तश्मश्रुविलोचनं ख
ड्गचर्मधरंकुद्धंवामकुक्षौविचिन्तयेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इति विचिन्त्य वामनासापुटे यमिति वायुबीजं धूम्रवर्णं
विचिन्त्य जपन् यंबीजोत्थवायुना संस्थं शरीरं षोडश
मात्रया पूर्यते नैव वायुना समस्तं शरीरं पापपुरुषसहि
तं चतुःषष्टिमात्रया नासापुटद्वयं धृत्वा कुम्भकं कुर्वन्
संशोष्य पुनस्तदेव बीजं जपन् द्वात्रिंशन्मात्रया दक्षि·
णनासापुटेन वायुं रेचयेत् पुनर्दक्षिणनासापुटे रं इति
रक्तवर्णं वह्निबीजं ध्यात्वा विचिन्त्य जपन् षोडशमा
त्रया वायुमापूर्य नासापुटद्वयं धृत्वा कुम्भकं कुर्वन्
चतुःषष्टिमात्रया तदेव बीजं जपन् समस्तशरीरं पाप
पुरुषसहितं संदह्य वामनासापुटेन तदेव बीजं जपन्
द्वात्रिंशन्मात्रया भस्मना सह वायुं रेचयेत् ततो वामना
सापुटे ठं इति चन्द्रबीजं शुभ्रवर्णं ध्यात्वा जपन् षोडश
मात्रया वायुमापूर्य ललाटे चन्द्रं नयेत् तस्माद्वलाद्वमि
ति वरुणबीजं जपन् कुम्भकयोगेन चतुःषष्टिमात्रया
स्रवद्वृष्टिं अकारादिक्षकारान्तामक्षरमयीं वृष्टिं निपात्य
तया स्रवद्वृष्ट्या सर्वशरीरं वज्रकवचवदाप्लावितभस्माम
लं इति पृथिवीबीजं पीतवर्णं जपन् दक्षिणनासापु
टेन द्वात्रिंशन्मात्रया वायुं रेचयन् सर्वशरीरं दृढीभू
तं विचिन्तयेत् ततो हंस इति मन्त्रेण हृत्पद्मे जीवात्मा
नं समानीय तेनैव मन्त्रेण कुण्डलिनीमपि स्वस्थानं नयेत्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ पृथिव्यादीनितत्त्वानिस्वेस्वस्थानंप्रापय्यदेवताऽभेदे
नात्मानंभावयेत् इतिभूतशुद्धिः अथमातृकान्यासः
ब्रह्माऋषिः गायत्रीछन्दः सरस्वतीदेवता हलोबीजा
नि स्वराःशक्तयोमातृकान्यासेविनियोगः शिरसिब्र
ह्मऋषयेनमः मुखेगायत्रीछन्दसेनमः हृदिसरस्व
देवतायैनमः पादयोः हल्भ्योबीजेभ्योनमः गुह्येस्वरे
भ्यो शक्तिभ्योनमः शिरसि ब्रह्मऋषयेनमः मुखे॰
गायत्रीछन्दसेनमः हृदिसरस्वतीदेवतायैनमः अं कं
खं गं घं ङं आं अंगुष्ठाभ्यांनमः इं चं छं जं झं ञं ईं तर्जनीभ्यां
स्वाहा उं टं ठं डं ढं णं ऊं मध्यमाभ्यांवषट् एं तं थं दं धं
नं ऐं अनामिकाभ्यांहुं ओं पं फं बं भं मं औं कनिष्ठाभ्यांव
अं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं अः करतलकरपृष्ठाभ्यांफ
ट् अं कं ५ आं हृदयायनमः इं चं ५ ईं शिरसिस्वाहा उं
टं ५ ऊं शिखायैवषट् एं तं ५ ऐं कवचायहुं ओं पं ५ औं
नेत्राभ्यांवौषट् अं यं ९ अः अस्त्रायफट् इतिकृत्वोर्ध्वता
लत्रयंछोटिकाभिर्दशादिशोबध्नीयात् ततोध्यायेत्
पंचाशद्वर्णभेदैर्विहितवदनदोःपादयुक्कुक्षिवक्षो
देशांभास्वत्कपर्दाकलितशशिकलामिन्दुकुन्दावदातां
अक्षस्रक्कुंभचिन्तालिखितवरकरांत्रीक्ष
णांपद्मसंस्थां

२६८
161

स्वस्याकल्याममलछत्रनजघनभरांभावंतीतांनमामि
एवंध्यात्वावर्णान्न्यासंकुर्यात् यथा अंनमोललाटे आंन
मोमुखवृत्ते इत्यादिकारेणमातृकान्यासंसमाप्यस्वमंत्रं
क्रींबीजंजपन् प्राणायामंकुर्यात् अथऋष्यादिन्यासः
यथा हृदिहस्तंदत्वाअस्यकमंत्रस्य भैरवऋषिः उष्णि
कछन्दः क्रींबीजं हूंशक्तिः क्रींकीलकं अनिरुद्धसर
स्वतीदेवता कवित्वेस्वार्थेविनियोगः शिरसि भैरवाय
ऋषयेनमः मुखेउष्णिकछन्दसेनमः पादयोः क्रींबीजं
यनमः हूंशक्तयेनमः अथपीठन्यासः आधारशक्तये
नमः प्रकृत्यैनमः कूर्मायनमः अनन्तायनमः पृथि
व्यैनमः सुधासमुद्रायनमः रत्नद्वीपायनमः कल्पउ
द्यानायनमः स्वर्णवेदिकायनमः श्मशानायनमः
चतुर्दिक्षुशिवाभ्योनमः इतिहृदि दक्षिणांसेधर्मायन
वामांसेज्ञानायनमः वामोरौवैराग्यायनमः दक्षोरौऐ
श्वर्यायनमः मुखेअधर्मायनमः वामपार्श्वेअज्ञानायनमः
नाभौअवैराग्यायनमः दक्षपार्श्वेअनैश्वर्यायनमः मध्ये
रत्नसिंहासनायनमः आनन्दकन्दायनमः संविन्ना
लायनमः सर्वतत्वात्मकपद्मायनमः प्रकृतिमयपत्रे
भ्योनमः विकृतिमयकेसरेभ्योनमः पंचाशद्वीजा
ढ्यकर्णिकायैनमः अंसूर्यमंडलायद्वादशकलात्मने

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ १६२ 162

तं सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः मं वह्निमंडलाय
दशकलात्मने नमः सं सत्वाय नमः रं रजसे नमः तं तम
से नमः आं आत्मने नमः अं अन्तरात्मने नमः पं परमा
त्मने नमः ह्रीं ज्ञानात्मने नमः त्रिपंचारचक्राय नमः
हृत्पद्मस्याष्टदलकेसरेषु पूर्वादितः इच्छायै नमः क्रि-
यायै नमः कामिन्यै नमः कामदायै नमः रत्यै नमः र
तिप्रियायै नमः आनन्दायै नमः मध्ये मनोन्मन्यै नमः
सौः महाशिवप्रेतपद्मासनाय नमः इति पूजयेत् इ
ति पीठन्यासः ततोर्घपात्रं स्थापयेत् वामतो वह्निमं
डले त्रिपदिकामारोप्य तत्र मं वह्निमंडलाय दशक-
लात्मने नमः इति संपूज्य फट् इति शंखं प्रक्षाल्य त
दुपरि संस्थाप्य अं सूर्यमंडलाय द्वादशकलात्मने
नमः इति संपूज्य शंखे प्रतिलोममातृकां स्वाहान्तां
जपन् मूलमंत्रेणाकविमलजलेन त्रिभागमा सूर्यं गं
धपुष्पाणि निक्षिप्य उं सोममंडलाय षोडशकलात्मने
नम इति जले संपूज्य क्रों इत्यंकुशमुद्रया सूर्यमंडला
द्गंगां च यमुनेचैव इति तीर्थमावाह्य वं इति धेनुमुद्रयामृ
तीकृत्य मूलमंत्रमष्टधा जप्त्वा फ्रां शङ्खदपाय नमः इत्या
दि ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

षडंगानि विन्यस्य शंखमुद्रां प्रदर्श्य हूं इत्यवगुंठ्य अमृतस्य
मुद्रयाछ्छाद्य सन्निरोधमुद्रया सन्निरुध्य सजले शोत्तरा
पात्रे किंचिद्दर्व्यंजलं निक्षिप्य मूलमुच्चार्य तेनैवोदके
न त्रिरात्मानं पूजोपकरणंचाभ्युक्षेत्. ततो ह्रां हृदयादि
नांगन्यासं ध्यायेत् यथा करालवदनां घोरां मुक्तके
शीं चतुर्भुजां कालिकां दक्षिणां दिव्यां मुण्डमालाविभू
षितां सद्यछिन्नशिरःखड्गवामोर्ध्वाधःकराम्बुजां अभ
यं वरदं चैव दक्षिणोर्ध्वपाणिकां महामेघप्रभां श्या
मां तथा चैव दिगम्बरीम् कण्ठावसक्तमुण्डालीगलद्रु
धिरचर्चितां कर्णावतंसतानीतशवयुग्मभयानकाम्
घोरदंष्ट्राकरालास्यां पीनोन्नतपयोधराम् शवानां कर
संघातैः कृतकांचीं हसन्मुखीं सृक्कद्वयगलद्रक्तधा
राविस्फुरितानानां घोररावां महारौद्रीं श्मशानालय
वासिनीं दंतुरां दक्षिणव्यापिमुक्तलंबकचोच्चयां शव
रूपमहादेवहृदयोपरिसंस्थितां शिवाभिर्घोररूपाभि
श्चतुर्दिक्षुसमन्वितां महाकालेनचसमं विपरीतरता
तुरां सुखप्रसन्नवदनां स्मेराननसरोरुहां एवं संचि
न्त्यकालीं श्मशानालयवासिनीं अथवा दक्षिणकारि
णीं त्रैध्यानां नरमालां नागयज्ञोपवीतां च चन्द्रार्धकृ
तशेखरां जटान्वितां महाकालीं महाकालसमीपगां

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१६३

163

एवं संचिन्त्य देवीं च रत्नपुष्पैः समर्चयेत् इति ध्यात्वा स्व
हृदयमानीयमानसोपचारैराराध्य मुद्रां प्रदर्शयेत्
आत्मानं देवीरूपं विचिन्त्य यंत्रमुद्धरेत् तथा च काली
तंत्रे आदौ त्रिकोणं विन्यस्य त्रिकोणं तद्बहिर्न्यसेत्
ततो वै विलिखेन्मंत्री त्रिकोणत्रयमुत्तमं वृत्तं विलि
ख्य विधिवल्लिखेत्पद्मं सुलक्षणं तथा च तंत्रान्तरे त्रि
कोणं विन्यसेदादौ हृत्पुनस्थापि त्रिकोणकं षट्कोणं च
पुनस्तत्र तन्मध्ये स्थापयेच्छिवं नवकोणमयाम् त्रिको
णं विन्यसेत्सर्वं पुनस्थापि त्रिकोणकं विन्यसेत्सर्वं पुन
स्थापि त्रिकोणकं नवकोणं न्यसेत्तत्र तन्मध्ये स्थाप
येच्छिवां एवं पंचदशकोणं यंत्रं निर्माय यथोक्तपी
ठे संस्थाप्य पीठपूजां कुर्यात् यथा आधारशक्तिमा
रभ्य शिवाभ्यो नमः इत्यन्तं मध्ये संपूज्य आग्नेयादिको
णचतुष्टये धर्माय नमः इत्यादि ऐश्वर्याय नमः इ
त्यन्तं संपूज्य पूर्वादिदिक्षु अधर्माय नमः इत्यादि अनै
श्वर्याय नमः इत्यन्तं संपूज्य पुनर्मध्ये रत्नसिंहासनाय
नमः इत्यादि पीठमनुपर्यन्तं संपूजयेत् पुनः क्रों इ
त्यगत्यासं कृत्वा करालवदनामिति ध्यात्वा पुष्पांजलिं
लावानीय यंत्रमध्ये संस्थाप्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् य
था आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हों हंसः देव्याः प्राण
इह प्राणाः एवं अ इत्यादि १६

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

देव्या जीव इह स्थितः एवं श्रोत्र इत्यादि ए देव्याः सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा ततो मूलमुच्चार्य अमुके इहागच्छ इह तिष्ठेत्यावाहन संस्थापनमुद्रया संस्थाप्य सन्निधानमुद्रया सन्निधीकृत्य परमीकरणमुद्रया परमीकृत्य देवतायाः षडङ्गेषु ह्रां हृदयाय नमः इत्यादिभिः षडङ्गमन्त्रैः सकलीकुर्यात् ततश्चासनाद्युपचाराः आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाचमनीयकं मधुपर्कोचमनं स्नानं वसनाभरणानि च गन्धपुष्पं तथा धूपदीपं नैवेद्यचन्दने प्रयोजयेदर्चनायामुपचारास्तु षोडश मूलमुच्चार्य कालिके इदमासनमास्यतां कालिके स्वागतं कालिके कुशलं मूलमुच्चार्य कालिके पाद्यो ऽर्घः स्वधा मूलमुच्चार्य कालिके एतत्पाद्यं नमः मूलं कालिके इदमाचमनीयं नमः मूलं कालिके एष मधुपर्कः स्वधा मूलं कालिके आचमनीयं नमः एवं मूलमुच्चार्य नम इत्यन्तेन स्नानादिकं कुर्यात् ततो मूलेन पुष्पाञ्जलित्रयं दत्त्वावरणान्यूजयेत् प्रथमत्रिकोणे कालिन्यै नमः कपालिन्यै नमः कुल्यायै नमः द्वितीयत्रिकोणे कुरुकुल्लायै नमः विरोधिन्यै नमः विप्रचित्तायै नमः तृतीयत्रिकोणे उग्रायै नमः उग्रप्रभायै नमः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१६४
164

दीप्तायै नमः चतुर्थत्रिकोणे नीलायै नमः घनायै
बलाकायै नमः पंचमत्रिकोणे मिद्रायै नमः मुद्रायै
मितायै नमः एताः श्यामा असिकरा मुंडमाला विभू
षिता तर्जन्या वामहस्तेन धारयन्त्यः शुचिस्मिताः अ
ग्न्यादिकोणकेसरेषु क्रां हृदयाय नमः इत्यादि क्रौं
नेत्रत्रयाय वौषट् नमः इति दिक्षु मध्ये क्रः अस्त्राय फट् न
मः इति पूर्वादिदिक्षु ततोष्टदलेषु पूर्वादिक्रमेण अं
ब्राह्म्यै नमः ईं नारायण्यै नमः ऊं माहेश्वर्यै नमः
ऋं चामुण्डायै नमः लृं कौमार्यै नमः ऐं अपराजिता
यै नमः ओं वाराह्यै नमः अः नारसिंह्यै नमः एताभ्यो
बलिरपि देयः ततो यथाशक्ति देवीं संपूज्य प्राण
यामं कृत्वा होत्र समर्प्य सहस्रं शतं वा जप्त्वा पुनरपि प्राण
यामं कृत्वा गुह्यातिगुह्येति पठित्वा अर्घोदकेन दे
व्याः हस्ते समर्पयेत् ततस्तस्याः प्रणाम्य इत्थं पूर्वं प्राण
बुद्धिदेहधर्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मन
सा वाचा कर्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना यत्
कृतं यदुक्तं यत्स्मृतं तत्सर्वं कालिकार्पणं भवतु
स्वाहा मां मदीयं च सकलं कालिकायै समर्पये ओं
तत्सदिति अंजलिकोदकेन देवीपादमूले आत्मानं सम
र्प्य मूलमंत्रेण देवीशरीरे सकलावरणदेवता विली
नाः इति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विचिन्त्य संहृत्य मुद्रार्घ्यं अस्मकेतमसेति संहारमुद्र
यामहेहृदि देवीं समानीय तन्मयो भूत्वा निर्माल्येन प
श्चान्यां दिशि चंडेश्वर्यै नमः इति संपूज्य निर्माल्यादि
कं विनियोज्य गुरुं नमस्कृत्य यथासुखं विहरेत् इति
कालिकापूजापद्धतिः समाप्तं ॥ अथ महाकाल
स्तोत्रं कर्पूरं मध्यमान्तःस्वरपतिरहितं सेन्दुयामाति
युक्तं बीजं ते मातरेतं त्रिपुरहरवधूस्त्रीकृतं ये जपंति
तेषां गद्यानि पद्यानि च मुखकुहरादुल्लसंत्येव वाचः
स्वच्छन्दं ध्वांतधाराधररुचिरुचिरे सर्वसिद्धिंगतानां १
ईशानः सेन्दुवाममश्रवणपरिगतं बीजमन्यन्महेशि
द्वन्द्वं ते मन्दचेता यदि जपति जनो वारमेकं कदाचित्
जित्वा वाचामधीशं धनदमपि चिरं लोभयन्नंबुजाक्षी
वृन्दं चन्द्रार्धचूडे प्रभवति स महाघोरबालावतंसे २
ईशो वैश्वानरस्थः शशधरविलसद्वामनेत्रेण युक्तो
बीजं ते द्वंद्वमन्यद्विगलितचिकुरे कालिके ये जपन्ति द्वे
षारं ते निहन्ति त्रिभुवनमभितो वश्यभावं नयन्ति सृ
क्किद्वंद्वास्रधाराद्वयधरवदने दक्षिणे त्र्यक्षरेति ३
ऊर्ध्वं वामे कृपाणं करकमलतले छिन्नमुण्डं तथाध
सव्ये चाभीर्वरं च त्रिजगदघहरे दक्षिणे कालिके च
जप्त्वानन्नामयेवानवमनुविभवं भावयन्नेतदंबते

अ १६५ 165

षामष्टौकरस्थाः प्रकटितवदने सिद्धयस्त्र्यम्बकस्य ४
वर्णाग्रेवह्नियुक्तं विधुरतिवलितं तत्त्रयं कूर्चयुग्मंल
ज्जाद्वन्द्वंचपश्चात्स्मितमुखिविततद्वद्वयं योजयित्वामा
तर्येत्वांजपन्तिस्वरहरमहिलेभावयन्तःस्वरूपंते
लसीलासलीलाकमलदलदृशःकामतुल्याभवंति ५
प्रत्येकंवाद्वयंवात्रियमपिचवरंवीजमत्यन्तगुप्तंत्वन्ना
म्नायोजयित्वासकलमपिसदाभावयन्तोजपन्ति
तेषांनेत्रारविन्देविहरति कमलावक्त्रशुभ्रांशुवि
म्बेवाग्देवीदेविमुण्डस्त्रगतिशयलसत्कण्ठपीनस्त
नाढ्ये ९ यातोस्तनांवाक्रमकरहृतकंचीपरिलस
त्विंतंवादिग्वस्त्रांत्रिभुवनविधात्रींत्रिनयनां घनश्या
नस्यांनत्वेषवा वह्निर्दिमहाकालसुरतप्रसक्तांत्वां
ध्यायन्तु जननिमंडचेताअपिकविः शिवाभिर्घो
राभिः शिवनिवहरुण्डास्थिनिकरैः परंसंकीर्णा
यांप्रकटितचितायांहरवधू प्रविष्टांसन्तुष्टामुप
रिसुरतेनापियुवतीं सदात्वांध्यायन्ति क्वचिदपिन
तेषांपरिभवः १० वरामस्तेकिंवाजननिवयमुच्चैर्जडधी
योनधातानापीशोहरिरपिननैवाग्निविभवं तथापित्व
द्भक्तिर्मुखरयतिचास्माकममितेतदेतत्क्षन्तव्यंनखल
पशुरोषःसमुचितः ११ समंताद्यापीनस्तनजघनदृक्पो
वनवतीशताशक्तैनकंपरिजपतिभक्तःसमनुम् १२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विवासास्त्वां ध्यायन्गलितचिकुरास्तस्य वशगाः
समस्ताः सिद्धौघा भुवि विचरतां जीवति कविः समासस्ती
भावं जगति विपरीतं यदि सदा विचिंत्य त्वां ध्यायवति·
श्रायमहाकालसुरतां नदातस्य लोणीतलविहरमान
स्यविङ्घः कराम्भोजे वशगाः स्त्रवहरवधूसिद्धिनिवहा
प्रसूते संसारं जननि जगतीं पालयति च समस्तं तिस्यादि
प्रलयसमये संहरति च अतस्त्वां धातापि त्रिभुवनपतिः
श्रीपतिरपि महेशोपि प्रायः सकलमपि किंस्तोमपिस
ती १२ अनेके सेवंते भवदधिकगीर्वाणनिवहान्विमूढा
स्तेमातः किमपि नविजानन्ति परमं समाराध्यामाद्यां
हरिहरविरिंच्यादिविबुधैः प्रसन्नोस्मि स्वैरं रतिरसम·
हानन्दनिरतां १३ धरित्रीकीलालं शुचिरपि समीरोपि
गगनं त्वमेका कल्याणी गिरिशरमणी कालि सकलं
स्तुतिः कातेमातस्तवकरुणया मामगतिकम् प्रस
न्नात्वं भूयाभवमनुनभूयान्ममजनुः १४ श्मशानस्थः स
स्थो गलितचिकुरो दिक्पटधरः सहस्रं त्वर्काणां निजग
लितवीर्येण कुसुमं जपंस्त्वत्प्रत्येकं मनुमपि तव ध्या
ननिरतो महाकालि स्वैरं भवति धरित्रीपरिवृढः १५ गृ
स
हे संमार्जन्या परिगलितभूलिं चिकुरं समूलं मध्याह्ने वित
रति चितायां कुजदिने समुच्चार्य प्रेम्णा मन्त्रमपि सकृत्का

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र

१५५

166

लिसततंगजात्रूढोयातितितिपरिवृढः सत्कविवरः
ह्लुष्यैराकीर्णंकुसुमभनुघोषंदिरमहोपवोध्यायंध्या
यंजपतिपरमंवातवमनुम् सगन्धर्वश्रेणीपतिरिव
कवित्वामृतनदीनदीनः पर्यंतेपरमपदलीनः प्रभव
ति त्रिपंचारेपीठेशिवशिवहृदिस्मेरवदनांमहाका
लेनोद्धीर्मदनरसलावण्यनिरतां समासक्तोनक्तंस्व
यमपिरतानन्दनिरतोजनोयोध्यायेत्वांमयिजननिस
स्यात्स्मरहरः सतोमाधियैरंपललमपिमार्जारसमसि
तेपरंचोच्छिष्टमेषंनरमहिषयोश्छागमपिवा वलिंतेपूजा
यांमयिवितरतांमर्त्यवसतांसतांसिद्धिः सर्वाप्रतिप
दमपूर्वाप्रभवति १९ वशीलक्षंमंत्रंप्रणपतिहवि
ष्याशनरतोदिवामातर्युष्मच्चरणकमलध्याननिरत
परंनक्तंनग्नोनिधुवनविनोदेनचमनुंजनोलक्षंसस्या
स्मरहरसमानः क्षितितलेइतिस्तोत्रंमानस्तवमनुस
मुद्धारणजपस्वरूपाद्यंपादौत्वद्युगलपूजाविधि
युतं निशार्धेवापूजासमयमथिवायस्तुपठति प्र
लापस्तस्यापिप्रसरतिकवित्वामृतरसः कुरंगाक्षीवृं
दंतमनुसरतिप्रेमतरलंवपुस्तस्यक्षोणीपतिरपिकु
वेरप्रतिनिधिः रिपुः कारागारेकलयतिश्रालकेलिकल
याचिरंजीवन्मुक्तः सभवतिसुभक्तः प्रतिजनि २२
इतिमहाकालकृतंस्तोत्रं ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तथ्याश्चभैरवेतंत्रे भैरव्युवाच कालीमन्त्राश्रितानाथभावा
श्चविधाश्चपि इदानींश्रोतुमिच्छामिकवचंपूर्वसूचितं त्वमे
वकारणंनाथत्राहिमांदुःखसंकटात् श्रीभैरवोवाच
रहस्यंशृणुवक्ष्यामिभैरविप्राणवल्लभे श्रीजगन्मंगलं
नामकवचंमन्त्रविग्रहं पठित्वाधारयित्वाचत्रैलोक्यंमोह
येत्क्षणात् नारायणोपियद्धृत्वानारीभूत्वामहेश्वरम्
योगीशंक्षोभमनयद्यद्धृत्वाचरघूद्वहः वरदृप्तान् जघानैव
वरावणादिनिशाचरान् यस्यप्रसादादीशोपित्रैलोक्यवि
जयीप्रभुः धनाधिपःकुबेरोपिसुरेशोभूच्छचीपतिः ए
वंहिसकलादेवाःसर्वसिद्धीश्वराःप्रिये श्रीजगन्मंगल
स्यास्यकवचस्यऋषिःशिवः छन्दोनुष्टुप्देवताचका
लिकादक्षिणोदिता जगतांमोहनेदुष्टविजयेभुक्तिमुक्ति
षु योषिदाकर्षणेचैवविनियोगःप्रकीर्तितः शिरोमे
कालिकापातुक्रींकारैकाक्षरीपरा क्रींक्रींक्रींमेललाटंच
कालिकाखड्गधारिणी हूंहूंपातुनेत्रयुग्मंह्रींह्रींपातु
श्रुतीमम दक्षिणेकालिकापातुघ्राणयुग्मंमहेश्वरी
क्रींक्रींक्रींरसनांपातुहूंहूंपातुललाटकं सकलंवदनं
पातुह्रींह्रींस्वाहास्वरूपिणी द्वाविंशत्यक्षरीस्कन्धौम
हाविद्याखिलप्रदा खड्गमुण्डधराकालीसर्वांगमभितोव
तु क्रींक्रींहूंह्रूंत्र्यक्षरीपातुचामुण्डाहृदयंमम ऐंहूंओंऐं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ·

(५७

167

स्तनद्वंद्वं क्रीं फट् स्वाहा कण्ठस्थलं अष्टाक्षरी महाविद्यं
भुजौ पातु सकर्तृका क्रीं क्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं कर्णौ पातु षडक्ष
री मम क्रीं नाभिं मध्यदेशं च दक्षिणकालिकाऽवतु क्रीं
स्वाहा पार्श्वौ पृष्ठं च कालिका सा दशाक्षरी हूं क्रीं दक्षिणेका
लिके हूं हूं पातु कटिद्वयं काली दशाक्षरी विद्या स्वाहांते
चोरुयुग्मकं ऐं क्रीं हूं स्वाहा मे पातु जानुनी पातु कालिका
सदा काली दशनाम विद्येयं चतुर्वर्गफलप्रदा क्रीं हूं क्रीं
पातु सा गुल्फं दक्षिणे कालिकेऽवतु क्रीं हूं क्रीं स्वाहा पा·
दं चतुर्दशाक्षरी मम खड्गमुण्डधरा काली वरदाभय
धारिणी विद्याभिः सकलाभिः सा सर्वाङ्गमभितोऽवतु
काली कपालिनी कुल्ला कुरुकुल्ला विरोधिनी विप्र·
चित्ता उग्रा चोग्रप्रभा दीप्ता घनत्विषः नीला घना बला
का च मात्रा मुद्रामिता च मा एताः सर्वाः खड्गधरा मुण्ड
माला विभूषणाः रक्षंतु मां दिग्विदिक्षु ब्राह्मी नारायणी
तथा माहेश्वरी च चामुण्डा कौमारी चापराजिता वारा·
ही नारसिंही च सर्वाश्चायुधभूषणाः रक्षंतु स्वायुधैर्दिक्षु
मां विदिक्षु यथा तथा इति ते कथितं दिव्यं कवचं परमाद्भु
तं श्रीजगन्मङ्गलं नाम महामंत्रौघविग्रहं ॥
त्रैलोक्याकर्षणं ब्रह्मकवचं सन्मुखोदितं गुरुपूजां वि
धायाथ विधिवत्प्रपठेत्ततः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कवचंत्रिःसकृद्वापियावज्ज्ञानंचवापुनः त्रैलोक्यतोभ
येस्यैवकवचस्यप्रसादतः महाकविर्भवेन्मासात्सर्वसि
द्धीश्वरोभवेत् पुष्पांजलिंकालिकायैमूलेनैवपठेत्सकृ
त् सप्तवर्षसहस्राणांपूजायाःफलमाप्नुयात् भूर्जेवि
लिखितंचैतत्स्वर्णस्थंधारयेद्यदिशिखायांदक्षिणेवा
दोःकण्ठेवाधारणाद्बुधः त्रैलोक्यंमोहयेत्क्रोधात्त्रैलोक्यं
चूर्णयेत्क्षणात् पुत्रवान्धनवान्श्रीमान्नानाविद्यानिधि
र्भवेत् ब्रह्मास्त्रादीनिशस्त्राणितद्गात्रस्पर्शनात्ततः ना
शमायांतियानारीमृतवत्सात्रिजीवंध्यावा कण्ठेवावाम
बाहौकवचस्यास्यधारणात् बहुपत्याजीववत्साभव
त्येवनसंशयः नदेयंपरशिष्येभ्योभक्तेभ्योदिविशेष
तः शिष्येभ्योभक्तियुक्तेभ्यस्त्वन्यथामृत्युमाप्नुयात् स्प
र्धामुद्धूयकमलावाग्देवीमन्दिरेमुखे पौत्रांतस्थैर्यमा
स्थायनिवसत्येवनिश्चितं इदंकवचमज्ञात्वायोजपेत्का
लिदक्षिणात् शतलक्षंप्रजप्यापितस्यविद्यानसिद्ध्यति
सशस्त्रघातमाप्नोतिसोचिरान्मृत्युमाप्नुयात् इतिभैरव
तंत्रेकालीकल्पेकालीकवचंसमाप्तं ॥
अथकाम्यानि नागयज्ञोपवीतांचचन्द्रार्धकृतशेखराम्
जटाजूटांचसंचिन्त्यमहाकालसमीपगां कूर्चलज्जायुगं
बीजयुग्मंचान्तेतथैवच एवंसंचिन्त्यदेवींचरक्तपुष्पैस

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ ५८
168

मर्चयेत् कामबाणसमाविह्वाभिलज्जाविकलाः स्त्रियः स्वस्वभर्तारं संत्यज्य चालिंगंति सदैवतं अनेदवि
णेकालिके इत्यस्य शेषः चकारादादावपि लोहितां
मूलहस्तां लोभकां मूलयथवा परां महाकालाग्रसंस्थां
च ध्यात्वा ङ्ष्मेस्य पीतकैः प्रभ्यर्च्य्यैकैकशश्चाधे तथैवांते पि योजयेत् आकर्षणं भवेदेवं सदा स्थावरजंगमे
पातालतलगं चापि किमन्यद्भूतलस्थितं आकृष्टमेति
तत्सर्वं महाकालवचो यथा पके शाक्तकोदिवीजत्रय
मिति शेषः आदावन्ते दति णे कालिके इति स्येति शेषः
कपिलां हि भुजां कर्त्री कपालीसव्यदक्षिणे ध्यात्वा चैवं
हि सर्वस्य शेषेद्वयमेव च पवं संपूज्य पुष्पेण क्रमेण तां
प्रपूजयेत् भवेन्मारणमेतेन यत्तु दिग्पक्ताक्रिया
उच्चाटयति पिंगाक्षी संत्रासयति कंकरा विद्रावयति पुष्का स्या प्रोन्मोदयति चूर्णिता संक्षोभयति संस्तुत्वा
संपातयति सत्रता संकोचयति संरक्ष्या विभव्रुह्मा विवोधयेत् यं यं भावं जनो नेयस्तद्भावस्तां स्मरेदपि अत्र स
र्वत्र कर्तव्यं भावमात्रस्य चिन्तनं उद्धाटना ख्यमेवात्र स
र्वत्र संमतं मतं धनागमायचत्वा प्यपरयोषिन्नभेदने
धमषानालय माना तत्सुक्त कैन्नादि निम्बरः जपेदयुत
संख्यं तु सर्वकामार्थसिद्धये ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तत्रैव प्रेतमारुह्य योजयेत्मंत्रविक्रमः अयुतं नियतो भू
त्वा विभीः सत्वपरायणः सयाति परमां सिद्धिं देवैरपि
सुदुर्लभां आकर्षणं वशीकारो बंधनोच्चाटनादयः
स्तंभनं मोहनं चैव त्रासनं क्षोभनं तथा वाग्मित्वं च यथानि
त्वं च यक्षत्वमेव च सयाति खेचरत्वं च देवत्वमपि चै
वहि न जरा न च रोगो वा न मृत्युर्न च वा भयं न वा प्रीतिः
मनुष्येषु न च वा काम्यपातनं अथवा संभवेच्छ्रेष्ठस्ततः
विंशतिसिद्ध अथ चारप्रकरणं यस्मिन्मंत्रे यथाचार
धर्मस्तु नादृशः कृतार्थास्ते न जायते स्वर्गं वा अक्षिमेव वा
भ्रांतिस्तत्र न कर्तव्या सिद्धिहानिस्तु जायते विशुद्धापि
तो यत्र भवेत्सिद्धिः स्यादपवर्जिता यत्र युक्तं लक्षणं सिद्धिर्वि
स्मयं नास्ति चापरे विस्मिता विलये यांति पशुभावः शास्त्र
मोहिताः कुलस्त्री वीरनिंदां च तद्द्रव्यमपहारणम्
स्त्रीषु रोषं प्रहारं च वर्जयेन्मतिमांस्तदा स्त्रीजयं च जगत्स
र्वं स्त्रयं तावन्नत्या भवेत् येपंचकं तथा चोष्यं भक्ष्यं भोज्यं
गर्हेषु स्त्रीषु एव सर्वं च युवतीनूपं भावयेद्यतमानसः कुलजा
युवतीवीक्ष्य नमस्कुर्यात्समाहिताः तद्देवमानसीं मृजां
तरस्तां प्रकल्पयेत् बालां वा यौवनोन्मत्तां वृद्धां वा सु
दरीं तथा कुत्सितां वा महाभक्तां नमस्कृत्य विभावयेत्
कृशांगीं कृष्णवर्णां कुमारीं च कृशोदरीं मनोहरीं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

यौवनस्थामर्चयेद्देवताधिया तासां प्रहासं निन्दां च
कौटिल्यमप्रियं तथा सर्वतो न च कर्त्तव्यमन्यथा सिद्धि
रोधकृत् स्त्रियो देवाः स्त्रियः प्राणाः स्त्रिय एव विभूष
णं स्त्रीसंगिना सदा भाव्यमन्यथा सिद्धिदा भवेत् स्त्री
संगिना सदा भाव्यमन्यथा सिद्धिदा भवेत् द्वेषो नैव क
र्तव्यो विशेषात्पूजने स्त्रियः जपस्थाने महाशंखं निवे
श्य यो जपं चरेत् मांसमत्स्यदधिक्षौद्रभक्ष्यद्रव्यान्यथा
विधि दिवा च नियमो नात्र स्थित्यादिनियमः क्वचित्
न जापकालनियमो नार्चनादिबलिष्वपि स्वेच्छानियम
उक्तोत्र महामंत्रस्य साधने वस्त्राशनस्थानगेहदेहस्पर्श
दिवारिणः शुद्धिं न चाचरेत् अत्र निर्विकल्पं मनश्चरेत्
सुगन्धिपुष्पैर्नलोहित्पकुसुमैरर्चयेत्फलैः विल्वैरर्क
वकाद्यैश्च तुलसीवर्जितैः शुभैः नाधर्मो विद्यते चात्र
निर्विकल्पमनश्चरेत् सुगन्धिपुष्पैर्नलोहित्पकुसुमैर
र्चयेत्फलैः किंचिद्धर्मो महान् भवेत् स्वेच्छाचारोऽत्र गदितः
प्रचरेद्दृष्टमानसः इत्याचारपरः श्रीमान् जपपूजापरा
यणः खर्गिमाद्यष्टसिद्धीनामाश्रयः साधको भवेत्
इति प्रथमा प्रकरणं इति श्रीयडुनाथविरचितायां
मागमकल्पलतायां तृतीयः पल्लवः अथ नीलसर
स्वतीमंत्रः फेत्कारिणीतंत्रे ॥

कैलासशिखरासीनं चन्द्रविराजितं वक्षःस्थले सं-
मासीनाप्यपृच्छन्नगात्मजा कथमीशान सर्वज्ञ
मभवन्नेतपोधन कोविघ्नोप्राप्यकवयो भारताचान्द्र
चक्रिरे श्रुत्वा नगात्मजावाक्यं विहस्य परमेश्वरः प्रा
ह प्रियेयापरिपृष्टास्सा श्रुसाधितिसृजयन् सुरगुरुसाधिसं-
ह्यविद्यामन्त्रानेधननाशिनी यामवाप्यमहात्मानोथ
मेकामार्थमुक्तिषु नासाध्यमेनिरेकिंचित्कवयः सुहृ
दृहयः मंत्रस्तत्रानमात्रेणजन्मासर्वज्ञतांनयेत् जि
ह्वायांन्यसनादेव मूकोपिसुकविर्भवेत् मधुनाविलि
नादूर्वागर्भकजिह्वास्तविन्यसेन्मनुमंत्री यदिपठति
पंडितस्सोसोनोचेत्तोमरखेतोयाति अथवामधुलाजाभ्यां
जिह्वायांवालकस्यतु नाडीछेदाघण्णाप्यूर्वलिखेद्धेम
शलाकया मूलमंत्रंलिखेन्मंत्रीयद्वाहेस्येतहर्वया
वाग्भवाक्षराणांवाप्सीवालेद्भुतकविर्भवेत् यद्वाष्टेषु
हातिष्टे यदापूर्वपूर्वेलिखितक्रमेणहेमशलीकया
मधुलाजाभ्यांनाडीछेदात्पूर्वेबालकजिह्वायांमंत्रं
लिखेत् स्वेतदूर्वयातदोष्टेवालिखेदेवंवाक्याक्षर
रक्षाराणामारभ्यद्भुतकविर्भवेदित्ययः पितृर्धानालि
खेन्मंत्रं मातृश्रीतास्यवापुनः पितावाथालिखेन्मंत्रंना
नामनवकदाचन मंत्रोद्धारणमाहू मस्त्वप्रके षिर

अ॰ पार्वत्युवाच अथ भेदान्प्रवक्ष्यामि तारिण्याः सर्वसि
द्धिदान् तेषां विज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तः स्वसाधकः
तथादेशं संप्रदायसिद्ध्यर्थं सर्वविद्यानामाद्यं पंचाक्ष
रीविद्धिगणेशि मायाबीजं समुद्धृत्य तंकारं वह्निसंयु
तं मायाबिन्द्वीश्वरयुतं द्वितीयं बीजमुत्तमं माया
नादः बिन्दुरनुस्वारः ईश्वरः ईकारः तद्युतं तेन स्त्री
इति भवति कूर्चबीजं तृतीयं तु फट्कारं तदनंत
रं संप्रोक्तमिदं मंत्रं तु रश्मिपंचकमिति, एकजटा
पक्षे रश्मिपंचकं वर्णपंचकमित्यर्थः नीलसरस्व
तीपक्षे रश्मिपंचकं प्रणवमित्यर्थः तेन अकार
उकारमकारनादबिन्दवः अनन्तं समुद्धृत्य मायोत्तरम्
तःपरं पपंचमसमायुक्तः पंचरश्मिप्रकीर्तितः अनंतं
अनुत्तरं अकार इत्यर्थः मायानंतरं मायाईकारः तदुत्तर
उकारः पपंचमो मकारः तेन ॐ इत्यर्थः तारास्ववरि
तात्रयाणां महानीलसरस्वती कुल्लुकेयं समाख्याता कैश्चि
दिद्धिंतितोत्रिकाः तारायाः पंचवर्णाद्यं श्रीमन्नीलसर
स्वती सर्वभाषामयी शुद्धा सर्वशास्त्रार्थैर्नमस्कृता श्री
बीजाद्या यदा विद्या तदा श्रीसर्वतोमुखी यथैव हि महा
विद्या मायाद्याः सकलेष्टदाः वाग्भवाद्या महाविद्या वा
ग्रूपा सर्ववाङ्मयी एषा क्रमगता प्रामाणमद्भेदा जगन्मयी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

एकवीराकल्पे मायाबीजं वधूबीजं कूर्चबीजं तथा
ह्रिंफट् शेषा पंचाक्षरी विद्या सर्वभूतप्रकाशिनी
वधूबीजं मध्यबीजं ऊकारं केवलऊकारं तथा भगव-
ताचार्येणोक्तं मध्ये षोडशफलितेस्मिन् केवलऊका
रं विद्याभगवताचार्येणोक्तं घोषेत्व प्रथमध्यबीजे
गुप्तामृतबीजमस्ति प्रतिगुप्ततान्नोद्धृतं तेनमध्येऽम
ध्यबीजमिति सिद्धेज्ञेयं तत्रकारणमाह ताराणां वे
वसिष्ठाराधितानां चोग्राणां त्वशीघ्रफलायतः प्रतस्ते
नापि मुनिना शापो दत्तः स्वदारुणः ततःप्रभृति वि
द्येयं फलदात्री न कस्यचित् चन्द्रप्रपोतस्य बीजोप
रियोजिते ततःप्रभृति विद्येयं वधूविवयशाविनी
फलिनी सर्वविद्यानां जयिनी जयकांतरंगी विषत
यकरी विद्याप्रकाशत्वप्रदायिनी मंत्रस्यज्ञानमात्रे
ण विज्ञयीभूविज्ञायती ताराचोग्रामहोग्राचवज्रातु
ण्डसरस्वती कामेश्वरी भद्रकाली इत्यष्टौ तारिणी
स्तताः फेत्कारिणी तेषेनी त्वसरस्वती मंत्रोद्धारमा
ह प्रथमं सर्पं दत्वा चतुर्थस्वरभूषितं रेफयुक्तं स्क
रदीप्तमिन्दुबिन्दुसमान्वितं श्रीकारं च ततो दद्याच्चतु
र्थेन विभूषितं दीर्घौकारसमायुक्तं हंकारं योजयेत्त
तः फट्कारं च ततो दद्यात्सर्वांगी सिद्धिमंत्रके प्रथम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ मिति सपरं हकारः चतुर्थस्वरईकारः इन्दुरर्धचन्द्रः
विन्दुरनुस्वारः तेनक्लीं इतिबीजं इकारमितिनवर्णः
सप्तम्यमालं रंरेफानुस्वारयुक्तमित्यर्थः चतुर्थेनस्व
रेणदीर्घेणईकारेणमित्यर्थः तेनह्रीं इतिबीजं दी
र्घइति अर्घेशयुक्तं हकारं अर्घेशऊकारः तद्युक्तं हं
कारंतेन हूमितिबीजं तेनक्लींह्रींहूं इतिनीलसारस्व
तोमंत्रः सपवफडंतस्तेन एकजटामंत्रः सपवनाग
दिफडंतस्तारामंत्रः अतएवोक्तंप्यतरोसौमहामंत्रः
फट्कारांतोहृदिस्थितः पंचरश्मिसमायुक्तोप्यत्ता
नैधनदाहकइति प्यलरमुपक्तस्यफट्काराद्यभिधा
नेनमंत्रभेदात् फडंतोप्यज्ञाननाशकः पंचरश्मिस
मायुक्तोप्यनर्थात् पंचरश्मिप्रणवः ॐकंचश्रीक्रमे
तंत्रेहूडामणावपिवाक्रियाननवबधः शाक्तोयथागः
क्रियतेप्रिये तस्यैवेयंमहाविद्यानकदाकुलगोचरा
प्रसंगात्वेयंमहाविद्यानदातंगयारिणी देवादिसुरवशं
कारेलाराभुवननारिणी क्रियालज्जया तेनक्लींबीजंव
श्यःशाहःक्लींबीजमित्यर्थः यथागः कूरुतेयथाक्रोधव
नक्रितेनहूंबीजमितिमन्त्रोद्धारः एवंवश्यबीजेसकारो
पिलभ्यते तदुक्तं मन्त्रस्यसकाररहितंबीजमुक्ता वसिष्ठ
नास्यमुनिनाशापोदत्तः सुदारुणः तदाप्रभृतिविद्येयं
फलदात्रीनकस्यचित् ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शक्तिबीजेन चर्पातस्य बीजौ परिनियोजितं ततः प्रभृति
विधेयं वधूरिवय शासिनी ताराकल्पे लज्जायुग्मं वधूबी
जं ततो दीर्घोतनुच्छदं सा वस्त्वतो परो मंत्रः संप्रोक्तस्त्रुत
रतरः क्रीं क्रीं स्त्रीं हूं इति मन्त्रः फडंतः पंचाक्षरः तथाता
रा शक्ति वधूबीजान्यंते दीर्घतनुच्छदं अस्त्रमग्निवधूरंते
मन्त्रः समाक्षरो भवेत् ॐ क्रीं स्त्रीं हूं फट् स्वाहा समाक्षरो
मंत्रः मंत्रशास्त्रेषु संप्रोक्तस्तथा दीर्घेन वर्मणा पुटिते
वधूबीजमपरो सो गुणाक्षरः गुणाशाहेन त्रिगुणाः नु
च्यते तेनाष्टाक्षरमंत्रो भवति तेन हूं स्त्रीं हूं इति मंत्रः
तारेति तारः ॐ शक्तिः क्रीं वधूबीजं स्त्रीं दीर्घेन तनुच्छदं हूं
अग्निवधूः स्वाहा तेन ॐ क्रीं स्त्रीं हूं फट् स्वाहा इति मंत्रः
इदानीमुग्रतारिण्या जगन्मातुः प्रयत्नतः पूजाविधिं
प्रवक्ष्यामि मंत्रिणां सिद्धिदायिनीं ब्राह्ममुहूर्ते चोत्थाय
स्वशिरसि गुरुं ध्यायेत् प्रातः शिरसि मादि इति स्मृत्वा
मानसोपचारैराध्य देवीं ध्यायेत् यथा कुलकुण्डलिनीम्
सुषुम्नावर्त्मना षट् चक्रभेदेन क्रमेण परमशिवे नीत्वा ये
कं विभाव्य मनसाराध्य मूलादिब्रह्मरन्ध्रान्तां बिसतंतुतन
नीयसीं मूलमंत्रमयीं सार्द्धात्वदमृतानन्दरूपिणीं तत्प्रभा
पटलव्याप्तशरीरं परिचिंतयेत् आत्मानं तद्रूपं विभाव्य
बहिर्गच्छेत् ततो बहिर्निर्गत्य प्रातः कृत्यं समाप्य स्नानं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र॰

१२२

172

र्थेनयादैगवामयोक्तविधिना स्नात्वा वाससी परिधा
याचम्य श्रीमद्भगवतावाघे विद्महे नीलसरस्वत्यै धीम
हि तन्नस्तारा प्रचोदयात् पूजामण्डपमागत्य प्रोक्ष
येत् ॐ वज्रोदके हूं फट् स्वाहेति जलमधिष्ठाय ॐ
ह्रीं स्वाहेति हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य ॐ ह्रीं विशुद्धधर्मस
र्वपापानि शमय शेषविकल्पानपनय स्वाहेत्याच
मनं ॐ मणिधरवज्रिणि सर्ववशंकरि हूं फट् स्वाहे
ति शिखाबन्धनं ॐ रक्ष रक्ष हूं फट् स्वाहेति जलाभिषे
काद्भूमिशोधनं ॐ सर्वविघ्नानुत्सारय हूं फट् स्वाहेति
अक्षतान्विकीर्य नाराचमुद्रया त्रिविधविघ्नानुत्सारयेत्
ॐ पवित्रवज्रभूमे हूं फट् स्वाहेति भूमिमंत्र ॐ आः सुरे
खवज्ररेखे हूं फट् स्वाहेति मंडलमभ्यर्च्य ॐ आधारश
क्तिकमलासनाय नमः इत्यासनं संपूज्य स्वस्तिकादिकं
बद्ध्वा उपविश्य ॐ मणिधरे वज्रिणि महाप्रतिसारे र
क्ष रक्ष मां हूं फट् स्वाहेति वस्त्राणि केशानपि बध्नीयात् ॐ
आः हूं फट् स्वाहेति कायवाक्चित्तशोधनं पुष्पकेतुरा
जार्हते घातायसमयवज्रमुखाय ॐ पुष्पे पुष्पे महापुष्पे
सुपुष्पे पुष्पभूषिते पुष्पचयावकीर्णे हूं फट् स्वाहेति
अभिमंत्रणम् ततः सुवर्णादिपीठे रक्तचन्दनकुंकुमा
दिना ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गें ग्राः स्वरे रेखे वज्ररे रेखे हुं फट् स्वाहेति षट्कोणगर्भमष्ट
दल पद्मं चतुरस्रं चतुर्द्वारसमेतं यंत्रं लिखित्वा पद्मस्य पूर्वद
ले मायां याम्ये श्रीं उत्तरे फ पश्चिमे ट् मध्ये हूं विलिख्याग्र
ग्रपीठोपरि यंत्रं स्थापयेत् अथ भूतशुद्धिः स्वक्रोडे उत्ता
नौ हस्तौ निधाय सोहमिति मंत्रेण हृदयाज्जीवात्मानं कु
लकुण्डलिनीं च षट्चक्रभेदक्रमेण सहस्रदलकमलक
र्णिकान्तर्गतपरमात्मनि संयोज्य मायाबीजं रक्तवर्णं ना
भौ ध्यात्वा तदुद्भूतेन वह्निना पापपुरुषेण सह देहं वि
चिन्त्य ह्रीं बीजं पीतवर्णं हृदि विचिन्त्य तदुद्भूतेनामृतरसेन
सकलं शरीरं परिप्लुतं विचिन्त्यात्मानं निर्मलं देवताम
यं चिन्तयेत् इति हंसः इति मंत्रेण जीवात्मानं कुलकुण्ड
लिनीं च मूलाधारे स्थापयेत् इति भूतशुद्धिः अथ मातृ
कान्यासः ऋष्यादिकाङ्गन्यासान्तं तत्त्वं वर्णन्यासं कृत्वा मा
तृकां ध्यायेत् अथ प्राणायामः हूं इति चतुर्वारजपेन इ
डया वायुमापूर्य नासापुटौ धृत्वा हूं इति षोडशवारजपे
न मध्ये नाडीं कुम्भयित्वा ष्टवारजपेन दत्तनासया वायुं रे
चयेत् एवं वारत्रयं कुर्यात् अक्षोभ्य ऋषिः बृहती छन्दः
श्रीमदेकजटादेवता हूंकारो बीजं फट्कारः शक्तिः क
वित्वपाण्डित्यादि सिद्ध्यर्थे विनियोगः शिरसि अक्षोभ्यऋ
षये नमः मुखे बृहती छन्दसे नमः हृदि एकजटायै

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ १७३ 173

देवतायैनमः अथमंत्रस्यकरांगन्यासः फ्रांअखिल
वायुरूपिण्यैतर्जनीभ्यांस्वाहा हूंब्रह्मवायुरूपिण्यैमध्य
माभ्यांवषट् फ्रैंविष्णुवायुरूपिण्यैअनामिकाभ्यांहुम्
फ्रौंरुद्रवायुरूपिण्यैकनिष्ठाभ्यांवौषट् फ्रःसर्ववायु॰
रूपिण्यैकरतलकरपृष्ठाभ्यांफट् फ्रांअखिलवायुरूपि
ण्यैहृदयाय नमइत्यादि फ्रैंविष्णुवायुरूपिण्यैकवचाय
हुं व्यत्ययहस्ताभ्यांस्कन्धाद्युरुपर्यंतं फ्रौंरुद्रवायुरूपि
ण्यैनेत्रत्रयायवौषट् तर्जनमध्यमानामाभिर्नेत्रत्रये फ्रः
सर्ववायुरूपिण्यैअस्त्रायफट् इतिऊर्ध्वोर्ध्वतालत्रयंछोटि
काभिर्दशदिग्बन्धनंकुर्यात् ध्यानमाह विश्वव्यापके
वारिणि आःकाराद्भूतपंकजंविचिन्त्यतदुपरिटाकारा॰
छ्रेतपद्मंध्यात्वा तदुपरिनीलीरमण्डायंहुंकारंविचिन्त्य
तदुद्भूतांबीजभूतांमातृकांविभाव्यतदुपरिदेवींध्यायेत्
यथाप्रत्यालीढपदार्पितांघ्रिशवहृद्घोराट्टहासापरा॰
खड्गेन्दीवरकर्तृखर्परभुजाहुंकारबीजोद्भवा खर्वानील
विशालपिंगलजटाजूटैकनागैर्युताजाड्यंन्यस्यकपा
लकेत्रिजगतांहन्त्युग्रतारास्वयम् ॥
शव हृदयेः पितो दक्षिणचरणपरचरणशव
प्रत्यालीढेति पश्चात् कृतसव्यापसव्यचरणाद्धः
यंत्यर्थः अर्पितेति ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शवहृदयेर्पितोदक्षिणचरणो यस्य चरणः शवपादहृ
योपरि यया तामहशीत्यर्थः शवपादहृदयादूर्ध्ववामपा
दांभोरुन्नु स्वीमिति तंत्रचूडामणिवचनात् अत्रबोध
काभावात् एतेन शवासनत्वमुक्तं घोरेति भीमअट्ट
हासेन रवः शब्दो यस्यास्तथेत्यर्थः खर्वेति दक्षिणह
स्तद्वये ऊर्ध्वाधः क्रमेण खड्गकर्तृकां च वामहस्तद्वये
ऊर्ध्वाधः क्रमेण खर्परमिन्दीवरं च हस्ते यस्यास्तथेत्य
र्थः खड्गे दक्षिणस्योर्ध्वशोभितेंदीवरनादिनी तदथ
स्तोद्दीजव्यनकर्तृकालेहृतावरा वामोर्ध्वहृतानालेन
विकस्वरमनोहरं खर्वेनीलपद्मं च तदधस्ताकरो तु
जमिति तंत्रचूडामणिवचनात् हूंकारेति हूंकार
वीजजाता कर्तृका तद्वपरिजातेत्यर्थः शब्दादेव जाते
त्यर्थः खर्वेति खर्वा ऊर्ध्वा ईषन्नीलाश्यामा विशा
ला पिंगलाया जटा तस्या जूटः समूहः तथेत्यर्थः य
द्वा खर्वेति पृथक्पदं उग्रनागैस्तक्षकादिभिरलं
कृतमेखलाकञ्जुविशेषैर्युता अन्यत्सर्वं सुगमभि
तिकृतानोकं अथैकजटाध्यानं खर्वामट्टाट्टहा
सामभिनवजलभवनीलां लंबोदरीं व्याघ्रचर्मा .. न
कटीं पीनोन्नतपयोधरां वर्तुलरक्तत्रिनेत्रां लल
जिह्वां दंष्ट्राकरालवदनां पिंगोग्रैकजटां पार्श्वह

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्र॰ १२८ 174

घेलंवमाननीलोत्पलमालामतिनीलनागकृतजटा
जूटांनागकृत यज्ञोपवीतांचतुर्भुजां तदुपरिदक्षिणे
सरक्तमांसखड्गमंडितमुष्टिनिविष्टजटाजूटसंलग्नाध
खर्गविभूषितकरां उपरिवामकरे रक्तनागकिंचिद्वि
करवरनीलोत्पलकरां अधस्ताद्दक्षिणे बीजभूषितकृ
तकर्त्रिकाभूषितकरां अधस्ताद्वामे त्रिजगज्जनसमेतमु
ण्डकपालमंडितकरांभुजचतुष्टये रक्ताभकृतकेयूरांक
नकाभकृतनागकंकणां शुक्लवर्णशवाधिरूढां निर्भ
यंत्ररणाभिप्रायेण शवहृदिसंकुचितदक्षिणचरणं श
वपादद्वयावस्थितप्रसारितवामचरणां शुक्लाभनाग
कृतकटिसूत्रां ईषद्रक्तनागकृतनूपुरां सद्यःकृतगलद्रु
धिरान्योन्यकेशग्रथितापादपर्यलंबितपंचाशन्मुनि
मुंडमालांप्रज्वलदनलचितामध्यस्थांह्रीपंचमेकृतोपवी
वस्त्रांयोषिद्वेषालंकारभूषितांमौलावक्षोभ्यभूषितांस्मे
वेशास्मेराननांभगवतीमीडे अथनीलसरस्वतीध्यानं
प्रत्यालीढपदांघोरांमुण्डमालाविभूषितां खर्वांलंबो
दरींभीमांव्याघ्रचर्मावृतांकटौ नवयौवनसंपन्नांपंचमु
द्राविभूषिताम् ॥ चतुर्भुजांललज्जिह्वांम
हा भीमांवरप्रदाम् ॥ खड्गकर्त्रिसमायु
क्तं सव्येतरभुजद्वयीम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कपालोत्पलसमायुक्तसव्यपाणियुगान्वितां पिंगोर्ध्व
कजटोघ्यायि मौलावतोव्यभूषितां सव्येतरभुजद्वयोर्द
क्षिणभुजद्वयो सव्यपाणियुगान्वितां वामपाणियुगा
न्वितां पंचमुद्राविभूषितामिति ललाटस्थेनास्थिपङ्क्ति
कायुक्तकपालपंक्तयान्वितां शंकराचार्यभगवतापु
क्तं विचित्रास्थिमालाकपालं ललाटेदापंचान्वितं धार
यंतीमिति मुण्डं च चतुरश्रं च हस्तं गोमुखमेव च योनि
मुद्रेति विख्याताः पंचमुद्राः प्रकीर्तिताः मौलावतोव्य
भूषितामिति मौलौ मस्तके अतोव्यः अविनाशी चन्द्रक
ला इति शिवदीक्षाटीकाकारः तनुचेद्धावतंसामिति स
वैध्याने प्रयुक्तत्वात् अथवा अतोव्यो वासुकिनागरूपः
भावचूडामणेर्गो अतोव्यो देवीमूर्तेर्निर्मिमूर्त्तिनो नागरूप
ष्टक अतएव मूर्भितरुक्षेयो नागरूपः इति मंत्रभेदेन
यथायोग्यं देवीं ध्यात्वा देवीरूपमात्मानं विभाव्य मानु
षोपचारैर्गन्धाध्यक्षताक्षिरश्मि पुष्पं दत्वा योनिमुद्रां प्रदर्शये
त् ततः आवाहयं पूजार्घ्यं पात्रं संस्थापयेत् यथास्ववामे
त्रिकोणवृत्तचतुरस्रमंडलं कृत्वा तत्र साधारपात्रं निधा
य सं वह्निमंडलाय दशकलात्मने इति संपूज्य अर्घ्य
मंडलाय द्वादशकलात्मने नम इति संपूज्य जलं जपन्
पुष्पजलमापूर्य सोममंडलाय षोडशकलात्मने नम इति

अ॰ जलसंपूर्णं तस्मिन् जले गन्धपुष्पदूर्वाक्षतादीन्निक्षिप्य

क्रां अनिलवायुरूपिण्यै हृदयाय नमः क्रीं अखण्डवायु

रूपिण्यै शिरसे स्वाहा ह्रूं ब्रह्मवायुरूपिण्यै शिखायै वषट्

क्रैं विष्णुवायुरूपिण्यै कवचाय हुं क्रौं रुद्रवायुरूपिण्यै ने

त्रत्रयाय वौषट् क्रः सर्ववायुरूपिण्यै अस्त्राय फट् इति

ऊर्ध्वाधो तालत्रयं छोटिकाभिर्दशदिग्बन्धनं कुर्यात्

अग्नीशासुरवायुषु मध्ये च दिक्षु षडंगानि विन्यस्य मूल

मंत्रं दशधा जप्त्वा ॐ गंगे च यमुने चैवेत्यादिनांकुशमुद्र

या सूर्यमण्डलात् तीर्थमावाह्य मंत्रमयं जलं विचिन्त्य तज्जलं

किंचित् कोणानि क्षिप्य तेनोदकेनात्मानं पूजोपकर

णं च वारत्रयं प्रोक्षयेत् अथ पीठपूजा वामे गुरुभ्यो नमः

दक्षिणे गणेशाय नमः मध्ये श्रीमदेकजटायै नमः श्म

शानाय नमः कल्पवृक्षाय नमः मणिपीठाय नमः

नानालंकारेभ्यो नमः ॐ मुनिभ्यो नमः ॐ देवेभ्यो

नमः ॐ रक्तमांसास्थिमोक्षमानशिवाभ्यो नमः ॥

चतुर्दिक्षु सर्वेशिवेभ्यो नमः दक्षिणे मुण्डेभ्यो नमः

पश्चिमे चितांगारेभ्यो नमः उत्तरे प्राप्तिभ्यो नमः

ततोऽष्टदलेषु पूर्वे ॐ लक्ष्म्यै नमः ॐ दक्षिणे ॐ

सरस्वत्यै नमः ॥ ॐ पश्चिमे ॐ रत्यै नमः ॥

उत्तरे ॐ प्रीत्यै नमः ॥ अग्निकोणे

Margin: १२५ / 125

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ कीर्त्यै नमः नैरृतकोणे ॐ शान्त्यै नमः वायुकोणे
ॐ पुष्ट्यै नमः ईशानकोणे ॐ तुष्ट्यै नमः एवमुक्तेश
क्तीः संसमभ्यर्च्य ह्सौः सदाशिवमहाप्रेतपद्मासनाय न
मः इति मध्ये पूजयेत् ततः कुसुमाञ्जलौ देवीं गृहीत्वा
मूलेन मूर्तिं संकल्प्यावाहयेत् पुनः ध्यानं कुर्यात्
प्रवालीफेति एवं ध्यात्वा हृदयान्मूलमन्त्रेण तेजोमयीं
स्फुरज्ज्ञानचैतन्यस्वरूपमानन्दमयीं वामनासापुटेनाञ्ज
जलावानीय मूर्तौ समावाहयेत् पुनर्ध्यानं कुर्यात् प्र
वालीफेति एवं ध्यात्वा हृदयान्मूलमन्त्रेण तेजोमयीं स्फुर
ज्ज्ञानचैतन्यस्वरूपानन्दमयीं वामनासापुटेनाञ्जं जला
वानीय मूर्तौ समावाहयेत् देवेशि भक्तिसुलभे प
रिवारसमन्विते यावत्त्वां पूजयिष्यामि तावत्त्वं सुस्थि
रा भव श्रीभदेकजदेवेशि इहागच्छेहागच्छ इह तिष्ठ २ इह
सन्निधेहि २ इत्यंगुष्ठमुष्टिभ्यां इह सन्निरुद्धस्व २ इत्यावा
ह्यानन्तो देवीमंगेष्वङ्गेषु विन्यस्य आं ह्रीं क्रौं स्वाहा इति
प्राणान्प्रतिष्ठाप्य मूलमुच्चार्य श्रीमदेकजदेवतापाद्यं
प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा पाद्यं नमः इति पादाम्बु दद्यात्
अर्घ्यं नमः शिरसि आचमनीयं तथा मुखे एषगन्ध
ो नमः एतत्पुष्पं नमः एषदीपो नमः नैवेद्यं जलेना
भ्युक्ष्य तर्जनीभ्यामवगुण्ठ्य धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मू॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१७६

176

लम्बुग्मार्थं श्रीमदेकजटे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ स्वाहा इ
ति पुष्पांजलित्रयं दद्यात् वायव्यां सूर्यं ध्यात्वा पूज
येत् नैऋत्यां गणकाख्य ऋषिः निचृच्छन्दः अविघ्नो
देवता इष्टानिष्टफलावाप्तये विनियोगः शिरसि
गणकऋषये नमः मुखे निचृच्छन्दसे नमः हृदि अवि
घ्नाय देवतायै नमः गां गीं गूं गैं गौं गः एते करांगमा
समंत्राः ततो ध्यात्वा पूजयेत् आग्नेय्यां महादेवं ध्या
त्वा पूजयेत् पैशान्यं गोपालं पूजयेत् तडकं तारा
कल्पे पूर्वं गणपतिं चेष्टा दत्तिणा वटुकं तथा तेत्रपा
लं यजेत्पश्चाद्योगिनी चोत्तरे यजेत् इति वा पूजाक्र
मः अथावरणपूजा अग्निकोणे अखिलवाग्रूपि
ण्यै हृदयाय नमः ईशाने अखंडवाग्रूपिण्यै शिरसि
स्वाहा नैऋते ब्रह्मवाग्रूपिण्यै शिखायै वौषट् वा
युकोणे विश्ववाग्रूपिण्यै कवचाय हूं मध्ये रुद्रवाग्रू
पिण्यै नेत्रत्रयाय वौषट् सर्वासु चतुर्दिक्षु सर्वदा दत्तिण
पश्चिमोत्तरेषु सर्ववाग्रूपिण्यै अस्त्राय फट् अथ दि
व्यौघेभ्यो गुरुभ्यो नमः सिद्धौघगुरुभ्यो नमः मानवौघ
गुरुभ्यो नमः देव्यामोत्तावसाभ्य वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट्
स्वाहा ततः शर्वाष्टदलेषु पूर्वे ॐ भैरवेशान वज्रपुष्पं प्र
तीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ शारदा[illegible] वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं
फट् स्वाहा ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पश्चिमे पद्मनाभवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा उत्तरे
ॐ असिताभवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा ॐ आग्नेये
ॐ नामकवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा नैरृते ॐ मा
मकवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा वायव्ये ॐ पाण्डु
रवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा ईशानदले नारेपुष्पं
प्रतीच्छ हुं फट् स्वाहा पूर्वद्वारे ॐ यं यमान्तकाय नमः
दक्षिणद्वारे यमान्तकाय नमः पश्चिमद्वारे ॐ विं विघ्ना
न्तकाय नमः उत्तरद्वारे नरकान्तकाय नमः इति संपू
ज्य वामे त्रिकोणवृत्तचतुरस्रमंडलं कृत्वा मूलेन पुष्पैर
भ्यर्च्य तत्र विहितबलिपात्रसहितं बहिर्द्वयं निधायां
गुष्ठानामिकाभ्यां स्पृष्ट्वा ॐ ह्रीं एकजटायै महायक्षा
धिपायै उपनीतं बलिं गृह्ण २ गृह्णापय २ मम सर्व
शान्तिं कुरु २ परविद्यामाकृष्य २ छिन्दि २ ह्रीं स्वाहा
इति बलिं दत्त्वा मालामादाय मूलविद्यां यथाशक्ति ज
प्त्वा जपं निवेद्य गुह्यातिगुह्येत्यादिना पूर्ववज्जलेन देव्या वाम
करे जपं समर्प्य स्तुत्वा नत्वा पुनराचमनीयं दत्त्वा योनि
मुद्रां प्रदर्श्य संहारमुद्रया तेजोमयीं स्वहृदि समानी
यात्मानं तद्रूपं विभाव्य निर्माल्यं शिरसि धृत्वा नैवेद्यं स्वी
कृत्वा यथासुखं विहरेत् इत्येकजटापूजापद्धतिः
अथ स्तुतिः ॐ सूर्ये महारावे सर्वशत्रुभयंकरि भ

भ॰ क्तेभ्यो वरदे देवि त्राहि मां शरणागतं १ सुरासुरार्चि
ते देवि सिद्धगंधर्वसेविते जाड्यपापहरे देवि त्राहि मां
शरणागतं २ जटाजूटसमायुक्ते लोलजिह्वानुका
रिणि द्रुतबुद्धिकरे देवि त्राहि मां शरणागतं ३
सौम्यरूपे घोररूपे चंडरूपे नमोस्तु ते सृष्टिरूपे नम
स्तुभ्यं त्राहि मां शरणागतं ४ जडतां भजतां हंसि भ
क्तानां भक्तवत्सले मूढतां हर मे देवि त्राहि मां शर
णागतं ५ हूं हूंकारमये देवि बलिहोमप्रिये न
मः उग्रतारे नमो नित्यं त्राहि मां शरणागतं ६ बुद्धिं
देहि यशो देहि कवित्वं देहि देहि मे मूढत्वं हर देवेशि
त्राहि मां शरणागतं ७ इंद्रादिदिविषद्वृन्दवंदिते क
रुणामये तारे ताराधिनाथास्ये त्राहि मां शरणाग
तं ८ अष्टम्यां च चतुर्दश्यां नवम्यां च पठेन्नरः षण्मा
सैः सिद्धिमाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ९ मोक्षार्थी
लभते मोक्षं धनार्थी लभते धनं विद्यार्थी लभते वि
द्यां तर्कव्याकरणादिकां १० इदं स्तोत्रं पठेद्यस्तु सततं
लभते नरः तस्य शत्रुः क्षयं याति महाप्रज्ञा च जायते
पीडायां वापि संग्रामे महोत्पाते तथा भये य इदं पठे
स्तोत्रं शुभं तस्य न संशयः इति ताराकल्पे महोग्रतारास्त
वराजः ॥ अथोग्रताराकवचं वक्ष्यामि सर्वसिद्धिदं देव्यु॰
ताराष्टकानां नायाविद्यासकलाक्षरा ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सांप्रतं श्रोतुमिच्छामि कवचं मंत्रविग्रहं त्रैलोक्यमोहनं
नाम सर्वापद्विनिवारणं त्वयैव सूचितं नाथ कृपया मे प्र-
काशय भैरवोवाच देवदानवविद्याधरपूजिते प्राणव
ल्लभे त्रैलोक्यमोहनं नाम कवचं श्रूयतां परं सर्वविद्याम
यं देवि सर्वमंत्रमयं ध्रुवं सर्वरक्षाकरं सर्वसिद्धिविद्याप्रदाय
कं वेदव्यासोपि यद्धृत्वा सर्वज्ञः पठनाद्यतः यद्धृत्वा पठना
दीशस्त्रैलोक्यविजयी प्रभुः धनाधिपः कुवेरोपि देवाधिप
शचीपतिः पठनाद्धारणात्तस्य यतः सर्वे दिगीश्वराः
सर्वैश्वर्ययुताः संतः सर्वसिद्धिमवाप्नुयुः यस्य प्रसादादीशो
हं भैरवाणां सुरेश्वरि क्रोधाधिपो महाभीमो देवेषु प्रथि
तः प्रभुः न देयं परशिष्येभ्यो देयं शिष्येभ्य एव च अभ
क्तेभ्योपि पुत्रेभ्यो दत्वा मृत्युमवाप्नुयात् त्रैलोक्यमोहनस्या
पि कवचस्य ऋषिः शिवः छन्दो विराट् देवता च उग्र
तारा प्रकीर्तिता चतुर्वर्गेषु विद्यायां विजयेषु प्रकीर्तितः ॥
ॐ ह्रीं स्त्रीं मे शिरः पातु हूं फट् पातु ललाटकं साधंपंचाक्ष
री तारा पायान्नेत्रयुगं मम ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं फट् श्रुती पायात्सम
स्थं पातु नासिकां तारा षडक्षरी पायाद्वदनं मे भूषणा
ह्रीं स्त्रीं हूं फट् गलं पातु जिह्वां पायान्महेश्वरी ह्रूं यं रां मे
सदा पातु बीजैकाक्षररूपिणी ऐं ह्रीं स्त्रीं हूं च फट् पाया
द्भामा मे भुजद्वयं श्रीं ह्रीं स्त्रीं हूं च पायात्स्तौ तारा मे स्तन

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ हृदयं क्रीं क्रीं स्त्रीं हूं फट् पायान्मां या तारा हृदयं मम ॐ ह्रीं
क्रीं स्त्रीं हूं च फट् वीजं ताराष्टधं सदावतु अष्टाक्षरी महा
विद्या साक्षात्कूलस्वरूपिणी खं हूं ह्रौं ॐ ऐं श्रीं क्रीं सा गु
ह्यदेशं सदावतु सप्ताक्षरी चोग्रतारा मूलविद्यास्वरूपि
णी ॐ क्रीं ह्रीं हूं नमस्तारायै सकलपदं ततः दुःस्व वं तार
य पदं तारयमरणवहृयं स्वाहेति च महाविद्याज्ञानुनी
सर्वदावतु ऐं सौः ॐ ऐं क्लीं फट् स्वाहा जंघे पातु परात्मि
का ॐ क्रीं स्त्रीं हूं च फट् तारा हसाधं तानवाक्षरी महो
ग्रतारा पादौ मे पातु नित्यं महेश्वरी ऐं क्रीं श्रीं ह्स्रौः स्हौः
सौं वद वद वाग्वादिनी ति च कामबीजत्रयं नीलसरस्व
तीस्वरूपकं ऐं ऐं कातिकतिल्मांरी स्वाहेति पार्वती
ति च चतुस्त्रिंशाक्षिपि मयी पातात्तारा खिलं वपुः
इंदो वा मानवः वक्रः ध्यौ सर्वस्त्यन लप्रिया कूर्चा यंता
पातु चोर्ध्वं मूलविद्या दशाक्षरी तारं मायाव भू कूर्च का
ली कामकला ततः उग्रतारे भगं कामः परात्मनोः शि
वोत्कौशो सा महाषोडशी प्रोक्ता तारादेवी मया धुना
विधिवत्कूरेणादेव मरत्न मत्तपणं न येन एषा विद्या
मया गुप्तान तन्त्रादियामलेषु च ॥ साम्प्रतं कथि॰
तानुम्यं कवचं गत या प्रिये ॥ इति तेक
थितं देवि शत्रुभ्यः।

१२८

178

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कुस्तनं परं त्रैलोक्यमोहनं नामकवचं मंत्रविग्रहं ब्रह्म
विद्यामयं भद्रे कवचं देवरूपिणं मंत्रविद्यामयं चैतत्कव
चं मन्मुखोदितं गुरुमभ्यर्च्य विधिवत्कवचं प्रपठेद्यदि
त्रिः सकृद्वा यथाज्ञानं भैरवस्तत्समो भवेत् सर्वपापैर्वि
निर्मुक्तः कुलकोटीः समुद्धरेत् गुरुः स्यात्सर्वविद्यास्व
प्यधिकारी जपादिषु शतमष्टोत्तरं चास्य पुरश्चर्याविधि
धिः स्मृता शतमष्टोत्तरं जप्त्वा भवेद्भूमिपुरंदरः त्रैलो
क्ये विचरेद्वीरो गणनाथो यथा गुरुः गद्यपद्यमयी वा
णी भवेद्गंगाप्रवाहवत् पुष्पांजल्यष्टकं दत्त्वा मूलेनैव प
ठेद्यदि पंचवर्षसहस्राणां पूजा भूर्जे विलिख्य गुटिकां
स्वर्णस्थां धारयेद्यदि पुरुषे दक्षिणे बाहौ योषिद्वामभुजे
तथा बहुपुत्रवती नारी पुरुषो वीरपुत्रवान् सर्वसिद्धि
युतो भूत्वा विचरेद्भैरवो यथा तद्गात्रं चापि शस्त्राणि ब्र
ह्मास्त्रादीनि भैरवि माल्यानि कुसुमान्येव भवंति सुख
दानि च तस्य गेहे चिरं लक्ष्मीर्वाणी वक्त्रे वसेद्ध्रुवं इदं कवच
मज्ञात्वा तारां यो भजते प्रिये स्वल्पायुर्निर्धनो मूर्खो भ
वत्येव न संशयः इति भैरव[तंत्रे]भैरवभैरवीसंवादे ताराक
कवचं समाप्तं ॥ तत्त्वविद्यामपि ह्यन्यमन्त्रविशिष्टदा
तवो ज्येष्ठस्यापि विलीनतां पुत्रस्याकिंतुनान्यसेविगो
त्रापत्यपोरुषं ज्येष्ठस्यापि पुत्रस्य विनयं ज्ञानादानतः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र·
१२६
179

तथा पितुर्दीक्षा यतेर्दीक्षा दीक्षा च वनवासिनः अ
नाश्रमारण्यया दीक्षा सा दीक्षा धननाशिनी इति वच
नं कौलिकदीक्षातिरिक्तदीक्षानिषेधपरं किंतु ता
न्यस्मै भिन्नगोत्राय स्वपौरुषयशोदयादिति संबंध
सर्वदा गोपयेन्मन्त्रं स्वगुरुमेव च तेन वीर्यवती वि
द्या निर्वीर्या स्यात्प्रकाशनः उत्पादक ब्रह्मदात्रो
गरीयान् ब्रह्मदः पिता तस्मात्मन्येत सततं पितुर
प्याधिकं गुरुं उपदेशाद् ग्रामंत्रो बलिमंत्रस्तथैव च
ज्ञातव्या विद्वेषोऽसिद्धिरस्य मंत्रस्य लाभतः अग्रामंत्रो ज्ञ
लाधिष्ठान मंत्रः तथा उपांशुः स्याच्छतगुणः सहस्रो
मानसो जपः अचिरादागतिसिद्धिर्मंत्राशेषस्य माल
या इति बलिमंत्रपूजापद्धतावुक्तः उक्तं च मत्स्यसूक्ते
नीलया वाक्प्रदा चेति ततो नीलसरस्वती तारकत्वात्
स्मृता तारा भुक्तिमुक्तिप्रदायिनी उग्रापन्नारिणी य
स्मादुग्रप्रताराप्रकीर्तिता तारा चैकजटा चैषा महाभु
जिकवी सता कुब्जिकातंत्रे यस्मिन्मंत्रे य आचारस्तत्र
धर्मो पिनादृष्टः कृतार्थस्तेन जायेत स्वर्गं वा मोक्षमेव वा
अंतिमजनकर्मा सिद्धिहानिः प्रजायते विशुद्धचित्तोत्र
मंत्रसिद्धिः स्यादपवर्गदा महाचीनक्रमाम्नाता तारा भुवनता
रिणी तत्साधनमहं वक्ष्ये शृणु सावधानकारणं महाचीनो
देशविशेषः तत्र बौद्धा निवसंति ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ते यथाचारेण तामाराधयंति तेनैवाचारेण तामाराध्य
श्रीचक्रफलमाप्नोति तत्क्रमस्य पूजनं मानसं दिव्यमान
संतर्पणादिकं सर्वत्रैव शुभः कालेनाशुभो विद्यते क्व
चित् न विशेषो दिवारात्रौ न संध्यायां महानिशि वस्त्रा
सनस्थानगेहदेहस्पर्शादिवारिताः शुद्धिं न वाचरेत्तत्र
निर्विकल्पं मनश्चरेत् सर्वदा पूजयेद्देवीमस्नानकृतभो
जनः अस्नातो जलस्नानरहितः तदुक्तं गौतमीये मां
त्रं भौमं तथाग्नेयं वायव्यं दिव्यमेव च वारुणं मानसं चै
व सप्त स्नानानि प्रकीर्तितः आपो हि ष्ठेति वै मांत्रमित्यादि
केचित् तच्चिंत्यं महानिशि शुचौ देशे वलिमंत्रेण दा
पयेत् स्त्रीद्वेषो नैव कर्तव्यो विशेषात्पूजनं स्त्रियः ज
पस्थाने महाशंखं निवेशोर्ध्वं जपं चरेत् भक्षणं ताम्बूल
मन्याभक्ष्याण्यथारुचीन् मांसमत्स्यदधिक्षौद्रपयः
शाकल्पमतं च भक्ष्याद्यशेषद्रव्याणि दत्वा पूजां चरेत्त्र
पं दिगादिनियमो नात्र स्थित्यादिनियमो न च जपे न का
लनियमो नार्चादिष्वबलिष्वपि स्वेच्छानियम उक्तोत्र
महामंत्रस्य साधने न धर्मो जायते तेन कश्चिद्धर्मः प्रजा
पते स्वेच्छाचारो नगारितः प्रचरेद्दृढमानसः कृतार्थो
मन्यमानस्तु संतुष्टो निजमानसे मत्स्यमांसके पतन्साध
कनिंदां वापतन्मंत्रस्य वा पुनः महाभूतगणैः सार्धंत

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र.

१८०

188

सञ्जीवं हरवाप्नुहि अस्य मंत्रस्योपासनायां स्थानमाह
एकलिंगे श्मशाने वा शून्यागारे चतुष्पथे तत्रस्थाः
साधयेद्योगी नान्यत्र त्रिभुवनशालिनी एकलिंगं पंचक्रो
शान्तरे लिंगमूर्त्तं तदुक्तं पंचक्रोशान्तरे यत्र न लिंगं
तत्र मीलतते तदेकलिंगमाख्यातं तत्र सिद्धिरनुत्तमा
यत्र संपूजयेद्दुर्गां महाष्टम्यां प्रयत्नतः त्रिजन्मार्जि
तपापं तत्क्षणादेव नाशयेत् मत्स्यसूक्ते तारिणी यत्र
पीठे च शिलारूपा हि तिष्ठति तत्र यत्नेन कर्त्तव्यः कलि
संख्यानविधने कालिसंख्येति कलौ संख्या चतुर्गुणा इ
ति संख्यानवर्त्तनेऽप्यर्थः लक्षत्रयं जपेन्मंत्रं तारिणी यत्र.
तिष्ठति निःस्पृहः स्थिरचित्तेन शून्यां कृत्वा विशेषतः
मृगान्विष्यन्तैलोहितकुसुमैरर्चयेद्दलैः दलैः पुष्पैः प
भुनापायसं चैव क्षीरमांसं च शर्करां बलिं दद्याद्यो
गी यावद्भक्तिश्च वा विशिष्यते नीलतंत्रे आसवमाह आस
वास्तु सुरा देया गुरुचन्द्रकरसेन तु नक्रं वा सगुडं दद्या
त्सर्वकामार्थसिद्धये नारिकेलोदकं कांस्ये ताम्रे वा विसृ
जेन मधुः रंभाफलं सालमत्स्यं नुकूयान्मंत्रवित्तमः सर्वा
सिद्धिमनुक्रमप्राप्नोति मोक्षमवाप्नुयात् तदन्तरे सर्वसंजीव
ह्रीं नानांजनानां वीरसाधनं आलस्यं गोमयं त्यक्त्वा साधये
द्वीरसाधनं आलस्यं गोवस्त्रियं त्यक्त्वा साधयेद्वीरसाधनम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तुज्ञाः प्रयोगकर्तॄणां प्रशस्ताः सर्वसिद्धये भूम्यागारं
देवभूम्यं निर्जनं वागरं द्वेष्पुनः तद्युक्तं देवागारे देवभूम्ये
निर्जने चैकांतवेश्मनि तज्जटे पर्वते वापि निर्जने वा चतु
ष्पथे मंत्रप्राप्तो कर्तव्यमाह तथा चोक्तं ब्रह्मण्यास्वर्वेभः
सम्यंमयात्स्यं नगानजे नीलसारस्वते मंत्रैक विनावि
घ्नकारिणी अनास्थाव्वहितीयं तु न किंचिद्विघ्नकारिणं
कवितेति कवितामवत्येव अनास्थाविघ्नकारणानेत
र्थः इतिकाश्चित वस्तनस्तन किंचिदपि पादः तेनवाग्
भवपदेपि अस्याप्रमंत्रेतात्कालिक लौकिककवित्व
आलस्यं च द्वयमेव विघ्नकारणमित्यर्थः एवमेव श्रीवः
विघ्नस्थानिष्टमंत्रसिद्धिमतिवन्धो वेत्यस्ये तथातिप्रम
सादाज्जगतांसदानीलसरस्वती विशेषतः कलियुगे
मन्त्रसाराद्भविष्यति सिद्धमंत्रोयदा सेवीवालिशस्याः
पिमूर्धनि करंदत्वादिशात्याशुसोपि श्लोकान्कोमृत
वालिशास्यमूर्धस्यदिशाति श्लोकं कुरुइति सुदेशंकरो
ति इत्यर्थः आलस्यान्मःपि विघ्नसमावयिष्यतिपंडि
ते वाचस्पतिमिवाश्चर्यं पश्यमंत्रजमाहात्ते यथेपतिदे
वीसंबोधनेतथा मंत्रस्पतानमात्रेण अनुभावद्वयंभवे
त. तात्कालिकी च कविता परैरपि भाव्यता यद्यपिपूर्वं
विघ्नकारणमित्युक्तं तथाप्यनुभावत्वेन विघ्नकारणंने

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१८८ 181

त्यविरोधात् वस्तुतस्तु लौकिकं कविताविद्वेहेतुरि
तिनकिंचिदेतत् तथाभावनाशमापन्नो भवेद्योगीम
हाकविः जडोपियदिमूर्खस्स्याद्भावनाशान्तत्परः लभते
भिमतांवाणींलब्धमंत्रस्सजापतः कल्पयेत्स्थिरचित्तेन
पंडितोहंमहाकविः अजस्रभावनाभ्यासाद्भवेद्देवीन
संशयः एवंच दक्षिणोप्यस्या उपासनविधिरस्ति त
यथा सुविमलनखपाणिपादहस्तोशुद्धितमनाः
परहृदयेणुमौनी हरिहरणारविन्दभक्तोभवतिचि
रायसरस्वतीनिवासः महाविद्यांचसंधार्यवासुदेवं
वयोर्चयेत् प्राप्नोतिसफलंसम्यग्यदिसापूज्यतांव्रजे
त् वासुदेवोहरिर्ब्रह्मातारिणीप्रकृतिः सदा एकमू
र्तिः सदाचित्यएकमूर्तिः सदास्थितः अयमोलप्रदा
देवीजयविद्याप्रदायिनी धनधान्ययशोलक्ष्मीराज्य
भोगप्रदायिनी तस्मात्तांपूजयेद्देवींगंधपुष्पैश्च धूपकै
र्नैवेद्यैर्विविधैर्भक्त्यापूजयेत्तारिणींसदा वामेनशीघ्र
फलदाशीघ्रमितिविशेषः इत्यन्यदेतत् तदङ्गंगंध
र्वतंत्रे एवंकृत्वाहरविष्णाशीर्जपेल्लक्षमनन्यधीः ततः
प्रयोगसर्वेषांवश्यादीनिचकारयेत् वीरतंत्रेपि स्वेच्छाचा
रपरोमंत्रीपुरश्चरणसिद्धये रहस्यमालामादायलक्षमे
कंसदाजपेत् अत्रलक्षजपात्मकमेवपुरश्चरणनु हो
मादिसंबन्धेमानाभावादितिकश्चित् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तत्र सामान्यविधिनिषेधकाभावात् वस्तुतो देवाग्ना
येनिर्जने वा लक्षं जप्यात्समाहितः जपाद्दशांशतो हो
मस्तद्दशांशेन तर्पणं तद्दशांशेनाभिषेकस्ततो ब्रा
ह्मणभोजनं इति भस्यसूक्तविरोधात् अथ शिवा
बलिः तदुक्तं तंत्रचूडामणौ बिल्वमूले मान्त्रिको वा
श्मशाने वापि साधकः मांसप्रदानैर्नैवेद्यं सन्ध्याका
ले निवेदयेत् कालीकालीति वक्तव्या तत्रोमा शिव
रूपिणी पशुरूपा समयाति परिवारगणैः सह
भुक्त्वा रौति यदि दिक्षाण्यां शुभं शुभोल्पस्वरम् तदेवम
ङ्गलं समपनाय यथाकुलद्धर्षणं प्रचपमन्त्रदानेन तो
यन्ते तोषयेच्छिवां नित्यश्राद्धं यथा सन्ध्यावन्दनेपि
तत्तर्पणं तथैयं कुलदेवीनां पूजने नित्यता स्तता
पशुरूपां शिवां देवीं योनार्चयति निर्जने शिवारावेण
तस्याशु सर्वं नश्यति निश्चितं जपपूजाविधानानि य
त्किंचित्सुकृतानि च गृहीत्वा शापमासाद्य शिवारो
दिति निर्जने पशुशक्तिः नरशक्तिः पक्षिशक्तिस्त
भैरव पूजिता विगुणां कर्म सगुणं साधयेत्ततः ते
न सर्वप्रकारेण कर्त्तव्यं पूजनं महत् रागादिभय·
मापन्ने देशान्तरभयादिके शुभाशुभानि कर्माणि वै
चित्य बलिमाहरेत् गृह्णदेवि महाभागे शिवे का

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र.

१८२

182

लामिहृपिणो शुभाशुभफलंव्यक्तं ब्रूहि यदहं गबालिं
नव एवमुक्त्वार्यदातव्यो वलिः कुलज्ञनाशिये यदनो
भुञ्जते वापि तदा नैव शुभं भवेत् शुभं यदि भवेत्तस्य
भुज्यते न दशेषतः एवं ज्ञात्वा महादेव यागान्ते स्वस्ति
यनं चरेत् इति शिवावलिः श्यागमकल्पलतायां
चतुर्दशः पटलः श्रीविद्यां संप्रवक्ष्यामि भोगमोक्ष
प्रदायिनीं यस्या विज्ञानमात्रेण इन्द्रोभूद्देवतापतिः
सर्वदेवमुखो वह्निर्यमो भूत्प्राणिनायकः नैरृतो र
क्षसां नाथो वरुणः पश्चिमापतिः वायुश्च प्राणिनां
प्राणः कुवेरो भूद्धनेश्वरः ईश ऐश्वर्ययुक्तो भूद्ब्रह्मा चै
व प्रजापतिः विष्णुश्च पालको ज्ञेयः संहर्ता च महे
श्वरः महाविभवप्रभावेण सर्वे स्वच्छन्दगामिनः तस्मा
द्धं प्रवक्ष्यामि नानातन्त्रानुसारतः तन्त्रके विषमा
र्णे च ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि महात्रिपुरसुन्दरी य
स्यास्तु ज्ञानमात्रेण त्रैलोक्यलाभको भवेत् यदृ
चैकमात्रेण संसिद्ध स्पर्धते नरः रविचन्द्रेन्दुकन्द
र्पशंकराग्निविष्णुभिः यदक्षरशशिज्योत्स्नामंडि
तं भुवनत्रयं वन्दे सर्वेश्वरी देवीं महात्रिपुरसुन्दरीं क्रोधे
शो वाग्भवः कीर्तिः ककहृज्ञस्ततः परं प्राणेशः सह
नः शान्तिः कूटस्य हव्यवासिता भृतेशं बीजमुद्धृत्य ततो
स्यानि समुद्धरेत् जगद्योनिलो मायां समुद्धृत्य यथाक्र
मात् परां बीजं नलादयाद्विघयं कामसंजिता,

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

क्रोधेशः ककारः वाग्भवः एकारः कीर्तिः ईकारः क
ऋद्धेशो लकारः परामायाबीजं तेन कएईलह्रीं प्रथम
कूटो भवति प्राणेशो हकारः सहजः सकारः शान्तिक
कारः कूटो हकारः हृद्यवासिनो लकारः भूतेशबीजं
मायाबीजं तेन हसकहलह्रीं इति द्वितीयकूटः जगद्बी
जं सकारः तुलाककारः मोचालकारः पराबीजं मा
याबीजं तेन सकलह्रीं इति तृतीयकूटः एषा विद्या
महेशानि अन्याबीजत्रयात्मिका कामराजेति विख्या
ता त्रैलोक्ये चापि दुर्लभा प्रकारान्तरमाह चक्रीझिण्टीश
गोविन्दशक्राकाशाग्निबिन्दवः सनादवामनेत्राख्यो वा
ग्भवः कल्पपादपः शिवबीजं त्रिधा कृत्वा सृष्टिस्थिति
लयक्रमैः आद्याद्यः शक्रमदनो शक्रवर्णस्थितेरथः
लयाधो ग्निस्त्रिमूर्तीन्दुनादाढ्यः कामराजकः शक्रच
क्रीन्द्रगगनवह्नीन्दुनादवर्णकैः शक्तिबीजं समुद्दिष्ट
मेवं बीजत्रयात्मकं चक्री ककारः झिण्टीश एकारः गोवि
न्द ईकारः शक्रो लकारः आकाशो हकारः अग्निः रेफः
बिन्दुः अनुस्वारः सनादो नादयुक्तः अर्धचन्द्रयुक्तः वा
मनेत्राख्यः वामनेत्रः ईकारस्तद्युक्तः तेन कएईलह्रीं
इति वाग्भवबीजं भवति शिवबीजं हकारः सृष्टिस्थि
तिलयक्रमैस्त्रिधा कृत्वेति उपरिमध्यः क्रमेण हकारे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र॰ १८३ 183

त्रिपुरस्थानेषु विलिख्य प्रथमहकारस्याधः शुक्रमद
नौ सकारककारौ देयौ स्थितिरूपस्य द्वितीयस्याधः शा
क्रवर्णं लकारो देयः तदन्ते भुवनेशीबीजं देयं तेन हस
कलह्रीं इति कामराजबीजो भवति शुक्रः सकारः चक्री
ककारः क्ष्मो लकारः गगनो हकारः वह्निः रेफः इन्दुर
नुस्वारः नादोऽर्धचन्द्रः तेन सकलह्रीं इति शक्तिबीजो
भवति एतेषां बीजत्रयाणां पृथक्पृथक् ध्यानमाह
वाग्भवबीजस्य फलमुखेन ध्यानमाह यस्य ध्यानाज्जपा
द्वा मुखे गद्यपद्यप्रबन्धच्छन्दोऽलंकारतर्कागम
विषयमति निर्गीयते वाङ्मूर्तिस्त्रिस्थाने जननस्थितित
यनयानैव बीजत्रयं स्रष्टुः स्रष्टमयोऽपि शाक्तिमदना
वेन्दुबीजं स्थितेः संहारस्य तथानलस्तदनु खे चन्द्र
स्त्रिमूर्तीश्वरी रक्तं ध्यायति कामराजकमिदं यस्तस्य व
श्यं जगत् सोऽमे कामस्य शक्रः पशुपतिरनलो वैश्रवी
भूश्च चन्द्रो नादः शाक्त्याख्यबीजं तदिदमखिलमन्त्री रक्तं दे
हं गौरम् यो ध्यायेत्तेन तत्तन्मयं भवति हि निखिला खेचरी
दिव्यसिद्धिर्देव्यालोकैकमात्रात् परतरनिविषयानि केव
लं भासः इति बीजत्रयाणां ध्यानं प्रकारान्तरमाह का
मराजं भवसाधिकमनिर्णयदेशिते मादनं शाक्तिरीशा
निदेवराजस्तुतोऽपरः ग्रन्थार्थं वर्णमाला वाग्भवः परिकीर्तितः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शून्यो भृगुः दिवानाथो गगनं गोत्रभिद्धरः रेफाक्रान्तश्चतु
र्थीन्दुः कामराजउदाहृतः हृग्वं प्रजापतिः शक्रो महामाया
ततः परं शक्तिबीजमिदं प्रोक्तं सर्वानायं तु शाम्भवं की
लितेयं महाविद्या सर्वकार्यार्थशालिनी कीलितं का
मराजस्य योज्ञानाति स पंडितः अस्यार्थमाह मादनेक
कारः शक्तिः यकारः ईशानी ईकारः देवराजो लकार
हरो हकारः अग्नि रेफः अर्धचन्द्रः नाद इत्यर्थः चन्द्रो
बिन्दुः वामाक्षी ईकारः तेन कईलह्रीं इति वाग्भवबीजो
भवति शून्यो हकारः भृगुः सकारः दिवानाथः ककारः
गगनं हकारः गोत्रभित् लकारः हरो हकारः रेफाक्रांतो
रेफयुक्तः चतुर्थी चतुर्थस्वर ईकारयुक्तः अनुस्वारः
तद्युक्तः तेन हसकहलह्रीं इति कामराजबीजो भवति
हृग्वं सकारः प्रजापतिः ककारः शक्रो लकारः महामा
या ह्रीं इति शक्तिबीजो भवति ककारादिर्दशमंत्रः शू
र्वोक्तायस्तदास्तः ज्ञेयो हि कीलितः स्फुटः सिद्धिदो न
हि भूतले कीलितं कथितं भद्रमेतन्न फलवर्जितं वा
मनेत्रादिकं यत्न तदेव मंत्रमुत्तमं आकीलितं महामंत्रं
ज्ञातव्यं हितसूचकं वामनेत्र ईकारः पंचाशद्दोषम
ध्येन कीलितं चैकहरणं उद्धृता कीलिता विद्या निष्की
लाकप्यते शृणु वामाक्षी विजया भानुः सहस्रालो विष

श्रं
१८४
184

क्रमात् जातवेदाश्च वामाक्षी बिन्दुयुक्तस्तु वाग्भवः
शिवात्मा सहजात्मा च महाकाली महेश्वरः अखंडलो म
हामायात्र्यरो भृगुभास्करौ मांसात्मा भुवनेशानीशि
वेन कथिता पुरा निष्कीलिता महाविद्या प्रोक्ता सर्वार्थ
सिद्धिदा सर्वार्थसिद्धिदा विद्या त्रैलोक्यवश्यकारिणी
वामाक्षी ईकारः विजया एकारः भानुः ककारः सहस्रा
दो लकारः वियत् हकारः जातवेदा वामाक्षि बिन्दुयुक्त
रेफः ईकारानुस्वारयुक्तः ह्रीं इत्यर्थः जातवेदाः रेफः
वामाक्षी ईकारः बिन्दुयुक्तः अनुस्वारयुक्तः तेन एकल
ह्रीं इति वाग्भवबीजो भवति शिवात्मा शिवो हकारः स
हजात्मा सकारः महाकाली ककारः महेश्वरो हकारः
अखण्डलो लकारः महामाया ह्रीं तेन हसकहलह्रीं
कामराजबीजो भवति भृगुभास्करौ सकारककारौ
मांसात्मा लकारः भुवनेशानी ह्रीं एतेन सकलह्रीं
इति शक्तिबीजो भवति ईएकलह्रीं हसकहलह्रीं
सकलह्रीं एवंविधं मन्त्रमाप्य जपेहूतं समाहितः
इन्द्रोपेन्द्रपदं प्राप्य अन्ते देवीमवाप्नुयात् एतत्तंत्रस
माश्रित्य कृतान्तं सर्वकालिकं शिवशक्त्योस्तु संवादसं
निहितं पुरा द्विजयात्या शिवानां च यत्कृतं तं वने पुरा
तत्सर्वं कथयाम्यत्र समासेन यथाक्रमात् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ब्राह्मणोमूर्खपकोद्विद्रवितोव्यचरद्बहिः कदाचिदेकः
संन्यासीतंददर्शद्विजंकृशं दृष्ट्वाजिज्ञासयामासवान्नात
स्मैद्विजायच कस्त्वंकुतःसमायातःकोवात्वंकथयास्व
मे तच्छ्रुत्वातंनमस्कृत्यब्राह्मणस्तमुवाचह ब्राह्मणो
हंमहादुःखीकमलाकरसंज्ञकः श्रुत्वाविस्मितस्तद्वाक्यं
तस्मैदत्वाशिषंयतिः उवाचेनंद्विजंवाक्यंमधुरंतंद्विजंप्र
ति नवदुःखविनाशायद्विजोपायंशृणोद्विज मंत्रैकंकथ
यामित्वांस्नानंकुरुविधानतः विधिवत्स्नानमाचर्यतत्क्ष
णात्सद्विजोत्तमः पद्मपत्रेजलंकृत्वापद्मपुष्पेणचार्चय
न् यथाविधिविधानेनगुरुणाकथितोमन्त्रः यत्ताद्दरे
ण भोःशिष्यपर्वतेपुण्यतीर्थके कृत्वातत्रपुरश्चर्यां
मेशर्यतेभविष्यति भूपतिर्वत्तलेभूत्वाचान्तेस्वर्गंगमि
ष्यसि इत्याज्ञाप्यचशिष्यायस्वस्थाने गतोगुरुः कृ
त्वाहृदिगुरोर्वाक्यंतत्संख्यंजपेन्मन्त्रं अनेककालपर्य
न्तंनानातीर्थेषुसद्विजः नलब्धावाञ्छितंकार्यमभ
वद्दुःखमानसः ततोधर्मंतिरस्कृत्यमंत्रतंत्रविशेष
तः सन्दिग्धविधानारंगहनंननमाविशेत् विधात
स्विथंकृत्वाप्राणत्यागोद्यतस्ततः ददर्शाग्रेसरस्त
त्रविपुलंनीरसंयुतं श्रांतस्तत्रैवसुष्वापदुःखितः
तृट्तृषान्वितः ब्राह्मणानूपमास्यायधातापम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्र॰ श्रुतं हि द्विजे कस्त्वं सत्तमोसि विप्र नेकथ्यमत्र गतिस्तव श्रुत्वा
वाक्यं ततो विप्र उवाच विनयान्वितः देवो वा मानुषो वा त्वं॰
किं मां पृच्छसि सांप्रतं श्रुत्वा विप्रस्य तद्वाक्यं ब्राह्मणोहं
वदेदिति तव दुःखं विलोक्याथ त्वां द्रष्टुमागतः स्वयं श्रु
त्वा तद्वचनं विप्रः सर्वं तस्य न्यवेदयेत् विप्रोहं दुःखभागी
च पुत्रदारविवर्जितः विधातरि वधं दत्वा प्राणत्यागोद्य
तोद्यहं किमर्थं दुःखितस्त्वं हि विधातारिदं कथं कथ्यं वा
गमनं चात्र तत्सर्वं कथयस्व मे श्रुत्वा तद्वचनं विप्रस्तमुवा
च कृपान्वितः यदर्थं वा तदर्थं वा विधिनेह्यागतो ह्यहं नि
धनं मम चैवात्र वधं चैव विधातरि श्रुत्वा तद्वचनं ब्रह्मा ति
ष्ठुर्वं विषभाषणं भीतियुक्तः स्वकैलासे जगाम शिवस
न्निधौ नमस्कृत्य विधानेन शिवं स्तोत्रं समुद्यतः शंभो॰
शिव शिवाकान्त शर्व श्रीकण्ठ गोपते भव भीम भवानी
श महादेव नमोस्तु ते श्रुत्वोवाच शिवः स्तोत्रं कथमागम
नेतव ब्रह्मा तद्वचनं श्रुत्वा तस्मै दुःखं न्यवेदयेत् मयि
दत्त्वा वधं विप्रपकस्तु विधिनान्तरे तस्मै वरप्रदानाय॰
आगतोहं तवान्तिके सर्वं ज्ञात्वा तेन साकं विप्रपार्श्वे शि
वः स्वयं उवाच पश्य याभक्ता कथ्यमानस्त्वयं कृतः कथयस
मा श्रेत तस्योपायं वदामि ते उत्थाय तच्छिवस्याशु मंत्रकी
र्तनकारकं कथयामास तं मंत्रं रहीनापीठवर्षके ॥

१८५

185

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जपः कृतस्त्वनो कार्यं किमर्थं नो भवेद्वद श्रुत्वा तद्वचनं
देवो रुद्रमंत्रस्य कारणं कथमास तच्छ्रुत्वा यदि जानासि
मे वद उपायं सिद्धमंत्रस्य तत्रोवाच महेश्वरः विप्रायासे
शुद्धमंत्रं दत्तवांस्तु सत्वरं तदे लब्ध्वा मंत्रवरं विप्रो जप्त्वा लक्षं
मनूत्तमं शुद्धमंत्रप्रभावेण प्रत्यक्षा चंडिका भवेत् दृष्ट्वा
देवीं ततो विप्रो नमस्कृत्य समाहितः वरं गृहाण विप्र त्वं
मनसा वांछितं तव वरं वव्रे ततो विप्रो मानसं वांछितं तदा
न् ततो लब्ध्वा वरं विप्रो राजाभूदवनीतले भुक्तिदेवाव-
साने तु सायुज्यं तस्य चाभवत् इति ते कथितं सर्वं कीलितोद्ध
रणं मया जप्त्वा शुद्धमनुं मंत्री भुक्तिमुक्तिं च विंदति क्रम
निर्णयनिर्दिष्टं कीलितोद्धरणं मया कथितं कामराज
स्यैव लोकस्यापि दुर्लभं वदेद्द्वादशभेदांश्च ज्ञानार्णव
समीरितान् महात्रिपुरसुन्दर्याः सर्वकामफलप्रदान्
कामोपासितविद्यां च लोपामुद्रां तथैव च मनुपूजितवि
द्यां च विद्यां चन्द्रपूजितां कुबेरपूजितां विद्यां तथागस्त्य
प्रपूजितां नंद्याराधितविद्यां च तथा चेन्द्रप्रपूजिताम्
कुबेरपूजितां विद्यां तथागस्त्यप्रपूजितां नंद्याराधित
विद्यां च तथा चेन्द्रपूजितां सूर्याराधितविद्यां च विद्यां शं
करपूजितां विष्णुपूजितविद्यां च दुर्वासःपूजितां तथा
कामराजक्रमेणैव कथयामास संग्रहे ज्ञानार्णवोक्तं च

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

१५९

186

स्यामिमेरुरूपं सुदुर्लभं एतात्त्रिपुरसुंदर्याबडमंत्राभ
वतिहि भूमिश्चन्द्रःशिवोमायाशक्तिःकृसाध्रमादनं
अर्धचंद्रश्चविन्दुश्चनवार्णोमेरुरुच्यते एतेनलसहई
एकइतिनवार्णात्मकोमेरुरुच्यते महात्रिपुरसुंद
र्यामंत्रामेरुसमुद्भवाः लकारात्पृथिवीदेवीसशैलव
नकानना पंचाशत्पीठमयपद्मासर्वतीर्थमयीपरा स
र्वगंगामयीसर्वक्षेत्रस्थानमयीशिवे १ सकाराच्चंद्र
मायादित्यरूपादेवस्वरूपिणी हकाराच्छिवसंयोगाद्व्यो
ममंडलसंस्थिता ३ ईकाराद्विश्वकर्त्रीयंमायातुर्यात्मि
काशिवे ४ एकाराद्वैष्णवीशक्तिर्विश्वपालनतत्परा ५
एकारात्तेजसायुक्तापरंज्योतिःस्वरूपिणी ६ ककारा
त्कामदाकामरूपिणीस्फुरदव्यया ७ अर्धचन्द्रेणदेव
शिविश्वयोनिरिनीरिता ८ विन्दुनाशिवरूपेणस्थूल
रूपेणसात्विरणी ९ अनयासहसर्वत्रव्याप्तिनिष्कलतात्म
मना १० एतेनमंत्रयंत्रयोरभेदत्वंसूचितं एवंपरब्रह्मस्वरू
पेमेरुणएतेनसुन्दरि एभिर्नवात्मकैर्वर्णैर्जायतेत्रिपु
रामनुः अन्यथासैवसंपत्तिर्नास्त्येवसुन्दरीमन्त्रोः श्री
चक्रमपिदेवेशिमेरुरूपंनसंशयः लकारात्पृथिवी
वीजंतेनभूविवमुच्यते सकारश्चन्द्रमाभद्रेकलाषोडश
कलात्मकः तस्मात्षोडशपत्रंतु हकारःशिवउच्यते ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अष्टमूर्तिः सदा भद्रे तस्माद्वसुदलं भवेत् ३ ईकारस्त्वम
हामायाभुवनानि चतुर्दश पालयंती परा तस्माच्चक्र
कोणं भवेत्प्रिये ४ शक्तिरेकादशस्थाने स्थितासूते
जगत्त्रयं विश्वयोनिरिति ख्याता सा विसर्गदशरूपकः
रकारात्परमेशान्याश्चक्रं व्याप्य विजृम्भते दशको
णपरा तस्मादिकाराद्योतिरव्यया कलादशान्वितो
वह्निर्दशकोणप्रवर्तकः विजृम्भते तिष्ठति ६ कका
रात्पादनं वेश्मि शिवं चाष्टस्वरूपकं योनिरम्यं तदा च
क्रे वसुयोन्यंकितं भवेत् ७ अर्धमात्रा गुणास्तेनाद
रूपास्त्वेश्वरि ८ त्रिकोणरूपानि स्तु विन्दुना वेदं भवे
त् कामेश्वरस्वरूपं तद्विश्वाधारस्वरूपकं श्रीचक्रं त्वेव
रारोहे श्रीविद्यावर्णसंभवत् ९ ततस्तु प्राङ्मुखासी
नश्चक्रार्चनं समुद्धरेत् शुद्धिभूमितले स्वगंधिदशादिक
प्रोत्फुल्लपद्मान्विते पट्टे हेममये वापि रजते ताम्रेऽथवा
दर्पणे कस्तूरीघुसृणेन्दुचन्दनरसैः श्रीचक्रमेवालिखे
त् एतेन ऊर्ध्वरेखायंत्रमपि परास्तं मानाभावादिति
कश्चिन्नत्र भूप्रदेशे समे रम्ये सिंदूररजसापि वा कुंकुम
स्य रजोभिश्च भूमौ चक्रं समालिखेत् स्पन्दरेखं नेत्ररम्यं
संधिभेदं समन्वितु उत्तराशामुखो देवि यदा चक्रं समुद्ध
रेत् उत्तराशा तदा देवि पूर्वा प्रोक्तं संशयः ईशानको

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ णं देवेशितदाग्नेयमुद्दीरयेत् पश्चिमाभिमुखोदेविय

१८७ दाचक्रं समुद्धरेत् पश्चिमाशातदाग्नेयाद्वर्णावशेषवनसं

१८४ शयः वायुकोणं तदाग्नेयमीशानं नारुसंभवेत् इत्य

लंविस्तरेण सकलाभुवनेशानीकामेशीवीजमुत्तमं

अस्यार्थः सप्तदशस्वरोकलास्वरूपं भुवनेशानीक्रीं

तेनकलक्रीं इतिकामेशीवीजो भवति अनेनसक

लाविद्याः कथयामिविशेषतः अनेनकामेशीवीजत्रय

रूपमंत्रेण सकलाविद्या श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्या इतिवि

शेषः शाक्तंतस्तुर्यवर्णोर्ध्वंकलमध्येस्थलोचनं वाग्भवं

पंचवर्णात्मकं शाक्तिः पकारः तुर्यईकारः तोककारल

कारयोर्मध्ये लिखनीयो ततोमायावीजं तेनकए

ईलंतस्तुर्यवर्णोर्ध्वंकलमध्येस्थलोचने वाग्भवंपंच

वर्णात्मकं शाक्तिः पकारः तुर्यईकारः तोककारल

कारयोर्मध्ये उक्तंचतुःशान्त्या मादनंतदधःशाक्तिस्त

दंतेविंदुमालिनी पेन्दुचभुवनेशानीवीजंतद्वाग्भवे

त् कामराजमथोच्यते मादनंशिवचंद्राद्यं शिवांतं

नीललोचने कामराजमिदंभद्रे षड्वर्णं सर्वमोहनं

मादनंककारः शिवोहकारः चन्द्रः सकारः तेनक

कारस्याद्येहकारसकारौदेयौ शिवांतमिति शिवो

हकारः सकारस्यान्तेदेयः तेनहसकलह्रीं ॥

इतिषड्वर्णात्मकः कामराजबीजो भवति शक्तिबी
जंवरारोहेचंद्राद्यंसर्वसिद्धिदं एतत्तत्स्वरूपंतद्यत्ता
त्रिपुराभवेत् चन्द्राद्यमिति चन्द्रः सकारः ककारस्या
द्योदेयः तेनचसकलह्रीं इतिचतुर्वर्णात्मकः शक्तिबी
जो भवति ग्यत्तरात्रिकूटात्मिकाभवेद्देशमयीदेवी
सर्वदेवमयीसदा सर्वसात्विमयीविद्यासर्वतीर्थमयी
शुभा सर्ववेदमयीसंवित्सर्वज्ञानस्वरूपिणी एतास्व
यामपूर्वंकामः सर्वांगसुन्दरः अतः कामराजेयंवि
द्यालोकेषुविश्रुता कामराजाख्यविद्यायाः शक्तिव
र्येचसुन्दरि हित्वामुखेशिवेन्दुभ्यांलोपामुद्राप्र
काशिता एवंचादिबीजेएकारईकारइतिस्वरद्वयं
स्यक्ताककारात्पूर्वंहकारसकारौदेयौ तेनहसक
लह्रीं इतिप्रथमबीजं शेषबीजद्वयंप्राग्वदिति त
दुक्तं शिवः शक्तिः कामः क्षितिरथरविः शीतकिरण ः
स्मरोहंसः शक्रस्तदनुचपरामारहरयः अमीहृल्ले
खाभिस्तिसृभिरवसानेषुघटिता भजन्तेवर्णास्ते
तवजननिनामावयवतां शिवोहकारः शक्तिः स
कारः कामः ककारः क्षितिर्लकारः एतेनकहस
कलइतिभवति रविर्हकारः शीतकिरणः सका
रः स्मरः ककारः हंसोहकारः शक्रोलकारः हस

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र॰ १८८ 188

कहलइतिभवति परासकारः मारःककारः हरिर्ले
कारः तेनसकालइतिभवति इतिबीजत्रयं ग्रन्ते
मारबीजपुरःकुर्यादित्यर्थः मनुसृजितामाह का
मराजाख्यविद्यायावाग्भवेनवरानने विद्याह्यात्र
वत्याभिशक्तिमादनमध्यगं शिवंकुर्याद्वाग्भवेन
शिवाद्यंकामराजकं चन्द्राद्यंतत्तृतीयंस्याद्विद्येयं
मनुसृजिता वाग्भीतिःशक्तिः पकारः मादनेकका
रः शिवोहकारः तेनप्रथमबीजेपकारककारयोर्म
ध्येहकारंदद्यात् तेनकहपईलह्रीं षड्वर्णात्मकवा
ग्भवबीजोभवति शिवाद्यंकामराजकमिति शिवो
हकारः मध्यबीजेककारस्यादौदेयः तेनहकपईल
ह्रीं इतिषड्वर्णात्मककामराजबीजोभवति चंद्रा
द्यंतत्तृतीयंस्यादिति चंद्रःसकारः तृतीयबीजेक
कारस्यादौदेयः तेनसकपईलह्रींइतिशक्तिबीजो
भवति विद्येयंमनुसृजिता चन्द्राराधितमाह सद्या
द्यंवाग्भवंदेविचंद्राद्यंशिवमध्यगं मादनेका
मराजंतुशक्तिबीजंहसाननं सद्याद्यमिति सःस्वर
पंच पतेनकामराजविद्यायाः वाग्भवकूटस्यादौस
कारहकारौदेयौ तेनसहकपईलह्रींइतिसप्तव-
र्णात्मकोवाग्भवबीजोभवति ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

चेन्द्राद्यं शिवमध्यगं मादनमिति चन्द्रः सकारः शिवो ह

कारः मादनं हकारः तेन द्वितीयबीजे ककारस्यादौ सका

रो देयः शिवमध्यगं मादनमिति हकाररयोर्मध्ये ककारो

देयः तेन सहकहलपईलह्रीं इत्यष्टवर्णात्मकः कामराज

बीजो भवति शक्तिबीजं हसाननमिति हसाननं हका

रसकारस्वरूपं तेन तृतीयबीजे हकारसकारौ ककारस्य

रौ देयौ तेन हसकपईलह्रीं इति सप्तवर्णात्मकः शक्ति

बीजो भवति चेन्द्राद्यधिताविद्येयं कुबेरोपासितामाह

महाद्यं वाग्भवं विद्धि शिवाद्यं सहमध्यग मादनं कामरा

जेत तृतीयं शृणु पार्वती महाद्यं शक्तिबीजं तत्कुबेरेण

प्रपूजिता कामराजविद्यायाः प्रथमबीजे ककारस्योप

रि हकारसकारौ देयौ तेन हसकपईलह्रीं सप्तवर्णा-

त्मको वाग्भवबीजो भवति शिवाद्यमिति शिवो हकारः

सः स्वरूपं दः स्वरूपं च मादनं ककारः मध्यबीजे आदौ ह

कारो देयः तदंते सकाररकारयोर्मध्ये ककारो देयः ते

न हसकहलपईलह्रीं इत्यष्टवर्णात्मकः कामराजबी-

जो भवति तृतीयबीजे ककारस्यादौ सकारहकारौ देयौ

तेन सहकपईलह्रीं इति सप्तवर्णात्मकः शक्तिबीजो भ

वति कुबेरोपासिताविद्येयं भोगमोक्षप्रदायिनी अगस्त्य

पूजितामाह कामराजाद्यविद्यायास्तृतीयं शृणु उपा-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ

१८५

189

र्वेति शक्तिवीजंसहार्धंस्याद्विद्यागमस्य प्रपूजिता काम
राजविद्यायाः प्रथमवीजं द्वितीयवीजंपूर्ववत् तृतीयं
वीजेसकारोपरिसकारहकारौदेयौ तेनसहसकलह्रीं
इतिषड्वर्णात्मकःशक्तिवीजोभवति अगस्त्यपूजितवि
द्येयंभोगमोक्षप्रदायिनी नंदिपूजितामाह कामराजा
ख्यविद्यायावाग्भवमादनेत्यत्र चंद्रंतत्रैवसंयोज्यकामरा
ज्ञेततःपरं हित्वाचंद्रंशुरवेज्ञयोद्विद्येयंनंदिपूजिता मा
दनेककारः चंद्रंसकारः तथाकामराजविद्यायाः प्रथ
मवीजस्यादौस्थितककारं त्यक्त्वातत्रककारस्थानेसका
रोदेयः तेनसएईलह्रींइति पंचवर्णात्मकोवाग्भववीजो
भवति कामराज्ञेततःपरंइतिचंद्रंसकारः तेनहकार
स्यान्तेस्थितःसकारोहकारादौदेयः तेनसहकहलह्रीं
इतिषड्वर्णात्मकःकामराजवीजोभवति शक्तिवीजःप्रा
ग्वत् नंदिपूजितविद्येयंसर्वसिद्धिप्रदायिनी इंद्राराधिता
माह कामराजाख्यविद्याया हित्वाभूमिंतृतीयके शक्ति
वीजेस्थितादेविचंद्रावधःकृततत्रच इन्द्राराधितविद्येयंभु
क्तिमुक्तिफलप्रदा कामराजाख्यविद्यायाः प्रथमवी
जं द्वितीयवीजंचप्राग्वत् भूमिः
लकारःचन्द्रः ॥ स
कारः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तेनतृतीयबीजेककारस्याधःस्थितोलकारः सकारक
कारयोर्मध्येदेयः तेनचतुर्वर्णात्मकः सलकह्रीं इतिच
चतुर्वर्णात्मकः शक्तिबीजोभवति ईशाराधितविद्येयं
भुक्तिमुक्तिफलप्रदा सूर्यपूजितामाह लोपामुद्राख्य
विद्यायांद्वितीयायांमहेश्वरि कामराजेभृगुंहित्वाशुवे
कुर्यात्तदेवच शिवंविनाचतुर्वर्णांतातृतीयेसकराःशिवः
पद्माविद्यावरारोहेत्रिपुरासूर्यपूजिता लोपामुद्राविद्या
याःप्रथमबीजमध्यवत् भृगुःसकारः कामराजोद्विती
यबीजेहकारस्याधःस्थितः सकारो हकारादौदेयः शिवं
विनाचतुर्वर्णं शिवोहकारः ककारस्याधःस्थितोहकारो
हरीकारान्त्यः तेन सह कलह्रीं इति पंचवर्णात्मकः कामरा
जबीजोभवति तार्तीयेतृतीयबीजेसकारःशिवइति शि
वोहकारः हकारोपरिसकारककारौदेयौ तेनसकहल
ह्रीं इतिपंचवर्णात्मकः शक्तिबीजोभवति सूर्यपूजितविद्ये
यंवांछितार्थप्रदायिनी तथाचोक्तंचंद्रपीठे शिवोभृगुः
कामधरापरावसहकलासदा जीवकामेशलपरासौरी
सर्वसमृद्धिदा शिवोहकारः भृगुःसकारःकामःककारः
धरालकारःपराह्रीं तेनहसकलह्रीं इति पंचवर्णात्मक
वाग्भवबीजोभवति सहकलस्वरूपं तथापराह्रींतेन
सकलह्रीं इति पंचवर्णात्मकःकामराजबीजोभवति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रं॰ जीवः शकारः कामः ककारः ईसो हकारः लः स्वरूपं
१९० पराङ्कीतेन सकहलह्रींशनि पंचवर्णात्मक शक्तिवीजो भ
190 वति सूर्यप्रजितविधेयं सर्वसिद्धिप्रदायिनी श्रृणु देवि
प्रवक्ष्यामि चतुःकूटं च शांकरी लोपामुद्रां द्वितीयां तु वि
लिख्यास्वरवर्ज्जिते पुनर्विलिख्य तामेव चतुर्थे पंचमे स्थि
तां हित्वा तु भुवनेशानीमेकोच्चारणा चोच्चरेत् चतुःकूटा
महाविद्या शंकरेण प्रपूजिता अस्यार्थः लोपामुद्रां वि॰
लिख्य द्वितीयं हित्वा रेता मेव लोपामुद्रामेव विलिख्य पं
चमकूटैः स्थिता भुवनेशानीं ह्रींवीजं हित्वा हरी क्रमत्यपको
च्चारेण चोच्चरेदित्यन्वयः पूर्वकूट मुच्चार्य शंभुः पाशांग
कमदने न्दुमहेश चन्द्रके दर्पहंस वसुधा विधु स्मर शक्रमा
या इत्युच्चारण क्रमः तथा च कूटत्रयं पूर्णमुच्चार्य द्वितीय
कूटत्रयमेक दैवोच्चरेदित्यन्वयः एतेन हसकलह्रीं हसक
लह्रीं हसकलह्रीं सकलह्रीं हसकलहसकलहसक
लह्रीं इति चतुःकूटात्मिका भवति शंकरोपासितविधे
यं सर्वसम्पत्प्रदायिनी षट्कूटां वैस्रवी माह लोपामुद्रां
पुनः देवि विलिखेत्तदनंतरं नन्दिकेश्वविद्यां षट्कूटा वै
स्रवी भवेत् अस्यार्थः आदौ लोपामुद्रां विलिख्य तत्पश्चा
न्नन्दिकेश्वरविद्यां विलिखेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तेन ह्सकलक्लीं ह्सकलक्लीं सकलक्लीं सकलंक्लीं सएईलक्लीं

सहकलह्क्लीं सकलंक्लीं इति षट्कूटा वैस्त्रवी भवति इर्वा

सत्राधिता माह इर्वासस्ताभुरा देवि भिक्षलाह्जिता परा

कामराजाख्यविद्या या त्रिकूटेत्तवरानने याश्चिराभुवने·

शानीद्विधाक्रमहेश्वरि विन्दुहीनानादहीना इर्वासश्जि

ता भवेत् अस्यार्थः कामराजविद्यायाः त्रयाणां वीजाना

मं त्रेस्थितानि क्लीं इतिवीजानि द्विधाकृत्वा विन्दुहीनांना

दहीनां भुवनेशानीं द्विधाक्रमहेश्वरि हकाररेहयोरसंयो

गेनोच्चारयेत् तेन कएईलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं

इर्वासत्राराधितविद्येयं भोगमोक्षप्रदायिनी २ एभिर्द्वा

दशसंख्याकैर्मंत्रैस्तस्तवन्दिते द्वादशान्तेस्थिता देवी

परंब्रह्मस्वरूपिणी राज्ञीयं सर्वविद्यानां सर्वाम्नायैस्तथेडि

ता सर्वासममहामंत्रवन्दिता शिवपूजिता सर्वायोगैर्नता

विद्या केवला ब्रह्मरूपिणी एवं विद्या महाविद्या महात्रिपुरस

न्दरी इयमेव महादेवी त्रिकूटा परमेश्वरी वक्तुं न शक्यते सर्वैः

ब्रह्मविष्ण्वादिभिः परा वाचा च मनसा बुद्ध्या देवैश्चक्तुं न शक्य

ते मनसैव महादेवी स्मर्तव्या हन्त सदाशिवः इति द्वादशभेदा

श्च ज्ञानार्णवसमीरितान् कथितानग्रेपि वर्येषु प्रसिद्धा स

र्वसिद्धिदान् भेदाननन्यान्वक्ष्याभिस्मरणादेवाष्टियंदिते चे

न्द्रांतेवा रूपाणांतं च च क्रादि समहितं पृथक् वामादिविन्दना

श्र॰ दीर्घं विश्वमातृकलान्वितं विद्यादौ योजयेद्देवि सा तस्यास्ताय

त्स्वरूपिणी त्रिकूटाः सकला भद्रे पंचकूटा भवंति हि वैस्रवी

वस्वकूटा स्यात् षट्कूटा शांकरी भवेत् केवलत्वेज्ञायत्स्या

त् पंचकूटा तु शांकरी चेज्ञातं हकारः वारुणं तं शकारः

शक्रादि सहितं सृष्टिमिति शक्रो रेफः सृष्टिः ककारः तत्सहि

तं तेन हकारो रेफयुक्तः शकारो रेफयुक्तः वामाक्षि ईका

रः बिन्दुरनुस्वारः नादोर्धचन्द्रः तद्युक्तं तेन ह्रीं श्रीं इति

बीजद्वयं भवति इति बीजद्वयं यदि विद्यादौ दीयते तदा

त्रिकूटाः सकलाः पंचकूटा भवंति षट्कूटा वैस्रवी वस्व

कूटा स्याच्चतुःकूटा शांकरी षट्कूटा स्यात् ह्रीं श्रीं कए

ईलह्रीं हसकलह्रीं इत्यादि वैद्यव्यं वस्वकूटा वैस्रवी य

था ह्रीं श्रीं हसकलह्रीं हसकलह्रीं सकलह्रीं सईल

ह्रीं सहकहलह्रीं सकलह्रीं षट्कूटा शांकरी यथा ह्रीं

श्रीं हसकलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं सकलह्रीं सकल

सकल हसकलह्रीं इत्येको भेदः तद्बीजद्वयमध्ये यद्येकं

बीजं विद्यादौ दीयते तदा त्रिकूटाः सकलाश्चतुःकूटा भ

वंति चतुःकूटा शांकरी पंचकूटा भवंति षट्कूटा वैस्रवी

सप्तकूटा भवन्ति तदेव विश्लेषयति चतुःकूटा यथा ह्रीं

कएईलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं सकलह्रीं इत्यादि वो

द्धव्यं पंचकूटा शांकरी यथा ह्रीं हसकलह्रीं हसकहल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

फ्री सकलह्रीं हसकलहसकहलसकलफ्रीं इति मंत्रः सप्त
कूटा वैसर्वी यथा फ्रीं हसकहलफ्रीं हसकहलह्रीं सकल
फ्रीं हसकहलसकल इति मंत्रः सप्तकूटा वैसर्वी यथा
फ्री हसकलफ्रीं हसकहलफ्री सकलफ्री सपईलफ्रीं सक
हलफ्रीं सकलफ्रीं इति मंत्रः इति भेदद्वयं वेदादिमंडिता
देवी शिवशक्तिमयी तदा तदाभेदास्तु षट् कूटाः सक
लाः परमेश्वरि त्रिकूटा इति शेषः वेदादिः प्रणवः वैस
वी नवकूटा स्यात् सप्तकूटा वशंकरी प्रस्तार्यः तद्बीजह
यस्यादौ प्रणवं दत्वा कपईलफ्रीं हसकहलफ्रीं सकलफ्री
इति मंत्रः इत्यादिवोद्धव्यं नवकूटवैसर्वी यथा ऐं फ्रीं श्री
हसकलफ्री हसकलहलफ्री सकलफ्री सपईलफ्रीं सह
कहलफ्रीं सकलफ्री इति मंत्रः सप्तकूटा शंकरी यथा ऐं
फ्रीं श्रीं हसकलफ्रीं हसकहलफ्रीं सकलफ्रीं हसकलहसक
हलसकलह्रीं इति मंत्रः इति भेदत्रयं अन्येच बहवो भेदाः
सन्ति विस्तरभयात्तल्लेभेदानुपादानाप्तनाविशेषतः अतएव
तेषां मंत्राणां परस्परविरोधोपि नाशंकनीयः मंत्राणां वक्रशो
भेदादिति इदानीं संप्रवक्ष्यामि महाविद्यां च षोडशीमू य
स्याः स्मरणमात्रेण शिवो भवति मानवः शठत्वे यो जपे
द्विद्यां षोडशार्णां च सुन्दरीं योगिनीनां भवेद्वल्या श्रीगु
रोः कृपयाबिना राज्ये राज्यप्रदायापि शिरश्च प्राणदायवा,

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ देयात्तु षोडशीविद्यानान्यैभक्तकदाचन देयं तु सर्वमा
त्मानं स्त्री पुत्रादि तथैव च शिरोपि प्राणसहितं न देया॰
षोडशीतरी अपि देशपरित्यागः शिरसो वापि कीर्तनं
अपि पुत्रशिरो देयं न देया षोडशातरी नानातन्त्रे पुया
विद्या उच्चारसहिता सदा उच्चाररहिते वस्तु श्री विद्या
षोडशातरी सातरापि च सा विद्या तथापि च निरक्षरा
व्यक्तिभेदे यथाकाशं भिन्नरूपं प्रतीयते तद्वन्निरन्तरं द्व
यमत्तैरपि संयुतं जया विलिख्य मंत्रं त्वमंत्रमेनं सत्र
द्भवेत् भोगदं मोक्षदं विद्यां श्री विद्यां षोडशातरीं वि
ना गुरूपदेशेन षोडशीं योजपेद्बुधः स भवेद्योगिनी
भक्षः शिवशापयुतोपि सः चतुर्विधप्रकारेण क
थ्यते षोडशी परा त्रैलोक्यडम्बरी विद्यां जगद्वंद्यां च षो
डशी चन्द्रान्तं वारुणं चिशक्रादि सहितं पृथक् वामा
क्षि बिन्दु नादाद्यं युक्तं बीजयुग्मकं विद्यादौ योज
येद्देवि मातृका त्र्यात्मस्वरूपिणी चन्द्रान्ते हकारः वारु
णान्ते शकारः शक्रादि सहितं प्रत्येकं रेफसंयुक्तं
वामाक्षी ईकारः बिन्दुरनुस्वारः नादोर्धचन्द्रः तेयुक्ते तेन ह्री
श्री इति बीजद्वयं भवति उत्पत्तिः जाग्रतो वा योग्या वृत्तिः मेनसः
सदा कलाचतुष्टयं जाग्रदवस्थापामवस्थितं जाग्रत्स्वप्नतुर्य
शोकाः केवला शिवरूपिणी त्रिकूटसकला विद्या पंचकूटा भ
वेन्निदि वेसवीतकूटा स्यात् षट्कूटा शांकरी भवेत् १॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

द्वितीयोयंप्रकारःस्याद्दुर्लभंभुवनत्रये येयंवशिवरूपा
त्वव्यापकत्वात्त्वरेश्वरि निश्चलासर्वभूतेषुसदाशिवम·
यीषुवासुषुप्तिरूपिणीसासाक्षाद्ब्रह्मरूपा यतःशिवा मर
णंविस्मृतिर्मूर्छानिद्राचतमहता सुषुप्तेस्तुकलान्तेर्य
सुषुप्तिःशिवरूपिणी केवलत्वेनजाग्रत्स्वप्नांस्यंचकूटा·
त्वशांभवी सुषुप्त्यंतेजागरादौसमावस्थास्त्वोमयी
त्वविलापोभ्रमश्चिंताविषयेषुमनुस्मृतिः कलाचत
र्थ्यंसमावस्थायांचविधीयते शिवरूपाशक्तिरूपाम
हात्रिपुरदेवता वेदादिमंडितासात्वशिवशक्तिमयीस
दा तदाभेदास्तुसकलाःषट् कूटाःपरमेश्वरि वैस्नवी
नवकूटास्यात्सप्तकूटाचशांकरी अस्याःस्मरणमात्रे
णजगद्वशगतंभवेत् भेदत्रयंत्वकथितंमहाविद्यासु
[illegible]ः यस्याविज्ञानमात्रेणब्रह्मसाक्षान्नसंशयः
सुषुप्त्यादौजागरान्तेस्फुरतामात्रलक्षणा अवस्थाशे
षतोयामातुर्यातुपरमाकला भावाभावविनिर्मुक्ता
गुणातीतानिगद्यते वैराग्यंचमुमुक्षुत्वंसमाधिविष
येमनः सदासद्वस्तुनिर्धारंतुर्यास्तुकलाःपराः श्रा
द्यंबीजद्वयंभद्रेविपरीतक्रमेणातु विलिख्यपरमे·
शानितमोन्यानिसमुद्धरेत् अंतर्मुखोवरारोहेक्रम
गेत्रिपुरेश्वरी एभिस्तुपंचसंख्याकैर्बीजैःसंपुटितांय

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ ज्ञेत षट्कूटा परमेशानि विद्येयं षोडशाक्षरी त्रिकूटा
सकला भद्रे षोडशार्णा महेश्वरि वैस्त्र्येकोनविंशार्णा
गौरी समदशाक्षरी वज्रकोटिसहस्रैस्तु जिह्वाकोटिश
तैरपि प्रवक्तुं नैव शक्यस्व श्रीविद्याषोडशाक्षरी अथात
संप्रवक्ष्यामि वरीयां बीजसंयुतां लक्ष्मी परा मदनवाग्भ
व शक्तियुक्तात्तारं च शक्ति कमला सकलाश्च विद्याः श्री
श्रादिकं च विपरीततया प्रसिद्धं श्रीषोडशाक्षरमिदं ग
मन्त्रप्रसिद्धं लक्ष्मी श्रीं परा ह्रीं मदनाः क्लीं वाग्भवः ऐं श
क्तिः सौः तारः ॐ शक्तिः ह्रीं सकला श्रीं सकलाश्च विद्याः
कएईल ह्रीं हसकहल ह्रीं सकल ह्रीं श्राद्यादिकमिते
सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इति षोडशी भवति योगिनीतन्त्रे श्री
बीजं मायास्मरयोनिलाराः शक्तिश्च माया कमला च वि
द्या श्राद्यादिबीजैश्च विमलोमनोज्ञा श्रीषोडशी यं च
शिवप्रतिष्ठा तथा च रुद्रयामले श्रीमाया मदनो वाणी
परा ताराशिवप्रिया हरिप्रिया त्रिकूटा सा परावाणी म
नोभवः माया लक्ष्मीर्महाविद्या श्रीबीजं षोडशाक्षरी का
मराजलोपामुद्रयोर्विशेषमाह तन्त्रान्तरे मायादिश्च स्मा
दिश्च वाग्भवादिश्च पार्वति परादिश्च स्मरादिश्च पंचधा षो
डशी भवेत् तथा अनयोराद्ये माया श्री कामबीजं काममा
या श्रीबीजं श्री माया कामबीजं ॥

२६३
193

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तदात्रिविधाष्टादशाक्षरी क्लींह्रींने सर्वयोनिलक्ष्मी
तृतीयमिदंभगवताचार्येणाप्युक्तं अतोविशेषः ब्रह्म·
बीजंयदादशधात्रिकूटेहेविद्युल्लभे प्रथमासुन्दरीदेहिद्वितीया
ब्रह्मसुन्दरी शक्तिकूटेमहेशानि अनन्तसुन्दरीमता
पश्चात्षोडशाविद्यामतभेदेनदर्शिता बीजाङ्गंषड्विधं
वक्ष्येषड्बीजाङ्गंचषोडशीम् वाग्मायाकमलाकामतां
तीयमणवादिनी कामराजाख्यविद्यांचलोपामुद्राम
कीलितां षड्विधांषोडशार्णांतामतीकंबीजपूर्विकां
वाक् पेमायाह्रींकमलाश्रींकामः क्लींतांतेयः सौः प्र
णवः नइतिषट् बीजानिप्रत्येकंविद्यादौदद्यात् वैख
रीवाच्यभेदावादशाक्षराणवर्णेन मूकीभूताहि पश्यं
तीमध्यमामध्यमाभवेत् वैखरीमध्यमापश्यंतीपराः
शब्दप्रतिपादकाः तासामप्यगम्याः ब्रह्मविद्यास्वरूपाहि
मुक्तिभुक्तिफलप्रदा एकोच्चारणमात्रेणवाजपेयफलं
लभेत् अश्वमेधसहस्राणिप्रादक्षिण्येभुवस्तथा गं
गादितीर्थयात्राःस्युः सार्धकोटिसमन्विताः कलांना
र्हन्तिदेवेशिनात्रकार्याविचारणा एकोच्चारणमात्रेण
ब्रह्मसाक्षान्नसंशयः षोडशार्णामहाविद्यानप्रका·
श्याकदाचन गोपनीयाचसाविद्यानारीणांयोनिवत्स
दा विनागुरूपदेशेनश्रीविद्यांषोडशाक्षरीं दृष्ट्वापि

अ॰ ज्ञ्यतेयस्तुसभसोयोगिनीगणैः श्रीगुरोःकृपयाल
भ्यासर्वसाम्राज्यदायिनी भुवनत्रयसौभाग्यत्रैलोक्याक
र्षकारिणी सुधानंदिनीवेगश्राहूचातुर्यदायिनी सौ
भाग्यभाग्यसंपन्नाकलपटलदायिनी परंब्रह्मणिलीनत्वं
ददातियथाउन्मे प्रपंचसागरेलीनग्रुहूरेद्वैदमातृकाः
यस्याःसमीलितोनित्यंभुवनानिचतुर्दश अभूवन्सर्वभू
तानितेषांकारणरूपिणी चतुःसागरपर्यंतंकृपालो
कनोभवेत् ब्रह्मांडकोटिजननीमहामोदप्रदायिनी
निःसवंतिमहामेधाविस्तुः लिंगायथाबकू वक्त्रैःप्रकाश
हृहवोविद्यास्तुवरहवस्तथा वाग्भवान्तसमुत्पन्नास्तस्मा॰
द्वाग्भवउच्यते मातृकास्तुतथैवात्रवाग्भवाब्धिःस्मृताःक
मात् अतस्तुवाग्भवंवीजंशद्बब्रह्ममयंविंदुः पालयंति
जगत्सर्वं तदात्रैलोक्यमोहिनी मोहयंतिकामकलाप
त्रैपोत्रविवर्धिनी स्त्रीपुंसत्वभावेसकलंग्रथितंमणिसूत्र
के तदासौभाग्यसंपन्नाब्रह्मस्थाननिवासिनी सौभाग्य
वर्गगहनाविश्वयोनिविनीरिता सात्वासंविन्मयीदेवी
ज्ञानभोगप्रदायिनी षोडशार्णातकथिताश्रीविद्याग्र
द्यरूपिणी नदेयायस्यकस्यापिदेयाप्राणप्रदायिनी इत्ये
वकथितंसर्वंतानार्णवसमीरिता भेदद्वादशसंयुक्तषोड
शीवेदसंख्यकाः ससाध्याधास्तुविद्यारहस्यंश्रीकमोदितम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कथयाम्यत्र तत्सर्वं साधकानां सुखावहं काममिंदुस

मायुक्तं चतुर्थस्वरभूषितं नादविन्दुसमायुक्तं ब्रह्मवि

ष्णुमहात्मकं पकान्तरमिदं देवि सुंदर्याः परिकीर्तितं

वामाज्येष्ठात्मयारौद्रीशक्तित्रितयात्मिका ज्ञानेच्छाक्रि

यात्रितयात्मिका कामः ककारः इन्द्रो लकारः चतु

र्थस्वर ईकारः नादोर्धचन्द्रः विन्दुरनुस्वारः तेन क्लीं इति

श्रीत्रिपुरसुंदर्याः पकान्तरबीजो भवति एवंभूतायास्तु

विद्याया वाग्भवे कामराजके शक्तिबीजे च तदन्वयो

ज्ञेयः साधकोत्तमः इदं भुक्तामभुमतीमंते मोक्षमवाप्नुया

त् याया विद्या स्थिता चैव दन्तरेण विवर्जिता सा सा स्यात्

सिद्धिरहिता ज्ञातव्या महतु निश्चयैः पतस्याः श्रुतिमात्रेण

किं न सिद्ध्यति साधकं तेषां नानेकप्रकारमाह आद्यबीजद्व

यं भद्रे विपरीतक्रमेण तु विलिख्य परमेशानि तितनोर्न

निसम्पुटयेत् अन्तर्मुखा वरारोहे कुमारी त्रिपुरेश्वरी प

श्चिन्तु पंचसंख्याकैः बीजैः संपुटितां यजेत् षट्कूटा

परमेशानि विद्येयं षोडशाक्षरी आद्यबीजद्वयं क्रीं श्रीं

इति बीजद्वयं चन्द्रान्तं वरुणान्तं च शाक्रादिमंडितं पृथ

क् वामाक्षिविन्दुनादाढ्यं विद्यादौ योजयेद्विवेः इत्य

भिधानात् विपरीतक्रमं आदौ लक्ष्मीबीजं ततः शा

क्तिबीजमित्यर्थः अन्तर्मुखेति अन्तर्मध्यबीजमिति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰

१९५

195

सुरवामाद्येस्मकः कुमारींवाला तस्यामध्यवीजमा
दौदेवंतेनक्लींपैंसौः इतिवीजंभवति तथाच श्रींक्रींक्लीं
पैंसौः इतिक्रमशः पंचवीजानिभवंति एतैः पंचवीजैः
त्रुटितांषट्कूटांलिखेत् त्रुटितक्रममाह प्रथमंव्यस्त
नवालामंत्रेण ततोवीजद्वयेनमंत्रस्वरसात् तत्र्यस्तेन
वालामंत्रेणसंपुटत्वंकात्यकवाक्यतावालात् क्रतिश्च
मामायेनादःपरालक्ष्मीः कुमारिका विद्याव्यस्ताश्रीःपरा
वेति अस्यार्थः माश्री मायाक्रीं तारांऐं पराक्रीं लक्ष्मीः
श्रीं कुमारिका विद्याविषयें क्रमात्कूटत्रयमितिनेचेवि
रोधात् व्यस्तद्वयंचांतमुखादिनोक्रुप्रेण उक्तंच श्रीक्र
मसंहितायां मामायेमदनोयोनि परैनानिमुखेक्रुल
वेदादिर्भुवनेशानीश्रीवीजंचत्रिकूटकं षट्कूटांसंत्रुटी
कुर्यादाद्यैः पंचभिरत्तरैः अस्यार्थः माश्री मायाक्रीं म
दनः क्लीं योनिः ऐं परासौः तथाच श्रीं क्रीं क्लीं पैंसौः इ
तिवीजानि आदौदेयानि वेदादिः ॐ भुवनेशानीक्रीं म
दनः क्लीं योनिः ऐं श्रीवीजंचश्री तथाच ॐक्रींश्रीं इति
वीजत्रयं पंचवीजांतरंत्रिकूटादौदेयंत्रि
कूटकमिति कएईलक्रींहसक
लक्रींसकलक्रीं इतिकूट
त्रयंलिखेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अनन्तरं पूर्वं पंचबीजानि पुटितक्रमेण देयानि तथा च
श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः ॐ ह्रीं श्रीं कएईलह्रीं हसकलह्रीं स
कलह्रीं सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इति मंत्रो भवति इत्यन्यत्रो
क्तक्रमलाभात् गुरुक्रमोप्येवमेव षट्कोटस्तावत्
तारमायारमानंदेसुंदरीबीजत्रयं च तेनैकवाक्यता
बलात् एवं सुन्दरी त्रिकूटभेदात् षट् त्रिकूटभेदो
द्रष्टव्यः ज्ञानार्णवेपि शिवरूपा शक्तिरूपा महात्रि
पुरसुन्दरी वेदादिमंडिता देवि शिवशक्तिमयी सदा
तद्भेदास्तु सकलाः षट् कूटाः परमेश्वरि इत्युक्तं त
त्र शिवरूपात्भुवनेशानी शक्तिरूपात् लक्ष्मीः तेन
ह्रीं श्रीं इति बीजद्वये मायादिः प्रणवः तेन ह्रीं श्रीं ॐ
इति बीजत्रयं भवति तेनाद्यैः प्रणवाद्यैर्बीजत्रयैः मंडि
तेत्यर्थः एवं च तारपुटिता माया त्रिकूटं चेति व्याख्या
नमपास्तं तंत्रविरोधात् एवं सुंदरी त्रिकूटभेदात् बह
वश्च षोडशीभेदा द्रष्टव्याः त्रिकूटमात्रस्यैव तत्र षट्क
त्वात् दक्षिणामूर्तितन्त्रे द्वितीयस्यादियुग्मं तु विपरी
तं लिखेत्सुधीः बालांचान्तर्मुखं कृत्वा विलिखेत्तदनंत
रं तारमायांततो लक्ष्मीक्रमात्कूटत्रयं लिखेत् बालादि
संपुटं कार्यादि मारव्यां परमेश्वरी द्वितीयस्येति द्वितीय
बीजमादौ कृत्वा श्रीं ह्रीं इति बीजद्वयं लिखेत् तदनं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ ततोबालामंत्रमुखंकृत्वामध्यबीजमादौदत्वालिखेत्
तदनंतरं तारंप्रणवः ॐ मायाह्रीं लक्ष्मीः श्रीं बीजमितिबी
जत्रयंलिखेत् तथा श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः ॐ ह्रीं श्रीं इतिभव
ति तत्कूटत्रयंलिखेत् ततोबालादिसंपुटंकुर्यात् वामा
ख्यां श्रीविद्या तथाच श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः ॐ ह्रीं श्रीं कएईल
ह्रींहसकहलह्रीं सकलह्रीं सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इतिभवति
एवंचत्वार्याणिवर्णतंत्रान्तरेयोरविरोधः लक्ष्मीःपरामदनयो
नित्रिपुराचशक्तिसारंपराचकमलाप्यथमूलविद्या श
क्त्यादिभिश्चविपरीततयासहितंश्रीमंत्रराजमुदितंपर
देवतायः इत्यादिसंगच्छते इदंवचनंश्रुतिश्च एतदाधे
वाङ्व्यं लक्ष्मीः श्रीं पराह्रींमदनः क्लीं योनिः ऐं शक्ति
सौः तारंॐ पराह्रीं कमलाश्रीं एतेनश्रींह्रींक्लींऐंसौः
ॐह्रींश्रींइतिबीजानिभवति अनन्तरंमूलविद्या कए
ईलह्रींहसकहलह्रींसकलह्रींइति बीजत्रयात्मिका॰
शक्त्यादिभिश्चेति शक्त्यादिबीजैर्विपरीततयाव्यस्तक्र
मेणपुटितांकुर्यात् श्रींह्रींक्लींसौःॐऐंश्रींकएईलह्रीं
हसकलह्रींसकलह्रींसौः ऐंक्लींह्रींश्रींइतिमंत्रोभव
ति क्रमोच ह्रींश्रीं ॐ श्रीं ह्रीं ऐं क्लींसौः क
एईलह्रींहसकहलह्रींसकल ।
ह्रीं सौः ॥

१९८
198

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

क्लींऐंश्रींक्रीं इतिमंत्रः पूर्वभेदत्रयेलिखिते ऐंक्रींश्रींय
दिबीजत्रयमध्ये यद्येकंबीजंविधादौदीयते तदात्रिकूटाः
सकलाःषोडशार्णाभवंति तद्यथा ऐंकएईलह्रींहसक
हलह्रींसकलह्रीं १ क्रींकूटत्रयं २ श्रींकूटत्रयंइत्यादि वो
द्धव्यं इतिभेदचतुष्टयं गन्धर्वतन्त्रे लक्ष्मीर्मायाकामदेवो
वाग्देवीप्रणवंतथा मायालक्ष्मीबीजयुग्मंप्रान्तेमूलमन्त्र
त्रयं वालान्तर्नीयंप्रथमंमध्यमंभुवनेश्वरी प्रान्तेविलासि
न्याचोक्ताभंत्रःषोडशकूटवान् लक्ष्मीःश्रीं मायाह्रीं काम
देवःक्लीं वाग्देवी ऐं प्रणवंॐ मायाह्रीं लक्ष्मीबीजयुग्मं
श्रींश्रींप्रान्तेमूलमन्त्रत्रयं सुन्दर्याःकूटत्रयं वालान्तर्नीयंसौ
प्रथमे ऐं मध्यमेक्लीं भुवनेश्वरीह्रीं प्रान्तेविलासिन्याश्रीं
तेन श्रींह्रींक्लींऐं ॐह्रींश्रींश्रींकएईलह्रींहसकहलह्रीं
सकलह्रींसौः ऐंक्लींह्रींश्रीं इतिमंत्रः तंत्रांतरे कामोमाया
रमावालात्रिकूटास्त्रीभगांकुशे कालीकामकलाकूर्चाः
सर्वादौप्रणवःप्रिये कामःक्लीं मायाह्रीं रमाश्रीं वाला
ऐंक्लींसौः सुन्दर्याःकूटत्रयं स्त्रीस्वरूपभगः ऐं अंकुशःक्रों
कालीक्रीं कामकलाईं सर्वादौप्रणवः ॐ तेन ॐक्लीं
ह्रींश्रीं ऐंक्लींसौःकएईलह्रींहसकहलह्रींसकलह्रींस्त्रीं
ऐंक्रोंक्रींईंहूं इतिमंत्रः तंत्रांतरे श्रींमायामदनोवाणीप
रानारंभिविधिया हरिप्रियात्रिकूटासापरावाणीमनोभ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र· वः मायालक्ष्मीः महाविद्यासा बीजं षोडशापरा स्वरूपं
श्रीं मायाह्रीं मदनःक्लीं वाग्गीऐं परासौः मादङ्गं शिव
प्रियाह्रीं हरिप्रियाश्रीं संदर्पाः कूटत्रयं परासौः वाग्गी
ऐं मनोभवःक्लीं मायाह्रीं लक्ष्मीःश्रीं तेन श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः
ॐ ह्रीं श्रीं कएईलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं कएईल-
ह्रीं हसकहलह्रीं सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इतिमंत्रः तंत्रांतरे
श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं क्लीं सौः ऐं ह्रीं श्रीं ग्रां ह्रीं क्रौं श्रीं ह्रीं क्लीं सौः
तुरीया हसकलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं सौः ऐं क्लीं
ह्रीं श्रीं इतिमंत्रः तंत्रांतरे श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं क्लीं सौः ऐं ह्रीं श्रीं
ग्रां ह्रीं क्रौं श्रीं ह्रीं क्लीं सौः तुरीया हसकलह्रीं हसकह-
लह्रीं सकलह्रीं सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं कएईलह्रीं हसकह
लह्रीं कएईलह्रीं हसकलह्रीं हकहलह्रीं कहयलह्रीं
हकलसह्रीं कएईलह्रीं कहावलसह्रीं कएईलह्रीं हसक
लह्रीं हकहलह्रीं कहयलह्रीं हसलसह्रीं इतिमंत्रो भवति
वैसव्येकोनविंशार्णाः इत्यादौ पूर्वोक्तपंचबीजानि देयानि
अनन्तरं नवकूटं वैसवी देयी अनन्तरं पूर्वरूपंचबीजा
नि उल्टक्रमेण देयानि तेन श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः ॐ
ह्रीं श्रीं हसकलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं कएईल
ह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं सौः ऐं क्लीं एतेन प
कोनविंशार्णा भवति ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गौरीसमादशनितरीति आदौ पूर्वोक्तपंचबीजानि देया
नि अनन्तरं सचित्कूटाशांकरी देया तदंतं तंत्रे त्रुटितक्रमे
णां पूर्वदत्तपंचबीजानि देयानि तेन श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः
ऐं क्लीं श्रीं हसकहलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं हस
कलहसकहलसकलह्रीं सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इति मंत्रः
इत्यागमकल्पलतायां पंचदशः पटलः वक्ष्यामि पंच
मीविद्यां सर्वतंत्रेषु गोपितां यां ज्ञात्वा मंत्रिणो नित्यं भु
क्तिमुक्तिमवाप्नुयुः रुद्रयामलके ग्रंथे शिवेनोक्तं त
त्परा कथयामास ग्रंथे ते पाल्हिवस्य वचसा कियत्
मायैव परमा विद्या पंचकूटात्मिका परा मयापि वं
द्यते नित्यं तत्प्रसादादहं प्रभुः जगतामीश्वरत्वं च सर्वं
तस्यानुकंपया ब्रह्मत्वं ब्रह्मणा प्राप्तं विष्णुत्वं विष्णुना
स्वयं सुरासुरमुनीन्द्रैश्च महत्त्वं तत्प्रसादतः शिवोप
देशतः कर्ता विश्वामित्रो भवन्मुनिः हर्ता च शिवत
ल्पो सौ स्रष्टा च यथा त्वत्तुल्यकः सृष्टिसंहारकारी च वि
श्वे वा भवत्स्वयं अतिगुह्यतरा विद्या ब्रह्मविद्यैव केव
ला सर्वदा मोक्षदा विद्यानिःसीमानन्दरूपिणी
सर्वदानन्दहृदयप्राप्तेनाभावतत्परः जितेन्द्रियो
गुरुभक्तः पंचमीं समुपासयेत् नित्यानन्दस्वरूपेण
केवल्यानन्दमानसः सुखानन्दस्वरूपेण पंचमी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्र॰ समुपासयेत् वर्णरूपेण सा देवी जगदाधाररूपिणी
ग्रतरात्सर्वमुत्पन्नं जगदेतच्चराचरं नित्यमेकाक्षरं ब्रह्मअत
रं परमं पदं तदेकमक्षरं गुह्यमादिकूटान्तमध्यगं जप्यात्
साधयेत्सर्वं वक्तुं शक्यं न किं फलं तदेव परमं गुह्यं सर्व
सौभाग्यदायकं तदेव पंचकूटस्य पंचतत्वेन पंचमी त
स्योद्धारं प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा च शिवो भवेत् कामं विष्णु
तं शक्तिः माया शाक्तस्ततः परं पश्चाद्देवी महामायावी
जान्ते विनियोजयेत् एवं तु वाग्भवं बीजं कथितं देवदु
र्लभं कामं ककारः विष्णुः अकारस्तत्स्मृतं तथा चोक्तं
ककारादि क्षकारान्ता वर्णास्तु शिवरूपिणः व्यंजन
त्वात्स्वरान्ते तेनोच्चारसहिता यतः उच्चारे स्वरसंभिन्ना
स्वरादेव न संशयः इति तेन वर्णस्योच्चारणीयत्वात्
सस्वरककारमात्रं लभ्यते शक्तिः एकारः माया ईकारः
शाक्तो लकारः महामाया ह्रीं तेन कएईलह्रीं इति पंच
वर्णात्मकं वाग्भवबीजं भवेत् एवं तु वाग्भवं बीजं कथि
तं देवदुर्लभं एतज्ज्ञात्वा महाबीजं वागीश्वर्यप्रदायकं व
क्तुं नाकि मिहोक्तेन जप्तेनापि च बीजकं वागीशस्पर्धते
वाक्यैः सर्वज्ञोऽपि विजायते मूकोऽभवति वागीशो गीर्प
तिर्जायते नरः सर्वेषां रंजनं वाक्यं करोत्येव न संशयः
शिवबीजं समुद्धृत्य शक्तिबीजमनेन तवमू ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तदधः कामवीजं तु भूव्योमानलसंयुतं चतुर्थस्वरसंयु
क्तं विन्दुनादविभूषितं प्रथमं कामराजस्य कूटं त्रैलो-
क्यपूजितं शिववीजं हकारः शक्तिवीजं सकारः काम
वीजं ककारः भूवीजं लकारः व्योम हकारः अनलो
रेफः तद्युक्तः चतुर्थस्वर ईकारस्तद्युक्तः नादोर्धच
न्द्रस्तद्युक्तः तेन ह्रीं इति भवति तेन हसकलह्रीं इति
पंचवर्णात्मकं कामराजवीजत्रयात्मकमाद्यवीजं भवति
मध्यकूटं प्रवक्ष्यामि कामराजस्य मध्यगं अतिगुह्यत
रं वीजं दुर्लभं भुवनत्रये वियद्धंससंयुतं पश्चान्मादनं तद
नंतरं तदधो हंसवीजं तु शाक्रवीजं ततः परं विसुपदं
वह्नियुतं माया विन्दुविभूषितं अर्धेन्दुमस्तकाक्रान्तं
वीजं त्रैलोक्यदुर्लभं मध्यकूटमिदं प्रोक्तं सर्वसौभाग्य
दायकं वियत् हकारः विसुः अकारः तद्युक्तः माद
नं ककारः हंसवीजं हकारः शाक्रवीजं लकारः विसो
पदे हकारः वह्निः रेफः तद्युक्तः माया ईकारः तद्युक्तः
विंदुरनुस्वारः तद्युक्तः अर्धेन्दुरर्धचन्द्रः तद्युक्तः तेन
ह्रीं भवति तेन हकहलह्रीं इति पंचवर्णात्मकं कामरा
जस्य मध्यवीजं भवति तृतीयं तु प्रवक्ष्यामि कामराज
स्य दुर्लभं कामवीजस्य पश्चात्तु शिववीजं नियोजयेत्
तस्याप्यधो भृगुवीजं तु शाक्रवीजं ततः परं वियद्वह्निसमा

ग्रं· हूं चतुर्थस्वरसंयुतं नादबिन्दुसमायुक्तं लक्ष्मीयं कूट
युग्मं कामबीजस्य पश्चात् ककारस्य पश्चात् शिवबीजं
हकारं वायुबीजं यकारः शक्तिबीजं लकारः वियत् ह
कारः वह्निरेफः तद्युक्तः चतुर्थस्वरः ईकारः तद्युक्तः
नादोर्धचंद्रः तद्युक्तः बिन्दुरनुस्वारः तद्युक्तः तेन क्लीं
इति भवति तेन कहयलक्लीं इति पंचवर्णात्मकं काम-
राजलक्ष्मीयबीजं भवति शक्तिकूटं प्रवक्ष्यामि त्रैलो-
क्ये तु सुदुर्लभं यज्ज्ञानात्साधकाः सर्वे लभन्ते भुक्तिमु
क्तिं प्राणबीजं समुद्धृत्य कामबीजं समुद्धरेत् प्राण
बीजं हकारः कामबीजं ककारः इन्द्रबीजं लकारः श
क्तिबीजं सकारः शान्तं हकारः वह्निरेफस्तद्युक्तः च
तुर्थस्वर ईकारः नादोर्धचन्द्रः बिन्दुकलानुस्वारः त
द्युक्तः तेन ह्रीं इति भवति तेन हसकलह्रीं इति पं
चवर्णात्मकं शक्तिबीजं भवति फलं चास्य विशेषेण
साधनं च मनोरमं कथितं च विस्तार्य संक्षेपा
त्कथ्यतेऽधुना एषा विद्या महाविद्या गुह्याद्गुह्यातिसि
द्धिदा भोगदा मोक्षदा विद्या सर्वकार्यार्थसिद्धिदा
वाग्भवं प्रथमं कूटं शक्तिकूटं च पंचमम् ॥ म
ध्यकूटत्रयं देवि कामराजं मनोहरम् कामरा
जं प्रवक्ष्यामि कूटभेदेन तत्त्वतः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ज्ञात्वायस्यायेनित्यंमस्ताध्यमपिभूतले सौभाग्यं
प्रथमंस्थानंमहाभोगप्रदायकं द्वितीयंशुभदंकू
टंमहासौभाग्यप्रदायकं तृतीयंसर्वसौभाग्यंसर्वसौ
भाग्यप्रदायकं त्रिकूटात्मकरूपेणकामराजंमहत्स
वं एवंकूटत्रयेणैवविद्यासौभाग्यसुन्दरी एकत्र
पंचकूटेनमहासौभाग्यसुन्दरी पश्चात्पंचकूटेन
नित्यंकूटत्रयात्मिका दुर्लभासर्वलोकेषुमहासौ
भाग्यसुन्दरी एतस्याएवविद्यायामध्यकूटस्यम
ध्यमं मध्यकूटस्यमध्यकूटत्रयस्य जप्त्वानन्दमयो
भूत्वासर्वकाममुपालभेत् इयंसुप्रभावतीनाम्नीवि
द्यात्रैलोक्यदुर्लभा आकर्षणकरीविद्याचित्ताह्ला
दनकारिणी साधकंचप्रवक्ष्यामियस्मादाकर्षणं
भवेत् स्वर्गेमर्त्येचपातालेनारीणांपुरुषस्यच ना
यैवप्रणाविशेषेणभवंतियेनकर्मणा तासामाक
र्षणंचैववक्ष्येतत्प्रथमंशृणु तास्तानार्यःसमायां
ति यायाः सर्वार्थकामदाः दर्शनाद्भ्रमणात्तस्यास्त
त्क्षणात्खेचरोभवेत् शृण्वामधुमतीनाम्नीदेवकन्या
सुदुर्लभा साचाच्छतिचकामार्तालीशर्षंतिप्रकाम
दा देवकन्यासहस्रैस्तुवेष्टिताकामरूपिणी भुनक्ति
साधकैः सार्धंनानाभोगान्सुदुर्लभान् यत्रकुत्रस्वदे

अ
शेवा गतं कामयेत नरः तथैव नीयते सापि साधक
स्य वरांगना पाताले नागकन्यां वा स्वर्गे वा देवकन्य
कां आनीयते यतेशक्तिः साधको यां च वांछति खे
चरी भूचरी वापि स्वल्पसाध्यां च मानुषी डाकिनी
योगिनी चैव आनीयते सदा अथवा निर्मिता
कन्यां मनसा चारुहासिनी अदृष्टपूर्वां युवतिं तत
क्षणं तां समानयेत् यद्यद्वांछयते कामे तत्तत्कामे
प्रयच्छति एवं मधुमती सिद्धिर्विधिना न स्य जायते
विद्यास्व भावती नाम्नी त्रिषु लोकेषु दुर्लभा मन्त्रा
वापि साधकाः अणिमाद्यष्टसिद्धीनां जायते ध्रुवं एषा गं
र्व विद्या च गुह्या चाति दुर्लभा महाभोगकरी वि
द्या महदैश्वर्यदायिनी दृष्टं तं चलयेत्तं च दर्शनाद
र्शनं तथा प्रवेशं परकायस्य कामरूपो भवेद्ध्रुवम्
अंजनं गुटिकादीश्च या या विद्याः सुदुर्लभाः विदि
तं जायते तस्य साधकः खेचरो भवेत् आधीनाः सि
द्धयः सर्वा वश्या भवन्ति देवता जीवन्मुक्तो भवेत्सो
पि कल्पान्तरं भवेद्ध्रुवि त्रैलोक्ये दुर्लभा विद्या पंचमी म
ध्यमध्यगा एषा स्वभावती देवी मुक्तिदा भोगदा परा
शाकले नरदेविद्या या गदितं मदिमामहे एकान्तरेण
कथितं त्वस्य विधेय केवलं पाशालिः सर्वभूतेषु जना
त्रैलोक्य कारिणी सा परमपंचमी विद्या सर्वाधार स्वरूपिणी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ज्योतीरूपेण सा देवी परतेजः स्वरूपिणी सा एव पं
चमी विद्या आकाशवो धरूपिणी श्वेतं रक्तं हरिद्राभं
कृष्णनीलेन्द्रसन्निभं वर्णानि विविधान्येव तस्याभे·
दानि तत्त्वतः आकृतिः प्रकृतिश्चैव नानारूपाणि तत्त्व
तः तस्याभेदान्यनेकानि तेजांसि च गुणानि च सा ए
व जगत्सर्वं सा एव परमा कला नान्यत्परतरं किंचि
द्विद्यते तद्दृष्टिकृतं पुंसां रूपं स्त्रियो रूपं यस्मान्यत्
पश्यसि मे सर्वं तत्परमं रूपं तस्या एव न संशयः
कान्तिः पुष्टिस्तथा तुष्टिः श्रद्धा लज्जा घृणादयः
महामोहकरी विद्या अस्त्वविद्यैव केवला महाभूत
दिने नक्तं श्मशाने यदि साधकः सहस्रैकप्रमा·
णेन किं न सिद्ध्यति मन्त्यहं योगांगेन लभेन्मुक्तिं·
नानाभोगेन केवलं भुनक्ति विपुलान्भोगान्·
सा नानाविधांस्तथा यद्यच्छ्रेयस्करं लोके भुंक्ते
विपुलं सुखं शून्यागारे विहारे वा यो जपेन्निर्जने
परं आकर्षणं भवेत्तस्य सर्वकामं न तो लभेत्
प्रपद्यमानन हृदयो द्वितीयमुपभोगवान् तती
यमुपभोगेन चतुर्थमुपभोगवान् चतुर्थं प्र
णमं पुण्यं मंत्रसिद्धिकरं परं चतुर्थं तु विशेषे·
ण भोगयेत्कामयेत्सदा चतुर्थदर्शनात्सिद्धि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰

२०१

201

श्रवर्षदर्शनात्तुरवं चतुर्थदर्शनाद्धीरः स्नायांल
भतेफलं पंचकूटात्मिकाविद्यासर्वमंत्रेषुगोपिता रु
द्रयामलतंत्रेषु विशेषेण प्रकाशिता इयंगुप्ततरा
विद्यानाख्येया यस्य कस्यचित् विद्याचूडामणिःश्री
क्रासर्वेषामुत्तमोत्तमा जपपूजादिकंचास्याः पश्चाद
स्याम्यशेषतः अथयंत्रं प्रवक्ष्यामि सुंदर्याः सुमनोह
रं यस्यविज्ञानमात्रेण सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् नदुक्तं
स्नानार्णवेप्रातरुत्थायदेवेशि गुरुंनत्वास्वनामतः
संध्यास्नानादिकं देवि विधाय मनुवित्तमः ॐकमा
रुणादेहस्तु रक्तवस्त्रादिभूषितः नांबूलपूरितमु
खोधूपामोदसुगंधितः कर्पूरवोदरिस्थांगो रक्ता
भरणभूषितः रक्तपुष्पकृतोमानी रक्तगंधानुलेपन
रक्तामनोपादिष्टास्तुलातारुणगृहेस्थितः सर्वशृं
गारवेशाढ्यास्त्रिपुरीकृतविग्रहः मनःसंकल्पर
क्तोवा साधकः स्थिरमानसः भूप्रदेशोसमेशुद्धेगो
मयेनेपरिलिपिते पुष्पप्रकरसंकीर्णेधूमामोदसुगं
धिते सिन्दूररजसादेवि रजोभिः कुंकुमस्यच श्राले
लिख्यप्रमचक्रं समरोत्सवमनोहरं समत्रिकोणशा
लीकं सश्रीकमतिसुन्दरं तंत्रचूडामणौश्रीक्रमेचश्र
कृत्वासुसमारेखानालिख्यसुसमंसुखं योचंयत्रेश्र
सर्वेलक्ष्यसर्वं हरणमरं यत्रयत्रलिपिनिःदेविनत्रनरार्चयेयदि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तन्मांसरुधिरैर्गवपारणागतस्य जायते पशोर्वा लोक
नं नस्यात्तथा ज्ञरुप्रयत्नतः यदि देवापशोरग्रे लिखनं
विद्यते क्वचित् समांगतति रेवा शक्रियते नात्र संशयः
पशुरदीतितः अथवा हेमरूप्याभ्यां ताम्रेण वज्रयात
भिः पट्टं विरच्य श्रीखण्डरक्तचन्दनसंभवैः पट्टे संस्था
प्य विलिखेद्यन्त्रं स्वर्णाद्धेमया शिवे रोचनार्धकुंकुमाभ्यां
तु कस्तूरीचंदनादिभिः तद्यथा भूबिंबं षोडशारं पवस्
पत्रकमालिखेत् स्वस्तिचक्रं भवेदाद्यं शक्तिं तत्कथ्यते
शिवे मन्वस्रं दशाकोणं च द्वितीयं दशकोणकं स्थिति
चक्रं सृजनं च विभेदेन यजेत्क्रमात् अष्टकोणं त्रिकोणं
चैवैन्यं संहृतिर्भवेत् उक्तं चक्रानाणेव बिन्दुत्रिको
णं वसारं चक्रमेतद्वरानने मध्यचक्रं विजानीहि दशा
रयुगलं तथा शाक्तयोर्मांकितं देवि बाह्यमध्यगतं भवे
त् एतद्बाह्ये महेशानि वृत्तं पूर्णेन्दुसन्निभं तद्बहिः कुरु
सीनादि वसुपत्रं मनोहरं ततः षोडशपत्रं तु विलि
खेत्सुरवंदिते चतुरस्रं चतुर्द्वारसहितं परमेश्वरि षो
डशाद्दलानन्तरं वृत्तत्रयं ततो रेखात्रयमितिकेचित्
तदुक्तं चतुर्भिः श्रीकंठैः शिवयुवतिभिः पंचभिरपि प्र
भिन्नाभिः शंभोर्नवभिरिति मूलप्रकृतिभिः त्रयश्चत्वा
रिंशद्वसुदलकलाष्ट्रत्रिवलयरेखाभिः सार्धं तव भव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ तकोणपरिणता इति अथ रुद्रयामले विन्दुत्रिको
णवसुकोणदशारयुग्मं मन्वस्रनागदलसंगतषोड
शारवृत्तत्रयं च धरणीसदनत्रयं च श्रीचक्रराजमुदि
तं परदेवतायाः एवं त्रिरेखेति भूपुरत्रयमेवैकवा
कृतावलात् अत्र तत्रैव बहिरुपक्रमेण गणनामिदं तत
रूपक्रमेणेति फलतेन विशेषः चक्रस्य लिखनेवसेसा
धकानां सुखावहं ईशानादग्निपर्यन्तमृजुलेखं समा
लिखेत् इति वामकेनव योनिलिखनविस्तारः तथा
ईर्वेशानवह्निभ्यां कोणाभ्यां सूत्रं वर्द्धितं पूर्वरेखान्त
विस्तार्य तथा पश्चिमवह्नितः वायुरात्तमकोणाभ्यां
रेखां पाश्चिमगां तथा विस्तार्य योजयेद्द्विसंधिभेद
क्रमेणाद् योन्यग्रगा पूर्वदेशो दक्षिणेनरतः क्रमात्
तथा रेखा वह्निसंस्थे पश्चिमस्यां दिशि क्रमात् कोण
मेकं योजयित्वा दशाकोणं तदा भवेत् तथैव देवदेवे॰
शि हितीयं दशकोणकं ईशानवह्निगे रेखे पूर्वयोन्य
ग्रयोः क्रमात् विस्तार्य योजयेत्पश्चात्पश्चिमस्यां दिशि
क्रमात् वायुरात्तमकोणाग्रे रेखे विस्तार्य सुन्दरि पश्चि
माग्रे तथा देवि योजयेदिन्द्रदिग्गते एकत्र सर्वकोणा
ग्रं चुम्भनीतमनोहरं योजयेद्देवदेवेशि यथा पंक्तिसुकं
भवेत् दशकोणस्य देवेशि दशकोणचतुष्टयम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दशकोणान्तरे देवि मध्यरेखाः प्रकाशयेत् हे दक्षिणे वि
भागे तु तथा चोत्तरभागके षट्कोणस्य तथा देवि संधिभे
दक्रमेण तु योनिवह्निच संयोगप्रकारं ज्ञापनेन तथा क
ल्पामध्यगतां रेखां चतुष्टूपां प्रकाशयेत् मन्तुरेवं पंचश
क्त्यग्रे भागयं चतुरग्निकमिति अथायमुपदेशक्रमः प्र
थममग्नीशवारुणगतकोणं त्रिकोणं ततो वायव्य
नैऋतैशगतकोणं त्रिकोणान्तरे ततस्तन्मध्यगताधः
कोणस्योर्ध्वं चाग्नीशकोणगतकोणद्वयं तादृशमेव
त्रिकोणान्तरमिदमष्टकोणं ततो दक्षिणोत्तरायत पूर्वा
परदिगवस्थितचरमरेखाद्वयमुभयतो विस्तार्य षट्
कोणान्तरे कृत्वा ईशानाद्याग्नेयवायुनैऋतकोणस्य को
णचतुष्टयेत्यक्तामध्यास्थितपूर्वापररेखाद्वयं संवर्ध्य च
तुर्दशकोणं लिखेत् एवं नवशक्तिपुटयथा नवरेखाः
संभवन्ति तथा लिखेदित्यलं विस्तरेण अस्मिन्यन्त्रे वास
राणि देयानि तथा चोक्तं भूतभैरवे योऽस्मिन्यन्त्रे महे
शानि केसराणि प्रकल्पयेत् योगिनीसहितास्तस्य हि
सां कुर्वन्ति भैरवाः इति वचनात्तत्र केसराणि मुक्ताभा
प्रथमा रेखा माणिक्यसदृशीपरा चन्द्राभषोडशारं च वज्र
पाभं चाष्टमं दलं कोणं चतुर्दशं भद्रे दाडिमीकुसुमप्रभा
दशारं तन्महेशा भं द्वितीयमोफ्रपुष्पकं पद्मरागप्रभं षा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२०३
203

अ॰ भूगृहत्रयसमप्रभं त्रिकोणं देवदेवेशि मध्ये देवि समा
श्रितः षोडशारं तथा पद्मं सर्वाशापूरकं भवेत् अष्टपत्रं म
हेशानि सर्वसंक्षोभनं भवेत् चतुर्दशारं देवेशि सर्वसौ
भाग्यदं सदा दशारं तन्महेमाभं चक्रं सर्वार्थसाधकं
द्वितीयं पार्श्वसंस्थं सर्वरक्षाकरं भवेत् अष्टकोणं वरारो
हे सर्वसिद्धिकरं भवेत् त्रिकोणं सर्वसंभूतिकारणं
भूतिदं भवेत् बिन्दुचक्रं महेशानि सर्वानन्दमयं शि
वे सदाशिवमयं चक्रं नायकं परमेश्वरि एवमेतन्म
हाचक्रं महाश्रीत्रिपुरामयं क्षोदनं द्रावणं चैव क्षोभनं
मोहनं तथा आकर्षणं महादेवि जृम्भनं स्तम्भनं तथा
व्याधिदारिद्र्यशमनं तथा दुःखविनाशनं शान्तिपु
ष्टिवश्यारोग्यमंत्रसिद्धिकरं परं भोगदं मोक्षदं चैव दे
वतत्वप्रवर्तनं सर्वरक्षाकरं देवि सर्वानन्दकरं तथा
सर्वकर्मकरं चापि सर्वकार्यार्थसाधनं सर्वावेशकरं दे
वि सर्ववेदकरं तथा सर्वतत्वकरं देवि सर्ववेधकरं त॰
था सर्वतत्वकरं देवि सर्वात्मानिलयं तथा सर्वमंत्रम
यं देवि सर्वयोगीश्वरं मतं सर्वपीठमयं सर्वं सर्वज्ञानम
यं परं सर्ववेदमयं देवि सर्वमयं तथा सर्वतन्त्रमयं चै
व सर्वात्मतमयं तथा सर्वदुःखप्रशमनं सर्वशोक
निवारणं सर्वदौर्भाग्यशमनं सर्वविघ्ननिवारणम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्वसिद्धिकरंचक्रंसर्वोपद्रवविद्रवकं रौद्राभिचारशम
नंपरमंत्रोच्चमर्दनं परसिद्ध्याकर्षणंचपरराज्याकर्षणंत
था परसैन्यस्तम्भनंचपरज्ञानविमोहनं परवक्त्रस्त॰
म्भकंचशस्त्रस्तम्भकरंपरं महाचमत्कारपरंमहाभक्ति
प्रवर्तकं महावशकरंदेविमहासौभाग्यदायकं महा
प्रभावसंयुक्तंमहापातकनाशनं महाज्वरहरंदेविम
हाविषहरंपरं महामृत्युप्रशमनंमहाभयविनाशनं
महाप्रत्यतोभकरंमहासुखशुभप्रदं महालक्ष्मीमयं
देविमहामंगलदायकं एवमेतस्यचक्रस्यप्रभावंवर्णि
तुंमया नशक्यतेमहादेविकल्पकोटिशतैरपि भू
पुरमाद्यायनवभेदत्वे तद्वत्कामेश्वरतन्त्रे चक्र
स्यनवधातत्वंकथयामितवानघे आदिमंभूपुरेण
स्याद्वितीयंषोडशारकमित्यादिविस्तारः सर्वरोगसन
तेनाश्रेपहृभूर्जोदरेभुवि विनायंत्रेणचोत्पूजादेवताव
प्रसीदति अथश्रीचक्रंदर्शनफलं सम्यक्कृतककृत्य
त्वायत्फलंलभतेनरः तत्फलंलभतेभक्त्याकृत्वाश्रीच
क्रदर्शनं कृत्वाषोडशदानानियत्फलंलभतेनरः तत्फ
लंसमवाप्नोतिकृत्वाश्रीचक्रदर्शनं सार्धत्रिकोटिती
र्थेषुस्नात्वायत्फलमश्नुते तत्फलंलभतेभक्त्याकृत्वाश्री
चक्रदर्शनं अथश्रीचक्रपादोदकमाहात्म्यम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्र॰ गंगा पुष्कर नर्मदा च यमुना गोदावरी गोमती गंगा-
द्वारं गया प्रयाग बदरी वाराणसी सिंधु रेवा सेतु सरस्व-
ती प्रभृति पुण्य स्नानं भो देवेश तीर्थ स्नान सहस्र को-
टि फलदं श्रीचक्रपादोदकं उत्तराशामुखो देवि य-
दा चक्रं समुद्वहेत् उत्तराशा नदा देव पूर्वाशो वनसंश्र-
यः ईशानकोणं देवेशि नदा तेन यमुदीरयेत् पश्चिमा-
भिमुखो देवि यदा चक्रं समुद्वहेत् पश्चिमा नदा ज्ञेया
पूर्वाशो वनसंश्रयः वायुकोणं नदा ज्ञेयमीशानेरा-
तं भवेत् इत्यलं विस्तरेण एवं यंत्रवरं कृत्वा प्रति-
ष्ठामाचरेत् सुधीः यथाकामं कल्पोक्त द्रव्येणायं यंत्रं वि-
लिख्य पद्मस्थादि नामवेष्टनेणो मध्ये संस्थाप्य प्र-
थमं पंचगव्येन प्रक्षाल्य यवगोधूम चूर्णेनोद्वर्तनं
कृत्वा उष्णोदकेन प्रक्षाल्य पुनः पंचामृतेन प्रक्षाल्य
पुनर्गोधूम चूर्णेनोद्वर्तनं कृत्वा उष्णोदकेन प्रक्षाल्य
पुनः गंधोदकेन प्रक्षाल्य यंत्रराजाय विद्महे मययंत्रा-
धीमहि तन्नो यंत्रः प्रचोदयात् इति यंत्रगायत्रीं जपन्
यंत्रदेवतापीठत्वेन यंत्रं ध्यायन् नाम्नादिपात्रे संस्था-
प्य तत्र तद्देवतावाहन पुष्पांजलिं दत्वा यंत्रप्राणान्
संस्थाप्य तत्रेष्टदेवतां षोडशोपचारैः संपूज्य यंत्रं कु-
धाराग्रेणाष्टपुष्पाष्टोत्तरसहस्रं शानेवा जपेत् तत
स्नावेदवकृत्वा संपातान् जैवाभिषिंचेत् ॥

२०४
204

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

होमाशक्तौ होमसंख्याद्विगुणं चतुर्गुणं वा जपेत् य
थाशक्ति दक्षिणां दद्यात् संस्कारानन्तरं कनकवस्त्रं
कुर्यात् कनकादिवस्त्रनानन्तरमेव प्रतिष्ठादिकमि·
ति केचित् एवमेव प्रतिष्ठापनं परं तु पंचामृतताले·
नानन्तरं जपगोधूमचूर्णोद्वर्तनानन्तरं उष्णोदकेन स्ना
पनमिति शेषः इत्यागमकल्पलतायां षोडशः पटलः
अथ पूजां प्रवक्ष्यामि सुन्दर्याः सर्वकामदां यां कृत्वा
मुनयः सर्वे परां सिद्धिमवाप्नुयुः तद्यथा ब्राह्मे मुहूर्ते
उत्थाय स्वशिरसि गुरुं ध्यायेत् प्रातःशिरसीत्यादि
इति ध्यात्वा मानसोपचारैराराध्य गुरुमन्त्रं दशधा
जपेत् यथा ऐं क्लीं श्रीं हसखफें हसक्षमलवरयूं स
हक्षमलवरयीं स्हौः ह्सौः अमुकानन्दनाथश्रीअमु
कांबाश्रीपादुकां पूजयामि इति दशवारं जप्त्वा नमस्कु
र्यादनेन अज्ञानतिमिरान्धस्येति पठित्वा गुरुभ्यो नम
इति नमस्कुर्यात् ततो हृत्पद्मे देवीं ध्यात्वा मानसोप
चारैराराध्य मूलविद्यां यथाशक्ति जप्त्वा नमस्कृत्वात्मा
नं तद्रूपं विभाव्यावश्यककार्यं बहिर्गच्छेत् इति प्रातः
कृत्यं ततो मध्याह्नकाले नद्यादौ गत्वा मूलविद्यां प
ठन् स्नानं कृत्वा तिलकुशजलान्यादाय श्रीपरदेवता
र्चनयोग्यतासिद्ध्यर्थं स्नानमहं करिष्ये इति संकल्प

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मूलमुच्चरन् चतुर्हस्तप्रमाणं जलं कृत्वा तत्र क्रोधमिदं
कुशमुद्रया गंगे च यमुने चैवेत्यादिना सवितृमंडलात्
तीर्थमावाह्य त्रिर्निमज्ज्य उत्थाय मूलमंत्रं जपन् कु
म्भमुद्रया श्रीमहात्रिपुरसुंदरीमभिषिंचामि नमः
इति त्रिवारं मूर्ध्नि दत्वाचामेत् यथा प्रथमकूटमुच्चा
र्य आत्मतत्वाय स्वाहा द्वितीयकूटमुच्चार्य विद्यात
त्वाय स्वाहा तृतीयकूटमुच्चार्य शिवतत्वाय स्वाहा
इत्याचम्य यथास्थानानि संस्पृश्य पुनर्निमज्ज्योत्था
य गात्रमार्जनं कृत्वा संध्यां कृत्वा तर्पणं च कृत्वा मूल
मंत्रमुच्चरन् श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीं तर्पयामि स्वाहा
इति वारत्रयं संतर्प्य जलादुत्थाय धौते वाससी परि-
धायोपविश्याचम्य मूलविद्यां जपन् कुशाग्रेण वा
रत्रयं मूर्ध्नि जलं दत्वा गायत्रीं जपेत् ततो जपसमा-
प्य रक्तचंदनाक्ततजलकुसुमैः स्वाम्रपात्रमापूर्य त
स्मिन् जले श्रीचक्रं ध्यात्वा हस्ताभ्यां पात्रं गृहीत्वा
जानुस्पृष्टमहीतलः ललाटं स्पृशन् क्रां क्रीं सः ॐ
ह्सामार्तण्डभैरवाय प्रकाशशक्तिसहिताय स्वाहा इति
सूर्यायार्घं दत्वा सूर्याय नमः इति नमस्कुर्यात् ततो हस्त
मध्ये श्रीचक्रं ध्यात्वा बिन्दुपीठे देवीं ध्यात्वा मूलविद्याम
ष्टोत्तरशतं जप्त्वा जपं समाप्य पुनः रक्तचन्दनाक्ततकुसु
मजलैः स्वाम्रपात्रमापूर्य ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तस्मिन्नूज्जले श्रीचक्रं ध्यात्वा पें त्रिपुरादेवी विद्महे क्लीं
कामेश्वरि धीमहि सौः तन्नो शक्तिः प्रचोदयात् इति त्रि
पत् ह्रीं श्रीं श्रीमहात्रिपुरसुन्दरि अर्घं कल्पयामि नम
श्रीरुद्रयामले ततः अंजमसिद्धैः कार्यं यंत्रं तु योगिना
सौवर्णे राजते ताम्रे स्फाटिके वैकमेस्तथा चक्रे यथो
क्तविधिना पूजा देवी न रोत्तमे रिति तथा तंत्रराजे रते
हेम निरूप्यैवाताम्रपट्टादिके क्रमात् कृत्वा चक्रस्य
निर्माणं स्थापयेत् पूजयेदपि लक्ष्मीकान्तियशः पुत्र
रत्नारोग्यादिसिद्धये इत्यादि गणेकी शालायां गंडकी
भवपाषाणे स्वर्णे राजत ताम्रयोरिति दत्तात्रेय मूर्तिसं
हितावचनात् अथ यान्तु विशेषे पूज्यकालसंख्या
विशेषमाह रत्नसागरे यावज्जीवं सुवर्णे स्याद्रूप्ये द्वा
विंशतिः प्रिये ताम्रे द्वादशकं वर्षं तदर्धं भूर्जपत्रके र
ति सारसंग्रहे ताम्रे द्वादशकं वर्षं स्फाटिकादौ तु सर्व
दा तेषां मध्ये स्फाटिके तु सर्वसिद्धिप्रदं भवेत् श्री
चक्रमिति येषाधिकारेण विशेषफलविशेषमाह
रत्नसागरे स्वर्णे रचितं यंत्रं सर्वराजवशंकरं रज
तेन कृतं यंत्रमायुरारोग्यकामदं ताम्रेण रचितं यंत्रं
सर्वैश्वर्यप्रदं मतं यंत्रं हि स्फाटिकं देवि मनोभिलषि
तप्रदं माणिक्यालिखितं यंत्रं रातिदं भुक्तिमुक्तिदम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गोमेदरचितंयंत्रं सर्वैश्वर्यप्रदं मतं स्ववामे त्रिकोणमं
डलं कृत्वाधारं तत्र परिस्थाप्य ॐ वह्निमंडलाय दश
कलात्मने नमः इत्याधारं संपूज्य फट् इत्यर्घ्यपात्रं प्रक्षा
ल्य तत्र परिस्थाप्यार्घ्यं ॐ अर्कमंडलाय द्वादशद्वादश
कलात्मने नमः इति पात्रं संपूज्य नमः इति शुद्धजलेनापू
र्यार्घ्यं सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः इति जलं
पूजयन् अस्मिन् जले गंगे च यमुने चैव इत्यादिना अंकुशमुद्रया
तीर्थमावाह्य तत्र प्रणवेन गंधाक्षतानि निक्षिप्य मूलमं
त्रमष्टधा जप्त्वा धेनुमुद्रां च मिलित्वा प्रदर्शयेत् इति सा
मान्य शुद्धार्घ्यपात्रविधिः देव्यै वारत्रयमर्घ्यं दद्यात् त
तो नमस्कृत्य मौनी प्रयोगसंभाषणपराङ्मुखो वाघं
गच्छेत् वा संगत्वा हस्तपादादि प्रक्षाल्य सामान्यार्घ्यं
संस्थाप्यार्घ्यजलेन द्वारं प्रोक्ष्य द्वारदक्षिणे धात्रे नमः वि
धात्रे नमः दक्षिणे गंगायै नमः वामे यमुनायै नमः
द्वारस्योर्ध्वे द्वारश्रियै नमः अधः देहल्यै नमः ततोंगम
कोच्च दक्षिणपादपुरस्सरं गृहं प्रविश्यार्घ्यजलेन प्रो
क्ष्य ॐ वास्तुपुरुषाय नमः ह्रीं श्रीं रक्तद्वादशशक्ति
युक्ताय दीपनाथाय नमः इति संपूज्य इत्यासने रक्त
कंबलाद्यासनमास्तीर्यार्घ्यजलेना
पूज्य ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तद्रूपरिस्वस्तिकादिक्रमेणप्रविशेत् ततः सिद्धा
र्घोत्तममानीयअपसर्पन्तुतेभूता इत्यादिनापठित्वा
अस्त्रायफट् इत्यनेनाक्षतान्विकीर्यपार्ष्णिघातेन
भौमान्विघ्नान् अङ्गुष्ठतर्जनीभ्यामास्फोटेनान्तरिक्ष
गान् वालयासमुद्दंचितवक्त्रं मूर्धदृष्ट्यादिगान् इति
त्रिविधविघ्नानुत्सार्य तदुपरिप्राङ्मुखउदङ्मुखोवा
उपविश्यभावयेत् यथा अमृतोदधिमध्येनवरत्ना
नि मुक्तामानि यत्रयत्राहितानिवै मणिद्वीपकल्प
तरूद्यानेमुक्तामालाघलेकृतंरत्नप्रदीपवलययुक्तं
महामणिमयं चिंतामणिगृहराजंविचिन्त्यतन्मध्ये
महासनेविचिंत्यसिंहासनमध्ये श्रीचक्रराजंभाव
येत् ततः शुद्धभूमितलेसुगन्धिदशादिक प्रोक्षल
पमान्वितेगन्धामोदसुधूपपटीपवहलेसुहासतः
संभृते पट्टेहेममयेवापिरजतेनाम्रेथवादर्प
णेकस्तूरीघुसृणेंदुचन्दनरसैः श्रीचक्रराजंलिखेत् प
वंचक्रमुद्धृत्य यथोक्तपीठेसंस्थाप्यपीठानर्चयेत् ह्रीं
श्रीं अमृताम्बोनिधयेनमः ह्रींश्रींरत्नद्वीपायनमः
ह्रींश्रींनानावृक्षोद्यानायनमः ह्रींश्रींकल्पवाटिका
यैनमः ह्रींश्रींसंतानवाटिकायैनमः ह्रींश्रींहरिच
न्दनवाटिकायैनमः ह्रींश्रींमन्दारवाटिकायैनमः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्र ऐंक्लींपारिजातवाटिकायैनमः क्लींश्रींकदंबवाटिकायैनमः क्लींश्रींपुष्परागरत्नप्राकारायनमः क्लींश्रीं
२७
पद्मरागरत्नप्राकारायनमः क्लींश्रींगोमेदरत्नप्राकारायनमः क्लींश्रींवज्ररत्नप्राकारायनमः क्लींश्रींवैडूर्यरत्नप्राकारायनमः क्लींश्रींइन्द्रनीलप्राकारायनमः
२०७
क्लींश्रींमुक्तारत्नप्राकारायनमः क्लींश्रींमरकतरत्नप्राकारायनमः क्लींश्रींविद्रुमरत्नप्राकारायनमः
क्लींश्रींमाणिक्यमंडपायनमः क्लींश्रींसहस्रस्तंभमंडपायनमः क्लींश्रींअमृतवापिकायैनमः क्लींश्रींआनंदवापिकायैनमः क्लींश्रींविमर्शवापिकायैनमः क्लींश्रींबालातपोद्गारायनमः क्लींश्रींचन्द्रिकोद्गाराय॰
क्लींश्रींमहाशृंगारायपरिखायैनमः क्लींश्रींमहापद्माटव्यैनमः क्लींश्रींचिन्तामणिगृहराजायनमः
क्लींश्रींपूर्वाम्नायमयपूर्वद्वारायनमः क्लींश्रींदक्षिणाम्नाय मयदक्षिणद्वारायनमः क्लींश्रींपश्चिमाम्नाय मयपश्चिमद्वारायनमः ॥
क्लीं श्रीं उत्तराम्नायमयोत्तरायनमः ॥ क्लीं श्रीं रत्नप्रदीपवलयायनमः क्लीं श्रीं महासिंहासनाय नमः ॥ सिंहासनस्यपादचतुष्टये ॥ अग्निकोणे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह्रींश्रींब्रह्ममयैकमंचपादायनमः नैरृते ह्रींश्रींवि
ष्णुमयैकपंचपादायनमः वायौ ह्रींश्रींरुद्रमयैकपं
चपादायनमः वायौ ह्रींश्रीं रुद्रमयैकपंचपादाय
नमः ईशाने ह्रींश्रींईश्वरमयैकपंचपादायनमः म
ध्ये ह्रींश्रींसदाशिवमयंपंचहूलकायनमः ह्रींश्रींहं
सतल्पतूलतलिलायनमः ह्रींश्रींकौसुम्भास्तरणा
यनमः ह्रींश्रींमहावितानिकायैनमः ह्रींश्रींमहाज
यमवनिकायैनमः स्यौः ब्रह्मविष्णुरुद्रेश्वरसदाशिव
महाप्रेतासनायनमः संगोपांगायनमः इतिचतु
श्चत्वारिंशोपशतीदमंत्रैः तदखिलं विभाव्याचर्यित्वा
मूलविद्यामुच्चरन् श्रीचक्रराजायनमः इतिसंपू
ज्यमूलविद्याकूटैः वाग्भवकामराजशक्तिकूटत्रयेदेव्य
ग्रदक्षिणवामकोणेषु पूजयेत् यथा अग्निकोणे
प्रथमकूटमुच्चार्यवाग्भवायनम इति पूजयेत् दक्षि
णकोणे द्वितीयकूटमुच्चार्यकामराजायनमः वाम
कोणेतृतीयकूटमुच्चार्यशक्तयेनमः इतिपूजयेत्
ततोद्रुतमुद्रिं कुर्यात् स्वांके ज्ञानोदस्तोकृत्वासोहं
मितिमन्त्रेण प्रदीपकलिकाकारं हृदयस्थंजीवात्मानं
मूलाधारस्थकुंडलिन्या सहसहस्रदलकमलकर्णि
कान्तर्गतेनपरमात्मनिलीनंविचिन्त्य पादतोजानु

आ

पर्यन्तं चतुरश्रमवक्रकं लंयुतं पीतवर्णं च भुवः
स्थानं विचिन्तयेत् जानोरानाभि चन्द्रार्धनिभं पद्मेन
लाञ्छितं शुक्लवर्णं स्वबीजेनाञ्जितं ध्यायेदपां स्थले
नाभितः कण्ठपर्यन्तं मं त्रिकोणं सरक्तकं सस्वस्ति
कं स्वबीजेन युतं वह्नेस्तु मंडलं कण्ठभ्रूमध्यपर्यन्त
कृष्णं वायोस्तु मंडलं षट्कोणं बिन्दुभिः षड्भिर्यु
तं बीजेन चिन्तयेत् भ्रूमध्याद्ब्रह्मरन्ध्रान्तं वर्तुलं ध्वज
लाञ्छितं धूम्रवर्णं स्वबीजेन युक्तं ध्यायेन्नभस्स्थलं
पृथिव्या लं बीजं जलस्य वं बीजं अग्नेः रं बीजं वायो
यं बीजं आकाशस्य हं बीजं एवं ध्यात्वा ततस्तानि
भूतानि प्रविलापयेत् पृथ्वीमप्सु च ता वह्नौ वह्निं वा
यौ समीरणं प्रविलाप्य तदाकाशे आकाशं प्रकृतौ
ततः अपरं ब्रह्मरूपायां मायायां शक्तिं परात्मनि इति
समस्तदेहादिप्रपंचं परमात्मनि प्रविलाप्य पुरु
षाकारभाक् अनादिभवसंचितब्रह्महत्याशिरस्कं
चेत्यादि पापपुरुषं वामकुक्षौ विचिन्त्य तत — डा
वक्त्रे वामेन लि धूम्रवर्णं यमिति वायुबीजम्
षोडशवारं जपन् वामनासापुटेन वायुं देह
मापूर्य पुनर्यमिति चतुःषष्टिवारं
जपन् कुम्भकं कुर्वन् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

देहं संशोध्य पुनर्येमिति द्वात्रिंशद्वारं जपन् दक्षिणना
सापुटेन वायुं रेचयेत् ततो रूपेण वायुनाम स्वेदेन रश्मि
तिवह्निबीजेन षोडशवारं जपेन दक्षनासापुटेन देहमा
पूर्य च तच्चतुःषष्टिवारं जपेन कुम्भकं कुर्वन् तद्भस्मीभूतमि
ति विचिन्त्य रमिति द्वात्रिंशद्वारं जपन् वामनासया भ
स्म नासह वायुं रेचयेत् ततः ठं इति चन्द्रबीजं षोडशप्र
ध्यात्मकं वामनासापुटेन पूरकात्मकं ललाटचन्द्रं षो
डशवारं जपन्नयेत् ततो वमिति चतुःषष्टिं निपात्य
वारं जपन् ललाटचंद्राद्गलितामृतरसमयीं दृष्टिं नि
पात्य तया देवोपासनयोग्यं सकलं वपुः कुर्वन् लमिति
द्वात्रिंशद्वारं जपन् दक्षिणनासापुटेन वायुं रेचयेत्
पुनरुत्पन्ने देहे पवित्रे परमात्मनः परब्रह्मात्मिका
मायामातृका प्रकृतिः परा अजायत जगन्मातरा का
शं नभसोऽनिलः समीरणाद्दहनो वह्नेः आपस्ततो
मही सोऽयमेभ्यो पिण्डरूपेभ्यस्तेजोरूपकलेवरं देवतारा
धनेयोग्यमुत्पन्नमिति भावयेत् तस्मिन्देहे परात्मा
यं सर्वज्ञः सर्वशक्तिमान् समस्तदेवतारूपः सर्वमंत्र
मयः प्रभुः आत्मरूपेण देहे स्वे जीवभावेन तिष्ठति
इत्येव भावना मुख्याभूतशुद्धिरिहोदिता नासापुटो-
च्छ्वासः वायुमवधूय ॥ हंसः सोऽहमवतरवतरशिवप

दाज्जीवशिवं सुषुम्णापथेन प्रविश्य मूलशृङ्गाटमुल्ल
स उल्लस ज्वल २ प्रज्वल २ हंसः सोहं स्वाहा ततः पृथि
व्यादीनि तत्वानि यथास्थाने स्थापयित्वा हृत्पद्मे दे
वीं समानीय स्वहृदि हस्तं दत्वा आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं
सं हं लं क्षं हं हंसः मम प्राणा इह प्राणाः एवं पुनः जी
वाति १९ मम सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रघ्रा
णप्राणाः इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा अथ
वा आं ह्रीं क्रों हंसः इति मंत्रेण वा रणीवं न्यसेत् प
तत्करणाशक्तानामेतत्पाठेनैव भूतशुद्धिः स्यादिति
इति भूतशुद्धिः अथ ऋष्यादिन्यासः अस्य मन्त्रस्य द
क्षिणामूर्तिऋषिः अनुष्टुप्छन्दः श्रीमहात्रिपुर
सुन्दरी देवता चतुर्वर्गफलसिद्ध्यर्थे विनियोगः
शिरसि दक्षिणामूर्तये ऋषये नमः मुखे पंक्ति
छन्दसे नमः हृदि परदेवतायै नमः ॥
ततः कृताञ्जलिः ॥ मम चतुर्वर्गफलसिद्ध्य
र्थे विनियोगः शरीराकारभूतानां भूतानां यद्वि
शोधनं अव्ययब्रह्मसंयोगाद्भूतशुद्धिरियं मता ॥
ततः प्राणायामं कुर्यात् प्राणायामं तु मूलेन कुर्यात् त्रि
र्विचक्षणः अथवा वक्तया कुर्याच्छ्रीविद्याप्राणसं
यमम् इति तथा मूलमन्त्रं षोडशवारं जपन् ॥

209

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वामनासापुटेनवायुनादेहमापूर्य पुनस्तदेवचतुःष
ष्टिवारंजपन् कुम्भकंकुर्वन् पुनस्तदेवद्वात्रिंशद्वारंजप
न् दक्षनासापुटेनवायुंरेचयेत् इत्येकःप्राणायामः
एवंयथाशक्तिप्राणायामंकुर्यात् तदुक्तंवसिष्ठसंहि
तायां प्राणायामैःकृतैस्तस्मान्नित्यंषोडशभिःसुधीः
दैनन्दिनंचयत्पापंतत्सर्वंनश्यतिध्रुवं परोपतापनं
पापंपरद्रव्यापहारजं परस्त्रीमैथुनोत्पन्नंप्राणायाम
शतेनदहेत् महापातकजातानिब्रह्महत्याशतानिच
सर्वाण्यपिप्रणश्यन्तिप्राणायामैस्ततःशतैः प्रादाव
नेवयत्नेनप्राणायामान्समाचरेत् कर्मस्वपिसमस्ते
षुशुभेषुवाशुभेषुच प्राणायामैर्विनायत्कृतंतत्क
र्मनिरर्थकं ततोयत्नेनकर्तव्याः प्राणायामाःशुभा
र्थिभिः अथमातृकान्यासः वाग्भवः पंक्तितारा पंक्ती
श्रींश्रीस्वरूपं ।। श्रीविद्याक्रमपूजायांपिशेषाह्वीरवदि
ते वाग्भवायावाक्प्रदामातृकायाबालकामदा श्रीवी
जायामहैश्वर्यदायिनीमातृकास्मृता श्रींअंनमोल
लाटे श्रींआंनमोमुखवृत्ते श्रींइंनमोदक्षचक्षुषिश्रीं
ईंनमोवामचक्षुषि श्रींउंनमोदक्षकर्णे श्रींऊंनमो
वामकर्णे श्रींऋंनमोदक्षनासायां श्रींॠंनमोवाम
नासायां श्रींऌंनमोदक्षगण्डे श्रींॡंनमोवामगण्डे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२१०

210

श्रीं ओं नमो ओष्ठे श्रीं औं नमः अधरे श्रीं अं नमः ऊर्ध्व
दन्ते श्रीं अः नमः अधोदन्ते श्रीं अं नमो मूर्ध्नि श्रीं अः न
मो मुखे श्रीं कं नमो दक्षिबाहुमूले श्रीं खं नमो कूर्परे
श्रीं गं नमो मणिबन्धे श्रीं घं नमो ऽङ्गुलिमूले श्रीं ङं न
मो ऽङ्गुल्यग्रे श्रीं चं नमो वामबाहुमूले श्रीं छं नमो
कूर्परे श्रीं जं नमो मणिबंधे श्रीं झं नमो ऽङ्गुलिमूले
श्रीं ञं नमो वामाङ्गुल्यग्रे श्रीं टं नमो दक्षोरुमूले श्रीं ठं
नमो जानुनि श्रीं डं नमो गुल्फे श्रीं ढं नमो दक्षिपादा
ङ्गुलिमूले श्रीं णं नमो दक्षपादाङ्गुल्यग्रे श्रीं तं नमो वामो
रुमूले श्रीं थं नमो वामजानुनि श्रीं दं नमो वामगुल्फे
श्रीं धं नमो वामाङ्गुलिमूले श्रीं नं नमो वामाङ्गुल्यग्रे श्री
पं नमो दक्षपार्श्वे श्रीं फं नमो पार्श्वे श्रीं बं नमः पृष्ठे श्री
भं नमो नाभौ श्रीं मं नमः उदरे श्रीं यं नमः त्वगात्मनि
हृदये श्रीं रं नमः असृगात्मनि दक्षबाहुमूले श्रीं लं नमो
मांसात्मनि ककुदि श्रीं वं नमो मेदआत्मनि वामबाहु
मूले श्रीं शं नमो ऽस्थ्यात्मनि हृदयादिदक्षिणकरे
श्रीं षं नमो मज्जात्मनि हृदयादिवामकरे श्रीं सं नमः
शुक्रात्मनि हृदयादिदक्षिणपादे श्रीं हं नमः प्राणा
त्मनि हृदयादिवामपादे श्रीं ळं नमो जीवात्मनि हृद
यादे श्रीं क्षं नमः परमात्मनि हृदयादिमुखे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रामायै नमः वामपादे कामायै नमः दक्षिणे चार्वङ्ग्यै
नमः जानुनि टंकधारिण्यै दक्षजानुनि तारायै हृदये
पार्वत्यै वामबाहौ यक्षिण्यै दक्षिणबाहौ शारिका
यै नमः कण्ठे इति वैदिकसम्प्रदायेनापि न्यासः ॥
मनसा वा न्यसेन्न्यासान्कुर्यात्तैर्वाथ वा न्यसेत् अंगुष्ठाना
मिकायोगान्न्यसेद्धा सर्वकर्मसु धर्मविद्दक्षिणं हस्तं
मध्योनाभेः नियोजयेत् इति अक्षतमादाय अपसर्प
न्त्विति अक्षतानि क्षिप्य पार्ष्णिघातेनाभौमानं गुष्ठत
र्जनीभ्यामास्फोटेनान्तरिक्षगान् वालयासमुदञ्चितव
क्त्रमनूद्रष्यादिव्यानि निरीक्षयिथविघ्नान्निरस्य ऊर्ध्वोर्ध्व
तालत्रयेदत्वा छोटिकाभिर्दशदिग्बन्धनं कुर्यात् यत इदे
तिमन्त्रेणतालेविघ्नान्भ्यामं नयेत् नाराचमुद्रां सन्दर्श
पंचारइतिमंत्रितां पंचारचक्रेपरिवर्तमानेनास्मिनात्मस्
दित्यादिकृत्वा अथ करन्यासः अंमध्यमाभ्यांनमः ऐं
अनामिकाभ्यांनमः सौ कनिष्ठिकाभ्यांनमः अंअंगुष्ठा
भ्यांनमः सौं करतलपृष्ठाभ्यांनमः अंआंसौः त्रिपुरसुं
दरि विभ्रमस्ताधुजासनाय नमः इतिपादयोः ऐंक्लींसौः
त्रिपुरसुन्दरि पोतासुजासनाय नमः इतिजान्वोः ऐं
क्लींसौः त्रिपुरसुन्दरि देव्यात्मासनाय नमः इत्यूर्वोः ह्रैं ह्रं
क्लीं ह्सौः त्रिपुरसुन्दरि श्रीचक्रासनाय नमः स्फिचि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री० ऐं ह्सैं ह्सक्लीं ह्सौः त्रिपुरसुन्दरि सर्वमन्त्रासनाय नमो
गुह्ये ह्रीं क्लीं ब्लें सिद्धेश्वरि साध्यसिद्धासनाय नमः मू
लाधारे अथ षडंगन्यासः ऐं सर्वज्ञाय हृदयाय नम
इति तर्जनीमध्यमानामिकाभिः हृदये क्लीं नित्यतृप्त
ये शिरसे स्वाहा इति तर्जनीमध्यमाभ्यां शिरसि सौः
अनादिबोधाय शिखायै वषट् इति अधोंगुष्ठमुष्टया
शिखायां ऐं स्वतन्त्राय कवचाय हुं इति व्यत्ययस्ता०
भ्यां स्कन्दाद्यूरुपर्यन्तं क्लीं अलुप्तशक्तये नेत्रत्रयाय वौ
षट् इति तर्जनीमध्यमानामिकाभिः नेत्रत्रये सौः
अलुप्तशक्तये अस्त्राय फट् इति तालत्रयं दत्वा दिग्ब
न्धनं कुर्यात् ततो मूलमन्त्रन्यासं कुर्यात् अथ मंप
चदशीमन्त्रन्यासः मूर्ध्नि मूले हृदि दक्षिणचक्षुषि वाम
चक्षुषि ललाटचक्षुषि दक्षकर्णे वामकर्णे मुखे द
क्षभुजे वामभुजे पृष्ठे दक्षजानुनि वामजानुनि नाभौ
पञ्चदशाक्षरस्थाने क्रमात् न्यसेत् चतुःशत्या
समग्राणां चिन्तयेद् हृदि धा ब्रह्मरन्ध्रे रुणप्रभां द्रवत्
सुधा षोडशार्णा महासौभाग्यदां स्मरेत् उवाच तं त्रा
न्ते ललाटगलहृन्नाभिमूलाधारेषु च क्रमात्
ब्रह्मरन्ध्रे मुखे मुद्रे बीजत्रयमपि
न्यसेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आधारे हृदये ब्रह्मरन्ध्रे बीजत्रयं न्यसेत् करपादेषु हृद
ये पंच बीजानि च न्यसेत् ऋष्यादिन्यासं ततः कुर्यात्सर्वसिद्धि
प्रदायकं ब्रह्मरन्ध्रालिके नेत्रश्रुतिघ्राणेषु गण्डयोः
दन्तान्तरोर्ध्वके देवि जिह्वायां चैव वक्त्रपृष्ठे सर्वाङ्गे हृद
यस्तनकुक्षिषु लिंगके श्रीविद्यायोगः न्यसेद्देवि मन्त्रे
सर्वसमृद्धये सर्वांगे विन्यसेत्सम्यग्व्यापकत्वेन सुन्दरी
अलिके ललाटदेशे नेत्रादावेकैकवर्णन्यासः दन्तेति
अधनपरिदन्तपंक्त्योरिय वर्णन्यासः श्रीविद्यायाः षो
ढान्यासो न्यासा हि स्वशरीरं भवेत् अथ वशिनीन्यासः
वशिन्याद्यष्टकन्यासं कथयामि सुविस्मिते यत्प्रसादा
द्देहं वश्यो भवेयं साधकस्य च शिरसि ऐं ह्रीं श्रीं अं आं इं
ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः रब्लूं वशिनीवाग्दे
वतायै नमः ललाटे ऐं ह्रीं श्रीं कं खं गं घं ङं क्लीं कामेश्वरी
वाग्देवतायै नमः भ्रूमध्ये ऐं ह्रीं श्रीं चं ५ न्व्लीं मोदिनी वा
ग्देवतायै नमः कण्ठे ऐं ह्रीं श्रीं टं ५ ब्लूं विमला वाग्देवता
यै नमः हृदये ऐं ह्रीं श्रीं तं ५ ज्म्रीं अरुणा वाग्देवतायै नम
नाभौ ऐं ह्रीं श्रीं पं ५ ह्सल्व्यूं जयिनी वाग्देवतायै नमः
मूलाधारे ऐं ह्रीं श्रीं यं ५ झ्मर्यं सर्वेश्वरी वाग्देवतायै न०
मूलादिपादान्तं ऐं ह्रीं श्रीं शं ५ क्ष्म्रीं कौलिनी वाग्दे
वतायै नमः पीठन्यासं ततः कुर्याद्यथाबीजं यथाविधि

श्रा॰ यत्कृत्वा साधकः श्रेष्ठो देवीपुत्रो भवेद्भुवि मूलाधारे वाग्भ
वमुच्चार्य अग्निचक्रे कामगरुडालयसिद्धौघनाथात्मि
केरुद्रात्मशक्तिः कामेश्वरी श्रीपादुकां पूजयामि हृ
दये कामराजमुच्चार्य सूर्यचक्रे जालन्धरपीठे ष॰
ष्ठौघनाथात्मिके विष्णवात्मशक्तिः श्रीपादुकां पूज
यामि भ्रूमध्ये शक्तिकूटमुच्चार्य सोमचक्रे पूर्णगिरि
गह्वरे नट्टौघनाथात्मिके भगमालिनी देवी ब्रह्मात्म
शक्तिः श्रीपादुकां पूजयामि ब्रह्मरन्ध्रे तुरीयबीज
मुच्चार्य परब्रह्मचक्रे लड्डीयानपीठे चार्यनाथात्मिके
परब्रह्मात्मशक्तिः श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी श्रीपादुकां
पूजयामि तत्वन्यासं प्रवक्ष्यामि सर्वांगशुद्धिकारकं
यत्कृत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते साधकः सुधीः मूलाधा
रादिपादपर्यन्तं वाग्भवमुच्चार्य आत्मतत्वव्यापिकायै श्री
महात्रिपुरसुन्दर्यै नमः हृदयादि हृदयान्तं शक्तिकू
टमुच्चार्य शिवतत्वव्यापिकायै श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै
नमः समस्तविद्यामुच्चार्य सर्वतत्वव्यापिकायै श्री
महात्रिपुरसुन्दर्यै नमः इति मूर्धादिपादान्तं पुनर॰
पि समस्तविद्यामुच्चार्य सर्वतत्वव्यापि
कायै श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै
नमः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिपादादिमूर्धान्तं पुनपितरीयबीजमुच्चार्य सर्व
तत्त्वव्यापिकायै श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै नमः इति हृदया
दि भ्रूमध्यान्तं न्यसेत् इति तत्त्वन्यासः पूजायां षोढा
न्यासादीनां प्रनावेशपकत्वाद्गौरवादिह न लिखितं ॥
तदुक्तं वामकेश्वरतन्त्रे षोढान्यासं समारभ्य मूलदेव्या
दिकं तथा करशुद्ध्यादिकं चैव साधकेन स्वसिद्धये प्रा
तःकालेऽथवा रात्रौ पूजायां होमकर्मणि जपकालेऽथ
वा तेषां विनियोगः पृथक्पृथक् पूजाकाले समस्तं
वा कृत्वा साधकसत्तमः षट्त्रिंशत्तत्त्वपर्यन्तं प्रासनं
परिकल्पयेत् ततः कुलन्यासः मूलाधारात्कुण्डलि
नीं परमानन्दस्वरूपां आत्मना सह [illegible] विभाव्य मूला
धारस्वाधिष्ठानमणिपूरकानाहतविशुद्धाज्ञानादन्ता
दान्तशक्तिव्यापिकामनमनोन्मनाभेदक्रमेण विन्दु
स्थानं प्रापयित्वा तां निर्गतामस्तधारया मन्त्रार्णं पुनः
तेनैव वर्त्मना हृत्पद्मे समानीय ध्यायेत् यथा बालार्क
मण्डलाभासं चतुर्बाहुं त्रिलोचनां पाशांकुशशरा
श्चापं धारयन्तीं शिवां श्रये इति ध्यात्वा मानसोपचारै
राराध्य श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै नमः इति नमस्कृत्य बा
ह्यपूजार्थं अर्घ्यपात्रं स्थापयेत् तत्रादौ कलशस्था
पनं वामभागे हृत्त चतुरस्रमण्डलं कृत्वा तन्मध्ये ऽलम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰

२१३

213

लपुष्परत्नं चतुरस्रमंडलायनम इति पुष्पैरभ्यर्च्य त
परिश्राधारं संस्थाप्य अंसूर्यमंडलायनपिन्मादिद्वाद
शकलात्मनेनम इति ॐ भसे पूज्य मूलमन्त्रं पठन् जले
नार्घ्यं ॐ सोमंडलाय षोडशकलात्मनेनम तस्मिंजले
हसतमलवर्यूं आनन्दभैरवाय वषट् नमः सहतम
लवरयीं आनन्दभैरव्यै वौषट् नम इति सम्पूज्य सामा
मार्घं स्थापयेत् यथा स्ववामे त्रिकोणचतुरस्रमंडलं कृ
त्वा तन्मण्डले मूलमन्त्रेण त्रिकोणचतुरस्रमंडलाय
नमइति पुष्पैरभ्यर्च्य तत्र परिश्राधारं संस्थाप्याधारे
संवह्निमण्डलायनमइति सम्पूज्य तत्रशंखादिपा
त्रं संस्थाप्य अंसूर्यमंडलायद्वादशकलात्मनेनमइ
ति सम्पूज्य मूलं जपन् शुद्धजलं दत्वार्घ्यं सोममंडला
यषोडशकलात्मनेनमइति जलं सम्पूज्य तज्जलं षड
ङ्गेनाभ्यर्च्य मूलविद्यां जप्त्वा गन्धपुष्पाक्षतान्निक्षिपेत्
इति सामान्यार्घं संस्थाप्य विशेषार्घं स्थापयेत् तद्यथा
आत्मश्रीचक्रयोर्मध्ये त्रिकोणवृत्तषट्कोणचतुर
स्रमंडलं कृत्वा मूलमन्त्रेण त्रिकोणवृत्तषट्कोणच
तुरस्रमंडलायनम इति पुष्पैरभ्यर्च्य विद्यावीजत्रये॰
ण यद्दलवामकोणे पूजयेत् अग्रकोणे अग्रमक्ष
हसुआर्यं वाग्भवायनमः इति णकोणे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

द्वितीयकूटसर्वार्थकामप्रदायनमः वामकोणेतृतीय
कूटसर्वार्थशक्तयेनमः इतिसंपूज्य पुनःषडंगेनष
ट्कोणंपूजयेत् अग्रकोणादारभ्यदेव्यादक्षिणक्रमे
णपूजयेत् यथा अग्रेकोणे ऐंहृदयायनमः अग्नि
कोणेक्लींशिरसेस्वाहा नैरृतकोणेसौःशिखायैवष
ट् पश्चिमकोणे ऐंकवचायहुं वायुकोणेक्लींनेत्र
त्रयायवौषट् ईशानकोणेसौःअस्त्रायफट् इतिषट्
कोणंसंपूज्य तदुपरिआधारंसंस्थाप्य ऐंवह्निमंडला
यदशकलात्मनेश्रीपात्राधारायनमइत्यर्घपात्रंसंपूज्य
तत्रसंस्थाप्यक्लींसूर्यमंडलायद्वादशकलात्मने श्री
पात्रायनम इतिपुष्पैः पात्रंसम्पूज्य तत्पात्रेत्रिको
णवृत्तषट्कोणचतुरस्रमण्डलंकृत्वा तन्मध्ये मूलमु
च्चरन् त्रिकोणवृत्तषट्कोणचतुरस्रमण्डलायनम
इतिपुष्पैःसंपूज्य पूर्ववद्द्विधा बीजत्रयेणत्रिकोणंसं
पूज्य पुनःपूर्ववत्षडंगे-नषट्कोणंसंपूज्य तत्पात्रेमूल
विद्यांजपन् शुद्धजलेनापूर्यतज्जलेसौः सोममंडला
यषोडशकलात्मने श्रीअर्घामृतायनमइतिपुष्पैःसं
पूज्य तस्मिंजले अआइई उऊऋॠ लृॡएऐ ओऔ
अंअः इत्येकांगेयां कखगघङ चछजझञ टठडढ
ण इत्येकांरेखां तथदधन पफबभम यरलव ।

श्रा॰ शाषमद्दतः इत्येकां रेखां त्रिकोणाकारेण संलिख्य
तत्त्रिकोणं हंसनमइति पुष्पैः संपूज्य तद्बहिर्वृत्तषट्
कोणचतुरस्रं विलिख्य तन्मण्डलं मूलविद्यया त्रिको
णवृत्तषट्कोणचतुरस्रमण्डलायनमइति पुष्पैः संपू
ज्य पूर्ववद्विधा बीजत्रयेण त्रिकोणं संपूज्य पुनः पूर्वव
त्स्उंऐं॰न षट्कोणं संपूज्य पंचभिरवयवराशैरामंत्रये
तद्यथा श्रां ऐंहें एकरमानन्दरूपपरमात्मनि स्वच्छंद
स्फुरणामत्र निधेहि अकुलनायके अकुलस्थामृताका
रे शुद्धज्ञानकरे परे अमृतत्वं निधेह्यस्मिन्वस्तुनि क्लिन्न
रूपिणि तद्रूपिणीकरस्यानंदकृत्वा स्वोन्नतत्वरूपिणि
भूत्वा परामृताकारमयि चित्स्फुरणं कुरु ऐं ब्लूं झ्रौं जुंसः
अमृते अमृतोद्भवे अमृतेश्वरि अमृतवर्षिणि अमृतं
स्त्रावय २ स्वाहा ऐं वद वाग्वादिनि वाग्भवः क्लिन्ने॰
क्लेदिनि क्लेदय २ महामोहं कुरु २ क्लीं सौः मोहं कुरु
ह्सौः स्हौः इत्यामन्त्र्य मूलविद्यया तत्र समस्तमादाय गन्धपु
ष्पादिनाभ्यर्च्य तद्देवतास्वरूपं विभाव्य तद्बिन्दु
भिरात्मानमभ्युक्ष्य लेपनेन आर्द्रं ज्वलति ज्योतिरहमस्मि ज्यो
तिः ज्वलति ब्रह्माहमस्मि योऽहमस्मि ब्रह्माहमस्मि
अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि ॥
अहमेवाहं मां जुहोमि स्वाहा ॥

३२४
214

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इत्यात्मानमभ्युक्ष्य पुनस्तज्जलं गृहीत्वा पूजोपकरणं
चाभ्युक्ष्य सर्वं विघ्नमयं कुर्यात् पुनस्तद्दक्षिणे त्रिको
णं च वृत्तं चतुरस्रं मण्डलं कृत्वा तदाधारं संस्थाप्य तत्र व
ह्निमण्डलाय दशकलात्मने नम इत्याधारं संपूज्य
तदुपरि पात्रं संस्थाप्य अं सूर्यमण्डलाय द्वादशकला
त्मने नम इति पात्रं संपूज्य तत्र शुद्धजलं मापूर्य सोम
मण्डलाय षोडशकलात्मने नम इति जलं संपूज्य पुनः
षडंगेनाभ्यर्च्य तत्र गंधपुष्पाक्षतान्निक्षिपेत् एवं प्र
कारेणान्यान्यपि पात्राणि स्थापयेत् सामान्यं श्रीपुत
पात्रं च भोगदं कटुकं योगिनीपात्रं क्षेत्रपालं गणेश
रं वीरपात्रं नैवेतानि योजानाति स पूजकः तथा च
तन्त्रान्तरे गुरुपात्रं भोगपात्रं शक्तिपात्रं तथैव च पूजा
पात्रं तदन्ते च योगिनीनां भवेत्प्रिये वीरपात्रं बलिपा
त्रं पाद्यमाचमनीयकं एतानि नव पात्राणि क्रमशः
स्थापयेत्सुधीः यथा गुरोः पात्रं चट स्थाने तदन्ते भोगपा
त्रकं तदन्ते शक्तिपात्रं च योगिनीनां तदन्तिके तदन्ते
वीरपात्रं च बलेः पात्रं तदन्तिके पाद्यमाचमनीयं च पा
त्राणि स्थापयेद्बुधः उक्तं नव पात्राणि सप्त पात्राणि म
ध्यमध्यमं केचिद्वदन्ति मन्त्रज्ञः पंच पात्राणि मध्यमे
कनिष्ठं त्रीणि पात्राणि एकपात्रं तु वर्णयेत् देवीपा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ त्रे गुरोः पात्रं भोगपात्रे त्रयं मतं शुद्धपात्रं बलेः पात्रं पंच

पात्रेस्त्वयं विधिः पंचपात्रेषु विज्ञेयं योगिनीनां च तर्पणे

पाद्यमाचमनीयं च वटोः पात्रात्सदार्चने इत्यर्घ्यपात्रं

संस्थाप्य हृत्पद्ममध्ये परमानन्दमयीं परमात्मस्वरूपां ते

जोमयीं विभाव्य वहनासापुटेन शुभ्रेण विरेचन मुद्रया

गृहीत दिनकरकिरणारुणकुसुमाञ्जलावारोप्य

तत्र मूर्तिं विभाव्य ऐं ह्रीं श्रीं सौः महात्रिपुरसुन्दरी अम्र

तचैतन्यमूर्तिं कल्पयामि नमः इति पुष्पाञ्जलिना

सह मूर्तिं यथोक्तपीठस्थापयेत् अथवा मूर्तिकल्प

ने आसनदानं च मूलेनैव दद्यात् तदुक्तं वाराहतन्त्रे

दत्वासनं च मूलेन मूर्तिं मूलेन कल्पयेत् पद्मे हि देव

देवेशि त्रिपुरे देवपूजिते परामृतप्रिये शीघ्रं सान्निध्यं

कुरु सिद्धिदे देवेशि भक्तिसुलभे सर्वावरणसंयुते या

वत्त्वां पूजयिष्यामि तावत्त्वं सुस्थिरा भव इत्यावाहनमुद्रा

प्रदर्श्य ऋतिसंप्रदायेन तु अमृतवामस्य समर्पणं नि

इमं रर्ध्यं मध्ये इति क्रमेण पः क्रियेण आसनं ऐं ऐं श्री

सं ह्स्क्लीं सौः नमो महात्रिपुरसुन्दरि ह्सैं ह्स्क्लीं ह्सौः

महापद्मवनान्तस्थे कारणानन्दविग्रहे सर्वभूतहिते

मातरेह्येहि परमेश्वरि इत्यावाह्य यन्त्रोपरि किंचिज्जलं

दत्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् यन्त्रपूता श्रीं क्लीं ह्लीं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ऐं हैं हुल क्लीं सौं सकल ह्रीं ह्लीं ह्रौं क्लौं ग्लौं श्रीं श्रीमहात्रिपुरसुं
दर्याः प्राणा इह प्राणाः एवं श्री इत्यादि बीजानि ७ श्रीम
हात्रिपुरसुन्दर्या जीव इह स्थितः एवं श्री इत्यादि ७ श्रीम
हात्रिपुरसुन्दर्याः सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनः चक्षुःश्रोत्रघ्रा
णप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति प्राणप्र
तिष्ठां कृत्वा वाहयेत् बद्धाञ्जलिः भगवति श्री महात्रिपु
रसुन्दरि श्रीमहापीठे इहागच्छ इह तिष्ठ ४ इह सन्निधे
हि सन्निरुद्धा भव ममाधिष्ठानं कुरु मम पूजां गृहाण स्वा·
वाहनस्थापनसन्निधापनसन्निरोधनामृतीकरणसक
लीकरणावगुण्ठनमुद्राभिः बिन्दुचक्रे देवीमावा
ह्यात्मदेव्यङ्गे षडङ्गानि विन्यस्य पुष्पं गृहीत्वा देवीं ध्या
येत् ततः पद्मनिभां देवीं बालार्ककिरणारुणाम्
जपाकुसुमसंकाशां दाडिमी कुसुमप्रभां पद्मरागप्र
तीकाशां कुङ्कुमोदकसन्निभां स्फुरन्मुकुटमाणिक्यकिं
किणीजालमण्डितां कालालिकुलसंकाशकुटिलाल
कसन्निभां प्रत्यग्रारुणसंकाशवदाम्भोजमण्डलम्
किंचिदर्धेन्दुकुटिलललाटमृदुपट्टिकां पिनाकधनु
राकारसुभ्रूवां परमेश्वरीं आनन्दमुदितोल्लोलली·
लामौलितलोचनां स्फुरन्मयूखसंघातविलसद्धेम
कुण्डलां सुगण्डमण्डलाभोगजितेन्दुमृतमण्डलाम्
विश्वकर्मादिनिर्माणसूत्रसुस्पष्टनासिकां ताम्रवि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा

२१६

216

भ्रमविभ्राम रक्तौष्ठीमस्तोपमां दाडिमीबीजवज्रा
भदन्तपंक्तिविराजितां रत्नदीपसमुद्भासिनासिकाममल
भाषिणीं स्मितमाधुर्यविजितामाधुर्यरससागराम्
अनौपम्यगुणोपेतचिबुकोद्देशशोभितां कम्बुग्रीवां
महादेवीमृणाललालितैर्भुजैः रक्तोत्पलदलाकार
सुकुमारकराम्बुजाम् कराम्भोजनखज्योतिर्विघोदित
नभस्थलां मुक्ताहारलतोपेतसमुन्नतपयोधराम्
त्रिवलीवलयायुक्तमध्यदेशसुशोभनां लावण्यस
रिदावर्ताकारनाभीविराजितां अनर्घरत्नघटितकां
चीगुणनितम्बिनीं नितम्बबिम्बद्विरदरोमराजीवरां
कुशां कदलीललितस्तम्भसुकुमारोरुमीश्वरीं लाव
ण्यकदलीतुल्यजंघायुगलमंडितां गूढगुल्फपदद्व
द्वाप्रपदाजितकच्छपां नवदीर्घांगुलीभास्वन्नखचन्द्र
विराजिताम् ब्रह्मविष्णुशिवेशरत्ननिघृष्टचरणाम्बुजां
शीतांशुशतसंकाशकान्तिसन्तानहासिनीं लौहित्यजि
तसिन्दूरजपादाडिमरागिणीं रक्तवस्त्रपरीधानांपा
शांकुशकरोद्यतां रक्तपुष्पोपविष्टानरत्नाभरणभू
षितां चतुर्भुजां त्रिनेत्रां च पंचबाणधनुर्धराम् कर्पूरशा
कलोन्मिश्रताम्बूलापूरिताननां महामृगमदोद्दामकुं
कुमारुणविग्रहां सर्वशृंगारवेशाढ्यां सर्वालंकारभू
षितां ॥ जगदाह्लादजननीं

जगदाह्लादनकारिणी जगदाकर्षणकारिणी सर्वसौभा
ग्यसुन्दरी सर्वलक्ष्मीमयी नित्या परमानन्दरूपिणी
सर्वदेवमयी देवी कदम्बवनमध्यगा चक्रमध्ये तु सं
चिन्त्य ध्यानपूजनमारभेत् इति ध्यानानन्तरं पीठपू
जां दत्वा षोडशोपचारैः पूजयेत् तद्यथा तदुक्तं मान
सोल्लासे समुद्धाम्नवदेन्मन्त्री उपचारान्सदेवद्दि स
मुद्धा सम्बोधनपदेन उपचारानाह यथा पाद्यः
र्घाचमनस्नानवस्त्राभरणानि च गंधपुष्पधूप
दीपनैवेद्याचमनं ततः ताम्बूलमर्चनास्तोत्रं तर्पणं
च नमस्क्रिया प्रयोजयेदर्चनायामुपचारस्तु षोड
श तेषामन्तरे आसनं स्वागतं चार्घ्यं पाद्यमाचमनी
यकं मधुपर्काचमनस्नानवस्त्राभरणानि च सुग
न्धपुष्पदीपनैवेद्यं वन्दनं तथा एवं वा योजयेत्प्राज्ञ
उपचारास्तु षोडश अथवा दशोपचारैः पूजयेत् त
द्यथा अर्घ्यादि चिन्तयेच्चैव मधुपर्काचमनान्यपि ग
न्धादयो निवेद्यान्ता उपचारा दशक्रमात् अथवा पं
चोपचारैः गन्धाद्यैः पूजयेत्परमेश्वरीं यथोक्तव
स्त्वसम्पत्तौ धिया संकल्प्य पूजयेत् सर्वाभावमर्चयेद्दे
वानेकं वा देवमर्चयेत् देवार्चाप्युद्धृत्याकृत्वा भक्षयेत्तल्लो
कमाप्नुयात् अलाभेन तु पुष्पाणां पत्राण्यपि नि

श्री:

वेदयेत् पत्राणामप्यलाभेन फलान्यपि निवेदयेत्
फलानामप्यलाभेन तृणगुल्मौषधीरपि औषधी-
नामलाभे तु भक्त्या चैव निवेदयेत् इति भविष्ये ॥
तथा च कालिकायां अंगरागेषु सिन्दूरं पानार्थं मधु
रं मम निवेदितव्यं यत्नेन यदि मां हृष्टुमिच्छसि त
त्रायं क्रमः ऐं ह्रीं श्रीं महात्रिपुरसुन्दरि पाद्यं क
ल्पयामि नमः इति पादयोः मूलमुच्चार्य ऐं ह्रीं
श्रीं महात्रिपुरसुन्दरि अर्घ्यं कल्पयामि नमः इति मू
र्ध्नि दद्यात् आचमनीयं मुखे स्नानीयं सर्वांगे अरु-
णवस्त्रयुगं आभरणानि चन्दनागुरुकस्तूरीकुङ्कु
ममयं गन्धं अथवा चन्दनागुरुकर्पूरचोरकुङ्कुम
रोचना जटामांसीकपिसुगन्धाख्यैः गन्धाष्टकं वि
दुः चोरः कचूर इति प्रसिद्धिः कपिः कस्तूरी नाना
जातीयपुष्पं तदभावे ज्ञानमालायां पुष्पं वा यदि
वा पत्रं फलं नैवमधोमुखं पुष्पांजलिविधिं हित्वा यथो
त्पन्नं ज्येष्ठमर्घ्यार्पणं तथा चोक्तं कालिकापुराणे नैवे
द्यं दक्षिणे वामे पुरतोऽपि न पृष्ठतः दीपं दक्षिणतो दद्या
त्पुरतो वा न पृष्ठतः वामतस्तु तथा धूपमग्रे वा न तु दक्षिणे
निवेदयेत्पुरतो भागे गन्धं पुष्पं च भूषणं प्रतिमादिष्वयथो
गंधमानेदंतं चलनं तो दद्याद्द्योग्यं पुरतो नैवेद्यं भोजनादिकं
वामे धूपं दद्यादिति विष्णुविशाखे शक्तिविशयेत ॥

२४

217

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दक्षांगुष्ठतर्जनीभ्यां पुष्पाणि तेपनं चरेत् नार्चयेदे
कहस्तेन यदीच्छेत्सिद्धिमात्मनः केवलं दक्षहस्तेन
अभिचाराय कल्पते वामेन केवलं भोगः संयोगा
द्योगमोक्षदं पक्षद्वयोचितमतिपदादितिथिक्रमेण
यस्यां या नित्या तामादौ शिवारमभ्यर्च्य ततो यां पूज
येत् शुक्लपक्षे कामेश्वर्यादिविज्ञान्यां कृष्णपक्षे वि
ज्ञादिकामेश्वर्यन्तं तिथिमंडलस्था अः स्वरेणायजेत्
तद्यथा अं ऐं सकलह्रीं नित्यक्लिन्ने मदद्रवे सौः का
मेश्वरी नित्या श्रीपादुकं पूजयामि आं ऐं भगभुगे भ
गिनि भगोदरि भगमाले भगवहे भगगुह्ये भगयोनि
भगनिपातिनि सर्वभगवशंकरि भगरूपे नित्यक्लि
न्ने भगस्वरूपे सर्वाणि भगानि मे ह्यानय वरदे रेते
सुरेते भगक्लिन्ने क्लिन्नद्रवे क्लेदय द्रावय अमोघे भग
विच्चे क्षुभ क्षोभय सर्वसत्त्वान् भगेश्वरि ऐं ब्लूं जें ब्लूं
भें ब्लूं मों ब्लूं हें ब्लूं हे क्लिन्ने सर्वाणि भगानि मे वश
मानय स्त्रीं हर ब्लें ह्रीं भगमालिनी नित्या श्रीपादुकां
पूजयामि २ इं ऐं ह्रीं नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहा नि
त्यक्लिन्ना नित्या श्रीपादुकां पूजयामि ३ ईं ओं क्रों भ्रौं
म्रैं क्रौं छ्रौं ज्रौं स्वाहा भेरुण्डा नित्या श्रीपादुकां पूज
यामि ४ उं ओं ह्रीं वह्निवासिन्यै नमः वह्निवासिनी नि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री०

२१८

218

त्याश्री पादुकां पूजयामि ५ ॐ ह्रीं क्लिन्ने ऐं क्रों नि-
त्यमदद्रवे ह्रीं महावज्रेश्वरी नित्याश्री पादुकां पूज
यामि ६ ॐ ह्रीं शिवदूत्यै नमः शिवदूती नित्याश्री
पादुकां पूजयामि नमः ७ ॐ ह्रीं ॐ ह्रीं हुं खे च छे क्षः स्त्रीं
हुं क्षें ह्रीं फट् त्वरिता नित्याश्री पादुकां पूजयामि ८
ऐं क्लीं सौः कुलसुन्दरी नित्याश्री पादुकां पूजयामि
हसकलरडैं हसकलरडीं हसकलरडौः नित्या-
श्री पादुकां पूजयामि १० ऐं क्लीं श्रं स्त्रं क्रों आं ह्रीं ऐं ब्लूं
नित्यमदद्रवे हूं फ्रें ह्रीं नीलपताका नित्याश्री पादुकां
पूजयामि ११ ऐं भमरयूं विजया नित्याश्री पादुकां पू
जयामि १२ ॐ स्वौं सर्वमङ्गला नित्याश्री पादुकां पूज
यामि १३ ॐ नमो भगवति ज्वालामालिनि देवि देवि
सर्वभूतसंहारकारिके जातवेदसि ज्वलन्ति ज्वल ज्व
ल प्रज्वल २ ह्रां ह्रीं हूं र र र र र ज्वालामालिनि हूं
फट् स्वाहा १४ श्रीं क्षौं चित्रा नित्याश्री पादुकां पूजया ९५
मि १५ मूलविद्यान्ते श्री महात्रिपुरसुन्दरी नित्याश्री
पादुकां पूजयामि १६ तदुक्तं वामकेश्वर तन्त्रे ॥
मध्यप्राक्कि स्वमध्येन तु रूपमङ्किं त्रिधा यजेत् ।
त्रिकोणे देवया बहिः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्त्रिभंगागुरवः पूज्यास्तिथिनित्यार्चनादहर्द्दिरिति यथा
ह्रीं श्रीं श्री परमेश्वरानन्दनाथ श्री पादुकां पूजयामि १
ह्रीं श्रीं श्री परमेश्वरमेश्वरी स्वा श्री पादुकां पूजयामि २
ह्रीं श्रीं श्री मित्रेशानन्दनाथ श्री पादुकां पूजयामि ३
ह्रीं श्रीं श्री षष्ठीशानन्दनाथ श्री पादुकां पूजयामि ४
ह्रीं श्रीं श्री उड्डीशानन्दना· श्री पादुकां पूजयामि ५ ॥
ह्रीं श्रीं श्री चर्यानन्दनाथ श्री पादुकां पूजयामि ६ ॥
ह्रीं श्रीं श्री लोपामुद्रा स्वा श्री पादुकां पूजयामि ७
इति परौघाः समः ह्रीं श्रीं श्री अगस्त्यानन्दनाथ श्री
पादुकां पूजयामि १ ह्रीं श्रीं श्री विष्णुदेवानन्दनाथ
श्री पादुकां पूजयामि २ ह्रीं श्रीं श्री तेजोदेवानन्दनाथ
श्री पादुकां पूजयामि ३ ह्रीं श्रीं श्री मनोजदेवानन्द श्री
पादुकां पूजयामि ४ ह्रीं श्रीं श्री कल्याणदेवानन्दनाथ
श्री पादुकां पूजयामि ५ ह्रीं श्रीं श्री रत्नदेवानन्दनाथ
श्री पादुकां पूजयामि ६ ह्रीं श्रीं श्री वासुदेवानन्दनाथ
श्री पादुकां पूजयामि ७ ह्रीं श्रीं श्री रामानन्दनाथ श्री
पादुकां पूजयामि ८ मानवौघाः उष्टसंख्याः ॥
अथवा ह्रीं श्रीं श्री परमगुरुभ्यः श्री पादुकां पूजयामि
ह्रीं श्रीं श्री परापरगुरुभ्यः श्री पादुकां पूजयामि ह्रीं श्रीं
परमेष्ठिगुरुभ्यः श्री पादुकां पूजयामि मध्यबिन्दौ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा २१९ 219

स्वगुरुं पूजयेत् यथा ऐं क्लीं श्रीं ह्स्ख्फ्रें ह्सक्षम
लवरयूं स्हक्षमलवरयीं ह्सौः श्री लक्ष्मणस्वामिना
थ श्रीपादुकां पूजयामि ॥
पुनः षडङ्गेन पूजयेत् इति षडङ्गा—वलीपूजा कार्या तत्र म
ध्यत्रिकोणे हृदि आग्नेये ४ ऐं सर्वज्ञताहृदयशक्ति श्रीपादुकां पू
जयामि नमः ईशाने ४ क्लीं नित्यतृप्ता शिरः शक्ति श्रीपा
दुकां पूजयामि नमः नैरृते सौः अनादिबोधा शिखाश
क्ति श्रीपादुकां पूजयामि न० वायवे ४ ऐं स्वतन्त्रायकवचा
यशक्तिश्री देव्यग्रे त्रिकोणे हृदि क्लीं नित्यमलुप्ता नेत्र
शक्तिश्री सर्वादिकचतुर्दिक्षु पादतिरपेन सौः अनन्ता
वस्त्रशक्तिश्री० इति षडङ्गावलीपूजा ॥ तत्र ४ ह्सूं समस्त
प्रकटगुप्तगुप्ततरसम्प्रदाय कुलकौलनिगर्भरहस्य
परापरातिरहस्ययोगिनी श्रीपादुकां पूजयामि
ति श्रीचक्र पुष्पाञ्जलिं दत्वा चतुरस्रत्रयं ध्यात्वा ४
ह्रेंश्रां सौः त्रैलोक्यमोहनचक्राय नमः इति चतुर
स्रत्रयं समुदायेन पुष्पाञ्जलिना सम्पूज्य तत्र देव्या०
ग्रादिद्वारचतुष्टये दक्षिणाद्यादिकोणचतुष्टयेर
न्द्रेशानयोर्मध्ये निरृतिवरुणयोर्मध्ये ऽणिमादि
दशसिद्धीः पूजयेत् ॥
तत्र पश्चिमादिद्वारचतुष्टयस्य दक्षिणभागे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अणिमासिद्धिश्रीपादुकांपूजयामिनमः अ
र्घोदकेनसामान्यार्घोदकेनेत्यर्थः इमः इतिच॰
केषयोवामहस्तेतज्जलदानेन पूजांसमर्प्यमूल
विद्ययामूलदेवींसंपूज्यसन्तर्प्य पुष्पांजलिमा
दाय मूलमुच्चार्यदेवींसम्बोध्य अभीष्टसिद्धिंमेदे
हिशरणागतवत्सले भक्त्यासमर्पयेतुभ्यंप्रथ
मावरणार्चनमिति देव्याश्चरणयोः पुष्पांज
लिंदत्वाप्रकटयोगिनीमयूखायैश्रीमहात्रिपुर
सुन्दर्यैनमः ॥

इतियोनिमुद्रयाप्रणमेत् इतिप्रथमावरण॰
पूजा ॥ पुनःषडङ्गेनपूजयेत् ॥

श्री बाह्यचतुरस्रप्रथमभूबिम्बे पश्चिमादावारभ्य पूजये
त् तद्यथा आत्मनः पुरतो भद्रे देवता पुरतास्तथा पूर्वा
२२०
शाकल्पितासैषा सर्वदेवार्चनेरता पुरन्दरमुखो मंत्री
220
पूजयेत्सुन्दरी यदा देवी पश्चान्नदा प्राची प्रतीची त्रिपु
रापुरः श्रीचक्रबाह्यभूबिम्बे पश्चिमादिक्रमेणतु प्रा
दक्षिण्येन सम्पूज्याः सिद्धयो ह्यणिमादिकाः देवी पुर
मेश्विमंस्यासर्वचक्रो ध्वयेविधिरिति पश्चिमे ह्रींश्रीं
अणिमा श्री पादुकां पूजयामि उत्तरे ह्रींश्रीं लघिमा
सिद्धि श्री पादुकां पूजयामि पूर्वे ह्रींश्रीं महिमा सिद्धि
श्री दक्षिणे ह्रींश्रीं ईशत्व सिद्धि श्री पादुकां पूजयामि
वायुकोणे ह्रींश्रीं वशित्व सिद्धि श्री पादुकां पूजयामि
ईशाने प्राकाम्य सिद्धि श्री आग्नेये भुक्ति सिद्धि श्री
नैरृते ह्रींश्रीं इच्छा सिद्धि श्री अधः ह्रींश्रीं प्राप्ति सिद्धि
श्री ऊर्ध्वे ह्रींश्रीं सर्वकामा सिद्धि श्री द्वितीयचतुरस्र
रेखायां पश्चिमे ह्रींश्रीं आं ब्राह्मी श्री पादुकां पूज
यामि उत्तरे ईं माहेश्वरी श्री पूर्वे ह्रींश्रीं ऊं कौमा
री श्री पादुकां पूजयामि दक्षिणे ह्रींश्रीं ऋं वैष्णवे
श्री वायौ ह्रींश्रीं लृं वाराही श्री ऐशान्यां ह्रींश्रीं
ऐं इन्द्राणी श्री पादुकां पूजयामि आग्नेये ह्रींश्रीं
औं चामुण्डा श्री पादुकां पूजयामि नैरृते ह्रींश्रीं अः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

महालक्ष्मीश्री तृतीयचतुरस्ररेखायां पश्चिमे ह्रीं
श्रीं द्रां सर्वसंक्षोभणीमुद्राश्री पादुकां पूजयामि ॥
उत्तरे ह्रीं श्रीं द्रीं सर्वविद्रावणीमुद्राश्री पूर्वे
ह्रीं श्रीं क्लीं सर्वाकर्षणीमुद्राश्री पूर्वे दक्षिणे ॥
ह्रीं श्रीं ब्लूं सर्ववशंकरीमुद्राश्री पूर्वे वायो ह्रीं श्रीं
सः सर्वोन्मादनीमुद्राश्री ऐशान्यां ह्रीं श्रीं क्रों
सर्वमहांकुशामुद्राश्री आग्नेयां ह्रीं श्रीं ह्सखफ्रें
सर्वखेचरीमुद्राश्री नैरृत्यां ह्रीं श्रीं ह्सौः सर्व
बीजमुद्राश्री अधः ह्रीं श्रीं ऐं सर्वयोनिमुद्राश्री
ऊर्ध्वं ह्रीं श्रीं ऐं सर्वत्रिखण्डा मुद्राश्री बाह्यचतुरस्र
प्रथमभूबिम्बे अणिमापूजस्थाने अं आं सौः
त्रिपुरानित्याश्री अर्घोदकेनचैताः प्रकटयोगिन्यः
त्रैलोक्यमोहनीचक्रे समुद्राः ससिद्धयः सायुधाः
सवाहनाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः पूजिताः संतु
महादेव्यै पूजां समर्पयेत् द्रां सर्वसंक्षोभणीमुद्रांप्र
दर्शयामिति प्रदर्शयेत् १ षोडशदलपूजामाह
भूपद्मादिसरोरु-न्नाः पश्चिमाशादलादितः वि-
लोमेनयजेदेकामानित्याः कलाः पुनः विलोमेनदे
व्यावामक्रमेण तद्दलं चतुःशत्या २ षोडशारेम
हादेवितामभावेनपूजयेदिति ॥

श्री

२२१

221

ततः षोडषदलं पूर्णचन्द्रनिभं स्रवत्पीयूषं
ध्यात्वा ॥ ऐं क्लीं सौः सर्वाशापरिपूरकचक्रा
यनमः इति त्रिः पुष्पं देव्या अग्रदलमारभ्य वामा
वर्तेन षोडषनित्याकलाः पूजयेत् । इत्याद्य
भूपत्रादीनि सामान्यार्घोदकं गृहीत्वा ॥
पनाशुभयोगिन्यः सर्वाशापरिपूरके चक्रे स
मुद्राः ससिद्धयः इत्यादि पठित्वा सर्वोपचारैः पू
जिताः स्तर्पिताः सन्तु नमः इति चक्रेश्वर्या वामहस्ते
न त्रैलोक्यदानेन पूजां समर्प्य विशेषार्घोदकेन संत
र्प्य पुष्पांजलिमादाय मूलमुच्चार्य देवीं सम्बोध्य
अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या स
मर्पये तुभ्यं द्वितीयावरणार्चनमिति देव्याश्चरणयोः
पुष्पांजलिं दद्यात् ॥

षोडशदलं संपूज्य अष्टदलकमलं पार्श्वसमप्रभं ध्यात्वा ॥
ह्रीं क्लीं सौः सर्वसंक्षोभनचक्राय नमः इत्यष्टदलेषु पुष्पां
जलिं क्षिप्त्वा देव्याः पृष्ठभागस्थपूर्णावदलमत आरभ्य दिग्दलचतु
ष्टये प्रादक्षिण्येन पूजयेत् ततो दाडिमकुसुमप्रभं चतुर्दशा
रचक्रं ध्यात्वा ह्सैं ह्स्क्लीं ह्सौः सर्वसौभाग्यदायकचक्राय नमः
इति चतुर्दशारचक्रे पुष्पांजलिं दत्त्वा देव्याग्रकोणा
मारभ्य वामावर्तेन ॥ कं सर्वसंक्षोभिणी शक्तिश्रीपादुकां पूज
यामि तर्पयामि नमः ॥ खं सर्वविद्राविणी शक्तिश्री पादुकां पूज
कर्षिणी ॥ गं सर्वाह्लादिनी इत्यादि आरभ्य सर्वद्वन्द्वक्षयंक
री शक्तिपर्यन्तं संपूज्य श्रीपात्रबिन्दुभिः सन्तर्प्य ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह्रीं श्रीं अं कामाकर्षिणी नित्याकला श्री पादुकां पूजय-
यामि ह्रीं श्रीं आं बुद्ध्याकर्षिणी नित्याकला श्री पादुकां
पूजयामि ह्रीं श्रीं इं अहंकाराकर्षिणीनि ह्रीं श्रीं ईं श
ब्दाकर्षिणीनि ह्रीं श्रीं उं स्पर्शाक ह्रीं श्रीं ऊं रूपाक
ह्रीं श्रीं ऋं रसाक श्री पादुकां पूजयामि ह्रीं श्रीं ॠं गंध
क ह्रीं श्रीं लृं चित्ताक श्री पादुकां पूजयामि ह्रीं श्रीं
ॡं धैर्याक ह्रीं श्रीं एं स्मृत्याक श्री पादुकां पूजयामि
ह्रीं श्रीं ऐं नामाक ह्रीं श्रीं ओं वीजाक ह्रीं श्रीं औं आ
त्माक श्री पादुकां पूजयामि ह्रीं श्रीं अं अमृताक श्री
ह्रीं श्रीं अः शरीराकर्षिणी नित्याकला श्री पादुकां
पूजयामि ऐं क्लीं सौः त्रिपुरेश्वरी श्री चक्रेश्वरी श्री
पादुकां पूजयामीति पूजयेत् अर्घोदकेनेता गुप्त·
योगिन्यः सर्वाशापूरके चक्रे समुद्राः ससिद्धयाः सा
युधाः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः पूजिताः
सन्तु माहादेवीपूजासमाप्यये ह्रीं सर्वविद्राविणी
मुद्रां प्रदर्शयेत् अष्टदले पूर्वे ह्रीं श्रीं कं खं गं घं ङं अ
नङ्गकुसुमादेवी श्री पादुकां पूजयामि दक्षिणे चं
अनंगमेखलादेवी श्री पश्चिमे ह्रीं श्रीं टं ५ अनंग
मदनादेवी श्री उत्तरे ह्रीं श्रीं तं ५ अनङ्गमदनातु·
रादेवी श्री आग्नेय्यां ह्रीं श्रीं पं ५ अनंगरेखादेवी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ श्री नैरृत्यां ऐंक्लींश्रींयंरंलंवं वेगिनी देवी श्री वायव्ये
ऐंक्लींश्रींशंषंसंहं अनंकुशा देवी श्री ऐशान्यां ऐंक्लींश्रीं
लंक्षः अनंगमालिनी देवी श्री ऐंक्लींश्रींसौः त्रिपुरसुंद

२२२

222

री श्री अष्टोदकेन पत्राग्रमनत्रयोगिन्याः सर्वसंतोभ
कारके चक्रे समुद्राः ससिद्धयः सायुधाः सवाहनाः
सपरिवाराः सर्वोपचारैः पूजिताः सन्तु महादेव्यै पु
ष्पं समर्पयेत् ह्रीं सर्वाकर्षणी मुद्रां प्रदर्शयेत् भूप
रे चतुर्दशारचक्रे सन्त्वेतेषु स्थितापन्नाः शक्तयः
सर्वसिद्धिदाः पश्चिमादिक्रमेणैव देव्या वामादि प्र
र्चयेत् ऐंक्लींश्रींपं सर्वसंतोभणी शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रींफं
सर्वविद्राविणी शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रींवं सर्वाकर्षणी
शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रींभं सर्वाह्लादिनी शक्तिः श्री ऐंक्लीं
श्रींमं सर्वसंमोहनी शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रींयं सर्वस्तम्भनी
शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रींरं सर्वजृम्भनी शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रीं
लं सर्ववशंकारिणी शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रीं वं सर्वरंज
नी शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रीं शं सर्वोन्मादनस्वरूपिणी
शक्तिः श्री ऐंक्लींश्रींषं सर्वार्थसाधनी शक्तिः श्री ।
ऐंक्लींश्रींसं सर्वाशापूरणी शक्तिः श्री ॥
ऐंक्लींश्रीं हं सर्वमन्त्रमयी शक्तिः श्री ।
॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इत्येण धूपं दद्यादित्यर्थः चन्दनागुरुकर्पूरशैले
यमधुर्गुग्गुलैः धूपवर्त्तिं निर्माय ह्रीं श्रीं श्रीं महात्रि
पुरसुन्दरि धूपं कल्पयामि नमः कर्पूरगर्भिणावर्त्ति
घृतप्रदीपं प्रज्वाल्य ह्रीं श्रीं श्रीं महात्रिपुरसुन्दरि
इमं घृतप्रदीपं कल्पयामि नमः तदुक्तं कालिकापुरा
णे सर्वं महावस्तुमती सहितेन त्विदं द्वयं प्रकार्यपा
दद्यात्तं च दीपतापं तथैव चेति वचनादाधारोपरि दी
पोदेयः नानाविधनैवेद्यं पुरतः समानीयाधोरकेना
मृत्पात्रेण संरक्षकवचेनावगुण्ठयेदिति धेनुमु
द्रयामृतीकृत्य मूलविद्ययाभिमंत्र्य ह्रीं श्रीं श्रीं म
हात्रिपुरसुन्दरि नैवेद्यं कल्पयामि नमः इत्युक्त्वा
जलगण्डूषं दत्त्वा अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा
इति जलगण्डूषं दत्त्वा प्राणाय स्वाहा अपानाय स्वाहा स
मानाय स्वाहा उदानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा इति पं
च प्राणाहुतीर्दत्त्वा तस्याः स्वीकारं गाढदृष्टिं विभाव्य
पुनरपि जलगण्डूषं दत्त्वा अमृतापिधानमसि स्वा
हा पुनरपोशानं दत्त्वा ह्रीं श्रीं श्रीं महात्रिपुरसुन्द
रि आचमनीयं कल्पयामि नमः इत्याचमनीयं दत्त्वा
ह्रीं श्रीं श्रीं महात्रिपुरसुन्दरि ताम्बूलं कल्पयामि न
मः इति ताम्बूलं निवेदयेत् ततः ह्रीं श्रीं श्रीं महात्रि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पुरसुन्दर्यै नमः इति पुष्पाञ्जलित्रयेणाभ्यर्च्य नव मु-
द्राः प्रदर्शयेत् यथा संक्षोभद्रावणाकर्षवशोन्माद
महाङ्कुशाः खेचरीबीजयोन्याख्या नव मुद्राः प्रका-
शिता इति ततो मूलविद्यया ऐं ह्रीं श्रीं महात्रिपुर-
सुन्दरीं तर्पयामि स्वाहा इत्यंगुष्ठानामिकाभ्यां देव्या
मुखे वारत्रयं तर्पयेत् तदुक्तं यामले अंगुष्ठानामि-
काभ्यां शिवशक्त्यात्मकं परे अंगुष्ठश्शिवरुक्तो
नामिका शक्तिरुच्यते तयोः संयोगमात्रेण द्रव्यं
स्यादमृतोपमं शिवशक्त्यात्मकं बिन्दुद्वयं स्यादङ्गु-
लीयकं तेन तर्पितं तद्द्रव्यं परमामृतमिष्यते ततः
षडङ्गेन पूजयेत् अग्नीशासुरवायुमध्ये चतुर्दिक्षु
पूजयेत् ऐं हृदयाय नमः ईं क्लीं शिरसे स्वा-
हा नैरृते सौः शिखायै वषट् वायौ ऐं कवचाय हुम्
मध्ये क्लीं नेत्रत्रयाय वौषट् पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्त-
रेषु चतुर्दिक्षु सौः अस्त्राय फट् इति पूजयेत् ॥

अथ षोडशनित्यार्चनक्रममाह ॥

ततो मध्यमत्रिकोणरेखासु दक्षिणपूर्वोत्त-
रासु वामावर्तेन शुक्लपक्षे कामेश्वर्यादिचित्रा-
न्तं कृष्णपक्षे चित्रादिकामेश्वर्यन्तं तिथिमण्ड-
लमर्चयेत् ॥ तदुक्तं त्रिपुरेश्वरतन्त्रे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह्रींश्रींलंः सर्वद्वन्द्वक्षयंकरीशक्तिः श्री १४ चक्राये हैं
ह्क्लींह्सौः त्रिपुरवासिनी चक्रेश्रीपादुकांपूजयामि
अर्घ्योदकेन एतासंप्रदाययोगिन्याः सर्वसौभाग्यकार
केचक्रे समुद्राः ससिद्धयः सायुधाः सवाहनाः सपरिवा
राः सर्वोपचारैः पूजिताः सन्तु महादेव्यै पूजांसमर्पये
त् ब्लूंसर्ववश्यमुद्रांप्रदर्शयेत् बाह्यदशारचक्रे पश्चा
मे प्रसिता एता देव्यः सर्वार्थसाधकाः वारुणींदिशा
मारभ्य यजेदेता विलोमतः पश्चिमादिक्रमेण देव्या
वामक्रमेण ह्रींश्रींटंसर्वसिद्धिप्रदादेविश्री ह्रींश्रीं
ठंसर्वसम्पत्प्रदादेवीश्री ह्रींश्रींडंसर्वप्रियंकरीदेवीश्री
ह्रींश्रींढंसर्वमंगलकारिणीदेवीश्री ह्रींश्रींणंसर्वका
मप्रदादेवी ह्रींश्रींतंसर्वदुःखविमोचिनीदेवीश्री
ह्रींश्रींथंसर्वमृत्युप्रशमनीदेवीश्री ह्रींश्रींदंसर्वविघ्न
विनाशिनीदेवीश्री ह्रींश्रींधंसर्वाङ्गसुंदरीदेवीश्री
ह्रींश्रींनंसर्वसौभाग्यदायिनीदेवीश्री १० हैंह्क्लींह्सौः
त्रिपुरानित्याश्रीचक्रेश्वरीश्री अर्घ्योदकेन एताः
कुलकौलिनीयोगिन्यः सर्वार्थसाधकेचक्रे समुद्राः
ससिद्धयाः सायुधाः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वो
पचारैः पूजिताः सन्तु महादेव्यै पूजांसमर्पयेत् सः
सर्वोन्मादिनीमुद्रांप्रदर्शयेत् अन्तर्दशारचक्रे ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ मुक्ता फलप्रदा देव्यो दशारकोणमाश्रिताः पश्चि॰
२२४ माद्यास्तव इष्टभ्यपूर्वं तत्पूजयेदिमाः पूर्ववद्देव्या वामक्र
मेण पूजयेदित्यर्थः पश्चिमादिक्रमेण क्लीं श्रीं कें सर्व
ज्ञा देवी श्री क्लीं श्रीं खं सर्वशक्ति देवी श्री क्लीं श्रीं गं स
र्वैश्वर्यप्रदा देवी श्री क्लीं श्रीं घं सर्वज्ञानमयी देवी श्री
क्लीं श्रीं ङं सर्वव्याधिविनाशिनी देवी श्री क्लीं श्रीं चं स
र्वाधारस्वरूपिणी श्री क्लीं श्रीं छं सर्वपापहरा देवी श्री
क्लीं श्रीं जं सर्वानन्दमयी देवी श्री क्लीं श्रीं झं सर्वरक्षास्व
रूपिणी देवी श्री क्लीं श्रीं ञं सर्वेप्सितफलप्रदा देवी श्री
चक्राग्रे क्लीं श्रीं ह्रैं त्रिपुरमालिनी देवी श्री अन्तर्दशारके
न पत्तानि गर्वयोगिन्यः सर्वरक्षाकरे चक्रे समुद्राः स
सिद्धयः सायुधः सवाहनाः सपरिवाराः सर्वोपचारैः
पूजितास्सन्तु महादेव्यै पूजां समर्पयेत् क्रों अंकुश
मुद्रां प्रदर्शयेत् अष्टारचक्रे न्यासेपि योजयेद्देवि पाद
कां पूजयामि च पश्चिमादि विलोमेन वाशिन्याद्यष्टकं
यजेत् विलोमेन देव्या वामक्रमेण पूजयेदित्यर्थः
पश्चिमादिक्रमेण क्लीं श्रीं अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं लृं
ॡं एं ऐं ओं औं अं अः रवलूवर्षिनी वाग्देवता श्री
क्लीं श्रीं कं खं गं घं ङं कल्ह्रीं कामेश्वरी
वाग्देवता श्री

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह्रीं श्रीं चं ५ नवम्लीं मोदिनीवाग्देवताश्री ह्रीं श्रीं टं ५
यम्लूं विमलावाग्देवताश्री ह्रीं श्रीं तं ५ ज्मरीं अरु·
णावाग्देवताश्री ह्रीं श्रीं पं ५ ह्सल्वयूं जयिनी·
वाग्देवताश्री ह्रीं श्रीं यं रं लं वं झसमरयरयूं सर्वेश्वरीवा
ग्देवताश्री ह्रीं श्रीं शं षं सं हं क्षः क्षमरीं कौलिनीवा
ग्देवताश्री चक्रारे ह्रीं श्रीं सौः त्रिपुरासिद्धिदा देवी
श्री अर्घोदकेन एता रहस्ययोगिन्यः सर्वरोगहरो
चक्रे समुद्राः ससिद्धयाः सायुधाः सवाहनाः सपरिवा
राः सर्वोपचारैः पूजिताः सन्तु महादेव्यै पूजां सम
र्पयेत् ह्सरव्फ्रें खेचरीमुद्रां प्रदर्शयेत् अथवा
णायायुधपूजनं मंत्रामध्ये महादेवीषडावरणा
बहिः पश्चिमादिचतुर्दिक्षु वामावर्तेन पूजयेत्
ह्रीं श्रीं द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः सर्वजृंभणेभ्यो बाणेभ्यो नमः
ह्रीं श्रीं थं धं सर्वमोहनाय धनुषे नमः ह्रीं श्रीं आं ह्रीं
सर्ववशीकरणाय पाशाय नमः ह्रीं श्रीं क्रों क्रों सर्व
स्तम्भनाङ्कुशाय नमः मध्यत्रिकोणे कामेश्वर्यादि
काचता अग्रदलोत्तरेषु च कोणेषु पूजयेन्मन्त्री स
र्वकामार्थसिद्धये देव्या अग्रकोणे वाग्भवबीजमु
च्चार्य अग्निचक्रे कामगिर्यालये मन्त्री शानाथात्मि·
के रुद्रात्मशक्तिः श्रीकामेश्वरीदेवीश्री देव्या दक्षि·

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰ ऐं क्लीं सौः कामराजबीजमुच्चार्य सूर्यचक्रे जालन्ध

२२५

225

रपीठे षष्ठीशनाथात्मिकी विष्ण्वात्मशक्ति श्री महा
वज्रेश्वरी देवी श्री देव्या वामकोणे शक्तिबीजमु
च्चार्य सोमचक्रे पूर्णगिरिगह्वरे उड्डीशनाथात्मि
की ब्रह्मात्मशक्ति श्री भगमालिनी देवी श्री चक्रा
रे ह्सैं ह्सकलह्रीं ह्सौं त्रिपुराख्या नित्या श्री अग्नीन्द
केन पत्राग्र तिरहस्य योगिन्यः सर्वसिद्धिप्रदे चक्रेस
मुद्राः ससिद्धयाः सवाहनाः सायुधाः सपरिवा
रः सर्वोपचारैः पूजिताः सन्तु महादेव्यै मुद्रां सम
र्पयेत् सौः बीजमुद्रां प्रदर्शयेत् बिन्दुचक्रे समस्त
विद्यामुच्चार्य ब्रह्मरन्ध्रे ओड्डीयानपीठे परमब्रह्म
न्दचक्रेश्वरी चर्यनाथात्मिकी श्री महात्रिपुरसुन्द
री देवी परब्रह्मात्मशक्ति श्री महात्रिपुरसुन्दरी नि
त्या श्री मूलमुच्चार्य त्रिपुरसुन्दरी चक्रेश्वर्यै नमः इति
पुष्पैः संपूज्य पुनः मूलमुच्चार्य श्री महात्रिपुरसुन्द
री तर्पयामि स्वाहेति वारत्रयं सन्तर्प्य अग्नीन्द्रके
न पत्रापरापर रहस्य योगिनी सर्वानन्दमये चक्रे
न्दवे परब्रह्मस्वरूपिणी परामृतशक्तिः सर्वचक्रे
श्वरी सर्वमन्त्रेश्वरी सर्वविद्येश्वरी सर्ववीरेश्वरी
सर्वपीठेश्वरी ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्ववागीश्वरी सर्वकामेश्वरी सर्वसिद्धेश्वरी जगद्
व्याप्तिमातृका चक्रासनदेवताः समुद्राः सरितश्च यः सा
युधः सवाहनाः सपरिवारा श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी दे
वीपरापरया सपर्यया सर्वोपचारैः पूजिताः सन्तु
श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै पूजां समर्पयेत् ऐं योनिमुद्रां
प्रदर्शयेत् पूर्ववद्धूपदीपौ च मुद्राकरणान्तर्पणं नैवे
द्यं सघृतं दध्यान्नं ताम्बूलादिकं पुनः अखण्डपूजाकर्त
व्या बहिरन्तर्यथेच्छयेति सम्यक्पूजां विधायैव नित्य
होमं समाचरेत् नित्यहोमं ततः कृत्वा पीठे देवीं समा
नयेत् नित्यहोमविधिं कृत्वा बलिदानविधिं चरेत्
ईशानादिषु कोणेषु मण्डलानां चतुष्टयम् श्रीचक्र
मभितो देवि त्रिकोणं व्योम मालिखेत् अथवा वाम
भागे तु मण्डलं चैकमालिखेत् व्योमं व्यापकं मण्ड
लं येत्यर्थः अथवेति समुच्चयार्थं बलिदानस्य तत्र
विधानाद्विकल्पएव अशक्तौ तत्रैव सकलबलिदा
नमिति कश्चित् प्राणायामं ततः कृत्वा जपेन्मंत्रम
नन्यधीः ततबलिदानक्रममाह मण्डलं चतुरश्रं तु स
हले वामभागतः विधाय मनुनानेन पुष्पाक्षतसम
र्चयेत् अर्घ्याम्बुपूर्णं सलिलं स्थापयेत्तत्र भाजनम्
ऐं व्यापकमण्डलाय नमः इति पुष्पैः प्रतीकमर्चयेत्तथ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा

२२९

226

यास्वयोमसहस्रचतुरस्रमंडलत्रयंसदतिरो स
हस्रचतुरस्रमंडलेतेकृत्वा पंचव्यापकमंडलायनमः
त्रिशेष्येप्रत्येकंमंडलानिसंपूज्य तेषुमंडलेषु अर्घा
त्रपूर्णसलिलानिफलसहितानिगन्धपुष्पसहिता
निपात्राणिसंस्थाप्य वामस्थितपात्रेषुप्रत्येकंगंध
पुष्पैःपूजयेत् छत्रेभ्योनमः वटुकायनमः योगिनी
भ्योनमः दक्षपात्रद्वयेक्षेत्रपालायनमः गणेशाय
नमः ततःप्रत्येकंवाक्यत्रयंमन्त्रंपठन् उत्सृज्यदद्यात्
प्रथमंवामपात्रत्रये ॐ सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यः
हुं स्वाहा एषबलिर्नमः द्वितीयपात्रे ॐ श्रीं एह्येहि दे
वीपुत्र वटुकनाथ कपिलजटाभारभासुर त्रिनेत्रज्वा
लामुखसर्वविघ्नान् नाशयनाशय सर्वोपचारस
हितंबलिंगृह्ण २ स्वाहा एषबलिर्नमः तृतीयपा
त्रे ॐ श्रीं हुं ऊर्ध्वब्रह्माण्डतोवादिविगगनतलेभूतले
निष्कलेवापातालेवातलेवासलिलपवनयोर्यत्र
कुत्रस्थितोवा क्षेत्रेपीठोपपीठादिषुचकृतपदाधूप
दीपादिकेनप्रीतादेव्यःसदानः शुभबलिविधिनापा
तुदेवेन्द्रवन्द्याः यांयोगिनीभ्यःस्वाहा योगिनी हुं फ
ट् स्वाहा एषबलिर्नमः दक्षपात्रद्वये क्षांक्षींक्षूंक्षैंक्षौंक्ष :
स्थानक्षेत्रपालधूपदीपादिसहितंबलिंगृह्णगृह्णस्वाहा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पशुबलिनमः द्वितीयपात्रे ॐ क्लीं श्रीं गां गीं गूं गणपत
येवरवरदसर्वजनमेवशमानयबलिंगृह्णगृह्णस्वा
हा इतिगणपतिबलिमंत्रः क्लीं ग्लौं गं गणपतयेवर
वरदसर्वजनंमेवशमानय इमंबलिंगृह्णगृह्णस्वा
हा पशुबलिनमः वामांगुष्टनासिकाभ्यांवटुकस्य
लिर्भवेत् अंगुष्ठमध्यमानामायोन्याकारेणयोजये
त् वाममुष्टिंविधायादौतर्जनीसरलांकुरु अनयामु
द्रयादेविक्षेत्रपालबलिर्भवेत् तथा मुष्टिस्थमध्यमा
नाम्नीमः मुलीसरलांकुरु गजांतकमहामुद्रागण
पत्यबलिर्भवेत् वामांगुष्टानासिकाभ्यां वटुकपा
त्रे तर्जनीमध्यमानामिकाभिः योगिन्यः केवलतर्ज
न्यातेक्षेत्रपालस्यकेवलतन्मध्यमयागशास्यमुद्राकार्या
ततोनित्यहोमंकुर्यात् विशुद्धेस्थरतन्त्रे नित्यहोमंततः
कुर्यात्स्वजामाफल्यहेतवेकुंडेवास्थंडिलेवापिलोकिः
कामावयापिवा अर्घोदकेनसम्प्रोक्ष्य तिस्रोरेखास्त
तोलिखेत् गंधपुष्पैःसमभ्यर्च्य मूलेनाग्निंचज्वालये
त् कव्यादिंतोनमःइतिक्रव्यादंशांविनिक्षिपेत् तत्रदेवीं
समावाह्यषडंगरवनंचरेत् मूलांगदेवतानांचपकैक
माहुतिंहुनेत् मूलेनचमहादेव्यैतत्वाषोडशमाहरान्
योजयेद्विधिगेयाग्निसाधकोहृष्टमानसः ज्ञानार्णवे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२२७

227

परितोषततो देवि नित्यहोमं समाचरेत् मूलमंत्रेण दे
वेशि ङ्गनोत्यं चाङ्गतीक्रमात् प्राणापानौ तथा व्यानमुदा
नश्च समानकः एतत्त्वत्पंचानीयादाङ्गनीनां च पंचकं
षडङ्गनीः षडंगेषु नित्यहोमो यमीरिता नवरत्नेश्वरं
त्रे ऊरुणी वास्यं डिले मन्त्री सर्वलक्षणलक्षिते सामथ्या
र्यजलैः प्रोक्षणं संस्कारमारभेत् वीक्षणं मूलमंत्रेण
शरेण प्रोक्षणं मतं तेनैव ताडनं देवि वर्मणाभ्युक्षणं
स्मृतं ॥ होमं कृत्वा देवीं पूजायंत्रे नीमा उपविश्य प्रा
णायामं कृत्वा मंत्रस्य श्रोत्रमुखहृदयनेत्राणि विवि
च्य जपेत् तदुक्तं यामले ॥ मंत्रस्य प्रणवः श्रोत्रं मुखं
रेफः प्रकीर्तितं स्वराश्च बहुधा नेत्रा मंत्रविद्भिरनन्त
रं प्रतिबिम्बाच ये वर्णा हृदयं परिकीर्तितमिति वि
भाव्य जपेत् तद्यथा मंत्रोच्चारणं कृत्वा प्रश्नोत्तरस
हस्रकं जपेत् विज्ञानान्मंत्रं साधकस्तु कदाचन श्रो
त्रेण सहस्रं पुनस्तोदेव्याः शतं तत्त्वज्ञं तथा नेत्रं
प्रजपेन्मंत्रं विज्ञाय प्रकदाचन नेत्रत्वं कुर्वितं का
र्यानिः समन्त्रिग्धमनाजपेत् प्रकृताखवमंचार्यं नङ्।
तं न विलम्बितं सूर्यकोटिप्रतीकाशं प्रथ्वनिमध्ये विभा
वयेत् ततः कामकलां ध्यायेत् तद्भावनां प्रणाडप्रा
णमहोदयकं सौम्भाम ऊर्ध्वविन्द्वात्मकं वक्त्रमधो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मध्ये बिंदुत्रयात्मकम् कुचाद्वयं ... उक्तेषेषे
षांगानि च भावयेत् एवं कामकलाचतुष्टयेन प
विकल्पितं परमानन्दमयं परदेवतास्वरूपमात्मानं
ध्यात्वा मूलविद्यामभ्यसेदिति जपादौ गुरुपादु
कां स्मरेत् यथा ऐं क्लीं श्रीं ह्समाव्ळ्रं ह्सक्षमल-
वर — सहक्षमलवरयीं ह्सौः लक्ष्मणाख्यापिनाथ
श्रीपादुकां पूजयामि इति स्मृत्वा गुरुभ्यो नम इति
नमस्कृत्य जपेत् जपं समाप्य प्राणायामं कृत्वाऽर्घो
दकेन ॥ गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जप
सिद्धिर्भवतु मे देवि त्वत्प्रसादान्महेश्वरि ॥ इति देव्या
वामहस्ते तेजोमयं जपं समर्प्य परमेश्वर्याः परि-
गृहीतं विभाव्य मूलमंत्रेणानेन मूलं विवेद्य पुनर्ग
न्धादिभिरभ्यर्च्य नवमुद्राः प्रदर्श्य योनिमुद्रया हृ
दि मुखेऽभ्यमथ ललाटे ब्रह्मरन्ध्रे नमस्कृत्य किंकि
मादिना स्तवं कुर्यात् ॥ यथा ॥ किंकिंदुःखं दनुज
दलनि हीयते न स्मृतायां कांकां कीर्तिः कुलकम
लिनि प्राप्यते न स्तुतायां कंकं योगं त्वयि न विनते
चित्तमाले वितायां कांकां सिद्धिः स्वरवनुते गाय
तेनार्चितायां ॥१॥ स्वर्गसंसर्गसंरम्भस्फारिताचो
नविभ्रमे चिदानन्दमाण्डलान्तस्ते नमस्ते हरवल्लभे ॥२॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जगदाह्लादनो योगे भोगायोग वियोगिनी स्थितिभा
वस्थिते तोगौरीनमस्याम्यग्रियेम्बिके ३ भावाभावस्य
म्भावस्वभावोद्भावकर्मणि चैतन्यपथगो देवि नमस्त
भ्यं वरांगने ४ सृष्टिस्थित्युपसंहारप्रवृत्तिनतपदोदये
विष्टिश्रांत महासत्त्वामात्रेमात्रेणमोस्तुते ५ वह्न्यर्क·
शीतकिरणाख्यलवकानने रोहिते शान्तःपीठस्थविशिवेन
मस्ते त्रिपुरेश्वरि ६ चराचरमिदं विश्वं प्रकाशयसि तत्त्व
तः मातृस्वरूपमस्याय तस्मै मातर्नमोस्तुते ७ स्मृताभा
वमयं हंसि सृष्टिनामिष्टशुभंकरी स्तुताभवाञ्छितां सिद्धिं
ददासि करुणामयि ८ भक्तस्य मे नित्यपूजानुरक्तस्य
समन्वय वाग्भवादिमहासिद्धिं देहि त्रिपुरसुन्दरि·
वि ९ परमानन्दसन्दोहप्रमोदरसनिर्भरे दुःखत्र
यपविज्ञान हारिणि पाहि मां शिवे १० शाब्दब्रह्म
मये देवि नित्ये त्रिपुरसुन्दरि यथाशक्तिकृतां पू
जां गृहाण परमेश्वरि ११ द्रव्यहीनं क्रियाहीनं मं
त्रहीनं च यत्कृतं तत्सर्वं कृपया देवि क्षमस्व परमे
श्वरि १२ यन्मया क्रियते कर्म जाग्रत्स्वप्नसुषुप्ति·
षु तत्सर्वं तावकी पूजा भूयाद्भूत्यै नमः शिवे १३ य
न्मया कमितदाननानामदत्तमल्पमेव वा हन्तसर्वं
जगद्दायि चिन्तनामयमंजलिः १४ लोकैलोप्यनन्तविभ

गा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भुवनाधिपत्यांयत्नाधिपेहृदयमोहनदत्तदत्ताम ।
श्रीमन्महात्रिपुरसुन्दरिनामधेयांसर्वाभिलाषपरि
पूरयकल्पवल्लीं २५ इतिस्तुत्वाप्रदक्षिणांकृत्वादंड
प्रणामंकुर्यात ॥यथा॥ पद्भ्यांकराभ्यांजानुभ्यामु
रसाशिरसादृशा वचसामनसाचेतिप्रणामोष्टांग
ईरितः । पद्भ्यांकराभ्यांशिरसापंचांगानतयःस्मृ
ता अष्टांगउत्तमप्रोक्तोपंचांगोमध्यमःस्मृतः नदे
वंदृष्टतःकृत्वाप्रणामंक्वचिदाचरेत पश्चात्कृत्वात
योदेवीं—मित्वाप्रणमेत्परः तस्येहिकंफलंनास्ति
नपरत्रदुरात्मनः भ्रांत्वाभ्रांत्वाचतच्चापंएवयोदेवींप्रण
मेत्नरः अष्टांगप्रणिपातेनमुक्तिस्तस्यकरोस्थितः इ
तिप्रणम्योपविश्यचौटकचुलकेनइतः पूर्वंप्राणबु
द्धिदेहधर्माधिकारतोजाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासुम
नसावाचाकर्मणाहस्ताभ्यामुदरेणशिश्नायत्कृतं
यदुक्तंयत्स्मृतंतत्सर्वंब्रह्मार्पणंभवतुस्वाहा । मांम
दीयंचसकलंश्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यैसमर्पये इत्यात्मा
नंसपरिच्छदंदेव्यैसमर्प्यपुनःप्रणम्यात्मायषट् पू
जयेत ॥यथा॥ सृष्टिरूपचतत्र्यषोडशाष्टदलाष्टदले
षु सर्वीकृष्टशक्तिः पूर्वाम्नायसमयविद्याश्रीपादु
कांपूजयामि ॥ स्थितिरूपचतदशारदशारवृत्तक

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰
२२९
229

मध्येषु ऐंक्लिं सेक्लीं मदद्रवे कूले स्रौः दक्षिणाम्ना
यसमयविद्याश्रीपादुकां पूजयामि अष्टारत्रिकोणम
ध्ये स्त्रां हसखफ्रीं हसफ्रें स्हौं भगवत्यम्ब हसक्तम
लवरयूं सहलमलवयरीं कुब्जिके हसखफ्रां हसायफ्रीं
अघोरे घोरे घोरमुखि किलि किलि विम्ब स्हौं हस
खफ्रीं हस्रौं पश्चिमाम्नाय समये श्वरी श्रीपादुकां पूज॰
यामि समस्तचक्रेश्वर खफ्रें महाचण्डयोगीश्वरी श्रीपा
दुकां वलयत्रये ॐ नादे ऊनादे स्वाहा बौद्ध समयविद्या श्री
पादुकां षोडशदले ॐ ब्रह्मणे नमः वैदिकसमयवि
द्याश्रीपादुकां षोडशदले पूजयामि अष्टदले ह्रौं शि
वाय ह्रौं नमः शैवसमयविद्याश्री चतुर्दशारे ह्रां ह्रीं सः
सूर्याय नमः सौरसमय विद्याश्री दशारद्वये वारद्वये ॐ
नमो नारायणाय नमः वैष्णवसमयविद्याश्री मध्यम
के ॥ ऐं गणाध्यक्षाय नमः त्रिकोणमध्ये ऐं क्लीं
सौः ॐ ह्रां ह्रीं क्लीं ब्लूं सः स्हौः क्लीं ऐं कामेश्वरी नि
त्याश्री ऐं क्लीं सौः ॐ नमः कामेश्वरि इच्छाका
मफलप्रदे सर्वसत्ववशंकरि सर्वजगत्क्षोभकरि
हुंहुंहुं ह्रां ह्रीं क्लीं ब्लूं सः सौः क्लीं ऐं ऐं पण्णकामेश्वरी
नित्याश्री ऐं भगभुगे भगिनि भगोदरि भगमाले
भगवाञ्छे भगगुह्ये ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भगवो निभग निपातिनि सर्वभगवशंकरि भगरू
पे नित्यक्लिन्ने भगस्वरूपे सर्वाणि भगानि मे ह्यानय
वरदे रेते सुरेते भगक्लिन्ने क्लिन्नद्रवे क्लेदय द्रावय अ
मोघे भगविच्चे क्षुभ क्षोभय सर्वसत्वान भगेश्वरि
ऐं ब्लूं जे ब्लूं भे ब्लूं मो ब्लूं हे ब्लूं हे क्लिन्ने सर्वाणि भगा
नि मे वशमानय स्त्रीं हर ब्लें ह्रीं भगमालिनी नित्या
श्री ऐं क्रीं श्रीं सर्वकार्यार्थसाधनि वज्रेश्वरि वज्रपं
जरमध्यगे क्रीं क्लिन्ने ऐं क्रों नित्यमदद्रवे क्रीं वज्रे
श्वरी नित्या श्री ह्रीं भगवति ब्लूं नित्या कामेश्वरि श्री
सर्वसत्ववशंकरि सः त्रिपुरभैरवि विपं विच्चे क्लीं म
हात्रिपुरसुन्दर्यै नमः ॥ ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि य
न्मया क्रियते शिवे तव कृत्यमिदं देवि कृतनाय यत
क्षमस्व मे इति नमस्कृत्य स्वाभिमतं प्रार्थ्य क्रीं
श्रीं महात्रिपुरसुन्दरि पुनराचमनीयं कल्पयामि
नमः इति पुनराचमनीयं दत्वा प्राङ्मुखवाचेणानम
इति मंत्रेण देवतागणं देव्यंगे विलीनं विभाव्य संहा
रमुद्रया मंडलस्य क्रमेणादाय घ्राय वहन्नासापु
टेन श्री देवी स्वहृदि समानीय प्राणायामं कृत्वा तस्ते
जो वह्नि तेजो एकी कृत्वा मितेशुभे सांगं भवतन
न्सर्वं पूजा जाप्यं समरेश्वरि इति पठित्वा वामाम्भन

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रभेदेन कामकलाध्यानं कृत्वात्मानं तत्स्वरूपं भावये
त् ततः पश्चाद्योनित्रिकोणवृत्तमण्डलं कृत्वा तन्मण्डले
पेंव्यापकमण्डलाय नमः इति पुष्पैः संपूज्य विमाल्यपु
ष्पं गृहीत्वा ऐं ऐं ऐं ऐं फ्रीं उच्छिष्टचाण्डालिनिमातंगि
सर्ववशंकरि शोषिकायै नमः इति मण्डलोपरि पुष्पं
त्यजेत् ततो निर्माल्यं शिरसि धृत्वा नैवेद्यं भुक्त्वा यथा
सुखं विहरेत् ॥ इति श्रीविद्यापूजापद्धतिः समाप्ता ॥
वावाहीनं च महोत्सवे पवित्रे च मुक्ताहृष्या प्रपूजयेत्
नार्चयेद्वाममार्गेण अनाचारेण नार्चयेत् आरभ्य वि
दुस्थानं च पश्चात्कामकलां यजेत् वाम्नीं तृतीयभागे
तत्सुन्दरीं चतुरस्रके आकर्षणीं पंचमी च षष्ठे कामे
श्वरीं यजेत् वसुपत्रे च भैरवं षोडशारे कुले श्वरीं
पुष्पांजलित्रयं दत्वा जपेन्मंत्रमनन्यधीः एतदेव भवे
न्नित्यं मस्तके मस्तके त्यजेत् अपर्वणि तस्मरेन्मंत्रं योनि
भक्तिसमन्वितः कन्यापीठे अपर्वणि तु सेन्मंत्रं योनि
भक्तिसमन्वितः कन्यापीठे न्यके च घटे गन्यासमाच
रेत् नजपेदेसवोना मो श्राके: शोचेन दुष्यति श्रीक
मे अन्यत्र योगपूजाको वा शुचिः वाप्यशुचिर्वा शुचि अका
लेष्वप्यथवा काले अधिकारी सदा भवेत् योगपूजाको न मनसा
प्रसीद त्रिपुरे प्रभो तेन संतुष्टदैवतः सर्वमन्त्रसाधकः य
सिद्धो भू।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पतिर्वापिनाप्नोति ``` समाथकः सनत्कुमारसंहि
तायां। स्तनकोटीवरारोहेन त्यजेत्तित्यसृजनं महाग
रुनिपातेन समाप्तानि परित्यजेत अतरूर्ध्वं त्यजेद्देवि
सातकः पातकी भवेत्॥ अथ कल्याणिस्तोत्रं। कल्या
णवृष्टिभिरिवामृतपूरिताभिः लक्ष्मीस्वयंवरणमंग
लदीपिताभिः सेवाभिरंबतवपादसरोजमूलेनाका
रि किंमनसि भाग्यवतांजनानां ।१। एतावदेवजननि
स्पृहणीयमास्ते त्वद्वन्दनासु सलिलस्थगितेपि नेत्रं॥
सान्निध्यमुद्यदरुणार्कसोदरस्यत्वद्विग्रहस्य सरया
मयया स्वतस्य २ ईशित्वभावकलुषाकृतिनाम संविद्र
लादयः पुनिपुगंप्रलयाभिभूताः एकस्सएवजननि
स्थिरसिद्धस्तेयः पादयोस्तव समर्प्पणानि करोति ३
व्यामहृत्रिपुरसुन्दरिताव कीयं काठिण्यकन्दलित
कांतिभरं कटाक्षं कन्दर्पभावसुभगाः खलुभक्ति
भाजः संमोहयंति तरुणीर्भुवनत्रयेपि ४ ह्रींकारमे
वतव। नामगृणंति वेदैर्मातस्त्रिलोकनिलये त्रिपुरे त्रि
नेत्रे त्वत्संस्मृतौ यमभटादिभयं विहाय नन्दन्ति नन्द
नवने सहलोकपालैः ५ हंते पुरामादिवलंपरिपूर्य
मानः प्राकृः कथंनुभवितागवलस्यवेगः नाथाम
नायघटिमानतिदं नवारं देहस्य प्राणस्य दहनमवधीन

श्री·
२३१
231

लस्य ९ सर्वज्ञतां सदसि वाग्वदनां प्रभूतो देवि त्वदंघ्रि
सरसीरुहयोः प्रणामः किंचित्स्फुरन्मुकुटमुज्ज्वलमा
तपत्रं द्वे चामरे च महतीं वसुधां ददाति १ कल्पद्रुमैर
भिमतप्रतिपादनेषु कारुण्यवारिधिभिरंब भवत्कटा
क्षैः आलोकय त्रिपुरसुन्दरि मामनाथं त्वय्येव भक्तिभ
रितं त्वयि दत्तदृष्टिम् ८ हन्तेतरेष्वपि मनांसि निधाय
चान्ये भक्तिं भजंति किल पामरदैवतेषु त्वामेव देवि म
नसा हमनुस्मरामि त्वामेव देवि शरणं जननि त्वमेव
लक्ष्येषु सत्स्वपि तवास्य विलोकितानां मामालोकय त्रि
पुरसुन्दरि मां कथंचित् नूनं मयापि सदृशः करुणै
कपात्रं मातो जनिष्यति जनो न च जायते वा १० ह्रीं ह्रीं
मिति प्रतिपदं जपतां तवाख्यां किं नाम दुर्लभमिह त्रि
पुराधिवासे मालाकिरीटमदवारणमाननीया
न्सेवते वसुमती स्वयमेव लक्ष्मीः ११ संपत्करा
णि सकलेन्द्रियनन्दनानि साम्राज्यदानकुशलानि स
रोरुहाक्षि त्वत्सेवनानि दुरिताहरणोद्यतानि मा
मेव मातरनिशं कलयन्तु नान्यम् १२ कल्पोपसंहृ
तिषु कल्पितताण्डवस्य देवस्य खण्डपरशोः परभै
रवस्य पाशांकुशैक्षवशरासनपुष्पबाणा सा
साक्षिणी विजयते तव ॥०॥०॥ ०॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वभक्तिरेका २४ ह्रींकारमेवतवधामतदेवरूपंतन्नाम
सुन्दरिसरोजनिवासशीले यत्तेजसापरिणतिंविय।
दादिभूतसंपमनोतिसरसीरुहसंभवादि २५ ह्रींकार
त्रयसंपुटेनमहतामंत्रेणसन्दीपितंस्तोत्रंय:प्रतिवास
रंतवपुरोमातर्जपेन्मंत्रवित् तस्यक्षोणिभुजोभवंति
वशगालक्ष्मीश्चिरस्थायिनी वाणीनिर्मलसूक्तिभा
वभरितानागतिंदीर्घंयश: इतिश्रीमहात्रिपुरसुंद
रीस्तोत्रंसमाप्तम्। अथत्रैलोक्यमोहनकवच॥ श्रीदे
व्युवाच। श्रीमत्त्रिपुरसुन्दर्यायायाविद्या:सुदुर्लभा:
कृपयाकथिता:सर्वा:श्रुताश्चाधिगतामया प्राणनाथा
धुनावृहिकवचंमंत्रविग्रहं त्रैलोक्यमोहनंवेतिनामत:
कथितंपुरा इदानींश्रोतुमिच्छामिसर्वार्थंकवचस्य
व श्रीईश्वरउवाच। शृणुदेविप्रवक्ष्यामिसुन्दरिप्रा
णवल्लभे त्रैलोक्यमोहनंनाममहाविद्योघविग्रहम्
यद्धृत्वादानवान्विष्णुर्निजघानमुहु:मुहु: सृष्टिंवित
नुतेब्रह्मायद्धृत्वापठनाद्यत: संहर्तीहरयतोदेवीदेवे।
शोवासवोयत: धनाधिप:कुवेरोपियत:सर्वेदिगी
श्वर: नदेयंपरशिष्येभ्योदेयंशिष्येभ्यएवहि अभ
क्तेभ्योपिपुत्रेभ्योदत्वामृत्युमवाप्नुयात् श्रीमत्त्रिपुर
सुन्दर्या:कवचस्यऋषि:शिव:छन्दोविराट्देवताचदे।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रीत्रिपुरसुन्दरी धर्मार्थकाममोक्षेषु विनियोगः प्रा॰
कीर्तिताः ॥ शिरो मे वाग्भवा पातु कएईलह्रीं स्वरूपकं
हसकलह्रीं ललाटे च पातु कामेश्वरादिमः हकहल
ह्रीं चक्षुषो पातु मे काममध्यमः कहयलह्रीं श्रुती पा
तु महामोक्षप्रदायका हकलसह्रीं शक्तिबीजे पातु
जिह्वां च पंचमी सदनं सकलं पातु पंचकूटेश्वरं सदा १
कएईलह्रीं घ्राणं मे पातु कामेश्वरी मम हसकहल
ह्रीं कण्ठं पातु भगवती मम सकलह्रीं शक्तिबीजे स्क
न्धौ पातु परात्मिका कामेशोपासिता देवी कण्ठदेशं
सदावतु कामादिषोडशी पातु भुजौ त्रिपुरसुन्दरी ता
रादिषोडशी पातु करौ वामादिषोडशी मायादिका हृ
दं पातु स्तनौ वाग्वादिषोडशी पार्श्वौ परादिका पातु
वाटौ श्रीसुन्दरी मम हसकलह्रीं पातु पृष्ठं हसकह
लह्रीं सदा कुक्षिं पातु कामराजः सकलह्रीं सदा
वतु लोपापंचदशी देवी मध्यदेशं च रक्षतु क
एईलह्रीं नाभिं पातु हकएईलह्रीं कटिं पातु।
शक्तिनी च सकएईलह्रीं सदा पातु मां मनु नाश।
ध्या सुन्दरी मां सदावतु सहकएईलह्रीं तु हक
गुल्फं सदावतु सहकहएईलह्रीं गुह्यं पायात्।
तु हसकएईल ॥ ० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह्रींजानुनीपातुचेन्द्रराणराधिताचमाम् हसकएईल
ह्रींतर्जंगायुग्मंसदावतु हसकहएईलह्रींगुल्फ।
युग्मंसदावतु हसकएईलह्रींपादंपायात्त्रिपुरसुन्दरी
ऊवेराराधिताविद्या सर्वांगंमासदावतु कएईलह्रीं
त्वप्राच्यांसदामांपरिरक्षतु॥ हसकहलह्रींयाम्येपा
तुमासुन्दरीपरा अगस्त्यापासिताविद्याचक्रस्यामांस
दावतु सएईरलह्रींचनित्यानैऋत्यांमेसदावतु सह
कहलह्रींपातुप्रतीच्यांसकलह्रींसः पातुमांत्रिपुरादे
वीनन्दिकेनप्रपूजिता कएईलह्रींवायव्येहसकहल
ह्रींमथोत्तरे सकलकह्रींऐशान्यांसुन्दरीमांसदावतु
इन्द्राणपूजितासामांश्रीमत्त्रिपुरसुन्दरी हसकलह्रीं
सहकलह्रींसकहलह्रींसर्वपूज्यासुन्दरीमेसर्वांगं
परिरक्षतु हसकलह्रींहसकहलह्रींसकलह्रीं।
पायाद्ब्रह्माणीमांदेवीश्रीमत्त्रिपुरसुन्दरी हसकल
हसकहलसकलह्रींपाताले वसुधकूटाशंकरी।
यासदामांपरिरक्षतु हसकलह्रींआधारो हसक
हलह्रींशिरः सकलह्रींपातुनाभिं सएईलह्रींग्र
नाहतं सहकहलह्रींकंठं सकलह्रींमनोभुवम्
षट्कूटावैस्वीमाचपातुमांसुन्दरीपरा कएईल
ह्रींहसकहलह्रींसकलह्रीं दुर्वासमाप्रपूज्याच

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पातुमांदिव्यसुन्दरी कह्रएईलह्रींहकएईलह्रींस
कएईलह्रीं कोथेनपूजितादेवीविदिव्यमांसदावतु।
हसकलह्रीं हसकहलह्रींसकलह्रीं महाज्ञानम
यीपातुमांमहाषोडशीपराश्रीमायामदनोवाग्भीप
रातावंशिवप्रिया हरिप्रियात्रिकूटाख्यापरावाग्भीम
नोभवः मायालक्ष्मीःमहाविद्यासावीज्ञाषोडशीप
रा। सर्वांगेमेसदापातुश्रीमत्त्रिपुरसुन्दरी कामोमा
यापराबालात्रिकूटाखीभगांकुशे कालीकामक
लाकूर्चः सर्वदोप्रणवःप्रिये श्रीमहाषोडशीपातु
याख्याताभुवनेश्वरि ज्ञानेनसततं— ह्रारापाशिव
स्यासर्वतोवतु श्रीमहाषोडशीपूर्णाप्रियादेव्याप्रपू
जिता यस्याविज्ञानमात्रेणमृत्युमृत्युर्भवेत्स्वयं ब्रह्मा
दयाःसर्वीब्रह्मसापिमामभितोवतु इतितेकथितं
देविब्रह्मविद्याकलेवरम् त्रैलोक्यमोहनंनामकव।
चंब्रह्मनिर्मितं समस्तमहाविद्यास्तत्रादौकथिताप्रि
ये तासांप्राणात्मावत्ययायायाविद्याःसुगोपिताःबहु
नाकिमिहोक्तेन श्रीमहाषोडशीपरा प्रकाशितामहा
देविवाहछालोपुनःपुनः महाविद्यामयंब्रह्मकवचं
मन्मुखोदितं गुरुमभ्यर्च्यविधिवत्कवचंप्रपठेत्ततः त्रिःस
कृत्वायथाज्ञानंसोपिपुण्यवतांवरः देशिकःसर्वविद्यास्य
धिकारी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जपादिषु देवीमभ्यर्च्य विधिवत्पुरश्चर्यां समाचरेत्
अष्टोत्तरशतेन स्यादष्टांशं हवनादिकं ततस्तु सि।
द्धकवचः पुण्यात्मा मदनोपमः मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य
पुरश्चर्यां विनाततः गद्यपद्यमयी वाणी तस्य वक्त्रात्प्र
जायते वक्त्रे तस्य वसेद्वाणी कमला निश्चला गृहे पु
ष्पांजल्यष्टकं देव्यै मूलेनैव पठेत्सकृत् अपि वर्षस
हस्राणां पूजायाः फलमाप्नुयात् आत्मानं तन्मयं
कृत्वा यः पठेत्कवचं परम् योयः पश्यन्ति तेषां त्रै
समदा मोभवेद्ध्रुवं विलिख्य भूर्जे गुटिकां स्वर्णस्थां
धारयेद्यदि कंठे वा दक्षिणे बाहौ सकुर्याद्वशं सर्वजगत्
त्रिलोकीं क्षोभयत्येव त्रैलोक्यविजयी भवेत् तद्गात्रं प्रा
प्य शस्त्राणि ब्रह्मास्त्रादीनि पार्वति माल्यानि कुसु
मान्येव सुखदानि भवन्ति हि स्पर्धामुद्धूय भवने ल।
क्ष्मीर्वाणी वसेत्ततः इदं कवचमज्ञात्वा यो जपेत्सुन्दरीं
पराम् न बलत्वप्रजप्तापि तस्य विघ्नान् सिद्ध्यति सश
स्त्रघातमाप्नोति दरिद्रो मृत्युमाप्नुयात् ॥ इति श्रीरु
द्रयामले तंत्रे देवीश्वरसंवादे त्रैलोक्यमोहनं नाम कव
चं समाप्तम् ॥ ॐ श्रीभगवानुवाच । शृणु देवि प्रव।
क्ष्यामि गुह्याद्गुह्यतमं शुभम् कवचं परमेशानि महा
श्रीत्रिपुरामयं नारायणो जगद्धाम्नि मन्त्रिये मन्परायणो

श्री॰
२२४
234

तथैवोक्तं महेशानि पुत्रेष्वपि सुगोपितं सर्वतंत्रेषु
यत्नोक्तं यत्नोक्तं यामलेष्वपि डामरेषु च यत्नोक्तं तदे
तद्भूतलं शुभे एतद्गोप्यं प्रयत्नेन स्वविद्यासिद्धिकाम्य
या नवविद्यात्मकं ज्ञाने सर्वकामफलप्रदे देवि गुह्य
तमं विभद्रकैस्मे चित्प्रकाशयेत् तत्रैवैशाखिके ज्ञाने
वीरवंद्ये महेश्वरि अकोणप्रमोदिनीशे विष्णुदेवरके
तथा नक्षत्रचिन्मया प्रोक्तं सत्यं सत्यं पुनः पुनः एतत्प्र
दिव्या देवेशि जरामृत्युविनाशनं श्रीचक्रं पूजयित्वा
तु विद्यां जप्त्वा शुभप्रदाम् कर्तं पालयितं दृत्तं समो।
स्मि वीरवंदिते तस्माद्विद्यां समासाद्य कवचं सर्वमा
चरेत् अन्यथा सिद्धिहानिः स्यात् एतत्कवचमुत्तमम्
कवचस्यास्य देवेशि त्रिदेवा ऋषयः स्मृताः छन्दोऽप्य
नुष्टभो ज्ञेयः देवता वैन्दवीश्वरी विनियोगो महेशा
नि त्रिवर्गफलसाधने॥ पातु मामनिशं नित्या महा
त्रिपुरसुन्दरी नित्याकामेश्वरी पातु पातु मां भगमा
लिनी नित्यक्लिन्ना च मां पातु भेरुण्डा पातु मां सदा
वह्न्यादिवासिनी पातु महाविद्येश्वरी च माम् शि
वदूती च मां पातु त्वरिता पातु मां सदा कुलसुन्दरी।
मां पातु नित्या नीलपताकिनी विजया सर्वदा पा
तु पातु मां सर्वमंगला ज्वालामालिनी च ॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मांपातु विविद्यासु सिद्धिदा श्रीचक्रे पूजयितासु सर्व।
मोक्षप्रदायकम् कुलकुण्डे सदा पातु सर्वेशी कुल।
कामिनी सहस्रारे च मां पातु देवी ब्रह्मस्वरूपिणी यन्त्र
पीठेश्वरी मंत्रे च पायात् त्रिपुरसुन्दरी दशादिक्षु सदा।
पातु सृष्टिर्मां पातु सर्वदा आवाहनो सदा रक्षेत् पातिस्थे।
कादशात्मिका एककूटा च मां पातु त्रिकूटा पातु सर्व
दा पंचकूटात्मिका रक्षेत् पंचमी पातु सर्वदा विद्यापंच
दशी पातु पातु गोप्यासु षोडशी षट्कूटावर्ते मां नि
त्यं नित्यमेकादशी च माम् नवयोनौ सदा पातु कूटत्रय
निवासिनी स्वभावती मधुमती शक्तिबीजात्मिका च
या पायात् कामेश्वरी देवी आधारे कामपर्वते पूर्णगिर
श्वरी पायाद्धृदये परमेश्वरी जालन्धरी भ्रुवोर्मध्ये
पातु मां भगमालिनी उड्डीयाने सदा शीर्षे महात्रिपुर
सुन्दरी सर्वतोभद्रा वशाकर्षणवशोन्मादमहांकुशाः
खेचरी बीजयोन्याख्याः पान्तु मां सर्वतो भयात् वागी
श्वरी ज्ञानशक्तिः वाग्भवी पातु मां सदा कामराजी
कामकला पातु मां कामरूपिणी शक्तिबीजे सदा पा
तु शक्तिः स्वशक्तिरूपिणी अकारादि टतो हक्षपयशा
दयवर्गगाः पातु मामनिशं देव्यः कुलाचारस्य सिद्ध
ये हसौः साध्यात्रिकूटया लक्ष्मीयोनिः समन्विता।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पायान्मामखिलामायात्कुलक्रमविलंघनात् कुला
चारेचयत्किंचिद्वैगुण्यंपूजनेजपे भावनासुचयत्कि
चित्कुलक्रमेविशोधने कुलाकुलगतोयश्चकुल
योषित्सुपूजनेपातुमामनिशंदेवीप्राणविद्यापुटीकृ
ता पावकाणांसदापातुदुस्त्वापेनसर्वदा सर्ववश्य
करःपातुपापात्पाशविमोचनः जम्भमोहवशास्त
म्भपदैःसार्धमहांकुशः पातुमामखिलाल्लोभा।
द्रोगशोकभयाद्भवात् देव्याःश्रीचक्रमध्यस्थाःप्र
कटाख्याश्चमातरः गुप्तागुप्ततराश्चैवसंप्रदायमयु
वाः कुलकौलिनिगर्भाश्चरहस्यातिरहस्यगाः परा
पररहस्याश्चयोगिन्यः पातुसर्वदा त्रिपुरामांसदा
पातुपातुमांत्रिपुरेश्वरी सुन्दरीमांसदापातुत्रिपुरावा
सेश्वरी वासिनीत्रिपुरेः सार्धंश्रीदेत्रिपुरयासह त्रि
पुरामालिनीपातुसिद्धिस्त्रिपुरसूविका पातुमामनि
शंविद्यायादेवीत्रिपुराम्बिका चक्रश्चकेश्वरीभिश्च
देवीभिःपरिपूजिता पायान्मामखिलाद्दुर्गाद्दुष्टग्रह
गणादपि श्रीमत्पदैर्महापूर्वीपायान्मांवैन्दवीश्वरी
स्वलविभ्रमहेपायाः कृतसंपुटकैःकरैः यस्या
पपीठनिकटेनिवसन्तिमहाम्बिकाः ययोदेवा।
नमानानियस्यारूपनिरूपणम्॥ यस्येदं॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कवचं गुह्यं गोपनीयं प्रयत्नतः इदं तत्कवचं देव्याः

शुचिशुद्धतमानसः यः पठेत्प्रयतो नित्यं सौभाग्यः स

र्वजंतवः धारयेयस्तु यत्नेन दुर्गमे रणसंगमे पदाः प

राङ्मुखा यांति विना युद्धेन विद्रुताः अथवा राजसद

नो पठित्वाथा प्रवेशयेत् दासवद्वशगो राजा सत्यं स

त्यं वदाम्यहं पूजने च जपे ध्याने नर्पणे वु समर्पणे यो

शक्तः सोपि कवचस्मरणात्सिद्धिदा भवेत् इदं कव

चराजेन्द्रं मंत्रं सद्गुरुमेव च सर्वथा गोपयेयत्नात् यदी

च्छेदात्मनो हितं कारागृहगतो वापि बद्धो वा निगडै र्व

डोरपि नाना दुःखाग्निसंतप्तः पतितो दुर्गवर्त्मनि स्म

रणात्कवचस्यास्य नरो मुच्येत संकटात् ॥ इति श्रीकु

मारप्रबोधकतंत्रे निरुक्तं श्रीसौभाग्यकवचं समाप्तं

अथ पंचमी स्तवराजः तत्रादौ यागनयत्र लिखितमस्ति

अथ काम्यानि ॥ तदुक्तं स्वतंत्रतंत्रे ॥ नित्यं नैमित्तिकं

काम्यं सापेक्षं पूर्वपूर्वतः अन्यथा चेद्भवेद्विघ्नकरो

न्यापत्परम्परा ॥ तदुक्तं वीरतंत्रे ॥ नित्याचारवतो मंत्री

कुर्यात्रैमित्तिकार्चनम् नैमित्तिकार्चने सिद्धः कुर्या

त्काम्यमां वडितम् तदुक्तं मत्स्यसूक्ते द्वादश्यां पूजये

द्विघ्नं चतुर्दश्यां यमुपापातिं अष्टम्यां पूजयेच्छक्तिं स

र्वसिद्धिमभीप्सतः अष्टम्यां च चतुर्दश्यां पूजयेच्छक्तिं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अ॰ २३६

236

सर्वप्रयत्नेन यद्यत्प्रार्थयते मंत्री तत्तदाप्नोति निश्चयः
लभते मंगलां वाणीं कुलाष्टम्यां महायजेत अत्र नि॰
त्यार्चनानंतरमेव नैमित्तिकं कार्यम यत्र कालनिय
मो दृश्यते तत्र मासे मासार्थं ` ` ` ` नित्यकाभ्यन्त
ष्ठानं करणीयम तथा चोक्तं रुद्रयामले मासाथ मध्य
वा मासे द्विगुणं त्रिगुणं तथा यावत्फलाभिमान्योगी
तावदेवं समाचरेत नैमित्तिके तथा काम्ये फलाभि
माण्डलावधिः नचेत्तद्द्विगुणं कुर्याद्यथा स्यात्फलभा
क्सुधीः अष्टम्यां पूजनं देव्याः सर्वकामफलप्रदं देवा
पुष्पं वीजपूरं च गन्धिपरिमिश्रितं मिश्रीकृत्य बलिं
दद्यादष्टम्यां तु विशेषतः स्वर्णमालां महादेव्यै दद्या
त्कन्यै विशेषतः फलेरीरं तथा दद्यात् दधि दद्यात्सशर्क
रम तस्मात्सर्वप्रयत्नेन संपाद्य पूजयेच्छिवे आज्ञासि
द्धिमवाप्नोति जपापुष्पं च वर्भरी चन्दनं चारु कुसुमं
दद्याच्छ्रेतापराजितां अर्थं दद्याद्विशेषेण नित्यपूजा॰
सु सर्वदा अशोत्तरशतेनाप्ये यावज्जीवितसंख्यया अ
थात्यन्तं प्रवक्ष्यामि सर्वकामार्थसिद्धये गोरोचना
दिभिर्द्रव्यैर्यंत्ररत्नं समालिखेत अतीव सुन्दरं रम्यं
तन्मध्ये प्रतिमां वराम जपनीं कामसहितां म॰
हावीजविदर्भितां विलिखेत्तन्नाना देवीं त ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नाष्टमसहस्रकः अहष्टपूर्वांदेवेशि अश्रुतपूर्वानतुले
भा राजकन्याथवाचांवीभयलज्जाविवर्जिता आया
तिसाधनेसम्यक्कंन्नमूढामती प्रियेमहावीजेकाम।
राजवीजे ॥ अथवादेवदेवेशि पदेकामर्वंवाहतआ
रभ्ययावन्मध्यंमहेश्वरी अकारादिक्षकारान्तेमातृव
र्णैर्विविन्नयेत पूजयेद्वात्रिसमयेकुलाचारक्रमेण
यः तत्क्षणान्महादेविसाधकःखेचरोभवेत पूज
यित्वामहेशानिमहदेकतरोगिरौ अजरामरतामप्य
श्नुतेनात्रसंशयः महाभूतदिनेचापिश्मशानेय
दिपूजयेत पूर्वयनिशिदेवेशिसर्वसिद्धिमवाप्नुया।
त महाभूतदिनेकृत्वाचतुर्दशीपूर्ववश्रुतयथोक्त
वत ॥ तथा ॥ चक्रमध्यगतोभूत्वासाधकश्चिंतयेत्तथा
तयन्तस्थंसहस्राणमात्मानमरुणंतथा साध्यम
प्यरुणीभूतंचिंतयन्परमेश्वरीम् अनेनक्रमयोगेन
स्वयंकन्दर्परूपवान सर्वसौन्दर्यसुभगः सर्वलोकव
शंकरः सर्वत्क्षोपचारैश्चमुद्रासहितविग्रहः एवंप्र
पूजयेद्यस्तुयस्यनामविदर्भितम् सभवेद्दासवद्देवि
धनाद्योवापिभूपतिः चक्रमध्यगतेरूपैनामयस्या
स्तुयोषितः अहष्टांनामहेशानियोनिमुद्राधरःप्रये
रक्ताटानयतेश्रीघ्रयहिताणिंराजकन्यकाम् राजकन्या

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ मप्सरसं खेचरीं सुरकन्यकाम् विद्याधरीं दिव्यरूपां
२६॰ ऋषिकन्यां परस्त्रियां मदनोद्भवसंतापां स्फुरद्रत्नवदन
237 मण्डलं कामबाणप्रभिन्नांतःकारणं लेलिचक्षुषी
म् महाकामकलाध्यानयोगाभ्यासरवल्लिते होम
येत्स्वर्गभूलोकपातालतलघोषितः रोचनाभागा
मेकं च भागमेकं च कुंकुमं अश्वभागद्वयं देवि चन्दनं
मन्दयेत्समं पक्वतिलकं कुर्यात्त्रैलोक्यवशकार
कं अष्टोत्तरशतावृत्त्या मंत्रयित्वा वर्णेनयेत् राजानं न
गरं ग्रामं येनयेन यच्चप्स्यते मंत्रिणापारमेश्वानित
त्यं वेनस्यवश्यं नद्यापुष्पफलं गन्धं पर्णं वस्त्रं वरा
नने शतमष्टोत्तरं जप्त्वा यस्मै यस्मै प्रयच्छति सवश्यो
जायते देवि नात्र कार्या विचारणा स्त्रियास्तु सकला
वश्यादासीतत्त्वामवंत्यपि ह्हाकर्षणमेतत्तु कश्चि
तन्नान्यथा भवे रहस्यस्थानके देवि लिखेद्रोचनया॰
भूर्ति वारुह्मगारवेश्याढ्यः सर्वाभरणभूषितः प्रति
मोमलर्दीं कीलां विलिख्य मनोहरां नद्वालकाद्दृ॰
त्वामियोनिमंडलयोजितो जम्मनाममहाविद्यामंकुशा
र्तां विद्दिधितां सर्वसन्धिषु देहस्य मदनातुरमालिखेन
नीललटास्त्रिमनुष्यामं विन्तेयेरे हसंधिषु तदाकामिम
त्लोभूतमायांदेवीस्वरूपकः सद्यांतलोभनीवद्धामंत्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मष्टशतं जपेत् नियोज्य दहनागारे चन्द्रसूर्यकरात्मके
ततो विकलसर्वांगी कामभावेन पीडिता अनन्यमनसं
प्रेमभ्रममाणं सदालसाम् एवमाकर्षयेद्देवीं योज
नानां शतादपि जन्मसाध्याक्षरं नामसाध्यस्य जन्मना
मच इत्येकमेवेति काश्चित् महाविद्यामूलमंत्रः अ
कथा ः क्लीं मदनाक्षरकामबीजं क्लीं ककार इति काश्चि
त् तदामेति साध्यदिशाभिमुख इत्यर्थः दहनागार
स्त्रिकोणं मातृकां विलिखेत् चक्रबाह्यतः सकला।
शिरो भूर्जपत्रे स्वर्णपात्रे रौप्यपात्रे अथवा ताम्रपात्रे सौ
म्यार्थं सर्वजनानां व्याघ्रादीनां विशेषतः मातृकाणी
मिति मातृकाणि विदर्भितः नामाक्षरेणावेष्टित इत्य
र्थः इति संप्रदायः॥ तथैवोत्तरवाक्यस्मरणात् तथै
व मातृकायुक्तं स्वमंत्रावक्रमंडितं कर्पूरकुंकुमाद्यै
श्च अजरामरतां लभेत् स्वमंत्रेति मातृकाक्षरद्वयेन
तपकं नामाक्षरं ततो मातृकाक्षरद्वयं एवं समस्तमातृ
कामंत्रेणावेष्टितमित्यर्थः अनेनैव विधानेन रोचना
गुरुकुंकुमैः लिखेत् चक्रयोगेन साध्यनामवशान्ने
विदर्भितं स्वनाम्नात यस्मिन् कस्मिन्नपि स्थिता स्याव
रं जंगमं वापि सकलं वशमानयेत् चक्रयोगेन प्राग्
क्तदेवताचक्रयोगेनेत्यर्थः महात्रिपुरसुन्दर्याः का।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰
२३८
238

मस्कुटेनभाव्यता एकमेकमवष्टभ्य साध्यनामाह्वरा
णिच वहिश्वाविलेवौगैर्मातृकायाः प्रवेष्टयेत हेम
मध्यगतं कृत्वा च्छिलायां वामके भुजे धारयेयत्र कु॰
त्रापि त्रैलोक्यवशकारणं पूर्वक्रमेणानं ... स्नापसन्त
र्प्यशीलने मध्यवत्प्रेष्येवापिचन्नदिहीनि थापयेत
महाक्षोभो योषितां च जनानां मनस्तामपि नश्येव पूर्व॰
दृष्टानां पुनः स्थानेव जायते॥ पूर्वक्रमेण एकमेक॰
मवष्टभ्येत्यादिक्रमेण अवथानं ग्रंतरंगत्वात् पूर्वक्र
मेण जन्मनाममहाविद्या ग्रंकुशेनेत्यादिप्रकारेण
त्यर्थः॥ इति कश्चित॥ तथा॥ एतन्मध्यगतां पृथ्वीं
सशैलवनकाननां ज्वलन्तीं सर्वराजेन्द्रमण्डितां सागा
राम्बरां मामवंकं चिन्तयेयः सोसाक्षात्सोपमो भवेत
कटाक्षलेपमात्रेण नार्यस्तस्य वशगाः प्रिये राजानो ब्रा॰
ह्मणाः वैश्याः शूद्राः पशवो गजाः दृष्ट्वाकर्षयते
देवि त्रैलोक्यं सचराचरं दृष्ट्वा विशं नाशयेत्मन्त्रका
यी विचारणा भूतप्रेतपिशाचांश्च ज्वरांश्चातुर्थिका
दिकान शूलगुल्मादिरोगांश्च दृष्ट्वानीशयति
तत्क्षण एतस्मिन्नुरसभगे राज्ञो संपूजितं शिवे।
योमनानां शताद्देवि सम्यगाकर्षयेत्स्त्रियाम श्री॰
कीलीरेण संपुटं कुर्य्यादकारमेनया रोचनाकुंकु

मेवैलाहालकसंयुतम् कस्तूरीद्रवसंयुक्तमेकीकृ।
त्यततः परम् चक्रमेतत्समालिख्य यत्रनाम्नामदेश
रि तस्यव्याघ्रभयव्याधिविपुसर्पगजादिकम् चौरग्र
हज्वराविष्टशाकिनीडाकिनीभयं भयंनविद्यतेदेवि
पवमतस्तथा अथस्नात्वामसंयुक्तोरोचनाकुंकुमा
न्वितां निवापयेत्समाहाह्वासवक्किंकरोभवेत् पी
तद्रव्येस्समालिख्यपीतपुष्पैः समर्चयेत् पूर्वोक्ताभि
मुखोभूत्वास्तम्भयेत्सर्ववादिनं सहस्त्रवदनोदेविमू
कीभवतितत्क्षणात ॥ पीतद्रव्यंगोरचोनादि ॥ अत्रया
वयेदिन्द्रदिग्भागमिति वक्ष्यमाणत्वात्ससुक्तं ॥ तत्रदहादौष्
वेभागेस्थापयेदित्यर्थः चक्रेविन्यसितेदेवि शिमहानी।
लेवसेनच नामसंयोज्यविधिवद्वत्तिराग्निमुखोबुधः
वक्षोदग्ध्यामहेशानिमारयेद्वैरिणांशिवे महिस्ताष
पुरीषाभ्यांसमाकृष्य शेलजे गोमूत्रेणचसंलिख्य
नाममन्त्रर्भ्यपूर्ववत् शिवालवणमध्यस्थंविद्वेषण
कंभवेत् ॥ पूर्ववत् ॥ एकमेकमवष्टभ्यानिक्रमेण
नम्नामममहाविद्याक्रमेणावेत्यर्थः लवणेतिशिवा
श्रावणालवसमध्यस्थमितिचतत्रान्योपाठः ॥ आर
णालेकांचिकमितिप्रसिद्धं कृष्णरोचनयानाममध्य
स्थमिकाशिमध्यगं लंवमानेनदाकाशेप्राज्ञश्चाटव।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰

२३९

239

कारकं महानीलीरोचनाभ्यां दुग्धलाक्षारसादिभिः
विलिख्य धारयेन्मंत्री सर्ववर्णान्वशं नयेत् अनेनैव वि
धानेन स्थापयेद्वह्निमध्यगं तेनोदकेन संस्नानः पीतं
तत्सर्ववश्यकृत् यमाशाभिमुखो भूत्वा चक्रं कुंभपदा
घेयेत् यस्य नामांकितं तस्य मंत्रहानिः प्रजायते रोचना
लिखितं चक्रं क्षीरमध्ये विनिक्षिपेत् रोचनालिखितं।
चक्रं क्षीरमध्ये विनिक्षिपेत् सर्ववश्यकरं देवि भवत्ये
व न संशयः गोमूत्रमध्यमं सम्यक् तत्स्वाटकरं भवेत्
तैलस्य चक्रराजं तु विद्वेषणकरं भवेत् ज्वलज्जलेति म
ध्यस्थं शत्रुनाशकरं भवेत् ॥ इति संक्षेपः ॥ काम्यहोमं
प्रवक्ष्यामि मंत्रीणां सर्वसिद्धिदम् मालतीजातिकाम
ल्लीकुसुमैर्मधुमिश्रितैः घृतप्लुतैः हुतैर्देवि वागीश
त्वं प्रजायते मूकस्याप्यतिमूढस्य शिलारूपस्य वाप्य
था॥ नृपापुष्पैः राज्ययुक्तैः करवीरैर्लस्याविधैः हवनान्मो
हयेन्मंत्री लोकत्रयनिवासिनः कर्पूरं कुंकुमं देवि शीघ्रं
मत्स्यमदेन हि हवनान्मदनो देवि मे त्रिगुणा विजितो भवेत्
सौभाग्येनापि विनाशेन सामर्थ्येनापि मन्त्रते चंपके पा
टले हुत्वा श्रियं प्राप्नोति निनलं श्रीगवाङ्गुग्गुलं वैव चन्द्र
मगुरुं होमयेत्तनः राजराजेन्द्रदेवानां पुरहिंवशमानये
त सर्वलोकाव शाः तस्य भवन्त्येव न संशयः चन्द्रं कर्पूरकं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लक्षहोमाल्लभेद्राज्यं दारिद्र्यभयपीडितः दूर्वोपम
र्गध्यामनेपलांडुमधुहोमतः खेचरोजायतेयाग्रोकृत्वा
होमंचतुष्पथे क्षीरंमधुदधिहोमंद्रएषककृत्वावरा
नने आयुर्बलमथारोग्यमहासिद्धिर्जायतेन्तरेण क्रमे
णपीलनेक्षीरमधुभ्यांविघ्ननाशनं दधिमाक्षिकहो
मेनसौभाग्यंधनमाप्नुयात् पलाण्डुर्लशुनविशेषः
प्राणादूतिनयस्यप्रसिद्धिः पलानेतिचपाठः कृत्वावय
लमध्यनेमंत्रस्त्वामहेश्वरि खेचरोजायतेदेवि
यावोगत्वाचतुष्पथे इतिचतत्स्मृतीदर्शनात् पलेमां
से माक्षिकंमधु सितयाकेवलाहोमोवैरिजम्भनका
रकः सिताशर्करा होमाद्दधिमधुक्षीरन्नानाभिवीर
वन्दितो रोगहर्ताकालहर्तामृत्युहर्तानसंशयः क
मलैर्वकुलैर्होमः सम्पत्सम्पत्तिदायकः रक्तोत्पलैः
र्मंगलदर्पणराज्ञोनारीमवश्यगाय नीलोत्पलैर्महादु
ष्टावश्यमायांतिनान्यथा सितोत्पलैः श्रियंराज्यंल
भतेहवनाच्छिवे सितैस्तुशतपत्रकमलैः लक्ष्मीसौभा
ग्यमाप्नुयात् कलहारहवनात्त्रीसौभाग्यमतुलं
भवेत् पुन्नागवरहोमेनलक्षमात्रेणभूभृतः वश्या
भवन्तिसर्वत्रदशसंख्यानसंशयः पुन्नागाशोकहो
मेनकृत्वाशोहलमंगमान् अयुतत्रयसंख्येनशतसं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
२८॰
240

ख्यान्वशंनयेत् नागरंगस्य होमेन वैश्या वश्या भवंति
हि कूष्माण्डफलहोमेन शूद्रा वश्या भवंति हि द्राक्षा
फलात्सिद्धयोष्टौ लक्षहोमान्न संशयः खर्जूरफलहो
मेन लक्षमंत्रेण भूतलेः वश्याविंशतिशोभ्याकाश्य
ताशंकरीकृता नारिकेलफलैर्होमात्सर्वसिद्धिः जाय
ते बिल्वलक्षहोमेन मंत्रज्ञो राजापरश्च वशिये पक्वाम्र
फलहोमेन लक्षमात्रेण सुन्दरि वत्सः समुद्रपर्यन्तां म
हीं वशमानयेत् पनसस्य फलैर्होमाल्लक्षेण शतभू
भुजः वश्या भवंति देवेशि नात्र कार्या विचारणा तिला
ज्यहोमाद्देवेशि कार्यसिद्धिर्भवेत्प्रिये राजिकालव
णाभ्यां तु इष्टलोकान्वशंनयेत् राजिका राजीइति प्रसि
द्धिः कुंकुमेन कृते देवि त्रैलोक्यं वशमानयेत् गुग्गु
लोः खलहोमेन सर्वदुःखानि नाशयेत् वैरिणं वश
मानयेच्चन्दनस्यापि होमतः रक्तचन्दनहोमेन वेश्या
वश्या वै पुरुषास्त्रियः कर्पूरस्य च होमेन वाग्वश्यं प्र
जायते नृगणाम् कस्तूरीहोमतो देवी राजानो रा
जमंत्रिणः वश्या भवन्ति सकला पतिव्रतान्वि
ताः प्रिये तिलतण्डुलहोमेन शान्तिर्भवति मन्दि
रे शर्करागुडहोमेन सर्वकार्यार्थसाधकः सु
तपायसहोमेन सितायुक्तेन मन्त्रिणः ।।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रैलोक्यं वशमायांति धान्यसिद्धिमवाप्नुयात् नाना
विधानहोमेन धान्यसिद्धिर्भवेद्ध्रुवं सोपस्करस्य वट
कैरुपसर्गान्विनाशयेत् बंधूककुसुमैर्होमात्सर्वा
न्वै वशमानयेत् जपापुष्पैः जगद्वश्यं पलाशपुष्पैस्सु
मोहनं बकुलस्य कुसुमैः सौभाग्यं जायते मदन
दंडांगयूपहोमेन सौभाग्यं सकलं भवेत् जंबूफलैः
स्त्रियो वैश्याः कूष्माण्डैर्देवकन्यकाः श्रीफलैर्वा
लांगली मरीचैर्देवी सर्ववान्दिते रक्तखंडैः सर्वाभि
नद्धशपा राजकन्यकाः वश्या भवंति देवेशि नारिके
लफलेन वा केवलं घृतहोमेन वरदाः सर्वशक्तयः
शाकिन्यो त्रैषु कामनृपादिषु॥ तत्र स्थित्वा जपेल्लक्ष
माद्या देवी स्वरूपकः ततो भवति विद्येयं त्रैलोक्यव
शकारिणी ततो द्वितीयलक्षं तु प्रजपेत्साधकोत्तमः
पातालतलनागेन्द्रकन्यकाः क्षोभयंति तं तासां क
टाक्षजालेभ्यः संमोहं यांति साधकः तदा लक्षत्रयं
जप्त्वा साधकः स्थिरमानसः एवं लक्षत्रयं कृत्वा न
क्रियमेनस्तु चिः शुचिः लक्षत्रयं जपेद्यस्तु महापापैः प्र
मुच्यते लक्षत्रयेण पापानि सप्तजन्मभवान्यपि म
हापातकमुख्यानि नाशयेन्नात्र संशयः ततो लक्षत्रयं
जप्त्वा मंत्रयंत्रकलेवरः महापातककोटिघ्नं नाशये

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
२४१
241

त्रसंशयः॥ चतुर्लक्षजपाद्देविमहावागीश्वरोभवे
त् कुवेरइवदेवेशिपंचलक्षजपाद्भवेत् षट्लक्ष
जपमात्रेणमहाविद्याधरो भवेत् सप्तलक्षजपान्मंत्री।
खेचरीमेलकोभवेत् अष्टलक्षजपान्मंत्रीदेवपुरोणा
नसंशयः नवलक्षप्रमाणेनजपेत्त्रिपुरसुन्दरीम् रु
द्रमूर्तिःस्वयंकर्ताहर्तासाक्षान्नसंशयः सर्वविद्या
महावागीमहासौभाग्यवान्भवेत्॥ इत्यादिजपका
म्यः॥ पुरश्चरणानन्तुरंष्टध्यागभियानादिवलंविल
वेश॥ इतिश्रीचक्रवर्तिपद्मनाभविरचितायांआग
मकल्पलतायांचतुर्थःपल्लवः ॐनमःशिवाय॥
ॐअथवक्ष्येजगद्धात्रीमधुनाभुवनेश्वरीम् ब्रह्माद
योपियांज्ञात्वालेभिरेश्रियमूर्जितां लकुलेशोग्नि
मारूढोवामनेत्रार्धचन्द्रवान् बीजंतःस्यात्समा।
ख्यातंसेवितेसिद्धिकांक्षिभिः लकुलेशःहकारः
अग्निरेफःवामनेत्रःईकारः अर्धचन्द्रःनादः।
तेनह्रींइतिबीजंभवति अस्यपूजाविधिंवक्ष्येसर्व
कामार्थसिद्धिदम् प्रातःमुत्थायशिरसिस
हस्रदलकमलेगुरुंध्यायेत् प्रातःशिरसिशुक्लेऽब्जे
द्विनेत्रंद्विभुजंगुरुं इत्यादिध्यात्वा मानसोपचारैरभ्यर्च्य नमस्कुर्यात् तेन आत्म
तदर्थमनसैवकारयेत् प्रातःशिरसिमानसोपचारेणपूजयेत्

मस्कुर्यात्।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततो हृत्पद्ममध्ये देवीं ध्यायेत ॥ यथा ॥ उद्यद्दिनद्यु-
तिमिंदुकिरीटां तुंगकुचां नयनत्रययुक्तां । स्मेरमुखीं
वरदांकुशपाशाभीतिकरां प्रभजे भुवनेशीम् ॥ इति
ध्यात्वा ॥ मानसोपचारैराराध्य मूलमंत्रं दशधा जप्त्वा
नमस्कृत्वात्मानं तद्रूपं विभाव्य आवश्यकार्यार्थं बहिः ग-
च्छेत् ॥ इति प्रातःकृत्यं ॥ ततो मध्याह्नकाले नद्या-
दौ गत्वा मलविशोधनं स्नानं कृत्वा तिलकुशमादा-
य श्रीपरदेवतार्चनयोग्यता सिद्ध्यर्थं स्नानमहं क-
रिष्ये इति संकल्प्य विनिमज्ज्योन्माय मूलं जपन् ॐ
भगवद्रूपां श्रीभुवनेश्वरीमभिषिंचामि नमः इति वार-
त्रयं मूर्ध्नि जलं दत्त्वा पुनर्निमज्ज्य प्राणायामं ध्यानं पू-
र्ववत्कृत्वा मूलमुच्चार्य श्रीभुवनेश्वरीं तर्पयामि
स्वाहेति वारत्रयं संतर्प्य जलात्कूलमागत्य धौते वाससी
परिधायाचम्य गायत्र्या यथाशक्ति जपं समाप्य
रक्तचन्दनाक्षतजलकुसुमैस्ताम्रपात्रमापूर्य हस्ता-
भ्यां गृहीत्वा एषोऽर्घः भगवते सूर्याय नमः इत्यर्घं दत्त्वा
सूर्यं नमस्कुर्यात् ॥ ततो हृदि विद्यां भावयन् मौनी गृ-
हं गच्छेत् ॥ ततो गृहं गत्वा विगतबाह्यो पादौ प्रक्षाल्य
पूजामण्डपं प्रविश्य पूजास्थाने रक्तकंबलासनाय
नमः इत्यासनं संपूज्य तदुपरि प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा प-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
२४२
242

विघ्नवामकपोलेगुरुभ्योनमः दक्षकपोलेगणेशा
यनमः मध्येभुवनेश्वर्यैनमः इतिनमस्कृत्यभूतशु
द्धिंकुर्यात मूलाधारात्सर्वतत्वसहितांकुण्डलिनींस
हस्रदलपद्मेनीत्वावामकुक्षौअनादिभवसंचितंपाप
पुरुषंध्यायेत् ब्रह्महत्याशिरस्कंचस्वर्णस्तेयभुजद्व
यम् सुरापानहृदायुक्तंगुरुतल्पकटिद्वयं तत्संसर्गि
पदद्वन्द्वंसंगप्रत्यंगपातकं उपपातकरोमाणंरक्तश्म
श्रुविलोचनं खड्गचर्मधरंकृष्णंवामकुक्षौविचिंतये
त् इतिविचिंत्ययमितिवायुबीजंषोडशवारंजपन्वा
मनासापुटेनवायुनादेहमापूर्यनासापुटौधृत्वा पुनर
पियंइतिवायुबीजंचतुःषष्टिवारंजपन् कुम्भकंकुर्वन्
पापपुरुषेणसहशरीरंसंशोष्यपुनरपियमितिवा
युबीजंद्वात्रिंशद्वारंजपन् दक्षिणनासापुटेनवा-
युंरेचयेत् ततोरंइतिवह्निबीजंषोडशवारंजपन्
दक्षिणनासापुटेनवायुनादेहमापूर्यनासापु
टौधृत्वापुनरपिरमितिवह्निबीजंचतुःषष्टि-
वारंजपन् कुम्भकंकुर्वन् पापपुरुषेणसह-
शरीरंसदह्यपुनरपिरंइतिवह्निबीजंद्वात्रिंशद्वा
रंजपन् वामनासापुटेनभस्मनासहवायुंरेचये
वामनासापुटेनभस्मनासहवायुंरेचय ॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततः ठं इति चन्द्रबीजं षोडशवारं जपन् वामनासापु
टेन वायुना देहमापूर्य नासापुटौ धृत्वा वमिति वरुण
बीजं चतुःषष्टिवारं जपन् कुंभकं कुर्वन् ललाटचन्द्रा
द्गलितामृतधारामंत्रीवोहृष्टिं निपात्य पुनरपि लमिति
पृथिवीबीजं द्वात्रिंशद्वारं जपन् शरीरं दृढं विचिंत्य द
क्षिणनासापुटेन वायुं रेचयेत् ततो हृदि हस्तं दत्वा।
आं ह्रीं क्रों हंसः मम प्राणा इह प्राणाः एवं ५ मम जी
व इह स्थितः मम सर्वेन्द्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्र
घ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति प्रति
ष्ठां कृत्वा हृत्पद्मे देवीं समानीय तत्वानि यथास्थानं स्थाप
येत् इति भूतशुद्धिः ततो मूलमंत्रेण प्राणायामं कुर्या
त्। यथा॥ क्लीं इति षोडशवारं जपन्॥ वामनासापु
टेन वायुना देहमापूर्य नासापुटौ धृत्वा ऐं इति चतुःष
ष्टिवारं जपन् कुम्भकं कुर्वन् पुनरपि क्लीं इति द्वात्रिंश
द्वारं जपन् दक्षनासापुटेन वायुं रेचयेत् इत्येकः प्राणा
यामः एवं क्रमेण यथाशक्ति प्राणायामं कुर्यात् आदौ
संहारक्रमेण मातृकान्यासं पश्चात् सृष्टिक्रमेण मातृ।
कान्यासं पश्चात्सृष्टिक्रमेण मातृकान्यासेन संहारक
मर्म्महा॥ ह्लं नमः परमात्मने स्टं टपापुटे इत्यादिक्र
मेण सृष्टिक्रममाह॥ ॐ अं नमो ललाटे इत्यादिक्रमे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
२४३
243

णमातृकांन्यसेत ततोः स्यभुवनेश्वरीमंत्रस्य शक्त्य
ऋषिः गायत्रीच्छन्दः श्रीभुवनेश्वरीदेवता अभीष्ट।
सिद्ध्यर्थेविनियोगः शिरसिशक्त्यऋषयेनमः मुखे
गायत्रीच्छन्दसेनमः हृदिश्रीभुवनेश्वर्येनमः कृ
तांजलिः ममाभीष्टसिद्ध्यर्थेजपेविनियोगः॥ ततोमू
लमंत्रेणव्यापकंकुर्यात मस्तके ॐहृल्लेखायैनमः
मुखेपंगगनायैनमः हृदये ॐरक्तायैनमः गुह्येक
करालिकायैनमः पादये ॐमहोच्छुष्मायैनमः ॐ
पउड्डे ॐहृल्लेखायैनमः इत्यादिक्रमेणन्यसेत ऊर्ध्व
मुखे ॐहृल्लेखायैनमः पूर्वमुखेपंगगनायैनमः द
क्षिणमुखेॐरक्तायैनमः उत्तरमुखे ॐकरालिकाये
नमः पश्चिममुखेॐमहोच्छुष्मायैनमः इतिवि।
न्यस्यकरांगन्यासंकुर्यात॥ यथा॥ ह्रांअंगुष्ठाभ्यांन
मः ह्रींतर्जनीभ्यांनमः ह्रुंमध्यमाभ्यांनमः ह्रैंअना
मिकाभ्यांनमः ह्रौंकनिष्ठिकाभ्यांनमः ह्रः करतल
करपृष्ठाभ्यांनमः ह्रांहृदयायनमः ह्रींशिरसेस्वाहा
ह्रुंशिखायैवषट् ह्रैंकवचायहुम ह्रौंनेत्रत्रयाय
वौषट् ह्रः अस्त्रायफट् इत्यूर्ध्वोर्ध्वंतालत्रयंछो।
टिकाभिर्दशदिग्बन्धनंकुर्यात भालप्रस्तगायत्री
भ्यांनमः दक्षिणकपोलेसावित्रीविश्वाभ्यांनमः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वामकण्ठेवागीश्वरीमहेश्वराभ्यांनमः वामकर्णाग्रे
श्रीसहितधनपतयेनमः मुखेरतिसहितस्मरायनमः
सव्यकर्णेपुष्टिसहितगणपतयेनमः दक्षिणक
र्णान्तरालेशंखनिधयेनमः वामकर्णान्तरालेपद्म
निधयेनमः मुखेमूलंन्यसेत् कण्ठमूलेगायत्रीसहि
तब्रह्मणेनमः दक्षनेत्रेसावित्रीसहितविष्णवेनमः वा
मनेत्रेवागीश्वरीसहितमहेश्वरायनमः दक्षांसेश्री
धनपतियेनमः हृदिरतिसहितस्मरायनमः वामां
सेपुष्टिसहितगणपतयेनमः पार्श्वयोःशंखनिध
येनमः पद्मनिधयेनमः नाभौमूलंभालेब्राह्म्यैनमः
वांसेमाहेश्वर्यैनमः वामपार्श्वेकौमार्यैनमः नाभौवै
ष्णव्यैनमः दक्षपार्श्वेवाराह्यैनमः दक्षांसेइन्द्राण्यैन
मः गलपृष्ठेचामुण्डायैनमः हृदिमहालक्ष्म्यैनमः मू
लेनव्यापकंकुर्यात् ततोहृत्पद्मेदेवींध्यायेत्। यथाउद्य
द्दिनकरद्युतिमिति॥ ध्यात्वामानसोपचारैराराध्यन
मस्कृत्यचक्रमुद्धृत्ययथोक्तपीठेस्थापयेत्॥ यथा॥ प
द्ममष्टदलंबाह्येवृत्तंषोडशभिर्दलैः विलिख्यकर्णि
कामध्येषट्कोणमतिसुन्दरं श्रावाद्यष्टपत्राष्टत्तेनहि
निष्टजायंत्रेसमुद्धृत्ययथोक्तपीठेसंस्थाप्यार्घ्यपात्रंस्था
पयेत् स्ववामेत्रिकोणवृत्तमण्डलंकृत्वा तद्परित्रिपदि

श्रा॰
२४४
244

कामारोप्यमेवह्निमण्डलायदशकलात्मनेनम इति।
त्रिपदिकांसंपूज्यतदुपरिपात्रंसंस्थाप्य अंसूर्यमण्डला
यद्वादशकलात्मनेनमइतिपात्रंसंपूज्यमूलमंत्रेणपत्
च्छुद्धजलेनापूर्य ॐसोममण्डलायषोडशकलात्मने
नम इतिजलंसंपूज्यतस्मिंजलेमूलमष्टधाजप्त्वा तत्रग
न्धपुष्पाक्षतान्निक्षिपेत्॥ तद्दक्षिणेत्रिकोणवृत्तमण्ड
लंकृत्वा तदुपरित्रिपदिकामारोप्यमवह्निमण्डलाय।
दशकलात्मनेनम इतित्रिपदिकांसंपूज्यतदुपरिशंखं
संस्थाप्य अंसूर्यमण्डलायद्वादशकलात्मनेनम इतिशं
खंसंपूज्यमूलेनशुद्धजलमापूर्य ॐसोममण्डलायषोड
शकलात्मनेनमइतिजलंसंपूज्यवमिति धेनुमुद्रयामृ
तीकृत्यफडितिवामहस्ततर्जन्यावगुण्ठ्यअस्त्रायफड
ति छोटिकाभिर्दशदिग्बन्धनंकृत्वा तदग्रेमूलमष्ट
धाजप्त्वा॥ गन्धपुष्पाक्षतान्निक्षिप्य भगवतिभुवनी।
श्वरिइहागच्छइत्यावाह्यतद्देवतात्मकंभावयेत्
ततः सामान्यार्घ्यक्रमेणान्यानिपात्राणिस्थापये
त् तेनोदकेनात्मानंपूजोपकरणंचाभ्युक्ष्य सर्वं।
विद्यामयंकुर्यात् ततः पीठंपूजयेत् यथा य।
न्त्रोपरि कर्णिकायाम् मण्डूकायनमः ॐका।
लाग्निरुद्रायनमः ॐकालाग्निरुद्रायनमः ॥०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कमधायनमः आधारशक्तयेनमः प्रकृत्यैनमः क्षी
रसमुद्रायनमः रत्नद्वीपायनमः कदम्बवनायनमः
कल्पवृक्षायनमः मणिमण्डपायनमः रत्नसिंहास
नमः आग्नेयादिकोणेषु धर्मायनमः ज्ञानायनमः
वैराग्यायनमः ऐश्वर्यायनमः पूर्वादिदिक्षु अध
र्मायनमः अज्ञानायनमः अवैराग्यायनमः अनै
श्वर्यायनमः पुनः कर्णिकायोउपर्युपरिक्रमेण अ
सूर्यमण्डलायनमः ऊंसोममण्डलायनमः संवह्नि
मंडलायनमः संसत्तायनमः रंरजसेनमः तंतमसे
नमः आंआत्मनेनमः पंपरमात्मनेनमः ह्रींज्ञा
नात्मनेनमः ततः केसरेषुनवशक्तीः पूजयेत ॐप्र
बोधायैनमः मध्येॐमंगलायैनमः ततः सदाशिव
महाप्रेतपद्मासनायनमः इतिसंपूज्य अस्त्रायफट्
इतिॐउमायैनमः ॐविजयायैनमः ॐअजितायैनमः
ॐअपराजितायैनमः ॐनित्यायैनमः ॐविलासिन्यै
नमः ॐदोग्ध्र्यैनमः ततोदिनकराकिरणरूपेण कुसु
मांजलौवहनासापुटेनस्वहृदयाद्देवींसमानीय ह्रींभुव
नेश्वरीममृतचैतन्यमूर्तिंकल्पयामिनम इतिमूर्ति
संकल्प्य यंत्रोपरिपुष्पंदत्वा प्राणप्रतिष्ठांकुर्यात यंत्रो
परिकिंचिंजलंदत्वाहस्तेनस्पृशन आंह्रींक्रोंहंसः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रीभुवनेश्वर्याः प्राणा इह प्राणाः एवं ५ श्रीभुवनेश्वर्या
जीव इह स्थितः एवं ५ श्रीभुवनेश्वर्याः सर्वेन्द्रियाणि वा
ङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु
स्वाहा भगवति श्रीभुवनेश्वरि इहागच्छेह तिष्ठ सन्निहि
ता भव सन्निरुद्धा भव अत्राधिष्ठाने कुरु मम पूजां गृहाण
देवेशि क्रों हृदयाय नमः इत्यादि ऊर्ध्वोर्ध्वं तालत्रयं छोटि
काभिर्दशदिग्बन्धनं कुर्यात् परमीकृत्य योनिमुद्रा बद्ध्वा श्री
भुवनेश्वर्यै नमः इति नमस्कुर्यात् ततः करकच्छपिकां
बद्ध्वा ध्यायेत् उद्यद्दिनद्युतिमिंदुकिरीटामिति ध्यात्वा षो
डशोपचारैः पूजयेत् यथा॥ आसनं स्वागतं चार्घ्यं पा
द्यमाचमनीयकम् मधुपर्काचमनं स्नानं वसनाभर
णानि च गन्धपुष्पे धूपदीपौ नैवेद्यं वन्दनं तथा प्रयो
जयेदर्चनायामुपचारांस्तु षोडश इदमासनम्
ॐ भुवनेश्वर्यै नमः ॥ स्वागतमिति कुशलप्रश्नम्।
मिदमर्घ्यं ॐ भुवनेश्वर्यै नमः इदं पाद्यं इदमाचम।
नीयम् एष मधुपर्कः इदं पुनराचमनीयम् इदं स्ना
नीयम् इदं वस्त्रं पलान्याभरणानि एष गन्धः इदं।
पुष्पम् एषः धूपः एष दीपः नैवेद्यं पुनः समानी
य अर्घोदकेन अस्त्राय फट् इति प्रोक्ष्य हुमित्यवगु।
ण्ठ्य वमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मूलमष्टवारं जप्त्वा।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इदंनैवेद्यं ॐभुवनेश्वर्यैनमः इत्युत्सृज्यअग्रेचजलंहस्ते
कृत्वाः अमृतोपस्तरणमसिस्वाहा इतिजलगण्डूषंदत्वा
प्राणायस्वाहा अपानायस्वाहा समानायस्वाहा उदाना
यस्वाहा व्यानायस्वाहा इतिपंचप्राणाहुतीर्हुत्वापुन
रपिजलंगृहीत्वा अमृतापिधानमसिस्वाहा इतिजलं
दत्वा इदंपुनराचमनीयं ॐभुवनेश्वर्यैनमः एतत्तांबू
लं ॐभुवनेश्वर्यैनमः इतिपुष्पांजलित्रयेनासंपूज्यमू
लंजपन् अंगुष्ठानामिकाभ्यां श्रीभुवनेश्वर्यैनमः इ
तिपुष्पांजलित्रयेनामूर्तिंतर्पयामिस्वाहा इतिवारत्र
यंसंतर्प्य अग्निकोणे ह्रांहृदयायनमः इत्यादिपूर्वद
क्षिणपश्चिमोत्तरेषु ह्रः अस्त्रायफट् इतिपूजयेत त
तः आवरणान्पूजयेत कर्णिकामध्ये ॐहृल्लेखायै
नमः पूर्वेगगनायैनमः दक्षिणेरक्तायैनमः उ
त्तरेकरालिकायैनमः पश्चिमे अंमहोच्छुष्मायैन
मः आग्नेयादिकोणेषु अग्नौ ह्रांहृदयायनमः नैऋत
कोणे ह्रींशिरसेस्वाहा वायुकोणे ह्रूंशिखायैवषट्
ईशानकोणे ह्रैंकवचायहुं मध्ये ह्रौंनेत्रत्रयायवौषट्
पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरेषु ह्रः अस्त्रायफट् इतिपूज
येत षट्कोणेषु पूर्वकोणेगायत्रीसहितब्रह्मणेनमः
नैऋतकोणेसावित्रीसहितविष्णवेनमः वायुकोणेस

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰
२४६
246

रस्वतीसहितरुद्रायनमः अग्निकोणेलक्ष्मीसहितकुबेरायनमः वारुणकोणेरतिसहितमदनायनमः ईशानकोणेपुष्टिसहितविघ्नराजायनमः षट्कोणपार्श्वयोः शंखनिधयेनमः पद्मनिधयेनमः आग्नेयादिकेसरेषुहृदयादीन् शिखाकवचानि अग्रेनेत्रंदिक्षुपूजयेत पूर्वादिष्टदलेषु अनंगकुसुमायैनमः अनंगकुसुमातुरायैनमः अनंगमदनायैनमः अनंगमदनातुरायैनमः भुवनपालायैनमः गगनवेगायैनमः शशिरेखायैनमः गगनरेखायैनमः शशिरेखायैन इतिपूजयेत पूर्वादिषोडशपत्रेषुकरात्यैनमः विकरात्यैनमः ॐउमायैनमः ॐलक्ष्म्यैनमः ॐसत्यायैनमः ॐश्रुत्यैनमः ॐस्मृत्यैनमः ॐधृत्यैनमः ॐश्रद्धायैनमः ॐमेधायैनमः ॐमत्यैनमः ॐरत्यैनमः ॐकान्त्यैनमः ॐआर्यायैनमः पद्माद्बहिः पूर्वादिक्रमेणअनंगरूपायैनमः अनंगमदनायैनमः मदनातुरायैनमः ॐभुवनवेगायैनमः भुवनपालिकायैनमः ॐसर्वशिशिरायैनमः ॐअनंगवेदनायैनमः अनंगमेखलायैनमः॥ इतिपूजयेत तद्बहिर्लोकपालान्पूर्वादिक्रमेणपूजयेत ॐइन्द्रायनमः ॐअग्नयेनमः ॐयमायनमः ॐनैर्ऋतायनमः॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ वरुणाय नमः ॐ वायवे ॐ कुबेराय नमः ॐ ईशा-
नाय नमः ऊर्ध्वं ब्रह्मणे नमः अधः ॐ अनन्ताय नमः
इति पूजयेत् तद्बहिः तदस्त्राणि पूजयेत् ॥ अथाव-
रणध्यानम् ॥ ॐ हृल्लेखाद्याः समभ्यर्च्याः पंचभूतस-
मप्रभाः वरपाशांकुशाभीतिधारिण्यो मितभूषणाः
दण्डकुण्डिकाक्षमालाभयहस्ता गायत्री ब्रह्मणो शं-
खचक्रगदापद्मधारिणी पीताम्बरा सावित्री विष्णुपर
श्वेताक्षमालाभयवरहस्ता सरस्वती महेश्वरी रत्नकुंभ
मणिकरण्डधरस्तुन्दिलः पीतवर्णः कुबेरः तदंग-
स्थावामबाहुनात्तमालिंग्य वामेनोत्पलधारिणी रतिः
श्रेकुशपाशहस्तः करेण कान्ताभगं स्पृशन् दिगम्ब-
रो माध्वीकपूर्णकपालं धारयन् शुण्डेन चषकधारेर-
क्तवर्णो विघ्नेशः मदविह्वलाक्षरक्तवर्णा एकपाणिना
गणेशलिंगं स्पृशंती अन्येनात्तरक्तोत्पलासमाश्लि-
ष्टकान्ता दिगम्बरा पुष्टिरनंगरूपा यायास्तु ॥ चषकं ता-
लवृन्तं च ताम्बूलं छत्रमुत्पलं वामेषु कुसुमं च बि-
भ्राणाः करपंकजैः नानाभरणसन्दीप्ताः इत्यावरणा-
संपूज्य प्राणायामं कृत्वा देवसहस्रं शतं वा जपेत्
जपं समाप्य प्राणायामं कृत्वा ओदकं दत्त्वा गुह्या-
तिगुह्यमित्यादि पठित्वा देव्या वामहस्ते नाम यं जपं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री·
२४७
247

समर्प्य घण्टां वादयन् स्तवं कृत्वा दण्डप्रणामं कृत्वा उ
पविश्याथ जपं गृहीत्वा इतः पूर्वं प्राणबुद्धिदेहधर्मा
धिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा क।
र्मणा हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना यत्कृतं यदुक्तं।
यत्स्मृतं तत्सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा पुनर्जलं गृ।
हीत्वा मां मदीयं च सकलं श्रीभुवनेश्वर्यै समर्पये इदं
पुनराचमनीयं श्रीभुवनेश्वर्यै नमः भगवति भुवनेश्व
रि पूजितासि त्वमस्वेति संहारमुद्रया पुष्पमानीयाघ्रा
य वहन्नासापुटेन देवीं हृत्पद्मे समानीयात्मानं तद्रूपं वि
भाव्य निर्माल्यं शिरसि धृत्वा नैवेद्यं भुक्त्वा यथासुखं वि
हरेत् प्रजपेन्मंत्रविन्मंत्रं द्वात्रिंशल्लक्षमानतः त्रिस्वादुयु
क्तैर्जुहुयाद्दशद्रव्यैर्दशांशतः दद्याद्द्वै दिनेशायनन्तरं सं
चिंत्य पार्वतीम् अश्वत्थोदुम्बरप्लक्षन्यग्रोधसमिधस्ति
लाः सिद्धार्थपायसाज्यानि द्रव्याण्यष्टौ विदुर्बुधाः इति भुव
नेश्वरीपद्धतिः समाप्ताः। अथ भुवनेश्वरीस्तोत्रं श्रीम
हादेव उवाच महासंमोहनी देवी सुन्दरी भुवनेश्वरी एका
क्षरी एकमंत्री एकाकी लोकनायकी एकरूपा महारूपा स्थू
लसूक्ष्मा शरीरिणी बीजरूपा महाशक्तिः मंत्रासनजयव
र्धिनी महाबलिर्महाशक्तिर्योगिनी पापनाशिनी अष्टसि
द्धिः कलारूपा वैष्णवी भद्रकालिनी भक्तिप्रिया महादेवी
दविग्रह्मादिरूपिणि शिवरूपी विष्णुरूपी कालरूपी स
लालिनी पुरातिपुराणरूपावती पुण्यवर्धिनी रुद्राणी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पार्वतेन्द्राणि शंकरार्धशरीरिणी नारायणी महादेवी महि
षी सर्वमंगला अकारादिक्षकारांता ह्यष्टत्रिंशत्कलाधरी स
मस्ताद्रिगुणनाथी शरीरोत्पत्तिकारिणी आकल्पान्तकला
व्यापि सृष्टिसंहारकारिणी सर्वशक्तिर्महाशक्तिः सर्वाणि
परमेश्वरी ह्लेखाभुवनादेवी महाकविपरायणा इच्छाज्ञा
नक्रियारूपा अणिमादिगुणाष्टका नमः शिवायै शान्तायै
शांकरी भुवनेश्वरी वेदवेदांगरूपा च अतिसूक्ष्मशरीरिणी
कालज्ञानी शिवज्ञानी शैवधर्मपरायणा कालान्तरीका
लरूपी संज्ञाप्राणधारिणी खड्गश्रेष्ठा च खट्वांगी त्रिशूलध
रधारिणी अभयालोकरक्षा च पिनाकी नागधारिणी वज्र
शक्तिर्महाशक्तिः पाशतोमरधारिणी अरूपा बहुरूपा च
नायका लोकवश्यगा अहादप्राभुनादेवी ह्लेखाभुवना
नघा खड्गधारी महारूपा सोमसूर्याग्निमध्यगा पर्वशाता।
एकैनाम स्तोत्रमंत्रेण भाषिते सर्वपापप्रणाशनं सर्वविघ्न
निवारणं सर्वशत्रुक्षयकरं सदा विजयवर्धनं आयुष्करं
पुष्टिकरं रक्षाकरं यशस्करं अप्रमादिप देव्यर्थमसत्वाश
कलापहं ॥ इति श्रीरुद्रयामले तंत्रे श्रीभुवनेश्वरीपाता
ष्टनामस्तोत्रं समाप्तं। श्रीदेव्युवाच प्रभो श्रीभैरवश्रेष्ठ दया
लो भक्तवत्सल भुवनेशी भवेत् हृदयं यत्तव वल्लभा॥ श्री
शिव उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि भुवनेश्याष्टकं शुभं येन
विज्ञातमात्रेण त्रैलोक्यं वशगं भवेत् ॐ नमामि जगदाधा
रां भुवनेशीं भवप्रियाम् भुक्तिमुक्तिप्रदां रम्यां रमणीयां
शुभावहाम् त्वं स्वाहा त्वं स्वधा देवी त्वं यज्ञ यज्ञनायिका
त्वं नाथ त्वं नमो ह्रीं व्याप्यव्यापकवर्जिता त्वमाधार

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्त्वसिन्ध्यावज्ञाताज्ञेयंपरंपदम् त्वंशिवस्त्वंस्वयंविष्णु

स्त्वमात्मापरमोव्ययः त्वंकारणंचकार्यंचलक्ष्मीस्त्वं

चहुताशनः त्वंसोमस्त्वंरविःकालस्त्वंधातात्वंचमारुतः

गायत्रीत्वंसावित्रीत्वंमायात्वंहरिप्रिया: त्वमेवैकापरा

शक्तिस्त्वमेवगुरुरूपधृक त्वंकलात्वंकलातीतात्वमेवज

तांप्रियः त्वंसर्वकार्यंसर्वस्यकारणंकरुणामयी इदम

ष्टकमाद्यायाभुवनेश्यावरानने त्रिसन्ध्यंश्रद्धयामर्त्योयः

पठेत्प्रीतमानसः सिद्धयोवशगास्तस्यसंपदोवशगा

गृहे राजानोवशमायान्तिस्तोत्रस्यास्यप्रभावतः प्रेत

भूतपिशाचाद्यानेत्रंनेतादिशांग्रहा: यंयकामप्रवाञ्छे

तसाधकप्रेतमानसा तंतमाप्नोतिकृपयाभुवनेशावरा

नने अनेनसदृशंस्तोत्रंनमसेभुवनत्रये सर्वसंपत्प्रदं

सिद्धंस्तोत्रंपावनपावनम् अनेनस्तोत्रवर्येणसाधिते

नवरानने सम्पदोवशमायान्तिभुवनेशीप्रभावतः

इतिश्रीभुवनेशीस्तवराजः

समाप्तः शुभम् ॥

ॐश्रीगणेशायनमः ॐनमः शिवायनमः ॐअ

थकाम्यानि ॥ ॐमन्त्रीत्रिमधुरोपेतैः हुत्वाचाष्ट

सासिद्धैः सहस्रमितिशेषः ॥ आम्लरणान्वशा

येत्क्षीत्रं पार्थिवानपिमोहितः पलाशपुष्पै

स्तर्पंत्रीमन्त्रिणः कृमदैरपि ॥ पंचविंशतिसंजप्तेर्ज

लेःस्नानोदिनेदिने आत्मानमभिषिंचेभ्यः सर्वसौ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्वसौभाग्यवान्भवेत् पंचविंशतिसंज्ञमंजलेश्यानः
वेश्वरः अवाप्यमहतीमश्लाकवीनामग्रणीभवेत्
कर्पूरागुरुसंपृक्तं कुंकुमं साधु साधितं अष्टोत्तरश
तजपेन गृहीत्वा तिलकं कुर्याद्राज्यवश्यमनुत्तमं
श्चालिष्टश्मशानीकृत्वा पुत्तलीमश्रुवान्विनाम् जप्तो
प्रतिष्ठितप्राणां मन्त्रात्मा भक्षयेद्रविवासरे वशं
नयति राजानं नारीं वा नरमेव वा कण्ठमात्रोदके स्थि
त्वा वीक्ष्यतोयगतिं रविं त्रिसहस्रं जपेन्मन्त्रमिष्टांक
न्यांलभेन्नरः अनेनान्मंत्रेनमंत्री गुंजीतयीतिसिद्धये
लिखित्वा भस्मना मायां समांथे फलकादिषु तत्का
ले दर्शयेन्मन्त्रस्तुवैश्यस्पैतनराभिरणी तन्त्रान्तरमाह
वाग्भवं शंभुवनिताकमावीजत्रयात्मकं मन्त्रसमुद्ध
रेन्मन्त्री त्रिवर्गफलसाधनं अस्यार्थः वाग्भवं ऐं शं
भुवनिता क्लीं रमावीजं श्रीं तेन ऐं क्लीं श्रीं इति मन्त्रः
अस्यमन्त्रस्याङ्गमन्त्रध्यानादि तिरिक्तं सर्वं पूर्वोक्तभुव
नेश्वरीवीजवत् अङ्गमेवास्य ऐं क्लां हृदयाय नमः ऐं
क्लीं शिरसे स्वाहा ऐं क्लूं शिखायै वषट् ऐं क्लैं कवचा
य हुं ऐं क्लौं नेत्रत्रयाय वौषट् ऐं क्लः अस्त्राय फट् कु
र्यान्सर्वं दिगाद्यामां स्तस्यैवात्राभिसाधकः ध्यानेत
सिन्दूरारुणविग्रहां त्रिनयनां माणिक्यमौलिस्फुरत

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ रानायकशेखरां स्मितमुखीमापीनवक्षोरुहां पाणि
भ्यां मणिपूर्णरत्नचषकं रक्तोत्पलं बिभ्रतीं सौम्यां र
त्नघटस्थसव्यचरणां ध्यायेत्परामम्बिकां रत्नचष
कं दक्षिणहस्ते रविलक्षं जपेन्मन्त्रं पायसैः मधुरप्लुतैः
दशांशं जुहुयान्मन्त्री पीठशक्तीर्नियोजयेत् वाग्बीज
पुटिता माया विद्येयं त्र्यक्षरी मता तेन ऐं ह्रीं ऐं इति म
न्त्रो भवति अस्य मन्त्रस्यापि अंगमंत्रध्यानादिकं सर्वं पू
र्वोक्तभुवनेश्वरीबीजवत् अंगमन्त्रस्य मध्येन दीर्घयुक्ते
न वाग्पुटेन प्रकल्पयेत् ऐं ह्रां ऐं हृदयाय नमः ऐं ह्रीं ऐं
शिरसे स्वाहा ऐं ह्रूं ऐं शिखायै वषट् ऐं ह्रैं ऐं कवचाय
हुं ऐं ह्रौं ऐं नेत्रत्रयाय वौषट् ऐं ह्रः ऐं अस्त्राय फट् ध्या
नं तु यथा मांगीशशिशेखरां निजकरैर्दानं च रक्तोत्पलं
रत्नाढ्यं चषकं वरं भयहरं संबिभ्रतीं प्राञ्चितां मुक्ताहा
रलसत्पयोधरवतीं नेत्रत्रयोल्लासिनीं वन्देऽहं सुरपूजि
तां हरवधूं रक्तारविन्दस्थितां वरादि अथो दक्षिणहस्त
मारभ्य प्रदक्षिणक्रमेण विनिनीयं आवरणपूजायां
मध्ये हृल्लेखा पूर्वे गगनां दक्षिणे रक्तां उत्तरे करालिकां
महोच्छुष्मां षट्कोणस्य पूर्वकोणे गायत्रीं ब्रह्माणीं च
नैरृते कोणे सावित्रीं विष्णुं च वायुकोणे सरस्वती
रुद्रं च ॥ वह्निकोणे कुबेरं ॥

२५०

250

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

महालक्ष्मीं च वारुणकोणे मदनं रतिं च ईशाने वि
घ्नेशं क्षेत्रेशं च पूजयेत् आग्नेयादिकोणकेसरेषु हृदय
शिरःशिखाकवचानि मध्ये नेत्रं दिक्षु अस्त्रं च पूजयेत्
अष्टदलेषु पूर्वादि ओं ब्राह्मण्यै नमः ईं माहेश्वर्यै न
मः ऊं कौमार्यै नमः ऋं वैष्णव्यै नमः लृं वाराह्यै नमः
ऐं इन्द्राण्यै नमः औं चामुण्डायै नमः अः महालक्ष्म्यै न
मः दलाग्रेषु असिताङ्गाय नमः इं रुरवे नमः उं चण्डा
य नमः ऋं क्रोधाय नमः लृं उन्मत्ताय नमः एं कपा
लिने नमः ओं भीषणाय नमः अं संहाराय नमः इ
ति पूजयेत् ततः षोडशदलेषु करालीं विकरालीं उ
मां सरस्वतीं श्रीं दुर्गां उषां लक्ष्मीः श्रुतिः स्मृतिः धृतिः
श्रद्धा मेधा रतिः कान्तिः आर्याः पूजनीयाः पूर्वादिक्र
मेण तद्बहिः अनङ्गरूपा अनङ्गमदना मदनातुरा भु
वनवेगा भुवनपालिका सर्वशिशिरा अनङ्गवेदना
अनङ्गमेखला पूजनीयाः तद्बहिः लोकपालान् त
द्बहिः तदस्त्राणि पूजयेत् तत्र ब्राह्मणीप्रभृतीनामे
वरणध्यानं भैरवाङ्कसमारूढाः स्मरावेशमदाल
सः असिताङ्गादिभैरवाणां ध्यानं शूलं कपालं श्वे
तं च बिभ्राणाः टङ्कडमरुभिं कृष्णवर्णस्वराभीमाकृटि
सालकशोभितः अन्येषां ध्यानं भुवनेश्वरीं च काल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ

२५१

251

रीमन्त्रापदेशोऽद्य हुँव्यं नवलतेनपेमंचंज्ञऽयानदशा
शतः पलाशपुष्पैः स्वासवैः पुष्पैर्वा राजवृक्षैः अने·
नो बिन्दुसंयुक्तो माया ब्रह्माग्नितारवान् पाशादियुत
रो मन्त्रः सर्ववशपफलप्रदः अनन्तः आकारः बिन्दुः अ
नुस्वारः तेन आं माया ह्रीं ब्रह्मा ककारः अग्निरेफः ता
रः ॐ तेन क्रों तेन आं ह्रीं क्रों इति मन्त्रः अस्य भुवनेश्व
रीमन्त्रस्य शक्तिऋषिः गायत्रीछन्दः भुवनेश्वरीदेव
ता अभीष्टसिद्धो विनियोगः अंगमायास्तु ह्रीं हृदयाय
नमः ह्रीं शिरसे स्वाहा ह्रीं शिखायै वषडित्यादि पद्ममष्ट
दलं मध्ये षट्कोणमतिसुन्दरं आचाराद्भूपराद्येसुजायंत्र
जया विजया जिता पराजिता नित्या विलासिनी दोग्ध्री
अघोरा मंगलाः पीठशक्तयः ह्रीं इति पीठमंत्रः ध्यानम्
वरांकुशौ पाशमभीतिमुद्रां करैः वहन्तीं कमलासन·
स्थां बालार्ककोटिप्रतिमां त्रिनेत्रां भजेऽहमाद्यां भुवनेश्व
रीताम् वरादयो दक्षिणाधोहस्तमारभ्य प्रादक्षिण्ये
न चिन्तनीयाः आवरणपूजा च कर्णिकामध्ये
ह्रीं रवायै नमः पूर्वे गगना दक्षिणे ॥
रक्ता उत्तरे करालिका पश्चिमे महोच्छुष्मा ॥
आग्नेयादिकोणकेसरेषु हृदयशिरः शि
खाकवचानि ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अग्रेनैऋते दिक्षु अष्टदले पूर्वादिक्रमेण पूजये
त् ब्राह्मीमाहेश्वरीकौमारीवैष्णवी वाराहीइन्द्रा·
णीचामुंडा महालक्ष्मीपूजनीयः तद्बहिः लोकपा
लान् तद्बहिः तदस्त्राणि इत्येवमादिध्यानं भुवने·
श्वरीपकारदीपूजापद्धतौ द्रष्टव्यं ब्रह्म्यादिध्यानम्
मातृकाभेदपरिच्छेदे द्रष्टव्यं हविष्याशीजपेन्मंत्रं
नवलक्षं जितेन्द्रिया षट्सहस्रं प्रजुहुयाज्जपा
न्तेमन्त्रवित्तमः दधिक्षौद्राप्लुताक्ताभिः समिद्भिः
क्षीरभूरुहां तत्संख्यया तिलैः शुद्धैः पयोक्तैः जुहुयं
त्ततः इति श्रीआगमकल्पलतायां श्रीभुवनेश्वरी
पूजापरिच्छेदः पटलः ॥
ॐ नमः शिवाय श्रीपरब्रह्मणे नमः ॐ अज्ञान
तिमिरध्वंसिसंसारोद्धारकारकं आनन्दकन्दमव
तादनवंदे ईश्वरं महः वाराहीतंत्रे आद्याकृतयुगेश
स्यापंचकूटाचद्वापरे षट्कूटाचकलौ शास्या सर्व
त्रेत्रगोपिता सर्वकाले सर्वयुगे सुन्दरी परमेश्व
री षट्कूटाच मायाबीजयुक्ता तत्रैव वाराहीतन्त्रा
वतारात् ज्ञानार्णवे त्रिपुरात्रिविद्यादेविवालाव
प्रथमं शृणु यस्याविज्ञानमात्रेण सालान्तरगुरु
भैरवेन यथा सर्वमध्वंसमुच्चार्य बिन्दुनादकला॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ

२५६

253

त्मकं स्वरान्तं पृथिवीसंस्थं तुर्यस्वरविभूषितं बिन्दु
नादकलाक्रान्तं सर्गव्याङ्गुरव्ययः शाक्रस्वरसमो
पेता विधेयं श्रीदरीमता सूर्यस्वरः ऐकारः स्वरान्तः
ककारः पृथिवी लकारः तुर्यस्वरः ईकारः शाक्रस्व :
औकारः तेन ऐं क्लीं सौः इतिमन्त्रः
तथा च शारदातिलके अथरो विन्दुमालाघ्यो ब्र
ह्मेन्द्रस्थः शशीयुतः हिनीयोभृगुसनघ्योमनुस्ता
तीयमीरितं पथावालेतिविख्यातः त्रैलोक्यवशका
रिणी अथरः ऐकारः बिन्दुः अनुस्वारः ब्रह्माककका
रः इन्दुः लकारः शशी विन्दुः ईयुतः भृगुः सकारः
सर्गघोविसर्गाघ्यः मनुरौकारः तेन ऐं क्लीं सौः
इतिमंत्रः गंगातरंगकल्लोलस्फुरद्वहाक्यदत्तायिनी म
हासौभाग्यजननी महासौख्यप्रदा भवेत् महासौ
न्दर्यसुभगा महापस्तुविनाशिनी सर्वतीर्थमयी दे॰
वी सर्वरत्नादिदा भवेत् महामोक्षप्रदानित्यं महा
भोगप्रदा शिवा वाग्भवेनेन्दुमरूसा वाणी ज्ञानप्रदा
यिनी ॥ कामराजेन बीजेन सक्षोथलस्फुरवि
घाघाकं गोपस्फुरन्वि घांत्रैलोक्यंमोहयन्तीयं श॰
क्तिबीजेन सुव्रते ॥ सर्ववर्णविवर्णाविवर्तान सौ
भाग्यं तस्य मन्दिरे ॥ तथा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिरणमूर्तिनेत्रे आदिमाद्यंचमध्यंचमध्यंमध्यं
तथान्तिमं अन्त्यमन्त्यंतथान्त्यंचसैववशीनफला•
भवेत् तथा गर्णोनिश्रयेशानीमरणवेनदशगातरी
आदिमेकारः पुनरपिसएव ऐंऐंऐंभवतिमध्य•
कामबीजंक्लींपुनरपिवारद्वयंतदेव एवंक्लींक्लीं
क्लीं अन्त्यंसौः पुनरपिवारद्वयंतदेव तेनसौःसौः
सौः इतिभवति तदातिबीजं ऐंमन्त्रान्तेदेयं तथा
ऐंऐंक्लींक्लींक्लींसौःसौःसौः ऐं इतिमन्त्रः एतस्मा
देवमरणवेदमेदशगासनोभवेत् यथा गंऐंऐंक्लीं•
क्लींक्लींसौःसौःसौः ऐं इतिमंत्रः अस्यपूजादिकं
सर्वसम्पत्करपूजावत् तानागर्णवेपि सिंहास
नगतादेवी कथंसाविप्रशाम्भवा कथयस्वमहे
शानकथंसिंहासनेभवेत् शिवचन्द्रौवह्निसं
स्थौवाग्भवंतदनन्तरं शिवोहकारःचन्द्रः मकारः
वह्निः रेफः वाग्भवः ऐंकारः तेनहसैरे इत्ये
वभवन्ति कामबीजंतथादेविशिवचन्द्राग्नि
तेनना पृथ्वीबीजंतवमायांवानीयंप्रणउवल्लभे का
मबीजंककारःशिवोहकारः चन्द्रःमकारः पृथ्वीबी
जंलकारः वह्निरेफः वामाक्षिविन्दुयुक् हसकलरीं
इतिभवति ऊमाद्योःपरमेशानिहिलागर्भंतदेवन्तवं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शक्तिबीजेमहेशानि शिववह्नी नियोजयेत् त्रिपुरा
भैरवीदेवी महासंपत्प्रदायिनी कुमार्यास्तृतीयबीजेस्थि
तेविसर्गंहरीकृत्यविन्दुयुक्तंकुर्यात् तेनसौः शिवो
हकारः वह्निः रेफः तेन हसौं इतिभवति तथाच
हसैं हसकलरीं हसौं ॥ इतिमंत्रः॥ तत्रविशेष
माह पृथ्वीबीजमितिद्विवेति तेनतादृशोहित्वावि
सर्गंहरीकृत्यविन्दुंयोजयेदित्यर्थः अतएवमंत्रांत
रेसंपत्प्रदाभैरवीयंतत्रतार्तीयबीजके भिन्नंहित्वा
ततः सर्गंनिक्षिपेत्तत्रदीर्घत्रविन्दोस्तादृशिकस्यए
विद्यात्पत्वमुक्तं तृतीयबीजेहकारेणास्यवेतिकेचि
त् वियदृगुक्ताणस्याभौतिकोविंदुशेखरः वि
यतदादिकेलग्निस्थितंवामाक्षिविंदुमत् आका
शमृगुवह्निस्थोमनुः सर्वेद्रावणदवान् वाग्भ
वेप्रथमंबीजंकामराजंद्वितीयकं तृतीयंशक्तिबी
जाख्यंत्रिभिः बीजैर्मदाहृता पंचकूटात्मिकाविद्या
वेद्यात्रिपुरभैरवी पंचकूटात्मकइति पंचकूटमं
त्रवर्णावदितेत्यर्थः दीक्षांप्राप्यविशिष्टलक्षणायु
नः संपत्प्रदायांकुर्याल्लक्ष्यामंत्रमनन्यमपेक्षनियतं
तत्वार्थलक्षवधि स्वादुकैश्चनेरैः पलाशकुसुमैः
सम्यकमसिद्धेनले मंत्रीभानुसहस्रकंप्रतिकृ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नेदष्वादिस्तैरपि देव्याद्यानत्वाविहाद्यानत्वानिवा।
विशुद्धदेहो देवेशि ततो न्यासं समाचरेत् ऋषिरस्मन्मदे
शानिटत्विणामूर्तिरव्ययः न्यसेच्छिरसि छन्दस्त्वाने
किच्छन्दो मुखे प्रिये देवता हृदये बाला त्रिपुरा परमे
श्वरी बीजं वाग्भवमित्युक्तं शक्तिस्तार्तीयमुच्यते नाभे
रावरणं न्यसेद्गलादानाभि वापरं मूर्धादि गलपर्यन्ते
मध्यत्वं विन्यसेत् क्रमात् एवं च नाभेरावरणं न्यसेद्धृ
ग्भवं मंत्रवित्तमः हृदयानाभिपर्यन्तं कामबीजं प्रविन्य
सेत् इत्यादि निबंधेषु वाग्भवादि पदं भैरवी प्रथमबीज
परं बालाबीजानामेव वाग्भवादि परिभाषा बलादिति
निरस्तं उक्तवचनविरोधात् बालाबीजानामेव वाग्भवा
दिपदेन परिभाषणाच्च तन्मूलत्वेन भैरव्यादीनामपि
तथात्वं केनात् एवं बीजैः त्रिभिरिति प्रपंच भरोप्येतत्य
रपव साधारण शब्दत्वात् यद्वा यत्र वामं श्रीयद्धीमंतत्परं
वाग्भवादि परम विशेषात् तथा वामे पाणितले वैकं दद्य
पाणितले तथा उभयोः संपुटे विद्या त्रिबीजं विन्यसेच्छि
वे एवं वाद्यं द्वितीयं करयोस्तार्तीयमुभयोः न्यसेत् मू
र्ध्नायावेद्धृदि न्यस्य भ्रुवोर्बीजत्रयं क्रमात् इति निबन्धे प्र
थमेव क्रमो बोद्धव्यः एकवाक्यतावलात् तथा च प्रमाण
कौमुद्यां । विद्यान्यासं ततः कुर्यात् त्रिभिर्बीजैः क्रमाच्छि
वे करयोर्विन्यसेदादौ मणितले वन्थेतलेयके दद्यवा
मे च विन्यस्य करतलं पृथक्‌पाणिषु पुनर्दद्यात्‌तु वामेतपाद
योश्च तथा न्यसेत् नादांते हृदये लिंगे न्यसेद्देवि ततः पदं
एतेषु गोपुरे देवेशि संहारक्रमतो न्यसेत् विद्यास्तृष्टिक्रमे
णैव ज्ञानी हिपरमेश्वरि नवयोन्यात्मकं न्यासं कुर्याद्धीमे

श्रा०

स्त्रिभिस्ततः कर्णयोश्चिबुके भूयः गण्डयोर्वदने पुनः
नेत्रयोर्नासि विन्यस्य बाहुयुग्मे स्तनद्वये ततः कूर्परयोः
१५५ कट्योर्जान्वोर्ध्वजमूर्धनि पादयोः गुह्यदेशे च पार्श्वयोः
255 हृत्स्तनद्वये कण्ठवनवयोर्व्याख्येयमेतद्दीनत्रयं क्रमात्
बाहुयुग्मस्तनत्र्यंसयोर्नेत्रे पुनरितिवन्येषु पाठः क
र्णादौ वामदक्षक्रमेण न्यासः हस्तन्यासेन व्याप्यत्वदर्श
नात् बीजैस्त्रिभिर्न्यसेद्धस्ततले च मध्यदलद्वये हि तयम
प्युभयोस्तृतीयामिति प्रपंचेष्वभिधानात् एकत्र लिखि
तत्वादिन्यायात् किंचाग्निविन्यासे मध्यापसव्येतरण्योः
ललाटे ततो बुधः कर्णयुग्मे च वक्त्रे चेति त्रिपुरार्णवाभि
धानात् मध्यपदस्य दक्षेपि न्यासे शक्यत्वात् दक्षादिवा
मक्रम इति शिवः॥ अथ यन्त्रोद्धारः॥ ततो न्यायेन वेक्ष
मावारपूजां समाचरेत् तत्रादावनुविश्रामी नायन्त्रोद्धारं प्र
कल्पयेत् ईशानादग्निपर्यन्तमनन्तरेखां समालिखेत् ई
शानद्ये तदग्रान्तरेखांश्चाकृष्य देशिकः एकीकृत्य च वा
रुणं चाग्निं रेखां पञ्चाशीव त्रिकोणाकाररूपं च शक्ति
रूपमिदं शिवे पूर्वशान्त्याग्रभावेन मध्ये च पृष्ठवदालिखे
त् रेखान्तपरमेशानि वायुवारुणकोणयोः संधिभेदक
मेणैव तयोः शम्भोस्ततः परं रेखे चाकृष्य कोणाभ्यां
डदग्रान्मूलगान् कुरु वज्रिमारुतमेन त्र्यास्त्रपूर्वान्संग्रह
वन्हिने नवयोनिविशोभाढ्यं चक्रराजमिदं भवेत् एतद्धा
र्येनमंडलं पूर्वेन्द्रसन्निभं उल्लासमष्टपत्रं च चतुर
श्रं लिखेच्छिवे वसुद्वीवविशोभाढ्यं सर्वानन्दकं सदा
विलिख्य पूजयेद्यंत्रं हेमरूप्यादिपट्टके भूमौ वस्त्रे च पीठे
पुं कुंकुमागुरुचन्दनैः सिन्दूररजसा वापि कस्तूरीचु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कुङ्कुमरुणादिभिः स्वर्णरत्नलेखन्या कल्पितं मरणमये
थवा विलिख्य यन्त्रं देवेशि पूजाद्यानि साधयेत् अ
थ पूजाविधिं वक्ष्ये सर्वतन्त्रेषु गोपितं ब्राह्मे मुहूर्ते चो
त्थाय स्वशिरसि गुरुं ध्यायेत् प्रातः शिरसीत्यादि ध्या
त्वा मानसोपचारैराराध्याज्ञानतिमिरान्धस्येत्यादि
नमस्कृत्य ततो हृत्पद्मे देवीं ध्यात्वा मानसोपचारैरा
राध्य मूलविद्यां यथाशक्ति जप्त्वा नमस्कृत्यात्मानं
तद्रूपं विधाय यावश्यकार्थं बहिः गच्छेत् ततो मध्या
ह्नकाले नद्यादौ गत्वा मलविशोधनं स्नानं समाप्य ति
लकुशमादाय श्रीपरदेवतार्चनयोग्यतासिद्ध्यर्थं
स्नानमहं करिष्ये इति संकल्प ॐ इत्यङ्कुशमुद्रया
ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करैः स्पृष्टानि ते रवे तेन सत्ये
न मे देव तीर्थं देहि दिवाकर गङ्गे च यमुने चैव इत्यादि
सवितृमण्डलात्तीर्थमावाह्य त्रिर्निमज्ज्योत्थाय मूलम
न्त्रजप्तकुम्भमुद्रया श्रीत्रिपुरभैरवीमभिषिञ्चामि नम
इति वारत्रयं मूर्ध्नि दत्त्वाचमेत् यथा प्रथमकूटमुच्चा
र्यात्मतत्त्वाय स्वाहा त्रितीयकूटमुच्चार्य शिवतत्त्वाय
स्वाहा त्रितीयकूटमुच्चार्य शिवतत्त्वाय स्वाहा इत्याच
म्य यथा स्थानानि स्पृष्ट्वा पुनर्निमज्ज्योत्थाय गात्रमा
र्जनं कृत्वा सन्ध्यां कृत्वा पितृतर्पणं च कृत्वाचम्य मूल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२५९

256

विद्यामुच्चरन् श्री त्रिपुरभैरवीं तर्पयामि स्वाहा इति त्रिसन्तर्प्य जलादुत्थाय धौते वाससे परिधाय योपविश्य आचम्य मूलविद्यां जपन् ऊर्ध्वाग्रेण वारत्रयं मूर्ध्नि जलं दत्वा गायत्रीं जपेत् जपं समाप्य रक्तचन्दनार्घ्यं जलं ताम्रपात्रमापूर्य हस्ताभ्यां गृहीत्वा ललाटं स्पृशन् ह्रां ह्रीं सः ऊं मार्तण्डभैरवाय प्रकाशशक्तिसहिताय स्वाहा इति सूर्यार्घ्यं दत्वा सूर्याय नमः इति नमस्कुर्यात् ततो मूलमन्त्रं जप्त्वा जपं समाप्य पुनरपि रक्तचन्दनाक्तजलं ताम्रपात्रमापूर्य तस्मिञ्जले भैरवीं वक्त्रं ध्यात्वा हस्ताभ्यां गृहीत्वा ललाटे ऐं त्रिपुरायै विद्महे भैरव्यै धीमहि तन्नो देवी प्रचोदयात् इति जपन् श्री त्रिपुरभैरव्या अर्घ्यं कल्पयामि नमः इति देव्या अर्घ्यं दद्यात् मन्त्रोद्धारमाह त्रिपुरा च तथा टेन्तं विद्महे पदमुद्धरेत् भैरव्यै च ततः प्रोक्ता धीमहीति ततो वदेत् तन्नो देवी पदं चोक्त्वा प्रचो प्रचोदयादुदीरयेत् गायत्री त्रैपुरी ख्याता वा गायेन समुद्धरेत् ततो मौनी प्रयोगं संभाषणं परित्यज्य स्वः वाङ्मागच्छेत वाङ्मागत्वा हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य ताम्रपात्रे समानयेत् संस्थाप्य जलेन द्वारं प्रोक्ष्य

॥ ॥ ॥ ॥ ॥

द्वारदक्षिणेगणेशायनमः वामेक्षेत्रपालायनमः
तयोः पार्श्वयुगेगंगायैनमः यमुनायैनमः उपरि-
द्वारश्रियैनमः अधोदेहल्यैनमः ततोंगंसंकोच्यशूद्रं
प्रविश्यपार्घजलेनगृहाभ्यंतरंप्रोक्ष्य गंब्राह्मणेनमः
गंवास्तुपुरुषायनमः इतिसंपूज्यभूमौत्रिकोणंवि
लिख्य क्रीं इतिपृथिवींसंशोध्य तदुपरिरक्तकंबला
द्यासनमास्तीर्यार्घजलेनप्रोक्ष्यवापठेत् मेरुपृष्ठ-
ऋषिः सुतलंछंदः कूर्मोदेवता आसनेशोधनेवि
नियोगः पृथ्वित्वयेति क्रींश्रींआधारशक्तिकमला
सनायनम इत्यासनंसंपूज्य तदुपरिप्राङ्मुखउत्तर
मुखोवाउपविशेत् पराबीजेनसंरक्ष्यैतत्तस्या
धारपूर्वकं शक्तीतिपदमालिख्यकमलासनमा
लिखेत् ऊं तेनमपदंचोक्त्वाआसनस्यमंत्रःप्रिये
अक्षतमादाय अपसर्पंतुइतिपठित्वाततोन्विकी
र्य अस्त्रायफट् इतिवामपादघातेनभौमानान्ता
लत्रयेणांतरिक्षगान् वालयासमुदंचितवक्त्रेणऊर्ध्व
दृष्ट्यादिव्यान् इतित्रिविधविघ्नान्निरस्य वामेगुरु
भ्योनमः दक्षिणेगणेशायनमः मध्येश्रीत्रिपुर
भैरव्यैनमः इतिनमस्कृत्यास्त्रायफट् इत्यूर्ध्वोर्ध्वताल
त्रयंछोटिकाभिर्दिग्बंधनंकृत्वा अस्त्रायफडितिगं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा

२५०

247

यथुष्माभ्यं करोमि शोध्यकृतांजलिः अस्य भैरवीमं
त्रस्य दक्षिणामूर्तिऋषिः पंक्तिछंदः त्रिपुरभैरवीदेव
ता आद्यंबीजं ऐंतं शक्तिः रेफः कीलकं विद्याद्यभीष्ट
सिद्धौ विनियोगः शिरसि दक्षिणामूर्तये ऋषये नमः
मुखे पंक्तिछन्दसे नमः हृदि त्रिपुरभैरव्यै नमः कृतांज
लिः मम विद्याद्यभीष्टसिद्ध्यर्थे विनियोगः ततो भूत
शुद्धिं कुर्यात् शरीराकारभूतानां भूतानां यद्विशोधनं
अव्ययब्रह्मसंयोगाद्भूतशुद्धिरियं मता स्वांके तन्मानह
स्तौ कृत्वा सोहमिति मंत्रेण प्रदीपकलिकाकारं हृद
यस्थं जीवात्मानं मूलाधारस्थकुण्डलिन्या सह शिरस्थ
सहस्रदलकमलकर्णिकान्तर्गतपरमात्मनि लीनं
विभाव्य पृथिवीमप्सु तां वह्नौ वह्निं वायौ समीरणं आ
विलाप्य तथाकाशे आकाशं प्रकृतौ ततः अपरब्रह्म
रूपां तां मायाशक्तिं परात्मनि इति समस्तदेहानि प्रपं
चं परमात्मनि प्रविलाप्य पुरुषाकारामनादिभव
संचितं ब्रह्महत्याशिरस्कं च स्वर्णस्तेयभुजद्वयं ॥
सुरापानहृदा युक्तं गुरुतल्पकटिद्वयं तत्संसर्गिपदद्व
न्द्वं अंगप्रत्यंगपातकं ॥ उपपातकरोमाणं र
क्तश्मश्रुविलोचनं खड्गचर्मधरं क्रुद्धं कुक्षौ वाम
ङ्के विचिंतयेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ततश्चवह्नेर्वामेन सधूम्रवर्णं यमिति वायुबीजं षोड
शवारंजपन् वामनासापुटेन वायुनादेहमापूर्य पुन
र्यमिति चतुःषष्टिवारंजपन् कुम्भकं कुर्वन् देहसंशो
ध्य पुनर्यमिति द्वात्रिंशद्वारंजपन् दक्षनासापुटेन
वायुं रेचयेत् ततो रक्तेन वायुसंबद्धेन रमिति वह्निबी
जेन रमिति वह्निबीजेन षोडशवारजपेन दक्षिणना
सापुटेन देहमापूर्य चतुःषष्टिवारजपेन कुम्भकं कुर्व
न् तद्दग्धीभूतमिति विचिंत्य रमिति द्वात्रिंशद्वारंजप
न् वामनासया भस्मना सह वायुं रेचयेत् ततः ठमि
ति चन्द्रबीजं शुभ्रं अमृतात्मकं वामनासापुटेन पीयू
षात्मकं ललाटचंद्रं षोडशवारंजपन् नयेत् ततो वमि
ति वरुणबीजं चतुःषष्टिवारंजपन् ललाटचंद्राद्गलि
तामृतसारमयीं दृष्टिं निपात्य तया देवोपासनयोग्यं
सकलं वपुः कुर्वन् लमिति द्वात्रिंशद्वारंजपन् सक
लं शरीरं दृढीभूतं विचिंत्य दक्षनासापुटेन वायुं रेचये
त् पुनरुत्पादयेद्देहं पवित्रं परमात्मनः परंब्रह्मात्मि
का माया मातृका प्रकृतिः परा प्रजायत जगन्मातुरा
काशं नभसोनिलः समीरणाद्भूहद्भिर्वह्नेरापस्त
तो मही स्वीयमेभ्योपि भूतेभ्यस्तेनातद्रूपं कलेवरं देव
ताराधने योग्यमुत्पन्नमिति भावयेत् तस्मिन्देहे परा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री
२५८
258

त्मायं सर्वज्ञः सर्वशक्तिमान् समस्तदेवतारूपः सर्वम
यमयः शुभः आत्मरूपेण देहे सजीवभावेन तिष्ठति
इत्येवभावनायुक्तो भूतशुद्धिं विदोदिता नासापुटौ
धृत्वा वायुमवष्टभ्य हंसः सोहं अवतर २ शिवपदा
जीवषीवं सुषुम्णा पथेन प्रविश अंगागाद्यंगुह्लसोल्ल
स ज्वल २ प्रज्वल २ हंसः सोहमिति स्वाहा ततः पृथि
व्यादीनि तत्वानि यथास्थाने स्थापयित्वा हृत्पद्मे देवी
समानीय हृदि हस्तं दत्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् यथा
ओं सोहं मम प्राणाः ओं सोहं मम जीव इह स्थितः ओं
सोहं मम सर्वेंद्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रघ्राणप्रा
णा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठंतु स्वाहा इति बीजं न्यसे
त् प्राणप्रतिष्ठामंत्रो यथा मुखवृत्ते समभ्यार्थं हंसश्च
विपरीततः उष्णेरेतपरमेशाविविधेयं व्यस्तीभवेत्
प्राणप्रतिष्ठामंत्रो यं सर्वकर्माणि साधयेत् सुखवृत्ते
आकारः स बिंदुरितिरेचः तेन ओं सोहमिति विपरी
तः तेन ओं सोहमिति मंत्रः एतत्करणाशक्तानाम् एत
न्मात्रेणैव भूतशुद्धिः स्यादिति ततः प्राणमं कुर्या
त् मूलमंत्रेण वा तया वा कुर्यात् यथा मूलमंत्रं षोडश
वारं जपन् वामनासापुटेन देहमापूर्य पुनः नासापु
टौ धृत्वा तदेव चतुःषष्टिवारं जपन् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

क्रम्भकं कृत्वैन पुनस्तदेवद्वात्रिंशद्वारं जपन् दक्षनासा
पुटेनवायुंरेचयेत् इत्येकः प्राणायामः अथांतर्मातृ
कान्यासः अष्टपत्रांबुजे कंठे स्वरान् षोडशविन्यसेत्
द्वादशाब्जे हृत्पद्मे कादीन् द्वादशविन्यसेत् दशपत्रां
बुजे नाभौ डकारादीन्न्यसेद्दश षट् पत्रे लिंगमध्यस्थे
बकारादीन्न्यसेत्षट् आधारे चतुरो वर्णान् वादी
न्न्यसेत्तद्दले हक्षौ भ्रूमध्यगे पद्मे द्विदले विन्यसेच्छि
वे इत्यंतर्मातृकान्यस्य सर्वांगन्यासमाचरेत् अथ मातृ
कान्यासः मूर्धा च मुखवृत्तं च नेत्रके द्वे पार्वति नासा च
द्वे ओष्ठदंते च मूर्धास्ये च प्रविन्यसेत् पाणिपादयुगस्यात
संध्यग्रे च तथा शिवे पार्श्वे हृत्पृष्ठनाभि जठरे च यथा
क्रमान्न्यसेत् यादीन्सधातकान्प्राणजीवत्वस्थाणि
तान्न्यसेत् हृदये बाहुमूले च तथा परगले शिवे ककु
द्यां हृदयप्रांते पाणिपादयुगे तथा जठराननयोर्देवि
व्यापकं च क्रमान्न्यसेत् व्यापकमिति हृदयमारभ्य उत्त
मांगव्यापकमित्यर्थः हृदयप्रांते प्राणादिविशेषणं
मवाकुलाभाय एवं हृदयमारभ्य पाणिपादयुगेनत
इति न हृदयमेवार्थः यथा अंनमो ललाटे आंनमो मु
खवृत्ते इंनमो दक्षचक्षुषि ईंनमो वामचक्षुषि उंनमो द
क्षकर्णे ऊंनमो वामकर्णे ऋंनमो दक्षनासायां ॠंनमो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
२५८
259

वामनासायां लिंनमो दक्षगंडे लींनमो वामगंडे एंन
मो ओष्ठे ऐंनमो ऽधरे ओंनमो ऊर्ध्वदंते औंनमो ऽधोदंते अंन
मो मूर्ध्नि अः नमो मुखे कंनमो दक्षबाहुमूले खंनमः
कूर्परे गंनमो मणिबंधे घंनमो ऽंगुलिमूले ङंनमो ऽंगुल्य
ग्रे चंनमो वामबाहुमूले छंनमः कूर्परे जंनमो मणि
बंधे झंनमो ऽंगुलिमूले ञंनमो ऽंगुल्यग्रे टंनमो दक्षोरुमू
ले ठंनमो जानुनि डंनमो गुल्फे ढंनमो ऽंगुलिमूले णं
नमो ऽंगुल्यग्रे तंनमो वामोरुमूले थंनमो जानुनि दं न
मो गुल्फे धंनमो ऽंगुलिमूले नंनमो ऽंगुल्यग्रे पंनमो दक्ष
पार्श्वे फंनमो वामपार्श्वे बंनमः पृष्ठे भंनमो नाभौ मंन
मउदरे यंनमस्त्वगात्मनि हृदये रंनमो ऽसृगात्मनि दक्ष
बाहुमूले लंनमो मांसात्मनि ककुदि वंनमो मेदात्म
नि वामबाहुमूले शंनमो ऽस्थ्यात्मनि हृदयादिदक्षकरे
षंनमो मज्जात्मनि हृदयादिवामकरे संनमः शुक्रात्मनि
हृदयादिदक्षपादे हंनमः प्राणात्मने हृदयादिवामपा
दे लंनमो जीवात्मने हृदयाद्युदरे क्षंनमः परमात्मने
हृदयादिमुखे अथ श्रीकेशवादिन्यासः यथा वासुदेव
ऋषिः पंक्तिः छंदः ईशानो देवता न्यासकर्मणि विनि
योगः ॥ ॐ हृदयाय नमः इति आदिन्यस्य ध्यायेत्
ओं वन्धूककांचननिभं रुचिरात्तमालाम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पाशांकुशौचवरदंनिजबाहुदंडैः विभ्राणमिंदुशक
लाभरणंत्रिनेत्रमर्धांबिकेशमनिशंवपुराश्रयामः
इतिध्यात्वामातृकास्थानेषुन्यसेत् अंश्रीकण्ठायपू
र्णोदर्यैनमोललाटे आंअनंतायविरजायैनमोमुखे
इंसूक्ष्मायशाल्मल्यैनमः ईंत्रिमूर्तयेलोलाक्ष्यैनमः उंअ
मरेश्वरायवर्तुलाक्ष्यैनमः ऊंअर्घीश्वरायदीर्घघोणायै
नमः ऋंभारभूतायदीर्घमुख्यैनमः ॠंअतिथीशाय
गोमुख्यैनमः लृंस्थाणुकायदीर्घजिह्वायैनमः लॄं
हरायकुंडोदर्यैनमः एंझिण्टीशायऊर्ध्वकेश्यैनमः
ऐंभौतिकायविकृतमुख्यैनमः ओंसद्योजातज्वाला
मुख्यैनमः औंअनुग्रहायउल्कामुख्यैनमः अंअक्रू
रायश्रीमुख्यैनमः अः महासेनायविद्यामुख्यैनमः
कंक्रोधेशायमहाकाल्यैनमः खंचंडीशायसरस्वत्यैन॰
गंपंचांतकायगौर्यैनमः घंशिवोत्तमायत्रैलोक्यविद्या
यैनमः क्रंक्रोधेशायमहाकाल्यैनमः ङंएकरु
द्रायमंत्रशक्त्यैनमः चंकूर्मायआत्मशक्त्यैनमः छंएक
नेत्रायभूतमात्र्यैनमः जंचतुराननायनमः लंबोदर्यै
झंअजेशायद्राविण्यैनमः ञंसर्वेश्वरायनागर्यैनमः
टंसोमेश्वरायखेचर्यैनमः ठंलांगलिनेमंजर्यैनमः
डंदारुकायरूपिण्यैनमः ढंअर्धनारीश्वरायवीरिण्यै॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ २८॰ 260

नमः रां उमाकांताय काकोदर्यैनमः तं आषाढिने पूतनायैनमः थं दण्डिने छत्रकायैनमः दं अद्रीशाय योगिन्यैनमः धं मीनेशाय शंखिन्यैनमः नं मेषाय गर्जिन्यैनमः पं लोहिताय कालरात्र्यैनमः फं शिखीशाय कुब्जिन्यैनमः बं छगलंडेशाय कपर्दिन्यैनमः भं द्विरंडेशाय कपालिन्यैनमः मं महाकालेशाय जयायैनमः यं त्वगात्मने वालीशाय सुमुख्येश्वर्यैनमः रं असृगात्मने भुजंगेशाय रेवत्यैनमः लं मांसात्मने शिवेशाय व्यापिन्यैनमः तः क्रोधात्मने संवर्तकेशाय मायायैनमः

अथ मंत्रन्यासः नाभेराचरणांतं न्यसेद् गलादानाभि वा परे मूर्धादि गलपर्यंतं अस्तरं विन्यसेत् क्रमात् इति बाला मंत्रन्यासः एवं भैरवमंत्रपतेपि नाभेराचरणांन्य. सेद् वाग्भवं मंत्रवित्तमः हृदयान्नाभिपर्यंतं कामराजं च विन्यसेत् मूर्धादिहृदयांतं च शक्तिवीजं प्रविन्यसेत् यथा नाभेराचरणं यावत् ह्स्रैं नमः हृदयादिनाभिपर्यंते ह्स्कह्रीं नमः ब्रह्मरंध्रादि हृदयं यावत् ह्सौं नमः

अथ करन्यासः वामपाणितले चैकं दक्षपाणितले तथा उभयोः संपुटे विद्यात् त्रिवीजं विन्यसेत् प्रिये भैरवीमंत्रपाते आद्यं द्वितीयं करयोस्तालीयमुभयोर्न्यसेत् दक्षक्रमेण ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्त्रैंनमोदक्षकरे ह्सकलरींनमोवामकरे स्त्रौंनमः
करतलपृष्ठयोः मूलाधारेहृदिन्यस्यभ्रूयोबीजत्रयंक्र
मात् शिरसिस्त्रैंनमः हृदिह्सकलरींनमः मूलाधारे
स्त्रौंनमः अथनवयोनिन्यासः दक्षकर्णेस्त्रैंनमः वा
मकर्णेह्सकलरींनमः चिबुकेस्त्रौंनमः गंडयोर्वदनेच
नेत्रयोः नासिकायां अंसयोःजठरेयो कूर्पयोःऊर्वो
जानुनोःलिंगे पादयोःगुह्ये पार्श्वयोःहृदि स्तनयोः
कंठेइतिनव मूलेरतिंहृदिप्रीतिंभ्रुवोर्मध्येमनोभवं
बालबीजैस्त्रिभिर्न्यसेत्स्थानेष्वेषुविशेषतः मूलाधारे
ऐंरत्यैनमः हृदिक्लींप्रीत्यैनमः भ्रूमध्येसौः मनोभवा
यनमः अमृतेशीचयोगेशीविश्वयोनिःक्रमादिमाः
विलोमबीजैर्विन्यस्यमूर्तिन्यासंसमाचरेत् विलोमबी
जैरितिसौः आदिबालाबीजैरित्यर्थः मूलाधारेसौः
अमृतेश्यैनमः हृदिक्लींयोगेश्यैनमः भ्रूमध्येऐंविश्व
योन्यैनमः ततोमूर्तिन्यासंकुर्यात् मस्तकेसह्रैरौंईशा
नासमोभवसहितायनमः मुखेसह्रवंतत्पुरुषायम
करध्वजसहितायनमः हृदिसह्रंस्यंअघोरायकुमार
कंदर्पसहितायनमः गुह्येसह्रिंवामदेवायमनोभव
सहितायनमः पादयोः सह्रूंसद्योजातायकामदे
वसहितायनमः ऊर्ध्वप्राग्दक्षिणोदीच्यपश्चिमेषु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रिपुरान् प्रविन्यसेद्यथा ह्सैं मरुद्व्योमाः ग्निसंयुतः
सत्यादि पंचकस्वाप्योवीजमेषां समीरितं मरुतः सका
रः व्योम हकारः अग्निरेफः सत्यरिकारः तदादि पंचकं
पपेडइउकारस्वरूपं स्वस्ववीजेति सह्रौं सह्रैं सह्रूं
सह्रिं सह्रं ऊर्ध्वमुखे सह्रौं ईशानाय मनोभवसहि
तायनमः पूर्वमुखे सह्रैं तत्पुरुषाय मकरध्वजसहि
तायनमः दक्षिणमुखे सह्रूं अघोराय कुमारकंदर्प
सहितायनमः उत्तरमुखे सह्रिं वामदेवाय मन्मथ
सहितायनमः पश्चिममुखे सह्रं सद्योजाताय मक
रध्वजसहितायनमः अथ करन्यासः षड्दीर्घयुक्ते
नादीनबीजेनांगक्रियामता ह्सौं अंगुष्ठाभ्यां नमः
ह्सौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ह्सः करतलकरपृष्ठाभ्यां
नमः अथांगन्यासः ह्सां हृदयायनमः इत्यादि अ
स्त्रायफट् इत्यंते ऊर्ध्वाधस्तालत्रयं छोटिकाभिर्द
शादिशो बध्नीयात् अथ पंचबाणन्यासः पंचवा
णान् क्रमेणैषकं गुलिषु विन्यसेत् अंगुष्ठा
दिकनिष्ठांतं क्रमेण परमेश्वरि द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं इति
प्रोक्तं च भ्रमाः सर्गवान् भवेत् तेनमः ॥
पंचबाणा इमे देवि नामानि शृणु पार्वति ॥
क्षोभनोद्रावणे देवितया ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तथाकर्षणसंज्ञाकः वश्योन्मादौक्रमेणैवकथितानि
वरानने कामास्तथैवविज्ञेयास्तेषांवीजानिसंशृणु प
ञ्चवीजंमध्यवाणंवाग्भवंपरमेश्वरि तुर्यवाणंतत
श्चैवस्त्रीवीजंतत्क्रमात्प्रिये पंचकामाइमेदेविनामा
निशृणुवल्लभे काममन्मथकंदर्पमकरध्वजसंज्ञकः
मीनकेतुर्महेशानिपंचमःसमुदीरितः चंद्रमाःसका
रः द्रांद्रींक्लींब्लूंसः इतिपंचवाणाः क्लींक्लींऐंब्लूंस्त्रींइति
पंचकामाः द्रांक्षोभनायनम इत्यादिक्रमेणांगुष्ठा
दिषुन्यसेत् क्लीं कामायनम इत्यादिक्रमेणांगुष्ठादि
षुन्यसेत् अनंतरंमूर्धादिषुन्यसेत् पंचवाणांस्ततोन्य
स्य मंत्रीत्रैलोक्यमोहनान् द्रांमायांद्राविणींमूर्ध्नि
द्रींमायांक्षोभिणींपदे क्लींवशीकरणंवक्ष्ये गुह्येब्लूंवी
जपूर्विकां आकर्षिणींहृदिपुनः सर्गांतोभृगुसंयुतः
संमोहिनीक्रमाद्देविवाणन्यासोयमीरितः न्यासोयं
था मूर्ध्नि द्रांद्राविण्यैनमःपादयोः द्रींक्षोभिण्यैनमः
मुखे क्लींवशीकरिण्यैनमः गुह्येब्लूंआकर्षिण्यैनमः हृ
दि सः संमोहिन्यैनमः सर्गांतोभृगुसंयुतइति भृगुःस
कारः सर्गोविसर्गः तेनसइतिभवति अथसुभगादि
न्यासः भालभ्रूमध्यवदनकंठिकाकंठहृत्सुच नाभ्युपि
ष्टानयोः पंचनाराभ्याः सुभगादिकाः न्यसेत्साध्यविना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ देव्योमंत्रिगणसुभगाभगाः भगासर्पिण्यथ पराभ
२६२ गमालिन्यनंतरं अनंगानंगकुसुमाभूयः चानंगमे॰
262 खलाः अनंगमदनाःसर्वासदविभ्रमभेदवाः वाक
कामंस्तु पुनः स्त्रीसः ताराः पंचोदिता असौन्यासं कु
र्याद्भूषणाख्यंनमः साधकसत्तमः न्यासो यथा पें
क्लींस्तुंस्त्रीसःसुभगायैनमो ललाटे भ्रुमध्ये पेंक्लीं
स्तुंस्त्रीसः भगायैनमः मुखे ५ भगसर्पिण्यैनमः
कण्ठमध्ये ५ भगमालिन्यैनमः कण्ठे ५ अनंगा
यैनमः हृदि ५ अनंगकुसुमायैनमः नाभौ ५ अनं
गमेखलायैनमः स्वाधिष्ठाने लिंगे ५ अनंगमद
नायैनमः अथभूषणन्यासः न्यसेच्छिरसि भाल
भ्रुकर्णाक्षियुगलेनसि गंडयोरोष्ठयोर्दंतपंक्त्योरास्ये
न्यसेत्स्वरान् चिबुके च गले कंठे पार्श्वयोः स्तनयुग्म
के दोर्मूलयोः कूर्परयोः पाण्योस्तत्पृष्ठदेशयोः नाभौ
गुह्ये पुनश्चोर्वोर्जान्वोर्जंघयोस्तथा स्फिचोस्तत्तल
योः पश्चाच्चरणांगुष्ठयोस्तथा कादिवांताःन्यसेद्ध
र्णान् स्थानेष्वेषु समाहितः कांच्यां ग्रैवेयके पश्चा
त्ताटंके हृदि शृंखके कर्णकुंडलयोर्मूले वलमान् शा॰
लसानस्ततो अष्टाविमान् प्रविन्यसेद् विदेशिकसत्तमः
कांच्यादिषदं न तस्यानोपलक्षकं भ्रुकर्णादिपुंडे हि वर्णन्या सः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

इतिन्यासोयथा शिरसिअंनमः ललाटे आंनमः भ्रूयुगे
इंनमः ईंनमः कर्णयुगे उंऊंनमः अक्षियुगे ऋंॠंनमः
नासायां ऌंनमः गंडयोः ॡंनमः ओष्ठयोः एंऐंनमः
दंतपंक्त्योः ओंऔंनमः मुखे अंअःनमः चिबुके कंनमः ग॰
ले खंनमः कंठे गंनमः पार्श्वयोः घंङंनमः स्तनयोः
चंछंनमः दोर्मूलयोः जंझंनमः कूर्परयोः ञंटंनमः पा
ण्योः ठंडंनमस्तनपृष्ठयोः ढंणंनमः नाभौ तंनमः गु
ह्ये थंनमः ऊर्वोः दंधंनमः जान्वोः नंपंनमः जंघयोः
फंबंनमः स्फिचोः ऊरुमूलयोः भंमंनमः अतलयोः
यंरंनमः चरणांगुष्ठयोः लंवंनमः कहृांशंनमः ग्री
वायां षंनमः कटके वलयस्थाने संनमः हृदि हंनमः
गुह्ये ळंनमः कर्णयोर्मौलौ क्षंनमः ज्ञानार्णवे एवं
न्यस्त्वा शरीरे सोऽसमाहितमनास्ततः परमानंदसंदेह
सानंदश्चिंतयेत्परां ततोहृत्पद्ममध्ये देवीं ध्यायेत् उद्य
द्भानुसहस्रकांतिमरुणक्षौमां शिरोमालिकां रक्ता॰
लिप्तपयोधरां जपवटीं विद्यामभीतिं वरं हस्ताब्जैर्दध
तीं त्रिनेत्रविलसद्वक्त्रारविंदश्रियं देवीं बद्धहिमांशुरत्न
मुकुटां वन्दे समंदस्मितां इतिध्यात्वामानसोपचारैरा
राध्य योनिमुद्रां बद्ध्वा हृदयमुखभ्रूमध्यललाटब्रह्मरं
ध्रेषु नमस्कुर्यात् तद्यथा योन्याख्याहृदिविख्याता॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·

२६२

263

त्रैलोक्यक्षोभणाभवेत् त्रैलोक्यद्रावणंनाममुद्रएवस्या
परमेश्वरि भ्रूमध्यस्थामहेशानि त्रैलोक्याकर्षणीभ
वेत् ललाटस्थामहेशानि त्रैलोक्यवशकारिणी ब्र
ह्मरंध्रस्थितासैवसर्वाह्लादकरीपरा पंचमुद्रामयी
देवियोनिमुद्रांप्रदर्शयेत् इतिनमस्कृत्यार्घ्यपात्रंस्था
पयेत् यथास्ववामे ईकारगर्भत्रिकोणं विलिख्य
तदुपरिषट्कोणंचतुरस्रंकृत्वा तदुपरित्रिपदिका
मारोप्य मंवह्निमंडलायधूम्रार्चिरादिदशकलात्मने
नमः इतित्रिपदिकांसंपूज्य फडितिशंखंप्रक्षाल्य शु
द्धजलमापूर्य ऊंसोममंडलाय अमृतादिषोडशक
लात्मनेनमइतिजलंसंपूज्य तज्जलंषडंगेनाभ्यर्च्य
हसक्षमलवरयूं आनन्दभैरवायवषट् नमः हसक्षम
लवरयीं आनन्दभैरव्यैवौषट् इतिजलंसंपूज्यजलं
स्पृशन् मूलमंत्रमष्टधाजप्त्वागंधपुष्पाक्षतानित्रि
ष्पास्त्रेणसंरक्ष्यकवचेनावगुंठ्यधेनुमुद्रयामृतीकृ
त्ययोनिमुद्रांप्रदर्श्य तस्मिन् जले त्रिकोणंविलि
ख्यतन्मध्येचपंचरत्नानिप्रजयेत् गभौचयवलाः
पश्चादिंदुस्थाः क्रमतः शिवे वामकर्णसमायुक्तानाद
बिन्दुविभूषिताः बीजपंचकमेतत्पंचरत्नानिसुंदरि ग्लूं
गगनरत्नायन· स्लूं मर्त्यरत्नायन· ह्लूं स्वर्गरत्नायन ब्लूं
पातालरत्नायन·

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्त्रूमर्त्यनागरत्नायनमः गमौचेति गकारमकारौ य
कारवकारलकारश्चेत्यर्थः इन्द्रोलकारः वामकर्णः
ऊंकारः इतिपंचरत्नः संपूज्य गैंगंगेचयमुनेचैवेत्यादि
ना सवित्समंडलात्तीर्थमावाह्य तद्धतिणेभ्योत्तणीणा
त्रेकिंचिज्जलंनिक्षिप्य तेनोदकेनात्मानंपूजोपकरणं
चाभ्युक्षयंत्रोपरिपीठमभ्यर्चयेत् कर्णिकायै मंडूकाय
नमः कालाग्निरुद्रायनमः गैंकच्छपायनमः गैंआ
धारशक्त्यैनमः गैंप्रकृत्यैनमः गैंकूर्मायनमः गैंअ
नंतायनमः गैंपृथिव्यैनमः गैंक्षीरसमुद्रायनमः
गैंरत्नद्वीपायनमः गैंकदम्बवनायनमः ऊंवर्णम
यकल्पवृक्षायनमः गैंमणिमंडपायनमः गैंरत्न
सिंहासनायनमः आग्नेयादिकोणेषु गैंधर्मायनमः
ऊंज्ञानायनमः गैंवैराग्यायनमः ऊंपश्वर्यायनमः
गैंपूर्वादिदिक्षु अधर्माय अज्ञानाय अवैराग्यायनमः
अनैश्वर्यायनमः पुनःकर्णिकायां उपर्युपरिक्रमेण
अंसूर्यमंडलायनमः ऊंसोममंडलायनमः मंवह्नि
मंडलायनमः संसत्वायनमः रंरजसेनमः तंतमसे
नमः अंअंआत्मनेनमः पंपरमात्मनेनमः क्रींज्ञाना
त्मनेनमः ततःकेसरेषुनवशक्तीःपूजयेत् इच्छायैन
ज्ञानायैनमः क्रियायैनमः कामिन्यैनमः कामदायि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
२६७
264

स्यैनमः रत्यैनमः प्रियायैनमः नंदायैनमः मथैम
नोर्मन्यैनमः पेंपरायैनमः अपरायैनमः परापरायै
नमः प्राग्योत्यंतराले श्रीगुरुभ्योनमः परमगुरुभ्योन
मः परमेष्टिगुरुभ्योनमः स्त्रौः सदाशिवमहाप्रेतपद्मा
सनायनमः ततोदिनकरकिरणारुणकुसुमांजलौ
वहन्नासापुटेन स्वहृदयाद्देवीं समानीय पंचभिः प्रण
वैर्मूर्तिलस्यामावाह्य पूजयेत् तारोवाक्शक्तिकमला
हसखफ्रेंहसौःपुनः इत्यासनमंत्राद्येविशेषः ॐ क्लीं ऐं
श्रीं हसखफ्रेंसौः इतिमंत्रः मूलमुच्चार्य श्रीमहात्रिपु
रभैरवीसमस्तचैतन्यमूर्तिकल्पयामिनमः इतिमूर्ति
संकल्प्य पंचसंस्थापप्राणप्रतिष्ठांकुर्यात् यथा आं
क्रौं क्रौं हंसः श्रीत्रिपुरभैरव्याः प्राणाइहप्राणाः एवं
वीजं ५ श्रीत्रिपुरभैरव्याः सर्वेन्द्रियाणिवाङ् मनश्चक्षुः
श्रोत्रघ्राणप्राणाइहागत्यसुखंचिरंतिष्ठंतुस्वाहा
इतिप्राणान्प्रतिष्ठाप्य आवाहनादिमुद्राः प्रदर्श्यष
डंगंविन्यस्यपुनः ध्यात्वाषोडशोपचारैः पूजयेत् ॥
यथा आसनंस्वागतंचार्घ्यंपाद्यमाचमनीयकम् ॥
मधुपर्काचमनस्नानवसनाभरणानि
च सुगंधसुमनोधूपदीपनैवे
द्यवंदनम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रयोजयेदर्चनायामुपचारांस्तु षोडश यथा इदमा-
सनं श्रीत्रिपुरभैरव्यै नमः स्वागतमिति कुशलप्रश्नं इद
माचमनीयं इदं स्नानीयं एतानि पट्टवस्त्राणि इदं स
र्वाभरणं एष गंधः इदं पुष्पं एष धूपः श्रीत्रिपुरभैर
व्यै नमः ततो नैवेद्यं पुरतः समानीयास्त्राय फट् इति
जलेन प्रोक्ष्य हूं इति वामहस्ततर्जन्यावगुंठ्य वमिति धे
नुमुद्रयामृतीकृत्य तदुपरि मूलमष्टजप्त्वा इदं नैवेद्यं त्रि
पुरभैरव्यै नमः इत्युत्सृज्य जलं गृहीत्वा अमृतोपस्तर
णमसीति जलं गण्डूषं दत्वा प्राणाय स्वाहा अपानाय
स्वाहा समानाय स्वाहा उदानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा
इति पंच प्राणाहुतीः कृत्वा तस्याः स्वीकारं विभाव्यामृ
तापिधानमसि स्वाहा इति पुनरपोशानं दत्वा इदं पुन
राचमनीयं श्रीत्रिपुरभैरव्यै नम इति एतानि तांबूला
नि त्रिपुरभैरव्यै नमः श्रीत्रिपुरभैरव्यै नम इति पुष्पांज
लित्रयेण संपूज्य श्रीत्रिपुरभैरवीं तर्पयामीति देव्यामु
खे त्रिवारं सन्तर्प्य षडंगेन संपूजयेत् यथा ह्स्रां हृदया
य नमः ह्स्रीं शिरसे स्वाहा ह्स्रूं शिखायै वषट् ह्स्रैं
कवचाय हुं ह्स्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ह्स्रः अस्त्राय फ
ट् इति पूर्वादिदिक्षु संपूज्य श्रीत्रिपुरभैरव्यै नमः इ
ति नमस्कृत्यावरणानि पूजयेत् यथा मध्यत्रिकोणे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२६५

265

अग्रकोणे ऐंरत्यैनमः दक्षकोणे ऐंप्रीत्यैनमः वाम-
कोणे ऐंमनोभवायैनमः ततोष्टयोनिषुअष्टशक्तीः
पूजयेत् ऐंक्लींब्लूंस्त्रींसः सुभगायैनमः एवंबीजादि
भगायैनमः ५ भगसर्पिण्यैनमः ५ भगमालिन्यैनमः
अनंगकुसुमायैनमः ५ अनंगमेखलायैनमः ५ अनं
गमदनायैनमः ततः केसरेषु पूर्वादिक्रमेण ब्राह्म्या
दिशक्तीः पूजयेत् यथा ब्राह्म्यैनमः माहेश्वर्यैनमः
कौमार्यैनमः वैष्णव्यैनमः वाराह्यैनमः इन्द्राण्यैन-
चामुंडायैनमः महालक्ष्म्यैनमः पत्राग्रेषु असितांगा
यनमः रुरवेनमः चंडायनमः क्रोधायनमः उन्मत्ता
यनमः कपालिनेनमः भीषणायनमः संहारायन
मः तद्बाह्ये इन्द्रादीन्पूजयेत् यथा ब्राह्म्यैनमः मा
हेश्वर्यैनमः कौमार्यैनमः वैष्णव्यैनमः वाराह्यैनमः
इन्द्राण्यैनमः चामुण्डायैनमः महालक्ष्म्यैनमः पत्रा
ग्रेषु असितांगायनमः रुरवेनमः चंडायैनमः क्रो
धायनमः तद्बहिः तेषामस्त्राणि पूजयेत् ततः पु-
ष्पांजलित्रयेण देवीं संपूज्य प्राणायामं कृत्वा गुरुभ्यो
नम इति गुरुं नमस्कृत्य जपेत् जपं समाप्य पुनः प्रा
णायामं कृत्वा चोदकेन गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं इत्यादि
देव्या वामहस्ते तेजोमयं समर्प्य

५

ज्रूपंपरमेस्वर्यापरिगृहीतंविभाव्यमूलेनतांमूलंनि
वेद्यपुनःगंधादिभिः संपूज्ययोनिमुद्रांप्रदर्श्य श्रीत्रिपु
रभैरव्यैनमःइति नमस्कृत्यस्तुत्वा दंडप्रणामंकृत्वाऽप
विश्य अर्घोदकेन इतःपूर्वंप्राणबुद्धिदेहधर्माधिका
रतोजाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासुमनसावाचाकर्मणाप
द्भ्यामुदरेणशिश्नायत्कृतं यदुक्तं यत्स्मृतं तत्सर्वंब्रह्मा
र्पणंभवतुस्वाहा मामदीयंचसकलंत्रिपुरभैरव्यैसम
र्पये इत्यात्मानंसमर्प्यनमस्कृत्य इदंपुनराचमनीयं
श्रीत्रिपुरभैरव्यैनमः इतिमूलमुच्चरन्भगवति त्रिपुरभै
रवि पूजितासि तमस्वेति संहारमुद्रयास्वहृदिसमा
नीयप्राणायामंकृत्वात्मानंतद्रूपंविभाव्यनिर्माल्य
पुष्पंगृहीत्वा निर्माल्यवासिन्यैनमः इतिपेशान्यांदि
पेत् ततश्चरणोदकंपीत्वानैवेद्यंस्वीकृत्ययथासुखं
विहरेत् इतिश्रीत्रिपुरभैरवीपूजापद्धतिः पूजानंतरं
नित्यहोमंकुर्यात् यदिविधिच्छन्नतोदेविनित्यहोमेसमा
चरेत् मूलमंत्रेणदेवेशिजनेत्पंचाहुतीःक्रमात् प्रा॰
णापानौतथाव्यानमुदानश्चसमानकः एतत्स्वरूपं
जानीयादाहुतीनांचपंचकं षडाहुतीःषडंगेषुनित्य
होमेयमीरितः नित्यहोमविधिंकृत्वाबलिदानविधिं
चरेत् ईशानादिषुकोणेषुमराङ्लानांचतुष्टयं श्री

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
२६६
266

चक्रमभितो देवि त्रिकोणं व्योमचालिखेत् व्योमव्या
पकं मंडलं वेत्यर्थः अथवेति समुच्चयार्थे बलिदान
स्यतत्र विधानात् विकल्प एव अशक्तो बटुकस्य सक
लबलिदानमिति कश्चित् पूर्वमंत्रैः समभ्यर्च्य बटु
कादिकमद्रिणे एह्येहि देवीपुत्रांते बटुकांते तु नाथ
व कपिलांत जटाभारभास्वरांते त्रिनेत्रं च ज्वालामु
खंतु सर्वांते विघ्ननाशाय नाशाय सर्वोपचारसहितं
बलिं गृह्णद्वितयपदं वह्निजायान्वितो मंत्रो बटुक
स्य समीरितः अनेन विधिना देवि बटुकस्य बलिं हरेत्
एह्येहि देवीपुत्र बटुकनाथ कपिलजटाभारभास्वर
त्रिनेत्र ज्वालामुख सर्वविघ्नान् नाशय नाशय सर्वोप
चारसहितं बलिं गृह्ण २ स्वाहा इति मंत्रः ऊर्ध्वं वस्मा उ
तो वा दिवि गगनतले भूतले निष्कले वा पाताले का
नने वा सलिलपवनयोर्यत्र कुत्र स्थिता वा क्षेत्रे पीठोप
पीठादिषु च कृतपदा धूपदीपादिकेन प्रीता देव्यः सदा
नः शुभबलिविधिना पांतु देवेंद्रवंद्याः एतदंतो महेशा
नियां बीजं योगिनी नतः भ्यः स्वाहा सर्वमंत्रांते योगि
नीपद्मालिखेत् कवचं चास्त्रमालिख्य वह्निजायां पु
नः लिखेत् अनेन मनुना देवि योगिनी बलिमाहरे
त् देवेंद्रवन्द्यानंतरं यायोगिनीभ्यः स्वाहा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

योगिनीहूं फट् स्वाहांतमंत्रः षट् दीर्घस्वरसंभिन्नंत
कारं रुद्रनवालिखेत् लकारो बिन्दुवाचावाहलिएणमूर्ति
संहितायांयोगिनीनांकथ्यते पुनः क्षेत्रपदं पालं धूप
दीपादिचालिखेत् सहितं पदमालिख्य गृह्ण गृह्ण
ततोलिखेत् वह्निजायान्वितो मंत्रः क्षेत्रपालस्यसं
त्तरि अनेन मनना देवि क्षेत्रपालबलिं हरेत् क्षांक्षींक्षूं
क्षैंक्षौंक्षः क्षेत्रपाल धूपदीपादिसहितं गृह्ण २ इति
स्वाहामंत्रः गांगींगूं त्रयमालिख्य ङे. तं गणपतिं वदे
त् वरवरदं ततेच सर्वजन ममालित् मेवशमानये
त्तका बलिं गृह्ण गृह्ण ह्यथापदं वह्निजायान्वितो मंत्रो गा
णपत्य बलिं हरेत् गांगींगूं गणपतये वरवरद सर्वज
नमेवशमानय बलिं गृह्ण स्वाहा इति मंत्रः वामांगुष्ठा
नामिकाभ्यां वटुकस्य बलिं हरेत् अंगुष्ठमध्यमानामापो
न्याकारेण योजयेत् वामपुष्टिं विधायादौ तर्जनीमव
लोकरु अनया मुद्रया देवि क्षेत्रपालबलिर्भवेत् तथा
मुष्टिस्य मध्यमस्थामंगुलं समवलोकरु गजदंतमहामु
द्रा गाणपत्य बलिर्भवेत् अनेन विधिना देवि पूजये
त्परमेश्वरी भुवनेश्वरीं वरां लक्षं जपेन्मंत्रं तद्दशांशे
डनेच्छिवे तर्पणांत ततः कुर्यात्सर्वसौभाग्यभाग्भवेत्
निबन्धेषु तत्सलक्षं जपेदित्यर्थः ॐ भैरवीमपाप

श्रा

२९०

207

त्रिदेशात् तत्वतत्त्वानि दशांतरंगत्वात् शाक्तितत्त्वानां
दशसंख्यात्वादिति वस्तुतः द्वादशतत्त्वानि तत्त्वार्थत
त्वावधीति भ पंचसारस्वरसात् न च विरोधः अस्य
गाभेदपरत्वात् कलौ संख्या चतुर्गुणा इत्यभिधानादि
त्यर्थः अस्यैभैरवी स्तुतिः ॐ ब्रह्मादयः स्तुतिशतैरपि
सूक्ष्मरूपां जानन्ति नैव जगदादिमनादिमूर्तिं तस्माद्
वयं कुचनतां तव कौङ्कुमाभां स्थूलां स्तुमः सकलवाङ्मय
मातृभूतां १ सद्यः समुद्यत् सहस्र दिवाकराभां वि
द्याक्षसूत्रवरदाभयचिह्नहस्तां नेत्रोत्पलैस्त्रिभिरलं
कृतवक्त्रपद्मां त्वां हारभाररुचिरां त्रिपुरे भजामः २
सिन्दूरपूररुचिरं कुचभारनम्रं जन्मान्तरेषु कृतपुण्य
फलैकलभ्यं अन्योन्यभेदकलहाकुलमानभेदैर्जा
नन्ति किं जडधियस्तव रूपमम्ब ३ स्थूलां वदन्ति मुन
यः श्रुतयो गृणन्ति सूक्ष्मां वदन्ति वचसामधिवासम
न्ये त्वां मूलमाहुरपरे जगतां भवानि मन्यामहे वयम
पारकृपां तु राशिं ४ चन्द्रावतंसकलितां शरदिन्दुशु
भ्रां पंचाशदक्षरमयीं हृदि भावयन्ति त्वां पुस्तकं जपव
टीममृताढ्यकुम्भं व्याख्यां च हस्तकमलैर्दधतीं त्रिनेत्रां ५
शंभुस्त्वमद्रितनया कलितार्धभागो विष्णुस्त्वमम्ब क
मलापरिवृद्धदेहः पद्मोद्भवस्त्वमसि वागधि
...भवस्त्वमसिवागः पि ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सभूमिस्त्वेषां क्रियाश्च जगति त्रिपुरे त्वमेव ६ अग्निर्न
वाग्भवभवांश्च तवः पदादीर्भावान्पदेषु विहितान्समुदा
रयन्ती कर्णादिभिश्च करणैः परदेवतां त्वां संविन्मयीं
हृदि कदापि न विस्मरामि ७ आकुंचि वाग्भवजित्यच
वैरिषट्कमालोकनिश्चलधियां निजनासिकाग्रे ध्या
यन्ति मूर्ध्नि कलितेन्दुकलावतंसं त्वद्रूपमस्य हृदि नस्तर
णार्कमित्रे ८ त्वं माप्यमन्मथविपार्वसुरथभागं सृष्टिं
करोषि जगतामिति वेदवादः सत्यं तदद्रिनन ये जगदे
कमातर्नो चेदशेषजगतः स्थितिरेव न स्यात् ९ पूजां वि
धाय कुसुमैः सुरपादपानां पीठे तवाबकनकाचलकं
दरेषु गायन्ति सिद्धवनिताः सह किन्नरीभिरास्वादि-
तासवरसारुणनेत्रपद्माः १० विद्युद्विलासवपुषः श्रि
यमावहन्तीं यान्तीं स्ववासभवनाच्छिवराजधानीं सौंद
र्यमार्गकमलानि विकासयन्तीं देवीं भजे तव परामृत
सिक्तगात्रीं ११ आनन्दजन्मभवनं भवनं श्रुतीनां चैत
न्यमात्रतनुमेव तवाश्रयामि ब्रह्मेशविष्णुभिरुपासि
तपादपद्मां सौभाग्यजन्मवसतिं त्रिपुरे यथावत् १२ शा
न्त्यैर्भाविभुवनं सृजन्तीं तु रूपा यान्तहि भर्ति पुनरर्कत
नुः स्वशक्त्या ब्रह्मात्मिका हरति नस्सकलं युगान्ते तां शा
रदां मनसि जातु न विस्मरामि १३ नारायणीति नर-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा
२६८
268

कारणीवत्वारणीति गौरीति खेदशमनीति सरस्वती
ति ज्ञानप्रदेति नयनत्रयभूषतीति त्वाम द्रिराजतन
येनिवुधा वदंति ॥ ये स्तुवंतिजन्मानः श्लोकैर्द्वादश
भिः क्रमात् त्वामनप्राप्यवाक्सिद्धिं प्राप्नुयुस्ते परांश्रि
यं ॥ इतिभैरवीस्तोत्रं ॥ अथ काम्यानि होमैयः कुरुते
देव्या बिल्वपत्रेण मानवः यंयंकामयतीकामीसस
वंसमवाप्नुयात् ललाटस्य चैमेषस्य सरोमंमांसमे
ववाज्येनमिश्रं संयुक्तं पुंडरीकैः सपायसं पनसाम्र
युतं हुत्वा कृत्वा श्रीमनपायिनी द्रव्यधनधान्यं च पु
त्रलाभो भवेन्नृणां ललाटो मद्दिषः अष्टमीर्धंचतुर्द
श्यांनवमीदिनतथैवच राज्ञो संप्रजयेद्यस्मान्महाविभ
वविस्तरः पलाशकुसुमाकाशो प्रयुतलसीचविवर्जये
त् प्रजनात्सातकीभूयाल्लयग्रचापिश्रियंवरेन् तथा
निंवैष पत्रं सिद्धमन्त्रमंत्रीसा यैयदिष्टमात्मनः पत्रे
हुतेभवेद्दग्धे पोरमाया वसतिः भवेत् रक्तोत्पलेसि
मधमैरभोगैर्वाहयारिजैः पुष्पैः पयोत्रैः सहूतैः रो
मादि वश्यवशानयेत् हयारिः करवीरैः पयोत्रैः पायसं
वाक्सिद्धिलभते मंत्री पलाशकुसुमान्वितैः कुक
यासकुंभभोजे यद्दृष्टैः मधुयान्वितैः ललसंख्येन दद्यं
वाप्रत्यहं भोजयेद्द्विजान् वनितापुवतीरम्याः श्रीए
येदेवताधिया ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

होमांतेयनथान्याधैस्तोषयेद्गुरुमात्मनः कर्पूरागुरु
संयुक्तैर्गुग्गुलैर्जुहुयात्सुधीः ज्ञानंदिव्यमवाप्नोति ते
नैवसमभवेत्कविः क्षीरार्थैर्वस्त्रताखंडैर्होमः सर्वापस्
मृजित् दूर्वाभिरायुषे होमः क्षीरार्थाभिर्दिनत्रयं
गिरिकर्णीभवैः पुष्पैः ब्राह्मणान्वशमानयेत् गिरि
कर्णीअपराजिताकल्हारैः पार्थिवान्पुष्पैस्तद्भवैः
कर्णिकारजैः मल्लिकार्थस्तुमैः क्षत्रा राजपुत्रान्वश
नयेत् कारंठकुसुमैर्वैश्यान्नृषलान्पाटलाद्भवैः
कोरंठः झिंटीति प्रसिद्धिः अनुलोमविलोमान्तःस्थि
तंसाध्याक्षरयान्वितं मंत्रमस्यार्थंजुहुयान्मंत्रीमधुरैः
लोडितैः सर्पिभिः मधुसैर्मिश्रैर्वशयेत्पार्थिवानृत्वगणा
न् अनेनैवविधानेनतत्पत्नीस्तत्सुतानपि एवंबिल्व
भवैःपुष्पैःमधुत्रयसंयुतैः नरनारीनरपतीः होमतो
वशमानयेत् मालतीवकुलोद्भूतैःपुष्पैश्चन्दनलोडि
तैः जुहुयात्कवितांमंत्रीलभतेवत्सरान्तेसमधुत्रयसंयु
क्तैः फलैर्बिल्वसमुद्भवैः जुहुयाद्दशायेल्लोकान् श्रिय
माप्नोतिपुष्कलां पाटलैः कुसुमैः कुन्दैरुत्पलैर्नागव
शपकैः नंद्यावर्तैर्विकसितैः कृतमालैर्जुहोतियः जा
यतेवत्सराद्वाक्श्रियाविजितपार्थिवः नन्द्यावर्ततरा
रः साज्यमंत्रंप्रजुहुयाद्वेदत्रसमस्तिमान कस्तूरीकुं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
२६९
269

ङ्कुमोपेतं कर्पूरं ज्ञकयाहृशी कंदर्पादधिकं सद्यः सौंद
र्यमधिगच्छति लाजाइज्जङ्घान्नंश्रीदधिहीरमधुस्तुता
नू विजित्यलोकानखिलान्सजीवेच्छरदांशतं पादद्वयं
मलयजंपादंकुंकुमकेसरं पादंगोरचनांचैवश्रीणिपि
ष्ट्वाहिमांभसा विदध्यात्तिलकंभालेयात्वश्रपयेनवी
क्ष्यते यास्त्रशोन्त्यशपते येवींवश्यपाः स्वल्तस्पतेचिरात्
कर्पूरकपिचोराणिसमभागानिकल्पयेत् चतुर्भागा
जटामांसीमावतीरोचनामता कुंकुमंसप्तभागंस्या
त्रिभागंचन्दनंमतं अगुरुर्नवभागः स्याद्दितिभागः क्र
मेणच हिमाद्रिः कन्यकापिष्टमेतत्सर्वंसुसाधितं
श्रादायतिलकंभालेकुर्याद्भूमिपतीन्नरान् वनिता
मदगर्वाढ्यामदोन्मत्तान्मतंगजान् सिंहान्व्याघ्रान्म
हासर्पान्भूतवेतालरात्तसान् दर्शनादेववशयेत्ति
लकंधारयन्नरः इत्यागमकल्पलतायांभैरवीसपर्या
विधिरेकोनविंशतिपटलः ॥

वक्ष्यामिसिद्धिमस्त्रायाविद्यासर्वार्थसिद्धिदां यांज्ञा
त्वामुनयः सर्वेपरांसिद्धिमवाप्नुयुः फेत्कारीतंत्रसंदिष्टं
मंत्रोद्धारंप्रयत्नतः कथयामिसमासेनसाधकानांसुखा
वहं तद्यथा लक्ष्मीलज्जातथामायामायाज्ञाद्वादशिकाप्यथा
वज्रवैरोचनीयेमायायुग्मंततःपरं फट्कारेणसमा
युक्तंस्वाहाचतदनंतरं ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लक्ष्मीश्रीः लज्जा क्लीं मायाह्रीं मात्राद्वादशिकापि वज्र
वैरोचनीये स्वरूपं मायायुग्मं ह्रूं ह्रूं फट्कारः स्वरूपं स्वा
हास्वरूपं तेन श्रीं क्लीं ह्रूं एवं वज्रवैरोचनीये फट्स्वाहा
इतिषोडशाक्षरो मंत्रः लक्ष्मीबीजेन दाद्यं स्यान्नदा श्रीः
सर्वतोमुखी लज्जाबीजेन चाद्येन वश्यतां याति योषितः
मायाबीजेन चाद्येन महापातकनाशनं मात्राद्वादशि
काबीजमाद्यं स्यान्मुक्तिकारणं तथाच तंत्रांतरे वामाक्षि
वह्निसंयुक्तं बिन्दुनादविभूषितं शिवबीजं महेशानि
लज्जाबीजमुदाहृतं ईशानमुद्धृत्य च वामिबीजं सबि
न्दुकं नादविभूषितं च सवामकर्णोपरितः प्रकल्प्य मा
यां वदंतीह मनीषिणस्तामिति तंत्रैवोक्तेः मात्राद्वाद
शिकेति द्वादशस्वरवर्णः स्यान्नादबिन्दुविभूषिता इ
ति तत्रैवोक्तेः मंत्रांतरमाह अनादिबीजं मंत्रस्य कीर्त
येन्मंत्रवित्तमः वज्रवैरोचनीये स्यान्मायाबीजं ततः प
रं फट् स्वाहया समायुक्तं मंत्रमंत्रिमहोरगं सर्वसिद्धि
प्रदं पुण्यं भक्तिमुक्तिफलावहं अनादिबीजं ओंकारः व
ज्रवैरोचनीयेस्वरूपं मायाबीजं ह्रूं ह्रूं फट् स्वाहा स्व
रूपं तेन वज्रवैरोचनीये ह्रूं ह्रूं फट् स्वाहा इति त्रयोदशा
क्षरो मंत्रः तथाचोक्तं भैरवीतंत्रे प्रणवेन त्रयो देवा ब्रह्म
विष्णुमहेश्वराः वकारे वरुणः साक्षाज्जकारे चसुराधिप

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ २०॰ 270

रेफेऽनाशनो देवो वकारे चसुराधिपः येकारे त्रिपुरा
देवी रेफे त्रिपुरसुन्दरी त्रैलोक्यविजयो देवी सदैवैका
रसंभवा चकारे चन्द्रमा देवो नकारेपि विनायकः ई
कारे कमला साक्षाद् एकारे च सरस्वती मायायुग्मे तथा
देवी महाल्या सह संगता फट्कारे प्रकृतिः साक्षात्स्वा॰
कारं ऊस्मायुधः हाकारे च रतिः साक्षाद् एवं मंत्रसमु
च्चयः इति मंत्रवासना इति मंत्रवर्णकथनेन द्विती
यमंत्रस्यैवाभिधानात् प्रथममंत्रे प्राणसंबन्धो नास्ति
मानाभावात् तत्त्वबोधादावपि एवमुद्धारात् यदि च
तंत्रे प्रणवेन समायुक्तो मंत्रः सर्वार्थसाधक इति पा
ठः तत्प्रणवयोगेन मंत्रांतरत्वमित्यर्थः इति प्रांचः
तंत्रांतरे शक्तिस्त्रितत्त्ववाग्बीजतार मंत्रान्समुद्धरेत्
वज्रवैरोचनेत्यंते भगवान्मारुतो भवेत् कूर्चमस्त्रं हि
ध्यांतो सोत्रि शक्तिर्मनुरीरितः शक्तिः क्रीं त्रितत्त्वं हूं वा
ग्बीजं ऐं तारः ॐ भगवान् एकारः मारुतो यकारः कू
र्चं हूं अस्त्रं फट् द्विठः स्वाहा तेन क्रीं हूं ऐं वज्रवैरोचनी
ये हूं फट् स्वाहा इति पंचदशाक्षरात्मिका शक्तिमंत्रः तथा भैर
वोप्युक्तिः श्रोत्रः छिन्नः सप्राह्यरानने देवता छिन्नमस्तक्या
ह्रीं जं मायायुग्मं भवेत् मायायुग्मं कूर्चबीजं हृदयं हूंहूं मंत्रांतर
माह तत्त्वबोधे शृणु देवि प्रवक्ष्यामि षोडशीं दक्षिणामपि
रसाक्रान्तेन पालजालावाग्भवं वज्रवैपरे ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रोचनीयपराहुंहुमस्त्रमंत्रोग्निवल्लभा रमाश्री कूर्च

बीजंहूं लज्जाह्रीं वाग्भवंऐं वज्रवैरोचनीयेस्वरूपं प

राहुंहुंक्रींक्रीं अस्त्रंफट् अग्निवल्लभास्वाहा तथाच

श्रीहूंह्रीं ऐं वज्रवैरोचनीयेक्रींक्रींफट्स्वाहा इतिषोड

शाक्षरोमंत्रः त्रिशाक्षिमंत्रोयथा तथाच मंत्रांतरमाह

वेधाद्यंवज्रवैरोचनीये सर्वपदंवदेत् वुद्धिजाकित

घानीये वज्रमुक्तंप्रकीर्तयेत् वर्णिनीयशिवंषष्ठत्व

वत्रुग्विंउचंद्रवत् हैघाफट् वह्निवनिताभालस्तेष

मनुर्मेहान् वेदाद्यंऐं वज्रवैरोचनीयेस्वरूपं वह्निव

नितास्वाहा तेन ऐंवज्रवैरोचनीयेसर्ववुद्धिजाकि

नीयेवज्रवर्णिनीयेहुंहुंफट्स्वाहा इतिसप्तविंशाक्ष

तरोमंत्रः अथपूजाविधिंवक्ष्येसर्वसौभाग्यदायिनी

ब्राह्मेमुहूर्तेउत्थायस्वशिरसि प्रातःशिरसीत्यादिना

गुरुंध्यात्वामानसोपचारैराराध्यगुरुभ्योनमइतिनम

स्कृत्यदेवींध्यायेत् ऊलकुण्डलिनींसुप्तभुजगाकारमेना

षट् चक्रभेदक्रमेणपरमशिवेनीत्वापेकंविभाव्यमन

साराध्य मूलादिब्रह्मरन्ध्रांतांविसतंतुतनीयसीं सा

ताटमस्तानन्दस्वरूपिणींतन्मभापटलव्याप्तशरीरंपरि

चिंतयेत् आत्मानंतद्रूपंविभाव्यवहिर्गच्छेत् ततःप्रातः

कृत्यंसमाप्यस्नानार्थंनद्यादौगत्वा यथोक्तविधिनास्ना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री
२२
271

त्वा धातेवाससी परिधाप्याचम्य मंत्रं यथाशक्ति जप्त्वा
गृहं गच्छेत् गायत्री यथा ॐ वज्रवैरोचनीये विद्महे
छिन्नमस्तायै धीमहि तन्नो देवी प्रचोदयात् गृहं गत्वा
हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य पूजास्थानं प्रविश्य रक्तकंबला
द्यासनमास्तीर्य ॐ आधारशक्तिकमलासनाय नम
इत्यासनं संपूज्य तदुपरि स्वस्तिकाद्यासनक्रमेण
प्रविश्य ततः स्ववर्णादिपीठे रक्तचन्दनकुंकुमादिना
यंत्रं लिखित्वा प्रथमे पीठे परिस्थापयेत् यथा चतु
र्द्वारं भूपुरावृत्तं अष्टदलं पद्मं विलिख्य तन्मध्ये भानुम
ण्डलं सत्वरजस्तमोरूपरेखात्रययुतं त्रिकोणं विलि
ख्य तत्रैव त्रिकोणं रेखास्तु त्रिद्वारयुक्तं योनिमंडलं
विलिख्य त्रिकोणमध्ये हूं हूं फट् कारं च लिखेत्
इति यंत्रं लिखित्वा यथोक्तपीठे संस्थाप्य वामे गुरुभ्यो
नमः दक्षिणे गणेशाय नमः पुरतः छिन्नमस्तायै नमः
इति नमस्कृत्य सुंदरीपूजोक्तप्रकारेण भूतशुद्धिं कुर्या
त् यथा स्वांकऊर्ध्वं न हस्तौ निधाय सोहमिति मंत्रेण
हृदयाज्जीवात्मानं कुलकुंडलिनीं च षट् चक्रभेदक्रमेण
सहस्रदलकमलकर्णिकांतर्गत परमात्मनि संयोज्य पृ
थिव्यादीनि तत्वानि प्रविलाप्य पुरुषाकारभाक् प्रना
दिभवसंचितं ब्रह्महत्याशिरस्कं चेत्यादि वामकुक्षौ विचिंत्य
इत्यनकेवामेन नासियमिति ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वायुवीजं षोडशवारं जपन् वामनासापुटेन वायुना
देहमापूर्य पुनर्यमिति चतुःषष्टिवारं जपन् कुम्भ
कं कुर्वन् देहसंशोषणं पुनर्हमिति द्वात्रिंशद्वारं जप
न् दक्षनासापुटेन वायुं रेचयेत् ततोरुणेन वायुं से
वह्नेनरमिति वह्निवीजेन षोडशवारजप्तेन दक्षना
सापुटेन वायुनादेहमापूर्य चतुःषष्टिवारजप्तेन कु
म्भकं कुर्वन् तद्भस्मीभूतं विचिंत्य रमिति द्वात्रिंश
द्वारं जपन् वामनासया भस्मनासह वायुं रेचयेत्
ततः ०मिति चंद्रवीजं पुंधं मकृत्यात्मकं वामनासा
पुटेन भ्रूकषात्मकं ललाटचन्द्रं षोडशवारं जपनये
त् ततो रमिति चतुःषष्टिवारं जपन् ललाटचंद्रा
दादित्तां नाम तत्त्वमयी वृष्टिं निपात्य तया देवोपासन
योग्यं सकलं वपुः कुर्वन् लमिति द्वात्रिंशद्वारं जप
न् दक्षनासापुटेन वायुं रेचयेत् उत्तरनासापुटो ष्ट
त्वा वायुमवष्टभ्य हंसः सोहं अवतर २ शिवपदा
जीवशिवं सुषुम्णापथेन प्रविश मूलशृंगाटमुल्ल
सोल्लसद्धंसः सोहं स्वाहा ततः पृथिव्यादीनि तत्त्वा
नि यथास्थाने स्थापयित्वा हृत्पद्मे देवीं समानीय हृ
दि हस्तं दत्वा आंह्रींक्रोंहंसः मम प्राणा इह प्राणाः
एवं पंचवीजानि ५ मम जीव इह स्थितः एवं ५

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२७२

272

मम सर्वेंद्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुश्श्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठंतु स्वाहा इति जीवं न्यसेत् ततः प्राणायामं कुर्यात् यथा इडावक्त्रे वामेन सिद्धमिति बीजं षोडशवारं जपन् वायुना देहमापूर्य पुनस्तमेव चतुःषष्टिवारं जपन् कुम्भकं कुर्वन् पुनस्तमेव द्वात्रिंशद्वारं जपन् दक्षनासापुटेन वायुं रेचयेत् एवं वारत्रयं कुर्यात् अथ ऋष्यादिन्यासः अथ मंत्रस्य भैरव ऋषिः सम्राट् छन्दः छिन्नमस्ता देवता ह्रूं ह्रूं बीजं स्वाहा शक्तिः अभीष्टार्थसिद्धौ विनियोगः शिरसि भैरव ऋषिः मुखे सम्राट् छन्दसे नमः हृदि छिन्नमस्तायै नमः कृतांजलिः समाभीष्टसिद्धौ विनियोगः ततो मातृकान्यासं कुर्यात् कनिष्ठादिक्रमेण करन्यासं कुर्यात् आं खड्गाय हृदयाय नमः कनिष्ठयोः ईं सुखड्गाय शिरसे स्वाहा अनामिकयोः ऊं वज्राय शिखायै वषट् मध्यमयोः ऐं पाशाय कवचाय स्वाहा तर्जन्योः औं अंकुशाय नेत्रत्रयाय वौषट् अंगुष्ठयोः अः सुरक्षाय अस्त्राय फट् करतलपृष्ठयोः ततोंगन्यासं कुर्यात् यथा आं खड्गाय हृदयाय स्वाहा हृदये ईं सुखड्गाय शिरसे स्वाहा ऊं वज्राय शिखायै वषट् ऐं पाशाय कवचाय स्वाहा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्कन्धाद्गुरुपर्यंतं ऐंश्रंक्रंश्मायनेत्रत्रयाय वौषट् नेत्र
त्रये श्रः सुरताय श्रस्ताय फट् इत्यूर्ध्वोर्ध्वतालत्रयं द
त्वा छोटिकाभिर्दशदिग्बन्धनं कुर्यात् ततो भूतशुद्धिं
पुनः कृत्वा देवीं रूपं च चिंतयेत् बालसूर्यप्रभातुल्यां
प्रदीपकलिकोपमां षोडशवर्षदेशीयां ध्यायेन्मंड
लसंस्थितां पुनर्नरशरीरेपि ह्यात्मनो मंत्रविग्रहः
देवीध्यानं प्रवक्ष्यामि सर्वकामार्थसिद्धये इंगलापिं
गला चैव सुषुम्णा च विशेषतः त्रिनाडीसंहता दे
वी चित्रिणी त्रिविधा तथा श्वेतरक्तातकृष्णांगी ब्रह्मी
शा विष्णुमूर्त्तितः स्वनाभौ नीरजं ध्यायेच्छुद्धं विकसि
तं सितं तन्मध्ये कोणमध्ये च मंडलं चंडरोचिषः ज
पाकुसुमसंकाशं नववंधूकसंनिभं रजः सत्त्वतमो
रेखा योनिमंडलसंनिभं मध्ये चैव सदा देवी सूर्यको
टिसमप्रभां देवीं तां च करे वामे धारयंतीं स्वमस्तकं
प्रसारितमुखं भीमं लेलिहानोग्रजिह्वकं प्रसरद्दीधि
रीधारां निजकंठसमुद्भुतां विकीर्णकेशनिचयां
नानाभूषणभूषितां दिगंबरां महाघोरां प्रत्यालीढ
पदस्थितां रतिकामोपविष्टां तां केचिद्ध्यायंति योगि
नः विपरीतरतिस्थां च ध्यायेहृतिमनोहरां वर्णि
नीडाकिनीयुक्तां वामदक्षिणपार्श्वयोः" इति शेव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२२२

273

वर्णिनीं ध्यायेद्डाकिनीं वामके तथा वर्णिनीं लोहि
तां सौम्यां मुक्तकेशीं दिगंबरां कपालकर्तृकाहस्तां
वामदक्षिणयोगतः देवीं गलोच्छलद्रक्तधाराया
नेचरूर्वतीं अस्थिमालाधरां देवीं नागयज्ञोपवी
तिनीं डाकिनीं वामपार्श्वे तु कल्पांतज्वलनोपमां
विद्युच्छटाभनयनां दंतपंक्तिबलाकिनीं दंष्ट्राक
रालवदनां पीनोत्तुंगपयोधरां महादेवीं महाघो
रां मुक्तकेशीं दिगम्बरां लेलिहानमहाजिह्वां मुंड
मालाविभूषितां करस्थेनकपालेन भीषणेनाति
भीषणां आभ्यां निषेवितां ध्यायेद्देवीं साधकसत्तमः
अपरे च प्रवक्ष्यामि शृणु देवि यथाक्रमं स्वनाभौ
नीरजे शुभ्रे भानुमंडलमंडिते योनिचक्रसमायुक्ते
गुणत्रयसमन्विते तत्रमध्ये महादेवीं ध्यायेन्नाम
पदेवतां प्रदीपकलिकाराम तनिभीमां व्यवस्थितां
करकच्छपिकां बद्धां बद्धपद्मासनस्थितां योनिमु
द्रासमायुक्तां हृदयस्थितलोचनां इतीदं निष्कलं ध्या
नं तथा चातिकलास्थितं इति ध्यात्वा मानसोपचारैरा
राध्य नमस्कारांश्च पात्रं स्थापयेत् तथा त्रिकोण
मंडलं कृत्वा तदुपरि त्रिपदिकामारोप्य मं वह्निमंडला
य दशकलात्मने नमः इति त्रिपदिकां संपूज्य अस्त्राय
फट् इत्यर्घ्यपात्रं प्रक्षाल्य तदुपरि संस्थाप्य,

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अं सूर्यमंडलाय द्वादशकलात्मने नम इति पात्रं संस्थाप्य
मूलमंत्रेण पत्रं शुद्धजलमापूर्य उं सोममंडलाय षोड
शकलात्मने नम इति जलं संस्थाप्य मूलमंत्रमष्टधा जप्त्वा
स्त्रेण संरक्ष्य कवचेनावगुंठ्य धेनुमुद्रयामृतीकृत्य तत्र
गन्धपुष्पाक्षतान्निक्षिप्य तेनोदकेनात्मानं पूजोपक
रणं चाभ्युक्षयेत् ततो यंत्रोपरि पीठान्पूजयेत् यथा
आधारशक्त्यै नमः कूर्माय नमः अनन्ताय नमः पृथि
व्यै नमः सुरासमुद्राय नमः रत्नद्वीपाय नमः कल्प
उद्यानाय नमः स्वर्णवेदिकायै नमः कल्पवृक्षेभ्यो न
रत्नमंडपाय नमः रत्नसिंहासनाय नमः आनन्दकंदा
य नमः संविन्नालाय नमः सर्वतत्त्वात्मकपद्माय नमः
प्रकृतिमयपत्रेभ्यो नमः विकारमयकेसरेभ्यो नमः
पंचाशद्बीजाढ्यकर्णिकायै नमः अं सूर्यमंडलाय द्वाद
शकलात्मने नमः उं सोममंडलाय षोडशकलात्मने
नमः मं वह्निमंडलाय नमः सं सत्त्वाय नमः रं रजसे न
मः तं तमसे नमः आं आत्मने नमः अं अंतरात्मने नमः
पं परमात्मने नमः ह्रीं ज्ञानात्मने नमः ॐ रत्यै नमः क्लीं
कामाय नमः मूलेन श्रीछिन्नमस्तादेव्यासनाय नमः
इति पूजयेत् ततो मूलाधारस्थदीपकलिकाकारतेजः
स्वरूपां कुंडलिनीं बिसतंतुतनीयसीं षट्चक्रभेदक्रमेण

श्री

२०८

274

परमशिवेनीता तामेव शिवयोगेनस्थूलतां प्रापिता ंदत्तनासापुटेन निःसार्य कुसुमांजलावानीयं यंत्रोपरिस्थापयित्वावाहयेदनेन ॐ सर्वसिद्धिप्रदे वर्णिनी ये सर्वसिद्धिप्रदे डाकिनी ये छिन्नमस्ते प्रचंडे हि मम सिद्धिंदेहि तिष्ठ तिष्ठ हूं हूं फट् स्वाहा इति पठेत् ततो यंत्रोपरिस्थापयित्वा यंत्रस्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् श्रीं क्लीं क्रों स्वाहा छिन्नमस्तायाः प्राणा इह प्राणाः एवं छिन्नमस्ताया जीव इह स्थितः एवं छिन्नमस्तायाः सर्वेंद्रियाणि वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठंतु स्वाहा इति प्राणप्रतिष्ठां कृत्वावाहयेत् भगवति श्री छिन्नमस्ते इहागच्छ इह तिष्ठ सन्निहिता भव सन्निरुद्धा भव अत्राधिष्ठानं कुरु मम पूजां गृहाण इत्यावाहनस्थापनसन्निधापनसन्निरोधनामृतीकरणसकलीकरणावगुंठनमुद्राभिर्देवीमावाह्य देव्यंगे षडंगानि विन्यस्य पुष्पांजलिं दत्वा पुनर्देवीं ध्यात्वा षोडशोपचारैः पूजयेत् यथा पाद्यार्घ्याचमनेति ततो मूलमंत्रेण पाद्यादिकं दद्यात् यथा मूलमुच्चरन् इदं पाद्यं छिन्नमस्तायै कल्पयामि नमः एवार्घ्यं छिन्नमस्तायै नमः स्वाहेति केचित् एवं इदमाचमनीयं इदं स्नानीयं वस्त्रं आभरणानि गंधं पुष्पं धूपं दीपं च दत्वा नैवेद्यं प्रददः।

५

:

समानीयार्घ्यजलेनाभ्युक्ष्यास्त्रेण संरक्ष्य कवचेनावगुंठ
नमितिधेनुमुद्रयामृतीकृत्य तदुपरि मूलमंत्रमष्टधाज
प्त्वा इदं नैवेद्यं छिन्नमस्तायै कल्पयामि नमः इत्युत्सृज्य
मृतोपस्तरणमसि स्वाहेति जलगंडूषं दत्वा प्राणाय स्वाहा
स्वाहा अपानाय स्वाहा समानाय स्वाहा उदानाय स्वा
हा व्यानाय स्वाहा इति पंचप्राणाहुतीः कृत्वा तस्याः
स्वीकारं विभाव्यामृतापिधानमसि स्वाहेति पुनरपो
शानं दत्वा इदं आचमनीयं छिन्नमस्तायै कल्पयामि न
म इति आचमनीयं दत्वा एतानि ताम्बूलानि छिन्नमस्ता
यै कल्पयामि नमः मूलमुच्चरन् छिन्नमस्तायै इदं पु
ष्पं छिन्नमस्तायै वषट् नम इति पुष्पांजलित्रयेणाभ्य
र्च्य श्री छिन्नमस्तां तर्पयामि नमः स्वाहा इति देव्यामुखे
वारत्रयं संतर्प्य ततो देवी दक्षिणवामक्रमेण चतुष्ट
येच तद्दिक्षु षडंगेनाभ्यर्च्य आवरणान्यूजयेत् यथा
वा यव्यां गणेशाय नमः ऐशान्यां गुरुभ्यो नमः आग्ने
य्यां परमगुरुभ्यो नमः नैरृत्यां क्षेत्रपालाय नमः पूर्वे क
रालाय नमः दक्षिणे अतिकरालाय नमः पश्चिमे वि
करालाय नमः उत्तरे महाकरालाय नमः मध्ये ॐ आ
धारशक्त्यै नमः कूर्माय नमः ॐ अनन्ताय नमः ॐ पृथि
व्यै नमः ॐ आनन्दकन्दाय नमः ॐ नालाय नमः ॐ प

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ
२७५
275

ग्नायनमः ॐकर्णिकायैनमः ॐआदित्यमंडलायन
मः ॐसोममंडलायनमः ॐवह्निमंडलायनमः ॐसत्व
त्वायनमः ॐरंरजसेनमः ॐतंतमसेनमः ॐवेंत्यैनमः
ॐकामायनमः इतिसंपूज्यपूर्वादिदेव्यावामक्रमेण
पत्रेषुपूजयेत् ॐह्रीं एकलिंगायैनमः ॐह्रीं योगिन्यै
ॐह्रीं डाकिन्यैनमः ॐह्रीं भैरव्यैन० ॐह्रीं महाभैरव्यै
ॐइन्द्राक्ष्यै ॐह्रीं असितांग्यैनमः ॐह्रीं संहारिण्यैन
ॐमध्येदेवीसिंहासनायनमः देवीदक्षिणे ॐह्रीं प्रकृ
त्यैवर्णिन्यैनमः वामे ॐह्रीं प्रकृत्यैडाकिन्यैन० इतिसं
पूज्यपुनरपिगंधादिभिर्देवीसंपूज्यपुष्पाञ्जलित्रयेण
भ्यर्च्य सेषादिबलिंदद्यात् बलिमंत्रोयथा ॐसर्वसि
द्धिप्रदेवर्णिनीये सर्वबुद्धिप्रदेडाकिनीयेछिन्नमस्ते
एह्येहि इमंबलिंगृह्ण २ ममसिद्धिंदेहि २ हूं हूं फट्
स्वाहा इतिबलिंदत्वाआत्मानंतद्रूपंविभाव्यगुरुंनम
स्कृत्य आदौदेवीगायत्रींजप्त्वामूलमंत्रमष्टोत्तरसहस्र०
संशतंवाजपेत् गायत्री यथा वैरोचनीयेविद्महेछि
न्नमस्तायैधीमहि तन्नोदेवीप्रचोदयात् इतिजप्त्वामू
लंजपेत् ततोजपंसमाप्यप्राणाया
मंकृत्वापुष्पंगृहीत्वा ॐगुह्यातिगु
ह्येत्यादिनादेव्यावामहस्ते

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तेजोरूपं जपं समर्प्य मूलमंत्रेण तां मूलेन निवेश्य स्तुत्वा दं
अप्रणामं कृत्वा पवित्रार्घोदकेन ततः पूर्वं प्राणबुद्धिदेहध
र्माधिकारतो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासु मनसा वाचा कर्मणा
हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण शिश्ना यत्कृतं यदुक्तं यत्स्मृतं तत्
सर्वं ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा मां मदीयं च श्रीछिन्नमस्ता
यै समर्पये इत्यात्मानं सपरिच्छन्नं देव्यै समर्पये इदं पु
नराचमनीयं छिन्नमस्तायै कल्याणि नमः ततो भगव
ति छिन्नमस्ते पूजितासि त्वमस्वेस्मत्कां संहारमुद्रया स्वा
मंडलात्सुषुम्णामार्गाय वहन् नासापुटेन देवीं स्वहृदि
समानीय अनेन मंत्रेण प्रार्थयेत् तत्र मंत्रः उत्तरे शिखरे
जाते भूम्यां पर्वतवासिनि ब्रह्मयोनिसमुत्पन्ने गच्छ देवि
समांतरे इति देवीमंतर्नीत्वा हृत्पद्मे संस्थाप्यात्मानं तद्रू
पं विभाव्य निर्माल्यं शिरसि धृत्वा चरणामृतं पीत्वा यथा
सुखं विहरेत् इति छिन्नमस्तापूजापद्धतिः अथ स्तुतिः
नाभौ शुभ्रसरोजमध्यविलसद्बंधूकपुष्पारुणां भास्वद्भा
स्करमंडलं तदुदरे यद्योनिचक्रं महत् तन्मध्ये विपरीत
मैथुनपरां प्रद्युम्नतत्कामिनीपृष्ठस्थां तरुणार्ककोटिवि
लसत्तेजःस्वरूपां स्थितां १ वामे छिन्नशिरोधरां तदितरे
पाणौ महत्कर्तृकां प्रत्यालीढपदां दिगंतवसनामुन्मुक्त
केशावृतां छिन्नात्मीयशिरःसमुच्छलदसृग्धारां पिबंतीं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा

२०६

276

परांभालादित्यसमप्रकाशविलसन्नेत्रत्रयोद्भासिनीं
कामादन्यवनाडीवज्रवहलगलद्रक्तधाराभिरुक्षैः पा
यंतीमस्थिभूषावरकमललसत्कार्तृकांशुभ्रवर्णामू
र्ध्वाकारकेशामपगतवसनां वर्णिनीमात्मशक्तिं
प्रत्यालीढोरुपादामरुणितनयनां योगमुद्रां ३ दिग्व
स्त्रां सत्स्वकोशं प्रलयघनघटाघोररूपां प्रचण्डां दंष्ट्राट्ट
हासवक्त्रोदरविवरवलल्लोलजिह्वाग्रभासे विद्युन्नेत्रा
लातिपुञ्जां हृदयतटलसद्भोगिभीमां स्वमूर्तिं सद्यश्छि
न्नात्मकंठप्रगलितरुधिरैः डाकिनीं वर्धयंतीं ४ ब्रह्मेन्द्रे
शाच्युताद्यैः शिरसि विनिहितानन्दपादारविन्दामात्म
ज्ञैर्योगिमुख्यैः प्रतिपदमनिशं चिंतितां चिन्त्यरूपां संसा
रे सारभूतां त्रिभुवनजननीं छिन्नमस्तां प्रशस्तां मिष्टां ता
मिष्टदात्रीं कलिकलुषहरां चेतसा चिंतयामि ५ उत्प
त्तिस्थितिसंहृतीर्घटयितुं धत्ते त्रिरूपां तनुं त्रैगुण्याज्जग
तो यदीयविकृतिर्ब्रह्माच्युतः शूलभृत् तामाद्यां प्रकृतिं
स्मरामि मनसा सिद्धार्थसंसिद्धये यस्याः स्मेरपदार
विन्दयुगले लाभं भजन्ते नराः ६ अलिपिशितपुरंध्री
भोगपूजापरोहं वहृविधजलकर्मारंभसंभावितोहं
मप्रपञ्चजनविमुक्तोहं भैरवीसं
स्थितोहं ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गुरुश्च वरुणा परोहं भैरवोहं शिवोहं ७ इदं स्तवं महापुण्यं
ब्रह्मभाषितं पुरा यः पठेत्प्रातरुत्थाय देव्याः सन्निहितो
पि वा तस्य सिद्धिः भवेद्देवी वांछितार्थप्रदायिनी यन्त्रे था
त्वं मूर्ते जायांद्धृदयेहस्तिनमेवच वक्त्रं परां महाविद्यां मन्त्रो
सिद्धिः लभेद्ध्रुवं इति ब्रह्मयामले छिन्नमस्ता स्तोत्रम्
अथ संवत्स रेयावत् फलहारी यतव्रतः विमुनीमन्त्र
रूपरः शिवभक्तिपरायणः यथाशक्तिजपेन्नित्यं
ध्यात्वा देवीं यथोदितां फले पत्राव कुष्माण्डे वर्जनी
यो प्रयत्नतः अथ संवत्सरे तीते शौर्ये रामं तकतुल्यकः
मासमध्ये न भवेद्विष्णुर्विक्रमे रणादि वस्पतिः सर्वज्ञः शंभु
नातल्पस्तेजसाच दिवाकरः वर्षार्द्धं च तद्देहे देवत्
पंचत्वमपते यद्यत्रव्यभिचारः स्यात्तदा देवी तु तत्परं शी
घ्रं माव्पाति क्रुद्धा सर्वकामफलप्रदा अथ काम्यानि
भूक्तौ मुक्तौ च शांतौ च श्वेतपुष्पं विनिक्षिपेत् आकृष्टौ च
वशीकारे रक्तमेव विनिर्दिशेत् स्तम्भने मोहनी मन्त्री
पीतपुष्पं विनिक्षिपेत् उच्चाटने मारणे च कृष्णमेव वि
निक्षिपेत् काम्यकर्माणि सर्वत्र ध्यानं स्यात्पुष्पवर्णकं
पुष्पवर्णकमिति यद्वर्णपुष्पैः पूजा तद्वर्णां देवतां ध्या
येत् इत्यर्थः रात्रौ बलिः प्रदातव्यो मत्स्यमांसासवादिभिः
अथ वामभुपानाद्यैः मधुरैर्विभवविस्तरैः ताम्बूलवद

श्री
२७७
277

नाः श्रीमान् गुरुभक्तिपरायणाः जपेन्मंत्रं विशुद्धेन स
र्वैरेव हि पानकैः तांबूलेन विना चैव मत्स्यमांसैस्तथा
सर्वैः मांसभक्तिवलिर्देवि मंत्रसिद्धिं प्रयच्छति तस्मात्
सर्वप्रयत्नेन बलिर्देयः सदामिषैः आमिषेण विना तत्र
देवी तुष्टिं न यच्छति स्वैरेति चरमजातिपरं प्रथ्यवेति
मधुपानेति हेहः पानेत्तीरादिकर्मधारयपदेति केचि
त् अन्यथा बलिदानेन न व्ययप्रसंगात् बलिदानमंत्रः श
त्रापद्दतो लिखितः अनास्थाविघ्नमत्यंतमश्रद्धा जप
कर्मणि आलस्यं भीरुता शाक्तिः मंत्रहानिः सुनिश्चयः
नारदेषो न शौचं च नियमो न च सिद्धमंत्रतयानाचगुरु
सेवापरिश्रमः जाग्रत्स्वपन् उत्तिष्ठन् भुंजानो मैथु
नेरतः सदा कालं जपेन्मंत्रमिष्टसिद्धिप्रदायकं लि
खित्वा स्वकरे मंत्रमातृवं संस्पृशेन्नरः विमुंचति हि
ढाद्रोगान्दीर्घमायुश्च जायते शुक्लेन ध्यानमात्रेण मृ
तमुत्थापयेन्नरः महारोगशान्तेः दष्टं मृतमुत्थापये
द्ध्रुवं रक्तेन वश्यमायाति सर्वमाकृष्यते जगत् पीते
न स्तंभयेत्सर्वं लोकं वाजिगजादिकं कृष्णेन ध्यानयो
गेन विद्वेषमुच्चाटयेन्नरः मारयेदप्रयत्नेन कृष्णे ध्याना
त्संशयः तर्पणं च प्रकुर्वीत पयसा पायसेन च आ
ज्येन मधुना वापि स्वरयामंत्रसाधकः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ब्राह्मणैः तद्विधैर्विशेषैः शूद्रैरस्य यथाक्रमं तर्पण
स्य विधानेन दृष्टा सिद्धिः प्रजायते तथा क्षीरेण ब्राह्म
णैस्तर्प्पणात् घृतेन नृपवंशजैः मालिकैर्वैश्यवर्णैश्च
आसवैः शूद्रजातिभिः ततो जपं प्रकुर्वीत जायन्ते येन
सिद्धयः लक्षं जप्त्वास्य मन्त्रस्य लभेत्सिद्धिं यथेप्सितां स
र्वं संपद्यते देवि जपहोमात्त संशयः अथ होमविधिं व
क्ष्ये सर्वसिद्धिप्रदायिनीं विधाय मण्डलं पूर्वं पूर्वोक्तं च य
थाविधि षट्कोणमण्डले चैव वह्नेः स्थापनमाचरेत्
ततो होमं प्रकुर्वीत समिद्भिः कुसुमैर्नवैः श्रीफलानां
पलाशानां तथैवोडुम्बरस्य च सर्वसिद्धिप्रदो होमः
कर्त्तव्यो मधुसंयुतैः घृतेन सहितो वापि वाग्मीशत्वप्र
दायकः आज्ययुक्तेन भक्तेन बलिर्देयः सदामिषैः
षण्मासं दधिसंयुक्तो लक्ष्मीस्तस्य स्थिरा भवेत् छागमां
सं सरक्तं च घृतेन प्लावितं तथा यो जुहोत्यघृते देवि रा
जा तस्य वशो भवेत् श्वेतेन करवीरेण होमं सम्यक्करो
ति यः तत्क्षणाद्विधानेन सञ्जीवेत्कालदष्टकः क
र्णिकारसहस्राणि यो जुहोति घृतैः सह स प्राप्नोति
परां सिद्धिमीप्सितां सुरसुन्दरि वंधककुसुमं कृत्वा हू
तेनायुतसंख्यकं तस्याधीना भवेद्देवि सर्वसिद्धिफल
प्रदा तिलतण्डुलहोमं तु यो घृतेन समाचरेत् जगंते

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
२०८
278

तस्य मित्राणि जायंते सुरसुन्दरि पायसेन च वै होमं
घृतेन सह सुन्दरि त्रिसंध्यं मासमात्रेण वाणीशत्वमवा
प्नुयात् अन्यच्च कथितो देवि क्रमे होमविधिर्मया अप
रं च प्रवक्ष्यामि कामनाया विशेषतः गोधामांसं च म
धुना वा सहस्रेण होमयेत् अपि देवा वशं यान्ति किं
पुनः तु इमा मानुषाः रुरुमांसेन साज्येन कृत्वा होमं व
रानने सर्वसिद्धिमवाप्नोति सुराणामपि दुर्लभं प
ललं माहिषं कृत्वा मधुना सह सुन्दरि संभक्षयित्वा शु
शत्रूणां बले ह्देवि संस्थिते चापकं घृतसंयुक्तं कृत्वा
नगवान्मज्जेरिपुसैन्यं महाघोरं स्तंभयत्यचिराच्छिवे
मद्योगोमायुमांसेन होमश्च सुरवान्विते वृनेहस्ते भ
वेत्तस्य सर्वसिद्धिप्रवर्तते गोमायं होमयेभ्यस्तु धन
देन समो भवेत् जम्बामञ्जीकृतो रात्रौ राष्ट्रं च विनिपा
तयेत् श्रीफलानां पलाशानां फलं चोडुम्बरस्य च
पोलतं होमयेदाशु धनदेन समो भवेत् महामांसे
नयः कश्चिद्धोमयेन्मधुसंयुतं प्रातमष्टोत्तरं देवि सि
सत्यं साधकोत्तमः सभुंक्ते मेदिनीं कृत्स्नां षण्मासेन
न संशयः राज्यं तस्य प्रयच्छन्ति भाकिन्यः प्रीतिसं
युताः कोकिलापललं तु योजुहोति चितानले सं
मारयति शत्रूणां बले ह्रेरण संस्थिते काकपतैः कृ
तो होमो दत्तरात्रौ समाहितः ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मालोच्चाकटुतैलेन सद्योच्चाटनमारणे शांतिकार्ये त
थाकुंडे चतुरस्रं समाचरेत् वशीकारे त्रिकोणं च मा
रणोच्चाटने तथा वर्तुलं मंडलाकारं कुर्यात्कुंडं विचक्ष
णः भुक्तौ मुक्तौ तथा देवि दीर्घकुंडं समाचरेत् अथ
बलिः ह्रीं सर्वयोगिनीभ्यो गृह्ण गृह्ण स्वाहा इति गृ
हबलिं दद्यात् ततः क्षेत्रपाल इमं बलिं गृह्ण गृह्ण
स्वाहा इति गृहकोणे दद्यात् ह्रीं ह्रीं देवीपुत्र वटुक
नाथ कपिलजटाजूटभारभास्वर त्रिनेत्र इमं बलिं गृ
ह्ण गृह्ण स्वाहा इति गृहमध्ये दद्यात् ह्रीं योगिनी
भ्यः सर्वक्षेत्रवासिनीभ्यः सर्वपीठोपपीठ सर्वसंदेहो
पसंदेह चत्वरोपचत्वरवासिनीभ्यः इमं बलिं गृह्ण
गृह्ण स्वाहा इति गृहमध्ये दद्यात् मांसभक्तबलिं
अपरं च प्रवक्ष्यामि विद्याद्रव्यप्रकाशकं अथ कृष्णच
तुर्दश्यां मंत्रकारे निशार्धके गृहाभ्यंतरगो भूत्वा वि
मुक्तो दशरात्रतः देवीरूपं स्मरन्भक्त्या ध्यायेद्वा साध
कोत्तमः पूर्वं मंडलमालिख्य षट्कोणं तत्र संलिखे
त् पूजयेद्रंग देवीश्च मंडले कथितास्तु प्रिये नानावि
धैः पुष्पैः श्वेतकृष्णकलोहितैः देवीरूपेण संचिंत्य पू
जयेत्साधकोत्तमः सहस्रमयुतं वापि जपेद्भक्तिः समा
हितः बलिं च तत्र मंत्रेण दद्याद्दष सिमज्जनात् नाना

गीस्तोषयन्मंत्रैर्वस्त्रालंकारभूषणैः ब्राह्मणान्भोज
येत्तत्र गुरवेदक्षिणां दत्वा अनेनविधिनालक्ष्मीविद्यां
सर्वामवाप्नुयात् एकरात्रेणालभतेविद्यालक्ष्मीनसंश
यः द्विरात्रेणयशोराशिं त्रिरात्रेणागुरुः स्वयं विप्रक
इति दशरात्रेयावत्तंसर्गाभून्यइत्यर्थः सर्वकल्पेसदा
कार्यंब्रह्मचारिव्रतंशिवे अस्मिन्पक्षेमहेशानिस्वे
च्छयाकर्मचारभेत् भैरवउवाच दिनसः प्रातरुत्थाय
शाध्यानलसमाश्रितः ध्यात्वाभ्यस्ताच्छिन्नमस्तांजा
पेदष्टोत्तरंशतं त्रिशातंवाजपेन्नित्यमष्टोत्तरसहस्र
कं षण्मासेनमहावाग्मीगद्यपद्यमयीभवेत् वत्सरा
द्देदशास्त्राणांनिश्चितंपारगोभवेत् त्रिवत्सराभवे
दूर्ध्वंवाग्मीस्वरइवापरः तस्यदर्शनमात्रेणवादिनो
निष्प्रभावतो पलायंतेतथाभूमौयथासिंहभयाद्ग
जाः दशांशेनांगमंत्राणांमूलमंत्रानुसारतः सहस्र
त्वातज्जपन्नित्यंकेचित्पक्षमिदंशिवे आदौसर्गविद्या
श्रीचपोषिकाचततोमता संहारकारिणीपश्चाच्छिन्नमू
र्तिः सैवकथ्यते इत्याः छिन्नमस्तायाः पूजाप्रकरणं
अथप्रकीर्णकं अथसारस्वतमंत्राः वरवरदांवादिनि
स्वाहा दशलक्षंजपेत् ॐनमोभगवतिवरवरदवाग्वादि
स्वाहा अष्टलक्षंजपेत् ऐंक्लींऐंक्लींसरस्वत्यैनमः ॥

२९

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

द्वादशलक्षंजपेत् ऐंवाचस्पतेअमृतेप्लुवःप्लु एकादश
लक्षंजपेत् ऐंक्लींसौः त्रिलक्षंजपेत् अथलक्ष्मीमंत्राः श्रीं
द्वादशलक्षंजपेत् ऐंश्रींह्रींक्लींद्वादशलक्षंजपेत् नमः
कमलवासिन्यैस्वाहा दशलक्षंजपेत् ऐंक्लींसौः त्रिलक्षं
जपेत् अथलक्ष्मीमंत्राः श्रीं द्वादशलक्षंजपेत् ऐंश्रींह्रीं
द्वादशलक्षंजपेत् नमःकमलवासिन्यैस्वाहा दशलक्षं
जपेत् ॐऐंह्रींश्रींक्लींसौः जगत्प्रसूत्यैनमः द्वादशल
क्षंजपेत् ॐह्रींश्रींकमलेकमलालयेप्रसीदप्रसीदश्रीं
ह्रींश्रींमहालक्ष्म्यैनमः लक्षंजपेत् अथभुवनेश्वरीमंत्राः
ह्रींद्वात्रिंशल्लक्षंजपेत् ऐंह्रींश्रींद्वादशलक्षंजपेत् ऐंह्रीं
ऐं २४ लक्षंजपेत् आंह्रींक्रौं २४ अथत्वरितामंत्रः ॐह्रीं
हुंखेचछेक्षः स्त्रींहुंक्षेंह्रींफट् १ हुंखेक्षः त्रिकंठकीयं
सेस्त्रींक्षः वषणत्रिकंठीयं विनियुक्तंजपेत् ॐह्रींऐंनित्य
क्लिन्नेमदद्रवेस्वाहा ४ ऐंह्रींनित्यक्लिन्नेमदद्रवेस्वाहा वं
अमस्त्वारिणीयं १ श्रींह्रींक्लींत्रिपुटेयं १२ ॐश्रांह्रींक्रौं
एहिपरमेश्वरिस्वाहा अश्वारूढयं ५ ॐनमोभगवति
माहेश्वरिअन्नपूर्णेस्वाहाषोडशसहस्रंजपेत् ह्रींपद्माव
तिस्वाहा २ इतित्वरितायादशमन्त्रः अथदुर्गामंत्रः
ॐह्रींदुर्गायैनमः ८ महिषमर्दिनीस्वाहा ८ ॐदुर्गेदुर्गे
रक्षणिस्वाहा ५ ज्वलज्वलशूलिनिदुष्टग्रहहुंफट्स्वाहा

१५

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री०

१८०

280

नवदुर्गामंत्रः उग्निष्टप्रूरुषिकिंस्वापिपिबिभयंमेसमुपास्थि
ते यदि शाकमशाकं वा तन्मे भगवति शमय स्वाहा ५
शतदुर्गायाः पंचमंत्राः अथ भैरवीमंत्राः वाला ऐं क्लीं सौः
स्त्रीं हसकल ह्रीं ह्सौं २४ अथ मातंगीमंत्राः ऐं क्लीं श्रीं ॐ न
मो भगवति श्रीमातंगेश्वरि सर्वजनमनोहरि सर्वमुखरा
जि सर्वमुखरंजनि सर्वराजवशंकरी सर्वस्त्रीपुरुषवशं
करि सर्वदुष्टमृगवशंकरि सर्वसत्ववशंकरि सर्वलोकम
मुकमेव वशमानय स्वाहा अष्टाशीत्युत्तरो मन्त्रः अयुतं
जपेत् अथ गणपतिमंत्राः गं ४ महागणपतिमंत्राः
ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमा
नय स्वाहा २ ॐ तिप्रप्रसादनाय नमः १ हेरंबमंत्रः ॐ गूं
नमः ३ अथोच्छिष्टगणपतिमंत्रः ॐ हस्तिपिशाचिलिखे
१९·· ॐ हस्तिमुखाय लंबोदराय उच्छिष्टमहात्मने
क्रों ग्रौं ह्रीं उच्छिष्टाय स्वाहा हस्तिमुखाय लंबोदराय उच्छि
ष्टमहात्मने आं क्रों ह्रीं श्रीं रंवें रंवें उच्छिष्टाय स्वाहा एकोन
त्रिंशदक्षरो मंत्रः १ अथ वक्रतुंडमंत्रः वक्रतुंडाय हुं वक्र
तुंडाय हुं वक्रतुंडाय क्लीं नमः १२·· अथ हरिद्रागणपति
मंत्राः ॐ हुं गं ग्लौं हरिद्रागणपतये वरवरद सर्वजनहृदयं
स्तंभय स्तंभय स्वाहा अष्टाधिकसहस्रं
जपेत्सत्यं॰ दृम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथकार्तिकेयमंत्रः ॐवचद्भुवेनमः अथचन्द्रमंत्रः सों

सोमायनमः ९ अथविद्यामंत्रः अथविद्येविद्यामालिनि

चंद्रिणिचन्द्रमुखिस्वाहा अथसूर्यमंत्रः ह्रांणिसूर्यआ

दित्य ८ ह्रांह्रींसः १२ हंस १२ अथैहींमन्त्र ॐभूर्भुवःस्व

रग्निजातवेदइहावहसर्वकर्माणिसाधयस्वाहा १२ उत्ति

ष्ठपुरुषहरिपिंगललोहिताक्षदेहिमेददापयस्वाहा १

अथविष्णुमंत्रः ॐनमोनारायणाय १९ ॐनमोभगवते

वासुदेवावासुदेवाय ॐह्रींह्रींश्रींश्रींलक्ष्मीवासुदेवायन॰

अथदधिवामनमंत्रः ॐनमोविष्णवेसुरपतयेमहाबला

य ८ अथहयग्रीवमंत्रः उद्गिरप्रणवाद्गीथसर्ववागी

श्वरीश्वर सर्ववेदमयाचिंत्यसर्वंवोधयवोधय ५ अथ

रघुनाथमंत्रः रांरामायनमः श्रींसीतायैनमः ॐनमोभ

गवतेरघुनन्दनायरक्षोघ्नविषदायमधुरप्रसन्नवदनाया

मिततेजसेवलायरामायविष्णवेनमः ॐजानकीवल्ल

भायस्वाहा अथादिवराहमंत्रः ॐनमोभगवतेवराह

रूपायभूर्भुवःस्वःपतयेभूपतित्वंमेदेहिददापयस्वाहा

अथधरणीमंत्रः ॐनमोभगवत्यैधरणीधरणीधरेधरे

स्वाहा १ अथनरसिंहमंत्रः उग्रंवीरंमहाविष्णुंज्वलंतंस

र्वतोमुखं नृसिंहंभीषणंभद्रंमृत्युमृत्युंनमाम्यहम् १

क्ष्रौं ॐ क्ष्रौं नमोभगवतेनरसिंहायज्वालामालिनेदीप्तदं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰
२८१
281

म्राय अग्निनेत्राय सर्वेश्वरोग्राय सर्वभूतविनाशाय सर्वभूतविनाशनाय सर्वज्वरविनाशनाय दह दह दह पच पच रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहा १ ॐ ह्रीं क्लीं फट् स्वाहा ९ सुदर्शनास्त्रमंत्रः ॐ सहस्रार हुं फट् अथ प्राकारमंत्रः ॐ त्रैलोक्यं रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहा १२ महासुदर्शनास्त्रमंत्रः ॐ नमो भगवते महासुदर्शनाय हुं फट् स्वाहा १ अथ पुरुषोत्तममंत्रः ॐ क्लीं श्रीं नमः पुरुषोत्तम अप्रकृतिरूपलक्ष्मीनिवास सकलजगत्क्षोभन सर्वस्त्रीहृदयविदारण त्रिभुवनमदोन्मादकर सुरासुरमनुजसुन्दरीजनवल्लभ मनोसिताप यताप दीपय दीपय शोषय शोषय मारय मारय स्तम्भय स्तम्भय मोहय मोहय द्रावय द्रावय आकर्षय २ समस्तपरमसुभग सर्वसौभाग्यकर सर्वकामप्रदामुकं हन २ चक्रेण गदया खड्गेन सर्ववाणैः भिन्द २ पाशेन कट्ट २ अंकुशेन ताडय २ तुरु तुरु किं तिष्ठसि तावद्यावत्समीहितं मे सिद्धं भवति हुं फट् नमः द्विपाताक्षरो मंत्रः ८ अथ गोपालस्य क्लीं कृष्णाय गोविंदाय गोपीजनवल्लभाय स्वाहा अयुतद्वितयं जपेत् क्लीं कृष्णाय स्वाहा गोपीजनवल्लभाय स्वाहा १ ॐ नमः कृष्णाय देवकीपुत्राय हुं फट् स्वाहा १॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रीं क्लीं नमो भगवते नन्दपुत्राय बालवपुषे श्यामला
यगोपीजनवल्लभाय स्वाहा १ क्लीं कृष्णगोविंदाय १ क्लीं
गोपालस्य मालामंत्रः नमः कामदेवाय सर्वजनप्रिया
य सर्वजनसंमोहनाय ज्वल २ प्रज्वल २ सर्वजनस्य हृद
यं मम वशं कुरु कुरु स्वाहा अथ महेशमंत्रः ॐ नमः
शिवाय २४ ह्रीं ॐ नमः शिवाय ह्रीं १८ ह्रौं ५ ॐ ह्रीं ह्रौं
नमः शिवाय ८ अथ मृत्युंजयमंत्रः ॐ जुंसः २ ॐ ह्रीं
दक्षिणामूर्तये तत्पवटमूलनिवासिने ध्यानैकनिर
ताय नमो रुद्राय शम्भवे प्रोह्रीं अथुतद्वयसंपुटं
गुणालंतं जपेन्मंत्रं ॐ नमो भगवते दक्षिणामूर्तये म
ह्यं मेधां प्रयच्छ स्वाहा १ अथ चिंतामणिमंत्रः क्ष्रौं
रतमलवैं ॐ अर्धनारीश्वरोयं मंत्रः १ अथ मालामंत्रः
ॐ नमः पशुपतये ॐ नमो भूताधिपतये ॐ नमो रुद्राय
ललखट्वांगवाराणविहरविहरसरसरहुत्वन्तत्वश्मशान
वासिभस्मार्चितशरीरायमवंठाकपालादिधरायव्या
घ्रचर्मपरीधानाय शशांककृतशेखराय कृष्णसर्प
यज्ञोपवीतिने चलाचलाचलचलअनिवर्तकपालिने हन हन
नभूतान् त्रासय २ मंडलमध्ये कट्ट कट्ट रुद्रांकुशेन शम
य २ प्रवेशय २ आवेशय चंडासिधाराधिपतिरुद्र
ज्ञापयति स्वाहा अथ अघोरास्त्रमंत्रः ह्रीं स्फुर स्फुर प्रस्फु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री
२८२
282

रक्ष स्फुर घोर घोर तन तनु हुं पच पच टच टच चट चट टक
टक कटु वम वम वन्ध वन्ध घातय घातय हूं फट् स्वाहा
अथ पाशुपतास्त्रमंत्रः ऐं श्रीं पशु हूं फट् ६ अथ
क्षेत्रपालमंत्रः ॐ क्षौं क्षेत्रपालाय नमः । आपदु
द्धारवटुकमंत्रः ह्रीं वटुकाय आपदुद्धारणाय कु
रु कुरु वटुकाय ह्रीं । इति शारदातिलकविद्याप्रकरणं
अथ क्रमदीपिकोक्तगोपालमंत्राः क्लीं ८ क्लीं कृष्णा
य गोविन्दाय गोपीजनवल्लभाय स्वाहा । गोपीज
नवल्लभाय स्वाहा । क्लीं ग्लौं क्लीं श्यामलांगाय नमः
क्लीं कृष्ण क्लीं । क्लीं कृष्णाय नमः । क्लीं गोकुलना
थाय नमः कृष्ण गोविन्दाय न० । बालवपुषे कृष्णा
य स्वाहा । क्लीं हृषीकेशाय नमः श्रीं ह्रीं क्लीं गोपी
जनवल्लभाय स्वाहा त्रयोदशाक्षरोयं । ऐं क्लीं
श्रीं ह्रीं गोपीजनवल्लभाय स्वाहा चतुर्दशाक्षरोयं
ऐं क्लीं श्रीं नमो भगवते नन्दपुत्राय श्यामलांगाय बा
लवपुषे कृष्णाय गोपीजनवल्लभाय स्वाहा । ॐ न
मो भगवते नन्दपुत्राय नन्दवपुषे श्रीगोपीजनवल्ल
भाय स्वाहा । गोकुलनाथाय नमः । ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं कृ
ष्णाय गोविन्दाय श्रीगोपीजनवल्लभाय स्वाहा । क्लीं
कृष्ण । क्लीं कृष्णाय नमः क्लीं कृष्णाय क्लीं । गोपालाय
स्वाहा । क्लीं कृष्णाय स्वाहा । ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कृष्णाय गोविंदाय श्रीं क्लीं क्लीं कृष्णाय क्लीं । क्लीं कृष्णा
य गोविन्दाय । दधिभक्षणाय स्वाहा । समस्तज्ञानात्मने
नमः । श्रीमन्नन्दनन्दचरणौ सदाशरणमहं प्रपद्ये ।
समस्तन — न्तमिनवाललीलात्मने हूं फट् स्वाहा । गो
पालवेशधराय वासुदेवाय हूं फट् स्वाहा । क्लीं श्रीं क्लीं
कृष्णाय गोपीजनवल्लभाय गोविन्दाय स्वाहा । श्रीं क्लीं
क्लीं कृष्णाय गोविन्दाय स्वाहा । षोडशी श्रीं क्लीं क्लीं
गोपीजनवल्लभाय स्वाहा क्लीं क्लीं श्रीं । क्लीं श्रीं गोपी
जनवल्लभाय स्वाहा । ॐ नमो भगवते रुक्मिणीवल्लभा
य स्वाहा । क्लीं कृष्णाय गोविन्दाय गोपीजनवल्लभाय
स्वाहा क्लीं । क्लीं क्लीं गोपीजनवल्लभाय स्वाहा । ऐं
क्लीं कृष्णाय क्लीं गोविंदाय श्रीं गोपीजनवल्लभाय स्वा
हा सौः इति गोपालमंत्रप्रकरणं अथ रामार्चनचंद्रि
कोक्त रघुनाथमंत्राः रां ५ राम ५ ॐ राम ५ क्लीं राम ५
श्रीं राम ५ क्लीं राम ५ ऐं राम ५ रां राम ५ रामचन्द्र ५ रा
मभद्र ५ रामाय नमः ५ रां रामाय नमः ५ क्लीं रामाय नमः
५ क्लीं रामाय नमः ५ ऐं रामाय नमः ५ श्रीं रामाय नमः
५ रामाय नमः ५ इति समष्ट्यामंत्राः श्रीं रामाय नमः ५ श्रीं
रामाय नमः ५ एवं प्रकारेण पंचाशन्मंत्रा भवंति श्रीं
रामाय नमः श्रीं रामाय नमः अस्यादिक्रमेण समाहृ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
२८६
283

गाः पंचाशत्संख्याभवंति इति केचित् श्रीं क्रीं क्लीं रा·
मायनमः ५ श्रीं ऐं क्लीं रामायनमः इति केचित् श्री
रां रामायनमः ऐं रां रामायनमः क्लीं रां रामायन·
श्रीं यं रामायनमः इति केचित् ॐ रां रामायनमः
श्रीरामचंद्र श्री क्रीं रामचंद्र क्री क्लीं रामचंद्र क्ली ।
एवं प्रकारेण रामभद्रस्यापि श्रीं क्रीं क्लीं इति बीजत्र
यं प्रत्येकेन आद्यंतं दत्वा मंत्रमुद्धरेत् श्रीरामचंद्र श्री
स्वाहा क्लीं रामचंद्र क्लीं हुं फट् क्लीं रामचंद्र क्लीं नमः
ॐ रामचन्द्राय नमः ॐ रामभद्राय नमः रां रामचं
द्राय नमः रां ॐ रामभद्राय नमः ॐ रां रामभद्राय
नमः रां ॐ रामाय हुं फट् स्वाहा ॐ क्लीं नमो रामाय
क्लीं हुं जानकीवल्लभाय स्वाहा ॐ नमो भगवते राम
चंद्राय ॐ नमो भगवते रामभद्राय नमः जय श्री
रामचन्द्र रामभद्र जय श्रीरामचन्द्र जय रामचंद्र जय
इति वा ॐ नमो रामाय भगवते महापुरुषाय नम
रामभद्र महेष्वास रघुवीर नृपोत्तम दशास्यान्तक
मां रक्ष देहि दापय मे श्रियं ॐ नमो भगवते रघुनंद
नाय रक्षोघ्न विशदाय मधुरप्रसन्नवदनायामिततेज
से बलाय रामाय विष्णवे न· श्रीं सीतायै स्वाहा ... लक्ष्म
णा· ... रामाय न· ... इति ... मंत्र·

अथ हनुमंत्रः ॐ ह्रीं हनुमताय महावीरपराक्रमाय
नमः क्रों सर्वकार्याणि साधय २ हूं फट् स्वाहा ह्रीं ॐ
इदानीं षपामंत्रो कल्पामामंत्रा क्लीं १ क्रीं क्लीं क्रीं
हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं फट्
स्वाहा ॐ ह्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं
हूं ह्रीं ह्रीं क्रीं हूं ह्रीं ऐं हूं ॐ ऐं ह्रीं फट् स्वाहा क्रीं क्रीं हूं
हूं ह्रीं ह्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं स्वाहा हूं ह्रीं दक्षिणे
कालिके हूं ह्रीं स्वाहा कालीहृदये ॐ ह्रीं ह्रीं स्वाहा क्रीं
हूं ह्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं हूं ह्रीं ॐ क्रीं क्रीं क्रुं फट् स्वाहा
कालिके हूं नमः स्वाहा ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं कालिके क्लीं
श्रीं ह्रीं ऐं क्रीं कालिकायै नमः क्रीं क्रीं हूं ऐं हूं ॐ ऐं
ह्रीं फट् स्वाहा क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके
ह्रीं स्वाहा क्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके हूं ह्रीं स्वाहा क्रीं हूं ह्रीं
दक्षिणे कालिके क्रीं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा हूं हूं दक्षिणे कालि
के हूं हूं स्वाहा क्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं हूं हूं स्वाहा
क्रीं क्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं हूं हूं स्वाहा क्रीं क्रीं सर्व॰
द्वाविंशान्तरी वह्नौ ध्येयं इति षपामामंत्र प्रकरणं अ
थ नतत्रविद्या प्रकरणं एकाक्षरी श्रीं सार्थपंचाक्षरी
ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं फट् षडक्षरी ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं नमः एकज
टा ह्रीं स्त्रीं हूं फट् नीलसरस्वती ह्रीं स्त्रीं हूं बीजेका

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री०

२८७

284

तरी हूं वज्रतारा ऐं क्रीं स्त्रीं हूं फट् श्रीताराश्रीं क्रीं स्त्रीं
हूं ताराहृदये क्रीं क्रीं स्त्रीं हूं फट् वीज्जतारा ॐ हूं स्त्रीं
हूं फट् कामरूपिणी क्लीं क्रीं स्त्रीं हूं फट् महाषड
तरी ॐ क्रीं हूं हूं नमः अष्टातरी ऐं सौः ॐ ऐं क्लीं फट्
स्वाहा समातरी खें हूं ह्रौं ॐ ऐं श्रीं क्रीं ॐ क्रीं ह्रौं ॐ वम
स्तारायै सकलदुःस्तरं तारय तारय ॐ नमः ॐ स्वाहा
हंसः ॐ क्रीं स्त्रीं हूं फट् हंसः नवातरी ऐं क्रीं श्रीं सौः
सौः सौः वद वद वाग्वादिनि क्लीं क्लीं क्लीं ऐं ऐं कति
कति कलरी स्वाहा ॐ क्रीं स्त्रीं हूं क्रीं ई उग्रतारे ऐं क्रीं सौः
श्रीं क्रीं क्रीं इति नतत्र विद्याप्रकरणं अथ छिन्नमस्ता
मंत्राः श्रीं हूं क्रीं ऐं वज्रवैरोचनीये हूं हूं फट् स्वाहा क्रीं
हूं ऐं ॐ वज्रवैरोचनीये हूं फट् स्वाहा इति छिन्नमस्ता
प्रकरणं अथ त्रिपुरासारसमुच्चये भैरवीमंत्राः तत्र
संपत्प्रदा ह्स्रैं हसकलरीं ह्स्रौं चैतन्यभैरवी ह्स्रैं सक
लह्रीं ह्स्रौं अघोरभैरवी ह्स्रैं क्रीं हसकलरीं ह्स्रौः रुद्र
भैरवी ह्स्रैं ह्स्रौः भुवनेशीभैरवी ह्स्रैं हसकलह्रीं ह्स्रौः
गगनेशीभैरवी ह्स्रैं सहकलह्रीं ह्स्रौं सकलसिद्धिदा
भैरवी सहैं सहकलरीं ह्स्रौं इति भैरवीप्रकरणं अथ
श्रीविद्याप्रकरणं अथ मेरुः लंह्रीं लसहईपरकर
कामेश्वरी कलह्रीं लोपामुद्रा हसकलह्रीं ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह्रसकह्लक्लींसकलक्लीं मनुपूजिता कह्रपईलक्लीं
ह्रकपईलक्लींसह्रकपईलक्लीं चन्द्राराधिता सह्रकप
ईलक्लींसह्रकह्रपईलक्लींह्रसकपईलक्लीं कुवेरोपासि
ता ह्रसकपईलक्लींह्रसकह्रपईलक्लींसह्रकपईलक्लीं
अगस्त्यपूजितांकपईलक्लींह्रसकह्रक्लींसह्रसकलक्लीं
नंदिपूजिता सपईलक्लींसह्रसकह्लक्लींसकलक्लीं
इन्द्राराधिता कपईलक्लींह्रसकह्लक्लींसकलक्लीं
सूर्यपूजिता ह्रसकलक्लींसह्रकलक्लींसकलक्लीं च
तुष्कूटाशांकरी ह्रसकलक्लींह्रसकह्लक्लींसकल
क्लींह्रसकलह्रसकह्लसकलक्लीं षट्कूटवैसवी
ह्रसकलक्लींह्रसकलं ह्लक्लींसकलक्लींसपईलक्लीं
सह्रकह्लक्लींसकलक्लीं दुर्वासाराधिता कपई
लह्रईंह्रसकह्लह्रईंसकलह्रईं क्लींश्रीं इतिवी
जद्वयंयदिविपर्ययेनादीयते तदात्रिकूटः सकलाः
पंचकूटभवंति चतुष्कूटाशांकरी षट्कूटभवति
वसुकूटवैसवी पंचकूटशांभवी ईंह्रींजद्वयस्या
दौप्रणवंदत्वा ॐक्लींश्रीं इतिवीजत्रयंयदि विपर्ययेनादीय
यदिदीयते तदात्रिकूटाः सकलाः षट्कूटाभ
वंति सप्तकूटाशांकरीनवकूटावैसवी इतिभेदत्रयं
विपरीतक्रमेणपूर्ववीजद्वयमादौदेयं प्रणवं क्लीं·

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२८५

285

ऐंसौः इति बीजत्रयं देयं अनंतरं षट्कूटा देया ततः
दत्त पंच बीजानि उदितक्रमेण देयानि इति भेदश्च
तद्यथा ह्रीं श्रीं क्लीं गं ऐं ई इति बीजानां मध्ये यद्येकं
बीजं त्रिकूटादौ दीयते तदा त्रिकूटाः सकला षोडशा
भवंति वैसद्य्येकोनविंशार्णो इति आदौ पंच बीजा
नि देयानि अनंतरं नवकूटा वैसबी देया तत्पश्चात्
उदितक्रमेण पूर्ववं दत्त पंच बीजानि देयानि एकोन
विंशार्णा वैसबी यो दीसमादशान्तरीति आदौ पंच
बीजानि देयानि अनंतरं सप्तकूटा वैसबी देया तत्प
श्चादुदितक्रमेण पंचबीजानि देयानि अथ पंचमी
कएईलह्रीं हसकलह्रीं हकहलह्रीं कहयलह्रीं
हसलसह्रीं द्वितीया पंचमी कएईलह्रीं कहयल
ह्रीं हसलसह्रीं द्वितीया पंचमी कएईलह्रीं हस
कलह्रीं हकहलह्रीं कहयलह्रीं हसलसह्रीं एका
दशी श्रीविद्या ह्रीं वामाज्येष्ठारौद्रीशक्तित्रितया
त्मिका श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं ह्रीं सौः ऐं ह्रीं श्रीं श्रां ह्रीं क्लीं श्रीं
ह्रीं क्लीं सौः पारिजातेश्वरी ओं ह्रीं ह्स्त्रैं ह्रीं सरस्वत्यै नमः
पंचबाणेश्वरी द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः पंचकामेश्वरी अथवा
नीली ऐं ब्लीं ऐं नमो भगवति वार्तालि वार्तालि वाराहि
वाराहवराहि अंधे अंधिनि नमो रुंधे रुंधिनि नमो जंभे जंभि
नमो मोहे मोहिनि नमः स्तंभे स्तंभिनि नमः

२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्वेऽष्टप्रइष्टकसामंतानांसर्वेषांसर्वत्राकचिनवल्ल
मुखगतिजिव्हाखेभंजरुरुरुशीघ्रवधंकरुकरु पं
ष्ठौंठः ठः हूंफट्स्वाहा अथललिता ॐनमोभगवति
महात्रिपुरभैरविममवैपुरवलाञ्जरुरुरु अथभैरवा
नाह असितांगोरुरुश्चण्डः क्षेत्रश्चोन्मत्तभैरवः वटुको
भूतनाथसंहारश्चाष्टभैरवः एतेषांमंत्रः क्षेत्रपालस्य ॐ
क्षौंक्षेत्रपालायनमः संहारभैरवस्य ॐक्रांक्रींहूंक्रैंक्रौं
क्रः हनहन उन्मत्तभैरवस्य क्रांक्रींहूं घेघे स्वाहा भूतभै
रवस्य ॐक्रींभूतभैरवायस्वाहा रुरुभैरवस्य ॐक्रींभैर
वायरक्षकवचायरक्षवर्णायहूंफट् स्वाहा अथवटु
कानाह हेमकत्रिपुरान्तकवेतालवह्निजिह्वाकालान्त
करालकापकपादभीमरूपअचलहाटकेश्वराः ॥
इत्यागमकल्पलतायामेकविंशः ॥ पटलः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ नमस्ते ॐ अथ स्तवकवचानि निरूप्यन्ते अथ भव
नेश्वरीस्तवः आनन्दमयी साक्षाच्छब्दब्रह्मस्वरूपि
णी ईडे सकलसम्पत्त्यै जगत्कारणमम्बिकां
आद्यामशेषजननीमरविन्दयोनेर्विष्णोः शिवस्य च
वपुः प्रतिपादयित्री सृष्टिस्थितिक्षयकरी जगतां त्र
याणां स्तुत्वा गिरं विमलयाप्यहमम्बिके त्वां १ पृथ्व्या
जलेन शिखिना मरुताम्बरेण होत्रेन्दुना दिनकरेण च
मूर्तिभाजः देवस्य मन्मथरिपोरपि शक्तिमत्ता हेतुस्त्व
मेव खलु पर्वतराजपुत्रि २ त्रिस्रोतसः सकललोक
समर्चिताया वैशिष्ट्यकारणमवैमि तदेवमातः त्वत्पा
दपङ्कजपरागपवित्रितासु शम्भोर्जटासु सततं प
रिवर्तनं यत् ३ आनन्दयेत्कुमुदिनीमधिपः कलानां
नान्यामिनः कमलिनीमथ नेतरां वा एकस्य मोदन
विधौ परमेकमीष्टे त्वं तु प्रपञ्चमभिनन्दयसि स्वदृष्ट्या ४
आद्याप्यशेषजगतां नवयौवनासि शैलाधिराजत
नयाप्यतिकोमलासि त्रय्याः प्रसूरपि तया न समी
क्षितासि ध्येयापि गोचरमसि न मनसो न याधिस्थितासि ५
आसाद्य जन्म मनुजेषु चिराद्दुरापं तत्रापि पाटवम
वाप्य निजेन्द्रियाणां नाभ्यर्चयन्ति जगतां जननि ये
त्वां निःश्रेणिकां समधिरुह्य पुनः पतन्ति ६ कश्च

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

287

र्पूरहिमवारिविलोडितेनयेचंदनेनकुसुमैश्चसुजा
तगंधैः आराधयंतिहिभवानिसमुत्सुकास्त्वांतेखल्व
शेषभुवनाधिभुवःप्रथंते ७ आविश्यमध्यपदवींप्र
थमेसरोजेसुप्ताहिराजसदृशीविरचय्यविश्वं विद्यु
ल्लतावलयविभ्रममुद्वहंतीपद्मानिपंचविदलय्य
समश्नुवाना ८ तन्निर्गतामृतरसैरभिषिच्यगात्रं
मार्गेणतेनविलयंपुनरप्यवाप्ता येषांहृदिस्फुरसि
जातुनतेभवेयुर्मातर्महेश्वरकुटुंबिनिगर्भभाजः ९
आलंबिकुंडलभरामभिरामवक्त्रामापीवरस्तनतटीं
तनुवृत्तमध्यां चिंतास्तसव्यकलशांलिखिताक्ष
हस्तामावर्तयामिमनसातवगौरिमूर्तिं १० आस्था
ययोगमभिजित्यचवैरिषट्कमाबध्यचेंद्रियगणंम
नसिप्रसन्ने पाशांकुशाभयवराढ्यकरांसुवक्त्रामा
लोकयंतिभुवनेश्वरियोगिनस्त्वां ११ उत्तप्तहाटकनि
भाकरिभिश्चतुर्भिरावर्जितामृतघटैरभिषिच्यमाना
हस्तद्वयेनरुचिरेनलिनीवहंतीपद्मापिसाभयक
राभवसित्वमेव १२ अष्टाभिरुग्रविविधायुधवाहि
नीभिर्दोर्वल्लरीभिरधिरुह्यमृगाधिराजं दूर्वादलद्यु
तिरमर्त्यविपक्षपक्षान्न्यक्कुर्वतीत्वमसिदेविभवानि
दुर्गा १३ ॥ आविर्निदाघजलशीकरशोभिवक्त्रां

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

गुंजागणेन परिकल्पितहारयष्टिं पश्चांस्तुकामसि
तकांतिमनंगतंत्रामाद्यांशुलिंदनरुणीमसहस्रस
राभि १४ हंसैर्गतिक्वणितनूपुरहर्षकृष्टैर्मूर्तैर्गिरा
म्रवचनैरनगम्यमानौ पद्माविबोधसुखवृन्दसजा
तनालौ श्रीकण्ठपात्निशिरसैवदधेनवांघ्री १५
ह्राभ्यांसमीलितमहर्षिमतीवहर्षाभ्यासमभाल
नयनं वृषकेतनेन सांद्रानुरागभरणेन निरीक्ष्य
माणे जैवेतभेघ्रपिभवानितवानतोस्मि १६ अत्य
स्वरामिश्रितहस्तिकरावलेपोष्याल्पेवमातरवत
यापरिभूतरंभो श्रीणीभरस्यसहनो परिकल्पद
नोस्तंभाविवावरतयातवमध्यमेन १७ श्रोणयो
स्तनौचयुगपत्यथापिष्यतोसौर्वाल्पान्सरेणवय·
स्तापरिकृष्टसारः रोमावलीविलसितेनविभा:
व्यमूर्तिमध्यस्तवस्फुरतमेहृदयस्यमध्ये १८
सख्यास्मरस्यहरनेत्रऊताशभीरोर्लावण्यवारि
भरितंनवयोवनेन श्रापीडपदनमिवपल्वलम
म्रहृष्टनाभिकदापितवदेविनविस्मरेयं ईशोप
गूहपिशुनंभसितंदधानेकाष्मीरकन्दसमनु·
स्तनपंकजेते स्त्रातोस्थितस्यकरिणः तरणाल
तपेरेणासिंहरितैस्मरयनः समदस्यकुंभौ १९

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री
स्तो
२८८
288

केदारविकिरगलदुज्ज्वलकांतिधारशोभोभुजैनि
जरिपोर्मकरध्वजेन कंठयद्दायशचितोकिलदीर्घपा
शोभातर्ममस्मरतिपर्यंनविलंघयेनो २० नात्याधिते
रचितकंबुविलासचौर्यभूषाभरेणविविधेनविरा
जमानं कंठंमनोहरगुणंगिरिराजकन्येसंचिंत्यत
स्तिक्षुपयामिकदापिनाहं २१ अत्यायतात्तमभिजात
ललाटपङ्कमन्दस्मितेनदरफुल्लकपोललेखं बिम्बा
धरंवदनमुन्नतदीर्घनासंयस्तेस्मरत्यसकृदम्बसप
वज्ञानः २२ आविस्तृषारकरलेखमनल्पगंधपु॰
ष्पोपरिभ्रमदलिव्रजनिर्विशेषं यश्चेतसाकलय
तेतवकेशपाशंतस्यस्वयंगलतिदेविपुराणपा
शः २३ श्रुतिसुचरितपाकंधीमतांस्तोत्रमेतत्पठ
तियइहमर्त्योनित्यमार्द्रान्तरात्मा सभवतिपदमु॰
च्चैः संपदांपादनम्राः क्षितिपमुकुटलक्ष्मीलक्ष॰
णानांचिराय २४ इतिभुवनेश्वरीस्तोत्रम् ॥
अथभुवनेश्वरीकवचं श्रीदेव्युवाच भुवनेशपा॰
र्श्वदेवेशयायाविद्याः प्रकाशिताः श्रुताश्चाधिग॰
ताः सर्वाश्रोतुमिच्छामिसांप्रतं त्रैलोक्यमोहनंना
मकवचंयत्त्वयोदितम् ॥ श्री ईश्वरउवाच
पार्वतिशृणुवक्ष्यामिसावधानावधारय ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रैलोक्यमोहनंनामकवचंमेत्रविग्रहं सिद्धिविद्या
मयंदेवि सर्वैश्वर्यप्रदायकं पठनाद्धारणान्मर्त्यः
त्रैलोक्येश्वरभाग्भवेत् त्रैलोक्यमंगलस्यास्यकव
चस्यऋषिः शिवः छन्दोविराड्जगद्धात्रीदेवता
भुवनेश्वरी धर्मार्थकाममोक्षेषुविनियोगः ह्रीं
तिनः ह्रींबीजंमेशिरःपातुभुवनेशीललाटकं
ऐंपातुदक्षनेत्रंमेह्रींपातुवामलोचनं श्रींपातु
दक्षकर्णंमेत्रिवर्णात्मामहेश्वरी वामकर्णंसदा
पातुऐंघ्राणंपातुमेसदा ह्रींपातुवदनंदेवीऐंपा
तुरसनेनमया वाक्पिप्रदात्रिवर्णात्माकंठंपातुपरा
त्मिका श्रींस्कन्दोपातुनियतंह्रींभुजौपातुसर्वदा
क्लींकरौत्रिपुरेशानीत्रिपुरैश्वर्यदायिनी ॐपातुहृ
दयंह्रींमेमध्यदेशंसदावतु क्रौंपातुनाभिदेशंमेत्र्य
क्षरीभुवनेश्वरी सर्वबीजप्रदापृष्ठंपातुसर्ववशंक
री ह्रींपातुगुह्यदेशंमेनमोभगवतीकटिं माहे
श्वरीसदापातुसक्थिनीजानुयुग्मकं अन्नपूर्णासदा
पातुस्वाहापातुपदद्वयं सप्तदशाक्षरीपायादन्न
पूर्णाखिलंवपुः तारंमायारमाकामःषोडशार्णं
ततःपरं शिरस्थाःसर्वदापातुविंशत्यर्णात्मिका

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री
क
२८९
289

सदा तारं डुं ह्रीं डुं ग्रें रक्षिणि स्वाहेति दशाक्षरी जयदुर्गा
युतम्बपामापातु मां सर्वतो मुदा मायाबीजादिका चैव
षादशार्णा च ततः परा उन्मत्तकांचनाभासा जयदुर्गा
नेनेवतु मायाबीजादिका चैषादशी तारं क्लीं डुं दुर्गा
यै नमो ष्टार्णात्मिका परा शंखचक्रधनुर्वाणान्द
धानार्द्रतिरणेवतु महिषमर्दिनी स्वाहा वसुवर्णा
त्मिका परा नैऋत्यां सर्वदा पातु महिषासुरनाशि
नी माया पद्मावती स्वाहा सप्तार्णात्मा परात्मिका
पद्मावती पद्मसंस्था पश्चिमे मां सदावतु पाशां
कुशपुटा माये ह्रीं परमेश्वरि स्वाहा त्रयोदशार्णा ता
र्क्ष्याग्रश्यामनृफानिलेवतु सरस्वती पंचशरे नित्यक्लि
न्ने मदद्रवे स्वाहा वरातरी नित्या मामुत्तरे सदावतु ता
रं माया च कवचं खिडीखितस्ततो वपुः हुं लें क्रीं फट्
महाविद्याद्वादशार्णाखिलप्रदा त्वरिताद्याह्रिभिःपा
यादीशिवकोणे सदा च मां ऐं क्लीं सौः सातनो बालात्रि
भिदे सदावतु विद्गतो भैरवी बालाघ्नी मां सर्वदा
वतु इत्येतत्कवचं पुण्यं त्रैलोक्यमंगलं परं सारात्सा
रतरं पुण्यं महाविद्यौघविग्रहं अस्यापि पठनात्सद्यः
कुबेरो भुवनेश्वरः इंद्राद्याः सकला देवा धारणात्पठनात्तत

सर्वसिद्धीश्वराः संतः सर्वैश्वर्यमवाप्नुयुः पुष्पांज
ल्यष्टकं दद्यान्मूलेनैव सकृत्पृथक् संवत्सरकृता
यास्तु पूजायाः फलमाप्नुयात् प्रीतिमन्योन्यतः कृत्वा
कमला निश्चला गृहे वाणी च निवसेद्वक्त्रे सत्यं सत्यं
न संशयः यो धारयति पुण्यात्मा त्रैलोक्यमंगला
भिधं कवचं परमं पुण्यं सोपि पुण्यवतां वरः सर्वै
श्वर्ययुतो भूत्वा त्रैलोक्यविजयी भवेत् पुरुषो दक्षिणे
बाहौ नारी वामभुजे तथा बहुपुत्रवती भूत्वा वंध्या
पि लभते सुतं ब्रह्मास्त्रादीनि शस्त्राणि नैव कृंतंति
तं जनं एतत्कवचमज्ञात्वा यो जपेद्भुवनेश्वरीम्
दारिद्र्यं परमं प्राप्य सोचिरान्मृत्युमाप्नुयात्

इति श्रीरुद्रयामले देवीश्वरसंवादे भुवनेश्वरीकवचं

अथान्नपूर्णास्तोत्रं ॥

ॐ नमः कल्याणदे देवि नमः शंकरवल्लभे नमो
भक्तिप्रिये देवि अन्नपूर्णे नमोस्तु ते नमो मायागृही
तांग्ये नमः शंकरवल्लभे माहेश्वरि नमस्तुभ्यमन्नपू
र्णे नमोस्तु ते महामाये शिवपत्नि पतिरूपे हरि
प्रिये वांछादात्रि सुरेशानि अन्नपूर्णे नमोस्तु ते
उद्यद्भानुसहस्राभे नयनत्रयभूषिते चंद्रचूडे महादे
वि अन्नपूर्णे नमोस्तु ते विचित्रवसने देवि अन्नदा

श्रा

२९० 290

नरतेनघे शिवतत्त्वकृतामोदे अन्नपूर्णे नमोस्तु ते
साधकाभीष्टदे देवि भवदुःखविनाशिनि कुचभा
रनते देवि अन्नपूर्णे नमोस्तु ते षट्कोणमध्यपद्म
स्थे षडंगयुवतीमये ब्रह्माण्यादिस्वरूपे च अन्नपूर्णे
देवि चन्द्रकृतापीडे सर्वसाम्राज्यदायिनि सर्वानंद
करे देवि अन्नपूर्णे नमोस्तु ते इंद्राद्यर्चितपादाब्जे रु·
द्राण्यरूपधारिणि सर्वसंपत्प्रदे देवि अन्नपूर्णे नमो·
पूजाकाले पठेद्यस्तु स्तोत्रमेतत्समाहितः तस्य गेहे
स्थिरा लक्ष्मीर्जायते नात्र संशयः प्रातःकाले पठेद्य
स्तु मंत्रजाप्यपुरस्सरं तेन स्यादन्नस्य समृद्धिः स्याद्वर्धमा
ना दिने दिने यस्मै कस्मै न दातव्यं न प्रकाश्यं कदाच
न प्रकाशात्सिद्धिहानिः स्यात्तस्माद्यत्नेन गोपयेत्
इत्यन्नपूर्णास्तोत्रम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथान्नपूर्णाकवचं श्रीदेव्युवाच कथितास्त्वयान्नपू-
र्णायायायाविद्याः सुदुर्लभाः कृपयाकथिताः स
र्वाः श्रुतास्त्वापिगतामया ईश्वरउवाच शृणुपार्व
ति वक्ष्यामिसावधानावधारय ब्रह्मविद्यास्वरूपंच
महदैश्वर्यकारकं पठनाद्धारणान्मर्त्यस्त्रैलोक्यैश्व
र्यभाग्भवेत् त्रैलोक्यरक्षणस्यास्यकवचस्यब्रह्मा
ऋषिः छन्दोविराट् अन्नपूर्णादेवतासर्वसिद्धिदा
धर्मार्थकाममोक्षेषुविनियोगः प्रकीर्तितः ह्रींन
मोभगवत्यंतेमाहेश्वरिपदंततः अन्नपूर्णेतथास्वा
हैषासप्तदशाक्षरी पातुमामन्नपूर्णामायाख्याताभुव
नत्रये विमायाप्रणवाद्येषातथासप्तदशाक्षरी पा
त्वन्नपूर्णासर्वांगंरत्नकुंभान्नपात्रदा श्रीवीजाद्यायदा
वैषाद्विरष्टार्णातथाशिरं ष्णावाद्यभ्रुवौपातुकंठं
वाग्वीजपूर्विका कामवीजादिकाचैषाहृदयंपातु
वेश्वरी तारंश्रीह्रींनमोंतेचभगवतिपदंततः माहे
श्वरिपदंवान्नपूर्णेस्वाहेतिपातुमां नाभिमेकोन
विंशार्णापायान्माहेश्वरीसदा तारंमायारमाकाम
षोडशार्णाततःपरं शिरःस्थासर्वदापातुविंशत्य
र्णात्मिकाचया अन्नपूर्णामहाविद्याह्रींपातुभुवने
श्वरी ह्रींश्रींनथाह्रींचलिंगं त्रिपुटापातुमेगुदं ष

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
२९१
२९१

ह्रीं दीर्घभाजा बीजेन षडंगानि तु नान्ममां इन्द्रो मां पा
तु पूर्वे च वह्निकोणेनलोवतु यमो मां दक्षिणे पातु
नैऋते निऋतिश्च मां पश्चिमे वरुणः पातु वायव्यां प
वनोवतु कुबेरश्चोत्तरे पातु मामैशान्यां सदावतु ऊ
र्ध्वे धः सततं पातु ब्रह्मानन्तो यथाक्रमं वज्राद्यास्त्रा
युधाः पातु दशादिक्षु यथाक्रमं इति ते कवचं पुण्यं
त्रैलोक्यमंगलं परं यद्धृत्वा पठनाद्देवाः सर्वैश्वर्यम
वाप्नुयात् ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च पठनाद्धारणाद्यतः सृ
जत्यवति हंति च कल्पे कल्पे पृथक् पृथक् पुष्पांजल्य
ष्टकं देव्यै मूलेनैव पठेत्सकृत् युगायुतकृतायास्तु पू
जाया फलमाप्नुयात् वाणी वक्त्रे वसेत्तस्य सत्यं सत्यं
न संशयः अष्टोत्तरविधिं चास्य पुरश्चर्याविधिः स्मृतः
भूर्जे विलिख्य गुटिकां स्वर्णस्थां धारयेद्यदि कंठः
स्थां दक्षिणे बाहौ सोपि सर्वतपोमयः अष्टोत्तरविधिं
चास्य पुरश्चर्याविधिः स्मृतः भूर्जे विलिख्य गुटिकां
स्वर्णस्थां धारयेद्यदि कंठस्थां दक्षिणे बाहौ सोपि
सर्वतपोमयः अस्या ह्रादीनि श्राव्याणि न दातव्यानि श्रा
प्य पावेति मात्मानिक्त्रमान्येव भजेत्तेव न संश
यः ॥ इत्यन्नपूर्णाकवचम् ॥

अथ त्रिपुरास्तोत्रम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वराभीतिहस्तं हृदिवाङ्मयसद्मशिवं स्तुमः सद्मस्वशक्तो
पविष्टं प्रसन्नास्यविम्बं वरं संदधानं शिरःपद्ममध्ये
गुरुं पूजयामि ।१ वक्त्रं वह्निसंस्थं त्रिमूर्त्याप्रजुष्टं शा
र्ङ्गकेनगुरुं भवाद्यं सबीजं स्ववर्गप्रभेयं भजेति त्रि
धाकेः स्थितं सो भगवांस्तु लभ्यं तेन रासे नमो वा गुप्तं तत्
तो वामनेत्रे स्वधाधाम विमृश्य नियोज्यैकवक्त्रं द्वितीयं
सबीजं स्ववर्गोपेतं शिवं घृतं तदीयं विभाव्य त्रियः प्राग्वं
ति विधिं विचिन्त्य स्थितं ततो वामनेत्रे विधुं नादपूर्वं दि
ने शाभबीजं विभाव्यैवं समोहृदयं नीत्रिलोकीं जपादी
स्वरत्वं लभन्ते तेन वेन्द्राः त्रयं सन्नियोज्य समं रति प्रियेयेत्रि
सत्यं जपेति तदङ्गं विभाव्य नतेषां विशुद्धो यथायोगं कु
र्वीत सर्वास्तेगनानां गदहे श्रीमत्तु तेषां सुरवभारती
गद्यपद्यप्रबन्धान् महर्षिं वेति हिंस्राः सुरास्तान्नमन्ति
तदंघ्रिद्वयं भूषणं मूर्ध्नि राज्ञां करे सिद्धयोऽर्थदास्तां
स्त्यजन्ति वनेपावि जातं कुमारं गाष्ठि व्योम स्ववर्गप्र
भां तां मणिक्षुद्रगेहे स्ववेदे हृदिकाधारे तस्मद्गत्वा सिं
हासने पद्ममध्ये वक्त्रं विचिन्त्य स्फुरद्वक्त्रकाणिकाधा
रं योनिपुष्पं तदन्तर्गतामुष्णहेमप्रभां भां लसत्
कुण्डलाभिन्नवक्त्राणि नेत्रा स्फुरत्काञ्चुकं वासयन्तो
ननत्रां महारत्नबद्धोद्गसहाटकहेमैः स्वपद्मद्वयं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा

२५२

292

कार्मुकं च स्तवरं गेऽङ्कुशं शं पुष्पबाणान् दधानं हृदि इ
न्दुखंडं स्वमध्यांस्त्वकांचीनुलाः कोटिरम्यस्फुरत्पा·
दपद्मां किरीटालंकारयुक्तां प्रसन्नां स्मितेचामरे त
न्कंरंडं समुद्गं स्तकर्पूरपूर्णं दधानां भजेऽहं
एतामिति त्रिलोकीविधात्रीं जगत्त्रापद्धात्रीं जगत्क्षोभ
कर्त्रीं सदानन्दपूर्णां हृत्कारार्थवर्णां त्रिबिन्दुस्वरूपां
त्रिधा किं भजामि चिरं चिन्तयित्वा तदेतन्मत्स्वरूपं परो
यः समाराध्य भक्त्या स्मरेत्स्वयंभूप्रसन्नादिभिः पू
जयित्वा चतुर्वर्गसिद्धिं लभेत्स्यामरोऽपि श्रियं श्रीप
तिं पार्वतीमीश्वरं चरतिं कामदेवं षडंगेन साध्य स
योनो न त्वामेव युक्तो भवानी क्रमात्पूजयित्वा न वेद्रो
भवेत्सः निपितेच पाद्यैर्य संविभाव्य प्रपूज्याम हि
ष्यस्ततो लोकपालान् नदस्थाणि तत्कृपणाद्यैर्य
पूज्य भवस्याष्ट सिद्धिं लभेन्मानवोऽपीति तिस्त्वं विधा
ता जगत्सृष्टिकर्त्री त्वमायोऽपि विस्रुज्जगत्पालिका
पि त्वमग्निस्तु कर्ह्वे जगत्संहर्त्री त्वमेवार्थयुक्ता
जगद्धात्री साच त्वमाधाऽशिवे शंभुकांते शरण्ये जगद्व
न्द्ये ऽघे सदा त्वं भवानीति निराधार गम्या भवस्येक पूर्णा
त्वमेकाधिकं त्वां भवानि प्रसीद नपित्वां भवत्यान नो
मंदचेता जपेत्कल्पसंकविंदकरोति विधिस्त्वत्स्वरूप
त्वदीयं त्रिलोकीत्वमेकोऽत्ते भांतो भवानि प्रसीद ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्वमाधारशक्तिस्त्वमाधेयरूपा जगद्धापिका त्वं जग
द्धापिरूपा प्रभावस्त्वमेका गुणातीतरूपा त्वमेवापि
भवानि प्रसीद शरण्यस्त्वं विभुस्त्वं त्वमेवासि विश्वं त्व
तिः का भवत्या जगत्यां विभासि तथापि त्वदीया गु
णा हि दिशन्ति स्तुतिं कर्तुमेवं भवानि प्रसीद इति श्री
दुर्गास्तोत्रं अथ त्रिपुटाकवचं ईश्वर उवाच शृणु दे
वि प्रवक्ष्यामि कवचं सर्वसिद्धिदं पठित्वा धारयित्वा
च नरो मुच्येत संकटात् अज्ञात्वा कवचं देवि दुर्गामंत्रं
च यो जपेत् स नाप्नोति फलं तस्य परे च नरकं व्रजेत्
उमा देवी शिरः पातु ललाटं शूलधारिणी चक्षुषी
नासिकां पातु वदनं सर्वधारिणी जिह्वां च चंडिका दे
वी ग्रीवां सौभद्रिका तथा अशोकवासिनी चेष्टा द्वौ बा
हू वज्रधारिणी हृदयं ललिता देवी उदरं सिंहवासि
नी कटिं भगवती देवी उदरं सिंहवाहिनी कटिं भगवती
देवी ह्यूरू विंध्यवासिनी महाबला जंघद्वन्द्वे पादौ
भूतलवासिनी एवं स्थितासि देवि त्वं त्रैलोक्यरक्षणा
त्मिका रक्ष मां सर्वगात्रेषु दुर्गे देवि नमोऽस्तु ते इति क
वचं अथ दुर्गाशतनामस्तोत्रं ईश्वर उवाच शतनाम
प्रवक्ष्यामि शृणुष्व कमलानने यस्याः प्रसादमात्रेण
दुर्गा प्रीता भवेत्सती ओं सती साध्वी भवप्रीता भवानी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ भवमोचिनी आर्यादुर्गाजयाद्याचत्रिनेत्राशूलधा
२९३ रिणी पिनाकधारिचित्राचंडघंटामहातपाः मनोबु
293 द्धिःहंकाराचित्तरूपाचिताचितिः सर्वमंत्रमयीनित्या
सत्यानन्दस्वरूपिणी अनंताभाविनीभव्याभव्याभव्या
सदागतिः शांभवीदेवमाताचचिंतारत्नप्रियासदा
सर्वविद्यादक्षकन्यादक्षयज्ञविनाशिनी अपर्णानै
कवर्णाचपाटलापाटलावती पट्टांवरपरीधानाक
लमंजीररंजिनी अमेयाविक्रमाक्रूरासुन्दरीसुरसुन्द
री वनदुर्गाचमातंगीमतंगमुनिपूजिता ब्राह्मीमाहे
श्वरीऐंद्रीकौमारीवैष्णवीतथा चामुण्डाचैववारा॰
हीलक्ष्मीःपुरुषाकृतिः विमलोत्कर्षिणीज्ञा
नाक्रिया सत्याचवाक्प्रदा बहुलाबहुलप्रेमासर्ववा
हनवाहना निशुंभशुंभहननीमहिषासुरमर्दिनी
मधुकैटभहंत्रीचचंडमुंडविनाशिनी सर्वासुरविना
शीचसर्वदानवघातिनी सर्वशास्त्रमयीसत्यासर्वास्त्र॰
धारिणीतथा अनेकशस्त्रहस्ताचअनेकास्त्रविधा
रिणी कुमारीचैवकन्याकैशोरीयुवतिःप्रिया अप्रौ
ढाचैवप्रौढाचवृद्धमाताबलप्रदा इदं प
ठेन्नित्यादुर्गानामशताष्टकं नासाध्यं
१ विद्यतेदेविविलोकेषुपार्वति ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

धनं धान्यं सुतं जायां हयं हस्तिनमेव च चतुर्वर्गं तथा
चांते लभेन्मुक्तिं च शाश्वतीं कुमारीं पूजयित्वा च ध्या
त्वा देवीं सर्वेश्वरीं पूजयेत्परया भक्त्या पठेन्नामशता
ष्टकं तस्य सिद्धिः भवेद्देवि सर्वैः स्वरवरैरपि राजा
नो दासतां यांति राज्यश्रियमवाप्नुयात् गोरोचना
लक्तककुंकुमेन सिंदूरकर्पूरमधुत्रयेण विलि
ख्य यंत्रं विधिना विधिज्ञो भवेत्सदा धारयतो पुरा
रिः भौमामावास्यानिशाभागे चंद्रे शतभिषागते
विलिख्य प्रजपेत्स्तोत्रं स भवेत्संपदां पदं ॥ इति विश्वसा
रोक्ते दुर्गानामशतकं अथ महिषमर्दिनीकवचम्
अथ वक्ष्ये महेशानि कवचं सर्वकामदं यस्य प्रसादा
न्नाथ भवेत्साक्षात्सदाशिवः ॐकारं पूर्वमुच्चार्य म
श्रीमंत्रस्य सिद्धये प्रपठेत्कवचं नित्यं मंत्रवर्णस्य सिद्
धये महिषमर्दिन्याः कवचस्य भगवान्महाकाल ऋषिः
अनुष्टुप् छन्दः आद्या शक्तिः महिषमर्दिनी देवता
चतुर्वर्गफलाप्तये विनियोगः ह्रीं पातु मस्तके
देवी कामिनी कामदायिनी मकारी पातु मां देवी
चक्षुषी मे महेश्वरी हिकारी पातु वदनं हिंगुलास्
रनायिका षकारी पातु मां श्वेता जिह्वायां चापराजि
ता मकारी पातु मां देवी मर्दिनी सुरनायिका दिका

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री

२९४

294

री पातु मां देवी सावित्री फलनाशिनी नीकारी पातु
मां नित्या हृदये बाहु पार्श्वयोः नाभौ लिंगे गुदे कंठे क
र्णयोः पृष्ठयोस्तथा शिखायां कवचे पादे मुखे जंघा
युगे तथा सर्वांगे पातु मां स्वाहा सर्वशक्तिसमन्विता
कामाद्या पातु मां स्वाहा सर्वांगे मर्दिनी शिरः दशा
क्षरी महाविद्या सर्वांगे पातु मर्दिनी मर्दिनी पातु स
ततं पातु मर्दिनी वलये सदा प्रभा पातु महेशानी
कन्यका पातु सर्वदा नंदिनी पातु सततं सुप्रभा स
र्वदावतु विजया पातु सर्वत्र देव्यंगे नव शक्तयः
शक्तयः पातु सततं गुह्यां पातु सदा मम जया पा
तु सदा रक्ष्मा विमुखा पातु सर्वदा डाकिन्यः पातु
सततं सिद्धाः पांतु सदा मम सर्वत्र सर्वदा पांतु देवी महि
षमर्दिनी इतिते कवचं दिव्यं कथितं सर्वकामदं य
त्र तत्र न वक्तव्यं गोपितव्यं प्रयत्नतः गोपितं सर्वतंत्रे
षु विश्वसारे प्रकाशितं सर्वत्र सुलभा विद्या कवचं दु
र्लभं महत् पाठाया भक्तियुक्ताय निन्दकाय महेश्व
रि न्यूनां गायाधिकां गायत्क्रूरे मिथ्याभिभाषिणि
न स्तवं दर्शयेद् दिव्यं कवचं सुरदुर्लभं यत्र तत्र न वक्तव्यं
शंकरेण भाषितं दत्वा नैभ्यो महेशानि नश्यंति सि
द्धयः क्रमात् मंत्राः पराङ्मुखा यांति शापं दत्वा सुदारुणं ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अशुभं च भवेत्तस्य तस्माद्यत्नेन गोपयेत् । गोरोचना
कुङ्कुमेन भूर्जपत्रे महेश्वरि । लिखित्वा शुभयोगेन व
स्त्रेन्दुवैधृतौ तथा । शुभपुष्पास्ति सिद्धियोगेन बवबालव
कौलवाः । वणिजे श्रवणायां च रेवत्यां वा पुनर्वसौ । उ
त्तरत्रययोगेषु तथा पूर्वात्रयेषु च । अश्विन्यां वाथ रो
हिण्यां तृतीयानवमीतिथौ । अष्टम्यां च चतुर्दश्यां वा
षष्ठ्यां वा पंचमीतिथौ । कृष्णे च पौर्णमास्यां वा नि
शायां शान्तरे तथा । एकलिङ्गे श्मशाने वा शून्यागा
रे तथालये । गुरूणां वेश्मवैवीपि स्वयं भुक्तस्तमेस्लः
या । मुलैर्वा रक्तकुसुमैश्चंदनेनक्तसम्पुतेः । शारी
गराचितावक्रोलिखित्वा धारयेत्ततः । तस्य सर्वाः
र्थसिद्धिस्याच्छकरेणाच भाषितं । कुमारीः पूजयि
त्वा च देवी सूक्तं निवेद्य च । पठित्वा भोजयेद्विप्रान्
नवान्वेदपारगान् । आविष्टकसुपाख्यानं कुमार्येव वरि
नत्रयं । तदा भवेन्महारत्नाकवचं सर्वकामदं । नाधयो
व्याधयस्तस्य दुःखशोकभयं क्वचित् । वादी मूकोभ
वेद्दृष्ट्वा राजा च सेवकायते । मासमेकं पठेद्यस्तु प्रात
रुत्थाय तः शुचिः । दिवाभावेद्धविष्याशी वाशिष्टशाकि
पयायणः । षट्सहस्रप्रमाणं तत्पठेत्यश्च भोस्तदा
षण्मासे वा त्रिमासे वा दीनचरो भवति ध्रुवं । अष्टवोत

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा० ३९५ 295

भेतप्रत्र्वंमनोधनवार्भवेत् अरोगीवलवांश्चैवराजा चदासतामियात् वज्रस्खलाभगेनित्यंज्ञ येद्दिर्याविधानतः एवंयःकुरुतेधीमान्सएवश्रीसदाशिवः इतिविश्वसारतंत्रेमहिषमर्दिनीकवच ॥

अथमहिषमर्दिनीस्तोत्रं भैरवउवाच मन्त्रिन्नेचरवडिचूर्णिनमहामोहस्यचंडासवेस्वैरपर्वतश्चविर्डगेपवनझोहोर्विममीस्वदे तेमायंनिरूपकृतोनिरूपमश्रीपादपमार्टवीग्रामानन्नरसंतिनेममनोहंसविरेनन्दत १ छित्वाचंडिहिरण्यदारणपटुश्रीशासमहस्ताशलिस्फायत्कग्रसुमेरुसोदवसटाटोपंन्दसिंहेश्वराः मातस्त्वमचण्डपाशपेषणपटुश्रीपादसंसेविनं० सेवंतेकविवैरिणंकिमपरैभिःभीतिःभवेत्सेविनः २ चेरितहिषयांतरस्तरपदंश्वांग्रंालरेचेद्गतं तत्त्वंशरुषमहृत्यनुगतेश्रलादिभिर्गीयते तस्मादेविसमस्तरैवतसत्धासौरेकथामस्फुरश्रीमत्पादपयोजचुम्बनपरेमामधसंभावय ३ मन्त्रिंदायदिवास्तनकुलकथाचारादहंमास्तवाकीर्तिः केशावकौशिकाचंनकरीचेत्रास्तवमास्तादिधिः ॥ मातर्ब्रलनहरिस्मरादिहृतभमैदवादिमेवास्पदश्रीमत्पादयोजनच्चुम्ननविधौचिंतमदेवात्मनः ४

निर्दिष्टोस्मियदितदीयपदंमुक्त्वा पर्वापरेभावनेति
र्दिष्टस्यतथाभमात्तुविनयंकिंवास्तुसिद्धास्य · तः
स्मादेविकृपाभरांचितत्वंश्रीपादपद्मद्वयमाश्रिते
तत्संपादिप्रसरतिसेमेकरितम्पतां ५ आत्मानंप्र
तिपद्यभूतपतिरप्युन्मादमासादितस्फारंजीवनर
स्रोसवहन्तीनैवाभविष्यत्प्रभुः देवाद्रिपुत्रवंदि
वंदनवनप्रागल्भ्यगर्भस्तवनाधीश्वरोभवत्सदैकक
मलामोदेनसंपादितः हाहामातरनादिमोहजलधि
व्याहारविधाविलब्धलानन्तरसाभिषेकविरसत्वां
नोदरेमाहशी युष्माकंसद्रहृन्दनिर्भरमनस्तापाति
भूतलमश्रीमद्र्भिरसानिकृष्टदिनपरीवाहः सदास
र्पत ७ त्वत्पादस्फुरदंशुजालयवजाश्रंडांशुकोटिस
वंहांतस्वांतविसारिनिर्मलचिदानन्दत्रयंदैवतं स
र्गंसंसृजतेस्थितिंवितनुतेसंहर्तिपुनः लभ्यतेयोऽपि
वांजननीलनीरदमहश्चिन्तेसदेवास्मनः ८ पाय
सः सरिद्धोच्छलत्स्फटिकमिलद्धंसद्विधारस्थलप्राप्ता
तः प्रसवोत्तमोत्तमशिरोदैव्यंसमालभ्यते मातृगी
ज्ञेयदुर्गाति · · · श्रुतरागामिनी त्वप्युद्दैववैरिता
रएणपड्कजीयात्रनाह्लादिनी ९ त्वत्पल्वतटकचाम
रांचलत्रणाम्बुकार्यरवर्णरवस्फायमैस्म्यापिलीमु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
२९८
296

खेलोच्छलद्दलघ्राजिह्मलंबुधौ जंभावारणविसर्पि
नर्तितधिरः साटोपड्डहामरत्नुमत्तवेडविरवंडिताखि
ललसत्कुंतातपाशोज्वले ९ चंचत्कश्रविरामकाल
कलनातीव्रास्फालसंपादकोमाघन्माहिषनिर्यग
गनेचषारसंपयांतवालेस्थले वस्त्रैर्गैवस्तुपद्ममथ्य
कलितैः वेद्धाप्रतीमातृभिः सेव्येष्वारूढवेगागनेशण
मुदाहूर्णायमाणांस्मरेत् ऊर्ध्वाधःक्रमसव्यवाम-
करयोश्चक्रंशरंकर्त्रृकां खेटंवाणधनुस्त्रिशूलभ
यहल्गुद्गास्थानांशिवां श्यामानीलघनोश्चकुंतलच
यांत्रिनेत्रसहस्रांशुसबलहारस्फारबलसत्करालवदनांचो
राहहासोद्भटे १२ एवंयेनवहेविमूर्तिमनघांध्यायं
तिदुर्गादिभिः शाकाद्येरपिपूजितांपरवशरक्षोभादिकं
कुर्वतीराज्यंशत्रुजयः सदर्णोधिषणाकाव्यास्तव
चेणास्तंभोच्चाधनमारणादिकृतिनांतेषांस्वयंजा
यते १३ स्तोत्रात्वस्त्ररणवविन्दयुगलध्यानावया-
नान्नयामंत्रोद्धारकुलोपचारचरितंगूढोपदिष्टंय-
दियेदूर्गांवभिपवंतिचैवनरसाश्रीमोत्तकामाशया
स्तेषांहस्तगताभवंतिजगतांमातर्नमस्तेजयः १४

इतिमहिषमर्दिनीस्तोत्रं

घपलसीकवचम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथ वक्ष्ये महेशानि कवचं सर्वकामदं यस्य विज्ञान
मात्रेण भवेत्साक्षात्सदाशिवः नार्चनं पूजनं तस्या मं
त्राणं जपेत्नरः स भवेत्पार्वतीपुत्रः सर्वशास्त्रपुर
स्कृतः विद्यावतार्थेन सेव्या विशेषे विश्ववल्लभा अ
स्य चतुरक्षरी विश्ववनिता कवचस्य भगवान् श्रीशिव
ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः वाग्भवी देवता वाग्भवं बीजं ल
ज्जाशक्तिः रमाकीलकं कामबीजात्मकं कवचं मम
सुकवित्वपांडित्यसर्वसिद्धिसमृद्धये विनियोगः ऐंका
रो मस्तके पातु वाग्भवी सर्वसिद्धिदा ह्रीं पातु चक्षुषो
र्मध्ये चक्षुर्युग्मे च शंकरी जिह्वायां मुखवृत्ते च कर्णयो
र्दंतयोर्नसि ओष्ठाधरे दंतपंक्तौ तालुमूले हनौ पुनः
पातु मां विश्ववनिता लक्ष्मीः श्रीवर्णरूपिणी कर्णयु
ग्मे भुजद्वंद्वे स्तनद्वंद्वे च पार्वती हृदये मणिबंधे च ग्री
वायां पार्श्वयोः पुनः पृष्ठदेशे तथा गुह्ये वामे च दक्षिणे
तथा उपस्थे च नितंबे च नाभौ जंघाद्वये पुनः जानुचक्रे
पदद्वंद्वे घुटिके गुल्फमूलके स्वधा तु प्राणशक्त्यामे
सीमन्यां मस्तके तथा सर्वांगे पातु कामेशी महादे
वी समुन्नतिः पुष्टिः पातु महामाया उत्कृष्टिः सर्वदाव
मे वृद्धिः पातु मे देवी सर्वत्र शंभुवल्लभा वाग्भवी सर्व
दा पातु पातु मां हरमोहिनी रमा पातु सदा देवी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा.

२९०

२९७

पातु माया स्वराट् स्वयं सर्वांगे पातु मां लक्ष्मी वि
ष्णुमाया सुरेश्वरी विजया पातु भुवने जया पातु
सदा मम शिवदूती सदा पातु सुंदरी पातु सर्वदा
भैरवी पातु सदा भीरुण्डा सर्वदा पातु त्वरिता पातु
मां नित्यमुग्रतारा सदावतु पातु मां कालिका नि
त्यं कालरात्रिः सदावतु नवदुर्गाः सदा पातु कामा
ख्या सर्वदावतु योगिन्यः सर्वदा पातु मुद्राः पातु
सदा मम मात्राः पातु सदा देव्यश्चक्रस्था योगि
नीगणाः सर्वत्र सर्वकार्येषु सर्वकर्मसु सर्वदा पा
तु मां देवदेवी च लक्ष्मीः सर्वसमृद्धिमान् इति ते क
वचं दिव्यं कथितं सर्वसिद्धये यत्र तत्र न वक्तव्यं यदी
च्छेदात्मनो हितं शठाय भक्तिहीनाय निन्दकाय महे
श्वरि न्यूनांगे वातिरिक्तांगे दर्शयेन्न कदाचन न स्त
वं दर्शयेद्दिव्यं संदर्शय शिवहा भवेत् कुलीनाय म
हेच्छाय दुर्गाभक्तिपराय च वैष्णवाय विशुद्धाय द
द्यात्कवचमुत्तमं निजशिष्याय शान्ताय धर्मिणे
ज्ञानिने तथा दद्यात्कवचमित्युक्तं सर्वमंत्रमयं शुभं
भानौ मंगलवारे च रक्तचंदनकेन तथा यावकेन लि
खेन्मंत्रं सर्वमंत्रसमन्वितं विलिखेत्कवचं दिव्यं स्वयं
भूः कुंकुमैः शुभैः स्वयंभूकैः परभूकैः स्वनानागायमम
लिनैः गोरोचनाकुंकुमेन रक्तचंदनकेन वा।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सतिथौ शुभयोगे वा श्रवणायां रवेर्दिने अश्विन्यां
कृत्तिकायां वा फल्गुण्यां च मघायां च पूर्वभद्रपदायो
गे स्वात्यां मंगलवासरे विलिखेत्सपठेन्नित्यं शुभयो
गे सुरालये आयुष्मान्प्रीतियोगे च ब्रह्मयोगे विशेष
तः इन्द्रयोगे शुभयोगे शुक्रयोगे तथैव च कौलये
वा लवे चैव वनिजे चैव सत्तम शून्यागारे श्मशाने वा
विजने च विशेषतः कुमारीं पूजयित्वा च यजेद्देवीं
सनातनीं मत्स्यमांसैः शाकसूपैः पूजयेत्परदेवतां
घृतानाद्यैश्चोपकरणैर्धूपदीपैर्विशेषतः ब्राह्मणान्पू
जयित्वा च पूजयेत्परमेश्वरीं प्राखेटकमुपाख्यानेतत्र
कुर्याद्दिनत्रये तदा भवेन्महावलाशोकवेगाच भाषि
ते मारणे द्वेषणादीनि लभेतेनात्र संशयः स भवे
त्पार्वतीपुत्रः सर्वशास्त्रपरिष्कृतः गुरुर्देवो हरः साक्षा
त्पत्नी तस्य हरप्रिया अभेदेन यजेद्यस्तु तस्य सिद्धिररू
तः पठति य इदं मर्त्यो नित्यमार्द्रान्तरात्मा जपफलमनु
ज्ञातं लप्स्यते सो विधेयं स भवति पदमुच्चैः संपदां पा
दनम्रः सिद्धिप्रभुकुटलक्ष्मीर्लंदरणानां चिराय ॥

इति श्री मारतंत्रे लक्ष्मीकवचं ॥

इत्यागमकल्पलता संपूर्णं ॥

ॐ नमः संवत् २ ५४

श्री॰

२९८

298

ॐकारमाद्यं प्रवदन्ति संतो वाचः श्रुतीनामपि यं गृणन्ति गजाननं देवगणानतांघ्रिं भजेऽहमर्धेन्दुकृतावतंसम् ॥१॥ पादारविन्दार्चनतत्पराणां संसारदावानलभंगदक्षं निरंतरं निर्गतदाननीयैस्तं नौमि विघ्नेश्वरमंभजाद्यं कृतागरागेण वकुंकुमेन मत्तालिमालोमदपेकमग्रां निवारयंतं निजकर्णतालैः कोविस्मरेत्पुत्रमनंगशत्रोः शंभोर्जटाजूटनिवासगंगाजलेसमानीयकरंबुजेन लीलाभिराग च्छिवमर्चयंतं गजाननं भक्तियुता भजंति कुमारमुक्तो पुनरस्तहेतोः पयोधरौ पर्वतराजपुत्र्याः प्रक्षालयंतंकरशीकरेण मुग्धेन तं नागमुखं भजंति स्वयाऽसमुद्ध्त्य गजास्यहस्तायेशीकराः पुष्करतन्द्रमुक्ताः व्योमांगने ते विचरंति ताराः कालात्मना मुक्तिकतल्यभासः क्रीडारते वारिनिधौ गजास्यवेलामतिक्रामति वारिपूरे कल्पावसानं परिचिन्त्य देवाः केलासनाथं श्रुतिभिः स्तुवंति नागाननेनागकृतोत्तरीये क्रीडारते देवकुमारसंघैः त्वयि क्षणं कालगतिं विहाय संप्राप्यकेंदुकतामिवेंदुः मदोलसत्पंचमुखैरजस्रमध्यापयंतं सकलागमार्थम् देवानृषीन्भक्तिजनैकमित्रं हेरम्बमारुणमाश्रयामि

पादांबुजाभ्यामजिवामनाभ्याहतार्थयेत्रकूप।
याधरित्रीम् अकारणंकारणमाप्तरागं तेना।
गवक्रंनजहातिचेतः येनार्पितेसत्यवतीसुताय।
पुराणमालिख्यविषाणकोट्या तंचंद्रमौलेस्तन
यंतपोभिराराध्यमानन्दघनंभजामि पदंश्रुतीना
मपदंस्तुतीनांलीलावतारंपरमात्ममूर्तेः नागा
त्मकंवापुरुषात्मकंवाविभज्यचाद्यंभजविघ्नराज
म् पाशांकुशोभयवरदंतभीष्टंकरेदधानंकररन्ध्र
मुक्तैः मुक्ताफलाभैःप्रतिशीकरौघैःसिंचंति
मंगौशिवयोर्भजामि अनेकमेकंगजदंतमेकं।
चैतन्यरूपंजगदादिबीजम् ब्रह्मेदयंब्रह्मविदो
वदंति तंशांभवस्नेहसगुणंभजामि स्वांगास्थि
तायानिजवल्लभाया मुखांबुजालोकनलोल
नेत्रम् स्वेराननान्नमदवैभवेन रुद्धंभजेविश्व
विमोहयंतम् येपूर्वमाराध्यगजाननंत्वां स।
र्वाणिशास्त्राणिपठंतितेषाम् त्वत्तोनचान्य
त्प्रतिपाद्यमास्ति तदास्तिचेत्सत्यमसत्यकल्पम

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ· २९६ 299

हिरण्यवर्णंजगदीशितारंकविंपुराणंरविमण्ड
लस्थं गजाननंयन्मदसाजनानां विघ्नांधकारोवि
लयंप्रयाति शंभोःसमालोक्यजटाकलापशशां
कखंडंनिजपुष्करेण स्वभग्नदंतंप्रविचिंत्यमौ
ग्ध्यादाक्रष्टुकामःश्रियमातनोतु विघ्नाकुलानां।
विनिपातनार्थं यंनारिकेलैःकदलीफलाद्यैः।
प्रतारयंतेमदवारणास्यंप्रभुंसदाभीष्टमहंभजेतं
यज्ञैरनेकैर्बहुभिस्तपोभिराराध्यमाद्यंगजराजव
क्त्रम् स्तुत्यानयायेविधिनास्तुवंतितेसर्वलक्ष्मी।
नियमाभवंति ॥ इतिश्रीआगमकल्पलतायांग
णेशस्तवः समाप्तः शुभम् ॥ ॥ १॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथ मुद्राः प्रवक्ष्यामि सर्वतन्त्रेषु गोपिताः याभिर्विर
चिताभिस्तु मोदन्ते सर्वदेवताः अर्च्चने जपकाले च ध्या
ने काम्ये च कर्मणि स्नाने चावाहने शंखे प्रतिष्ठायां
च रक्षणे नैवेद्ये च तथान्यत्र तत्तत्कल्पप्रकाशिते स्था॰
ने मुद्राः प्रदृष्टव्याः स्वस्वलक्षणलक्षिताः आवाहना
दिका मुद्राः नव साधारणा मताः तथा षडङ्गमुद्राश्च
सर्वमन्त्रेषु योजयेत् एकोविंशतिभिर्मुद्रा विष्णोरु
क्ता मनीषिभिः शंखचक्रगदापद्मवेणुश्रीवत्सकौ
स्तुभाः वनमाला तथा ज्ञानमुद्रा विल्वाख्यया तथा
गरुडाख्या परा मुद्रा विष्णोः सन्तोषवर्धिनी नारसिं
ही च वाराही हयग्रीवी धनुस्तथा बाणमुद्रा च पर
शुः जगन्मोहनिका मता काममुद्रा पराख्याता शि
वस्य दश मुद्रिका लिंगयोनित्रिशूलाख्या दानेष्टा
भीः मृगात्मिका खट्वाङ्गश्च कपालाख्या डमरुः शि
वयोषिता सूर्यस्यैकैव पद्माख्या सममुद्रा गणेशि
तुः दन्तपाशाङ्कुशा विघ्नपरशूलकसंज्ञकाः बीज
मुद्रा क्रिया मुद्रा विज्ञेया शिवपूजने पाशाङ्कुशव
राभीतिखड्गचर्मधनुःशराः मौसली शक्तिका दु॰
र्गीमुद्राश्च शक्तेः प्रियंकराः लक्ष्मीमुद्रार्चने लक्ष्म्याः
वाग्वादिन्याश्च पूजने अक्षमाला तथा वीणाख्या॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·

३००

300

ख्यापुस्तकमुद्रिका सम्मजिकाकयामुद्राविज्ञेया
वाक्सिद्धजनयैने दशमारुद्रिकाज्ञेयात्रिपुरायाः प्रपू·
जने संक्षोभद्रावणाकर्षव— न्दाटमहांकुशाः खे
चरीबीजयोन्याख्यात्रिखण्डाः परिकीर्तिताः कुंभ
मुद्राभिषेकेस्यात्पद्ममुद्रासनेतथा कामकालीप्र·
योक्तव्या विघ्नप्रशमकर्मणि गालिनीचप्रयोक्त
व्या जलशोधनकर्मणि श्रीगोपालार्चनेशास्त्राद्·
ह्वेनावसिंहिका वाराहस्य चपूजायांवाराहाख्यां
प्रदर्शयेत रामार्चनेधनुर्बाणमुद्रेपरशुकार्चने
परशुरामस्यविज्ञेयाजगन्मोहनसंज्ञका वासुदेवा
र्चयाध्याने कुम्भमुद्रातत्वतो सर्वत्रप्रार्थनेचैव
प्रार्थनाख्यांप्रयोजयेत ॥ तदेषान्तुक्रमाद्दास्मा
मुख्यनेलक्षणानित ॥ हस्ताभ्यामंजलिंबध्वाना
मिकामूलपर्वणः अंगुष्ठौनिक्षिपेत्सेयंमुद्राह्वा
वाहनीस्मृता १ अधोमुखीत्वियंचैवस्थापनीमुद्रि
कास्मृता ॥२॥ उच्छ्रितांगुष्ठमुष्ट्योस्तुसंयोगात्स·
न्निधापनी ॥३॥ अन्तःप्रवेशितांगुष्ठा सैवसम्बो
धिनीमता ४ उत्तानमुष्टियुगलासंमुखीकरणीमता
देवतांगेषडंगानांन्यासःस्यात्सकलीकृतिः ६ सव्यहस्तकृ
ताङ्गुष्ठदेशाधोमालतनेनी अवगुंठनमुद्रेयमभितोभ्रामने
मता ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अन्योन्याभिमुखाश्लिष्टकनिष्ठानामिकाः पुनः तथैव तर्ज-
नीमध्ये धेनुमुद्राप्रकीर्तिता अमृतीकरणं कुर्यात्तया साध-
कसत्तमः ८ अन्योन्यग्रथितांगुष्ठाप्रसारितकरांगुली म-
हामुद्रेयमुदिता परमीकरणे बुधैः ९ प्रयोजयेदिमा मुद्रा
देवताह्वानकर्मणि अंगन्यासस्य या मुद्रास्तामालक्षण
मुच्यते अनंगुष्ठाकरणे वहस्तशाखा भवेन्मुद्रा हृदये·
शीर्षके च १ अथांगुष्ठा तलमुष्टिः शिखायाम् १ करद्व-
न्द्वांगुलयोर्वर्त्मणि मुः ३ नाराचमुष्ट्युद्धृतबाहुयुग्मकां-
गुष्ठतर्जन्युदितो दिनस्तु वि ... कथिता सुमुद्रा
यत्रालिंगणी तर्जनिमध्यमले नेत्रद्वयं यत्र भवेदनामाष
डङ्गमुद्रा कथिता यथावत् ५ वैष्णवीनां तु मुद्राणां क-
थिते लक्षणा यथा वामांगुष्ठं तु संगृह्य दक्षिणेन तु मु-
ष्टिना कृत्वोत्तानं ततो मुष्टिमंगुष्ठं तु प्रसारयेत् वामांगु-
ल्यस्तथाश्लिष्टाः संयुक्ताः सुप्रसारिताः दक्षिणांगुष्ठसं-
श्लिष्टा मुद्रैषा शंखसंज्ञका १ हस्तौ तु संमुखौ कृत्वा स-
भुग्नौ सुप्रसारितौ कनिष्ठांगुष्ठकौ लग्नौ मुद्रैषा चक्रसंज्ञ-
का २ अन्योन्याभिमुखौ हस्तौ कृत्वा तु ग्रथितांगुली अं-
गुल्यौ मध्यमे भूयः संलग्ने सुप्रसारिते गदामुद्रेयमुदि-
ता विष्णोः सन्तोषकारिणी ३ हस्तौ तु संमुखौ कृत्वा
सन्नतप्रोन्नतांगुली तलान्तर्मिलितांगुष्ठौ कृत्वैषा पद्म-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰

३०१

301

संज्ञका ॥४॥ उष्टे वामकरांगुष्ठे लग्नस्य कनिष्ठिका
दक्षिणांगुष्ठसंयुक्ता कनिष्ठा च प्रसारिता तर्जनीमध्य
मानामा किंचित्संकोच्य चालिता वेणुमुद्रा भवेदेषा सु
गुप्ता प्रेयसी हरेः ॥५॥ अन्योन्यस्पृष्टकरयोर्मध्यमाना
मिकांगुली अंगुष्ठेन च बध्नीयात्कनिष्ठामूलसंस्थिते त
र्जन्यौ कारयेदेषा मुद्रा श्रीवत्ससंज्ञिता ॥६॥ अनामापृ
ष्ठलग्नादक्षिणस्य कनिष्ठिका कनिष्ठयान्यया बद्धा त
र्जन्या दक्षया तया वामानामां च बध्नीयाद्दक्षिणांगुष्ठमू
लके अंगुष्ठमध्यमे वामे संयोज्य सरलापरा चतस्रो
प्यग्रसंलग्ना मुद्रा कौस्तुभसंज्ञका ॥७॥ स्पृशेत्कण्ठा
दिपादान्तं तर्जन्यंगुष्ठयोस्तथा करद्वयेन मालावन्मुद्रेयं
वनमालिका ॥८॥ तर्जन्यंगुष्ठकौ सक्तावग्रतो हृदि वि
न्यसेत् वामहस्ताम्बुजं वामजानुमूर्धनि विन्यसेत् ज्ञा
नमुद्रा भवेदेषा रामचन्द्रस्य प्रेयसी ॥९॥ अंगुष्ठं वाम
मुष्टिस्थितं तु कनिष्ठकेनाथ बद्ध्वा तस्याग्रं पीडयित्वांगुलि
भिरपि च ता वामहस्तांगुलीभिः बद्ध्वा गाढं हृदि स्थापयि
त्वा विमलधीर्व्याहरेन्मारबीजं बिल्वाख्या मुद्रिकेषा स्फु
टमिह कथिता गोपनीया विधिज्ञैः १० हस्तौ तु संमुखौ
कृत्वा ग्रथयित्वा कनिष्ठके मिथस्तर्जनिके श्लिष्टे श्लिष्टा
वंगुष्ठकौ तथा मध्यमानामिके न्हे तु द्वौ पलाशिव चालयेत

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

एषा गरुडमुद्रा स्याद्विष्णोः सन्तोषवर्धिनी १ जानुमध्ये
करौ कृत्वा शिवकोष्ठे समाहितौ हस्तौ तु भ्रुविसंलग्नौ
कम्पमानः पुनः पुनः स्रावं विकृतकं कुर्याल्लेलिहानस्व
जिह्विकाम् नारसिंही भवेदेषा मुद्रा तत्प्रीतिवर्धिनी २
अंगुष्ठाभ्यां तलं करयोस्तथा कम्पकनिष्ठिके अधोमुखी
भिः सर्वाभिर्मुद्रेयं तत्स्वरेः मता ३ देवोपरि करे ह्यधा
[illegible] नमयः सुधीः नाशयेदिति संप्रोक्ता मुद्रा
वाराहसंज्ञिता ४ दक्षहस्तं चोर्ध्वमुखं वामहस्तमधो
मुखं अंगुल्यग्रं तु संयुक्तं मुद्रा वाराहसंज्ञिता वामह
स्ततले दत्तांगुलीस्तास्तु अधोमुखी संरोप्य मनगा
मातु विन्यस्याथो [illegible] न्यसेत् हयग्रीवप्रिया मुद्रा
तन्मूर्तेरनुकारिणी ५ वामस्य मध्यमाग्रं तु तर्जन्यग्रे
ण योजयेत् अनामिकां कनिष्ठां च तस्यांगुष्ठेन पीडयेत्
दर्शयेद्वामके स्कन्धे धनुर्मुद्रेयमीरिता ६ दक्षमुष्टिं
तु तर्जन्यादीर्घया बाणमुद्रया ७ तलेन तलं करयो
स्तिर्यक्तयोश्चांगुलीं संहताः प्रसृताः कुर्यान्मुद्रा पर
शुसंज्ञिता ८ ऊर्ध्वस्तांगुष्ठमुष्टी है मुद्रा चैलोक्यमोहिनी
हस्तौ तु संमुखौ कृत्वा प्रसृतांगुलिकौ तथा तर्जन्यौ म
ध्यमापृष्ठे अंगुष्ठौ मध्यमाश्रितौ कामः मुद्रेयमुदि
ता सर्वदेवप्रियंकरी महादेवप्रिया राम चक्रमुद्रा तोम

श्रा॰ ३०२ 302

दक्षिणान्यथ उच्छ्रितं दक्षिणांगुष्ठं वामांगुष्ठेन बन्धये
त् वामांगुलीर्दक्षिणाभिरंगुलीभिश्च बद्धयेत् लिंग
मुद्रेयमाख्याता शिवसान्निध्यकारिणी १ मिथः कनि
ष्ठिके बद्ध्वा तर्जनीभ्यामनामिके अनामिकोर्ध्वसंश्लि॰
ष्टे दीर्घमध्यमयोरधः अंगुष्ठाग्रद्वयं न्यसेद्योनिमुद्रेयमी
रिता २ अंगुष्ठेन कनिष्ठां तु बद्ध्वा श्लिष्टांगुलित्रयम् प्र
सारयेत् त्रिशूलाख्या मुद्रैषा परिकीर्तिता ३ अंगुष्ठत
र्जन्यग्रे तु प्रथयित्वांगुलित्रयम् प्रसारयेद् दलमालामु
द्रेयं परिकीर्तिता ४ अधः स्थितो दक्षहस्तः प्रसृतो
वरमुद्रिका ऊर्ध्वीकृतो वामहस्तः प्रसृतोऽभयमुद्रि
का ॥५॥ मिलितानामिकांगुष्ठं मध्यमाग्रं नियो
जयेत् श्लिष्टांगुलिः सरती कुर्यान्मृगमुद्रेयमीरिता
पंचांगुल्यो दक्षिणस्य मिलिता मूर्ध्वमुन्नताः खट्वां
गमुद्रा विख्याता शिवस्यातिप्रिया मता ॥ ७॥ पात्र
बद्धा सहस्तं वक्त्रं तांगं वामकं तथा विधायोच्छ्रितं च
कुर्यान्मुद्रा कापालिकी मता मुष्टिं शिथिलां बद्ध्वाङ्
गुष्ठोच्छ्रितमध्यमाम् दक्षिणामूर्ध्वमुन्नस्य कर्ण
देशे प्रचालयेत् एषा मुद्रा डमरुकाख्या सर्वविघ्नविना
शिनी [illegible] मुद्राणामुच्यते लक्षणम्॰
[illegible] मध्यमा [illegible] बलाद्बद्धमुष्टिका ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दन्तमुद्रा समाख्याता सर्वागमविशारदैः १ वामपृष्ठे
स्तु तर्जन्या दक्षपृष्ठे स्तु तर्जनी संयोज्याङ्गुष्ठकाग्राभ्यां
तर्जन्यग्रे प्रचालयेत् पद्मपाशाह्वया मुद्रा विद्वद्भिः प
रिकीर्तिता २ ऋज्वीं दक्षमध्यमां कृत्वा तर्जनीमध्यपर्व·
णि संयोज्य कुञ्चयेत् किञ्चिद् दंष्ट्राङ्कुशसंज्ञका ३ तर्ज
नीमध्यमानामाकनिष्ठाङ्गुष्ठमुष्टिका प्रयोज्य वीरी
र्येण मध्यमा विघ्नमुद्रिका पञ्चमुद्रा निगदिता प्र·
लम्बमुद्रिका बीजपूराह्वया मुद्रा प्रसिद्धा डपेति
ता पाशमीयात्तां च मुद्राणां कथ्यते लक्षणानि च पा
शाङ्कुशवराभीति धनुर्बाणाः समीरिता कनिष्ठा
नामिके बद्ध्वा स्वाङ्गुष्ठेनैव दक्षतः शिष्टाङ्गुलीत
प्रसृते सैष्यात्तु खड्गमुद्रिका वामहस्ते तिर्य— हा
चैव प्रसार्य पाणिं प्रोञ्चितांगुलिं कुर्याच्चर्ममुद्रेय·
मीरिता मुष्टिं कृत्वा तु हस्ताभ्यां वामस्योपरि दक्षि
णं कुर्यान्मुद्रा समाख्याता सर्वविघ्नविनाशिनी
मुष्टिं कृत्वा कराभ्यां तु वामस्योपरि दक्षिणाम् कु
ह्याशिरसि संयोज्य दुर्गामुद्रा समीरिता चक्रमुद्रां त
था हस्तमध्यमे प्रसार्यैव कनिष्ठके तथानीयं त
दग्रं स्पृष्टकोत्तमेन तर्जनी मुद्रा परा ह्येषा सर्वसंभ
त्रासापिनी नेत्रवाहनवह्नलोकं हस्ते संचालयेत् हि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰
३०२
303

वीरणामुद्रेयमाख्यातासर्वरक्षया: प्रियंकरी वाममु
ष्टिस्व — मूर्धिकृत्वाप्रुलकमुद्रिका श्रीरामस्यसर्वा-
रक्षयाश्रयनप्रेयसीमता मणिवन्धस्थितौकृत्वाप्रसृ
तांगुलिकौकरौ कनिष्ठांगुष्ठयुगलेनीत्य—न्तंप्रसा-
रयेत सममिक्राख्यमुद्रेयंवैस्थानरप्रियंकरी कनि-
ष्ठांगुष्ठकेभ्यामक्तौकरयोरितरेतरम् तर्जनीमध्यमाना
मासंहताभुग्नवर्जिता मुद्रैषागालिनीप्रोक्ताशंखस्था
पनिसंनिधिम दत्तांगुष्ठेपरांगुष्ठेश्लिष्टाहस्तद्वयेनत
मायकांगुलामेकमुष्टिंकुर्यात्साकुम्भमुद्रिका मुष्टो
र्ध्वंकृतांगुष्ठेतर्जन्यग्रेप्रविन्यसेत सर्वरक्षाकरे
कृत्वमुद्रासमीरिता प्रसृतांगुलिकौहस्तौमिथ:श्लि
ष्टौचसंमुखौ कुर्यात्स्वहृदयेसेयंमुद्राप्रार्थनसंज्ञिता
अंजल्यंजलिमुद्रास्याहृदा[illegible]पिधानवमा अंगुष्ठ
युगलौकृत्वामुष्ट्यो: संलग्नयोर्द्वयो: [illegible]वाभिमु
खौ कुर्यान्मुद्रैषाकालकर्णिका दक्षिणानिविडा
मुष्टिर्नासिकार्पिततर्जनी मुद्राविस्मयसंज्ञास्यान्मु
द्राविस्मयकारिणी मुष्टि— कृतांगुष्ठादक्षिणेना
दमुद्रिका तर्जन्यंगुष्ठयो: योगादग्रेणोबिंदुमुद्रि
का मुष्टोमध्यमा[illegible]कुर्यात्संदर्शनकम
[illegible]गुलीभि: सं— पनिवजयेत ॥१०॥

एषा संहारमुद्रा स्याद्विसर्जनविधौ स्मृता वामेश्वरान्ते
योक्ताः प्रकाश्यन्ते मुद्रिका स्फुरद्देवि
प्रवक्ष्यामि मुद्राः सर्वार्थसिद्धिदा याभिर्विद्राव
चिताभिस्तु सा त्रिथ्यं वै पुरं भैरवीत परिवृत्य करौ स्प
ष्टावंगुष्ठाकारयेत्ततो अनामान्तर्गते कृत्वा तर्जन्यौ कु
टिलाकृती कनिष्ठिके तु युञ्जीत निजस्थाने महेश्वरि
त्रिखंडेयं समाख्याता त्रिपुराह्वानकर्मणि मध्यमा
मध्यमे कृत्वा कनिष्ठांगुष्ठरोधिते तर्जन्यौ दंडवत्कृत्वा
मध्यमोपर्यनामिके एषा च मध्यमा मुद्रा सर्वसंक्षो
भकारिणी एतस्या एव मुद्राया मध्यमे सरले यदा
क्रियते परमेशानि सर्वविद्राविणी तदा मध्यमे त
र्जनीभ्यां च कनिष्ठानामिके समे अंकुशाकाररूपाभ्यां
मध्यमे परमेश्वरि अंगुष्ठौ तु वियुंजीत कनिष्ठानामि
कोपरि इयमाकर्षणी मुद्रा त्रैलोक्याकर्षणी सदा
पुटाकारौ करौ कृत्वा तर्जन्यावंकुशाकृती परिवृत्य
क्रमेणैव कनिष्ठानामिकादयः संयोज्य निविडाः स
र्वांगुष्ठावग्रदेशतः मुद्रेयं परमेशानि सर्ववशंक
री मता संमुखौ तु करौ कृत्वा मध्यमामध्यमे त्वजेत
अनामिके तु सरले तद्बहिस्तर्जनीद्वयं दण्डाकारौ त
तोंऽगुष्ठौ मध्यमाग्रदेशको मुद्रैषोन्मादिनी नामाक्रौ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ·

२·४

304

ङ्किनी सर्वयोषिताम् अस्यास्त्वनामिकायुग्ममथः कृ
त्वांतशाकृती तर्जन्यावपितेनैव क्रमेण विनियोजये
त् इयं माहांकुशा मुद्रा सर्वकार्यार्थसाधकाः सव्यद
क्षिणदेशेन दक्षिणं मध्यदेशतः वाहूकृत्वा महादेवि
हस्तौ संपरिवृत्य च ॥ कनिष्ठानामिके देवि युक्तानेनक
मेण तु ॥ तर्जनीभ्यां समाक्रान्ते सर्वोर्ध्वमपि मध्यमे अं
गुष्ठौ तु महादेवि सरलावपि कारयेत् इयं सा खेचरीमु
द्रा मुद्रा सर्वोत्तमा प्रिये इयं च खेचरीमुद्रा पार्थिवस्था
नयोजिता। परिवृत्य करौ स्पष्टावर्धचन्द्रावमौ प्रिये ॥
तर्जन्यंगुष्ठयुगलं युगपत्कारयेत्ततः अधः कनिष्ठा
वष्टब्धे मध्यमे विनियोजयेत् तथैव कुटिले योज्ये सा
वंधस्ताटनामिके वीजमुद्रेयमाख्याता सर्वसिद्धिप्रव
र्तिका मध्यमे कुटिले कृत्वा तर्जन्युपरि संस्थिते अना
मिका मध्यगते तथैव हि कनिष्ठिके सर्वा एकत्र संयो
ज्यांगुष्ठपरिपीडिताः पश्चात्परमा मुद्रा योनिमु
द्रेति संज्ञिता ॥ इति श्री आगमकल्पलतायां मुद्राप्र
करणं नामैकविंशः पटलः ॥२१॥ ॐ नमः शिवाय
श्रीपरब्रह्मणे नमः अथ धारणायंत्राणि नानातंत्रानु
सारतः साधकानां हितार्थाय प्रवक्ष्यामि समासतः अ
पाभुवने सर्वोपकारार्थमा त्रयस्य धारणायंत्राणि मंत्रोपय

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

क्रीं शाक्तनास्थितसाध्यकर्मभवनेवक्त्रः ह्रूंते शक्तिभि
र्वाह्येकोणेषुते ह्रीं रिहरैर्वर्णैः कपोलार्पितैः पश्चात्ते
पुनरेषु तैर्भिर्विभिरप्यावीतमिष्टार्थदं यन्त्रं भूपुरम
ध्यगं चिगुणितं सौभाग्यसम्पत्प्रदं ह्रीं रिहरवर्णैरिति
ह्रीं रिहर इति स्वरूपैः क्लिं क्रं इति कश्चित् बीजानः
स्थितसाध्यनामसवशीमायारसामन्त्रैर्वीतं व
क्लिं पुरं हृदये रसपुते पालिख्य बीजत्रयं सात्मनात्मक
मौश्रिखं वह्रीरिह्रैरावद्रगराङ्कवह्निः षड्वीजैरनुवेष्ट
सन्धिलिपिभिर्वीतं गृहाभ्यां भुवः चिन्तामणिन्र
सिंहाभ्यां लसत्कोणमिदं लिखेत् गायत्र्यार्विशा
क्लिवङ्ह विवरं चिह्न प्रवृत्तेतत्वतोवीनं मातृकयाथ
रापुरपुगे सन्सिंह चिन्तामणिं यन्त्रं देवेशगुणितं
प्रोक्तं रतासमस्हिदं सर्वसौभाग्यजननं सर्वशत्रुनि
वारणं अथवश्यनो पुत्रप्रदम् ॥ लिखेत्सरोजं वसुप
त्रयुक्तं मध्ये दलेष्वप्यभिलिख्य मायां स्वराहतं यन्त्र
मिदं वश्यनो पुत्रप्रदं भूमिरद्दानारस्य अथहरिता
धारणयन्त्रम् तारेहं विलिखेत्सरोजकूटरे साध्या
दिनामान्वितं मन्त्रार्णान्वसुसंख्यकान्वसुदलेषा
लिख्यत द्वादशान्तः प्रातर्मात्रिः पविवेष्टितं च नगतं प
ग्रस्थमन्त्रानमं यन्त्रं वश्यकरं ग्रहादिभयहन्त्रस्ती

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री·

३·५

305

प्रदंकीर्तितम्॥ अथवनदुर्गाधारणायंत्रम्॥ पद्मं
भानुदलान्वितंप्रविलिख्यतत्कर्णिकायांपुनस्तारंश
क्तिकबीजबीजंसाध्यसहितंतत्केसरेषुक्रमात् म
न्त्रियामनुसंभवान्युगलशोवर्णान्पुनः पत्रगान्मंत्रव
र्णाननुगुणशोविधायविलिखेदंत्यंतदन्येदले॥ मातृ
कावर्णसंवीतंभूपुरद्वयमध्यगम् यंत्रंविध्यनिवा
सिन्याःप्रोक्तंसर्वसमृद्धिदम् रक्षाकरंविशेषेणदु
ष्टभूतविनाशनम् राज्यदंस्पष्टराज्यानांवश्यदंव
श्यमिच्छताम् सुतार्थिनांवसुतदंरोगिणांरोग
शान्तिदम् बहुनाकिमिहोक्तेनयंत्रेणतत्कामदोम
णिः मन्त्रियाःमनुःमहिषमर्दिनिस्वाहा पत्रकांम
त्रवर्णानिति मंत्रोयथा॥ उत्तिष्ठपुरुषिकिंस्वपिषि
भयंमेसमुपस्थितम् यदिशक्यमशक्यंवातन्मेभग
वतिशमयस्वाहा गुणशः अलवत्रयंकृत्वापत्रेलिखेत
अथभैरव्याधारणायंत्रं। मध्याद्येनवयोनिषुप्रविलि
खेद्दीनानिवर्णांस्त्रिपुरायाःपुनरष्टसत्रविवरेष्वा
लिख्यलिप्याहृतम् भूबिम्बहितयेनमनयुगाकोण
युग्मेवेष्टितंयंत्रंत्रैपुरमीरितंत्रिभुवनप्रक्षोभणंश्रीप्रदं
गायत्रीयथा॥ त्रिपुरादेविविद्महे कामेश्वरिधीमहितन्नः
क्लिन्नेप्रचोदयात्॥ अथमातंगीधारणायंत्रम्॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वीजं षट्कोणमध्ये स्मररतिनलपुरे तारवर्गं दिक्षु लक्ष्मीमा
याकन्दर्पभूमी स्मृदनुरसपुटेष्वालिखेद्वीजषट्कं मूलान
न्त्यान्विषं गमन्त्रान्वसुदलकमले मूलमन्त्रस्य वर्णान्
शिष्टान्पत्रेषु विद्वान्विलिखतु गुणशः स्वान्त्यमन्त्येप
लाशे प्रावीतं लिपिभिः क्रमात्क्रमवशात्सांशाङ्कशा
भ्राम पिलागेह हितयेन सम्भृतमिदं यन्त्रं गणाधीशी
तुः लालाकुंकुमरोचनामृगमदः भूर्जेद्वेद्वेप्रिवा
सं लिख्याभिवंद्य लभेत सकलैः संप्रार्थनीयां श्रियं
ॐ क्रं महागणपतेर्विधानं सुरसूजितं सर्वसिद्धिकरं
पुंसां समस्तपुरुषार्थदं अथ रघुनाथस्य धारणयंत्रं
तारे मध्ये विलिखतु मनुं षट्सुकोणेषु संधिषं गमा
यांस्तु रमभि लिखेत्कोणगंडेषु पश्चात् किंजल्केषु स्वर
गणमथो पत्रमध्येषु मालासंसो भूतानुहृत्सुखमितान
ष्टमे पंचवर्णान् दृष्यात्वेणसंवेष्ट्यकादिवर्णैश्च भूपुरे
दिग्विदिक्षु लिखेद्वीजे नरसिंहवराहयोः मालामन्त्रो
यथा नमो भगवते रघुनन्दनाय रक्षोघ्नविशदाय मधु
रप्रसन्नवदनायामिततेजसे बलाय रामाय विष्णवे नमः
नरसिंहस्य बीजं क्ष्रौं वराहस्य बीजं हुं अथ नृसिंहस्य धा
रणयन्त्रं आलिख्याग्निपुरद्वयं तदुदरे शाक्तिं समापिलि
खेन्मध्ये कोणेषु षडक्षराणां प्रथमनोः किंजल्कसंस्थान्स्वरा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ न. पत्रेषष्वस्वमंत्रराजविहिताधर्णानक्रमाद्वेष्टाट :
कार्यैर्णपुनरावृतंत्रित्रिपुरेकोणेषुचिन्तामणिम
नारसिंहमिदंयंत्रंलिखितंभूर्जपत्रके विहृतंशिरसा
शीर्षरोगभूतज्वरान्हरेत ॥ अथस्मरदर्शनयावरण
यंत्रम ॥ षट्कोणमध्येविलिखेत्ससाध्यंतारंषडश्रेष
षाषिष्ठवर्णान अंगानितत्सान्धिषुयंत्रमेतत्करोति।
रक्षांविधिवत्प्रयुक्तम ॥ अथपुरुषोत्तमस्य ॥ पा।
शांतकोधरामश्यामलविंदुविभूषित : पिण्डवी।
जमिदंप्रोक्तं सर्वसिद्धिकरंपरम ॥ पिण्डंमूलनवी।
तंदद्दनपुरयुगेकोणगाभेदशोणी कर्थान्यषंदशा
गेस्फुरितदलदलेकामबीजेनवीतम पद्मेकिंजल्क
संस्थस्वरविकृतदलप्रोल्लसत्षोडशार्णे किंजल्कव्यं
जनाढ्यंविकृतयुगदलेष्वर्पितान्तष्टवर्गम पाशांकु
शाभ्यामावीतमहोगणिपुरयुगास्त्रिषु अष्टान्तरेणालसितं
यंत्रंगोविन्ददैवतं धर्मार्थकामफलदंसर्वरक्षाकरंस्मरेत
अथश्रीशिवस्य। कृपानुभवनहृद्येमनुमिमंलिखिता
पुनस्तदस्त्रिषुदलेलिखेत्स्वरयुगेततः सान्धिषु ध्रुवेण।
परिवेष्टितेधरणिगेहमध्यस्थितंमनोहरफलप्रदंभवति
यंत्रमेतन्नृणां। षट्कोणान्तस्त्रिकोणेलिखतमनुमिमं।
हलोलिलिरिलि। कंकपोमेंरंयं। इतिलिखेत।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

3०६

306

साध्यनामान्तरा छंषड्कोणे षंगमन्त्रान्वसुदलविवरे

षष्ठमंत्राक्षराणि वीतंवाह्ये कलाभिस्तद्वत्परिवृतंका

दिभिः सादिभिस्तत्तोणीविम्बेनयुक्तं तद्धीमन्त्रपुष्ता

यन्त्रमेतद्गृहस्थं आदौषट्कोणमंडलं विरचितात्तन्मध्ये

साध्यनामयुतंप्रसादवीजं विलिख्यषट्कोणेषुप्रणव

सहितंपंचाक्षरवर्णान्कोणविवरेषुषडङ्गं वर्णान् त

द्वहिःपंचदलानिविरचेत दलेषु ईशानायनमः तत्पुरु

षायनमः अघोरायनमः सद्योजातायनमः वामदेवा

यनमः इतिपंचमन्त्रान्प्रागादिक्रमेणलिखेत् तद्वहि

रष्टदलानिरचयित्वा तेषुदलेषुमातृकाष्टवर्गान्लि

खेत् तद्वहिः वृत्तं त्र्यम्बकेनवेष्टयेत् जपहोमादि

नाश्रुतमिदंचतुर्वर्गसाधकं अथशान्तिकादौधार

णयन्त्रंलिख्यते तदुक्तं फेत्कारिणीतन्त्रे स्वर्णप

ट्टेयभूर्जेवारूप्येवाप्यथताम्रके विलिखेद्धेमलेखन्या

गन्धाष्टकसमन्वितं दूर्वाकांडेनचालिख्यकुशमूलेन

वाष्टनः ॥ एकवीराकल्पे वेष्टितंपीतवस्त्रेणजन्तुना

परिवेष्टयेत् बध्नीयात्पीतवस्त्रेण ~ ~ कण्ठ

भूषणं स्त्रीणांवामभुजेचैव अन्येषांदक्षिणेभुजे व

न्ध्यातुलभतेपुत्रंनिर्धनोधनवान्भवेत् इमांरक्षांप

रावस्तुज्ञात्वानार्थगौतमादिभिः कीर्त्यर्थेपार्थिवैस्सान्ये

आ॰

३०७

307

संग्रामे जयकांक्षिभिः अस्यार्थः ॥ षट्कोणमध्ये हेम
शलाकया भूर्जपत्रादौ कुंकुमगोरोचनाचन्दनजटामांसीं
विधाय पंक्तिक्रमेण मूलमंत्रं लिखित्वा तस्य हृल्लेखारेफ
मध्ये अमुकस्य रक्षां कुरु कुरु अमुकानां शुभं पत्रं तस्याद
योन्यादयेति वा ः अस्य ज्ञानसिद्धिं कुरु कुरु इत्यादि वा ना
ध्यमहितं विलिख्य । षट्कोणे क्लीं वाग्भवान्दीर्घवर्णान्
आ ई ऊ ऐ औ अः इति लिखेत् ॥ अष्टपत्रेष्टवर्णान् लि
खेत् यथा ऐं क्लीं सौः ऐं क्लीं फट् स्वाहा वाग्भवं कुलटे
वीं वतारकं वाग्भवं तथा हृल्लेखा चास्त्रमंत्रान्ते वाक्क्रिमा
यावधिमनुः ॥ अष्टाक्षरो मनुः प्रोक्तो मंत्राणां सार ई
रितः ॥ इति श्रीआगमकल्पलतायां ... पटलः ॥
ॐ नमः शिवाय । श्रीपरब्रह्मणे नमः । अथ मातंगीमं
त्रः ॥ शृणु मंत्रं महादेवि यथावत्कथयामि ते ॥ दया
नच्छिष्टशब्दं तत्तथा चाण्डालिनीति च ॥ सुमुखीति त
तो देवीं कीर्तयेत्तदनन्तरम् महापिशाचिनीत स्मात्मा
यावीजं मनं तं वै बिंदुनादसमायुक्तं ठकारद्वितयं ततः स
विमंत्रं महादेवि सर्वसिद्धिप्रदायकम् अत्र चाण्डालिन्या
दिपदं प्रथमैकवचनान्तम् देवीं संकीर्तयेदित्यादि
स्वरसात् तेन देवीपदस्यैव कर्मताश्रवणात् केचित्
सर्वत्र सम्बोधनमिच्छन्ति मायाबीजं ह्रीं बिंदुनादेति तेन ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ठकारः ठः ठः इतिस्वरूपं तेन उच्छिष्टचंडालिनीसं
मुखीदेवीमहापिशाचिनी ह्रीं ठः ठः ठः इतिमन्त्रः
मन्त्रान्तरमाह ऐं सौः ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं उच्छिष्टमातंगिनमा
सिउच्छिष्टचंडालिनि त्रैलोक्यवशंकरिस्वाहा ॥
इतिकश्चिन्मन्त्रः अथवा उच्छिष्टचंडालिमातंगिप
दमीरयेत् ॥ ततः सर्ववशंचानेकसिद्धिकिवल्ल
भा एकेनविंशतावर्णैः सर्वाभीष्टकरोभवेत् प
वं उच्छिष्टचण्डालिमातंगिसर्ववशंकरिनमः
स्वाहा ॥ इतिमंत्रः ॥ इमांविद्यांजपेद्योहि अपवर्गसमा
वृताम् इयंविद्यामहाविद्या सर्वपापप्रणाशिनी स्व
र्गदामोक्षदाविद्याराज्यसौभाग्यदातथा सदोच्छिष्ट
मुखेभूत्वास्मरेद्देवीजयप्रदाम् तदाचान्तेभवेद्देविवि
नैवाचमनेनच इमंगास्वभगान्नूनंदुःखितासुखि
नीभवेत् वंध्यापिलभतेपुत्रंशतहायनजीवनम्
दुर्बलोबलमाप्नोतिमूर्खोविद्यामवाप्नुयात् यायां
प्रकुर्वतेविद्यांहठान्नामामवाप्नुयात् ॥ विद्यानंचा
श्वबल्यामिमृगाद्देविवदानने भोजनानन्तरंदेविवि
नैवाचमनेकृते बलिंदत्वाप्रथमतोमूलमंत्रेणमा
धकः ॥ ततोमन्त्रंजपेद्धाहादेवीनामिष्टसिद्धये
नतिथिर्नचनक्षत्रं नवांगन्यासमेवचा नारितो॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

षोनवाविघ्नंनशौचनियमोनच ।। यस्यतिष्ठतिमंत्रो
यंनचविघ्नैरवाप्यते ।। ध्यानमस्याः प्रवक्ष्यामिय
थावज्जगदीश्वरि शवोपरिसमासीनांरक्ताम्बरप-
रिच्छदाम् रक्तालंकारसंयुक्तांगुंजाहारविभूषि-
ताम् षोडशाब्दांचयुवतिंपीनोन्नतपयोधराम् क-
पालकर्त्रिकाहस्तांपरज्योतिःस्वरूपिणीम् वामद
क्षिणयोगेनध्यायेन्मंत्रविदुत्तमः उच्छिष्टेनबलिं
दत्वाजपेत्तद्गतमानसः उच्छिष्टेनैवकर्तव्योजपो-
स्याः सिद्धिनिश्चितः उच्छिष्टजपमानस्यजायन्ते-
सर्वसिद्धयः अपरंचप्रवक्ष्यामिशृणुदेविफलप्र-
दम् होमंचतर्पणंचैव सर्वकामार्थसिद्धये स्थ-
ण्डिलेमण्डलंकृत्वाचतुरस्रंसमाहितः पूजयेन्म
ण्डलंदेवि मूलमंत्रेणमंत्रवित् ततोदेवींसमावा
ह्य वह्निरूपसमास्थिताम् देवींध्यात्वाचरेद्धोमंद
धिसिद्धार्थतण्डुलैः सहस्रमात्रहोमेनराजानंवश
मानयेत् मार्जारस्यतुमांसेनदेव्याहोमंसमाचरेत्
सप्राप्नोतिपरांविद्यांशास्त्रशास्त्रवशीकृताम् ऊर्ध्वा
च्छागस्यमांसेनहोमंमधुसमन्वितम् सहस्रैकवि
धानेनभवंतिफलसिद्धयः विद्याकामस्यवैहोमंशर्क
रान्वितपायसैः ध्रुवंतस्यभवंत्येवसर्वाविद्यास्त्वतर्दश्रा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रजस्वलायावस्त्रेण मधुनापायसेनच होमंकु
र्यान्महादेवि त्रैलोक्यंवशमानयेत् नागवल्ल्या
ववेद्धोमं शर्करान्वितपायसैः अयुतैःकपिला
नेन सिद्धिरिष्टाभवेद्ध्रुवम् सद्योमार्जारमांसेनचू
तेनमधुनासह चाण्डालकेशयुक्तेन भवेदाक
र्षणंध्रुवम् शशकस्यचमांसेनमधुनालोडिते
नच कृत्वाहोममवाप्नोति विनाविल्वचरास्त्रियः
टत्तूरकाष्ठसंयुक्त चिताग्नौहोममाचरेत् कोकि
लाकाकपक्षस्यहोमः शत्रून्विनाशयेत् उष्ट्राट
नायशत्रूणां होमंकुर्यान्मंत्रवित् पूर्वोक्तेनवि
धानेन चिताकाष्ठकृतेन्धनम् उलूककाककप
क्षाभ्यां कृत्वाहोमंनिरन्तरम् शत्रूणांद्वेषयेन्मिथ
मन्योन्यकलहाकुलम् उलूकपक्षहोमेनगर्भ-
पातेवरास्त्रियः सहस्रैकविधानेनकृत्वाहोमंसमा
हितः बिल्वपत्रैःसमाध्याभैः मासमेकंनिरन्तर
म् उत्कटेवाश्मशानेवाशून्यागारेचतत्पथे वा
लिप्रदानतोदेवी प्रत्यक्षाभवतिध्रुवम् पक्षादेवी
मयानमा भैरवाकावमिकृता इत्येषाकपितादे
विसर्वपापप्रणाशनम् उच्छिष्टहर्षणांद्विवास
पवित्रोभवेद्ध्रुवम् अन्यद्यपिप्रवरांनोक्तंतथा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ ३८ 309

ष्टसहस्राणिजपः ॥ तद्दशांशेनहोमादि॥
कंबध्यम येषांजपेचहोमेचसंख्यानोक्तामनीषि
भिः तेषामष्टसहस्राणिसंख्यास्याज्जपहोमयोः
इत्यभिधानात तदुक्तंवाराहतंत्रे सहस्रमष्टोत्तरकृया
ललजपेप्रकीर्तयेदितुनवदलेपात्रः एवंदक्षिणा
कालीमंत्रोक्तंवा तन्मंत्रप्रकरणात वस्तुतस्तु श्रासा
सिद्धविद्यात्वेनपुरश्चरणादिकंनास्तीत्यर्थः इतिमातं
गीमंत्रप्रकरणं अथधूमावतीमंत्रप्रयोगः दान्ताव॰
धीशाविंदुंतोवीजेधूमावतिठद्वयं धूमावतीमनुःप्रो
क्तः शत्रुनिग्रहकारकः तेन धूंधूंधूमावतिस्वाहा॥
इतिमंत्रः षडंगानिसंयुक्तंकल्पयेतेनमंत्रवित पि
प्पलादोमुनिश्छन्दोनिवृदेषाचदेवता विवर्णाचंच
लारुष्टादीर्घाचमलिनाम्बरा विमुक्तकुन्तलारूक्ष
विधवाविरलद्विजा काकध्वजरथारूढाविलंबि
तपयोधरा शूर्पहस्तातिरूक्षाक्षाधृतहस्तावरा
न्विता प्रवृद्धघोणातुभृशं कुटिलाकुटिलेक्ष
णा क्षुत्पिपासार्दितानित्यं भयदाकलहा
स्पदा एवंविधांसध्यायेतनः कर्मसमाचरे
त तोयमन्तर्धनवर्णान षष्ठस्वरयुतेनच ष
ट्दीर्घभाजिसंयुक्तेन कुर्यादंगानिमंत्रवित ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जपेत्कृष्णचतुर्दश्यां पुरश्चरणसिद्धये उपवासरतो म
न्त्री शून्यागारे दिवानिशि श्मशाने विपिने वापि जपे
न्मन्त्रमेनं वाग्यतः सोलीबद्धान्त्रवासश्च पुरश्चरणक
र्मणि विधयाविवस्त्राविरलहिनात्सहृदन्तयुक्ता च
तर्थेनयकारेण जातिर्नमः स्वाहेत्यादिफडन्तेन सा
ध्योपर्यस्त्रमालिख्य तस्मिन्स्थाप्य शवं जपेत् अवष्टभ्य
शवं शत्रुनामाग्रे फट्जपेन्मनुम् सहस्रार्द्धतः शत्रुः ज्व
रेण परिगृह्यते पंचगव्येन शान्तिः स्याज्ज्वरस्य पयसा
पिबा मंत्राधस्तरमालिख्य शत्रुनाम ततः परम् ॥ द्वि
तीयान्तं मनोश्च शत्रोर्नाम्नैवं मनुमालिखेत् वनेयुत
नपाच्छत्रोर्निश्चितं मरणं भवेत् कृत्वा मन्त्रं रिपोरा
ख्या मरण्ये यामिनीदले उन्मादो जायते शत्रोर्मनो
रयुत जापतः दग्ध्वा काकं श्मशानाग्नौ तद्भस्मादा
यमन्त्रवित् विरोधनाम्नाष्टशतामयउच्चाटनं रि
पोः श्मशानभस्मना कृत्वा शवं तस्योपविन्यसेत् वि
रोधिनाम संरुद्धं कृष्णपक्षे समुच्चरेत् माहिष्मीक्षीर
दीपं च दद्याच्छत्रुविपत्करम् माहिषीरूपेणागत्य
स्वमेव शत्रुं निपातयेत् अत्र संक्षेपतः किंचिल्लिखित
म इति श्रीधूमावतीप्रकरणम् ॥ अथ धूमावतीम
न्त्रप्रयोगः ॥ दानावर्णीप्राविन्दुनोबीजे धूमावतिठ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ इयम् धूमावतीमन्त्रः प्रोक्तः शत्रुनिग्रहकारकः ते
न धूंधूमावतिस्वाहा ॥ इतिमंत्रः ॥ षडंगजातिसं-
युक्तंकल्पयेत्तेनमंत्रवित् । पिप्पलादोमुनिश्छन्दोनि-
वृदेषादेवता अथातःसंप्रवक्ष्यामिमहाकालीमहा-
मनुम् प्रलयाग्निमहस्थिराधूर्धकीशीसमन्वितो ना-
दविंदुसमायुक्तावेवंक्रोधद्वयंपुनः । मंत्रंग्रहाणप-
दतोवर्मास्त्रानजंवल्लभा चतुर्दशाक्षरीप्रोक्ता महा-
कालीध्रुवादिका प्रलयाग्निःरेफःकारः ॥ रुधिरंरे-
फः ऊर्ध्वकेशीपकारःध्रुवः ॐकारः तेन ॐफ्रुं
फ्रुंक्रुंपशुंग्रहाणहुंफट्स्वाहा इतिमंत्रः न्यास-
मुहीनमन्यादिनात्रकार्याविचारणा । कमलोयेन
संपूर्णो कलकुम्भेच्यकालिकाम् दिव्यगन्ध्यादि
भूतीभिः युक्तांसंपूज्यभक्तिमान् पंचवक्त्रांमहा
रौद्रीं प्रतिवक्त्रत्रिलोचनाम् शक्तिमूलथनु-
र्बाणाव खेटवराभयान् दधतदशभुजैः दे
वीं विभ्राणांभूविभूषणाम् ध्यात्वैवंसाधकः-
साध्यं साधयेन्मनसीप्सितम् पूर्वादीशानपर्य
न्तेहत्य: कुंभांसंस्थिताः कर्णिकायांनमोदे
वी महाकालीभयापहा नामोच्चारणात्संबध्यो
बद्धोः प्रच्यालितेन्धने ॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जयाद्दैरिणामुद्धोदेवीमंत्रंजपंस्तथा समिधः
पिचमन्दस्यविभीतचितिकाष्टिकाः हवींषिवा।
जिकाकंचुकाठजालथराम्बिका गदहधूमधमधा
नास्थिविभीताङ्गारहोमतः समाह्वाद्दैरिणांहन्ति।
कालिकामंत्रयोगतः उग्राष्टमपराह्णेचसन्ध्यायां।
मारणंतथा दक्षिणस्यांदिशिस्थिताग्रामाद्देदक्षिणा
मुखः पिचमन्दोनिभः॥ विभीतव्रततीरम्रतालता
गदहः मोलइतिख्यातः विभीतवहिडाइतिख्यातः
अत्रापिपुरश्चरणादिकंदक्षिणाकालीवत अयेन
रमहस्राणिएषुमंत्रेषुस्यवतदिति केचित॥ इति
श्रीमहाकालीप्रकरणम॥ अथकुक्कुटमंत्रः॥ फे
कारिणीमन्त्रः॥ दान्तंषष्टस्वरपविगतंविंदुमत्कुक्कु
टाख्यं वीप्सेइद्धापुनरपिपदंवीप्सितंपूर्वकंतत ना
न्तंभूतस्वरपविगतंवेतिमंत्रोयमुक्तः स्यादायुःश्रीः
विभवकविताभाग्यसम्पत्तिहेतुः प्रोक्तःपंचदशा
र्णोयंमंत्रः कुक्कुटदेवतः नान्तपकारः षष्टस्वर
ऊकारः तेन फूं कुक्कुटाख्यंकोलिइतिपदं नहीप्सा
द्विरुक्तोन्यर्थः वाइतिस्वरूपं। प्रथमपकारेविंदुर्नो
स्त्यनभिधानात फूर्वकं फूंकोलिइतिद्विरुक्तं वदे।
कोलि फूंकोलिफ्रवा॥ इतिमंत्रः॥ अनन्तंविंदुमेषु।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·

३॥

3॥

क्रंष्ट्रंकोलिह्रितयंपुनः वाग्बीजायष्ट्रंकोलिपुगलं।
विमलंततः पुकारंवरुणांतहृदाकाराणसमन्वितं को
मंसमन्वितंमंत्रंकूटस्यमनोरमं अनंतःश्रीकारःवासवः
पंशक्तिःक्रींक्रोंमंक्रोंपतेन अंष्ट्रंकोलिष्ट्रंकोलिवाक्रींष्ट्रं
कोलिष्ट्रंकोलिवंपुवाक्रों इतिमंत्रः तथामध्यपूर्वमेवार्थ
मेकलिंगेशिवालये देवस्यमहतीशृंगाकुत्रासीनस्तुदंमुखः
पर्वताग्रेनदीतीरेवृषभस्यशिवालये देवस्यमहतीशृंगाकु
त्रासीनस्तुदंमुखः पार्श्वमहारसंयुक्तेकर्पामंत्रपुरस्कि
यां गुरुंप्रणम्यमनसाश्रमनेपविकल्पयेत करशुद्धिं
हस्तशुद्धिंतालत्रयमथाचरेत दिग्बंधंकारयेत्पश्चाद्धिनाम
त्रेणतत्परं प्राणायामत्रयंपश्चान्न्याणवेणनकल्पयेत।
मातृकाविन्यसेत्पूर्वंपश्चान्न्यासंसमाचरेत पहिमंत्रस्य
प्रथमंपदंहृदिविनिक्षिपेत द्वितीयपदमुच्चार्यशिर
सेवतकारयेत वशिखायांचविन्यस्यभवेहृन्मंत्रतृतीय
कं तृतीयपदमुच्चार्यनेत्रेणविनियोजयेत पूर्वाभ्यांचा
स्त्रसंयुक्तंमंगमंत्रविनिक्षिपेत प्रथमंष्ट्रंकोलिह्रिती।
यंष्ट्रंकोलिवाइतिस्वरूपशिखा त्रतीयंष्ट्रंकोलिपुवाइ
तिवर्णाभ्यामस्त्रइत्यर्थः तेन ष्ट्रंकोलिहृदयायनमःइ
त्यादयोमंत्राः तथानमःस्वाहावषट्वौषट्हुंफट्क
मान्यसेत धूमादिवर्णाणवर्णाश्चक्रमयोगाविसर्गांत्तयोः ल
लाटेविनमध्येचचलः अक्षणायोरपि नानाविवरयोश्चवश्रा
सेकाठेतथाहृदि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

न्नठरेनाभिदेशेचलिंगेगुह्येचविन्यसेत समस्त।
नवमंत्रेण पूर्वादिव्यापकंन्यसेत एवंविन्यस्तदे
हस्तुध्यायेत्पद्मिशिवात्मकम॥ पूमादि॥ आधाद
रमारभ्यान्तयावदित्यर्थः॥ वक्त्रादौद्विवर्णान्या।
सः॥ अथध्यानम ॥वक्त्रंयस्यषडाननोगिरिसुता
यस्यादवं ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ` ॐनारमुखोपादौचस।
म्येनरौ पद्मौयस्यसरङ्मोमणिमयीं यःशृंखलां।
बंध्नुणामाकर्षवशिनःकरोत्सप्तनःसचानसोऽ
कूटः॥ गौरीहस्तारविन्देप्पनिधामधिवसन्नेमुखा
नृढकायः सर्वालंकारदीप्तः प्रवितनधारणः
पत्तविलेपदलः हेमांभोरुहवंचन्मणिमयविल
सहृत्तकण्ठस्वरूपःपायान्ःताम्रचूडःसकलजन
युतःसर्वसंसिद्धिदाता॥ यद्वा॥ सर्वप्रियःसागर
रत्नमध्येद्वीपस्यतालाग्रनिवासिकुक्कुटः विधा
भिरामोखिलभूषणाढ्योवशीकरोन्याश्रुसमे
वितानरैः॥ तथा॥ मनसादेवमभ्यर्च्यषोडशोरूप
चारकैः॥ विज्ञाप्यवाह्ययोगेनदेवंसन्तोष्यपत्नतः॥
ध्यात्वाकुक्कुटदेवंतंजपेऽनुसहस्रकम तावत्कु
र्तेनपायित्वापुरश्चर्याकृताभवेत रत्नाकारमवि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्रा॰ ३१२ 312

द्वेषस्तम्भनोच्चाटनादिकम् कर्माणिकुर्याद्दिशानिमंत्रे
णानेनमंत्रवित् आलिख्यमंत्रेणविदर्भितंयत्साध्यास्त्वं
तालवतस्यपत्रे प्राणप्रतिष्ठाप्यशतंतथाष्टौजप्त्वाथपूतं
वैकुरणंप्रयाति तांबूलंयघेष्टेनवसदृशंजप्त्वादत्तं भु
क्तोयस्यावश्यानित्यंप्रसुपदेशाद्दासतथान्योगान् अ
ष्टोत्तरशतेनमंत्रेणयद्दातिप्रसन्नकम् समन्नाग्रेलिपेयस्या
नृभिसाम्यवशाद्द्रवेत् भूर्जेसाध्यविदर्भितेमनुमिमंस
लिख्यकौलालिकी स्वस्त्राकल्पितपुत्तलीहृदिकृतं।
प्राणप्रतिष्ठाप्यच जप्त्वासमदिनंत्रिसन्ध्यमथतामा।
लोऽपत ‒ रसैलिप्य हशष्पमवश्यमेवभवेनाचान्येषुज
मस्वपि कौलालिकीकुलालमय्यास्थिनीस्वस्त्राप्रशस्त
स्तिका त ‒ भाण्डीम्लंगीवा अष्टोत्तरशतजप्तंप्रसन्न
नकाण्डकृतांजलिंशिरसाधारयति सर्वलोकप्रियोभ
वेत कृतांजलिहाता ``` घाडसिख्याता तत्त्वपूः
तः मावबलीलक्ष्मीपुष्याणिधारयेदेवम् स
मुदाकविस्त्रप्रियश्रमुस्तलींचमंत्रजापेन मधुकं
हवींदेवीं मद्दोचेवयथाधनम् तैश्चैवैकंसर्वनो
न्मूर्जनायममनः काकयामनुष्येषु दशान।
ववसकद्मनन्तस्ववाहितिविस्मके ॥०॥ ०॥ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कभागेन ॥ श्रृंजल्यादिकमथ: संयोज्यं दशाकम
खिलवश्यकरम् ॥ प्रत्येकं शतमष्टोत्तरं जप्त्वा संयोज्य
दशाकमपि पीत्वा गुलिकीकृत्य समस्तं जप्त्वा गुटि
कयाकृतया चतया तिलकं कृत्वा नारीनरलोकवं
जनानुदिनम् कपिलाहृतदीपितया नव्यत्र स्वर्णागा।
र्भयावत्या: विहितं कंजलवनकर्पूरयुतं सहस्रपरि।
जप्तम् दिनमन्वयनगतं कृत्वा दखिललोकवश्यमव
श्यम् आत्मानं कुक्कुटध्वानात्स्वकीयगतशाकया सा
ध्यमूर्धं खलयाकाण्ठसर्वाकर्मं मन्त्रं जपेत् । सहस्रमर्ध
रात्रेतरात्रित्रयमतन्द्रित: तुरीयकुक्कुटस्थाने साध्य।
स्य नामकर्मं च जपेद्वश्यादिकार्येषु सकलेष्वपि या
मावभ्यजपेदेवं योषितां सा मदालसा रचितां ज।
लिरायानिस्सरवमस्यालयं निशि साध्याख्यानवि।
दर्भितं मनुमिमं ताम्बूलपत्रादौ लेखन्या प्रतिलि।
ख्य कर्मसहितं प्राणान्नेनिष्ठाप्य च जप्त्वाष्टोत्तरशतम
केतुख्यजनिता लोपे त्रिशवर्तितं नमेदीपशिखाग्नि
नास्वयममुं नि— र्वीणमालभेत भूर्जे मंत्रमिमं वि
लिख्य सकलं साध्याकृया संपुटं प्राणप्रतिष्ठां।
कृत्वोत्तरशतं जप्त्वा त्रिवारं पुन: सोद्वर्तीवर्तनेष्ठितं।
पृथगपि प्रक्षिप्य निक्षाप्य यमाकर्षेत्यचिरादभीष्ट

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

धूपवनितांलोनामादिलोकादपि श्रालिख्यैवशरावके
मनुमिमंतन्नामकर्मान्वितं गोरोचनयाप्रणीतपवने
नभावसाशेषातम् नस्यानाभिमुखांगजन्मभवनमं।
तापयनखादिवैक्लोमात्तदनंगेविगविवशायोषासमा
यानिव ॥ नाभिमात्रेजलेस्थित्वासाध्यनामपुटदर्भितं
जपेत्सहस्रंत्रिदनमिष्टामाकर्षयद्ध्रुवम् कपिशोमहि।
गुदावीरवरवर्माणिचूर्णयेत् तच्चूर्णमंत्रजप्तंचेन्नामक
र्मविदर्भितम् त्रिःसहस्रंपुनस्तेनास्निग्धयोरन्तरा।
स्थितः धूपेदत्तोवविद्विष्टौस्निग्धौवपिविभिद्यतः ता
लपत्रेलिखेन्मंत्रं नामकर्मविदर्भितम् कृतप्राणप्र
तिष्ठंतंप्रजप्तंत्रिसहस्रकम् कुनेदन्योन्यविद्विष्टोभ।
वेतामतियोगिरो दर्वीदाकहृविद्वा श्रालिख्यैवशा
रावे निशायामाध्मातरेपुटितं मंत्रंस्थापितपवनं
सहस्रजप्तंचतच्चैवनिखनेत स्तम्भनमेवमवश्यं
भविताजगतांगनात्रसन्देहः कृत्वाप्रतिकृतिमं
थवा ॥ प्रथमध्यानकांगावकेशावक्समनाम समय
गाधिष्ठितपवनांहहृतनाश्रीसमंत्रगतललाट।
म वसनाधिष्ठितकर्मासहस्रजप्तांतदाकृयाव।
शानाम दर्थांस्त्वानाविलिखेल्लक्ष्मणानटेषो
सेपदिवाकस्तम्भः ॥ ७॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रालिख्येचेष्टकामाषुगलेमंत्रंस्वनामसंपुटितं।
म् निशायानिशीथकालेसहस्रजप्तंप्रतिष्ठितप्रा
णम् वस्त्रनमतितीक्ष्णामम्बुनिक्षिप्तम् लिखित
मंत्रचितामयकीलकंसहितकर्मसमाहितमारु
तम् कृतजपंत्रिसहस्रसंख्यया पार्थिवेनदशाया
ननिवारणम् विहितनिखनतैरिपुनाममनुमिमं
निशायाकृतमारुतम् नवसहस्रजपादिषुसाधि
तंपार्थिवेनदग्धमेन्यविरोधकम् अंगारकंपित
भूवोरिपुनैथनेहं कृत्वाविचूर्णविलिखेद्रिपुनाम
तस्मिन् मंत्रेणसंपुटितमंत्रसहस्रजप्तंतद्दैरवेश्म
निविनाशकरंविशीर्णम् नैथनत्वंसमसमनत्वत्र।
म् कृत्वाश्मशानस्थितवस्त्रयांगुलंजप्तासकर्माक्र
यसस्फुटमनुम् सहस्रसंख्यानिखनेद्विषांगृहे।
द्वावेतद्दुच्चाटनुमाशुजायते ।। श्मशानमोल्कांरि
पुनामकर्मसम्पुटकंमंत्रंचसहस्रजप्तम् द्वारेलिपे।
द्रुस्मकसम्पप्राप्नोरुच्चाटयेत्समादिनामयालेकी
लंचिताकाष्ठमयंचनामकर्मान्वितमष्टसहस्रजप्तं
मंत्रेणजप्तंप्रलिखेद्रातियेद्देमहुच्चाटयतिनिक्षेपेन
उन्मत्तरमालोद्भूतचितामषीकाकपक्षेणकारस्क
रफलकांतेमनुंलिखेत्कर्मनामसंपुटितं प्रस्थाप्य

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा
३१८
314

श्राणानास्मिन्हिशनाष्टविंशान्तुलिमसंसिद्धम् तत्रै
वसहस्त्रजमं श्मशानदेशेचतष्पथेवापि निखनेदवि
भवनेवा नटष्टमत्रेतमस्तकेवारिपोश्चनिहितम्
देशान्तरमथवामयाष्यतिलोकान्तरंसदारोगी ॥ इ
त्युच्चाटनमंत्रं मंत्रसाध्यस्यनामप्रतिष्ठितमथालि
ख्यतालस्यपत्रेपुत्तल्यन्तस्त्रिधायादिनपवनमयोन
समष्टेसहस्त्रम् वक्राप्तुमनदीमेपितृवनजनितेती
लातैलेनलिप्तं कृत्वाछित्वानिशायैत्रिदिनपरिमि
तंहोमयेन्मारयेद्वा ॥ उन्मत्तमेरूरं पितृवनेश्मशा
ने नीलांवलानकम् साध्यस्तेष्टत्वकृतरूपमधि-
ष्ठितेवंजमंसहस्त्रमपिकीलयतिश्मशाने अस्त्रेण
दारयतिसाधितमेतदंगंयघद्रिपोरपिविनश्यतित
नदंगम् साध्यस्तेसत्ःसाध्यजन्मनन्नत्रसत्तंत्र
धिष्ठितेवम् अधिष्ठितप्राणम् वैरिप्रसवमत्तिका
पद्मरजःसंपुक्तचक्रीसदा कृत्वापुत्तलिकांप्राणाम
हृदयेशीर्षपदेवालिखित्वा अंगोवैःपितृभूः तैःस
नुमिमंत्रमाममकर्मान्वितंतस्यान्यस्यहृदीदमानपव
नेजप्यात्सहस्त्रत्रयम संच्छिन्धेवमक्रंजितेनशात-
धाराकेणातापुत्तलीयांत्याशाभिमुखोपं प्राणि-
दशानेदीमःश्मशानानले तैलेनीलावनवंतिषिध्या

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नकुर्यान्नैवेधनन्तेयथा मंत्रीप्रेतपते:पुरंदुतमसौ

याम्यत्यरातिध्रुवम् वैरिणः प्रस्नवंमूत्रंतन्नटनिका

तन्यदवजश्चत्यर्थः वल्मीकुलाल: नैथनंसमम ग्रं

गारवारेकुलिकोदये विपोरालिख्यपत्रेप्रतिमागरि

ष्टाम् प्राणान्प्रतिष्ठाप्यविधानालिमंशमशानभूमौ

नकुर्यात्खिनप्रेयत कुलिकस्वरूपं मनर्कंदिग्वसु

नवेदपत्रे र्वाल्हृतैः कुलिकाभवन्ति इतिज्या

तिःशास्त्रात विपोःप्रतिकृतिंकृत्वा गोमयेततः

हृदि तालपत्रेसमालिख्यमनुमाख्याविदर्भितम

विन्यस्य — तिकृते:स्थाप्यापविचराजनतम् मराम

यंवाघटंसम्य:गोमयेनचभावितम् तत्रानिक्षिपे

त्पत्रालिखितारव्यामनंबुधः वैरिप्राणान्प्रतिष्ठाप्य

तस्मिन्गोमयावारिणि त्रिसन्ध्यंतज्जपेनास्मिंछाया

यावद्रविध्यति हृष्टानांगोमयजलविपुच्छायांसमा

हितः शास्त्रेणच्छेदयेदंगंयस्ययघदभीप्सितम

तमङ्गिनश्यतिविपोसमाद्यामात्रसंशयः हृदयोदर

कण्ठेषुविच्छेनेभविताम्रतिः शिरोरोगोभवेतस्य

व्रणेशास्त्रेणमस्तके मूर्ध्नाविद्रकहिंगुंवमरिचारो

हिपिप्पिली रटहृधूमैंदरिस्कन्धंप्रोक्तमेतद्विबुधैः

रोहंरोहिणीख्याता कटु: कटम्बराप्रोकारोहिणी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा० ३१५ 315

कृद्रोहिणी इत्यमरः ॥ वस्तुतः ॥ रोहिणीवरुणा इतिव्याना रोहिरोहित — मीरशत्रुर्दाडिमपुष्पकः इतियोकः हरिस्कन्धस्वरूणाः । अथोत्तरंमनुमिमंप्रज पेत्सरहस्यंध्यायेमहेशमनुकुक्कुटस्यपसेनम सम्पदि वश्यभवनंचमनोरथार्थैराप्नोर्यमेवकृ विधैरपिवत्सरे ण ॥ भूमौकांचनमल्लिकापदवनोराजिंकिरत्नंमुदा कृजन्तंवरणेनधान्यनिचयानाकीर्यचंचादिषु सं० चिंत्योज्वलताम्रचूडमकुणंकिंचित्समाकुंचितग्रीवं यः प्रजपेदमुष्यभवनंधान्यादिभिः पूर्यते मनुना ताकुलमनुना ॥ सरहस्यमंत्रकुक्कुटोयोनिमोमोकु कुटसंवात्सकीपधुदेपुजेष्यतितिप्रम दृष्टाकम० पिसरहस्यंयोवेसंचिंत्यकुक्कुटंप्रजपेत जेष्यति० मपदिरणेतान्सभटेश्वरणयुधेः समायाता इतिजपनिरतानांकुक्कुटाख्यानदक्षः स्वपण कमुनिबाकृहितिसभूतारिपक्षः इतितनिवह० पल्लेपणे सर्वदक्षः प्रणतमनुजनवक्षः । वित्तमानांस्वपक्षः निखिलनतियुतानांचा० खिलं कल्पवृक्षः सवधनवनारीरंजना कृष्टिदक्षः ॥ इतिश्रीकुक्कुटमंत्रप्रकर णमाह ॥ १ ॥ अथोच्छिष्टग ॥ १ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

णेशायेदिमंत्राः॥ तथोक्तं गणेशविमर्शिन्याम्॥
प्रणवं पूर्वमुच्चार्य शम्भुबीजं ततः परम्। हरिस्थित
प्रभान्तस्थं दक्षनेत्रं प्रकल्पयेत्। दक्षनेत्रान्वितः स्मरः
चतुर्थो वर्ण ईरितः॥ वृषध्वजहलिनौ कान्तितुष्टिभ्यां
सहितौ परौ। त्रिस्वरेणान्वितं देवनाथबीजं समीरितं।
म् पकारान्तं ततोऽङ्गी समुद्धृत्याष्टकं भवेत्। वैश्वान-
रकलत्रं च दशार्णो मनुरीरितः। केचिद्गणेशबीजा-
द्यं मनुमेनं प्रचक्षते। प्रणवः ॐकारः शम्भुबीजं ह-
कारः हरिः सकारः प्रभा ऽकारः दक्षनेत्रः तृतीयस्व
रः॥ तेन ॐ ह्स्त्रि इति रूपं स्मरः पकारः वृषध्वः श
कारः हलीच कारः कांतिः आकारः तुष्टिः इकारः
तेन पिशाचि इति रूपं तृतीयस्वरइकारः देवनाथबी
जं लकारः दुर्गाकवर्गाद्द्वितीयं तेन ॐ ह्स्त्रि पिशा
चि लिखे स्वाहा॥ इति मंत्राः॥ केचिदिति गणेशबी
जं गं तेन प्रणवं त्यक्त्वा तद्देयमिति यावत् तत्र तदनंत
रं बीजमपीति न युक्तम् पूर्वमेव तस्योपादानात् दशा
क्षरविद्यायाः ह्स्त्रि पिशाचि लिखे स्वाहेति वनितागंत
व्यादित इति तद्वाधेमध्यक्रमेतत् तथा नतिथिर्नैव न
तंत्रेणोपवासो विधीयते यथेष्टचेष्टया मन्त्रः सर्वकाम
फलप्रदः सर्वावस्थागतं कल्पमुच्छिष्टगणनायकं।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा॰

३१६

316

नसिद्ध्यादिनिरूपोयलक्षमेकंजपेद्बुधः अथध्यानं-
प्रकुर्वीतयथोक्तंगुरुपादुकैः रक्तमूर्तिंगणेशानंव-
स्त्राभरणभूषितम् रक्तवस्त्रंत्रिनेत्रंचरक्तपद्मासन-
स्थितम् चतुर्भुजंमहाकायंद्विदन्तंसस्मिताननम्
वामेमोदकपात्रंचमुखेलंबेनलंबितम् ॥ दन्तंचतद
धोहस्तेधारयन्तंचदक्षिणे पाशांकुशौचहस्ताभ्यांज
टामण्डलवेष्टितम् ललाटेचन्द्रलेखाढ्यंसर्वालंका
रभूषितम् सदामंत्रमहोच्छिष्टमनाख्यानंचपूजये
त् कृष्णाचतुर्थीमारभ्ययावच्छुक्लचतुर्थिकाम् सह
स्राद्विजपेन्नित्यंयोषिन्नियमपूर्वकम् स्नापयेन्मधुनानि
त्यंनैवेद्यंगुडपायसम् भुक्तोच्छिष्टोजपेन्नित्यंगणेशो
ऽहंसदाप्रियः श्वेतार्केणाकृतिंकृत्वारक्तचन्दनकेनवा
अंगुष्ठमात्रंप्रतिष्ठाप्यद्विजाग्निगुरुसन्निधौ नम्राधो
ऽधामाहस्त्रीसिद्धोमंत्रोभवेद्ध्रुवम् पवंचेनन्गुरुस्व
रणं लक्षजपसंज्ञंविकल्पबाधकाभवेत् मुखेल
म्बेनेति लम्बितास्यमित्यर्थः ॥ राज्यप्रदंगणेशा
नेतुः खड्गाविद्धनाशनम् वह्निंसंस्थाप्यकुण्डेचस
हस्रंतुजुहुयाद्बलिः । तिलंपललमान्यंच विधि-
वेलाहुतोभयः शामीसमिद्भिः होतव्यं दूर्वानी
पुष्पमिश्रितम् इतिध्यात्वागणेशानंहरिश्चन्द्रो-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भवेत्तथा मैल्लवेणाकृतेनैव भूतेवैरिजनेवने यस्य
नाम्नाज्जुहोतीदं मंत्रीसध्यानपूर्वकम् सवधेयोज्ञाय
तेनित्यंसहस्रेणाष्टकेनच किंकरोभूमिपालोपिसस
र्वजनसेवितः चक्रेविधानंयश्चैवंभूतिस्तस्यकरेस्थि
ता हयदन्तिसमाकीर्णाद्वारंसामन्तवेष्टितम् जयेति
लक्ष्तनोन्नूनंबलिदानाज्जपेनच तत्रसिद्धिःसहस्रेणा
सिद्धार्थकगुडेनच वृहतीपुष्पमाज्येनतिलोच्छिष्टा
मिलेनच अनावान्तोभवेन्नित्यंबलिंदद्यात्ततः परम्
नमोच्छिष्टगणावेतद्वुधेदद्याद्बलित्रयम् एवंविधेन
द्यणमासात्सर्वकामफलप्रदाः अन्योन्यंपंचगव्येना
सिद्धयोगेवटेसथीः वल्मीकमृद्भिःप्रतिमांकुलाल
चक्रमल्कृताम् राज्यंदंलाभदंकल्पंगुडैःसौभाग्यदं
न्रणाम् लवणेनपुरःक्षोभोनिःसेनारितिसूदनम्
प्रतिमाविधानमेवंहिहेमेकुर्यात्ततःपरम् । मधुला
गाह्लतेरेवपेणोयपललेनवा वृहतीपुष्पेणमाज्येन
वश्यमेतच्चराचरम् भक्ष्यमोदकपात्रंच दद्याद्विप्राय
दक्षिणाम् साधयेत्सर्वकर्माणिस्वयमाहगणेश्वरः
आहूतोविहृतास्यःवृहतीकण्टकाविका मेलवसे
लवयुक्ते घृतेपवित्रे विजनेजनशून्ये भूतेवैरिजनेर
निपाते भूतेशाभाविताथः उच्छिष्टं मधु आमिषंमा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा०

३१७

317

मे। अन्योन्यमितिपरस्परम् पंचभिर्गोभैः सिद्धयोगः
सम्बन्धोयत्रताहृशः ऐरोण्यंपललंहरिणमांसम् त
था उच्छिष्टस्तनपेद्ग्रोशोणथ्यायांसंस्थितोपिव भूम
ध्येरक्तपद्मस्थंध्यायेद्देवंगणेश्वरम् दक्षेपाशांकुशौ
वामेगुरुमष्टिकरंयुतम् ध्यानेनमोहनंरम्यंदेवगन्ध
र्वमानुषान् मोहयेद्राजिकापुष्पैस्तक्काभास्समन्वितैः
निग्रहोनोहृतेनेनमसकोधेनकृतेनच एवंबहुविधंक
र्मउच्चाटयेत्तथाशीघ्रंहर्वीवीजकृतेनच एवंबहुवि
धंकर्मस्वयमाहगणेश्वरः राजद्वारेतथावाटेसभायां
गोत्रसंसदि विवादेव्यवहारेचसंग्रामेशत्रुसंकटे शय्या
यांविपिनेवापिहृतेपिव्यसनेतथा ग्रामदाहेचोरविद्वे
षिंहव्याघ्रादिसंकटे स्मरणादेवदेवस्यसर्वंवैविद्रुतं
भवेत् तत्सर्वनश्यतिक्षिप्रंस्त्रैर्गणवन्नमोयथा॥म
हाच्छिष्टोगणेशानेयस्त्वराजमहाबलाः आराधि
तः सोपिचावैसम्यचिष्टफलप्रदः एवंध्यात्वाथव
ध्योत्तमहनेचरतांगतः नन्देनगोकुलेजम्मोनन्दः स
त्वमुपागमत् स्कन्दुकेनस्वराज्यंधर्मसचतेनेन्द्रतांगतः
इमंमंत्रंसमादायत्रैलोक्यंविचरेन्मुनिः पैशाचको
णविक्षेपाः कलौशीघ्रफलप्रदः अपामार्गसमिद्धेमै
सौभाग्यंलभतेध्रुवम् अष्टोत्तरशतंमंत्रीअभिमंत्र्या

भिमंत्रितम् निखनेन्मन्दिरे यस्य भवेदुच्चाटनं परं ध्रुवम्॥ पृथ्वी–लिखेद्यस्य क्रयविक्रयभाग्भवेत् वैश्या

गारेत्तु निखनेद्व्राह्मकलभते न सा कन्यां दृष्टेन शिख

नेत द्विवाहो भवेद्ध्रुवम् मानुषास्थिसमुद्भूतं कीलकं

मंत्रमंत्रितम् निखनेन्मन्दिरे यस्य मरणं तस्य निश्चि

तम् यस्य नाम्ना जपेन्मंत्रं सहस्रं सर्ववश्यो भवेत् सह

स्रपंचजापेन लोभयेत् वरां स्त्रियाम् सहस्रदशजा

पेन राजा साध्यो वश्यो भवेत् लक्षजपेन राजैव द्विल

क्षे राजपत्नयः दशलक्षेण तद्राष्ट्रं वश्यं पश्य स्वरा

वरम् अणिमादि महासिद्धिः कोटिजापाद संशयः

खेचरत्वं भवेन्नित्यं सर्वज्ञत्वं च जायते॥ मंत्रं लिखि

त्वा शिरसि कण्ठे वा ध्रियते यदि सौभाग्यं सर्वरक्षा

च भवेत्तस्य सुनिश्चितम् उच्छिष्टमंत्रराजस्य प्रभा

वो वर्णितो मया न शक्यते मया वक्तुं वर्षकोटिशतै

रपि। किमन्यैः बहुभिर्मंत्रैः सांगोपांगैः सविस्तरैः

विश्वं वशीकरोत्याशु बीजं तद्गणनायकम् सावभू

तमपीदं मंत्रं न देयं यस्य कस्यचित् गुह्यं सर्वागमं दे

यं हितबुद्ध्या प्रकाशितम् उच्छिष्टश्चाशु विभूत्वा ज

पेत्पूजनमाचरेत् अनुच्छिष्टेन सिद्ध्येत न तस्मै देवं स।

माचरेत् केषांचिन्मते पूजा नास्ति मनसा जपेत्॥ के

श्रा·

३१८

318

षांचिन्मते करांगन्यासौ न स्तः ॥ गणेशोऽहमिति पूर्वो
क्तमूर्तिं चिन्तयेत् गर्गमते स्थित्वा विजने वने रक्तचन्दना
नुलिप्तस्तांबूलोच्छिष्टमुखो जपेत् केषांचिन्मते सर्वा
लंकारभूषितः सर्वावस्थासु जपेत् भृगुमते फलमध्ये
जपेत् विभीषणमते साधितमांसैर्नैवेद्यैः पूजां दत्वा
तद्देवतावाटं जपेत् विशेषेण बलिं दद्यात्सर्वास्ववि
शेषतः ॥ अथ पूजा ॥ पैशाचिकमंत्रस्यानिवृना गाय
त्रीच्छन्दः श्रीवाघ्याघ्रऋषयः उच्छिष्टगणेशो देवता
सर्वकामार्थे विनियोगः ततः सप्रणवं करांगन्यासं
कुर्यात् सर्वत्र योषिप्रियमवानावान्तो जपेत् नामाग्र
पश्चयथार्थं जपेत् ततोऽष्टदलपद्मं वालिखित्वा मूलेना
र्घपात्रं संपूज्य दशधा जप्त्वा तेनोदकेनात्मानं पूजोप
करणांवाभ्युक्ष्य पुष्पं गृहीत्वा पाणिकच्छपिकां ब
द्धा लोहितपद्मोपविष्टरूपमन्तं सर्वालंकारभूषितं त्रि
नेत्रं चतुर्भुजं दक्षे ऊर्ध्वहस्तेनांकुशं वामोर्ध्वहस्तेन मोद
कपात्रं तदधोहस्तेन दन्तं धारयंतं लंबास्यहिदंते सहास्यज
टानूटस्थाविशांचंद्रशेखरं गजमुखं ध्यात्वा व - स्य पुष्पेण
मूलेन शिरसि संपूज्य वामनासापुटेन पुष्पं जलात्वानीया
ष्टदलपद्ममध्ये स्थापयेत् अर्घ्यादिकं दत्वात्रिः पूजयेत्
ओं वक्रतुण्डाय स्वाहा । एवं । एकदन्ताय वोदव ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विकटविघ्न धूम्र गजवक्त्र विनायक गणपते अ
न्तविघ्नहस्तिमुखान् पीतः पूजयेत् ॥ ततोदेवंत्रिः
संपूज्यनैवेद्यंदत्वा उच्छिष्टगणेशायमहाकालायब
लिर्नमः फट्स्वाहा ॥ ॐ क्रों क्रों क्रीं क्रैं क्रैं फें फट्स्वा
अनेनसमीहितसिद्ध्यर्थंविशेषतोबलिंदद्यात् पुष्प
पुष्पमेकंदक्षिणशिवस्थितिस्वाहमस्तेनिविसर्जये
दिति ॥ इत्युच्छिष्टगणेशप्रकरणम् ॥ तथा ॥ शा
क्तिस्त्वांहस्तिमुखप्रलंबोचरशब्दवत् ईःन्नमुच्छि
ष्टशब्दाभ्यांमहात्मानेतथावदेत् अंकुशादीववक्रा
पंचपार्श्वविंदुयुतंवदेत् शक्तिंईःन्नमथोच्छिष्टंस्वाहा
ष्टाविंशदक्षरम् तेन क्रीं ॐ हस्तिमुखायप्रलंबोदरा
यंउच्छिष्टमहात्मनेक्रोंप्रोंक्रीं उच्छिष्टायस्वाहा इति
मंत्रः ॐ हस्तिमुखायलंबोदरायोच्छिष्टमहात्मने ।
आंक्रोंक्रींश्रींखंखंउच्छिष्टायस्वाहा इतिमंत्रः ॥ प
कोनत्रिंशदक्षरइतिकेचित् ॥ अथवक्रतुण्डमंत्राः ॥
वक्रतुण्डायहुं इतिमंत्रः ॥ तथावक्रतुण्डायमायया
नेनमष्टाक्षरोभवेत् वक्रतुण्डायक्लींनमः इति
मंत्रः तथास्कंदसंवादे ॥ मंत्राणांयुगभेदेनशक्तिभे
दःप्रजायते वक्ष्यामिसततंगुह्यंकलौसिद्धिकरंगण
नायकंमहामंत्रंयथाव्यासात्मयाश्रुतम् शृणुहास ।

ग्रा॰

३१९

319

नममासीनं सुरासुरनमस्कृतं सर्वैर्मुक्तं समासाद्य
मुनीनां मुनयो गुरुं ऊचुः प्रांजलयो भूत्वा नमस्या।
नः सुरर्षभं भगवन्कलिदोषेणहीनसत्वाः प्रवि
क्लाः दयावहिष्कृताः सर्वे — पः श्रद्धाविवर्जिताः
यथाहोमादिषु पराः स्वाध्यायस्य श्रुतस्य च॥ यथा
वदाग्निहोत्रस्य तथोपायं वदस्व मे एवमुक्तो मुनिव
रः॥ मुक्तो वेदविदांवरः चिन्तयतस्तस्य महर्षेर्भा।
वितात्मनः॥ प्रादुर्बभूव मनसि मंत्रराजः षडक्षरः
तप्तचामीकरप्रख्यो वक्रतुण्डाय हुमिति चिन्तमा
नस्य मंत्रस्य जपतश्च षडक्षरम् षडंगानि क्रमेणैव
प्रादुरासीन्मुनीश्वराः॥ मंत्रस्याद्यक्षरं केनमलये
नषडंककम् हृदयेवैनमस्कारं स्वाहाकारं च मूर्ध
नि षडक्षरः शिखायां तु हुंकारं तु कवेन्यसेत् वौष
कारं तु नेत्राभ्यां फडस्त्रायवेतनः कोलब्धा मम म
हामंत्रं षडंगागं षडक्षरम् मदस्तकृतः संधि
त्य॰ जजाप भृगुनन्दनः जपान्ते सततः पश्चात् द्र
क्रवक्त्रं चतुर्भुजम् लंबोदरं त्रिनयनं पाशांकुशध्र
यं विभुम् वरदाभयहस्तं च लसत्कर्णसचाम
रम् मत्तशावपरं स्तुत्वा भृगुजो गिरिजात्मजम्
तं क्रीडमानं गगनेग, तं दृष्ट्वा वरदं देवं व्योममध्यप्रपान
दृषिणं।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तेक्रीडमानंगगने गणेशंतुष्टावमंत्रेणषडक्षरे
ण समंत्रतोदेववरस्यस्तुः शुभंस्वगोवाचमुवा
चहृष्टः तुष्टोस्मितेशुक्रषडक्षरस्यजपेनमांपश्य
गणाधिनाथम् जानीहिमांभार्गववक्रतुण्डषड-
क्षरात्मानमनाथबन्धुम् ब्रवीमितेमंत्रवरंसकल्प
सांगंसपोरुश्चरणंससिद्धम् ऋषिंचदेवस्यषडक्ष
रस्यछन्दश्चशक्तिंचमुखंत्वमेव॥ ऋषिस्त्वमेवा
स्यविधेयभावंमांविद्धिदेवंविधिनागणेशम् अनु
ष्टुभंशान्तिकपौष्टिकार्येऽथर्वणंमंत्रमिमंपठन्ति
त्वमेवशुक्रइत्यर्थः॥ एवंचास्यमंत्रस्यभार्गवऋषिः
अनुष्टुप्छन्दः वक्रतुण्डगणेशोदेवता अभीष्टसि
द्ध्यर्थेविनियोगः॥ तथा॥ वायस्फाघस्यदातायं
निर्दिदेवेनयातमान् रक्षोहनेबलगहनोमंत्रण
न: षडक्षर: फडन्तेनचतत्रीषुपक्षयोरुभयोरा
पि अपोपानाशनंतत्कृत्वासदालभतेधनम् इत्या
ख्यातेमहामंत्रंस्वगोलब्धासमाहितः ब्रह्मचर्यर
तःशान्तःसघवाःगुरुपूजकः ब्रह्मचर्यरतोदांतो
हविष्यभोजःसमाश्रितः॥ जपेन्द्वादशसाहस्रंतत्पुर-
श्चरणंभवेत् अंगारकदिनेप्रातःचतुर्थ्यांवासमा
हितः अमितांशाश्वतींलक्ष्मींलभतेनात्रसंशयः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ

३२०

320

अभ्यर्च्यगन्धपुष्पाद्यैर्हविषापायसेनच भोजयेन्मं
त्रसिद्ध्यर्थंमंत्रदेवप्रदंगुरुम् यद्वाग्निकुण्डंचतत्र
रूपंसमंततोवासमसमंसमर्च्य शिवालयेवाथगृ
हेस्वकीयेकुण्डंविदध्याद्धुविमत्प्रदेशे कृत्वास
मिद्धाग्निमथादद्दीतहरेदनूशानगृहाद्यथावा ग्रं
गानिविन्यस्ययथाप्रदेशंप्राणांस्त्रिधायम्यतथार
भेत ततोग्निमादाययथाक्रमस्तद्दर्भैः परिस्तीर्य
विधानयुक्तः तत्राग्निमध्येभुजगोपवीतंलंबोदरं
भास्वरमेकदन्तम् पद्मासनारूढमयुग्मनेत्रंचतु
र्भुजंहारकिरीटयुक्तं केयूरिणंहेमनिभास्वराङ्ग
मावाहयेत्तंमनसाविचिंत्य तमर्च्यगन्धादिभिर
र्चयित्वारभेतवह्निंपरिषिच्यपश्चात ॐकारपूर्वेण
षडक्षरेणस्वाहाहदन्तेनसमाहितेन आज्याहुती
नांजुहुयात्सहस्रमष्टोत्तरंसिद्धिरियंमयोक्ता स
मंततोवासमसमं इलाकारमित्यर्थः त्रिधायम्य
तिप्राणायामंत्रिः सकृत्वा इत्यर्थः ॥ स्वाहेतिस्वा
हाकार इत्यर्थः हृदिवषट् स्वाहा नमश्चेत्यर्थः
॥ तथा ॥ नित्यंहिमांध्यानपरोसमाग्रंजपे
त्सहस्रंत्रिशतंशतंवा अष्टोत्तरंमंत्रविदः प्र
मत्तो लभेतलक्ष्मीमचिरेणवक्रीम ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

चित्तप्रसादोमनसश्चतुष्टि कदाचितास्वमपराङ्मुख

त्वम् सप्तोपिमानानुपलम्भनेन सिद्धेहिचिह्नानि

भवन्तिसद्यः ब्रवीमिमद्भक्तिपरायमुद्रः महानि

धिप्राप्तिकराभ्युपायम् ॥ सिद्धोदनेनत्रिशतंत्रिस-

न्ध्यंमंत्रेणयोग्रोन्नकुर्यान्ममाग्रे सभाजनंसर्वम

हाविधीनांभवेत्तथाविश्ववशाययथान्यः योवाम

माग्रेष्टपुकेगुडाढ्यैः सनारिकेलैश्चमरीचयुक्तैः

अष्टोसहस्रंतुकुर्यात्समंत्रीवलंलभेताक्षयमङ्ग-

तंच ॥ इदमतीवरहस्यमहाद्भुतंशृणुवदामिमहा

निधिवर्धनम् ॥ अभिनवैःसितशालिमयैःशुभैः

पविचजीवकसैन्धवमिश्रितैः वकुचूर्णैःसुरभी

कृतसंस्कृतैः सुरसविड्ढिरूपसहस्रकैः समदिने

नुकुर्यान्ममसन्निधौमलभतेद्यचिरेणमहानिधि

म् सप्ताहुशाकर्तुमभीप्सतेयः सतस्यनामालवस

पुटेन मंत्रेणमंत्रीशुभसादथीतवक्त्रावपामार्गस

मित्सहस्रनम फलैःसपक्वैःपुनसप्रसत्तैवाथैऽडवै

वीकदलोद्भवैवाः कृत्वासहस्रंममसन्निधौतनारी

मवश्यवशमानयेत्सः ॥ कन्याभिकांक्षीमनसावि-

चिन्त्ययाकन्यकांमंत्रेपरेणलाजे अष्टोसहस्रंतुकु-

र्यात्सहस्रंस्त्रीणां कृतीनांचसहस्रमेव हर्याहुतीनां

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·

३२१

321

न्त्रकृत्याश्वलन्तंमरत्तुंजपत्यश्वनमंणयोस्ति मयुत्र
यान्यर्थसमित्सहस्त्रमानीयवाश्चोन्त्रकृत्यान्त्रयार्थी
विजित्यमासेनरिपुरषेणान्नमेटतेवान्नवपुर्यथे
न्द्रः विभीतकानांन्त्रकृत्यात्सहस्त्रमष्टोन्तरंलोहित
मिश्रितानां अष्टौनिशायांप्रवरेश्मशानेसनाशये
च्छत्रुकुलेममयम भूमौतशत्रुप्रतिमंविलिख्यप्र
ज्वाल्यवह्निंजठरप्रदेशे सिद्धेकान्येन्त्रकृत्यासह-
स्त्रममारयेत्सप्तदिनेनशत्रून कुद्दंगोणशंगणाक
लवंणमनिगृहीत्वाशिरपुष्करेण।। क्षिपेत्तदग्नौ
वडवामुखोक्तेध्यायन्नमात्मानमनन्यभावः जपे
त्सहस्त्रंत्रिदिनेनशत्रु - श्चाटयेत्स्फीतमपिस्वदे
शात सर्वाभिचारप्रशमार्थमेवब्रवीमितेस्फुक्रम
हाभिषेकं समुद्रगांप्राप्यनदींसपुण्यांतोयेगृ-
हीत्वांजलिनाभिमंत्र्य सहस्त्रकृत्वोनिजमूर्ध्निषिंच
न्नद्देत्समंत्रीसकलानरोगान अश्वत्थमालंप्यशनैस्त्रि
रस्यदिनोसहस्त्रंत्रितयंजपेद्यः।। ध्यायेच्छ्रमांतत्रवन
स्पतिस्थंसर्वग्रहान्व्याधिगुणानिहंति योवृष्टिकामो
नियतस्त्रिरात्रंमामर्धयित्वाशुभगन्धपुष्पैः सर्वीतसीनां
समिधंसहस्त्रमग्नौक्षिपेदाप्नुलभेतवृष्टिं धामाभिका
लीन्त्रकृत्यायुथामेरत्नाभिकांक्षीन्त्रकृत्यासहस्त्रैः।।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वस्त्राभिकांक्षीकमलेत्यलाद्यैः देवाभिकांक्षेलवणे
गुडाद्यैः। अतः परं भार्गवते ब्रवीमि यं याचिकित्सां जग
तो हिताय मामर्चयित्वा हृदयैकैर्धूपैः फलोत्तमैपा
यसमोदकाद्यैः मंत्रीहरिद्रामथ सैन्धवं च वचां च वनि
क्रापतत्तदर्धभागम्॥ कृत्वा च मंत्रेण नि- घृष्टचूर्णं मूत्रे
गवां वै प्रसृतिप्रमाणे निक्षिप्य चूर्णं किल तत्र विद्वा
न्सहस्रकृत्वोंजलिभिः प्रमन्त्र्य स्नात्वाम्भस्तत्स्नानदि
ने विशुद्धां ऋतुस्नाम्बरं मत्स्य वत्तो निधाय तत्पाययित्वा
ह्यविवेणवन्ध्या सुतं प्रसूते चिरजीविनं सा एवं पिवे
द्यानियमेन वन्ध्या प्रागेव वर्षाल्लभते च गर्भम् उपेक्ष्य
सेमग्रहणेन विद्वान्स्वयं ग्रहे भ्यर्च्य तथाभिमंत्र्य प
लं गृहीत्वा कपिलासुतस्य चूर्णं वचायाश्च तदर्धभा
गम् सहस्रकृत्वोप्यभिमंत्र्य मंत्री मनस्विनीयो तस्यापि
वेदशेषम् अवाप्यमेधां महतीं क्रमेण गद्यं च पद्यं।
रुचिरं ब्रवीति जानाति शास्त्रं किल दृष्टिमात्रा लभेत
वाचस्पतितुल्यमेधाम् अतः परं किं बहुना विविध्य
ब्रवीमि सुप्रीतिकरं ह्युपायं पद्मासने स्वस्तिकमष्टु
मं च मुखासनं देहगतं विचिन्त्य तत्कर्णिकायां स्फु।
टिकप्रकाशं विचिन्तयेन्मंत्रवरस्वरूपम् षट्कोणवह
ासनेनागं ध्यायेद्दलेषु षट्स्वपि शक्तिः पद्मास

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
३२२
322

नं स्वास्तिकं बद्ध्वेति शेषः स्वासनं देवतासनं अ-
णिमा महिमा चैव लघिमा गरिमा तथा प्राकाम्यं वा-
शिता चैव वशिता प्राप्तिरेव च पूर्वादिक्रमतश्चैव अष्ट
शक्तीः प्रपूजयेत् रतिर्व्याहृता कामा लंबा पिष्टा व-
रप्रदा बुभुक्षा जीर्णिकेत्या याग गणानाथस्य शाक्तयः
वटश्च वामनश्चैव हाटकः समहोदरः भद्रो माली व-
टरामः इत्येते शाक्तवाचकाः एवं स्वनाभौ हृदये गले
वा आस्ये भ्रुवोरन्तरयोर्ललाटे समस्तदेहे प्रयथवा-
शिखायां विचिन्तयेन्मां सबलत्रयेपि एवं हि युंजन्नि-
निहत्य दोषान्मासेन निर्वाणमुपैति नूनं इमं च तेमं-
त्रवरं हितार्थं ब्रवीमि संतुष्टिकरं द्वितीयं षडक्षरं
गुह्यतमं नमो नंदं यं कलौ सिद्धिकरं नराणां एतेन
मां मंगलकोपहर्षिः संतोषयन्मा गवती बभूव मा त-
स्मात् हर्षि मंगलकं तमेव षडक्षरस्यास्य समानन्ति-
अंगानि पंचैव न नेत्रमत्र मंत्रं च पूर्वेण समानमन्यत्
एतावुभौ मंत्रवरौ सुगुह्यौ मम प्रियौ वेद समवेद वेदम्
षडक्षरस्यापि तन्मूलत्वेनोक्तमष्टाक्षरस्येव ऋषिच्-
छन्दः ॥ अथ यदिति षडक्षरस्य ध्यानादिक-
मस्यापि मंत्रस्येत्यर्थः इमं च तेमंत्रगुह्यतमं ब्रवी-
मि गोचर्ममात्रामुपलिप्य भूमिम विकीर्य यथा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

न्यप्रकरणानि तत्र संस्थाप्य च हुंजनपूर्वं कुंभम् तस्यो
परिष्टात्कपिलाघृतेन पूर्णां प्रतिष्ठाप्य नवं शरावम् श्रा
वाल्यगन्धादिभिर्वरपुष्पैः समंयतो मंत्रवरो य यावत्
स्यात्तां कुमारीमथवा कुमारमभ्यर्च्य दीपस्य पुरो नि
धाय ध्यात्वा जपेन्मंत्रवरं समंत्री मां तत्र दीपे निजपर्य
न्तरूपम् पश्येत्कुमारी यदि वा कुमारो भव्यं च भूतं यदि
वा विनष्टं मनोगतं वा सकलं ब्रवीति मंत्रप्रभावेण न
संशयोऽस्ति एवं क्रमप्राममतीवगुह्यं विधाहृयं तत्क
थितं मुनीन्द्र एतच्च यो वेत्ति गुरूपदेशाद्गणेशसा
युज्यमुपैति स द्यः ॥ इतिश्रीउच्छिष्टगणेशादिप्रक
रणम् ॥ इतिश्रीयदुनाथविरचितायां आगमकल्प
लतायां षष्ठः पल्लवः ॥ ॐ नमः शिवाय ॥ श्रीपरब्रह्म
णे नमः ॥ अथ संजबोधमंत्रः ॥ मेरुपृष्ठे सुखासीनं
देवदेवं जगद्गुरुम् शंकरं परिपप्रच्छ पार्वती परमेश्व
रम् श्रीपार्वती ॥ भगवन्सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रागमादि
षु वांछितार्थप्रदं लोके मंजबोधं ब्रवीषि मे । श्रीशंक
र उवाच शृणु देवि महामंत्रं साधकानां सुभावदम्
यज्ज्ञात्वा जडधीः प्रायो वाचस्पतिसमो भवेत् अंगन्या
सकरन्यासवह्निन्यासमन्वितम् जपात्सिद्धिप्रदो म
न्त्रो विना होमार्चनादिभिः जपेद्धा जापयेद्धापि साधको

ग्रा· विधिपूर्वकम् सर्वज्ञत्वमवाप्नोतिसत्यंसत्यंहिपार्वति
कार्त्तिकेयमुखंयावत्तावल्लक्षंजपेन्मनुम् सर्वशास्त्र
पुसोन्नुश्चैवाचस्पतिसमोभवेत् बृहदारण्यकेनाम
ऋषिश्छन्दोविराट्स्मृतं देवतामंत्रयोषाख्याभुक्ति
दाचैवमुक्तिदा जपेत्सिद्धिप्रदंसद्योवेसर्वंसात्विका
त्मकं शैवंसिद्धिप्रदंसद्यस्तामसंसमुदाहृतम्॥ मं
त्रोद्धारमाह॥ विसर्गाग्निपार्ष्णीशार्ङ्गिपुकवयीश्रवष।
त्रुणामंत्रोजगतांप्रदिष्टः सर्वज्ञतांसदसिवाद्दृष्टं
प्रसन्नवेदान्तवेदनिरतस्यवसप्रदःस्यात् विसर्गः
अकारः अग्निःरेफः पार्ष्णीवकारः शार्ङ्गीणाकरः
तेन अर्थश्चकारः धीरितिस्वरूपं तेन अरवशाश्च
धीः इतिमंत्रः आस्मुमंत्रंजपीन्मंत्रीस्वमंत्रंयदिसा
धकः॥ बलिनैवेद्यभुक्तंसत्वाहूहूस्पतिविवापरः मा
सत्रयेणायः कुर्यात्सुवस्त्रंयोपवेनवः तस्यापिवदना
द्वाणिनिःसरेद्रूसवर्णानी गोमंडोपविशेष्टेवयत्नेनापि
वर्गोमध्ये यंत्रेमंत्रंलिखित्वादौपश्चान्मंत्रंलिखेत्सुनःध्यान
मात्रेविधायादौभावयित्वाशिवंसुधीः निर्जनस्थानमासाद्य
जपेन्मंत्रमयोमुखः पौर्णमासींसमासाद्यकृत्स्नपक्षसमेष
ते: अष्टाधिकेस्वसंपूज्यजपेन्मंत्रंचलक्षेषु सिंदूराशोदसाङ्कु
मालिश्रीशोभमुक्तंकंदलः षण्मासमात्रंजपतियदिमंत्रीविद्या
नवित्

३२३

323

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

बृहस्पतिसमो वक्ता नात्र कार्या विचारणा कुङ्कुमस्य
वमुण्डकं मुण्डकोष्ठवृषस्य च त्रिमुण्डमेतद्विख्यातं
साधकानां सुखावहम् आसनं चैव गोमुण्डं वामे कु।
क्रूरमुण्डकम् दक्षिणे च शिवामुण्डं कृत्वा पूजां समा
चरेत अर्धचन्द्राकृति पश्चाद्वामे चन्द्राकृतिः स्फुटम्
नरमंत्रं लिखेत्पूजां कुन्दस्य कुसुमस्य च सव्येन पाणि
कमलेन वर्तभूर्जपादिपूजाभृङ्गारशीलनविधिः ख
लटक्षिणेन शकास्तथाकरमरीचितपावरक्तगौरं।
वतष्पथतटे वृषमल्लकस्यम् संचिंत्य कुङ्कुमशिरा।
च्छिरसाधिवृक्षः कुन्देन साधकतमो जयति प्रकामं
गोचर्मरक्तवर्तितंसकोणमात्रं चक्रं ततोपि नवकुङ्कुम
रोचनाभिः निर्मायसम्यविधिनः विजिने श्मशाने सं
पूजयेद्दहनभुवेश्चनवैः पलाशैः सम्पूर्णमण्डलतया
रमरीचिमध्यबालं विलसद्विचिकुर्ववरांकुरस्तलम् उ।
द्दामकं कणवरं वरपुष्पकाक्षेन प्रजपेत्ततजपश्चद
लायतात्सम् प्रविष्टगेहे निशि तैलमेवमादाय यत्ना।
त्करपल्लवेन तेनांचितं कांचनपुष्पमेव निवेद्य तस्मै
जपति प्रकामम् अशोकशाखाकोटतरोश्च मूले विलि
ख्यपादौ वदनामृतेन त्रिमुण्डमात्रस्थितपञ्चराज्ञोजपे
यथाशक्ति च पौर्णमास्याम्। — कुचपिटपिमध्ये।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मुण्डमात्रैकवृन्दोहिमकरकरगौरं चिंतयित्वा निशीथे यदि जपति जडात्मालभत्मेकं त्रिपद्धं भवति जगति
माहात्म्यीर्यतिमात्र विघ्नं भुक्त्वानमेव कदलीतरुपुष्प
जाले मुण्डत्रये विरचिता सनस निविष्टः शाकाविष्टदयमुपेत्य करोति शून्यं घः सोपि मूर्ख इव वाक्पति
रीश्वरः स्यात् जिह्वां विमृज्य निजपाणि सरोरुहाभ्यां वाणि प्रसन्नपात्रकैः परिपूज्य गोष्ठे यो वै जपेद
नुदिनं वसलत्व मात्रमीशं नयेत्किमुत वाक्पतिमेक
वक्रं ॥ वाणापीनकिण्ठी ॥ स्थित्वा निशीथसमये वनकस्य काष्ठे खंडान्वितो जयति कस्यापि योगिमास्याम्
संपूर्णमासमथवान रसापि मंत्री वक्त्रात्हि निःसरति
गीर्वमृतायमाना योटंतथारणकृतेव ँ जकाष्ठे।
स्तस्यापि गीष्पतिवचो नियतं सुलभ्यं। तिलतैलेन
मतिमान् कुल्के रवपुष्पकैः यत्ननो जुहुयान्मंत्री
सर्वसिद्धिमुपालभेत मंजिष्ठतो यमुवचा सितवाण
पुष्पैः स्वीयांगशोणितयुतैः समकाररकैश्च कृत्वा
ललाटफलके तिलकं जपस्या विद्या विधेयविषये
नवगीष्पतिः स्यात् तोयमावनालमितित्व्या।
तम सितभानुः श्वेतार्कः कृष्णकुरु इति प्रसि।
द्धे मंत्रालरमाह ॥ शृणु देवि महामन्त्रं सभा।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

र्णात्मषट्वर्णकम् सर्वसुश्रवणाद्देवि मुक्तो भवति पा-
णितः रविबिंदुसमायुक्तो जान्तो वान्तो ग्निशाक्तियुक
लकारः पृथिवी वाग्निविंदुः शान्तिश्च उहतः सम्भवा-
र्णात्मकः प्रोक्तो मंत्रिणां कवितारकः यस्य संकीर्तना
न्मंत्री वाचस्पतिर्विवापरः शिशुतरवरकान्तिकान्तिनी
लांबुदाभं विकचसरसिजाभ्यां पुस्तकं कर्परं च स्मित
सुविषदवक्त्रं पंचचूर्णात्रिनेत्रं क्रमतिदहनदक्षं मंजुघो
षं नमामि ॥ षड्दीर्घभाजा बीजेन कुर्यादंगानि साध-
कः रविरीकारः जान्तो वाकारः वान्तो वकारः शान्तिः
ईकारः पृथिवी लकारः मैं कलवीं वलवीं ॥ इति स-
सवर्णात्मको मंत्रः मैं कलगीं लवीं ॥ षड्वर्णात्मको मंत्र
इति निबन्धान्तरात् यथा पवंध्यानामपे हे देवि वर्णिल
ह्लेसमाहितः तद्दशांशं च जुहुयात्सर्षपैर्लोणमिश्रि
तैः ऋषिः कण्वो विराट्छन्दो देवता वटुकः स्मृतः
मातृका केयजेद्देवं वागीशं देव मन्वहं आदावंगानि
संपूज्य पश्चाच्छक्तीर्विमाययजेत योगा सत्या च विमला
ज्ञाना बुद्धिः स्मृतः पुनः मेधा प्रज्ञा च पत्रेषु मुद्रापुस्त
कथा विणी लोकपालावहिः पूज्या स्तेषा मस्त्राणित
हिः पीत्वा तन्मंत्रितं तोयं सहस्रं प्रत्यहं जपेत महा-
कविः भवेन्मंत्री मासेन तन्न संशयः आचरे क्रान्तिमावा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ ३२५

भैरव्यायेहामवाङ्कता प्रदीपोच्छिष्टतैलेन विलिप्य
ज्ञात्वस्वहृदयं पत्विधानांसदाकुर्यात्केवलंरात्रिवास
सा निशिनिशिवलिमसैश्र्भुक्तमन्नंप्रदद्यात् हृदयमन
गलांतमंत्रजापंविविन्वन् भवतिन्टपतिपूज्योयोषि
तांप्रेमपात्रंभवतिविल्लकवीनामग्रणीः पाण्डितस्य
सकृत्स्थानेसदाकुर्यात् जनंजपनेहितन काव्यार्थी
कुरुतेकाव्यंधनार्थीधामयाद्धनम कवितामावहे
नुंसामामन्दनविज्ञंभिणीम सर्ववेदागमादीनां
व्याख्याताजायतेचिरात मनोरम्यस्मकोलास्यज्ञा
नेस्वर्यप्रदोपरः ॥ ततवोधे । अहमजायते सिद्धिरि
हलोकेपरत्रच अहाहीनेनदेवेशीः सिद्धिर्जन्मशते
ऽपि पतामामपिविद्याजं जपेहोमेचतर्पणे स्वेच्छा
विवचितंवस्तततत्वबोधानिबोधयेत ततबोधस्पष्ट
द्वयेयद्यत्तंप्रतिपद्यते ततदेवविजानीयाद्देवतायाः
श्चिकीर्षितं ॥ इतिश्रीभैरवीतंत्रे मंत्रबोधप्रकरण
म ॥ अथफेत्कारिणीतंत्रे ज्वालामालिमंत्रः ॥ न
मोभगवतीज्वालाज्वालामालिन्यतन्यरमे सर्वग्रहगणप
तिहृदियंतेमनवीदितः ॥ तेन ॥ नमोभगवतेज्वाला
मालिनिसर्वग्रहगणपतिसूनेस्वाहा ॥ इतिमंत्रः ॥ ॐन
मो हृदये ओं भगवतिशिवः ज्वाले ज्वालामालिनि प्राणि

लो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रुद्रगणपनिहतेवर्मस्वाहा स्वमितेतज्ञानिपुत्क्रम्य
सेतनो अभुक्तानिपुतंचैवजयमंत्रंजपेत्सुधीः रुद्रां
ग्निजायाभ्यांरुद्रंज्वालामुखीन्यपि मंत्रांतरंसमाख्या
तंज्वालामुख्याअनन्तरम् प्रकाशे क्रींज्वालामुखि।
स्वाहा। दीपतेलाकुदेहोर्थयात्रेगुरुदिनादितः जपेद
ष्टसहस्त्रंतत्रयोविंशतिवासरान प्रत्यहंपुलर्षकंचद
द्यातीतिनसंशयः नारायणीयेकथितमगस्त्येकथि
तंपुनः स्वसिद्धिमिच्छतांगोप्योनामापिनसमीरये
त पुत्रस्यन्दपतेश्चापिधार्मिकस्यविशेषतः नवदुर्गा
विधानेनदर्शयेत्कार्यगौरवात् न्दपोपिसम्यगाचारो।
मंत्रज्ञोविविधेर्धनैः निवेद्यविधिवत्पश्चान्मत्रवर्गेन
निर्दहेत स्मरतमात्रेणावैवर्णान्रिपूनसर्वान्विनाशये
त प्रदद्याद्दक्षिणांतस्यसहस्रंशतमेववा गवांसव
र्णनिष्काणांभूमिंवासस्यशालिनीम् सर्वशांतिम
वाप्नोतिसर्वरक्षाकृतिर्भवेत निष्कमलंकारः॥ इ।
तिश्रीज्वालामुखीप्रकरणम्॥ अथश्रीपिशाचिनी
मंत्रः करद्युगमकालिकीचग्दहायुग्मंतथैवच पि।
शाचिपिशाचिस्वाहेतिन्दपाणांःकथितोमनुः॥ मंत्रोय
था॥ करकरकालिकिग्रह्मग्रह्मपिशाचिपिशाचि
स्वाहा॥ ध्यायेत्पिशाचीं वलवद्धलहस्तांप्रणामांस।

श्रा॰ दीर्घाप्नुवतिं त्रिनेत्राम् कुङ्कांविवर्णांतनुंकृतमध्यांगु
३२५
326
णावलीफलैः कल्पितहारयष्टिम् एकविंशादिनेषा
वद्दद्यात्तमयंजपेत् नित्यंसायंस्वमाहात्वंपिशाद्द॰
यांपरिलिपेत त्रिसमाद्वचतच्छामाशय्यांगत्वापिशा
चिनी पंचविंशतिदेशानांकथाचकथ्ययत्यपि त्रिंश
द्दिनैस्वदेवेशिजंबुद्वीपकथांनयेत द्विस्त्रिंशतापुनः
कल्पमन्यवातांप्रकाशयेत त्रिस्त्रिंशतानथागोरिवै
लोकंश्रावयेद्ध्रुवम् त्रिःसाड्बलिदानेनसर्ववदतिन
त्वगणान् सभायांयदिमंचाते नृतेचरिपुसंसदि सर्वं॰
कथयति लिप्यंनूनंतच्छापिशाचिनी केनापिनैवघव
शासाधकस्तांप्रपद्यति इतिकर्णपिशाचिन्यामयाक
ल्पः प्रकाशितः नक्कापिचमयादेविप्रकाशः सर्वद
र्लभः॥ इतिकर्णपिशाचिनीप्रकरणं॥ अभूतिमं
त्रः फेत्कारिणीतंत्रे॥ आद्याविभूषणीदेवीपराकुण्ड
लधारिणी हारिणीसिंहिनीचैवहंसिनीमततोनटी
वेटीकामेश्वरीचैवप्रोक्तादेवीरतिप्रिया॥ क्रोंथास्त्र॰
हृदयमायान्तेभूतिनीचत्रिकूर्चतः नावलजाद्दयादस्त्र
हृदयान्तेवविभीषिका क्रोंथहृदयान्तोमंत्रोयं वि
भूषिण्याउदीरिताः क्रोंथो हुंहुं कूर्चोपि स
एव क्रों इतिकाष्ठितं कर्णैवकरे ॥०॥०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

परेन शशिरवण्डगात्कृतिभूषणाद्दन्तान्तर्गतमांसशो
णितवसासंयुक्तभूमग्नता कालव्यालकरालमाला
विकटव्यालंविशिष्टात्ममायस्या: केचित्कुलाकुलावि
लमद्दाशेलाम्बसारदान्त एकवृक्षतटेगत्वायामिन्यां
प्रवसंस्थ्यहम् जपेदष्टसहस्रं तत्थ्यायमव्यग्रमानसः
जपान्ते पूजनेनाम्बागुरुधूपंनिवेदयेत् प्रजपेदर्धरात्रे
तु समायाति विभूषिणी चन्दनोदकमिश्रेणादत्तार्घो
तुष्यति ध्रुवम् माता वा भगिनी भार्या रूपा भवति का
मिता करमेलकवंकृत्वा माताभूषणगात्रयं शता
ष्टपरिवारस्य सदायं तनभूषणम् भगिनी चेन्महाभो
ज्यमाहृत्य योजनादपि ददाति स्त्रियमानीय दिव्यं वसरसा
यनम् भार्या चेत्पृष्ठमारोप्य स्वर्गं नयति यच्छति दी
नाराणां सहस्रं तरसं चैव रसायनम् सर्वाभरणपूर्वव
स्येव सदा देवी विभूषणी ध्रुवं मायास्त्रयुगलाश्रोका
कुण्डलधारिणी त्रिकूर्चीनः समाख्यातो मनुः कुण्ड
लधारिणी यथा॥ ॐ क्लीं फट्फट्कुण्डलधारिणि
हुंहुंहुं नमः॥ करौं कुण्डलधारिणीशाणिमुखीली
लावती सास्मिताश्रोलश्रेणिविलंबिकां चिविमतव्या
मुग्धलोकमयाः मुक्ताहारविहारिणीचविलसत्प्रोतं
गकुम्भस्थलीपायात्कुण्डलधारिणीत्रिजगतामा

आ ३२७ 327

नन्दोमन्दोहम्भूः ॥ श्मशानेप्रजपेद्वाग्बीजंप्रयुतंकुण्ड
लधारिणी आयातिरुधिरेणार्द्रादेयमन्नंब्रूहिवदत्यपि
किंकर्तव्यंमयावत्समातेतिभवसाधकः पंचाशतं
दिनानिपितृलोकमपिदास्यति ॥ क्रोधद्वयास्त्रयुग-
न्तः सिंहवाहिणीपदम् कूर्चद्वयान्तःसंप्रोक्तःसिंह
वाहिणीमनुः ॥ स्वर्णालंकृतिहारिणीचलदलव्या
लोलशाखावासरासोत्कण्ठीकृतगात्रकर्मस्वभगाम्बु
भ्रांशुचंद्रस्मिता अन्तःसंततिकांतिदन्तमलिनत्रै
लोक्यशोभासदापायाद्वन्दनबाहुमूललतिकासिं-
हवाहिण्यसौ ॥ सूर्यदेवालयेगत्वाजपेदष्टसहस्र
कम् शीघ्रमायात्यागतासाभार्याभवतिकामिना पं-
चविंशतिदिनानिवस्त्रालंकारभूषणम् ददातिद्वादश
दिनंदेवीसिंहवाहिणी लज्जाद्वयास्त्रयुगलासिंहनी
तिपदंततः क्रोधबीजत्रयाद्यन्तःकीर्तितःसिंहिनी
मनुः ॥ दोलाघ्रद्रुमदुर्गदंतघटीदुर्गानादेयास्थिता
केशाग्राग्रिमसमस्तविश्वचरणप्रभ्रष्टमंत्रामिनी या
दत्तानन्तवधावराववारणान्यभ्रष्टसिंहांगना सेयंपातु-
ममत्रमस्तककुलव्याकंपिमालाकुला ॥ गत्वा-
कलिंगंयामिन्यांप्रजपेदयुतंमनुम् ततोदृष्टाति
वददासिंहिन्यायातिपूजिता किंकरोमिवदत्यै-

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वंभार्याभवतिकामिता दीनारंवस्त्रयुगलंदद्यादृसर

सायनम्‌ तारंविकूर्चास्त्रयुगाहंसीतिभूतिनीमतः कू

र्चत्रयान्तःकथितोहंसिनीमन्त्रकमः शुभ्राशुभ्रसरो

जतल्पनयनाद्गप्याभवेनानिला प्रावप्यार्धनिमग्नमा

यवक्त्रसंसेविलासादरम्‌ किंचितंगविलोलपांगव

लितव्यामुग्धमीलन्मुखी मुक्ताद्युक्तविलोलहावलति

कास्त्रीहंसिनीपातनः वज्रपाणिरहेगत्वाप्रतिमांशो

भनांसितिवत्‌ स्वयमारेणासंपूज्यजपेदयुतसंख्यकम्‌

यावदर्धनिशांदेवीहंसिनीयातिनिश्चितम्‌ चन्दनार्घ

प्रदानेनतुष्टाभवतिसाधकम्‌ किंमयातेप्रकर्तव्यंकिं

करीभवसाधकः वस्त्रालंकारभोज्याद्यंमयार्थंसंप्रय

च्छति तदशेषव्ययाभावानददातिप्रकुप्यति तार

कोथास्त्रयुगतोनदीतिपदमुद्धरेत कूर्चत्रयान्तोजेन्तो

यंकाथितोयद्दिणीमन्त्रः॥ फुल्लेन्दीवरमन्दरोधर

मावीमुत्तंगकुम्भ \` \` नीचिलतवंसनयुग्ममंगनय

नामानन्ददायिस्मिताम्‌ हीरांभोनिधिकूलवल्लिव

लितामानीयवेलासिनीं वीरणाश्रावणघ्राणिनीमलि

कुलव्याहारवाकचातुरीम्‌ नीवगासंगसंकृत्वास

माहूयजपपूजने कृत्वार्कसमनेपूपंचन्दनेनजपेदपि

कामभोगप्रदास्त्री:साभार्याभवतिनर्तकी सर्वोपल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·
३२८
328

मेकंत्वय्ययाकंभज्यगच्छति दिनेदिनेनटीदेवीस्था
यिनीभवतिध्रुवम् तावत्कूर्चयुगंचास्त्रयुग्मंचेटीततः
परं ङे॰न्तंक्रोधयुगंवोक्काचेटीमंत्रोऽनमोऽत्तमः॥ गा·
च्छंतीमितभाषिणीशाणिमृद्वीभ्रष्टोत्तरीयायरावि
भ्रंतीकलशंसवीजममलेस्वर्णानासीमानिनी श्री
खण्डार्द्रविलनामलवपुःसोरम्यमभाविताकिंचि
द्धर्मसमार्पितकरापायाद्दिवीटिका कुत्रापिभीवा·
णास्थानेनामोस्त्रावणमात्रतः ध्रुवंचेटीसमागत्य
चेटीकर्मकरोत्यपि॥ अथ्यवास्वरद्रव्येध्यद्वाऽरो
जपेच्चवेत् आगत्यनियतंदेवीचेटीकर्मकरोतिच
तावत्कूर्चास्त्रयुक्कामेश्वरीभूतिन्यतः परम् ङे॰न्त
क्रोधत्रयंकामेश्वरीमंत्रउदाहृतः॥ कामक्लन्यसं·
मागतामधुरतावामन्तिपुष्पान्वितागायन्तीमधु
रायतस्मितमुखीवीणावतीचंचला रक्ताम्भोजवि
लोचनामधुमदैर्युक्तासमन्तादियंपायात्सुप्पयन्ना·
र्धवामधुमतीकामेश्वरीभूतिनी मानस्थानेसमा·
गत्यकृत्वामांसस्यभक्षणम् मांसादिनाबलिंदत्वा
मदस्वंसमवासवान जपान्निपतमायातिहृदिवांचति
वेदयेत कामेश्वरीभवेत्स्वाभार्याभवतिकामितासर्वाणाः
पूर्वयमेवराज्यंगच्छतिनिश्चितं नावेलज्ञात्वाकूर्चास्त्रद्वयपु

का

रतिप्रिया क्रोधद्वयास्त्रयुक्तकामेश्वरीमंत्रोक्तवत्क्रिया
हेमप्राकारमध्येसुरविटपितटेहेमपीठादिरूढाया॰
ह्रीमालाविसर्पत्यविमकुसुमोद्भासिदासिलभारा॰
पीनोत्तुंगस्तनाप्ताकुवलयनयनारक्तवर्णाकराभ्यां
भ्राम्यद्रक्तोत्पलाभासकलसुवयुतादिव्यभूषांगरागा
क्रोधद्वयास्त्रयुगतोद्देवीतिपदमुच्चरेत ॐ नक्रोध
युगंगुह्यंदेवीमंत्रमनुत्तमम दिव्यकामुकहेमाभा॰
कुमारीहेमरूपिणी सर्वालंकारसंयुक्तेभार्याभव
निसाधिता रात्रौदेवगृहंगत्वातत्रशय्यांप्रकल्पयेत
सितवस्त्रंचन्दनेनजातीपुष्पंप्रदापयेत धूपंतगु॰
लंदत्वासहस्त्रंप्रजपेन्मनुम जपान्तेनित्यमायातिचु
म्बनालिंगनादिभिः कामिताजायतेभार्यासर्वदेवी
कुमारिका दद्याद्दशोदिनाराणिदिव्यंवस्त्रयुगंततः
कामिकंभोजनंदिव्यंपरिवारस्यदास्यति अन्यद्दे॰
स्थानरत्नहाटकमानीयगच्छति॥ सहस्त्रमेतानि
जपेज्जपान्तेसिद्ध्यतिध्रुवम मनुर्मकुजपेन्मंत्रंमिमा
हक्रोधरूपति क्रोधादिपंव्योमवक्रंवज्रपाणिस्तदा
न्तकम कलिकल्पतरुंनत्वाभूतिनीसिद्धिरर्थ्यते अ
न्यत्रबहवः सन्तिअत्रकिंचिन्निरूपितम॥ इतिश्री
भूतिनीमंत्रप्रकरणंनाम .... पटलः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा०

329

ॐ नमः शिवाय श्रीपरब्रह्मणे नमः ॥ रुद्रयामले
अथातः संप्रवक्ष्यामि मंत्रं परिमलात्मकं येन विज्ञा
नमात्रेण नाशायं भुवनत्रये रुद्रजाया महायोगिन्य
नो गौरि पदं वदेत् भुवनभयंकरीति वर्मास्त्रं वा हरे
त् रुद्रजायाक्षीं तेन। क्षीं महायोगिनि गौरी भुवन
भयंकरि हुं फट् तथा ॥ षड्दीर्घभाजा बीजेन मंत्रा
र्थेन स्वयोगिना हृदयं वततोर्थेन वर्मान्तेन शिरः
क्रमात् ॥ शिखाकवचनेत्रास्त्रमेवं न्यासक्रमं ततः
एवमर्थार्थक्रमेण न्यां गिरा ऋषिर्देवी गायत्री छं
द ईरितम् ॥ सिंहवक्त्रा च भूतानां भयंकरिण्यतः प
रम् महाकृत्यादेवता चेत्युक्ता ध्यानमथाचरेत् सिं
हास्यां कृष्णवदनां लम्बमानपयोधरां दंष्ट्राकराल
वदनां त्रिनेत्रां सर्वदोज्ज्वलां कृष्णकंचुकसंवीतां वि
धूमाग्निसमप्रभां त्रिशूलचक्रचषकाब्दांगका
रपंकजां लेलिहानमहाजिह्वां विद्युत्सर्वगणभीष
णां ध्यात्वा कृत्यां विधानेन पूजयेन्मंत्रवित्तमः ध्यात्वा
कृत्यां समस्तैनरक्तपुष्पैर्वराणपके कृत्वा बाणकुने
ष्णुमांसरक्तामस्वैस्तथा कृत्यं च मदनां सर्वैकन्यामुत्सा
दयीं तथा भीषणां श्रीमतीं चैव प्रतिष्ठां च ततः परं विधा
मभ्यर्चयेदष्टपत्रेषु क्रमतः सुधीः पूर्वेण प्राकरीं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नामशुक्लवर्णांमनोरमाम् द्विभुजांसौम्यवदनांपा
शांकुशधरांशिवाम् दक्षिणेभीषणांनामलम्बा
जिह्वामयोमुखीम् कृष्णवर्णांरक्तकेशींरक्तमा
ल्यानुलेपनाम् चतुर्भुजांसिंहनादज्वलच्छूलक
पालिनीं शूलखड्गाकर्त्रीहस्तांसर्वाभरणभूषितां
पश्चिमेवारुणींनामस्वर्णवर्णांहसन्मुखीं स्ववर्ण
मालिकांशुभ्रदंष्ट्रामभयदांशिवाम् उत्तरेभीषणां
नामचन्द्रवर्णांभयंकरीम् ॥ इतिध्यात्वाजपेन्मंत्रं—त्य
मष्टोत्तरंशतम् अथास्यविनियोगस्तुकर्तव्योमंवि
णांसदा कालेविद्धिवाप्रतिमांमधूच्छिष्टेनकारये
त् द्वादशांगुलकंगात्रैर्नखलोमसमन्वितम् ह
दयंनामधेयंच फंकारंसर्वकर्मकेततः प्राणान्प्र
तिष्ठाप्यमधिवेलैंपयेत्ततः मृतब्राह्मणचण्डाल
केशाभ्यांपादयोः पृथक् बद्धाकारस्करमयेतारा
णेवाप्ययोमुखीम् तस्याधोमेखलायुक्तेत्रिकोण
वह्निकुण्डकम् तत्रशावंविधायाग्निंपरिस्तीर्यशवे
सरेणः विभीतकोपविष्टश्चकल्पयेद्यस्यमारणम्
न्कुर्यान्निम्बतैलाक्तैः काकोलूककपत्रकैः दापये
नेशोषयेनंमारयेत्यभिधायच अष्टोत्तरशतेनेवम्
नयान्कुर्याद्धुयः होमान्तेविधिवत्कृत्यामारयाम्ये

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰

३३॰

336

अस्त्रनिधो योमेकरण्डग्रहोणाग्निर्हृदयस्थोवार्निकेपि
व पिवन्तीममत्कस्यवक्त्रेचेत्कानिवेदयेत संवत्स
रिंविधानेननववार्षिसमापयेत मतान्निष्टतिकृत्वे
वंभवेत्तस्यारिपोर्हृतिः शारंशारकाष्ठभवे शारवसि
तिपाठेश्मशानाधिमित्यर्थः रिपोः प्रतिकृतिंकृ
त्वासाध्यत्तफलकोमले फंकारंहृदयेकृत्वाशिरो
निन्दाघकूपके क्षिपेत्कुम्भवत्तदर्पणोजप्त्वा मंत्रंमह
त्तमः मघोवगाहनंकृत्वाकुर्याद्यस्यात्मरक्षणं मं
त्रेणजप्त्वाविधानेनभेदयेत्सिरमुद्र्या षण्मासा-य
तेशत्रुः मन्त्रयोरुभयोरपि वात्यासमुद्भूतंपत्रंमु
ष्कंवैभीतकंततः गृहीत्वाचलिखेन्मंत्रीकृष्णसर्पस्य
शोणितैः नामधेयंरिपोरन्तेवायुबीजंप्रयोजयेत
खनेत्तस्यापिगेहेत्तकाकपक्षमतिध्रुवम वातोद्धृतैः
शुष्कपत्रैःकाष्टैर्वाग्निपातितैः उष्ट्रास्थिनावचांगारैः
शत्रोरुच्चाटनंभवेत ॥ इतिश्रीधूमावतीप्रकरणं ॥
अथरुद्रयामलेभैरवीतंत्रोक्तबगलामुखीमंत्रः ॥ प्र
णवंपूर्वमुच्चार्यस्थिरमायामथोच्चरेत संबोधन
पदंदेशाकाकीलयेतिपदद्वयं बुद्धिंनाशयेमिंदत्वास्थि
रमायांपुनर्लिखेत लिखेच्चपुनरोंकारंस्वाहेतिप
दमुच्चरेत षट्त्रिंशद्दलराविद्यादेवानामपिदुर्लभा ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मंत्रोयथा ॥ ॐह्लीं [illegible] बगलामुखिवाचंमुखंस्त
म्भयकीलयकीलयबुद्धिंनाशयह्लीं [illegible] ॐस्वाहा ॥
इतिमंत्रः ॥ स्थिरेति । बिंदुचतुर्थस्वरयुक्तेलकारस्य
हकारमित्यर्थः ॥ तेन ह्लींइतिभवति त्रैलोक्यस्त
म्भनीविद्याविज्ञेयाबगलामुखी ह्लींबीजंचद्विठंश
क्तिः मुद्राद्दिमनुविन्यसेत् युग्मंरमेषुसनामदशा
र्णैश्चमनूद्भवैः ॐस्थिरमायाहृदयंमूर्ध्निश्रीबगला
मुखि । शिखायांसर्वदुष्टानांवाचंमुखंस्तम्भयेति क
वचेकीलयंद्वंद्वंनेत्रेबुद्धिंनाशय ॐह्लींस्वाहेतिचा ।
स्त्रेचषडंगविधिरीरितः एवं ह्लींहृदयायनमः श्री
बगलामुखीशिरसेस्वाहा इत्यादयोमंत्राः मूर्ध्नि
भालेदृशोःश्रुत्योःगण्डयोर्नासयोःपुनः ओष्ठयो
र्मुखवृत्तेचदक्षिणांसेचकूर्परे तथैवमणिबन्धेच
तथैवांगुलिमूलके दक्षोरुमूलेतज्जानौनकुल्फेगु
ष्ठमूलके मूलमंत्रा[illegible]त्तैर्विद्वानक्रमेणन्यासमाच
रेत् वक्षरादिवतक्षेहिवर्णन्यासंसमाचरेत् एवं
न्यासविधिंकृत्वाततोध्यानंसमाचरेत् गम्भीरांच
मदोन्मत्तांस्वर्णकान्तिसमप्रभां चतुर्भुजांत्रिनयां ।
नांकल्यानलसमप्रभाम् मंधरंदक्षिणेपाशंवामे
जिह्वांचवज्रकं ॥ पीताम्बरधरांदेवींदृढपीनपयो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

धरं हेमकुण्डलभूषांचपर्यचन्द्रार्धशोभिताम् पी
तभूषणभूषांचस्वर्णसिंहासनस्थिताम् सर्वपी॰
तोपहारेणपीताम्बरधरांयजेत् पूजनंशृणुदेवे
शिसाधकेसिद्धिदायकं सौवर्णेरजतेताम्रेपितले
(चन्दने)
भूर्जपत्रके कस्तूर्यागुरुकस्तूरीश्रीखण्डकुंकुमेन
वा लिखेमन्त्रप्रयत्नेनलेखन्याहेमयापुनः मध्ये
योनिंसमालिख्यतद्वाह्येतुषडंगकं तद्वाह्येषोडश
दलंचतुर्द्वारविभूषितं पूर्वद्वारेगणेशंचदक्षिणेव
टुकंतथा पश्चिमेयोगिनीपूज्यादेक्षपालस्तथोत्त
रे ईशानेपिवसोमान्तेरुद्रपीठंप्रपूजयेत् वगला
पूर्वपत्रेचस्तम्भनाद्याः ततःपराः॥ स्तम्भनीमो
हनीवश्याचलीहरिणीतथा ऊर्ध्वराकंपितारवा
शीकंपनाकारकारिणी भ्रामरिमन्दगमनाभोगा
स्याभवभोगिनी भोगाःषोडशपत्रेषुगन्धपुष्पाक्ष
नैवेद्यजेत् षोडशाक्षरसंयुक्ताःसंप्रदायकुलागमे प
तन्मध्येश्रीपीठेषुकल्पयेदष्टपत्रके। वस्तण्याद्याश्च
पूर्वादौभैरवाष्टकसंयुतः स्थिरमायाधिकाःसर्वाः
परिपूज्याकुलोद्भवे यदिहानाषडंगेषुसमभयायतमा
तृकाः योनिमध्येमूलविद्यात्रिभिरंजलिभिर्यजेत्
पुष्पधूपादिनैवेद्यगंधतांबूलदीपकैः नीराजयविधि
ना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पश्चाज्जपसंख्यां निवेदयेत् बलित्रयं ततो देवि षु
जनाधिमहोत्सवे: एवं तु कथितं देवि गुरोराज्ञां च
पालयेत् जपमाला च देवेशि हरिद्राग्रंथिसंभवा
पीतासनसमारूढ: पीतध्यानपरायण: पीतपु
ष्पार्चनं नित्यमयुतं जपमाचरेत् । तद्दशांशाकु
तो होम: पीतद्रव्यै: सुशोभनै: संनाम श्रावये
त्साध्य ` ` ` ` भवेत् गतिस्तम्भकरी विद्याश्च
त्रुस्तम्भकरी भवेत् मधुराज्यतिनाज्येन नरनामा
निसाधयेत् तथा कामेण कर्माणि लेख्यं त्रिमधुरा
न्वितम् निम्बपत्राणि तैलाक्तं विद्वेषणापरस्परं
हरितालं हरिद्रां च लवणेन च संयुतम् स्तम्भने
विहिदेवेशि प्रज्ञा चैव गतिर्मतिः लाजास्त्रिमधु।
संयुक्ता सर्वरोगोपशान्तये लक्षमेकं जपेन्मंत्रं ब्र
ह्मचारी दृढव्रता: पर्वताग्रे महारण्ये पसिद्दे पीवा
लये तथा संगमे च महानद्या देशाक: साधयेत्स्व
यं श्वेतब्रह्मतरोर्मूले पादुकां चैव वंजयेत् श्मल
कके नरा गेणा रंजिता नवमुद्रया: षट्त्रिंशाटद्द
गाविधालसमाणेन लहिता ष्प्रातयो जनमात्रं न
मनाश्चिन्तितमानयेत् स्तंमन: शालं तालं माहि
षेन समन्वितम् जपेन्मंत्रं लक्षमेकं सर्वांगे लेपनं

कृतम् अदृश्यकारणं देवि त्रिलोके च महाद्भुतम्
रसः पारदम् तालं हरितालम् माक्षिकं मधु एक
वर्णां गवां चैव चार्ये क्षीरमाहरेत ॥ शर्करामधु
संयुक्तं त्रिशतं मंत्रितं प्रिये पीत्वा च हरते देवि विषं
स्थावरजंगमम् तथा दारिद्र्यमेव च नं देवि लक्षमा
णं जपेन्नरः दशांशानैर्युतो होमः एभिर्द्रव्यैः
कृतः खलु लक्ष्मीयुतो भवेद्देवि दारिद्र्यं च विना
शयेत तंत्रांतरे वह्निरीनेन्दुयुक्तमायाबगला
मुखि सर्वयुक् ॥ दुष्टानां वाचमित्युक्त्वा मुखं स्त
म्भय कीर्तयेत जिह्वां कीलय युग्मं बुद्धिं च विनाशय पदं
वदेत पुनः बीजं ततः स्वाहां वह्निजायावधिर्भवे
त ताराधिकाचतस्त्रिंशदक्षरा बगलामुखी मंत्रो
यथा ॐ ह्लीं बगलामुखि सर्वदुष्टानां वाचं मुखं
स्तम्भय जिह्वां कीलय बुद्धिं नाशय ह्लीं ॐ स्वा
हा इति मंत्रः अस्य बगलामुखी मंत्रस्य नारद ऋषिः
पंक्तिश्छन्दः श्रीबगलामुखी देवता ह्लीं बीजं स्वाहा श
क्तिः मम सकलशत्रुमुखस्तम्भने विनियोगः । अत्र स्थिर
मायामंत्रकेन बीजेन षडंगन्यासः करांगन्यासं कृत्वा
प्राणायामं कुर्वीत ततो ध्यायेत मध्ये सुधाब्धि मणि
मंडपरत्नवेदिं सिंहासनोपरिगतां परिपीतवर्णां
पीतांबराकनक

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भूषणमाल्यशोभांदेवींभजामिधृतमकुरवैरिजि
ह्वाम् जिह्वाग्रमादायकरेणदेवींवामेनशत्रून्प
रिपीडयन्तीम् गदाभिघातेनचदक्षिणेनपीतां
बराढ्यांद्विभुजांभजामि॥ ततस्त्रिशूलधारिणी
त्यादिनास्तुतिंकुर्यात्॥ इतिश्रीभगलामुखी
मंत्रवर्णनंनाम··· पटलः॥ ॐनमःशिवा
य श्रीब्रह्मणेनमः॥ तदुक्तंकुलचूडामणौ कु
लाचारकुलाष्टम्यांचतुर्दश्यांविशेषतः योगिनी
पूजनंतत्रप्रधानंकुलपूजनं यथाविस्मृतियोवि
स्मः पूजितोवांछितप्रदः तथाकुलतिथौदुर्गा।
पूजितावरदायिनी कुलवारादिनियमोयथा॥
तदुक्तंरुद्रयामले॥ रविश्चन्द्रोगुरुःसौरिःचत्वा
राश्चाकुलाइमे भौमशुक्रौकुलाख्यौतौबुधोवा
रःकुलाकुलः तृतीयादशमीषष्ठीकुलाकुलमु
दाहृतं प्रतिपत्पंचमीसप्तमीनवम्येकादशीपौ
र्णमास्याकुलतिथयः द्वितीयचतुर्थ्यष्टमीद्वाद।
शीचतुर्दशीकुलतिथयः विषमश्चाकुलाःसर्वा
शेषाश्चतिथयःकुलाः वरुणार्द्राभिजिन्मूलंकु
लाकुलमुदाहृतम् कुलानिसममुख्यानिशेषाच
भानिकुलानिच तिथिवारेचनक्षत्रेश्लेषापि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ नेजपि: कुलार्थ्येयापिनो नित्यंसामंचैवकुलाकु
३३२ ले एवं कुलाचाराधिकं ज्ञात्वा साधकः कर्म साधयेत
333 शिवाबलिप्रकारमाह ॥ तदुक्तं कुलचूडामणौ
बिल्वमूले प्रांतदेवाइत्यादि शिवायै तेनमोनमइ
त्यन्ते शिवाबलिविधानं नीलसारस्वतीप्रकरणे।
लिखितेमस्ति ग्रन्थाभिधास्यतंत्रेस्मिन्सम्पत्ता।
कर्मलक्षणं सर्वतंत्रानुसारेण प्रयोगफलसिद्धि
दम् ग॰- वश्यस्तंभनानि विद्वेषोच्चाटनेतनः मा
रणान्तनि शंसंति षट्कर्माणि मनीषिणः रोगकृ
त्याग्रहादीनां निरासः शांतिरीरिता वश्यंजनानां
सर्वेषांविधेय- मुदीरितं प्रवृत्तिरोधः सर्वेषांस्तं
भनंसमुदाहृतं स्निग्धानांद्वेषजननं मिथोविद्वे
षणं मतं उच्चाटनं स्वदेशादेर्भ्रंशनं परिकीर्तितं प्रा
णिनां प्राणहरणं मारणं समुदाहृतम स्व।
देवतादिक्कालादीन्ज्ञात्वा कर्माणि साधयेत र
तिर्वाणी रमाज्येष्ठा दुर्गाकाली यथाक्रमात।
षट्कर्मदेवताः प्रोक्ताः कर्मादौताः प्रपू।
जयेत रविचन्द्रेन्द्रनिर्ऋतिवायुश्रीशादि।
ग्रोमनाः ॥ ईशानदिशिगानि स्युः यादि
तिक्रमेण ॥ सूर्योदयं समारभ्य ॥०॥॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

घटिकादशकं क्रमात् ऋतवः स्युर्वसन्ताद्याश्चाहोरा
त्रे दिने दिने घटिकादशकामेकैकस्मिन्कर्मणि दश
दण्डा भवंति एकस्मिन्नेवाहोरात्रेषु ऋतवः दशद॰
शदण्डविभागेन वसन्तग्रीष्मवर्षाख्यशरद्धेमन्त-
शिशिराः हेमान्तः शान्तिके प्रोक्तो वसन्तो वश्यकर्मणि
शिशिरः स्तम्भने ज्ञेयो विद्वेषे ग्रीष्म ईरितः प्रावृडुच्चा
टने ज्ञेया शरन्मारणकर्मणि मेषव्याघ्रगजोष्ट्रथच
नवगास्त्वभिस्तु षट्कर्मसु प्रत्येकं विविधासनानि क्र
मेनमंत्री सदा सिद्धये पद्मासनं स्वस्तिकं भूयो विकटं
कुक्कुटं पुनः वज्रभद्रकमित्याख्यासनानि मनीषिणः
शान्तिपुष्टिवशद्वेषोच्चाट-नमारणे स्वाहा स्वधा
वषट् ॥ हुं वौषट् फट्कं क्रमात् षण्मुद्राः क्रम
तो ज्ञेयाः पद्मपाशगदाख्याः मुसलाशनिखड्गा॰
ख्याः शान्तिकादिषु कर्मसु षट्कर्मसु मण्डलानि
कार्याणि जनं शान्तिविधौ शस्तं वश्ये वह्निकुदाहनः
स्तम्भनी पृथिवी शस्ता विद्वेषो व्योमकीर्तितम् उच्चा
टने स्यात्तो वायुः भूयो वह्निर्मारणे मतः तत्कृतोदयेस
म्य कृतं मण्डलसंयुतम् तत्कर्मविधानज्ञामंत्रिणा
निश्चितात्मना पीतांम्बुसलिलशोणीव्योमवायुर।
विर्गजाम् । वर्णाः स्युः तत्रबीजानि षट्कर्मसु यथा॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

क्रमात पृथ्वीतांसु: टकार: सलिलेवकार: हो-
णीलकार: वायु: यकार:। हविर्भुक रेफ: अथ
नेचविदर्भस्यसंपुटोरोधनंतथा योग: प- इत्येते
विन्यासा: षट्सुकर्मसु मंत्राणांतविताकुर्यान्नाम
वर्णान्यथाविधि: अथनंमहिजानीयान्मणास्तंभांति
कर्मणि मंत्राणांहृदमध्यस्थसाध्यनामाक्षरंलिखेत
विभ- टाषवितेयोमंत्रिभिर्वश्यकर्मणि आद्याव
न्तेचमंत्रा:स्यानाम्नाशोसम्पुट:स्मृत: पयसंस्तं
भनेयास्तदन्तुकोमंत्रवेदिभि: नाम्नआद्यंतमध्येषु
मंत्र:स्याद्रोधनंमतम् विद्वेषणविधानेषुप्रशस्त
मिदमीरितं मंत्रस्यान्तेभवेन्नामयोग: प्रोच्चाटनेम
त: अन्तेनाम्नोभवेन्मंत्र: पल्लवोमारणेमत: सित
रक्तपीतमिश्रकृष्णधूम्रा: प्रकीर्तिता: वर्णतोमंत्र
संप्रोक्तादेवताषट्सुकर्मसु यंत्राणांलेखनंद्रव्यंच
ल्लनरोचनानिशा गृहधूमचितांगारोमारणेषुविषा
णिच पयेनाग्निलोणापिनानिदन्तुरकरसंयुत: गृ
हधूमस्त्रिकटुकंविषाष्टकमुदाहृतं निशाहरिद्रा गृ
हधूम: हायाहतिप्रसिद्ध: पयेन:प्रसिद्ध: अग्नि चि
त्रकंलेणपिनाणिलवणामले त्रिकटुकं सुण्ठीपि
प्पलीमरिचानि देवताकालमुद्रादीनसम्यग्ज्ञात्वाविधे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लग: षट्कर्माणि प्रयुंजीत यथोक्तफलसिद्धये पौ
ष्टिकादीनि कर्माणि ग्रहाराशियोगतः ॥ प्रयोक्तव्यानि
विधिना तस्य संप्रोच्यतेधुना पंचमी च द्वितीया तृतीया स
प्तमी तथा बुधवारसमायुक्ता: शान्तिकर्माणि योजिता
नवमी पौष्टिकी सम्यक्प्रशस्ता अष्टमी दशमी तथा ॥ दशा-
मेकादशी चैव भानसंक्रान्तिसंयुता आकर्षणेप्यमा
वास्या नवमी प्रतिपत्तथा पौर्णमासी तथा भानुयु-
क्ताविद्वेषकर्माणि कृष्णा चतुर्दशी यद्वदष्टमी मन्दता
रका उच्चाटने तिथि शस्ता प्रदोषे च विशेषतः चतुर्द
श्यष्टमी कृष्णा अमावास्या विशेषतः मन्दभौमदिने
पेताः शस्ता मारणकर्माणि बुधचन्द्रदिनोपेता पंच
मी दशमी तथा पौर्णमासे च विज्ञेया: तिथि स्तम्भ-
नकर्माणि शुभग्रहोदये कुर्याच्छुभानि च शुभोदये।
रौद्रकर्माणि विज्ञार्केस्तयोगे च मारणम् अथ शान्ति
प्रवक्ष्यामि नानातंत्रानुसारिणीम् तदुक्तं श्रीशारदा
तिलके दुरितामंत्रप्रयोगमाह ॥ मंत्रो यथा ॥ ॐ क्रीं
खेचर्यैवलक्ष्मीक्रोंह्रींक्रीं फट् अयुतं होमसंख्यास्याज्जप
स्तावत्प्रकीर्तितः योनिकुण्डं प्रकल्प्याथ होमं कुर्याद्वि
मेच्छया कृत्वा द्रोहादिशमनं पलाशाकसमेकृतम्।
तन्मंत्रं चुलकं तोयं मुखेक्षिप्त्वा विषापहम् आत्मीयभे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ षजेद्यानमंत्रिणानेनमंत्रितम सभवेद्व्याधिनिर्मुक्तो मंत्रस्यास्यप्रभावतः॥ अथदुर्गामंत्रप्रयोगः॥ ॐह्रीं दुंदुर्गायैनमः वसलक्षंजपेन्मंत्रोततः प्रयोगमारभेत कुर्यानवपदात्मानंमण्डपंयंत्रभूषितम अभिषेकंप्रकुर्वीतविधिनासर्वसिद्धये कलशान्स्थापयेत्तेषु पदेषुशुभलक्षणान् चन्दनालिप्तसर्वांगाम्धूपधूपितसमन्वितान् दुकूलवेष्टितानेतान्भूषयेत्तीर्थवारिभिः नवरत्नसमाबद्धंकर्षकांचनकल्पितम मध्यकुंभेक्षिपेत्पद्मंमंत्राण्णेचेण्डिकोनमः चन्दनोशीरकर्पूरजातिकःकेलकुंकुमम् कृष्णागुरुतमालेलायुतंसंपिष्यभागतः विलोड्यसर्वकुंभेषुरत्नान्यपि विनिक्षिपेत लक्ष्मीदूर्वासदाभद्रामहादेवीमधुव्रतामुसलीवकवलाचक्रांतापामार्गपद्मकं प्रियंगंगुडूचीधूमब्रीहीश्यामतिलान्यवान शालितंडुलमाषांश्चप्रक्षाल्यतेषुनिक्षिपेत धात्रीलकुचविल्वानीकदलीनारिकेलयेः फलान्यपिविनिक्षिप्यपुष्पाण्युत्पलानिनिक्षिपेत पद्मसोगन्धिकीजातीमल्लिवकुलंतथा चम्पकाशोकपुन्नागतुलसीकेतकीद्भवं पल्लवानिवटाश्वत्थप्लक्षोदुम्बरशालिनाम आम्रकुंचंचनिक्षिप्यपंचकैः सफलाक्षतैः पिधायकुम्भ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वस्त्राणि तैर्मेवाच्छादयेत्ततः आच्छाद्य मध्यकलशे
देवीं संपूज्य यत्नतः इत्येवं पूर्वसंपूज्य प्रयत्नेन जयादि
काः जया च विजया कीर्तिः प्रीतिः पश्चात्प्रभा पुनः श्र
द्धा मेधा स्मृतिः प्रोक्ताः स्वनामाद्यक्षरादिका जजयायेन
मस्त्वित्यादि। संपूज्य गन्धपुष्पाद्यैरभिषिंचेन्नराधिपम्
राजा विजयते शत्रू— यको विजयोच्छिरूपं प्राप्नोति सो।
गीर्दीर्घायुः सर्वव्याधिविवर्जितः॥ सन्ध्याभिषिक्तविधि
नारभते तनयं वरम् मंत्रेणानेन संजप्तमाज्यं स्तद्ग्रहा
परम् गर्भिणीनां विशेषेण गर्भरक्षाकरं तथा॥ महि
षमर्दिन्याः प्रयोगमंत्रमाहा॥ मंत्रो यथा॥ महिषमर्दि॰
नि स्वाहा॥ अष्टलक्षमंत्रं जप्त्वा प्रयोगं तं समाचरेत् सि॰
द्धार्थैर्जुहुयान्मंत्री रोगान्मुच्येत तत्क्षणात् पद्मैः कृत्वा
जयेच्छत्रून्दूर्वाभिः शान्तिमाप्नुयात्॥ अथ शूलिन्याः
॥ मंत्रो यथा॥ ज्वलज्वल शूलिनि दुष्टग्रह हुं फट् स्वाहा
पंचलक्षं जपेन्मंत्रं प्रयोगं कारयेत्सुधीः उपद्रवपृथक्
स्थान्तां देवीं कालघनप्रभाम् ध्यात्वात्मानं जपेन्मंत्रं स्म
श्रुतं मुंचति ग्रहः सर्पाखुवृश्चिकादीनां विषमाशु वि
नाशयेत् अथ वनदुर्गा मंत्रप्रयोगः मंत्रो यथा॥ हुं इ
तिष्ठ तिष्ठ कृषि किं स्वपिषि भयं मे समुपस्थितम् यदि शक्य
मशक्यं तन्मे भगवति शमय स्वाहा॥ सप्तत्रिंशदक्षरा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

णि वत्सलहोमतंत्रस्याप्रयोगानाशोत्तधीः श्रुतंवट
वृक्षोत्थैः म- गैर्वर्चितेनले होमेमासिहवैः कृयानाशये
द्यपदांकुलम योगाभिचारा- दीशामयेदृहिधिनामुना।
अपामार्गसमिद्धिर्वातिलैर्वाकाननोद्भवैः सर्षपैर्वा
कृतोहोमैः स्वद्रापस्मारनाशनः ॥ ज्वररोगेषट्होम।
पेतजेन्यासंस्पृष्टोजपेत स्पृष्ट्वामूलकरांदेवीतत्स्मा
देवतान्हनेत कारयेद्धूलवृक्षेणाशिल्पिनायुधपंच।
कं शांखखड्गावच्चांगानिर्गंकौमोटकींगदाम पंचग
येषुनिक्षिप्यतानिस्पृष्ट्वाजपेन्मनं सम्यक्यंचसहस्रा
णितेषुसंपातयन्पुनः तावदाम्येनजुहुयान्मंत्रैः संपू
जयेत्क्रमात शंखमंत्रोयथा॥ जलचरायस्वाहा॥ ख
ड्गमंत्रोयथा॥ खड्गतीक्ष्णाछिन्दछिन्दखण्डखण्ड
चक्रमंत्रोयथा॥ सुदर्शनमहाचक्रायस्वाहा सर्वदुष्ट
भयंकरछिन्दविदारयविदारयपरमंत्राणग्रसग्रसभं
जय २ त्रासय २ हुंहुंफट्फट् चक्रायनमः शार्ङ्गमं
त्रोयथा॥ म- यसशार्ङ्गायस्वाहा कौमोटकीमंत्रो
यथा कौमोटकिमहाबलेसर्वासुरान्तकिप्रसी
द २ हुंफट्स्वाहा ॥ उद्धृत्यपंचगव्येभ्यः पूर्वव।
त्पूजयेदिमान अवदाम्यवनिखनेदिक्षुमध्या।
दिषुक्रमान अवदाम गर्तान ॥०॥ ०॥ ०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्ववटेषेषुपूर्णेषुपंचगव्येनसाधकः आपुथानिम्न
नमानिपंचकोषपुरःसरम् विन्यसेत्तेषुमध्यादिष्टजं
कुर्याद्यथापुरा बालुकाभिःसमापूर्यसरद्भिः कुर्यात्स
मेस्थलं बलिंचविकिरेंस्तत्रतेषांमंत्रैर्यथाक्रमं दिक्ष।
तिभ्योबलिंदत्वाब्राह्मणान्भोजयेत्ततः दीनान्धकृप
णादींश्चतोषयेद्भोजनादिभिः॥ दक्षिणांगुरवेदद्यादा
त्मवित्तानुसारतः। यत्रेयंविहिताविद्यादेशेवेनगरेषु
वे ग्रामेगृहेथवायत्रवर्धन्तेसर्वसम्पदः॥ अन्नपुत्रा।
नादयोदोषाःभूतप्रेतादिसंयुतः॥ अभिचारकृताकृ
त्यारिपुरोगाद्युपद्रवाः॥ नेशन्तितोरिपुंभीत्यातर्जिता
देवताज्ञया॥ अथमातंगीमंत्रप्रयोगः॥ मंत्रोयथा॥
ॐ क्लींश्रींॐनमोभगवतिश्रीमातंगेश्वरिसर्वजनमनो
हरिसर्वमुखरंजनिसर्वराजवशंकरिसर्वस्त्रीपुरुषव
शंकरिसर्वलोकममुकंमेवशमानयस्वाहा॥ अष्टाप्री
त्यक्षरोमंत्रः॥ प्रतिजप्त्वायुतंमन्त्रंततःप्रयोगमाचरेत्
वेजलस्पृक्तासिद्धोहोवृष्टिंवितनुते — रात ह्रीयाकेशर
तात्वोरहोमोनाप्राप्यतिज्वरम् अमृतगुडूची निर्गुण्डी
मूलहोमेननिगडान्मुच्यतेनरः॥ निर्गुण्डीसंभालोर
तिप्रसिद्धिः॥ अथाग्निमंत्रप्रयोगः ॐ — हरिपिंगल।
लोहिताक्षदेहिमेददापयस्वाहा प्रातःस्नानागतोमंत्री

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वर्षिणं ॥ स्मरेन्सूर्यंनियस्यासो सज्जीवेद्विगतामयः गु
ल्मांसुरदीनिशावह्निर्वैलायष्टिवशाद्वृषा पाठाविडं
गमंजिष्ठाद्राक्षादार्वीवरोहिणी फलं त्रयं चवैतैःकल्कैः
पंचगव्येषु सर्पिषाम् प्रस्थं पचेद्यथान्यायं मंत्रेणानेन
साधितम् द्वात्रिंशत्पलिकं प्रस्थं स्वयमुक्तं स्वयंभुवा
कान्तिदं सुभदं स्त्रीणां भूतप्रेतामयापकं दधिप्रस्त
मात्रं स्यात्पंचगव्यमिदं स्मृतं ॥ अथ मृत्युंजयमंत्रप्रयो
गः लक्षत्रयमत्युंजस्या प्रयोगानाचरेत्सुधीः कृपसि
क्तैः सुधाखंडैर्मंत्री मासं सहस्रकं आराधितेशो विधि
वत्कुर्यांद्विजितेन्द्रियः सन्तुष्टः शंकरस्तेन सुधाप्ला
वितविग्रहः आयुरारोग्यसंपत्तियशः पुत्रान्विवर्धये
त सुधावटोतिलोहर्वीपयः सर्पिपयोहविः इक्षुक्तैः
समभिद्रव्यैः जुहुयान्मनवासरम् क्रमादष्टशतानि
त्येम सहस्रमतंद्रितः । समाधिकान्द्विजान्नित्यं भोजये
न्मन्त्रान्वितम् विकारान्नगुणं मंत्री वर्धयेद्धोमवासर
यान होत्रत्र्योदक्षिणां दद्यात् दक्षिणां गां — यामिनीः
गुरुं प्रतूत्तयेत्प श्वाहवाघेर्दैवनाधिया अनेनविधि
नासाध्याः कुर्याद्रोहणरादिभिः । विमुक्तः सधिवं जी
वेक्षुरदांचनमंगसा अभिचारे ज्वरे तीव्रे गुल्मादेषि
रोगदे असाध्यरोगे स्वेदोनोमारे दारे महाभये होमो
यं वा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

न्तिदः प्रोक्तः सर्वसंपत्प्रदायकः दुग्धैरेतैः प्रजुहु
यात्रिजन्मस्तु यथाविधि भजयेन्मधुरैर्भोज्यैः ब्राह्म
णान्वेदपारगान् दीर्घमायुरवाप्नोति वांछितं विन्दति
श्रियं एकादशाहुती नित्यं हर्वाभिः जुहुयान्नतः ॥ अ
पमृत्युजि`` घंस्यादायुरारोग्यवर्धनः त्रिजन्मनिस्त
थावल्लीकश्मीरीवकुलोद्भवैः समिद्वरैः कृतोहोमः
सर्वमृत्युगदापहः सिद्धान्नविहितोहोमोमहाज्वरवि
नाशनः अपामार्गसमिद्धोमः सर्वामयनिसूदनः ॥
मद्विषस्य चिन्तामणिमंत्रप्रयोगः ॥ मंत्रोयथा ॥ अ
ग्निसंवर्तकादित्यरानिलोषष्ठबिंदुमत् चिन्तामणि।
रितिख्यातंबीजंसर्वसमृद्धिदम् प्रासादा—जपेन्मंत्रो
मधुतंरोगशान्तये स्वराहृतमिदंबीजंविगलत्सुधा
मृतम् चन्द्रबिम्बास्थितंमूर्ध्नि ध्यातं सर्वगदापहम् प्र
तिलोमस्वरावीतंबीजंवाक्शिरस्थितम् रेफादिव्यंज
नोल्लासिषट्कोणनवृतंबहिः रेफादीति रकषमव
पद्दत्यर्थः ॥ प्रतिलोमस्वरेति अः अंऔंओंऐंएंॡंऌं
ॠंऋंऊंउंईंइंआंअं इतियावत् भूतान्तस्य स्मृतंमूर्ध्नि
भूतमात्मुविनाशयेत् बीजंचन्द्रगतंबीजंस्मरेः षोडश
भिःक्रमात् गलत्परमुदाप्लवंनेत्रेध्यातंरुजापहम्।
पञ्चमेषेस्मृतंबीजंकुलोमूलादिरोग—त स्फोटेज्व

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ रैविवेदाहेमोहेशीर्षगदेभ्रमे बीजमेतत्तथाख्यातं त॰

३३८

338

तत्क्षणाद्विनाशयेत् बीजं तां बूलपत्रस्थं प्रजप्तं मन्त्रना
मुना भक्षितं नाशयेत्सम्यक्कुक्षिरोगान्न संशयः ॥ स
म्पत्प्रदाभैरवीमंत्रप्रयोगः तत्त्वलक्षं मनुं जप्त्वा प्रयोगा
नाचरेत्सुधीः क्षीराक्तैरमृताखण्डहोमः सर्वापमृत्यु
जित् दूर्वाभिरायुषो होमः क्षीराक्ताभिः दिनत्रयम्
लाजान्नं जुहुयान्मंत्री दधिक्षीरमधुप्लुतान् विजित्य
लोकानखिलान्सजीवेच्छरदां शतम् ॥ अथ श्रीवि
द्याप्रयोगः लक्षं संजप्य विधिना प्रयोगानाचरेत्सु
धीः लक्षहोमाल्लभेद्राज्यं दारिद्र्यभयपीडितः दुर्गो
पसर्गशमनं पलाण्डुमधुहोमतः पलाण्डुः प्रागाद्
ति खेचरो जायते रात्रौ कृत्वा च वरानने आयुर्बलवदा
रोग्यं समृद्धिः जायते नृणां कृत्वा च पलमध्यं मं
सृत्वा महेश्वरि खेचरो जायते देवि रात्रौ गत्वा चतुष्प
थे होमाद्दधिमधुक्षीरलाजाभिर्वीरवन्दिते रोगह
न्ताकालहन्ता मृत्युहन्ता न संशयः कमलैर्बकुलै
र्होमः सम्यक्सम्पत्तिदायकः गुग्गुलोः खलहोमे
न सर्वदुःखानि नाशयेत् तिलतण्डुलहोमेन शान्ति
भवति मन्दिरे सोपस्कारमन्नवद्भैक्षे कपर्दान्विनाश
येत् शान्तिकार्येन मायावद्धा च नरस्मंत्रं तमाण्डकम् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भुक्तेोमुक्तो तदादेवि दीर्घकुण्डंसमाचरेत् ।। इतिश्री

श्रीआगमकल्पलतायां ` ` ` ` पटल: ।। ॐनम:श्रि

वाय श्रीपरब्रह्मणेनम: ।। अथभुवनेश्वरीमंत्रप्रयो

गः ।। नवलक्षंमनुंजप्त्वाप्रयोगानाचरेत्सुधी। कर्पूरा

गुरुसंयुक्तंकुंकुमंसाधुसाधितम् गृहीत्वातिलकंकु

र्यात्साजावश्यमनुत्तमम् शालिपृष्टमयींकृत्वापुत्तली

मधुरान्वितम् जप्तांप्रतिष्ठितप्राणांभक्षयेद्रविवासरे

वशंनयतिराजानंनारींवानरमेववा लिखित्वाम

स्मनामायोऽस्यसाध्याफलकाद्दिषु तत्कालेदर्शयेत्

मंत्रंमुखंस्त्वधीनगर्भिणी सर्पपैलोंणंसंसिद्धंराज्या

भिषेकंयानिशि। राजानंवशयेत्सद्यस्तत्पत्नीमपि।

साधक: ।। अथत्वरितामंत्रप्रयोगः ।। अयुतंतमनं

जप्त्वाप्रयोगात्कुरुतेनर: अयुतंहोमसंख्यास्याज्जप

स्तावान्प्रकीर्तित: योनिकुण्डंप्रकल्प्यात्रहोमंकुर्या

त्रिजेच्छया मल्लिकाकुसुमैर्होमाद्वशयेदखिलंज

नम् मंत्रीनीलोत्पलै:कृत्वान्रपपत्नींवशंनयेत् अबु

दै:पंकजै:कृत्वावशंनयतिमेदिनीम् अथमहिषम

र्दिनीमंत्रप्रयोगः ।। अष्टलक्षंमनुंजप्त्वाप्रयोगानाचरे

त्तत: वशयेत्तिलहोमेननरान्नरपतीनपि।। अथमा

लिनीमंत्रप्रयोगः ।। बालांलक्षंमनुंजप्त्वाप्रयोगंसाध

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ येत्सधीः अथसंध्यार्कसमिद्भिर्वा तिलैर्वा मधुरोक्षितैः

३३९

होमो वशयति क्षिप्रमीप्सितान्मंत्रिणो नरान्॥ अथ

नवदुर्गामंत्रप्रयोगः॥ मंत्रोयथा उत्तिष्ठति। चतलं वं

मन्त्रं जप्त्वा प्रयोगानाचरेत्सुधीः॥ कुसुमैर्वशयेद्धिमा

त्पपतिं पद्महोमतः तत्पत्नीमुत्पलैः फुलैर्वैश्यान्क।

ल्हारहोमतः शूद्रांल्लवणहोमेन जातीपुष्पैर्मतो बु

धः अथ संपत्प्रदाभैरवीमंत्रप्रयोगः तवलक्षं मन्त्रं

जप्त्वा प्रयोगानाचरेत्सुधीः अनुलोमविलोमान्तः

स्थितः साध्याक्षरयान्वितम् मंत्रमुच्चार्य जुहुयान्मं।

त्रीमधुरलोडितैः सर्षपैः पट्टसंमिश्रैर्वशयेत्सार्थि

वान्क्षणात। पाटद्वयं मलयजं पादं कुंकुमकेसरम्।

पादं गोचवनं चैव श्रीशिरस्य ह्याहिमाम्भसा विदध्यां

तिलकं वाले यान्पश्य — विलोकयते यान्स्पृशेपस्पृश

न्त्ये यैर्वा वश्यास्तुस्तस्यतेचिरात् कर्पूरकपिचोरागि

समभागानि कल्पयेत् चतुर्भागा जटामासीतावती रोच

नामता कुंकुमसमभागं स्याद्विभागं चन्दनं मतं अगुरुर्न

वभागं स्यादितिभागक्रमेण च हिमाद्रिकन्यकापिष्टमेत

त्सर्वं समसाधितं आदाय तिलकं बालो कुर्याद्भूमिपतीन्नया

न् वनितामदगर्वाढ्यामदोन्मत्तमतंगजान् सिंहान्व्या

घ्रान्महासर्पान्भूतवेतालराक्षसान् दर्शनादेव वशये

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्तिलकंधारयेन्नरः अथमातंगीमंत्रप्रयोगः ॥ प्रस॰
ष्वाप्युतंमंत्रीततः प्रयोगमाचरेत् चन्दनागुरुकर्पू
रोचनाकुंकुमादिभिः वषपायन्नकुर्यान्मंत्रीवशाये
दखिलंजगत् एतानिजप्त्वातिलकंकुर्यालोकप्रियो
भवेत् फलैर्बिल्वसमुद्भूतैः तत्पत्रैर्वाहुतंभवेत् राजपु
त्रस्यराज्याप्तिः पंकजैःश्रियमाप्नुयात् अथगणपति
मंत्रप्रयोगः ॥ वेदलक्षंमनुंजप्त्वाप्रयोगान्कारयेत्सुधीः
वत्सप्यन्नंनारिकेलस— लाजतिलैःक्रमात् घृतैःघ्रा
तेमज्जकुर्याद्दर्पयास्तुः सर्वजनवः लाजैस्त्रिमधुरोपे॰
तैर्हीमः कन्यांप्रयच्छति अनेनविधिनाकन्यावरमा॰
प्रीतिवांछितम् दध्नाविलाडितैलौणैर्होमानिष्पीव
त्वदिनम् संप्रीतिकुरुतेतद्वदपंयविनन्तेसदा स्वे॰
तार्कभवमूलेनवक्रचन्दनदारुणा — भभग्नेनवि॰
स्वेनदन्तिदन्तेनवाकृतम् विघ्नेश्वरंसमभ्यर्च्यप्रीतो॰
सुष्टसहस्रंजपेत् स्पष्टमंत्रीनिराहारस्तत्प्रियायांसमु
हृदशम् पुद्धेषुव्यवहारादौजयंश्रियमाप्नुयात् मंत्रे
णानेनसंजप्तारोचनामधुसंयुता तिलकक्रियपासर्वा
न्वशंनयतिमानवान् अनुलोमविलोमस्थबीजेनाम
समालिखेत् नवनीतेसमभ्यर्च्य इष्टप्राणमनुंजपेत्
अष्टोमरंप्राप्तंभूयोमूलमंत्रंजपेत्ततः भक्षयेन्मूलमा॰

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ स्थापयामि त्वां समवासरं सर्वश्येमायते शीघ्रं साध
३४॰ कस्य नसंशयः ॥ अथ महागणपतिमंत्रप्रयोगः । ॐ
३५० श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमा
नय स्वाहा ः वर्तलं हं मनुं जप्त्वा प्रयोगानाचरेत्सुधीः
पद्महोमेन भूपालास्तर्पणीकृत्पलैः शुभैः । मंत्रिणः
कुमुदैः फलैर्विप्रान्द्विपलसम्भवैः समिद्भिर्नरप।
तीकृञ्ज्वरसमुद्भवैः स्त्रैलैवैश्यान्वटोद्भूतैः शूद्रानं
शीवशंनयेत मधुना स्वर्णलाभः स्याद्दोदुग्धेन लभे।
न — आज्यहोमेन महतीं श्रियमाप्नोति मानवः दध्ना
सर्वसमृद्धिः स्यात्दैनेनरपतिर्भवेत अथ मंत्रान्तरप्र
योगः । लक्षत्रयमनुं जप्त्वा प्रयोगानाचरेत्सुधीः कृत्वा
सृपैस्त्रिमध्वाक्तैर्वशयेद्विपार्थिवान लवणैर्मधु।
संयुक्तैर्वशयेद्वनिताजनं ॥ मंत्रान्तरप्रयोगः ॥ लक्ष
मेकं मनुं जप्त्वा प्रयोगमाचरेत्सुधीः आज्यहोमेन व।
शयेत्प्राणिनः सकलान्सुधीः नारिकेलपक्वं लो
हे वन्हसमन्वितम् न्कुर्यात्प्रत्यहं मंत्री मण्ड
लात्सिद्धिमाप्नुयात न्कुर्यादष्टभिर्द्रव्यैः मधुर
त्रयसंयुतैः वशयेत्पार्थिवान्सर्वान्सत्पत्नीर्वि।
धिनामुना ॥ अष्टद्रव्याण्याह ॥ मोदकेक्षुयु
केलाजैः सनकुभि ˋ ˋˋ सर्पपैवाभिः ॥१०॥

नारिकेलैस्तिलैःगुडैःसपक्वैःकदलीफलैःअष्ट
द्रव्याणिविघ्नस्यकथितानिमनीषिभिः॥अथनव
सिद्धमंत्रप्रयोगः॥अतलहंमनुंजप्त्वाप्रयोगानाचरे
त्ततः लाजास्त्रिमधुरोपेतान्प्रातःकालेषुन्नकृतः क
न्यासिद्धिर्भवेत्पश्चात्कन्यायांसद्वरोभवेत्॥अथमरे
घस्यचिन्तामणिमंत्रप्रयोगः लक्षमेकंमनुंजप्त्वाप्रयो
गंचसमाचरेत् ॐक्रुंमामभिदंबीजंत्रिकोणगतमुख
लं यस्यमूर्ध्निस्मरेन्मंत्रीसवप्रेजायतेचिरात् ऊर्ध्वे
फस्यसाध्याख्यंबीजंवह्निगृहस्थितम् वह्निगेहेहृदये
नाग्निपुष्कोणेनवसंस्थितं। प्रतिलोमम्बरावीतंमुले
स्थानेविवेष्टितं। वशीकरोत्यामरणादचिरादेवदा
सवत् मधुत्रययुक्तेनशालिपिष्टेनपुत्तलीम् कृ
त्वाप्रतिष्ठितप्राणांविभज्यजुहुयाद्वशी त्रिवासरम
नेनैवसाध्यस्तस्यवशोभवेत् अथवटुकभैरवमंत्रप्र
योगः॥वशालहंमनुंजप्त्वाप्रयोगमाचरेत्ततः वशप्रा
यन्नजुहुयाद्विल्वशाकलैर्वशायेत्तनान् जुहुयान्मला
भायप्रफुल्लैःकैरवैःशुभैः लवणंमधुसंमिश्रैर्वशप्रा
येहनिताजनान् वचाचूर्णपलंजप्तंगव्येनाज्येनलोहि
नम् विभज्यभक्षयेद्वन्ध्यामाडलंपुत्रकांक्षिणी लि
मीनंपुत्रमाप्नोतिमेधावीरोगबलान्वितम् आदावने

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ प्रयोगस्यवटुकायबलिंहरेत मुद्गपायसमंयुक्तंम

३५१ धुरत्रयलोडितं उशीरंचन्दनंकुष्ठं॰॰ रसावंसकुंकुमं

351 श्वेतार्कमूलंबाराहीलक्ष्मींसीरमहीरुहाम हवो॰

विषतेरा॰ लेशोषयित्वासुचूर्णयेत चूर्णंस्वोग्नि॰

गृहीतेनगोपयेनविमिश्रितं कृत्वापिण्डानिसंशो

ष्यसंस्कृतेहव्यवाहने मूलेनदग्ध्वातद्भस्मशुद्धपा

त्रेविनिक्षिपेत केतकीमालतीपुष्पैर्वासयेद्भस्म॰

शोधितं श्रयुतंप्रजपेन्मंत्रंश्रष्टाभस्मसपूजितम प

नदापायदिनशः श्रारापुण्ड्रकवोनियः तस्यरोगाः

प्रणश्यंतिकृत्याद्रोहामयाग्रहाः रिपुचौरामृगादि

भ्योभयमस्यनजायते वर्धन्तेसम्पदःसर्वाप्ज्जनते

सकलैर्जनैः राजावशेपाभवेत्तस्य सामान्यःस॰

पविच्छुदः ॥ अथभैरवीमंत्रप्रयोगः ॥ नव

लक्षंमनंजप्त्वा प्रयोगानाचरेत्सुधीः रक्तोत्प

लैस्तमध्वाक्तैरुकरणैवाह – विजैः । पुष्पैःप

योनैस्सहूतेहोमाद्विश्वंवशंनयेत गिरिकर्णीभ

वैः पुष्पैः श्रीलिणान्वशमानयेत कल्हारैःपा॰

र्थिवान्पुष्पैस्तद्भवैःकर्णिकारजैः मल्लिकाकु॰

सुमैर्हुत्वानागानपुत्रान्वशंनयेत एवंबिल्वभवैःपुष्पै

मैंधुरत्रयसंयुतैः नरनारीनरपतीर्होमतोवशमानये

त

पादद्वयं मलयजं पादं कुंकुमकेसरम् पादं गोरोच
नं चैव त्रीणि पिष्ट्वा हिमाम्भसा विदध्यात्तिलकं भा
ले यान्पश्येद्येन वीक्ष्यते यान्स्पृशेत्स्पृश्यते यैर्वा व॰
श्यास्तुः तस्य ते चिरात् कर्पूरकपिचोराणि समभा
निकल्पयेत् चतुर्भागं जटामांसी तावती रोचनाम॰
ता कुंकुमं समभागं स्यात्त्रिभागं चन्दनं मतम् अगु
नैवभागः स्यादिति भागक्रमेण च हिमाद्रिः कन्य
कापिष्टमेतत्सर्वं समाधितम् आदाय तिलकं बाले
कुर्याद्भूमिपतीन्वशान् वनितामदगर्भाप्यामदोन्मत्ता
मतंगजान्। सिंहव्याघ्रमहासर्पान्भूतवेतालराक्ष
सान् दर्शनादेव वश्याये तिलकं धारयन्नरः॥ अथ श्री
विद्याप्रयोगः॥ लक्षमेकं मन्त्रं जप्त्वा प्रयोगं च समाचरे
त् महाकमलाध्यानयोगात्सप्तसप्तवरिते होमयेत्स
गंभूलोकपातालगलयोषितः रोचनाभागमेकं च॰
भागमेकं च कुंकुमम् अथ भागद्वयं देवि चन्दनेमद
येत्समम्। एकत्र तिलकं कुर्यात्त्रैलोक्यवशकारणम्
अग्रेणैव प्रातर्हुत्वा मंत्रयित्वा वशं नयेत् राजानं नग
रस्थामं येन यद्यश्च दृश्यते मंत्रिणा परमेष्ठानि तस्म
वैतस्य वश्यताम्। तथा पुष्पफलं गन्धं पानं वस्त्रं वरा
नगे प्रातर्होमजं स्वायः सपतत्र यच्छति सर्वप्रयो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ जायते देवि नात्र कार्या विचारणा स्त्रियं लभसकलां च ॥

३५२

342

प्रयाति दासी भूत्वा भवन्त्यपि द्वात्रिंशाकर्षणमेतत्तु कथि
तं नान्यथा भवेत् इति वशप्रकरणम् ॥ स्तम्भनं सं
प्रवक्ष्यामि नानातंत्रानुसारतः ॥ अथ वह्निस्तम्भमंत्रप्र
योगः ॥ अयुतं होमसंख्या स्याज्जपस्तावान् प्रकीर्तितः
योनिकुण्डं प्रकल्प्याथो होमं कुर्यात् द्विजेच्छया मास
होमेन मूकः स्यात् दैत्यो ऽपि सः भवेद्ध्रुवि ॥ अथ मूलिके
मन्त्रप्रयोगः ॥ वर्णलक्षं मनुं जप्त्वा प्रयोगानाचरेत् सु
धीः गृहीत्वा गोमयं व्योम्नि त्रिसहस्रं जपेत्ततः गत्वा
वन द्वारदेशे निखातं स्तम्भनं भवेत् अथ वनदुर्गायाः
॥ वर्णलक्षं मनुं जप्त्वा प्रयोगानाचरेत् सुधीः सेनास्तम्भ
भने मंत्री कारस्कर समुद्भवैः पुष्पैः सहस्रं जुहुयात्
मंत्रेण निवर्तयेत् कारस्करः कुचला इति प्रसिद्धः
अथ मातंग्याः प्रजप्त्वा चायुतं मंत्रं ततः प्रयोगमाचरेत्
हरिद्राचूर्णसंमिश्रैः लवणैः स्तम्भयेत्परान् ॥ अथ
नृसिंहस्य वर्णलक्षं मनुं जप्त्वा प्रयोगानाचरेत् सुधीः यंत्रं
कुर्वीत विधिवच्छत्रुसेनानिवारणे विभीतकाष्ठैः ज्व
लिते पावके विपुलमर्दने विचिन्त्य देवं वरदं विंशं शृंग्यकुस
मादिभिः विमुक्त्वा दत्तं वजपेद्दाक्षिभिर्मितां क्षिपेत्।
कृत्वा समर्दिने सेनामिष्टां मंत्री महीपते ः प्रस्थापये।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्तुभेलग्नेपरराष्ट्रजयेच्छया तस्याः पुरस्तान्दह
विनि— नंतिपुमण्डले स्मृत्वाप्रयोगंकुर्वीतयावदा
यातिसापुनः विजित्यनिखिलांप्राच्यन्महावीरश्रि
यात्सत्वात आगत्यविजयीराजाग्राममहोत्रयनादि
भिः प्रीणयेन्मंत्रिणीमस्याश्चविभवैः प्रीतमानसः
मंत्रीयदिनसंतुष्टेदनर्थीः स्यान्महीपते॥ अथवट्
कस्य॥ वर्णलक्षंमनंजप्त्वाप्रयोगमाचरेत्पुनः
नकुर्याकेवलेलोकैः प्रयुतंलभनेच्छया नि
गडादिविमोक्षायप्रयोगोयमुदीरितः॥ श्रीवि
याप्रयोगमाह॥ लक्षमेकंमनुंजप्त्वाप्रयोगाना
चरेत्सुधीः पीतद्रव्यः समालिख्य पीतपुष्पैः स
मर्चयेत पूर्वाशाभिमुखोभूत्वातमभ्यर्च्यसर्ववा
दिनः सहस्रवदनोदेविमूकोभवतितत्क्षणात्
यमाशाभिमुखोभूत्वावकेकुसंपदार्चयेत य
स्यनाम्नांकितंतस्यमंत्रहानिःप्रजायते चंपकैः पा
टलैकृत्वाश्रियमाप्नोत्यनन्तमाम् प्राप्नोतिमंत्री
महतींलभ्यतेजगतीमि म सितयाकेवला॰
होमोवैविलंभनकारकः अथछिन्नमस्तायाः॥
पललंमाहिषंकृत्वामधुनासहसान्दवि लभ्यतेदा
मुप्राप्नोतिबलंहोमेपिसंस्थितम् चंपकंहुतमंपु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा·
१५३
343

कं कृत्वा नगवराम्मजे रिपुसैन्यं महाघोरं स्तम्भये
द्विचिरात्किले ।। इति स्तम्भन प्रकरणम् ।। विद्वेषं
संप्रवक्ष्यामि नानातंत्रानुसारतः ।। त्वरितामंत्रप्र
योगमाह ।। अयुतं होमसंख्यास्याज्जपस्तावान्प्रकी
र्तितः योनिकुण्डं प्रकल्प्याथ होमं कुर्यान्निजेच्छ
या कोद्रवैः खण्डतैलाद्वनिम्बैः विद्वेषयेन्मिथः
अथ महिषमर्दिन्या ।। वस्त्रलक्षं मन्त्रं जप्त्वा प्रयोगा
नाचरेत्सुधीः काकपक्षैः कृतो होमो द्वेषवितनुते
न्तराम ।। अथ शूलिन्याः ।। वर्णलक्षं मन्त्रं जप्त्वा प्र
योगानाचरेत्सुधीः काकपक्षैः कृतो होमः गुलिका
गोमयोत्था कृत्वा अष्टशतसंख्यया समाहा कुरुते मं
त्रीविद्वेषं स्त्रियो योषितः ।। अथ वनदुर्गायाः वर्णल
क्षं मन्त्रं जप्त्वा प्रयोगमाचरेत्सुधीः अंगारवारे कुलिके
जप्त्वा भस्म चितोद्भवं विनिक्षिपेन्मूर्ध्नि रिपोर्विद्विष्टो ह्य
शतेब्रजेत अथ श्रीविद्यायाः लक्षं जप्त्वा च विधिव
त्प्रयोगं कुरुते नरः महिषाश्वपुरीषाभ्यां समा
कृष्यपेषलते गोमूत्रेण च संलिख्य नाम मन्त्रयुक्
पूर्ववत् कृत्वा लवणमध्यस्थं विद्वेषणकरं भवेत् ।।
लवणेनाति विप्रा आरनालमध्यस्थमिति वा तत्स्वल्पा
दः आरनालं कांजिकं तैलस्य च करणेन विद्वेषणकरं भवे
त्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

रोचनालिखितंयंत्रंराजमितिशेषः ॥ इतिविद्वे
षप्रकरणम् उच्चाटनंप्रवक्ष्यामिनानातंत्रानुसा
रतः ॥ अथचरितामंत्रप्रयोगः ॥ अयुतंहोमसं
ख्यास्याउपसाधान्यकीर्तितः । योनिकुंडेप्रक
ल्प्यात्रहोमंकुर्यान्निजेच्छया । पत्रैर्वकुलजैःकृत्वा
प्रीग्रमुच्चाटयेदरीन् ॥ अथवनदुर्गायाः ॥ वन
लेखंमन्त्रंजप्त्वाप्रयोगानाचरेत्सुधीः चापबाण
धरांभीमांसिंहस्थांज्वलनोपमाम् सृजंतीबाण
निवहान्ध्यावंतीताहशांरिपुम् ध्यात्वाजपेन्मन्त्र
मिमंमयुतंतोयमध्यगः रिपुंचपरसेनांचद्रुतमु
च्चाटयेद्ध्रुवम् ॥ अथनरसिंहस्य ॥ वर्णालखंमंत्र
जप्त्वाप्रयोगानाचरेत्सुधीः सिंहरूपंमहाभीम
नखदंष्ट्रातिभीषणम् स्मरत्वात्मानंरिपुंपश्चाद्धा
येन्नरगाधीशुंरिपुं गृहीत्वागलदेशेतंपुनर्दिलु
हिपेनतः पुत्रमित्रकलत्राद्यैरुच्चाटोजायतेरिपोः
पूर्वमस्तुपदेसा- नामकुमारस्वयंहरिः । निशीमे
नेखदंष्ट्राघः खण्डमानंरिपुंस्मरन् नित्यमशोन
रपातनजपेन्मंत्रमतन्द्रितः जायतेमण्डलादर्वाक्
हृत्सुवेवस्वतप्रियः ॥ अथश्रीविद्यायाः लतमे
कंमन्त्रंजप्त्वाप्रयोगंकारयेत्सुधीः कृत्वारोचनया

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ.
३८८
344

नाममन्यस्थंकाकपक्षरं। लभ्यमानंतदाकाशेशा।
त्रुच्चाटनकारकं गोमूत्रमध्यगंसम्यक्कुर्यादुच्चाट
करंभवेत॥ अथच्छिन्नमस्ता॥ काकपक्षैः कृ
तोहोमो — स्त्वरणश्चैसमाहितः आलोड्यकटुतैले
नसघोच्चाटनमारणे उच्चाटेनतुकार्णंस्याद्धत्तैले
वसुषोभनम्॥ अथनीलसरस्वत्या॥ श्मशानां
गारमादायनिशिमंगलवासरे कुसुवस्त्रेणसंवे
ष्टबध्वीयादृक्कृतंतना शताभिमंत्रितंतस्यगृहलिपे
हेविमान्दिरे। समाहाभ्यन्तरेतेषांमुच्चाटनमिदं।
भवेत॥ इत्युच्चाटनप्रकरणम्॥ मारणंसंप्रव
क्ष्यामिनानातंत्रानुसारतः॥ अथत्वरितायाः॥
अयुतंहोमसंख्यास्याज्जपस्तावान्प्रकीर्तितः। यो
निकुण्डेप्रकल्प्यात्रहोमंकुर्यान्निजेच्छया कुर्वी
तसर्षपैर्होमंशत्रुनाशकरंसुधीः शाल्मलीपत्र
होमेनसपत्नाशायेद्ध्रुवं अथमहिषमर्दिन्याः अष्टल
क्षंमंत्रंजप्त्वाप्रयोगानाचरेत्सुधीः मारिचहोमात्मार
णंरिपुमाप्नोतिसर्वथा स्पष्टादिवोरभूतादान्यानां
देवीविनाशयेत अथमूलिन्याः वर्णलक्षंमंत्रंजप्त्वाप्र
योगानाचरेत्सुधीः मरुयामिलसिद्धार्थैः लक्षमेकंपर्य
विधिःनामयुक्तंजपेन्मंत्रंयस्यासौमृतिमेष्यति अथनवर

णा

वक्लंलंहंमनुंजप्त्वाप्रयोगानाचरेत्सुधीः। मरुत्रिपा
तितैः पत्रैः कारस्कारसमुद्भवैः तस्यपादाब्जोद्भुके
होमाग्निर्नाशयेदरीन् कारस्कारमयींकृत्वाप्रतिमां
वस्त्रशोभनाम् गर्भांप्रतिष्ठितप्राणांभेदयेदंगणः
पुनः काकोलूकवसायुक्तमष्टोत्तरसहस्रकम् कु
सपलेवतर्दपूपंप्रमप्राने हव्यवाहने कुर्यान्निय
तेरातिरेवमेदिनत्रयात् उन्मत्तसमिधोहोमान्मताः
सुः शत्रवःत्क्षणात् उलूककाकयोः पत्रैः सवसा
रक्तसंयुतैः कुर्यान्निशिकान्तारे शत्रुः कालतिथि
भेदेन शत्रुप्रतिकृतिंमंत्रैः प्रतिष्ठितसमीरणाम् वि
घृष्टोकविलिङ्गाङ्गीमन्त्रपृष्ठे निक्षिपेज्जले ज्वराका
न्तोभवेच्छत्रुं त्र्यहमेकाह्नमेनयेत् तर्जनीं विषा
णंविदोर्भ्यांधारयन्तीभयंकरीम् रक्तांध्यायेद्दैवैःवि
मेवप्रजपेदयुतंमनुम् मारयेदाशिरादेवरिपुर्वैन्मुस
मन्वितान्॥ श्रथमातंग्याः॥ श्रयुतेजप्त्वाप्रयोगंकु
यीत निम्बतैलान्वितैः लोहे ह्रींमः शत्रुविनाशनः॥
श्रथनरसिंहस्य॥ वक्लंलंहंमनुंजप्त्वाप्रयोगानाचरे
त्सुधीः पूर्वमस्तुपदेसायुधनामकृत्स्वयंहरिः। नि
शितैर्नखैर्दंष्ट्राद्यैः खण्डमानंरिपुंस्मरन्। नित्यमष्टो
त्तरशतंजपेन्मंत्रमतन्द्रितः। जायतेमण्डलादर्वीक

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰

३०५

345

छत्रैवैवसतप्रियः अथमदर्शनास्त्र॥ अर्कलक्षंमनं
जप्त्वाप्रयोगानाचरेत्सुधीः प्रलयाग्निसमंचक्रंयस्यमू
र्धनिचिन्तयेत् समाहान्स्वरमूर्छान्तोमण्डलान्तरस्थ
मेवसः मण्डलदेकोनपंचाशद्दिवसात् अथश्रीवि
द्यायाः लक्षमात्रंमनंजप्त्वाप्रयोगानाचरेत्सुधीः चक्रं
विन्यस्यदेवेशिमहानीलोरमेनच नामसंयोज्यविधि
वद्दातिणाभिमुखोबुधाः वह्निंदग्ध्वामहेशानिमार
येद्देविरांशिवे ज्वलज्वलेतिमध्यस्यशत्रुनीणाकरंभ
वेत् क्रमेणपोलनेलीरमधुस्पाविपुनाणानं अथा
च्छिन्नमस्तायाः गेमाधुह्रामयेयमन्त्रयनदेनसमोभवे
त् जप्त्वामेशीकृतोवाशोवाष्ट्रंचविनिपातयेत् कोकि
लापललसेणयोन्न होतिचितानले समाचयतिशत्रू
णांचलेहृदेपिसंस्थितं मारणेवतैलंचैवकुण्डंकुर्या
द्विचक्षणः॥ अथनीलसरस्वत्याः॥ नयाक्षिनिलि
खिन्मंत्रंताररपुक्तंहविद्व्या सहस्रंपरिजप्यांतननिर्मा
र्वविद्यामवे निक्षिप्यतेगृहेयस्यासत्नुकस्यत्रिमासतः
॥ इतिमारणप्रकरण॥ इतिश्रीआगमच
न्द्रनाथचक्रवर्तिविरचितायांश्रीआगमकल्पलता
यांसप्तमः पल्लवः॥ ॐश्रीगणेशायनमः ॐ
नमःशिवाय श्रीपरब्रह्मणेनमः॥ ॐअथकुल

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

लस्नानम्॥ कुलचूडामणौ॥ अथातः कुलद्रव्येण
सद्रव्यैः कुलकुण्डकः कुलपात्रे महद्वेंच सतिलं सज
लं ततः। गृहीत्वा कुलदेव्यास्तु प्रीतये स्नानमाचरेत्
कृतसंकल्पपूर्वोसौ कुलचक्रं जले न्यसेत् कुलद्रव्या
नाद्य। सोमसूर्याग्निरूपः सुवर्णलोहत्रयस्तथा।
रौप्यमिंदुः स्मृतो हेम सूर्यस्ताम्रं हुताशनः लोह।
भागाः समुद्दिष्टाः स्वर्णघलरसंख्याया सेलोहैः
कारयेन्मुद्रामसंकलितसंगताम्। सार्धसहस्रेसं
जप्यष्टशतांजस्त्वया ततः॥ तस्याः संपादयेत्संश्रीसं।
र्विधापूर्वसंख्यया निक्षिप्य कुंभे तां मुद्रामभिषेको
कुलात्मना आवाह्य पूजयेद्देवीमुपचारैः समाहितः
अभिषिच्य विनिताय दद्यान्मुद्रिकां गुरोः इयंवरा
लक्ष्मीरोगविषज्वरविनाशिनी व्यालचोरमृगादिभ्यो
रक्षांकुर्याद्विशेषतः युद्धे विजयमाप्नोति धारयन्म
न्नमेषवः लोहभागाइति षोडशभागवसतस्यपं
चविंशतिभागाद्रे : दशभागास्ताम्रस्य षोडश
पंचविंशतिर्हेम्ना असंकलितम् अनेकधीकृते।
कुलस्थाने समानीय कुलमुद्रांकुशेन च कुलतः।
ष्ट्यानि तत्रैव समावाह्य शिवात्मकम् ततो पंचत्रिधा
पीत्वा त्रिधा च प्रोक्षणं ततोः तदुक्तं तंत्रान्तरे॥ मूलंप

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰ ठन्मूर्भिन्नोयंमुद्रयाकुम्भमस्तय हिम्बावारत्रयंदेवि
आचमेत्साधकाग्रणीः आत्मविद्याशिवैस्तत्त्वैस्ततो।
३०५
न्यस्य समाचरेत तदुक्तंज्ञानार्णवे॥ कुलस्यांयदेवा
346
यविरचेत्प्रदापयेत देवान्ऋषीन्पितॄंश्चैवतर्पयेदेवता
विणा॥ अथकुलाचारः॥ तदुक्तंभट्टकालीतन्त्रे॥ आचा
रंप्रवक्ष्यामियत्कृतेमर्त्यमश्नुते सर्वभूतहितेयुक्तः
समयाचारपालकैः अनित्याकर्मसंन्यासीनित्यानुष्ठा
नतत्परः मंत्राराधनमात्रेणशिवभावनतत्परः पर
स्यांदेवतायांतुसर्वकर्मनिवेदकः अन्यमंत्रार्चनेअश्र
द्धमन्यमंत्रप्रपूजने कुलस्त्रीवीरनिन्दांचतद्द्रव्यमपहार
णं स्त्रीषुरोषंप्रहारंचवर्जयेन्मतिमान्सदा॥ स्त्रीमयंच
जगत्सर्वंभावयेद्विधिनामुना पेयंचान्यंचोपभक्ष्यंदे
लेयग्दहंसराव सर्वंचयुवतीरूपंभावयेद्यतमानसः
कुलजांयुवतींवीक्ष्यनमस्कुर्यात्समाहितः तदेव
मानसींपूजां तत्रतासांप्रकल्पयेत —लांवायदिवा
नोन्मत्तांप्रहृष्टांवामन्दर्शींतथा कुत्सितांवामहादु
ष्टां नमस्कृत्यविभावयेत तासांप्रहारंनिन्दांच।
कौटिल्यमप्रियंतथा सर्वथानचकर्तव्यमन्यथा।
सिद्धिरोधकृत स्त्रियोदेवाःस्त्रियःप्राणाःस्त्रियएव।
विभूषणम स्त्रियोद्वेषणाकर्तव्यो विशेषा ॥०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

विशेषात्पूजनं स्त्रियः । तदुक्तं श्रीभैरवीतंत्रे ॥ दि
कालनियमो नात्र स्थित्यादिनियमो न हि जपे न का
लनियमो नार्चादिषु बलिष्वपि । स्वेच्छा नियम उक्तो
त्र महामंत्रस्य साधने वस्त्रासनस्थाननगेहदेहस्पर्श
दिवायुना शुद्धिं न चार्चयेदत्र निर्विकल्पं मनश्चरेत
स्वेच्छाचारोऽत्र गदितः प्रचरेद्दृष्टमानसः पूजाका
लं न गमयेद्द्यूतक्रीडादिना सुधीः । गमयेद्देवता
पूजाजपयागस्तवादिभिः वीराणां जपयज्ञ स
र्वकाले प्रशस्यते सर्वदेशे सर्वपीठे कर्तव्यो नात्र सं
शयः ॥ तदुक्तं शिवागमे ॥ शक्तिः शिवः शिवः श
क्तिः शक्तिर्ब्रह्माजनार्दनः शक्तिरिन्द्रो रविः शक्ति
शक्तिश्चन्द्रो ग्रहा ध्रुवम् शक्तिरूपं जगत्सर्वं यो न जा
नाति नारकी ॥ श्रीवीरतंत्रे ॥ स्नानादि मानसं शौचं
मानसः प्रवरो जपः । पूजनं मानसं दिव्यं मानसं त
र्पणादिकम् । सर्वं एव शुभः कालो नाशुभो विद्यते क्व
चित् न विशेषो दिवारात्रौ न संध्यायां महानिशि ।
सर्वथा पूजयेद्देवीमस्नातः स्नात एव वा ॥ महानिशि
शुचौ देशे बलिं मंत्रेण दापयेत् राज्यावेव महापूजा
कर्तव्या वीरवन्दिते । न दिने सर्वथा कार्या शासना
त्मम सुव्रते ॥ महानिशान ॥ अर्धरात्रात्परं यच्च सम

श्या· हृतंहृदयमेवच। सामहामाञ्चिकदृष्टान्तदत्तमतयं
भवेत्। तदुक्तंगन्धर्वतंत्रे॥ पृथ्वीमत्तमंतीवीहृयस

३०७

347

हस्रंयदिनित्यशः तदावाधान्त्वासिद्धान्तदत्तः क्षिति
तलंव्रजेत् पर्वतेहस्तमारोप्य निर्भयोयतमानसः
कवितांलभतेसोपिअमरत्वंचगच्छति काम्यमाह।
कुलागारमध्येयत्नदृष्ट्वायोजपतेनरः अयुतैकप्रमा
णेनसाधकस्थिरमानसः केवलेग्रमभावेनमन्त्रवि
द्यानिधिर्भवेत् अथवामुक्तकेणश्वरदविघ्नंभत्तये
नरः प्रणम्यादपुतेनमस्त्येषप्रनिनिधिः स्मृतः
महाचीनद्रुमलतावेष्टितः साधकोत्तमः रात्रौयदि
जपेन्मंत्रंसैवकल्पलताभवेत् महाचीनद्रुमलता
मन्त्राभिर्बिल्वपत्रकम् सहस्रदेवीमभ्यर्च्यप्रमणा
नेसाधकोत्तमः महाराज्यमवाप्नोतियदिसनय।
लायते वाकसूडामणो॥ एकाकीनिर्जनेदेशेश्म
शानेविजनेवने शून्यागारेनदीतीरेनिःसंगोविहरे
त्सदा महाचीनद्रुमेदेवींध्यात्वातत्रप्रपूजयेत् तद्रु
मोद्भवपुष्पाणिपूजयेद्भक्तिभावतः समयंकुलदेव
श्चकुलक्रमगतः शुचिः अनलवोमहापद्मेदेवींध्या
त्वायथाविधि स्वतंत्रोक्तविधानेनतर्पयेन्मातृकान
ने रात्रौयदिजपेन्मत्रं सैवकल्पलताभवेत् ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रहण्योंवचनदृष्ट्यंहिगुणांयदिजप्यते नदेवनेषां
सिद्धिःस्याद्देवानामपिदुर्लभा ॥ कुलचूडामणौ ॥ मू
ण्डपुत्ररहस्यमेतत्समयाचारसंभवं येनहीनाः नसिद्ध्य
न्तिजन्मकोटिसहस्रशः ॥ मानवाः कुलशास्त्राणां कु
लवर्याणाम् ॥ उदारचित्तः सर्वत्रवैष्णवाचारतत्परः
परनिन्दासहिष्णुः स्यादुपकाररतः सदा पर्वतेवि।
पिनेवापिनिर्जनेशून्यमण्डले चतुष्पथेनलेशून्ये
यदिदेवाश्रितिर्भवेत् हणथ्यासामन्त्रेणस्नानवाग
च्छेद्यथासुखं गृहंवीक्ष्यमहाकालींनमस्कुर्याद
लक्षितः हेमंकरींतथावीक्ष्यजम्बुकींयमदूतिकां।
कुरवःश्येनभृकाकोकूलमार्जारमेवच। कृशोद
विमहाघोरेमुण्डकेशिवलिप्रिये कुलाचारप्रसवो
स्तेनमस्तेशंकरप्रिये श्मशानेचशावंहस्त्वाप्रदक्षिण
मनत्रजेत् प्रणाम्यानेनमन्त्रेणमंत्रीसत्त्वमवाप्नुयात्
घोरदंष्ट्रेकरालास्येकिटिशावप्रणामादिनि घोरघोर
रवास्फालेनमस्तेशितिनिवासिनि। रक्तवस्त्रेतथापुष्पं
विलोक्यत्रिपुराम्बिकाम् प्रणम्यदण्डवद्भूमाविमंम
न्त्रंपठेन्नरः बंधूकपुष्पसंकाशेत्रिपुरेभयनाशिनि।
भाग्योदयसमुत्पन्नेनमस्तेवरवर्णिनि कुसुम्भवस्त्रेत
थापुष्पंराजानंराजपुत्रकम् दृष्ट्वाचरथशास्त्रा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा· णिफलकेवीरपूरुषान् महिषंकुलदेवंच दृष्ट्वा महि
षमर्दिनीम् प्रणम्य जयदुर्गां वासच विघ्नैर्न लिप्यते
जयदेवि जगद्धात्रि त्रिपुरांबे त्रिदैवते भक्तेभ्यो वरदे देवि
महिषघ्नि नमोस्तुते ॥ अनभाण्डसमालोक्य मत्स्यमां
संवरस्त्रियाम् दृष्ट्वा च भैरवीं देवीं प्रणम्य विमृषेत्मन
वोरविघ्नविनाशाय कुलाचारसमन्हये नमामि वरदे
देवि मुण्डमालाविभूषिते रक्तधारासमाकीर्णे वद
नेत्वांनमाम्यहं सर्वविघ्नहरे देवि नमस्ते हरवल्लभे प
तेषां दर्शने चैव यदि नैवं प्रकुर्वते ॥ शक्तिमंत्रं पुरस्कृ
त्य तस्य सिद्धिः प्रजायते ॥ अथ भावान्प्रवक्ष्यामि सा
धकाभीष्टसिद्धिदान् । तदुक्तं श्रीभावचूडामणौ ॥
श्रीभैरव उवाच समयाचारसंकेतं भावसंकेतमेव
च ॥ स्तवितं तन्मया देवि कथयस्वानुकम्पया ॥ श्री
देव्युवाच भावस्त्रिविधो देव दिव्यवीरपशुक्रमात्
गुरवस्त्रिधाचात्र तथैव मंत्रदेव दिव्यवीरपशुक्रमा
त गुरवस्त्रिधाचात्र तथैव मंत्रदेवताः आद्यभावो महा
देवः श्रेयान्सर्वसमृद्धिदः द्वितीयो मध्यभावो महादेवत
तीयः सर्वनिन्दितः किंवीरसाधनैर्लब्धैः किमाकृष्टिकु
लाकुलैः अकुलं शिवमित्याहुः कुलात्परमेश्वरी किं
विदिद्रियभावेन किं कुलाचारकर्मणा यदिभावविशुद्धा
त्मानस्यात्कु

१ ३५८
348

लपरायणाः भावेनलभतेमुक्तिंभावेकुलवर्धनं।
भावेनगोत्रवृद्धिःस्याद्भावेनकुलशोधनम् किंव्यास
विस्तरेणैवकिंभूतम्बुद्धिविस्तरे। किंतथापूजनेनै
वयदिभावेनविद्यते। बहुजापातथाहोमात्कायक्ले
शादिविस्तरात् नभावेनविनादेवमंत्रविद्याफलप्र
दा फलाभावश्चमंत्राणांभावाभावात्प्रजायते। एत
द्रहस्यकथनेशंकतेममानसं त्रिलोकीमत्स्वरप्रा
यासर्वत्रतत्समागमाः। निर्वीतनिर्जनेदेवकथयि।
ष्यामितेकथं।। श्रीदेव्युवाच।। प्रथमंदिव्यभावस्त्व
कथ्यतेशृणुसादरं। यद्गुणोदेवतायत्रतत्तेजःपुंजरू
पितम्। तेजोमयंजगत्सर्वंविभाव्यमूर्तिकल्पनम्
आत्मानंतन्मयंकृत्वासर्वंभावंतथैवच।। तत्सर्वंयो
षितिध्यानाच्चिन्तयेद्यमानसः।। अशेषकुलसंप।
मानानाजातिसमुद्भवा। नानादेशोद्भवावापिगुणा।
लावण्यसंयुता द्वितीयवत्सरादूर्ध्वंयावत्स्यादष्टमा।
ब्दिका तावत्कुमारीविज्ञेयामंत्रविद्याफलप्रदा कु।
मारीपूजनाच्चैवकुमारीभोजनादपि। अशेषमंत्रवि
द्यानांफलदानात्रसंशयः। ताभ्यः पुष्पंफलंवापि
अनुलेपादिकंतथा बलिप्रियंचनैवेद्यंदत्वानत्वाव
पूरितः अतिप्रियकथालापक्रीडाकौतूहलादिकं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्री॰ यथातथातन्निपक्कं कृत्वा सिद्धीयुरो भवेत् रक्षतव्या

३५१ प्रयत्नेन न त्यक्तांतत्रकारयेत् पूजयेतां प्रयत्नेन यत्नतो

३४९ नैव संस्पृशेत् स्पर्शे च सिद्धिहानिः स्यात्स्पर्शेन यत्न

तो नैव संस्मरणो ध्रुवं नविस्मृत्स्व हृविशाम्भुर्न देवीनापि

षोडशी न चमत्रं जयेवापि तथा नारायणः स्वयं तस्य

मत्युत्रयेदेव प्रभवानीन देवताः॥ प्रास्त्रेण म्मूलयोगेन

नागदष्टविषेणवा रौद्रनाडीज्वरेणैव महाव्याधिव-

शादपि म्नियते तेन पापेन सत्यं सत्यं तनिश्चितं भैर

वउवाच वत्यश्चिमिणांदेवि मोक्षमार्गस्तदाकथं॰

कुलभाव विरोधित्वात्संशयं समहृद्वय॥ देव्युवाच।

मात्सहांतत्वकृपायघस्यि कुलमेवच केवलेकुलयो

गेन प्रसीदामि न संशयः वत्यश्चिमिणामेतद्भुव

तात्म्रमामहान् नवाहं कुलयोगेन प्रसन्नामोक्षदायि

नी यदिनस्यात्तदावत्समुरणतत्कथयामि ते कुलभा

वसमुत्पन्नेसंप्राप्य च कुलप्रियाः तदायोगी विमुक्तः

स्यात्ताः संपूज्य कुलान्तवे कुण्डलेशक्तिविवरेतदा

योगं समभ्यसेत् निर्द्वन्द्वो निरहंकारः सुद्धनाडीगणा

न्वितो महासने समासीनेराव संयममारुतः मेरुदंड

वहिः पार्श्वे चन्द्रसूर्यात्मके शिरो मध्ये सुषुम्णासंदि

शानमध्ये चित्रूपिणी इन्मध्ये वालपाचप्रस्त्वतमेव

रूपिणी तयैवग्रथितं सर्वं मूलादिचक्रषट्ककम्
कर्णिकाकाररूपेण डाकिन्या ·· पतंत्रणम् मू
लाधारं समाश्रित्य स्थिता नागस्वरूपिणी वायुना
भिद्यते वक्रं हठं विद्रावयेमतः उच्छ्वासोज्वलका।
यस्याग्निर्वाति च समुज्वला प्रतिचक्रं विभिन्ना सा
जीवात्मानं परे कुले नियोजयति तद्योगादमृतं स्व
रते चिरात्। व्योमप्रोद्गियमाणोत्तगतो चन्द्रदिवाक
रौ अथोवक्रं महापद्मं क्रोडीकृतसुषुम्नया व्या
नाडिकामध्यंगताचिता ऊर्ध्वतः। ऊर्ध्वं भित्वा।
तति ·· वेदनत्सुष्क वेतनः। बहिर्निर्गमनाकांक्षा
काविणी मोहदायिनी जीवेन सह सम ·· स्थिता
परममन्दिरे। पतङ्गेदं विजानाति भिक्षायाति पर
स्पदम् अदृष्टयात्वीरासो वहिर्याति दिने दिने।
दिने षांगुलिमाने न मदंगस्थापरो मतः द्विगुणं च
निकाले वहिर्गुणं भोजनाहर्दिः अतऊर्ध्वं महादे
वत्रिदिनं यदि भेदव न्यूनं वा नदयः प्राणः शरीरं प
रिमं वति शरीरवप्रातांनीत्वा न्यूनं वा वट्टके स्वर।
स्तम्भयित्वा अधोवायुं कुण्डलीमुखवर्त्मना योग
यित्वा ततो जीवं नीत्वा नादावसानकम् ग्गमागमं क
रयित्वा सिद्धो भवति साधकः। पीठेनरखामनेय

श्री· यत्तत्सर्वं कुण्डलीमुखे हुत्वा सिद्धिमवाप्नोति न

३५· मन्त्रयन्त्रेण बाध्यते भिक्षाकार्यानवस्थार्थं कुण्डलि

350 न्याः कृते पुनः हेमातटे हिमे भिक्षां कुण्डलीं नयः

याम्यहं अवधूताश्रमे स्थितो भैरवानन्दतत्परः भै

रवोऽहं न चान्योऽस्मि न देवो मनुजः क्वचित् तंत्रमंत्रा

दिकं सर्वं चिंतितं न चान्यथा शिवोऽहं भैरवानन्द मत्तोऽहं

कुलनायकः रक्तचन्दनदिग्धाङ्गो रक्तकौपीनभूषि

तः रक्तमाल्याम्बरधरो हेतुयुक्तः सदा भवेत् एवं भि

क्षोत्तम नित्यं भैरवानन्दतत्परः लीयते न च पापेन

बध्यते न च जन्मना यत्र देशे हि यं याति स देशः क्षिति

नायकः अत्र निन्दापरा ये तु न पश्यन्ति न तत्त्वणम्प्रभो (?)

तस्माद्यत्नात्पूजितव्यो न तिरस्कार्य एव च यत्रेच्छा

वर्त्तते तस्य तत्कार्यं प्रियमप्रियं अथान्यद्देवदेवेश

विनोपचारविस्तरं पूजयन्ति महादेवीं कुलाङ्गं दृ

ष्टिमात्रतः गन्धं पुष्पं च ताम्बूलं नैवेद्यं तत्र यद्भवेत् म

नसा तत्समोत्सृज्य वाह्यतः कुलो वा रिक्ता (?) तदा स नि

समाचरेण्यदेवीरूपं कुलेश्वर न पूजा नापि तस्यास्तोना

नुष्ठानव्रतादिकं पूर्णोऽहं भैरवाख्योऽहं नित्यानन्दोऽहमं

व्ययः निर्विकल्पस्वरूपोऽहं निराकारोऽप्यहं प्रभो सर्वेषामभि

युक्तोऽहं सर्वलोकाधिपाक्षरः (?) तस्मात्स वन्दनीयो देवो न जातो न ज-

निष्यति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आनन्दरूपवान्हृष्टः सर्वेषां प्रियकारकः दुर्गेशं
पुरं कमलसंपादि... त्वं देवी प्रियेऽपि नानासुगन्धि
संयुक्तैर्मांसादिभोजनं चरेत् सुगन्धामलमेलाधि
नाना... गविस्तरैः स्नानं कार्यं कांतिसुहृदं सुदेवा।
शोभितां धारयेत् सुगन्धिपुष्पमालाभिः स्वर्णालंका
रभूषणैः स्निग्धं सुमधुरं देहं कामरूपं मनोहरम्
कृत्वा सुमंगलं देहं वरं रुभूषणेनतत्परः॥ नाम्नामधु
मतीन् वनायते नाम संशयः। मधुमत्या फलं देव।
कथयामि शृणु सुभगे सुधाधारासमा वाणी मुखा
नस्य प्रजायते सर्वशः सर्वशास्त्राणां मधिपः कुल
नायकः। चन्द्रसूर्यावधि पृथ्व्यां भुनक्ति बहुलं महावे
देवकन्यासरोभिश्च दिव्यगन्धर्वचारणैः नानाविला
सस... कुलाकुलकलाविदैः नृत्यगीतैश्च मधुरै
र्नानोपायरसायनैः अमृतास्वप्रीतिकैरश्चर्यैश्च म
दुर्लभैः देवकन्याहृतस्तैरेवं ध्यमाकरस सोमकैः आ
याति साधकाकीर्णः दयापरमेश्वर यत्र कामेश्वा।
शैदेवो स्थिता वशामुपागताः तत्रैव यांति सततं देव
कन्याः सहस्रशः इन्द्रयोध्यां पुरीं कृत्वा वसन्ति सा
धकैः समं ततो पगतपापात्मा भुनक्ति बहुधा म
एवं चिरकालं स्थित्वा शानोभुक्तिं मुक्तिमवाप्नुयात

३५१

351

श्रा॰ ब्रह्माण्डेभाण्डसंयुक्तातेनजीवेत्वसिद्धियुक् प
चतेकश्चिन्नोदेवदिव्यभावःसुखावहः। नदोषोय
स्यकस्यापिपश्येयार्गोप्यःप्रयत्नतः। ७। वीरभावो
महादेवकथ्यतेशृणुभैरव निर्द्वन्द्वमानसोभूत्वा
हृदाकाशकलातनुः इदंवीरकुलेदेवदेववंद्यम
नोहरं यद्देशोविद्यतेवीरस्तद्देवेवापिभैरव नचमा
रीभयंतत्रनचराजभयादिकं सुमंगलेसदातत्रध
नपुत्रविवर्धनम् लक्ष्मीस्तत्रसदादेवसुस्थिरासर्व
दाभवेत् योगिनीभिर्नतत्रस्तनचपापेनयुज्यते।
यत्रतत्रकृतेवाश्मशानेगमनेकृते पूजाफलंभवे
त्तत्रसम्यवास्यरमास्थिते चतुर्दश्यांगतेतत्रपत्नपूजा
फलंलभेत् नागतेनाप्यवस्थानेपशुवेवनसंशयः
नान्योस्मद्धिकेदेवरूनिचिन्तापरायणाः म॰ कटु
यभोग्यत्वाद्भवेद्देवपरायणाः साधकेत्वममापमे
ममलोभःप्रजायते तस्माद्यत्नाद्योगयुक्तोभवेद्वी
रवरःसुधीः भोगेनमोक्षमाप्नोतिभोगेनकुलसाधने
यद्यद्दृष्टनिषिद्धानियत्कर्माणियदृच्छति तत्सर्वंकुलसंपन्ने
ध्यानैवंविहरेत्सुधी वीरसाधनकार्येतुकर्तव्यंवीरपूरुषैः
दिव्यैरपिचकर्तव्यंपशुभिर्नवपामवैः वर्षपापमकार्यंतु
नयथोक्तविधिनिश्चिते यद्यन्नमपातकंसमेकेतंमंत्रसाधने श्री

मनेगुटि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

काद्दींश्चकुर्याद्वीरोमहाबलः दिव्यैर्वीरैर्नभेदस्तयो
भेदः मातकथ्यते शान्तोविनीतोमधुरः कलालाव
ण्यसंयुतः दिव्यस्तदेववत्त्रायोवीरश्चोद्धतमानसः
विभूतिभूषणोवापिचन्दनैर्वाविलेपितः आकारगो
पनोवापिव्यक्तोवाकुलभैरव। रक्तचन्दनदिग्धांगे
वैस्त्रवोप्यवैस्त्रवः क्वचिच्छिष्टः क्वचिद्दुष्टः क्वचिद्
नपिशाचवत् असंस्कृतः केशजालैः संस्कृतोवा।
कुलेश्वर अपमानेवपूजायाः कृष्टः पुष्टः सदाभ
वेत् देवनिन्दापरोवापितत्पूजादिपरोपिवा पूजार
तस्तद्रहितः कुललोपमनेस्थितः नीचभावसमा
युक्तोदेववद्विहरेत्स्थितो सकुलान्तेपुरश्चर्याचरत्रा
त्रोनवान्यथा वेदहीनेद्विनेदेवयथामंत्रोद्धतप्रभः
विस्तभक्तिविहीनोपिदेवीभक्तिस्तथाभवेत् शा।
क्तिज्ञानंविनामुक्तिस्तथाहासायकल्पते। गुरुंवि
नायथानंत्रेनाधिकारः कथंचन तेनभावविशुद्ध
स्तसाधकः कौलिकोभवेत्॥२॥ पशुभावंप्रवक्ष्या
मिप्राप्तत्वंसमाहितः। यथाविधिपशोर्दीक्षांगर
हीनाभावतत्परः प्रथमंपूर्वमेवार्थयत्नतः शुद्धिमा
न्मयात् नमत्स्यभोजनंकार्यंनस्त्रियंमनसास्मरेत् न
परद्रव्यलोभीस्यान्नलोभमानमोभवेत्। स्त्रियंभीरे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्रा·

१५२

352

पर्वतेवाकाननेवासुरालये बिल्वमूलेविविक्तेतुपुण्य
देशेसुशोभिते नम्रद्रदर्शनंकार्यंकोटिल्यहरनस्य
मेत देवतागुरुभावेनध्यातव्यासुसमाहितैः त्रिसं
ध्यंदेवपूजास्यात्त्रिसंध्यंजपमाचरेत् यदिमालाश्च
मंत्रंचस्पृशेन्नैवकदाचनमंत्रमुच्चरेद् वि मौनीस्या
त्सर्वकर्मसु पर्वकालेस्त्रियंनैवगच्छेत्साधकोत्तमः
पुष्पंगन्धंजलंचैवस्वयमानीयपूजयेत् मैथुनंतत्क
थालापंतद्गोष्ठींपरिवर्जयेत् ऋतुकालंविनागच्छे
न्नचस्वस्त्रियमादरात् पुराणश्रवणेश्रद्धावेदवादे
चतत्परः नरोयोभक्षयेद्धिंसांतांबूलंपरमेश्वर गुरु
णायदादिष्टंतत्सर्वंयत्नतश्चरेत् अर्पितकुसुमश्रे
वेतत्द्रव्यंचभैरव स्पृष्ट्वाचिरायमात्रेणपंचगव्येनशु
ध्यति रक्तवस्त्रंनगृह्णीयाद्देवीभक्तिपरायणः वि
स्मृतंयत्कृपेण नटनृत्यानमेवच कार्यंवीरकथा
लापंनकुर्याद्देवनिन्दनं नित्यश्राद्धंगवांग्रासंसन्ध्या
वन्दनमेवच॥ तीर्थस्नानेपीठदेशागमनेधर्मतत्परः
पशुश्चाहंविधियोदेवदीक्षयाविहीनःपशुः। दीक्षितः
कुलनाचारनिन्दकस्तत्परः पशुः पशुस्तदहि
विधोदेवपूर्वंगामसरभैरव अस्याधिकारःपूजा
यांनगुरुत्वेकदाचन पूर्वस्यनाधिकारोस्ति पूजा

६६

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पूजादेशागतागते पूर्वस्तु सर्वकौलेयैर्वहिः कार्यः
स्वदेशतः पूर्वदर्शनमात्रेण कुलदर्शनमाचरेत् प्र
स्तुत्यादिकं पापं वरं सत्यं न च प्रभोः। पूर्वदर्शनमात्रे-
न सत्यं सत्यं वदाम्यहं। महात्मा केशापि देवेशा विभुरित्य
पि स प्रभो तथापि तत्र मे शंका जायते च पदे पदे। व-
रं कुलपरित्यागे वरं स्वकुलहिंसनम् वरं स्वफलानि-
न्यास्याद्वरं च कुलनिन्दनम्।। वरं स्वकुलहानिस्तु वरं
स्वकुलकुट्टनम् कायेन मनसा वापि वरं स्वकुलपात
नम्। न कुर्यात्सर्वसंसर्गं ममार्गस्थयकारणम् कुल-
शास्त्रे द्विष्टं पापं वरिष्ठं कुलनायक स्वकुले महतीनि
न्तापरयोगः कुलेश्वर तस्मादपि च तत्पापं पशुसंगा
त्वजायते सर्वथा तत्र भावो येन प्रकारेण कथं च
न। स्वभावश्च विभावश्च पशुर्द्वेधा प्रकीर्तिताः स्व
भावः पशुभावेन जनेयत्र विभावनात् वीरभावो भ
वेदेवं ततो दैवः प्रजायते। वीराश्च जायते दिव्यादि
व्याद्वीरः प्रजायते दिव्यो वीरे न सन्देहः साम्यामित्य
भिधीयते भावस्तु मानसो धर्मः शास्त्रसाध्यः कथं
भवेत् तस्माद्भावो हि कर्तव्यो दिव्यात्रं समुदाहृतम
यथेक्षुगुडमाधुर्यं द`` पीयते प्रभो तथा भाववि
भावस्तु मनसा परिभाव्यते। एकापरममहात्मा भावो ना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

आ॰
३५२
353

नात्वंभज्यतेप्रभो उपाधिकृतभेदेनभावाद्वैयथाहिचेष्य
ते आनन्दघनसन्दोहः प्रतः प्रकृतिरूपपृथक् स्वरू
पः सएवात्मासप्रभुः परमोमतः श्रोतव्यःसचमं
तव्योनिदिध्यासितव्यएवच साक्षात्कारश्चदेवेशअनन्तः
र्भेदैर्विविधैःप्रभो श्रोतव्यःश्रुतिवाक्येभ्योमन्तव्योम
ननादिभिः सोपपत्तिभिरेवायंध्यातव्योगुरुदेशतः
तदासएवसर्वात्माप्रत्यक्षोभवतिक्षणा तस्मिंस्त
देवःप्रत्यक्षःपरमात्मापरेश्वरः भावैस्तैर्विविधैर्दे
वभावस्याहिप्रगीयते भुक्त्वानानाविधैर्ग्रासेर्गाविचै
कोयथारसः इक्षा—संयोगेननानात्वंलभतेप्रभो
स्तोनजायतेदेवरसस्तस्मात्परोरसः तस्माद्दधित
तोहवींतस्मादपिरसादयः सएवकारणंतत्रतत्कार्यं
सचलभ्यते॥ इश्यतेचमहादेवनकार्यंनचकारणं
तथैवायंसएवात्मानानाविधदृयोनिषु जनिष्यतेजा
यतेवकालभेदोहिभाव्यते संमतःसंस्रतोरुद्रः स
मृक्तः सस्त्रीपुमानसस्त्रीपुमानपुंसश्चसविद्वान्स्
विपरस्वाः नानाध्यानसमायोगात्नानात्वंभजतेप्रभुः
एकाएवसएवात्मासर्वरूपीसनातनः सव्यक्तःसचाव्य
क्तः प्रकृत्याजायतेध्रुवम तस्मात्प्रकृतियोगेनजायते
नान्यथाक्वचित विनाघटंतयोगेनप्रत्यक्षोमोघयथापटः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्तत्राक्रियमाणापि न भेदमुपगच्छति। मां विना
पुरुषे भेदो जायते न कथंचन न प्रयोगैर्न वा ज्ञा
नैर्न च मृत्या गुरुकर्मैः। प्रकृत्यादि स्थितं सर्वं प्रकृ
त्यां वर्जितो जगत् प्रकृत्या भेदयेज्ज्ञातिः प्रकृत्या भे
दमाप्नुयात् न वस्तु प्रकृतिर्नैव न पुनः परमेश्वरः
तयोः समरसत्वेन वस्तुतत्त्वं महेश्वर उभयोः स
मवाप्नोति यस्तु वस्तुतत्त्वं परं पदं ज्ञानेनास्मि त्वयं
प्रज्ञाचिन्त्यस्वरूपे पुमानसौ निर्विकारो सर्वगतः प्र
माणगोचरः पुमान् व्यक्तो भवति देवेश स्वयमा
स्वयंभुवः उपायाः संति वक्ष्ये वोज्ञातं ब्रह्म सनात
नम् तथापि प्रकृतेर्योगात् त्रिप्रं प्रत्यस्ततां व्रजेत्
सांयात्रिकाः कूलमेतद्यथा नावं प्रगृह्यते। नाना
देशसमुत्तीर्णं समुद्रे विशते विशत् तद्वत्यनाल।
मात्मायः स्वरूपं याति यथा प्रभोः विसुभत्वाल
भेद्रूलतदभावादपि प्रभो वैजात्यं नास्ति चैतत्प्रक
थंतत्र विकारणाम् स्त्रीभागे वा प्रकृतिर्ज्ञेया पुंभा
वः पुरुषो मतः। तस्मिमेयविभागेन त्वायतां भेद
वेश्वर। घटप्रत्यस्तमायांतु स्त्रालोको व्यंजको यथा
तथा च व्यक्ति विभवो नैवं व्यंजकतां व्रजेत। वस्तु
स्थानिवत किंचिदधिकं निर्विकल्पकम् घटत्वं प

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रा॰ ३५८ 354

नैरक्यंतस्यभेदकारणमेवहि: तथाशक्तिनिवि
भवत्वामंत्र्यंजकत्वंयत: साक्षात्कारणमेवैतत्प्रकृत्ये
वमहेश्वर दिव्यभावोवीरभावोयस्यचित्तेव्यवस्थित:
साक्षात्कारणमेवैतजीवन्मुक्त: सएवात्माभोगार्थ
मटतेमहीम् देवीपुत्र: सएवात्माभैरव: परिकीर्त्य
ते भावत्रयाणांमध्येतुभावौद्वौसुपरिष्ठितौ नवक्त
व्योमुक्तिमार्गेकुलसारै: कुलोत्तमे: त्वमेवजगा
तामम्बानाहंवैजगतोवहि: तस्मादम्बात्मकस्त्वेव
मुक्तोभवतिनान्यथा ॥ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri